

Jaarstukken 2024

Paginanummer in website: 1

Jaarstukken 2024

Welkom

Welkom op deze website van de gemeente Rotterdam. De gemeente Rotterdam presenteert op deze website de Jaarstukken 2024.

De website kent de volgende inhoudsopgave **in het menu boven aan de pagina**:

- Totaalbeeld
- Jaarverslag - Programma's
- Jaarverslag - Paragrafen
- Jaarrekening
- Wijken

Jaarstukken 2024

Inleiding

Paginanummer in website: 2

Samen bouwen aan een sterker Rotterdam

Voor u ligt het Jaarverslag 2024 van de gemeente Rotterdam. Ook dit jaar heeft onze stad haar veerkracht en daadkracht laten zien. Met ambitieuze plannen, samenwerking en de kenmerkende Rotterdamse mentaliteit zijn belangrijke stappen gezet voor de toekomst. Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners zijn successen geboekt en uitdagingen aangepakt.

Op het gebied van vergroening hebben we onze doelstellingen overtroffen: in plaats van de beoogde 10 hectare is maar liefst 17,4 hectare nieuw groen gerealiseerd. Het programma 'Schil om de school' heeft met 117 succesvolle interventies bijgedragen aan een veilige en gezonde leeromgeving voor onze jeugd. Ook de woningbouw en uitbreiding van bedrijfsruimte hebben een stevige impuls gekregen om te voorzien in de groeiende vraag naar woon- en werkplekken.

Daarnaast zijn er grote stappen gezet om de bereikbaarheid en leefbaarheid van de stad te verbeteren. De oplevering van de Roseknoop zorgt voor een betere verkeersdoorstroming, veiligere fietsroutes en een aantrekkelijkere openbare ruimte. De iconische Erasmusbrug kreeg een grondige schoonmaak- en onderhoudsbeurt, waardoor deze duurzame en veilige verbinding behouden blijft.

Ook heeft de gemeenteraad het aanvullende plan 'Passende zorg voor Heel de stad' vastgesteld. Dit plan waarborgt dat maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp – nu en in de toekomst – houdbaar, uitvoerbaar en betaalbaar blijven. Van de 36 gepresenteerde maatregelen zijn er eind 2024 al 32 doorgevoerd.

Met 'Kiezen voor Rotterdam' heeft de gemeente een duidelijke koers ingezet naar een efficiëntere organisatie. In 2024 werd hierin een keerpunt bereikt: het aantal ambtenaren is afgenomen, waarmee we bijdragen aan de doelstelling om de organisatie met € 150 miljoen te laten krimpen.

Een bijzonder hoogtepunt dit jaar was de Grand Départ van de Tour de France Femmes. Dit internationale sportevenement bracht niet alleen topsport naar onze stad, maar onderstreepte ook Rotterdam als dynamische en sportieve stad. Het enthousiasme van duizenden bezoekers en de uitstraling van het evenement tonen de kracht van Rotterdam als organisator van grootschalige evenementen.

Niet alle doelstellingen zijn in 2024 volledig gerealiseerd. Vooral op het gebied van woningbouw en verkeersveiligheid liggen de grootste resultaten in 2025 en verder. We blijven extra aandacht besteden aan schuldhulpverlening, het tegengaan van zwerfafval en het begeleiden van Rotterdammers naar werk. Een positieve ontwikkeling is dat het aantal bijstandsgerechtigden onder de 32.000 is gezakt. Hoewel de mijlpaal nog niet is behaald, laat Rotterdam een sterkere daling zien dan de landelijke trend.

De groeiende vraag naar stroom en de versnelling van duurzame energiebronnen hebben in 2024 ook in Rotterdam geleid tot netcongestie. In nauwe samenwerking met TenneT, Stedin en het Havenbedrijf blijven we werken aan structurele oplossingen om de energielevering betrouwbaar en toekomstbestendig te houden.

Met deze resultaten en lessen uit het afgelopen jaar kijken we vol vertrouwen naar 2025. We blijven bouwen aan een stad die leefbaar, duurzaam en veilig is voor alle Rotterdammers. Samen zijn we Eén Stad.

Het college van burgemeester en wethouders van Rotterdam

Jaarstukken 2024

Voortgang 2024

Paginanummer in website: 3

Voortgang 2024

Met de Jaarstukken 2024 legt het college van burgemeester en wethouders legt verantwoording af over het gevoerde beleid en de financiële resultaten over 2024. De totale baten en lasten van Rotterdam bedroegen in 2024 € 4,7 miljard. Het financiële resultaat voor resultaatbestemming is **€ 64 mln positief** ten opzichte van de bijgestelde begroting 2024.

Bestuursopdrachten Zorgdomein

Zorg

Op 30 mei heeft de gemeenteraad het aanvullende plan '[Passende zorg voor Heel de stad](#)' vastgesteld. Het doel is dat maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp - nu en in de toekomst - houdbaar, uitvoerbaar en betaalbaar zijn. In totaal zijn er 36 maatregelen gepresenteerd. Eind 2024 waren er hiervan 32 ingevoerd.

De taakstelling voor de Bestuursopdracht Zorg was voor 2024 € 33 mln. De inschatting is dat hiervan in 2024 € 27,5 mln is gerealiseerd. De inschatting is dat de maatregelen in 2024 minder hebben opgeleverd dan benodigd voor de gehele invulling van de financiële reeks. De reden hiervoor is dat een aantal maatregelen vertraging hebben opgelopen in de implementatie. Als we kijken naar de begroting en de realisatie blijkt dat we voor Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) arrangementen binnen de begroting zijn gebleven. Bij Jeugd (zowel lokaal als regionaal) is er een overschrijding van de begroting. Deze tendens zien we ook terug bij de maatregelen. Binnen de Wmo worden maatregelen consequent toegepast. Bij Jeugd worden de maatregelen conform afspraak toegepast door de wijkteams en gemeentelijke indicatiestellers. De indicaties die verlopen via de huisartsen of Gecertificeerde instellingen wijken vaak nog af van de maatregelen.

Regionale Bestuursopdracht Jeugdzorg Kostenbeheersing (RBOK)

Op 16 februari 2024 heeft het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdzorg Rijnmond (GRJR) opdracht gegeven om de 51 maatregelen op te pakken om de kosten beter te beheersen. 51 maatregelen in regionale zin zijn te veel om in één keer te kunnen oppakken. Daarom is aan de uitvoering een programmastructuur gegeven met een indeling in vier clusters. Dit is toegelicht in een technische sessie aan de raad in september 2024. Het eerste jaar had als doel om de groei met circa € 1,6 mln te remmen.

Zoals eerder is toegelicht wordt de RBOK op regionaal niveau beoordeeld. Op basis van deze analyse kan de conclusie worden getrokken dat de kosten van regionale jeugdzorg lager liggen dan door de GRJR was begroot voor 2024. Voor de gemeente Rotterdam geldt dit niet: de kosten voor regionale jeugdzorg zijn in de jaarstukken € 5 mln hoger dan begroot.

Een uitgebreide toelichting is opgenomen bij het Programma Zorg, welzijn en wijkteams in de paragraaf Bestuursopdrachten in het Zorgdomein.

Bemensing en arbeidskosten

In 2024 is het aantal mensen in dienst van de gemeente licht gedaald van 14.381 naar 14.342. Ook de arbeidskosten zijn lager dan begroot. De redenen daarvoor zijn verschillend:

- Bepaalde functies zijn moeilijk in te vullen door krapte op de arbeidsmarkt.
- Met Kiezen voor Rotterdam zet de gemeente in op een krimp van de organisatie van € 150 mln. De krimp is in de Begroting 2024 en verder verwerkt. De besparing voor 2024 was € 20 mln. De jaren daarna loopt de besparing op tot € 150 mln. Vooruitlopend daarop zijn vacatures niet ingevuld. De daling van het aantal mensen in dienst van de gemeente is in 2024 ingezet.
- De inhuur is hoger dan begroot. Onder andere om verzuim op te vangen, in verband met incidentele middelen en om als organisatie flexibel te blijven vooruitlopend op Kiezen voor Rotterdam.

Een uitgebreide toelichting over bemensing en arbeidskosten is opgenomen in de Paragraaf Bedrijfsvoering onder HR, en over Kiezen voor Rotterdam onder Organisatieontwikkeling.

Collegetargets 2024

De belangrijkste doelen voor dit college zijn de Collegetargets. De collegetargets gaan over de collegeperiode van 2022-2026. Eind 2025 wordt de balans opgemaakt. Eind 2024 is de mijlpaal voor 4 collegetargets gehaald, voor 7 niet en voor 4 nog niet gemeten. Voor de collegetargets waarvan de mijlpalen in 2024 zijn bereikt, is de verwachting dat ook de mijlpaal 2025 wordt gehaald:

- **Meer groen** (mijlpaal 2024 10 hectare, realisatie 2024 17,4 hectare)
- **Schil om de school** (mijlpaal 2024: 87 interventies, realisatie 2024: 117 interventies)
- **Woon(zorg)concepten** (mijlpaal 2024: 16 voorzieningen, realisatie 2024: 19 voorzieningen)
- **Bedrijfsruimte** (mijlpaal 2024: 4.264.471 m², realisatie 2024: 4.355.665 m²)

Bij de collegetargets waarvoor de mijlpaal in 2024 niet is gehaald of de meting nog niet bekend is zijn er een aantal waarbij de verwachting is dat de mijlpaal in 2025 wel zal worden gehaald:

- **Bouw nieuwe woningen:** er zitten veel plannen in de pijpleiding voor start bouw in 2025
- **Wijk aan zet:** is nog 1% af van het realiseren van de mijlpaal
- **Verminderen CO2 reductie:** de CO2 reductie is in 2023 al bereikt
- **Jeugdpreventie:** het aantal trajecten is in 2023 gehaald

Er zijn ook een aantal targets waarbij het spannend wordt:

- **Veilig:** in 2023 is de mijlpaal niet gehaald en de index gezakt, er is extra inzet, de realisatie van de mijlpaal is onzeker
- **Schuldhelpverlening:** het aantal aanmeldingen is in 2024 gestegen, niet alle aanmeldingen leiden tot een intake, soms is een advies of informatiesprek voldoende, het aantal intakes is in 2024 gedaald, het aantal gestarte schuldregelingen in 2024 is hoger
- **Verminderen naastplaatsingen en zwerfafval:** ondanks veel extra inzet is de mijlpaal in 2024 niet gehaald
- **Minder Rotterdammers in de bijstand:** de mijlpaal is niet gehaald maar het aantal is in jaren niet zo laag geweest
- **Verbeteren verkeersveiligheid:** door planvoorbereidingstijd ligt het zwaartepunt van de uitvoering in 2025 en 2026, deze target zal daardoor niet tijdig worden gerealiseerd
- **Tevredenheid concerndienstverlening:** door de inzet is de trend in 2024 positief, als deze doorzet kan de doelstelling in 2025 worden gehaald
- **Toename sportdeelname:** in 2023 is de mijlpaal gehaald, de meting in 2024 was onbetrouwbaar en wordt daarom opnieuw gedaan, de uitkomst is onzeker

In 2025 wordt voor alle collegetargets volop ingezet op het realiseren van de mijlpalen.

Collegetarget	Mijlpaal 2024	Realisatie 2024	Mijlpaal gehaald, niet gehaald, meting bekend
Veilig	≥110	Realisatie 2023: 105	Volgende meting in 2025
Verminderen naastplaatsingen en zwerfafval	82,75% niveau B of hoger	80,49% niveau B of hoger	Mijlpaal niet gehaald
Meer groen	10 hectare	17,4 hectare	Mijlpaal gehaald
Schil om de school	87 interventies	117 interventies	Mijlpaal gehaald
Schuldhelpverlening	5.250 intakes en 2.800 gestarte schuldregelingen	4.743 intakes en 2.246 gestarte schuldregelingen	Mijlpaal niet gehaald
Minder Rotterdammers in de bijstand	31.350	31.982	Mijlpaal niet gehaald
Bouw nieuwe woningen	9.000-10.500 (20% in het sociale segment en 35% in het middensegment)	8.391 (28% in het sociale segment en 30% in het middensegment)	Mijlpaal niet gehaald
Verbeteren verkeersveiligheid	10 kruispunten	4 kruispunten	Mijlpaal niet gehaald
Verminderen CO2 reductie	-20% t.o.v. 1990	Realisatie 2023: -31%	Bekend najaar 2025
Jeugdpreventie	5.000 kinderen	Realisatie 2023: 5.602	Bekend najaar 2024
Toename sportdeelname	64%	Realisatie 2022/23: 63%	Bekend 1e kwartaal 2025
Woon(zorg)concepten	16 voorzieningen	19 voorzieningen	Mijlpaal gehaald
Bedrijfsruimte	4.264.471 m²	4.355.665 m²	Mijlpaal gehaald
Tevredenheid concerndienstverlening	-20% ontevreden Rotterdammers	-15% ontevreden Rotterdammers	Mijlpaal niet gehaald
Wijk aan zet	75% gerealiseerde wijkplannen	74% gerealiseerde wijkplannen	Mijlpaal niet gehaald

Financieel resultaat 2024

Het financiële resultaat 2024 is **€ 64 mln positief** ten opzichte van de bijgestelde begroting 2024.

Mee- en tegenvallers ten opzichte van de bijgestelde begroting groter dan € 10,0 mln

- Stedelijke ontwikkeling:** Een positief resultaat van de grondexploitatieportefeuille (€ 39,3 mln). Het voordeel wordt veroorzaakt door (positieve) ontwikkeling van de opbrengstenparameter en de (positieve) effecten vanuit de jaarlijkse actualisatie van de grondexploitatiebegrotingen. Meer achtergrondinformatie hierover staat in de Paragraaf Grondzaken.
- Algemene middelen:** Positieve ontwikkelingen in het Gemeentefonds (€ 18,6 mln) waarvan € 5,9 mln conform raadsbesluit direct aan bestemmingsreserve is toegevoegd.
- Bestaande stad:** Door uitstel van verkopen lagere verkoopopbrengsten Vastgoed (- € 10,9 mln).
- Zorg, welzijn en wijkteams:** Overbesteding bij Jeugdhulp Lokaal: (- € 17,0 mln). Er is al enige tijd een overbesteding in de realisaties zichtbaar geweest. Bij de Tweede Herziening 2024 en bij de Eindejaarsbrief 2024 heeft echter geen bijstelling van de begroting plaatsgevonden, omdat er nog onvoldoende zekerheid was over de juistheid van de toen beschikbare eindejaarsprognose op dit onderdeel. Om deze onzekerheid te ondervangen is hiervoor bij de Tweede Herziening 2024 een gekwantificeerd risico opgenomen onder het weerstandsvermogen. Bij de nieuwe inkoop in 2023 is ervoor gekozen om minder PGB-aanbieders te gunnen. Dit heeft geleid tot een verschuiving van PGB-cliënten naar duurdere ZIN-arrangementen (Zorg in Natura). Er is sprake van hoger dan begrote na-ijlende declaraties uit voorgaande jaren.
- Zorg, Welzijn en wijkteams:** Onderbesteding door met name kostenefficiëntie door het nieuwe urensysteem, de moeilijke arbeidsmarkt, het niet verlengen van de tijdelijke dure contracten en het achterblijven van de doorontwikkeling in ICT (€ 12,7 mln).

Een uitgebreide toelichting op de financiële afwijkingen per programma is opgenomen in de paragraaf financiën van het betreffende programma.

Financiële afwijkingen per programma

Algemene middelen	20.055
Armoede, schuldhulpverlening, integratie en samenleving	13.092
Beheer van de stad	-7.197
Belastingen	5.191
Bestaande stad	-8.706
Bestuur	-1.809
Cultuur	-454
Dienstverlening	1.789
Economische ontwikkeling	-656
Energietransitie	-1.108
Onderwijs	377
Overhead	3.618
Sport en recreatie	1.732
Stedelijke ontwikkeling	23.322
Veilig	4.903
Volksgezondheid	2.433
Werk en inkomen	7.690
Zorg, welzijn en wijkteams	-27
Totaal afwijkingen	64.245

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten inclusief reserves. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn ten opzichte van de begroting. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn ten opzichte van de begroting.

Financiële positie eind 2024

	Weerbaarheid				Wendbaarheid	
	Netto schuldquote	Gecorrigeerde netto schuldquote	Solvabiliteit	Grond-exploitatie	Belasting-capaciteit	Structurele exploitatie-ruimte
Realisatie 2023	22,4%	20,1%	57,8%	-3,0%	101%	-0,4%
Realisatie 2024	29,1%	27,2%	53,6%	-1,7%	109%	-1,8%
Norm BZK	Minst risicovol	Minst risicovol	Minst risicovol	Minst risicovol	Meest risicovol	Meest risicovol

Vijf financiële kengetallen

Het ministerie van Binnenlandse Zaken werkt met vijf kengetallen die vertellen hoe een gemeente er financieel voor staat. Deze financiële kengetallen geven samen een beeld van de financiële ontwikkeling van de gemeente. De waarde van de kengetallen zijn ingedeeld in 3 categorieën: minst risicovol, enig risico en meest risicovol.

De eerste 3 kengetallen gaan over de weerbaarheid van de gemeente: kan de gemeente tegen een stootje? De tweede 2 kengetallen gaan over de wendbaarheid van de gemeente: kan de gemeente zich snel aanpassen aan veranderende omstandigheden?

Op basis van de realisatie van deze kengetallen in de Jaarstukken 2024 is de uitkomst dat de weerbaarheid van de gemeente valt in de categorie minst risicovol. De wendbaarheid van de gemeente valt in de categorie meest risicovol. Het structurele exploitatietekort is negatief. De verwachting is dat deze na 2025 weer positief is.

Een uitgebreide toelichting op de financiële kengetallen staat in de Paragraaf Financiële kengetallen.

Voor verdere toelichting en vergelijking met andere gemeenten zie de website: [Dashboard - Gemeentelijke rekening kengetallen - Rotterdam](#).

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan of de gemeente in staat is om financiële tegenvallers op te vangen. In het coalitieakkoord is afgesproken om te sturen op een weerstandsvermogen van minimaal 1,0. In 2023 was het weerstandsvermogen incidenteel lager.

Jaarstukken 2023: 0,6

Jaarstukken 2024: 1,7

Een uitgebreide toelichting op de financiële kengetallen staat in de Paragraaf Weerstandsvermogen.

Projecten

Aan veel doelen werkt de gemeente ook door het realiseren van projecten. Het gaat om investeringen en gebiedsontwikkelingen. De totale investeringen in 2024 bedroegen afgerond € 460 mln.

De belangrijkste investeringen en projecten worden toegelicht op de programma's.

- Lichtmastvervanging en versnelde ombouw straatverlichting LED (programma Beheer van de stad)
- Rioleringsplan (programma Beheer van de stad)
- NPRZ Wonen (programma Bestaande stad)
- Vernieuwing Centrale bibliotheek (programma Cultuur)
- Renovatie Boijmans van Beuningen (programma Cultuur)
- M4Havens (programma Stedelijke ontwikkeling)
- Stadionpark (programma Stedelijke ontwikkeling)
- Brainpark (programma Stedelijke ontwikkeling)
- Rijnhaven (programma Stedelijke ontwikkeling)
- Hart van Zuid (programma Stedelijke ontwikkeling)
- Stadsbrug (programma Stedelijke ontwikkeling)
- Roseknoop (programma Stedelijke ontwikkeling)
- A16 (programma Stedelijke ontwikkeling)

- Stadsprojecten (programma Stedelijke ontwikkeling)
- Integrale Huisvestingsplannen (programma's Cultuur, Onderwijs, Overhead, Sport en recreatie, Zorg welzijn en wijkteams)

Jaarstukken 2024

Infographic

Paginanummer in website: 4

Infographic Jaarstukken 2024

Ook dit jaar is er een [infographic](#) beschikbaar met de gerealiseerde baten en lasten 2024. Hierin wordt per programma de lasten en voorbeelden weergegeven, zoals duurzame bouwprojecten en maatregelen om de stad leefbaar en veilig te houden.

Jaarstukken 2024

Collegetargets 2022-2026

Paginanummer in website: 5

Collegetargets 2022-2026

Meer dan twintig jaar geleden besloot de Rotterdamse politiek te gaan werken met meetbare doelen, met collegetargets. Dat is een hulpmiddel om beter in beeld te krijgen of ambities worden gerealiseerd en wat de maatschappelijke effecten van beleid zijn? Zo kunnen Rotterdammers zien wat de gemeente waarmaakt en kan de gemeenteraad haar controlerende taak gericht uitvoeren.

In haar rapport 'Tijd voor targets' concludeert de Rekenkamer Rotterdam: “Dat in Rotterdam een interessant systeem ontwikkeld is, dat met alle mitsen en maren die horen bij elke poging tot het kwantificeren van politieke doelen en maatschappelijke ontwikkelingen, voor de gemeenteraad een uniek instrument is om het collegeprogramma, de voortgang en de realisatie daarvan, op hoofdlijnen en in samenhang te controleren.”

Hier wordt een overzicht gegeven van de voortgang op de collegetargets. Meer toelichting op de voortgang wordt gegeven in de begrotingsprogramma's. Ook in bijzondere rapportages op de verschillende beleidsterreinen wordt verantwoord over specifieke targets. De collegetargets zijn uitgewerkt in een definitieboekje, zodat ze specifiek zijn geformuleerd, betrouwbaar worden gemeten en controleerbaar zijn. Het ["Definitieboekje collegetargets"](#) is in oktober 2023 geactualiseerd aan de hand van de bevindingen en aanbevelingen van de rekenkamer in het rapport 'Targets tellen'. Na de Jaarstukken 2023 verscheen van de Rekenkamer ["Targets tellen tussentijdse beoordeling collegetargets 2022-2026"](#). Dit heeft geleid tot actualisatie van het Definitieboekje.

Veilig

De Veiligheidsindex (VI) binnen het Wijkprofiel heeft in 2026 een gemiddelde score die gelijk of hoger is dan de gemiddelde score op de VI in 2022 (110).

De 5 laagst scorende wijken *) op de VI van 2022 (Carnisse, Hillesluis, Tussendijken, Tarwewijk, Lombardijen) laten in 2026 een stijging van tenminste 5 punten zien t.o.v. 2022.

2022	2023	2024	2025	2026
Nulmeting:	Mijlpaal: n.v.t.	Mijlpalen:	Mijlpaal: niet van toepassing	Eindwaarde:
Totaal = 110	Realisatie:	Totaal ≥110		Totaal ≥110
Carnisse = 85	Veiligheidsindex 2024	Carnisse = 87		Carnisse = 90
Hillesluis = 88	Totaal = 105	Hillesluis = 90		Hillesluis = 93
Tussendijken = 89	Carnisse = 93	Tussendijken = 91		Tussendijken = 94
Tarwewijk = 89	Hillesluis = 94	Tarwewijk = 91		Tarwewijk = 94
Lombardijen = 90	Tussendijken = 98	Lombardijen = 92		Lombardijen = 95
	Tarwewijk = 87	Realisatie: in 2024 heeft geen nieuwe meting plaats gevonden.		
	Lombardijen = 94			

Deze collegetarget is onderdeel van het programma Veilig.

Verminderen naastplaatsingen en zwerfafval

We verminderen naastplaatsingen en zwerfafval in de 20 wijken die het slechtst scoren. Doel in deze collegeperiode is een stijging van de CROW-score op naastplaatsingen en zwerfafval met gemiddeld 5 procentpunt.

2022	2023	2024	2025	2026
Nulmeting: 79% niveau B (2021)	Mijlpaal: 81,5% niveau B of hoger	Mijlpaal: 82,75% niveau B of hoger	Mijlpaal: 84% niveau B of hoger	Eindwaarde: 84% niveau B of hoger

Mijlpaal: 80,25% niveau B of hoger

Realisatie: 82,49%

Realisatie: 80,49% niveau B of hoger

Realisatie: 79,77%

Deze collegegetarget is onderdeel van het programma Beheer van de stad.

Meer groen

In deze collegeperiode wordt 20 ha groen erbij gerealiseerd of wordt de planvorming afgerond en start de uitvoering ervan uiterlijk in 2026.

2022	2023	2024	2025	2026
Nulmeting: 0	Mijlpaal: 5 Realisatie: 8,1 hectare waarvan 2,8 hectare als groene daken	Mijlpaal: 10 Realisatie: 17,4 hectare waarvan 6,3 hectare groen dak	Mijlpaal: 15	Eindwaarde: 20

Deze collegegetarget is onderdeel van het programma Stedelijke ontwikkeling.

Schil om de school

In het schooljaar 2025/2026 hebben 100 basisscholen en voortgezet onderwijs scholen, met een achterstandsscore hoger dan 0, een schil om de school waarin minimaal 1 van onderstaande interventies is opgenomen:

- Tutoren
- Mentoren
- Schoolzorgteams
- Preventief Jongerenwerk op school
- Slim organiseren met Kunstvakdocenten
- Expeditie Digitaal

2022	2023	2024	2025	2026
Nulmeting: 61	Mijlpaal: 74 (peildatum 1 november) Realisatie: 94	Mijlpaal: 87 (peildatum 1 november) Realisatie: 117	Mijlpaal: 100 (peildatum 1 november)	Eindwaarde: 100

Deze collegegetarget is onderdeel van het programma Onderwijs.

Schuldhelpverlening

In deze collegeperiode vergroten we de instroom in de schuldhelpverlening door in totaal 15.750 intakes af te nemen en pakken we schulden aan door in totaal 8.200 schuldregelingen te starten.

2022	2023	2024	2025	2026
Nulmeting: 0	Mijlpaal: 4.950 intakes en 2.700 gestarte schuldregelingen Realisatie: 5.339 intakes en 1.929 gestarte	Mijlpaal: 5.250 intakes en 2.800 gestarte schuldregelingen Realisatie: 4.743 intakes en 2.246 gestarte	Mijlpaal: 5.550 intakes en 2.700 gestarte schuldregelingen	Eindwaarde cumulatief: 15.750 intakes en 8.200 gestarte schuldregelingen

schuldregelingen

schuldregelingen

Deze collegegetarget is onderdeel van het programma Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving.

Minder Rotterdammers in de bijstand

In deze collegeperiode (eind 2025) daalt het aantal bijstandsuitkeringen in Rotterdam naar 30.000.

2022	2023	2024	2025	2026
Nulmeting: 34.028	Mijlpaal: 32.325	Mijlpaal: 31.350	Mijlpaal: 30.000	Eindwaarde: 30.000
Mijlpaal: 33.375	Realisatie: 32.649	Realisatie 2024: 31.982		
Realisatie: 32.975				

Deze collegegetarget is onderdeel van het programma Werk en inkomen.

Bouw nieuwe woningen

Het college start in de komende drie en half jaar met de bouw van 12.500 - 14.500 nieuwe woningen. Van deze woningen (uitgezonderd tijdelijke woningen) behoort 20% tot het sociale segment en 35% tot het middensegment.

2022	2023	2024	2025	2026
Nulmeting 1 juli 2022: 0	Mijlpaal: 5.500 - 6.500 (20% in het sociale segment - 35% het middenklasse segment)	Mijlpaal: 9.000 - 10.500 (20% in het sociale segment en 35% in het middensegment)	Eindwaarde: 12.500 - 14.500 (20% in het sociale segment en 35% in het middensegment)	
Mijlpaal: 2.000 - 2.500 (20% in het sociale segment - 35% het middenklasse segment)	Realisatie cumulatief 1 jul 2022 t/m 2023: 4.640 inclusief 84 tijdelijke woningen (24% in het sociale segment en 28% in het middensegment)	Realisatie cumulatief 1 juli 2022 t/m 2024: 8.391 (28% in het sociale segment en 30% in het middensegment)		
Realisatie 2022: 1.506 (17% sociaal - 35% midden)				

Deze collegegetarget is onderdeel van het programma Stedelijke ontwikkeling.

Verbeteren verkeersveiligheid

We verbeteren de verkeersveiligheid in Rotterdam door effectieve maatregelen te treffen op dertig van de meest verkeersonveilige locaties in de stad.

2022	2023	2024	2025	2026
Nulmeting: 0	Mijlpaal: 10	Mijlpaal: 10	Mijlpaal: 10	Eindwaarde: 30
	Realisatie: 2 de achterstand wordt in 2024 en 2025 ingehaald.	Realisatie 2024: 4		

Deze collegegetarget is onderdeel van het programma Stedelijke ontwikkeling.

CO2-reductie

We zetten in op minimaal 25% CO2-reductie voor het stedelijk gebied t.o.v. 1990.

2022	2023	2024	2025	2026
Nulmeting: -10% t.o.v. 1990	Mijlpaal: minimaal -15% t.o.v. 1990 (2,92 Mton)	Mijlpaal: minimaal -20% t.o.v. 1990 (2,75 Mton)	Mijlpaal: -25% t.o.v. 1990 (2,58 Mton)	Eindwaarde: -25% t.o.v. 1990 (2,58 Mton)
Mijlpaal: Stedelijke CO2-uitstoot minimaal -10% t.ov. 1990 (3,09 Mton)	Realisatie: -31%	Realisatie: bekend najaar 2025		
Realisatie: -18%				

Deze collegetarget is onderdeel van het programma Energietransitie.

Jeugdpreventie

Vanaf 2023 ronden jaarlijks gemiddeld 5.000 kinderen en jongeren (en/of hun ouders/verzorgers) een goed onderbouwde of bewezen effectieve preventieve jeugdinterventie af.

2022	2023	2024	2025	2026
Nulmeting:	Mijlpaal: 5.000	Mijlpaal: 5.000	Mijlpaal: 5.000	Eindwaarde: 5.000
	Realisatie: 5.602	Realisatie: bekend bij Tweede herziening 2025		

Deze collegetarget is onderdeel van het programma Zorg, welzijn en wijkteams.

Toename sportdeelname

We realiseren in de periode 202-2026 een 10% toename in de sportdeelname, inclusief urban sports.

2022	2023	2024	2025	2026
Nulmeting seizoen 2021/22: (gemiddelde van metingen over november 2021 en april 2022):	Mijlpaal seizoen 2022/23: (gemiddelde van de metingen over november 2022 en april 2023): 63%	Mijlpaal seizoen 2023/24: (gemiddelde van metingen over november 2023 en april 2024): 64%	Mijlpaal seizoen 2024/25: (gemiddelde van metingen over november 2024 en april 2025): 68%	Eindwaarde: 68%
Wekelijkse sporters: 62%	Realisatie seizoen 2022/23: 63%	Realisatie seizoen 2023/24: bekend in het eerste kwartaal 2025	Realisatie: beschikbaar medio juni 2025	

Deze collegetarget is onderdeel van het programma Sport en recreatie.

Woon(zorg)concepten

In de collegeperiode 2022-2026 realiseren we minimaal 14 Thuisplusflats voor ouderen en starten we met de bouw van nieuwe woon(zorg)complexen voor ouderen, zodat in totaal 24 voorzieningen beschikbaar komen.

2022	2023	2024	2025	2026

Nulmeting: niet van toepassing	Mijlpaal: 3	Mijlpaal: 16	Mijlpaal: 24	Eindwaarde: 24
Mijlpaal: 1	Realisatie: 2	Realisatie 2022 t/m 2024: 19		
Realisatie: 1				

Deze collegegetarget is onderdeel van het programma Zorg, welzijn en wijkteams.

Bedrijfsruimte

De doelstelling voor deze collegeperiode is voldoende bedrijfsruimte door te zorgen dat de omvang m² bedrijfsruimte gelijk blijft aan het huidige niveau.

2022	2023	2024	2025	2026
Nulmeting 1 juli 2022: 4.264.471 m ²	Mijlpaal: 4.264.471 m ²	Mijlpaal: 4.264.471 m ²	Mijlpaal: 4.264.471 m ²	Eindwaarde: 4.264.471 m ²
Realisatie: 4.248.765 m ²	Realisatie: 4.272.299 m ²	Realisatie: 4.355.665 m ²		

Deze collegegetarget is onderdeel van het programma Economische ontwikkeling.

Tevredenheid concerndienstverlening

We willen dat aan het eind van de collegeperiode 2023-2026 minder Rotterdammers ontevreden (≤6) zijn over hun contact met de gemeente Rotterdam. In 2025 is het percentage Rotterdammers dat ontevreden is over hun contact met de gemeente met 30% gedaald ten opzichte van 2021.

2022	2023	2024	2025	2026
Nulmeting 2020: 15,1%	Mijlpaal: -7%	Mijlpaal: -20%	Mijlpaal: -30%	Eindwaarde: -30%
Mijlpaal: -4%	Realisatie: -5%	Realisatie 2024: -15%		
Realisatie: +2%				

Deze collegegetarget is onderdeel van het programma Dienstverlening.

Wijk aan zet

Het college realiseert (in deze collegeperiode) 75% van de acties die opgenomen zijn in de wijkplannen.

2022	2023	2024	2025	2026
Nulmeting: niet van toepassing	Mijlpaal: 75%	Mijlpaal: 75%	Mijlpaal: 75% (peildatum 1-11-2025)	Eindwaarde: 75%
Mijlpaal: niet van toepassing	Realisatie: 62%	Realisatie: 74%		

Deze collegegetarget is onderdeel van het programma Dienstverlening.

Jaarstukken 2024

Coalitieakkoord

Paginanummer in website: 6

Coalitieakkoord Eén stad

Op 10 juni 2022 is het nieuwe coalitieakkoord gepresenteerd. Leefbaar Rotterdam, VVD, D66 en Denk slaan de handen in een voor één Stad. De komende vier jaar ligt de focus op de uitvoering. Resultaatgericht en dichtbij de Rotterdammers. De voorjaarsnota, begroting en herzieningen borduren hier op door.

Schouder aan schouder voor een veilige, schone en groene stad. Voor de bouw van veel betaalbare woningen en voor de aanpak van de energietransitie. Voor het bieden van kansen aan alle Rotterdammers. Voor het bestrijden van armoede en schuldenproblematiek, voor het tegengaan van racisme en discriminatie en nog veel meer. De komende vier jaar wordt er minder vergaderd en meer gedaan.

Oog voor elkaars belangen, zorgen en prioriteiten

Het coalitieakkoord is een mix van maatregelen, ideeën en acties die soms de ene partij meer aanspreken dan de andere partij. Dat is logisch. In Nederland en in een internationale stad als Rotterdam leven we niet alleen samen, we besturen ook samen. Met oog voor elkaars belangen, zorgen en prioriteiten.

Daadkracht en creativiteit

De komende vier jaar praten we minder over de menselijke maat, maar doen we het gewoon. Niet meer doorverwijzen naar een andere afdeling, maar verder helpen met daadkracht en creativiteit. Diezelfde daadkracht waarmee de stad, net als met haar haven en architectuur, in binnen- en buitenland bekend is geworden. Dit moet het vertrouwen in overheid, bestuur en politiek de komende jaren vergroten. Wat nodig is gezien de lage opkomst bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen.

Het nieuwe college van burgemeester en wethouders moet daarin vooropgaan. Met Rotterdammers praten over hoe het gaat en wat de gemeente beter zou kunnen doen. Met andere woorden: het nieuwe college mag even op het bordes staan, maar daarna vooral op de stoep van gewone Rotterdammers.

Lees [het volledige Coalitieakkoord 2022 - 2026](#).

Jaarstukken 2024

Raadsbehandeling

Paginanummer in website: 7

Raadsbehandeling

De Jaarstukken 2024 zijn gepubliceerd op 28 april 2025.

De behandeling van de Jaarstukken 2024 in de commissies is gepland op 11 en 12 juni 2025.

De behandeling van de Jaarstukken 2024 in de gemeenteraad is gepland op 26 juni 2025.

De commissies en gemeenteraad zijn openbaar en live te volgen via [de website van de gemeenteraad](#).

Jaarstukken 2024

Commissies

Paginanummer in website: 8

Commissies

Hieronder staat per commissie toegelicht welke programma's en paragrafen in die commissie worden besproken.

Commissie Bestuur, Organisatie, Financiën en Veiligheid (BOFV)

De commissie gaat over de volgende programma's en paragrafen:

- Programma Algemene middelen
- Programma Belastingen
- Programma Bestuur
- Programma Dienstverlening
- Programma Overhead
- Programma Veilig
- Paragraaf Bedrijfsvoering
- Paragraaf Financiële kengetallen
- Paragraaf Financiering
- Paragraaf Lokale heffingen
- Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Paragrafen Investerings, Subsidies, Sustainable development goals en Verbonden partijen voor zover betrekking op bovenstaande programma's

Betrokken collegeleden: burgemeester Schouten, wethouder Lansink-Bastemeijer, wethouder Simons en wethouder van Rij.

Commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte (BWB)

De commissie gaat over de volgende programma's en paragrafen:

- Programma Beheer van de stad (Buitenruimte)
- Programma Bestaande stad (Wonen en buitenruimte)
- Programma Stedelijke ontwikkeling (Bouwen, wonen en buitenruimte)
- Paragraaf Grondbeleid
- Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen
- Paragrafen Investerings, Subsidies, Sustainable development goals en Verbonden partijen voor zover betrekking op bovenstaande programma's

Betrokken collegeleden: wethouder Lansink-Bastemeijer, wethouder van Rij en wethouder Zeegers.

Commissie Mobiliteit, Haven, Economie en Klimaat (MHEK)

De commissie gaat over de volgende programma's en paragrafen:

- Programma Economische ontwikkeling (Haven en economie)
- Programma Energietransitie (Klimaat)
- Programma Stedelijke ontwikkeling (Mobiliteit)
- Paragraaf Duurzaam
- Paragrafen Investerings, Subsidies, Sustainable development goals en Verbonden partijen voor zover betrekking op bovenstaande programma's

Betrokken collegeleden: wethouder Lansink-Bastemeijer, wethouder Simons en wethouder Zeegers.

Commissie Werk & Inkomen, Onderwijs, Samenleven, Schuldhulpverlening & Armoedebestrijding, NPRZ (WIOSSAN)

De commissie gaat over de volgende programma's en paragrafen:

- Programma Armoede, schuldhulpverlening, integratie en samenleving
- Programma Onderwijs
- Programma Werk en inkomen
- Paragraaf NPRZ
- Paragrafen Investerings, Subsidies, Sustainable development goals en Verbonden partijen voor zover betrekking op bovenstaande programma's

Betrokken collegeleden: wethouder Achbar, wethouder Norville, wethouder Kasmi en wethouder Versnel.

Commissie Zorg, Welzijn, Cultuur en Sport (ZWCS)

De commissie gaat over de volgende programma's en paragrafen:

- Programma Cultuur
- Programma Sport en recreatie
- Programma Volksgezondheid
- Programma Zorg, welzijn en wijkteams
- Paragrafen Investerings, Subsidies, Sustainable development goals en Verbonden partijen voor zover betrekking op bovenstaande programma's

Betrokken collegeleden: wethouder Achbar, wethouder Kasmi en wethouder van Rij.

Commissie tot Onderzoek van de Rekening (COR)

Deze commissie richt zich op de ordelijkheid van het (financieel) beheer, alsmede op de rechtmatigheid en de doelmatigheid van de begrotingsuitvoering. De commissie baseert haar onderzoek op de (concept-)jaarstukken en de bevindingen van de accountant. De COR bestaat uit maximaal vijf leden die door de raad uit zijn midden worden benoemd.

Jaarstukken 2024

Leeswijzer

Paginanummer in website: 9

Opbouw programma's

De programma's zijn opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- **Voortgang 2024:** aansluitend op de Voortgang 2023 onder de Hoofdpijnen maar specifiek voor het programma.
- **Bestuurlijke hoofdpijnen 2025-2028:** aansluitend op Bestuurlijke hoofdpijnen onder de Hoofdpijnen maar specifiek voor het programma.
- **Doelen van het programma:** hier zijn meerdere doelen per programma mogelijk, voor ieder doel worden de vragen beantwoord: "Wat willen we bereiken?" en "Wat gaan we daarvoor doen?". Hierbij hoort ook steeds een set van indicatoren: de college targets, effectindicatoren die aansluiten op "Wat willen we bereiken?" en prestatieindicatoren die aansluiten op "Wat gaan we daarvoor doen?".
- **Projecten:** de belangrijkste projecten die (gaan) bijdragen aan het realiseren van de doelen van het programma worden hier kort toegelicht.
- **Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen:** tot nu toe werd hiervoor de engelse term Sustainable development goals gebruikt, maar we willen nu overstappen op de nederlandse naam Voor ieder programma wordt aangegeven aan welke SDG's het programma bijdraagt, van daaruit wordt verwezen naar de paragraaf Sustainable Development Goals waar een totaalbeeld wordt geschetst.
- **Verantwoordelijke collegeleden:** hier is opgenomen welke collegeleden verantwoordelijk zijn voor de belangrijkste delen van het programma.
- **Omschrijving, kaders en verbonden partijen:** hier is ruimte voor een eventueel uitgebreidere omschrijving, een opsomming van de belangrijkste kaders met een link en wordt aangegeven welke verbonden partijen bijdragen aan het bereiken van de doelen van dit programma. Een uitgebreide toelichting op de Verbonden partijen is te vinden in de paragraaf met hetzelfde onderwerp.

Opbouw website

De website [Watdoetdegemeente.rotterdam.nl](https://watdoetdegemeente.rotterdam.nl) is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

Leeswijzer

Naast de menu-knop staat een leeswijzer hierin staat aangegeven hoe gepresenteerde bedragen zijn bedoeld.

Totaalbeeld

Onder Totaalbeeld staan de Jaarstukken 2024 op hoofdpijnen toegelicht. Het Totaalbeeld is onderverdeeld in:

- Inleiding: een voorwoord van wethouder Financiën
- Voortgang 2024: gaat in op de hoofdpijnen van 2024
- Infographic: geeft in vogelvlucht een beeld van de Jaarstukken 2024: wat zijn de totale baten van de gemeente, wat zijn de lasten en wat doet de gemeente daarvoor?
- College targets 2022-2026 geeft een totaaloverzicht van alle college targets over de hele collegeperiode én de huidige stand van zaken
- Coalitieakkoord bevat een korte samenvatting en een link naar het Coalitieakkoord: Eén stad dat een nadere uitwerking is voor de uitgewerkte begroting
- Raadsbehandeling geeft aan wanneer de behandeling van de Jaarstukken plaats vindt in de commissies en de gemeenteraad.
- Commissies geeft inzicht in welke commissies welke programma's en paragrafen aan de orde kunnen komen

Programma's

De programma's geven een totaalbeeld van een beleidsmatig onderwerp. Per programma wordt een toelichting gegeven op de voortgang, de doelen, SDG's, projecten, financiën, kaders en verbonden partijen. Dit wordt hieronder verder toegelicht.

Paragrafen

De paragrafen geven een overkoepelend beeld over de programma's. Er zijn paragrafen die vanuit het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) zijn voorgeschreven en paragrafen die zijn toegevoegd om een totaal beeld te geven.

Verplichte paragrafen: Lokale heffingen, Weerstandsvermogen en risicobeheersing, Onderhoud kapitaalgoederen, Financiering, Bedrijfsvoering, Verbonden partijen en Grondbeleid.

Niet verplichte paragrafen: BBV Indicatoren, Financiële kengetallen, Investerings, Klimaat, Nationaal Programma Rotterdam Zuid, Subsidies en Sustainable development goals.

Jaarrekening

Het onderdeel Jaarrekening bestaat uit de:

- Grondslagen en regelgeving waaraan de jaarstukken moeten voldoen.
- Balans waaronder behalve de balans ook de reserves en voorzieningen zijn opgenomen.
- Overzicht van baten en lasten met een totaal overzicht van de baten en lasten van de hele gemeente, het overzicht van incidentele baten en lasten en een overzicht van de baten en lasten per programma.
- Rechtmatigheidsverantwoording: vanaf 2023 moet het college een rechtmatigheidsverantwoording opnemen in de jaarrekening. In de rechtmatigheidsverantwoording geeft het college aan of de baten, lasten en balans voldoen aan de gestelde voorwaarden.
- Verantwoording WNT: Wet normering topinkomens
- Verantwoording SiSa: SiSa staat voor *Single information, Single audit*. SiSa is de manier waarop gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen jaarlijks verantwoording afleggen over de besteding van specifieke uitkeringen
- BBV-taakvelden: de taakvelden zoals die zijn voorgeschreven in het Besluit Begroten en Verantwoorden.

Wijken

Hier staan de wijkverslagen 2024 opgenomen.

Jaarstukken 2024

Algemene middelen

Paginanummer in website: 10

Algemene middelen

Het programma Algemene middelen levert een bijdrage aan de manier waarop het college werkt aan structureel houdbare gemeentefinanciën. Het programma Algemene middelen is het financieel-technische sluitstuk van de begroting. In de paragrafen Weerstandsvermogen en risicobeheersing, Financiering, Financiële kengetallen en Verbonden partijen zijn de inhoudelijke doelstellingen, indicatoren en kengetallen opgenomen.

Jaarstukken 2024

Voortgang 2024

Paginanummer in website: 11

Voortgang 2024

Financiële positie

Het college stuurt op een weerstandsvermogen van minimaal 1,0, zoals in het coalitieakkoord is opgenomen. Bij Tweede Herziening 2024 werd een weerstandsvermogen van 1,74 voor 2024 geraamd. Eind 2024 is het weerstandsvermogen uitgekomen op 1,64. De paragraaf [Weerstandsvermogen](#) laat het verloop van het weerstandsvermogen en de risico's zien. In de paragrafen [Financiële kengetallen](#) en [Financiering](#) is het verloop van de financiële positie in 2024 weergegeven.

Gemeentefonds

Het Rijk verdeelt het gemeentefonds tussen de gemeenten op basis van verschillende maatstaven. De systematiek waarop de verdeling is gebaseerd, wordt vervangen. In plaats van de trap-op-trap-af-systematiek is de nieuwe systematiek gebaseerd op de ontwikkelingen van het bruto binnenlands product (bbp). Eerder gaf het Rijk aan dat het de nieuwe systematiek vanaf 2026 zou invoeren. In de Rijksvoorjaarsnota 2024 kondigde het Rijk echter aan de nieuwe systematiek voor gemeenten al per 2024 in te stellen.

Zie voor een uitgebreidere toelichting het hoofdstuk [Gemeentefonds](#).

RET

Eind 2023 heeft RET samen met gemeente Rotterdam en Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) een plan opgesteld om de komende jaren weer financieel gezond te worden. Onderdeel van de afspraken tussen RET, gemeente en MRDH is dat de gemeente een kapitaalstorting in RET doet, van ten hoogste € 25 mln. In 2024 vond een storting van €15 mln plaats die is verwerkt bij de Tweede herziening 2024. Het effect voor 2024 was €0,3 mln. De verwerking van de meerjarige effecten vindt in 2025 plaats.

Kiezen voor Rotterdam

Bij de Voorjaarsnota 2023 is besloten een organisatieopgave van € 150 mln uit te voeren. De organisatieopgave is verder uitgewerkt in het programma Kiezen voor Rotterdam. De besparing voor 2024 van € 20 mln is bij de Voorjaarsnota en Eerste Herziening 2024 verdeeld over de begrotingsprogramma's. De besparing voor 2025 en verder is grotendeels bij de Begroting 2025/Tweede herziening 2024 structureel verdeeld over de begrotingsprogramma's.

Zie voor een uitgebreidere toelichting hoofdstuk [Bedrijfsvoering](#).

Stelpost Onderuitputting

Bij de Voorjaarsnota 2024 is een concernbrede stelpost onderuitputting van € 14 mln opgenomen als een van de oplossingen voor het tekort. Bij de Eindejaarsbrief 2024 (24bb008086) is de stelpost grotendeels in de begroting verwerkt op de programma's waar ruimte werd verwacht. Het restant is bij de jaarstukken verwerkt. Verder toelichting op de stelpost(en) staat in onderdeel [Financiën](#).

Financiële afwijkingen t.o.v. bijgestelde begroting 2024

Algemene middelen	20.055
Gemeentefonds	18.584
Toevoeging Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds	-5.880
Stelpost kapitaallasten	4.460
Stelpost Onderuitputting	-3.475
Concernbrede stelposten	2.386

Externe financiering rente	1.669
Meevallende kosten deelnemingen	965
Financieringsbaten	836
Interne rente financiering	-796
Stelpost onvoorziene kosten	600
Overige afwijkingen	706

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn ten opzichte van de begroting. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn ten opzichte van de begroting.

Jaarstukken 2024

Doel: Stabiele en rechtvaardige financiering van de gemeente

Paginanummer in website: 12

Doel: Stabiele en rechtvaardige financiering van de gemeente

Algemeen

Het gemeentefonds vanuit het Rijk is de grootste, jaarlijkse inkomstenbron van de gemeente. De ontwikkeling van het gemeentefonds bepaalt in belangrijke mate hoeveel financiële ruimte de gemeente heeft. Tot het gemeentefonds behoren de algemene uitkering, integratie-uitkeringen en decentralisatie-uitkeringen. Met het geld kunnen gemeenten zelfstandig beleid voeren. Gemeenten moeten wel de hun wettelijk opgedragen taken betalen met het geld dat zij uit het gemeentefonds ontvangen. Het gaat bijvoorbeeld om de jeugdzorg en het verstrekken van bijstandsuitkeringen.

Minimaal 3 keer per jaar informeert het Rijk de gemeenten over het gemeentefonds:

- in mei/juni op basis van de Voorjaarsnota van het Rijk;
- in september op basis van de Miljoenennota van het Rijk;
- in december op basis van de Najaarsnota van het Rijk.

Herziening gemeentefonds en onderhoud verdeling gemeentefonds

De onderlinge verdeling van het gemeentefonds tussen de gemeenten gebeurt op basis van verdeelmaatstaven. Deze maatstaven zijn kenmerken van gemeenten en hun inwoners, zoals het aantal inwoners, het aantal bijstandsgerechtigden, de oppervlakte en zo meer. Het Rijk stelt de maatstaven meerdere keren per jaar bij. Regelmatig vindt ook een herijking plaats om de verdeling tussen de gemeenten zo accuraat mogelijk te maken.

De laatste herijking van het verdeelmodel is doorgevoerd op 1 januari 2023. Voor gemeenten met een beperkte financiële draagkracht en een lagere sociaaleconomische status, waaronder Rotterdam, geldt tot en met 2025 een aangepaste ingroei om de gevolgen van deze herijking te verminderen. Met deze ingroei is meerjarig rekening gehouden in de begroting 2023. Het negatieve effect voor Rotterdam blijft hierdoor beperkt tot € 22,50 per inwoner voor de periode 2023 tot 2025. De verdeling van dit effect over de verschillende jaren is: € 5 per inwoner in 2023, € 7,50 per inwoner in 2024 en € 10 per inwoner in 2025.

Dit nieuwe verdeelmodel bevat ook een aantal nieuwe en gewijzigde maatstaven. Dit is een risico, omdat de ontwikkeling van bepaalde maatstaven voor Rotterdam kunnen afwijken van de landelijke ontwikkelingen. In 2023 was dit het geval voor de nieuwe maatstaf 'huishoudens met een laag inkomen met drempel'. Ook in 2024 kent deze maatstaf een opmerkelijke ontwikkeling. Hoewel er al nieuwe cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) beschikbaar waren, is deze maatstaf dit keer niet geactualiseerd in de gemeentefonds decembercirculaire 2024. In de begroting voor 2024 was er rekening mee gehouden dat, net als in 2023, ook in 2024 deze maatstaf geüpdatet zou worden in de decembercirculaire. Het Rijk heeft echter laten weten dat deze maatstaf die nog invloed heeft op de gemeentefondsuitkering 2024 pas wordt bijgewerkt in de meicirculaire 2025. Conform BBV-richtlijnen kan deze aanpassing pas in het resultaat van het gemeentefonds worden meegenomen wanneer deze wordt geactualiseerd in een circulaire. Dit zorgt ervoor dat het voorziene nadelige effect van het actualiseren van deze maatstaf niet kan worden meegenomen in het resultaat van het gemeentefonds van 2024. Dit heeft voor 2024 een positief effect op het gemeentefondsresultaat, maar vervolgens gaat dit hand in hand met een uitgesteld negatief effect in de meicirculaire 2025. Omdat dit een tijdelijk positief effect is, wordt in het raadsvoorstel voor de vaststelling van de Jaarstukken 2024 de gemeenteraad gevraagd in te stemmen met het voornemen om een aparte bestemmingsreserve in te stellen. Het Rijk heeft daarnaast aangegeven dat ze het onwenselijk vindt dat een maatstaf dermate grote schommelingen oplevert. Daarom is in de septembercirculaire 2024 aangekondigd dat deze maatstaf per 2025 gestabiliseerd wordt door meerjarige gemiddelden.

Volgens het raadsbesluit [23bb007699](#) wordt sinds 2023 het saldo van de taakmutaties, decentralisatie- en integratie-uitkeringen die zijn toegekend in de decembercirculaire rechtstreeks toegevoegd aan de Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds. Uit de decembercirculaire 2024 is € 5,9 mln aan deze bestemmingsreserve toegevoegd.

Nieuw kabinet en overheveling specifieke uitkeringen

Halverwege 2024 zijn de onderhandelende partijen tot een Hoofdlijnenakkoord (HLA) gekomen en is het Kabinet Schoof aangetreden.

In de budgettaire bijlage van het Hoofdlijnenakkoord (HLA) staat het voornemen om per 2026 de meeste specifieke uitkeringen (SPUKS) over te hevelen naar het gemeentefonds, met een budgetkorting van 10%. Sinds 2018 is het aantal SPUKS fors gegroeid. De daarmee samenhangende administratieve en controlelasten zijn hierdoor sterk gestegen. Het is nog niet duidelijk welke SPUKS worden omgezet. Daardoor zijn de financiële

effecten hiervan nog onduidelijk. De Tweede Kamer wordt naar verwachting voorjaar 2025 geïnformeerd over welke SPUKS omgezet kunnen worden.

Tegelijkertijd staat in het HLA niets te lezen over de korting op het gemeentefonds vanaf 2026. Dit betekent dat er in dit HLA geen verdere stappen zijn gezet tot reparatie van de niet-taakgebonden korting op het gemeentefonds vanaf 2026. Bij het afsluiten van het coalitieakkoord Eén Stad in 2022, koos Rotterdam ervoor om deze korting op het gemeentefonds al in te passen. Daarmee is de balans tussen taken en middelen echter nog niet hersteld. Het aankaarten van dit onderwerp blijft daarom nodig. Het college heeft zich ook in 2024 onverminderd ingezet op dit onderwerp, en blijft dit ook doen zolang dit aan de orde is.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

Ook in 2024 trok de gemeente Rotterdam samen op met andere gemeenten en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) om in gesprek te gaan met het Rijk over gemeentefinanciën. De gesprekken in 2024 hebben een aantal resultaten opgeleverd die hieronder verder zijn toegelicht.

In de Rijksvoorjaarsnota 2024 heeft het demissionaire kabinet-Rutte IV aangekondigd dat het de nieuwe financieringssysteem van het gemeentefonds vervroegd is naar 2024. Deze invoering was eerder voorzien per 2027. De nieuwe systematiek vervangt de eerdere trap-op-trap-af-systematiek. In die trap-op-trap-af-systematiek hadden ontwikkelingen in de totale rijksuitgaven direct invloed op de hoogte van de algemene uitkering van het gemeentefonds. In de nieuwe systematiek is de omvang van het gemeentefonds gekoppeld aan de omvang van de Nederlandse economie. Het gemeentefonds wordt bijgesteld op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp):

1. De indexatie voor volumeontwikkelingen wordt gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). In dit volumedeel zit ook de stijging van lonen door volume groei van de economie.
2. De bijstelling van het gemeentefonds voor inflatie vindt plaats op basis van het prijs bruto binnenlands product (pbbp) van het lopende jaar.

Het Rijk compenseert nadelige gevolgen van de vervroegde overgang naar deze nieuwe bbp-systematiek. Deze compensatie geldt voor de jaren 2024 tot 2029. Voor 2025 geldt de compensatie slechts gedeeltelijk en is er sprake van een eenmalige korting van € 675 mln op landelijk niveau.

Tegenover deze eenmalige korting staan ook structurele extra middelen voor gemeenten vanuit het Rijk. Zo is afgesproken dat de verdere oploep van de opschalingskorting definitief wordt geschrapt. Dit heeft voor gemeenten een positief effect van € 675 mln per jaar vanaf 2026. Met het vervallen van deze korting was al rekening gehouden in de Voorjaarsnota 2024.

Daarnaast heeft het ministerie van Financiën middelen gereserveerd om boven op de bbp-systematiek een aanvullende indexering te voorzien voor de effecten van de kosten- en demografische ontwikkelingen verbonden aan de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Dit omdat in de toekomst een (nader te bepalen deel van) de Wmo niet langer via de algemene uitkering van het gemeentefonds zal lopen. In totaal gaat het om een jaarlijkse tranche van € 75 mln. Deze tranche loopt vanaf 2026 op tot € 300 mln in 2029 landelijk. Deze middelen zijn bij de septembercirculaire toegevoegd aan het gemeentefonds en verdeeld over de gemeenten.

Het nieuwe verdeelmodel voor het gemeentefonds is geen eindstation en vraagt continu onderhoud. In 2024 liepen er in dat kader onderzoeken naar gemeentelijke kenmerken als grootstedelijkheid, centrumfunctie sociaal domein en overige eigen middelen. Net als bij de herijking die in 2023 is ingegaan, kunnen de resultaten van een herijking voor individuele gemeenten betekenen dat zij een voor- of nadeel ondervinden van een nieuwe verdeling. Op dit moment is het nog niet mogelijk om een inschatting te maken van de uitkomsten en de mogelijke - financiële - gevolgen van de nu lopende onderzoeken.

Jaarstukken 2024

Doel: Bestendig beheer Algemene middelen

Paginanummer in website: 13

Doel: Bestendig beheer Algemene middelen

Wat willen we bereiken?

Het programma Algemene Middelen draagt bij aan de manier waarop het college werkt aan structureel houdbare gemeentefinanciën. De basis voor houdbare gemeentefinanciën is de meerjarenbegroting. Die is structureel en reëel in evenwicht. Houdbare gemeentefinanciën vergen echter meer dan dat. Zo wil de gemeente in geval van financiële tegenslag voldoende middelen hebben om de eerste klappen op te vangen.

De houdbaarheid van gemeentefinanciën kent 2 aspecten:

- Voldoende weerbaarheid. Het betreft de mogelijkheden om op korte termijn financiële tegenvallers op te vangen zonder direct in de begroting en in de beleidsambities te hoeven ingrijpen.
- Voldoende flexibiliteit in de begroting. Het betreft de snelheid waarmee de lasten kunnen worden verlaagd en de baten kunnen worden verhoogd. De flexibiliteit van de begroting wordt ook wel de wendbaarheid van de begroting genoemd. De flexibiliteit van de begroting beperkt door verplichtingen die voor meerdere jaren zijn of worden aangegaan. Het gaat om verplichtingen als gevolg van schulden (rente en aflossing van opgenomen geldleningen), kapitaallasten van investeringen en om beheer- en onderhoudslasten.

Voor de houdbaarheid van gemeentefinanciën zijn weerbaarheid en flexibiliteit dus belangrijk. Daarom is het streven:

- Sluitende begroting en meerjarenraming. De gemeente zorgt de structurele lasten niet groter zijn dan de structurele baten.
- Gedegen beheer van deelnemingen en verbonden partijen. De gemeenteraad wordt hierover geïnformeerd bij de P&C-producten en het beheerslag deelnemingen.
- Weerstandvermogen van minimaal 1,0 in alle jaren.
- Gedegen treasury- en financieringsfunctie.
- Zorgen voor voldoende en gedegen financiële ruimte om investeringen mogelijk te maken, om samen met andere partijen te kunnen werken aan de toekomst van de stad. De uitdaging is om het beschikbare investerend vermogen zo in te zetten dat de gemeente een hefboom creëert om daarmee andere partijen mee te krijgen om samen te investeren.

Wenselijk is dat de gemeenteraad een integraal beeld krijgt van de consequenties van beslissingen voor de houdbaarheid van de begroting. Kengetallen en indicatoren kunnen de gemeenteraad ondersteunen bij het nemen van beslissingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Zorgdragen dat de hiervoor geldende indicatoren en kengetallen blijven binnen de geldende wettelijke normen en bestuurlijke kaders en de actuele streefwaarden zoals bepaald door de toezichthouder, de Provincie Zuid-Holland.
- Hierover verantwoording afleggen in de achtereenvolgende P&C-producten.

Hoe meten we dat?

De gemeente maakt gebruik van financiële kengetallen voor de sturing op en de verantwoording over de financiële positie. De volgende kengetallen en indicatoren behoren tot het programma:

- Weerstandsvermogen
- Structurele exploitatieruimte
- Solvabiliteitsrisico
- EMU-saldo (vorderingssaldo)
- Kasgeldlimiet
- Renterisiconorm
- Schatkistbankieren
- Netto schuldquote

Toelichting indicatoren

Voor nadere toelichting op en de ontwikkeling van een aantal van de verschillende indicatoren en kengetallen zie de paragrafen [Weerstandsvermogen en risicobeheersing](#) en [Financiële kengetallen](#).

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

In hoeverre bovenstaande indicatoren en kengetallen binnen de geldende wettelijke normen, bestuurlijke kaders en streefwaarden van onze toezichthouder zijn gebleven in 2024, staat beschreven in de paragrafen [Weerstandsvermogen](#), [Financiële Kengetallen](#) en [Financiering](#). In laatstgenoemde paragraaf wordt de in 2024 gevoerde treasury- en financieringsfunctie verantwoord: in de paragraaf Verbonden Partijen het gevoerde deelnemingenbeheer in 2024.

Jaarstukken 2024

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

Paginanummer in website: 14

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

Het programma Algemene middelen draagt via het gedegen beheer van bestaande deelnemingen en verbonden partijen, waarmee een verscheidenheid aan publieke belangen wordt gerealiseerd, aan de volgende Duurzame ontwikkelingsdoelstelling:

- SDG 17 Partnerschappen om diensten te bereiken

Voor een uitgebreide toelichting zie de paragraaf Sustainable development goals.

Jaarstukken 2024

Projecten

Paginanummer in website: 15

Projecten

Niet van toepassing.

Jaarstukken 2024

Financiën

Paginanummer in website: 16

Financiën

Overzicht baten en lasten

Overzicht van baten en lasten Algemene middelen	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Baten exclusief reserves	2.366.967	2.437.645	2.451.476	13.831
Bijdragen rijk en medeoverheden	2.269.551	2.330.434	2.343.385	12.952
Dividenden	96.801	104.934	104.968	34
Financieringsbaten	1.662	3.535	4.372	836
Overige opbrengsten derden	2	2	11	9
Overige baten	-1.048	-1.260	-1.260	0
Lasten exclusief reserves	-18.629	-26.804	-38.908	-12.104
Apparaatslasten	0	0	0	0
Inhuur	0	0	0	0
Overige verrekeningen	0	0	23	23
Overige verrekeningen	0	0	23	23
Programmalasten	-18.629	-26.804	-38.932	-12.127
Financieringslasten	41.337	27.680	22.966	-4.714
Inkopen en uitbestede werkzaamheden	8.849	12.490	2.327	-10.163
Kapitaallasten	-69.155	-67.314	-64.641	2.673
Overige programmalasten	340	340	417	77
Subsidies en inkomensoverdrachten	0	0	0	0
Saldo voor vpb en reserveringen	2.385.596	2.464.449	2.490.384	25.935
Saldo voor reserveringen	2.385.596	2.464.449	2.490.384	25.935
Reserves	-55.693	-35.241	-41.121	-5.880
Onttrekking reserves	53.818	170.630	229.302	58.672
Algemene Reserve	5.507	0	62.737	62.737
Bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling	0	54	54	0
Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds	0	4.069	0	-4.069
Rotterdams Investeringsmotor	48.311	166.507	166.511	4
Toevoeging reserves	109.511	205.871	274.493	68.621
Algemene Reserve	0	74.395	137.132	62.737
Bestemmingsreserve NPRZ	15.500	15.500	15.500	0
Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds	0	0	5.884	5.884
Kredietrisicoreserve	0	277	277	0
Rotterdams Investeringsmotor	94.011	115.699	115.699	0
Vrijval reserves	0	0	4.069	4.069
Bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds	0	0	4.069	4.069
Saldo	2.329.903	2.429.208	2.449.263	20.055

Afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting

Overzicht afwijkingen programma	Afwijking baten	Afwijking lasten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
1. Gemeentefonds	12.952	-5.632	0	18.584
2. Toevoeging Bestemmingsreserve taakmutaties gemeentefonds	0	0	-5.880	-5.880
3. Stelpost kapitaallasten	0	-4.460	0	4.460
4. Stelpost onderuitputting	0	3.475	0	-3.475
5. Concernbrede stelposten	0	-2.386	0	2.386
6. Externe rente financiering	0	-1.669	0	1.669
7. Meevallende kosten deelnemingen	0	-965	0	965
8. Financieringsbaten	836	0	0	836
9. Interne rente financiering	0	796	0	-796
10. Stelpost onvoorziene kosten	0	-600	0	600
11. Overige kleinere afwijkingen	43	-663	0	706
Totaal afwijkingen	13.831	-12.104	-5.880	20.055

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn ten opzichte van de begroting. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn ten opzichte van de begroting.

Toelichting afwijkingen

Het saldo van het programma bedraagt € 20,1 mln positief, dit is een afwijking van 0,8% ten opzichte van de laatste begrotingsstand 2024. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

1. Het gemeentefonds

Het saldo van het gemeentefonds bedraagt € 18,6 mln positief.

In de begroting is er rekening mee gehouden dat de maatstaf huishoudens laag inkomen (HHLI) voor 2024 geactualiseerd zou worden in de decembercirculaire 2024, net als in 2023. In tegenstelling tot vorig jaar vindt de actualisatie van deze maatstaf pas plaats bij de meicirculaire 2025. Het effect hiervan op het saldo is + € 7 mln.

Uit de septembercirculaire Gemeentefonds 2024 is een positief saldo ontstaan van € 2,8 mln door taakmutaties, en wijzigingen in decentralisatie- en integratie-uitkeringen. Door het vervallen van de 10-maandsrapportage en het grensbedrag van begrotingsbijstellingen bij de Eindejaarsbrief is dit niet verwerkt in de begroting en leidt dit tot een resultaat. Over de aanpassingen die voortkomen uit de septembercirculaire 2024 is de raad geïnformeerd in de Eindejaarsbrief.

Verder is uit de decembercirculaire Gemeentefonds 2024 een positief saldo ontstaan van € 5,9 mln door taakmutaties, en wijzigingen in decentralisatie- en integratie-uitkeringen. Deze middelen zijn zo laat in het jaar toegekend dat deze niet meer verwerkt konden worden in de begroting.

Tot slot resteert er een resultaat van € 2,9 mln door niet-voorziene actualisatie van waarden maatstaven. Het grootste effect wordt veroorzaakt door de maatstaf 'regionale centrumfunctie' die ten opzichte van de begroting met € 3,5 mln is gestegen. Andere (kleinere) aanpassingen van

maatstaven zorgen ervoor dat het totale verschil uiteindelijk uitkomt op € 2,9 mln. De maatstaf 'regionale centrumfunctie' wordt voor het gemeentefonds gebruikt als een indicator van het aantal potentiële klanten dat een woonkern aantrekt tot maximaal 60 kilometer rondom de eigen woonkern (met inbegrip van die woonkern zelf). Dat deze maatstaf harder groeit dan voorzien houdt in dat in Rotterdam en in het omliggende gebied (tot 60 kilometer) het aantal inwoners in 2023 harder is gegroeid dan waar Binnenlandse Zaken eerder vanuit ging. In de Begroting 2025/Tweede Herziening 2024 zijn deze risico's toegelicht.

2. Toevoeging Bestemmingsreserve taakmutaties gemeentefonds

Op 21 december 2023 is het raadsvoorstel ([23bb007699](#)) over de omgang met de in de decembercirculaire opgenomen taakmutaties en wijzigingen integratie- en decentralisatie-uitkeringen aangenomen. Daardoor worden de middelen uit de decembercirculaire (€ 5,9 mln) rechtstreeks toegevoegd aan de Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds. Uitsluitend voor zover dit het lopende jaar betreft en de middelen geen betrekking hebben op de algemene uitkering.

3. Stelpost Kapitaallasten

Bij de Begroting 2021 is besloten om vanaf 2024 1/3 deel van de reële groei van de algemene uitkering uit het gemeentefonds en van de inkomsten uit belastingen in te zetten voor het borgen van de investeringsruimte voor nieuwe, financieel onrendabele investeringen in de jaren 2020 en verder. Dit besluit bood de gemeente in 2020 al de financiële ruimte om voor een bedrag van € 100 mln aan nieuwe investeringen te doen. Voor 2024 is een stelpost opgenomen ter dekking van de verwachte kapitaallasten die het gevolg zijn van deze nieuwe investeringen. Deze stelpost van € 4,5 mln is in 2024 niet ingezet wat resulteert in een positief effect op het resultaat.

4. Stelpost onderuitputting

In de Voorjaarsnota 2024/Eerste herziening 2024 is de Stelpost Onderuitputting ter hoogte van € 14 mln opgenomen. Van dit bedrag is voor € 10,5 mln invulling gegeven vanuit andere programma's, waardoor het resterende saldo op - € 3,5 mln uitkomt.

5. Concernbrede stelposten

De concernbrede stelposten voor de indexering waren in 2024 niet volledig nodig. Dit leidt tot een positief resultaat van € 2,4 mln.

6. Externe rente financiering

Het achterblijven van de realisatie van de investeringen in 2024 heeft geleid tot een lagere financieringsbehoefte en daarmee lagere externe rentelasten van € 4,7 mln. Om de financiële effecten van [planningsoptimisme](#) te beperken, is bij de begroting een stelpost planningsoptimisme opgenomen. Deze stelpost verlaagt het effect van de lagere externe rentelasten op het resultaat met € 3 mln. Daarmee komt het uiteindelijke verschil uit op € 1,7 mln.

7. Meevallende kosten Deelnemingen

Er is een onderschrijding van € 965.000 op de kosten bij Deelnemingen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere lasten dan begroot voor rente op het aandelenbezit, uitbestede werkzaamheden en voor benodigd extern juridisch advies.

8. Financieringsbaten

De rentebaten van het schatkistbankieren in het vierde kwartaal veroorzaken de hogere baten. De gemeente mag tot een bepaald drempelbedrag aan geld aanhouden op eigen bankrekeningen. Daarboven moet de gemeente dat geld aanhouden bij het ministerie van Financiën in de schatkist van het Rijk. Dit wordt 'verplicht schatkistbankieren' genoemd. Hierover ontvangt de gemeente een rentevergoeding. Vanwege achterblijvende investeringen stond er meer geld bij de schatkist waardoor hierover meer rente is ontvangen dan geraamd (€ 0,8 mln).

9. Interne rente financiering

Door het achterblijven van de investeringen is er minder rente intern doorgerekend. De lager toegerekende rente van € 2,7 mln en de stelpost planningsoptimisme van € 1,9 mln zorgen samen voor een lager toegerekende rente van € 0,8 mln. In de Begroting 2025/Tweede Herziening 2024 is al gewezen op het risico van genoemde financiële effecten van planningsoptimisme.

10. Stelpost onvoorziene kosten

De wettelijke voorgeschreven stelpost voor onvoorziene kosten van € 0,6 mln is in 2024 niet ingezet. Dit resulteert in een positief effect op het resultaat.

11. Overige kleinere afwijkingen

In 2024 hebben zich op verschillende kosten en baten binnen het programma Algemene middelen ook een aantal kleinere afwijkingen voorgedaan. Deze bedragen in totaal € 706.000. De 2 voornaamste zijn de meevallende kosten op financiering en terugontvangst van het btw-compensatiefonds. Door een lagere financieringsbehoefte zijn de provisie- en bankkosten € 304.000 lager uitgevallen dan geraamd. Daarnaast is er vanuit het BTW-compensatiefonds een suppletie ontvangen voor de verkoop van aandelen Eneco, wat resulteerde in een terugontvangst van € 264.000

Programma en Rotterdamse taakvelden

Saldo programma Algemene middelen/Rotterdams taakveld	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Algemene middelen				
Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	2.269.568	2.324.794	2.343.377	18.584
Overige baten en lasten - Beheer algemene middelen	-16.323	11.616	9.770	-1.847
Treasury	76.658	92.798	96.116	3.318
Totaal	2.329.903	2.429.208	2.449.263	20.055

Realisatie bestemmingsreserves

Onder dit programma vallen de volgende reserves:

Realisatie bestemmingsreserves Algemene middelen		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Algemene middelen		2.086.580	269.618	276.152	4.569	2.075.477
Algemene Reserve		20.819	137.132	62.737	0	95.213
Realisatie bestemmingsreserves Algemene middelen		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Algemene middelen		2.086.580	269.618	276.152	4.569	2.075.477
Algemene Reserve		20.819	137.132	62.737	0	95.213
Doel reserve:	De algemene reserve behoort tot het weerstandsvermogen, hetgeen vrij aanwendbare middelen zijn, die worden ingezet om het begrotingsbeeld sluitend te houden en voor onvoorziene financiële risico's.					
Raadsbesluit:	Doorlopend					
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	20.819	137.132	62.737	0	95.213
	Begroting 2024	20.819	74.395	0	0	95.213
	Verschil Realisatie - Begroting	0	62.737	62.737	0	0
Bestemmingsreserve Rotterdamse Investeringsmotor		2.021.421	121.575	208.638	0	1.934.359
Realisatie bestemmingsreserves Algemene middelen		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Algemene middelen		2.086.580	269.618	276.152	4.569	2.075.477
Bestemmingsreserve Rotterdamse Investeringsmotor		2.021.421	121.575	208.638	0	1.934.359
Doel reserve:	Het op een transparante wijze dekken van investeringslasten die niet worden gedekt uit de bestaande begroting, w.o. de lasten die voorheen werden gedekt uit het IFR en de lasten die voortvloeien uit de aanwending van de verkoopopbrengst Eneco					
Raadsbesluit:	November 2020 (einddatum niet van toepassing)					
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	2.021.421	121.575	208.638	0	1.934.359
	Begroting 2024	2.021.421	117.009	212.118	0	1.926.312
	Verschil Realisatie - Begroting	0	4.566	-3.480	0	8.046
Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds		24.776	10.634	4.777	4.569	26.064
Realisatie bestemmingsreserves Algemene middelen		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Algemene middelen		2.086.580	269.618	276.152	4.569	2.075.477
Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds		24.776	10.634	4.777	4.569	26.064
Doel reserve:	De bestemmingsreserve betreft nog niet door de uitvoerende clusters geclaimde of ingedaalde rijksmiddelen met een specifieke doelstelling / taakstelling die bij Beheer Algemene Middelen gereserveerd zijn voor latere jaren.					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2006 (einddatum niet van toepassing)					

	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand		
	Realisatie 2024	24.776	10.634	4.777	4.569	26.064		
	Begroting 2024	24.776	4.750	18.231	500	10.794		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	5.884	-13.454	4.069	15.269		
Kredietrisicoreserve			19.563		277		0	19.841
Realisatie bestemmingsreserves Algemene middelen		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024		
Algemene middelen		2.086.580	269.618	276.152	4.569	2.075.477		
Kredietrisicoreserve		19.563	277	0	0	19.841		
Doel reserve:	De bestemmingsreserve dient ten behoeve van de risico's met betrekking tot de leningen- en garantieportefeuille.							
Raadsbesluit:	Begroting 2012 (einddatum niet van toepassing)							
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand		
	Realisatie 2024	19.563	277	0	0	19.841		
	Begroting 2024	19.563	277	0	0	19.841		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0		

Jaarstukken 2024

Kaders en verbonden partijen

Paginanummer in website: 17

Kaders en verbonden partijen

Beleidskaders, monitoren en regelgeving

Wet- en regelgeving

- [Financiële-verhoudingswet](#)
- [Circulaires uitkering Gemeentefonds](#)
- [Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten \(BBV\)](#)
- [Burgerlijk Wetboek Boek 2 \(rechtspersonen\)](#)
- [Gemeentewet](#)
- [Wet Financiering decentrale overheden \(Fido\)](#)
- [Code Corporate Governance](#)

Beleidskaders

- [Verordening Financiën Rotterdam 2021](#)
- [Verordening leningverstrekking en garantieverlening Rotterdam 2014](#)
- [Treasurystatuut Rotterdam 2021](#)
- [Beleidskader Verbonden Partijen en governance samenwerkingrelaties](#)

Monitoring

- [Beheerverslag Deelnemingen 2023](#)
- [Beheerverslag Deelnemingen 2022](#)
- [Beheerverslag Deelnemingen 2021](#)

Verbonden partijen die bijdragen aan het programma

De volgende Verbonden partijen worden ingezet om het doel van het programma te realiseren:

- Gemeenschappelijke bezit Evides
- Bank Nederlandse Gemeenten Bank N.V.
- Royal Group Schiphol
- Stadion Feijenoord

Een uitgebreide toelichting is te vinden in de paragraaf Verbonden partijen.

Jaarstukken 2024

Verantwoordelijke collegeleden

Paginanummer in website: 18

Verantwoordelijke collegeleden

Wethouder van Rij

Wethouder van Rij is verantwoordelijk voor de portefeuille Financiën, Organisatie, Dienstverlening en Grote Projecten.

Jaarstukken 2024

Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving

Paginanummer in website: 19

Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving

Gelijke kansen voor Rotterdammers in een inclusieve samenleving. Daar zet de gemeente zich voor in. Centraal daarbij staan bestaanszekerheid en kansengelijkheid. Dat geldt ook voor bijvoorbeeld nieuwe bewoners en Rotterdammers die moeite hebben met lezen en schrijven. Iedereen moet kansrijk, veilig en gezond kunnen leven.

Jaarstukken 2024

Voortgang 2024

Paginanummer in website: 20

Voortgang 2024

Armoede en schulden

Collegetarget schuldhulpverlening: In deze collegeperiode vergroten we de instroom in de schuldhulpverlening door in totaal 15.750 intakes af te nemen en pakken we schulden aan door in totaal 8.200 schuldregelingen te starten

Realisatie 2023: **intakes 5.339, gestarte schuldregelingen 1.929**

Mijlpaal 2024: **intakes 5.250, gestarte schuldregelingen 2.800**

Realisatie 2024: **intakes 4.804, gestarte schuldregelingen 2.264**

Ondanks de extra inspanningen om meer Rotterdammers met schulden te ondersteunen, heeft dit er niet toe geleid dat de mijlpalen zijn behaald.

Niet iedere ondersteuningsvraag van Rotterdammers met schulden leidt tot een intake. Soms is een informatie- of adviesgesprek voldoende.

Taal

Aantal trajecten basisvaardigheden

Realisatie 2023: **9.105 gestarte trajecten basisvaardigheden**

Streefwaarde 2024: **6.350 gestarte trajecten basisvaardigheden**

Realisatie 2024: **9.345 gestarte trajecten basisvaardigheden**

Op 2 februari 2023 stelde de gemeenteraad het [beleidskader Basisvaardigheden 2023-2026 Rotterdam Vaardig Verder, Beter in taal, rekenen en digitale vaardigheden](#) vast. De ambitie voor deze collegeperiode is: 25.000 gestarte trajecten basisvaardigheden. In 2023 en 2024 zijn totaal 18.450 trajecten gestart. Hiermee ligt de realisatie van de doelstelling ruim op koers.

Opvang vluchtelingen

Rotterdam biedt ongeveer 2.000 gemeentelijke opvangplekken voor vluchtelingen uit Oekraïne, 463 opvangplekken voor asielzoekers en 37 opvangplekken voor alleenstaande minderjarige vluchtelingen (amv). Er is een bestuurlijke keuze gemaakt om het aantal opvangplekken voor vluchtelingen uit Oekraïne niet verder uit te breiden. Daarnaast zijn er 2.000 tijdelijke huisvestingsplekken voor statushouders gekoppeld aan de gemeenten in de provincie Zuid-Holland in de doorstroomlocatie Merwehaven. Het Rijk dekt de kosten die de gemeente maakt voor tijdelijke huisvesting, leefgeld, onderwijs, zorg en werk.

Huisvestingsopgave statushouders 2024	
Taakstelling 1e helft 2024	637
Taakstelling 2e helft 2024	628
Uitstroom Afspraken Silja - 2023 (UAS-2023)	286
Dit betreft de huisvesting van statushouders die in 2023 zijn meegeteld voor de taakstelling en vanuit de doorstroom locatie Silja moesten doorstromen naar een woning.	
Herhuisvestingsopgave in 2024	66
Dit betreft de herhuisvesting van statushouders die in tijdelijke huisvesting verblijven.	

Huisvestingsopgave statushouders 2024	
Totaal	1.617

De huisvestingsopgave statushouders die het Rijk voor 2024 aan Rotterdam heeft toegewezen is gerealiseerd door een combinatie van corporatiewoningen, de doorstroomlocatie Silja en alternatieve huisvestingslocaties.

Samenleven

In Rotterdam is geen plek voor discriminatie, haat en racisme. Het [actieplan Samenleven in een stad \(2024-2027\)](#) beschrijft 85 maatregelen die moeten bijdragen aan het verminderen van discriminatie en het bevorderen van acceptatie van diversiteit. Dit doet de gemeente op verschillende leef terreinen en via 3 pijlers nl.:

1. Discriminatie en veiligheid
2. Gelijke kansen
3. Verbinding.

In oktober 2023 is het actieplan vastgesteld. Daarmee is 2024 het eerste volledige jaar waarin het beleid is uitgevoerd. In 2024 zijn er nieuwe opdrachten gegund, zoals de aanbesteding Educatie over samenleven in een superdiverse stad, aandacht voor de herdenkingsmomenten rond migratie en gastarbeiderschap, de nieuwe subsidieregeling 'Samenleven in één stad' en de voorlichting daarover voor geïnteresseerde initiatiefnemers, 70 nieuwe stadsgesprekken, enzovoort.

De gemeenteraad is in februari 2025 via de jaarlijkse voortgangsrapportage geïnformeerd over de resultaten en relevante ontwikkelingen van het actieplan.

Inburgering

Er zijn 2.477 statushouders met inburgeringsplicht. Hiervan zijn er 1.214 aangemeld op een leerroute. Van de gehuisveste statushouders zitten de meesten nog in de brede intakefase van 10 weken. In die fase volgen statushouders het programma Starten in Rotterdam. 388 statushouders met inburgeringsplicht verblijft nog op de doorstroomlocatie Silja. Een deel van hen doet mee aan Vroege Start. Vroege Start houdt in dat de inburgering zo vroeg mogelijk wordt opgestart. Bij voorkeur al in de opvanglocatie zodra iemand aan de gemeente is gekoppeld. Ongeveer 50% doet mee aan de Vroege Start.

In 2024 hebben 89 inburgeraars (29 statushouders, 55 gezinsmigranten en 5 overige migranten) hun inburgeringstraject afgerond. Dat houdt in dat zij aan hun inburgeringsplicht hebben voldaan. Dit geldt voor de nieuwe instroom van inburgeraars, die volgens de nieuwe wet sinds 2022 onder de regie van gemeenten vallen.

Het inburgeringstraject duurt minimaal 3 jaar. Sinds de ingang per 2022 vallen 2.477 statushouders en 1.897 gezinsmigranten en overige migranten onder de nieuwe wet. De komende jaren verwacht de gemeente een toename van het aantal afgeronde inburgeringstrajecten, omdat steeds meer mensen aan het einde van hun inburgeringstermijn (3 jaar) komen. Men mag de termijn nog verlengen op basis van een aantal verlengingsgronden. Voorbeelden van verleningsgronden zijn o.a.: men volgt een opleiding in Nederland, er is sprake van ziekte of de geboorte van een kind.

Financiële afwijkingen t.o.v. bijgestelde begroting 2024

Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	13.092
Taal volwassenen	1.109
Armoedebestrijding en Schulddienstverlening	3.647
Rotterdampas	-739
Integratie en emancipatie	538
Programma vluchtelingen	8.377
Overige afwijkingen	160

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn dan begroot. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn dan begroot.

Jaarstukken 2024

Doel: Minder armoede en schulden

Paginanummer in website: 21

Doel: Minder armoede en schulden

Wat willen we bereiken?

- We helpen meer Rotterdammers uit de problematische schulden.
- We beperken de gevolgen van het leven met financiële problemen door het bieden van inkomensondersteunende regelingen. Indien nodig wordt ondersteund met aanvullende begeleiding. Aandachtspunt is het meer centraal toegankelijk maken van het gemeentelijk hulpaanbod. Hiermee vereenvoudigen wij processen en verlagen wij de drempel voor hulpvragen.
- We zorgen ervoor dat minder Rotterdammers – en dus ook minder kinderen – leven in armoede. Met effectief en preventief beleid doorbreken we de intergenerationele 'armoedecirkel', zodat kinderen en jongeren een beter perspectief krijgen om zich gezond, veilig en kansrijk te ontwikkelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

In het [beleidskader armoede en schulden 2023-2026](#) staan 10 doelen met bijbehorende acties en beoogde resultaten. Deels valt de basisdienstverlening van Grip op Geldzaken en de Kredietbank (KBR) ook hieronder, maar de ondersteuning die zij bieden aan Rotterdammers is breder. Zo verstrekt de KBR bijvoorbeeld ook sociale leningen voor eventuele kleine schulden en geeft zij geldlessen in het basisonderwijs. Grip op Geldzaken geeft ook adviezen aan de rechtbank bij aanvragen voor beschermingsbewind, werkt samen met bewindvoerders en geeft financiële adviezen aan Rotterdammers die zich melden bij de gemeente met kleine financiële problemen, waardoor schuldbemiddeling niet noodzakelijk is.

De gemeente zet in op vroegsignalering van Rotterdammers met schulden en op een groter bereik van inkomensondersteunende voorzieningen. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste beoogde effecten en het resultaat tot nu toe van de 10 doelen uit het [beleidskader armoede en schulden 2023-2026](#).

Vroegsignalering

De gemeente zet in op vroegsignalering van Rotterdammers met schulden en op een groter bereik van inkomensondersteunende voorzieningen. Dat gebeurt door contact te zoeken met Rotterdammers met een (eventueel dreigende) betalingsachterstand. Basis hiervoor zijn signalen over betalingsachterstanden van huur, energie, zorgverzekering en water. De gemeente stuurt een brief, belt en/of gaat op huisbezoek, afhankelijk van de hoogte van de betalingsachterstand. Daarnaast werkt de gemeente samen met welzijnsorganisaties, scholen en informele wijkorganisaties op plekken waar veel Rotterdammers komen. Zo wil de gemeente met deze Rotterdammers in contact komen. Ook werkt de gemeente samen met bewindvoerderskantoren. Zij kunnen Rotterdammers met schulden snel aanmelden voor schuldbemiddeling. Momenteel hebben 127 bewindvoerderskantoren het samenwerkingsconvenant met de gemeente ondertekend.

Bereik van inkomensondersteunende regelingen

Om het bereik van de inkomensregelingen te vergroten, werkt de gemeente aan een advies-en aanvraagmodule, proactieve informatie van partnerorganisaties en zet de gemeente promoteteams in in wijken waar het bereik achterblijft. Deze module is in het tweede kwartaal 2025 beschikbaar. Het actief informeren van Rotterdammers en samenwerkingspartners intensificeert de komende periode om het bereik te verhogen, zowel om inkomensvoorzieningen bekender te maken als de instroom bij de schulddienstverlening te vergroten.

Het bereik van het AOW-tegoed laat de laatste jaren een stijgende lijn zien en is in 2024 74%. Dit is een stijging van 2% ten opzichte van 2023. Door de extra inzet van onder andere promoteteams, toegankelijke informatie en de toekomstige aanvraag- en adviesmodule trachten we in 2026 het beoogde effect van 80% te bereiken. De doelgroep van de Individuele Inkomensvoorslag (IIT) bestaat uit huishoudens waarvan de kostwinner tussen de 21 en 65 jaar oud is, een inkomen tot 130% van het Wettelijk Minimumloon (WML) heeft, en er geen uitzicht is op inkomensverbetering en sprake is van langdurige armoede. Het aantal huishoudens in de doelgroep is een ruwe schatting. Het is niet mogelijk rekening te houden met het 'inkomensverbeteringscriterium'. Het gaat dus om alle particuliere huishoudens met een inkomen tot de inkomensgrens, waarvan de hoofdkostwinner tussen de 21 en 65 jaar oud is.

Naast deze concrete acties zet de gemeente ook andere acties in. Bijvoorbeeld:

- Het betrekken van grote werkgevers in Rotterdam bij de aanpak van armoede en schulden. In de volgende voortgangsrapportage (voorjaar 2025) informeren wij de raad over de uitkomsten van deze gesprekken en eventuele verdere samenwerking met het MKB en het bedrijfsleven.

- Een aanbod van energiebesparende maatregelen, zoals energiekussers en collectieve energie coaching, om de energierekening van Rotterdammers te verlagen. Er is specifieke aandacht voor werkende armen.

De stand van zaken van alle acties staat ook in de jaarlijkse voortgangsrapportage van het beleidskader Armoede en Schulden. De eerste voortgangsrapportage is in het tweede kwartaal van 2024 met de gemeenteraad gedeeld.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Collegetarget - In deze collegeperiode vergroten we de instroom in de schuldhulpverlening door in totaal 15.750 intakes af te nemen en pakken we schulden aan door in totaal 8.200 schuldregelingen te starten	Nulmeting					Eindwaarde cumulatief vanaf 2023		
Intakes	4.459	5.339	5.250	4.804	5.550	15.750		
Gestarte schuldregelingen	2.031	1.929	2.800	2.264	2.700	8.200		
Aantal partijen dat is aangesloten bij het convenant vroegsignalering		312		375				
Aantal meldingen vanuit vroegsignalering bij het Expertise Team Financiën (ETF)	227	406		402				
Mediane schuld	€ 19.763	€ 19.237		€ 19.487				

Toelichting indicatoren

Collegetarget: Het aantal intakes van Rotterdammers die hulp zoeken voor hun geldproblemen neemt toe

Het aantal meldingen bij Grip op Geldzaken (Geldplein) is in 2024 ten opzichte van 2023 circa gelijk gebleven. In 2023 6.096 unieke meldingen en in 2024 6.083 unieke meldingen.

Niet iedere melding bij Grip op Geldzaken (Geldplein) leidt tot een intake. Soms is een advies of een informatiegesprek voldoende. Daarom is het aantal meldingen hoger dan het aantal intakes.

Collegetarget: Aantal gestarte schuldregelingen

Het aantal gestarte schuldregelingen over 2024 ten opzichte van 2023 is gestegen. Naast een stabiel aantal doorgeleidingen naar het Geldplein(KBR) vanuit convenantpartners(voornamelijk bewindvoerders) over 2024, is er ook over 2024 een stijging zichtbaar in het aantal doorgeleidingen richting een schuldregeling. Dit maakt dat het aantal aanvragen voor een schuldregeling is gestegen en van daaruit ook het aantal gestarte schuldregelingen.

Vroegsignalering

- Doel is een stijging van het aantal partijen dat zich aansluit bij het gemeentelijk convenant vroegsignalering. Het aantal convenantpartners is gestegen van 312 in 2023 naar 375 in 2024. Deze stijging komt doordat steeds meer particuliere verhuurders zich bij het convenant aansluiten.
- Aantal meldingen vanuit Vroegsignalering (Hulpteam Geldzaken) bij het Expertise Team Financiën (ETF): Doel is een stijging van het aantal meldingen van het Hulpteam Geldzaken bij het ETF. Het aantal meldingen in 2024 is ten opzichte van 2023 circa gelijk gebleven.

- Mediane schuld: De gemeente streeft naar een daling van de mediane schuld van Rotterdammers die ondersteuning van de gemeente krijgen. De mediane schuld daalt al een aantal jaren op rij. In 2022 was dit € 19.763 en in 2023 was dit € 19.237. In 2024 is er geen verdere daling te zien, maar een kleine stijging. De mediane schuld is in 2024 € 19.487. De mediaan is de waarde in het midden van een reeks gegevens als je de waarden in volgorde hebt gezet van laag naar hoog.

Over al deze bovenstaande resultaten rapporteert het college elk voorjaar in de voortgangsrapportage van het [beleidskader armoede en schulden](#).

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

- In 2024 zijn we verder gegaan met de uitvoering van het meerjarenbeleidskader [Rotterdam voor iedereen Samen sterk tegen armoede en schulden 2023-2026](#).
- Daarnaast is de Individuele Bijzondere Bijstand (IBB) geïndexeerd. Ook is de IBB voor duurzame gebruiksgoederen en babyartikelen omgezet van leenbijstand naar gift.
- Het Jeugdtegoed voor jongeren van 12 tot en met 17 jaar is opgehoogd met € 350 tot € 850.
- Ook is er een nieuwe aanpak gekomen, Jongeren En Schulden, voor het aanpakken van schulden bij jongeren met geen of zeer weinig aflossingscapaciteit, zodat zij weer schuldevrij aan hun toekomst kunnen werken.
- In 2024 is een nieuw dienstverleningsconcept voor Rotterdammers met financiële problemen ontwikkeld. De afdelingen Grip op Geld en Kredietbank Rotterdam zijn per 1 januari 2025 verder gegaan als Geldplein.
- Met het project Samen sterk tegen armoede en schulden worden inwoners, die in de wijk initiatieven organiseren om Rotterdammers in armoede een handje te helpen, in het zonnetje gezet.

Bereik van inkomensondersteunende regelingen

Om het bereik van de inkomensregelingen te vergroten, werkt de gemeente aan een advies- en aanvraagmodule en informeert de gemeente pro-actief de partnerorganisaties die contact hebben met Rotterdammers met financiële problemen. De gemeente zet promoteams in in wijken waar het bereik achterblijft. Het actief informeren van Rotterdammers en samenwerkingspartners intensificeert de komende periode om het bereik te verhogen. Zowel om inkomensvoorzieningen bekender te maken als de instroom bij de schulddienstverlening te vergroten.

Voor de regelingen die al een bereik van 100% of bijna 100% hebben, is het doel dit maximaal te behouden.

- Kindtegoed, het bereik in 2024 is 114%
- Jeugdtegoed, het bereik in 2024 is 119%
- Kwijtschelding afvalstoffenheffing, het bereik in 2024 is 89%.

Voor de regelingen die een lager bereik hebben, is het doel een minimaal bereik van 80% te realiseren. Dit geldt voor:

- AOW-tegoed, het bereik in 2024 is 74%. Dit is een kleine stijging van 2% ten opzichte van 2023.
- Individuele Inkomenstoelage, het bereik in 2024 is 36%. Dit is gelijk gebleven ten opzichte van 2023.

De gemeente heeft in de tweede helft van 2024 extra gecommuniceerd over de regeling om het bereik verder te verhogen.

Jaarstukken 2024

Doel: Verbeteren taalbeheersing

Paginnummer in website: 22

Doel: Verbeteren basisvaardigheden

Wat willen we bereiken?

Betere basisvaardigheden van Rotterdammers, zodat zij in hun dagelijks leven meer zelfstandigheid ervaren. Verbetering van taal- en rekenvaardigheden en digitale vaardigheden met als doel dat Rotterdammers vooruitgaan in gezondheid, werk, geld en persoonlijke ontwikkeling. Dat zijn ook de vier onderwerpen waarop het beleid zich richt. In de uitvoering van dit beleid werkt de gemeente samen met netwerkpartners zowel binnen als buiten Rotterdam.

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente zorgt voor kwalitatief goede trajecten basisvaardigheden en aanvullende taalactiviteiten voor laaggeletterde Rotterdammers. De nagestreefde, jaarlijks te meten klanttevredenheid is 80%.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Aantal gestarte trajecten basisvaardigheden		9.105	6.350	9.345	6.150	6.150		
Klanttevredenheid		88%	80%	**	80%	80%		

Toelichting indicatoren

Aantal gestarte trajecten basisvaardigheden

Op 2 februari 2023 stelde de gemeenteraad het [beleidskader Basisvaardigheden 2023-2026 Rotterdam Vaardig Verder, Beter in taal, rekenen en digitale vaardigheden](#) vast. De ambitie voor de huidige collegeperiode is 25.000 gestarte trajecten basisvaardigheden. In 2023 en 2024 zijn in totaal 18.450 trajecten gestart. Hiermee ligt de realisatie van de doelstelling ruim op koers.

** Klanttevredenheid

De cijfers over de kwalitatieve doelstelling over 2024 zijn naar verwachting in het tweede kwartaal van 2025 bekend.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

De realisatie van de collegedoelstelling ligt op koers. Naast het aanbieden van trajecten is veel aandacht besteed aan het realiseren van netwerken en daarmee aan de bouw van een duurzame infrastructuur in de stad op de gebieden Taal en gezondheid, Taal en werk, Taal en ontwikkeling en Taal met geld. De gemeenteraad wordt in het tweede kwartaal van 2025 hierover geïnformeerd in de voortgangsrapportage over 2024.

Jaarstukken 2024

Doel: Een inclusieve samenleving

Paginanummer in website: 23

Doel: Een inclusieve samenleving

Wat willen we bereiken?

Inburgering

Rotterdamse inburgeraars participeren maximaal in de samenleving (door opleiding voor inburgeraars jonger dan 27 jaar of werk boven 27 jaar) en beheersen zo snel mogelijk de Nederlandse taal.

Samenleven

We willen discriminatie zoveel mogelijk voorkomen (acceptatie, kansengelijkheid) en de gevolgen ervan bestrijden (mentaal welzijn, emancipatie, empowerment). Rotterdammers zien dat de gemeente een bondgenoot is in de strijd tegen discriminatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Inburgering

We voeren de Wet inburgering uit op basis van de hiervoor bedoelde rijksmiddelen. Statushouders uit eerdere wetten worden, zoals alle andere Rotterdamse werkzoekenden, begeleid naar werk of een opleiding. Als extra impuls bieden we Starten in Rotterdam aan aan statushouders en begeleiden we gezinsmigranten. Jaarlijks wordt de raad geïnformeerd via de [Monitor Inburgering](#). De eerstvolgende monitor Inburgering wordt in het tweede kwartaal van 2025 verwacht.

Samenleven

Het [actieplan Samenleven in één stad 2024-2027](#) beschrijft welke concrete acties worden ingezet om discriminatie te bestrijden op leefgebieden als woningmarkt, arbeidsmarkt, veiligheid op straat, en waar nodig welke inzet gericht is op bijvoorbeeld specifieke thema's als moslimdiscriminatie, validisme of lhbtqia+ discriminatie. Het actieplan is in oktober 2023 door de raad vastgesteld.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Bijstandsvolume statushouders	2.180	3.118	3.705				
Omnibusenquête (% acceptatie van diversiteit):							
• Seksuele en gender- diversiteit	87%	84%	82%				
• Culturele diversiteit	75%	73%	75%				
• Religieuze diversiteit	75%	73%	75%				
• Het is leuk om te wonen in een stad met mensen met verschillende achtergronden	80%	78%	74%				
Wijkprofiel: Zegt géén discriminatie te ervaren in of buiten de eigen woonbuurt	81%	80%	80%				
Inclusiviteitsindex (EUR)							

Discriminatiemonitor:

Aantal meldingen van discriminatie door Rotterdammer bij ADV (over voorval in of buiten Rotterdam)	674	355				
Aantal meldingen over voorval dat plaatsvond binnen Rotterdam	240	248				
Aantal geregistreerde discriminatie-incidenten bij de politie	470	520				

Toelichting indicatoren

Er zijn geen nieuwe cijfers rondom Samenleven. De nieuwe discriminatiemonitor en de Omnibus enquête verschijnen rond de zomer van 2025.

Wijkprofiel

Het wijkprofiel verschijnt om het jaar. In maart verscheen het Wijkprofiel 2024. Daarin wordt onder andere de mate gemeten waarin Rotterdammers discriminatie ervaren. Meer Rotterdammers lijken discriminatie te ervaren, al is het niet significant (19% in 2020 tegen 20% in 2024).

De Omnibus enquête wordt jaarlijks uitgevoerd. In juli zijn de meest recente cijfers gepubliceerd. Dit geldt ook voor de Discriminatiemonitor, de rapportage van 2024 gaat over de meldingscijfers van het jaar daarvoor (2023).

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

Inburgering

Binnen de Rotterdamse opgave inburgering hebben de gemeenten de regierol op de inburgering van statushouders en gezinsmigranten. Het doel van de nieuwe wet is dat inburgeraars beter worden geholpen bij hun inburgering en daardoor beter kunnen meedoen in de Rotterdamse samenleving. De gemeente Rotterdam werkt met veel betrokken partijen samen om de nieuwe wet uit te voeren. De inburgeraar wordt daarbij steeds centraal gesteld. Er is een nauwe samenwerking met de betrokken (taal)aanbieders, Vluchtelingenwerk, regiogemeenten en de consulenten van de gemeente. Deze verloopt goed.

De gemeente moet inburgeraars (statushouders) begeleiden vanuit de Wet inburgering en de Participatiewet. Een mooie kans om beide doelen (de taal leren en werken) elkaar te laten versterken, in de praktijk is dit soms lastig te combineren. Hier besteedt de gemeente ook veel aandacht aan.

Uit het onderzoek van Erasmus Universiteit en de gemeente naar het Rotterdamse inburgeringsbeleid komt naar voren dat de statushouders tevreden zijn over de begeleiding. Maar ook dat inburgeren en participeren tegelijkertijd complex is en veel vraagt van zowel de aanbieder, de inburgeraar zelf en de gemeente. Zowel in 2024 en in 2025 wordt hierin geïnvesteerd, onder andere door het programma Statushouders aan het werk. Dit programma is halverwege 2024 van start gegaan. Hierin wordt onder meer gewerkt om meer werkgevers enthousiast te krijgen om met inburgeraars te werken, uitbreiden van leer-werktrajecten intern en extern en een richtlijn voor consulenten over hoe de inburgering en participatie tijdens het inburgeringstraject het beste gecombineerd kunnen worden.

Samenleven

Het [Actieplan Samenleven in een stad \(2024-2027\)](#) beschrijft 85 maatregelen die moeten bijdragen aan vermindering van discriminatie en het bevorderen van de acceptatie van diversiteit. 2024 stond in het teken van veel nieuwe opdrachten, een nieuwe subsidieregeling en de voortgang op allerlei projecten. Enkele resultaten:

- De meldings- en aangiftebereidheid van discriminatie moet omhoog. We hebben de gemeentelijke inzet geïntensiveerd rondom de “Zie het. Zeg het. Meld het.” - campagne die het hele jaar door loopt in 4 rondes. Dit heeft geleid tot meer zichtbaarheid van het thema antidiscriminatie en dat we mensen actief hebben geïnformeerd over de meldingsmogelijkheden
- De nieuwe aanbesteding ‘Educatie over Samenleven in superdivers Rotterdam’ is afgerond en de opdracht gaat daarmee van start. Het doel en de inzet is dat een groot deel van de scholen activiteiten afneemt en jonge Rotterdammers leren dat discriminatie niet acceptabel is en om op een ontspannen manier met diversiteit om te gaan. Rotterdamse scholen, van primair tot hoger onderwijs, worden geïnformeerd over het aanbod om in de klaslokalen samenleven thema’s bespreekbaar te maken

- Ontmoeting van de ander is een belangrijke voorwaarde voor acceptatie van diversiteit. We voeren structureel stadsgesprekken om Rotterdammers meer met elkaar in contact te brengen. Zij gaan in gesprek over omgaan met diversiteit, ongemak, sociale normen, en taboes. Maar ook over wat hen bindt als Rotterdammers. Sinds juni 2024 zijn er ca. 69 stadsgesprekken georganiseerd met Rotterdammers, over diverse thema's samenleven. Denk aan mannen- en vrouwenemancipatie, Aziatisch racisme, antisemitisme en ervaren uitsluiting door ouderen. Zo'n 900 Rotterdammers hebben hieraan deelgenomen en waarderen de stadsgesprekken positief.
- Met de nieuwe subsidieregeling Samenleven biedt de gemeente ondersteuning aan educatieve en maatschappelijke initiatieven uit de stad, die bijdragen aan meer inclusie en discriminatiebestrijding. Maar liefst 79 aanvragen zijn ingediend (47 in 2023). Hiervan zijn 45 subsidies verleend.

Jaarstukken 2024

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

Paginanummer in website: 24

Duurzame ontwikkelingsdoelen

Het programma Armoede, schuldhulpverlening, integratie en samenleving draagt bij aan onderstaande, door de VN geformuleerde, Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen:

- 1. Geen armoede
- 2. Geen honger
- 5. Gendergelijkheid
- 10. Ongelijkheid verminderen.

Voor een uitgebreide toelichting zie de [paragraaf Sustainable development goals](#).

.

Jaarstukken 2024

Projecten

Paginanummer in website: 25

Projecten

Niet van toepassing.

Jaarstukken 2024

Financiën

Paginanummer in website: 26

Financiën

Overzicht baten en lasten

Overzicht van baten en lasten Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Baten exclusief reserves	18.558	105.803	106.457	654
Bijdragen rijk en medeoverheden	9.249	96.588	67.624	-28.964
Financieringsbaten	240	380	332	-48
Overige opbrengsten derden	9.070	8.835	38.501	29.666
Lasten exclusief reserves	139.434	239.423	224.244	-15.179
Apparaatslasten	40.890	47.506	47.160	-346
Inhuur	453	732	3.675	2.944
Overige apparaatslasten	873	983	755	-228
Personeel	39.564	45.791	42.730	-3.062
Overige verrekeningen	1.100	5.841	11.213	5.371
Overige verrekeningen	1.100	5.841	11.213	5.371
Programmalasten	97.444	186.075	165.871	-20.204
Inkopen en uitbestede werkzaamheden	31.275	104.523	88.220	-16.303
Kapitaallasten	0	0	250	250
Overige programmalasten	99	135	-477	-612
Sociale uitkeringen	46.438	59.424	57.040	-2.384
Subsidies en inkomensoverdrachten	19.632	21.993	20.838	-1.155
Saldo voor vpb en reserveringen	-120.876	-133.620	-117.787	15.833
Saldo voor reserveringen	-120.876	-133.620	-117.787	15.833
Reserves	830	13.639	10.899	-2.740
Onttrekking reserves	0	14.659	11.918	-2.740
Bestemmingsreserve Actieplan Samenleven	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Armoedebeloid	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Armoedefonds	0	5.344	2.700	-2.644
Bestemmingsreserve Bijzondere bijstand, schuldhulpverlening	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Bijzondere bijstand, studenten	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Energietoelage	0	8.780	8.780	0
Bestemmingsreserve Gemeentelijk schuldenbeleid	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Inburgering	0	438	438	0
Bestemmingsreserve Koloniaal en Slavernij Verleden	0	96	0	-96
Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Taal volwasseneneducatie	0	0	0	0
Bestemmingsreserve uitvoeringslasten Nieuwe Wet Inburgering	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	4.349	4.349	0

Bestemmingsreserve Actieplan Samenleven	0	400	400	0
Bestemmingsreserve Armoedebeloid	0	2.971	2.971	0
Bestemmingsreserve Armoedefonds	0	0	0	0
Bestemmingsreserve uitvoeringslasten Nieuwe Wet Inburgering	0	978	978	0
Vrijval reserves	830	3.330	3.330	0
Bestemmingsreserve Armoedebeloid	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Armoedefonds	830	830	830	0
Bestemmingsreserve Bijzondere bijstand, studenten	0	200	200	0
Bestemmingsreserve Gemeentelijk schuldenbeleid	0	1.800	1.800	0
Bestemmingsreserve Inburgering	0	500	500	0
Bestemmingsreserve Koloniaal en Slavernij Verleden	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Taal volwasseneneducatie	0	0	0	0
Saldo	-120.046	-119.981	-106.888	13.092

Afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting

Overzicht afwijkingen programma	Afwijking baten	Afwijking lasten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
1. Taal volwassenen	10	- 1.099	0	1.109
2. Armoedebestrijding en Schulddienstverlening	99	- 6.193	- 2.645	3.647
3. Rotterdampas	- 227	512	0	- 739
4. Integratie en Emancipatie	- 81	- 619	0	538
5. Programma vluchtelingen	- 193	- 8.570	0	8.377
6. Overige afwijkingen	1.046	790	- 96	160
Totaal afwijkingen	654	- 15.179	- 2.741	13.092

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn ten opzichte van de begroting. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn ten opzichte van de begroting.

Toelichting afwijkingen

Het saldo van programma Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving bedraagt € 13,1 mln voordelig. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

1. Taal Volwassenen

Voor geleverde taaltrajecten zijn in 2023 kosten verantwoord. In 2024 bleken de bijbehorende facturen lager dan verwacht, wat heeft geresulteerd in een financieel voordeel in 2024. Verder is een deel van de gemaakte loonkosten gedekt vanuit rijksmiddelen (opvang vluchtelingen).

2. Armoedebestrijding en Schulddienstverlening

Op de onderdelen van armoedebestrijding zijn verschillende afwijkingen van de realisatie ten opzichte van de begroting. Er zijn voordelen op de volgende onderdelen:

- Financiële zelfredzaamheid: De aanmeldingen lopen niet zoals verwacht, waardoor de kosten lager zijn uitgevallen dan gebudgetteerd. Dit heeft te maken met een andere werkwijze met betrekking tot toeleiding. Gedurende het jaar is de werkwijze aangepast maar is de achterstand niet ingelopen.
- Bewindvoering: Er worden jaarlijks steeds meer bewinden opgeheven door de rechtbank. Daarnaast worden jaarlijks minder bewinden uitgesproken. Hierdoor zijn de bewindvoeringskosten lager dan begroot.
- Jeugd- en AOW-tegoed: Er zijn lagere kosten gerealiseerd bij Jeugd-tegoed en hogere kosten bij AOW. Bij AOW-tegoed is het bereik gestegen. De lagere kosten bij Jeugd-tegoed hebben te maken met het niet volledig verzilveren van de tegoeden.
- Kwijtschelding afvalstoffenheffing: Het aantal ontvangen kwijtscheldingsverzoeken is gedaald ten opzichte van een jaar eerder. Er zijn minder huishoudens die aan de inkomensnorm voldoen.

3. Rotterdampas

Er is sprake van lagere verkoopopbrengsten ten opzichte van de begroting door niet indexeren van pasprijzen in 2024. Daarnaast is sprake van stijgende vergoedingen.

4. Samenleven

Een deel van de uitbetalingen vanuit subsidies Samenleven die voor 2024 bedoeld waren vinden pas in 2025 plaats bij vaststelling van de subsidies. Er zijn ook minder subsidieaanvragen binnengekomen dan verwacht.

5. Programma vluchtelingen

Het programma vluchtelingen omvat ook de opvang van Oekraïense vluchtelingen. De rijksoverheid vergoedt hiervoor een vast bedrag per opvangplek. Door opvang te bieden in verbouwde kantoorpanden zijn de lasten lager dan de vergoeding.

6. Overige afwijkingen

Dit betreft het saldo van diverse kleinere afwijkingen optellend tot een voordeel van € 160.000 ten opzichte van de begroting.

Programma en Rotterdamse taakvelden

Saldo programma Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving/Rotterdams taakveld	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving				
Inkomensregelingen - Participatie en armoedebestrijding	-73.845	-95.179	-92.961	2.218
Onderwijsbeleid en leerlingzaken - Taal volwassenen	-8.499	-8.359	-7.250	1.109
Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-23.796	-1.765	-1.074	691
Samenkracht en burgerparticipatie	-13.905	-14.678	-5.603	9.075
Totaal	-120.046	-119.981	-106.888	13.092

Realisatie bestemmingsreserves

Onder dit programma vallen de volgende reserves:

Realisatie bestemmingsreserves Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	37.621	4.349	12.237	3.330	26.404
Bestemmingsreserve Actieplan Samenleven	1.004	400	0	0	1.404

Realisatie bestemmingsreserves Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	37.621	4.349	12.237	3.330	26.404
Bestemmingsreserve Actieplan Samenleven	1.004	400	0	0	1.404

Doel reserve:	uitvoering geven aan het Actieplan Samenleven.				
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2023 (einddatum 31-12-2026)				

	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	1.004	400	0	0	1.404
	Begroting 2024	1.004	400	0	0	1.404
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0

Bestemmingsreserve Armoedebeleid	1.525	2.971	0	0	4.497

Realisatie bestemmingsreserves Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	37.621	4.349	12.237	3.330	26.404
Bestemmingsreserve Armoedebeleid	1.525	2.971	0	0	4.497

Doel reserve:	Ondersteunen van Rotterdammers die de noodzakelijke kosten niet meer kunnen betalen				
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2021 (einddatum 31-12-2028)				

	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	1.525	2.971	0	0	4.497
	Begroting 2024	1.525	2.971	0	0	4.497
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0

Bestemmingsreserve Armoedefonds	17.800	0	2.700	830	14.270

Realisatie bestemmingsreserves Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	37.621	4.349	12.237	3.330	26.404
Bestemmingsreserve Armoedefonds	17.800	0	2.700	830	14.270

Doel reserve:	Armoedebestrijding				
Raadsbesluit:	Coalitieakkoord 2022 - 2026 (einddatum 31-12-2026)				

	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	17.800	0	2.700	830	14.270

	Begroting 2024	17.800	0	5.344	830	11.626		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-2.644	0	2.644		
Bestemmingsreserve Bijzondere bijstand, schuldhulpverlening			992		0	0	0	992
Realisatie bestemmingsreserves Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	Beginstand 1-1-2024		Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024		
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	37.621		4.349	12.237	3.330	26.404		
Bestemmingsreserve Bijzondere bijstand, schuldhulpverlening	992		0	0	0	992		
Doel reserve:	December circulaire - Bijzondere bijstand. Dekking voor onvermijdelijke claim Meer Schuldhulpverlening. Daarin is de volgende toelichting opgenomen: Deze middelen hebben betrekking op zowel uitkeringskosten en uitvoeringskosten. Sinds 2017 is de vraag naar Schuldhulpverlening en inkomensondersteunende maatregelen gestegen en het is de verwachting dat deze trend zich voorzet (Tussen januari 2022 en januari 2023 is de instroom bij de schuldhulpverlening met 88% toegenomen).							
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2022 (einddatum 31-12-2025)							
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand		
	Realisatie 2024	992	0	0	0	992		
	Begroting 2024	992	0	0	0	992		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0		
Bestemmingsreserve Bijzondere bijstand, studenten			3.219		0	319	200	2.700
Realisatie bestemmingsreserves Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	Beginstand 1-1-2024		Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024		
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	37.621		4.349	12.237	3.330	26.404		
Bestemmingsreserve Bijzondere bijstand, studenten	3.219		0	319	200	2.700		
Doel reserve:	December circulaire - Bijzondere bijstand studenten. Naast een motie vanuit de raad om de middelen in te zetten voor het compenseren van energiekosten bij Studenten, is het ook onduidelijk hoe de rechtspraak gaat zijn in deze. Er zijn verschillende studenten die een rechtszaak aangespannen hebben.							
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2022 (einddatum 31-12-2026)							
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand		
	Realisatie 2024	3.219	0	319	200	2.700		
	Begroting 2024	3.219	0	400	200	2.619		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-81	0	81		
Bestemmingsreserve Energietoeslag			8.780		0	8.780	0	0
Realisatie bestemmingsreserves Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	Beginstand 1-1-2024		Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024		

Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving		37.621	4.349	12.237	3.330	26.404		
Bestemmingsreserve Energietoeslag		8.780	0	8.780	0	0		
Doel reserve:	December circulaire - Energietoeslag. Deze middelen zijn bij de decembercirculaire toegekend omdat gemeentes de mogelijkheid hadden om alvast €500 van de voor 2023 te besteden €1300 aan energietoeslag in 2022 uit te keren. Rotterdam heeft dat nog niet gedaan en zal dit dus in 2023 uitkeren. Deze middelen worden daarvoor ingezet.							
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2022 (einddatum 31-12-2024)							
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand		
	Realisatie 2024	8.780	0	8.780	0	0		
	Begroting 2024	8.780	0	8.780	0	0		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0		
Bestemmingsreserve Gemeentelijk schuldenbeleid			2.967		0	0	1.800	1.167
Realisatie bestemmingsreserves Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024		
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving		37.621	4.349	12.237	3.330	26.404		
Bestemmingsreserve Gemeentelijk schuldenbeleid		2.967	0	0	1.800	1.167		
Doel reserve:	Deze extra middelen zijn bestemd om de inwoners waar nodig van dichtbij te blijven ondersteunen gelet op de voorziene toename van de schuldenproblematiek.							
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2020 (einddatum 31-12-2026)							
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand		
	Realisatie 2024	2.967	0	0	1.800	1.167		
	Begroting 2024	2.967	0	0	1.800	1.167		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0		
Bestemmingsreserve Inburgering			938		0	438	500	0
Realisatie bestemmingsreserves Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024		
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving		37.621	4.349	12.237	3.330	26.404		
Bestemmingsreserve Inburgering		938	0	438	500	0		
Doel reserve:	Als gevolg van de Nieuwe Wet inburgering is een grotere ondertussen -groep ontstaan die onder de oude Wet Inburgering valt. In 2022 was nog onbekend wie dit betrof (info vanuit DUO ontbrak), zal 1e kwartaal 2023 wel bekend zijn. De kosten voor de begeleiding van de bredere groep asielmigranten binnen de ondertussen - groep zijn lager uitgevallen. De verwachting is dat deze groep in 2023 zal instromen.							
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2022 (einddatum 31-12-2024)							
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand		

	Realisatie 2024	938	0	438	500	0		
	Begroting 2024	938	0	438	500	0		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0		
Bestemmingsreserve Koloniaal en Slavernij Verleden			396	0	0	0	396	
Realisatie bestemmingsreserves Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024		
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving		37.621	4.349	12.237	3.330	26.404		
Bestemmingsreserve Koloniaal en Slavernij Verleden		396	0	0	0	396		
Doel reserve:	Financiering van een gezamenlijk kunstwerk of gedenkteken in de buitenruimte en het voortzetten van het programma koloniaal en slavernijverleden.							
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2023 (einddatum 31-12-2026)							
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand		
	Realisatie 2024	396	0	0	0	396		
	Begroting 2024	396	0	96	0	300		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-96	0	96		
Bestemmingsreserve uitvoeringslasten Nieuwe Wet Inburgering			0	978	0	0	978	
Realisatie bestemmingsreserves Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024		
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving		37.621	4.349	12.237	3.330	26.404		
Bestemmingsreserve uitvoeringslasten Nieuwe Wet Inburgering		0	978	0	0	978		
Doel reserve:	Het programma inburgering werkt opgavegericht en is organisatie breed wat een breed inzetbare financiële reserve(basis) vraagt om de komende 2 collegejaren de Nieuwe Wet Inburgering en Rotterdamse aanpak uit te blijven voeren. Om dit goed te kunnen doen is in 2024 kritisch gekeken naar inzet van middelen en opbouw van een reserve waarmee de uitvoering en programma lijn gecontinueerd kan worden.							
Raadsbesluit:	2e herziening 2024 (einddatum 31-12-2026)							
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand		
	Realisatie 2024	0	978	0	0	978		
	Begroting 2024	0	978	0	0	978		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0		

Jaarstukken 2024

Kaders en verbonden partijen

Paginanummer in website: 27

Kaders en verbonden partijen

Kaders

- [Het beleidskader basisvaardigheden 2023-2026 Rotterdam Vaardig Verder, Beter in taal, rekenen en digitale vaardigheden'](#)
- [Beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede en schulden. Armoede- en schuldenbeleid 2023-2026'](#)
- [Actieplan Samenleven in één stad 2024-2027](#)
- [Rotterdamse Aanpak Inburgering](#)
- [Monitor Inburgering](#)

Verbonden partijen

Er zijn geen verbonden partijen die worden ingezet voor dit programma. Een uitgebreide toelichting is te vinden in de paragraaf Verbonden partijen.

Jaarstukken 2024

Verantwoordelijke collegeleden

Paginanummer in website: 28

Verantwoordelijke collegeleden

Wethouder Achbar

Wethouder Achbar is verantwoordelijk voor de portefeuille Welzijn, Samenleven, Sport en Digitale Inclusie.

‘Het is belangrijk dat Rotterdam een stad is waarin iedereen zich thuis voelt en gelijk behandeld wordt.’

Wethouder Norville

Wethouder Norville is verantwoordelijk voor de portefeuille Armoedebestrijding, Schuldhulpverlening, Taal en Toeslagen.

Jaarstukken 2024

Beheer van de stad

Een schone, hele en veilige buitenruimte die Rotterdammers en haar bezoekers optimaal kunnen benutten, waarbij wijk gestuurd werken, verduurzaming en circulariteit belangrijk zijn. De opgaven van de stad zoals verdichting en klimaatadaptatie pakt de gemeente innovatief aan.

Jaarstukken 2024

Voortgang 2024

Paginanummer in website: 30

Voortgang 2024

Verminderen naastplaatsingen en zwerfafval

Collegedoelstelling: de gemeente vermindert zwerfafval en plaatsing van vuilnis naast afvalcontainers (naastplaatsingen) in de 20 wijken die het slechtst scoren. Doel in de huidige collegeperiode is een stijging van de CROW-score op plaatsingen van huisvuilzakken naast containers en zwerfafval met gemiddeld 5 procentpunt. Een te laag aantal CROW-metingen in de wijk Zuiderpark maakte de target niet bruikbaar. De wijk is in 2024 vervangen door de wijk Cool. Er heeft een herberekening plaatsgevonden en het college-target is daarop aangepast.

CROW is een kennisplatform voor onder meer gemeenten. CROW heeft een methode ontwikkeld om de kwaliteit van de openbare ruimte te meten die bijna alle gemeenten gebruiken.

Realisatie 2023: 82,49% niveau B of hoger

Begroting 2024: 82,61% niveau B of hoger

Realisatie 2024: 80,59 % niveau B of hoger

In 2024 heeft de gemeente extra ingezet op het verwijderen van het fijne en grove zwerfafval. De gemeente heeft in een aantal wijken extra ingezet op verwijderen van zwerfafval in de goten, een aandachtspunt bij het behalen van het college-target. Ondanks deze inspanningen is in 2024 het beoogde resultaat niet behaald.

Er is een vermoeden dat het niet behaalde resultaat in 2024 te maken heeft met de toename van het aantal inwoners, een toename en veranderd koopgedrag in webwinkels, statiegeld op blikjes en flesjes en een toename van het aantal bezoekers aan de stad. Ondanks deze veranderingen blijft de inzet voor het schoonhouden van de buitenruimte ongewijzigd. Bij areaaluitbreiding wordt de inzet op basis van afspraken met de raad uitgebreid, bij verdichting is dat niet het geval. De mooie nazomer heeft ervoor gezorgd dat Rotterdammers langer dan gebruikelijk buiten verbleven, waardoor een kleine toename van het zwerfafval is ontstaan. Ook zijn een aantal projecten later gestart.

Om beter te begrijpen waar en waarom de stad sneller vervuult wil de gemeente de grip op data verstevigen, zodat de gemeente hierop kan anticiperen en de inzet kan aanpassen.

Het aantal wijkcontainers en pop-up milieuparken is uitgebreid. Er zijn ongeveer 40 afvalbakken met perstechniek (voorkomt leeghalen van de bakken) bijgeplaatst en in de zomer zijn extra afvaleilanden in de parken en stranden toegevoegd. De digitale vindbaarheid van zowel containers als afvalbakken is vergroot.

Aanvullend op eerder geplaatste afvalvangers in de diverse wateren in Rotterdam, is in 2024 ook bij het getijddepark Keilehaven een afvalvanger in gebruik genomen. Dit om te voorkomen dat er door de getijdewerking veel afval van de Maas de Keilehaven in komt.

Pop-up milieuparken

De gemeente realiseert jaarlijks minimaal 100 pop-up-milieuparken.

Realisatie in 2024: 124

In 2024 heeft de gemeente 124 pop-up milieuparken georganiseerd, waarmee de doelstelling behaald is. Er is ingezet op het verbinden van pop-up milieuparken met initiatieven in de wijk zoals in Middelland, Noord en het Noordereiland. Afgedankte spullen van de één kunnen via wijkhubs, ruilwinkels en repaircafés door een ander gebruikt worden, waardoor waardevolle grondstoffen behouden blijven.

Biodiversiteit

De ambitie van het college is om tijdens de huidige collegeperiode 40 hectare bijenlandschap te realiseren door omzetting van de bestaande grasvegetatie. De strategische aanpak volgens de methode Groene Cirkels blijft gericht op het versterken, behouden en verbeteren van de ecologische structuur voor wilde bijen. Niet alleen gazons veranderen om te zorgen voor voedsel voor bijen, ook creëert de gemeente diverse verblijfs- en nestplaatsen die onderling verbonden zijn.

Met zorgvuldige locatiekeuze maakt de gemeente ecologische bijenzones op zowel de noordoever als de zuidoever mogelijk. Het bijenlandschap strekt zich nu uit over de volgende gebieden; de Steilrand, Noord, Crooswijk, Kralingen en Kralingse Bos. De gemeente realiseerde in 2024 ook dit jaar ongeveer 10 hectare bijenlint van de in het collegeakkoord afgesproken 40 hectare.

Lachgascilinders

Sinds januari 2023 valt lachgas onder de Opiumwet. De gemeente heeft in 2024 ongeveer 2.000 cilinders per maand opgeruimd en laten verwerken. De inspanningen op dit vlak hebben geleid tot een verkorting van de afhandelingstermijn van meldingen en minder publieksreacties. Daarnaast zijn 350 cilinders per maand bij de milieuparken ingeleverd en 4.400 stuks per maand uit het restafval gesorteerd door de AVR.

Financiële afwijkingen t.o.v. bijgestelde begroting 2024

Beheer van de stad	- 7.197
Aanpak en preventie op zwerfafval	2.310
Lagere onderhoudslasten voertuigen	845
Beheer en onderhoud van de openbare ruimte	-8.035
Begraven en cremieren	-902
Leges gebruik van de weg	-658
Diverse afwijkingen en bestemmingsreserves	-883
Vennootschapsbelasting	126

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn dan begroot. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn dan begroot.

Jaarstukken 2024

Doel: Schone en circulaire stad

Paginanummer in website: 31

Doel: Schone en circulaire stad

Wat willen we bereiken?

In 2050 moet Rotterdam een stad zijn zonder afval. Om dat te bereiken moet de totale hoeveelheid afval afnemen en moeten Rotterdammers het huishoudelijk afval nog beter scheiden. Rotterdammers willen een zichtbaar schonere stad. De stad ligt er voor het oog schoon bij en Rotterdammers waarderen het schoonniveau van de buitenruimte positief. De overlast door plaagdieren, zoals ratten, houden we onder controle door een gebiedsgerichte rattenaanpak. Rotterdam is daarnaast op weg naar een afvalvrije en grondstoffenrijke samenleving. Daarbij maken we stapsgewijs de omschakeling van een lineaire naar een circulaire economie. Rotterdam Circulair draagt bij aan de transitie naar een groener, duurzamer, economisch veerkrachtiger, gezonder en schoner Rotterdam. Met het oog op het klimaat en de volksgezondheid is het gehele gemeentelijke wagenpark in 2030 zonder uitstoot.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We verminderen naastplaatsingen in de 20 wijken die volgens de CROW-methode het slechtst scoren met gemiddeld 5 procentpunt (collegetarget). Het verminderen van naastplaatsingen doen we onder andere door de inzet van integrale NietRnaast-teams, maar ook door vaker en strenger te handhaven. Een deel van de reinigingsmedewerkers is opgeleid tot toezichthouder zodat zij kunnen optreden tegen afval naast de container. We maken meer gebruik van technieken die het gedrag beïnvloeden rondom wijkcontainers (nudging) en we experimenteren met digitale middelen om vuil beter te herkennen; dit leidt tot efficiënter ophalen van het vuil.
- In 2050 moet Rotterdam een stad zijn zonder afval. Om dat te bereiken moet de totale hoeveelheid afval afnemen en moeten Rotterdammers het huishoudelijk afval nog beter scheiden. In de [Grondstoffennota](#) staan de maatregelen om dit te stimuleren. Denk hierbij aan gebiedsgerichte communicatie-campagnes, de uitrol van gfe-wijkcontainers in hoogbouw, pop-up milieuparken (inclusief chemokar) enz.
- We stimuleren circulair hergebruik. Dit doen we door minder, langer, beter en opnieuw grondstoffen te gebruiken. We verbreden, verdiepen en stimuleren het verankeren van circulair denken en doen binnen de gemeentelijke organisatie en in de stad.
- Voortzetting van de aanpak van zwerfafval. De inzet is gericht op een gemiddelde van 90% B-schoonniveau, volgens de CROW-methode.
 - We zetten de reinigingsteams vaker in, stadsbreed en óók in het weekend.
 - Deze zogenaamde 'runners' gaan elke dag 's ochtends vroeg de wijk in om, los van meldingen in de buitenruimte, naastplaatsingen weg te halen.
 - We zetten bij de in- en uitgangen van parken en stranden op piekmomenten grote containers neer.
 - Plaagdierbeheersing. Er komen afspraken met restaurants en de markten om te voorkomen dat etensresten op straat belanden. Inmiddels zijn met twee McDonald-vestigingen in Rotterdam convenanten afgesloten. Hierin is afgesproken om gezamenlijk de buitenruimte schoon te maken.
 - We investeren in zogenaamde 'Zakken-vullen'-acties. Bewoners en schoolkinderen ruimen zwerfvuil op voor een kleine tegenprestatie (koffie, voucher van de lokale supermarkt, etc.).
- Vergroting van de bewustwording van en kennis over dierenwelzijn. Voortzetting van de acties uit de geactualiseerde [Nota Dierenwelzijn 2023-2026](#). Daarbij zetten we in op gecombineerde acties in overlappende beleidsvelden, zoals biodiversiteit, groenbeheer, plaagdierbeheersing en evenementen.
- Gebiedsgerichte inzet van plaagdierbeheersing vanaf 2023. Dat gebeurt samen met alle functionarissen die onmisbaar zijn in de aanpak van rattenuitval. De plaagdierbeheersers krijgen steeds meer een adviserende rol en zijn aanspreekpunt in hun wijk voor alle betrokken partners. Bestrijding is nog steeds een onderdeel van de aanpak, maar preventie en omgevingsmanagement staan bovenaan.
- We streven ernaar dat bewoners de ruimte in de stad als schoon ervaren. De neerwaartse trend van de schoonbeleving uit het Wijkprofiel buigen we om (de subjectieve score op de buitenruimte is gedaald van 96 in 2018 naar 88 in 2022). Dit doen we indirect door bovengenoemde acties en uitvoering van de interventies uit de [Nota SamenschoonR](#).

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Collegetarget verminderen naastplaatsingen en zwerfafval: Gemiddeld 5 procentpunt stijging 20 slechtst scorende wijken naastplaatsingen en zwerfafval	79,77% niveau B of hoger	82,49% niveau B of hoger	82,61% niveau B of hoger	80,59 % niveau B of hoger	83,86 % niveau B of hoger	83,86% niveau B of hoger		

Restafval per inwoner per jaar	264 kg	260 kg	zie toelichting	262 kg	zie toelichting	240 kg		
Schoon CROW-indicator norm: 90% niveau B	91% B	90,45%B	90%B	89,71%B	90%B			
100 pop-up milieuparken	86	120	100	124	100			

Toelichting indicatoren

Naastplaatsingen en zwerfafval

Om te meten of de gemeente de collegedoelstelling op naastplaatsingen haalt, gebruikt de gemeente:

- standaard beeldmeetlat Bijgeplaatst afval rondom container.
- meetmethoden uit de landelijke CROW Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte.

De realisatie is het gemiddelde van de scores op naastplaatsingen en zwerfafval. Aan beide wordt een even zwaar gewicht toegekend. De 20 slechtst scorende wijken zijn benoemd op basis van hun scores over 2021. Door een te laag aantal metingen in de wijk Zuiderpark was de target niet bruikbaar. Deze wijk is in 2024 vervangen door de wijk Cool. Ondanks de extra inspanningen op reiniging is de realisatie eind 2024 80,59%.

De verwachting is dat de gemeente de doelstelling voor plaatsing van huishoudelijk afval naast containers in 2025 behaalt. Dit is nog niet zeker voor de doelstelling voor zwerfafval. In 2024 heeft de gemeente aanvullende maatregelen genomen om dit te behalen. De interventies in de [Nota SamenschoonR](#) 2023 - 2026 zijn inmiddels allemaal gestart. De verwachting is dat deze interventies in de buitenruimte de resultaten in 2025 positief beïnvloeden. Dit zijn ook wijkgerichte maatregelen, zoals extra publieksvoorlichting, meer knijperkasten, werving van meer containeradoptanten, promotie van het gebruik van schoonmaakpakketten, 'Zakken-vullen'-acties, enzovoorts.

Restafval per inwoner

Het huishoudelijk restafval is het totaal aan ongescheiden fijn en grof restafval per inwoner per jaar. De doelstelling voor 2026 is opgenomen in de Grondstoffennota 2023-2026. Deze was gesteld op 249 kilo per inwoner. Op basis van de motie Een target waar je je best voor moet doen, is de doelstelling bijgesteld naar 240 kilo restafval per inwoner in 2026. Er zijn voor deze indicator geen tussentijdse doelstellingen vastgesteld. In de jaarlijkse voortgangsrapportage van de Grondstoffennota staat de realisatie van het voorgaande jaar. In 2024 was dat 262 kilo fijn en grof restafval per inwoner. Een uitgebreide duiding op dit resultaat wordt opgenomen in de voortgangsrapportage van de Grondstoffennota eind 1e kwartaal 2025. In 2025 en 2026 zet de gemeente flink in op het gescheiden inzamelen van gfe bij huishoudens in gestapelde bouw. Ook op een betere afvalscheiding door Rotterdammers van materialen als glas, papier en karton en textiel valt veel winst te behalen.

Beeldkwaliteit Schoon

Sinds 2019 gebruikt de gemeente Rotterdam de landelijke CROW Beeldsystematiek om de kwaliteit van de openbare buitenruimte te monitoren. Voor 'schoon' meet de gemeente volgens de standaardset beeldmeetlaten en meetmethoden uit de landelijke CROW Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte. De gemeente sluit ook zo veel mogelijk aan bij deze landelijke standaard als zij meetlocaties bepaalt en gebieden indeelt. Het target is, ondanks alle inspanningen, net onder de grens van 90% B -kwaliteit of hoger gedaald.

Pop up milieuparken

De gemeente heeft in 2024 de college-doelstelling van minimaal 100 pop-up milieuparken gerealiseerd. De realisatie eind 2024 is 124.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

- De gemeente heeft meerdere acties uitgevoerd om het zwerfafval en de naastplaatsingen te verminderen. Dit betekent extra inzet op verwijdering van zwerfafval, waaronder het reinigen van de goten, het uitvoeren van een extra schoonmaakbeurt in een wijk, het plaatsen van 40 nieuwe afvalbakken met perstechniek, het uitbreiden van het aantal pop-up milieuparken en het plaatsen van een afvalvanger in het getijddepark Keilehaven.
- Door een te laag aantal metingen in de wijk Zuiderpark was de target niet bruikbaar. Deze wijk is met terugwerkende kracht vervangen door de wijk Cool.
- Als onderdeel van de Grondstoffennota is een glascampagne uitgevoerd en zijn bijna 500 gfe-wijkcontainers geplaatst. Er is ruim 50.000 liter compost uitgedeeld.
- De wijkbetrokkenheid is verder geprofessionaliseerd. Ruim 10.000 Rotterdammers hebben meegedaan aan educatieve programma's.
- Als onderdeel van de nota Dierenwelzijn is het nieuwe dierenasiel geopend.
- Het gemeentelijk wagenpark is verder verduurzaamd, de toename van het aantal emissieloze voertuigen ligt op schema.
- In het herijkte programmaplan van circulair ligt de aandacht op de ketens en de gebruikersgroepen waar de gemeente de meeste invloed op heeft. Zie voor een toelichting op de resultaten in 2024 de paragraaf Klimaat.

- In het eerste kwartaal van 2024 heeft het college het herijkte [Programmaplan Rotterdam Circulair | Rotterdam Circulair](#) 2023-2026 vastgesteld en is het in de gemeenteraad behandeld. In dit programma ligt de aandacht op de ketens en gebruikersgroepen waar de gemeente de meeste invloed en impact op heeft. Dit zijn 3 ketens: bouw, organische stromen en consumptiewaar(de). En 3 gebruikersgroepen: gemeentelijke inkoop, ondernemers en Rotterdammers. Enkele voorbeelden van de voortgang in 2024: materiaalpaspoorten die hergebruik van materialen uit bouwprojecten mogelijk maken, het inzamelen van schoon bladafval waarvan bokashi (goed organisch gefermenteerd materiaal) wordt gemaakt, tegengaan van voedselverspilling, de instelling van een circulair loket, de ontwikkeling van materialendepots, hulp aan mkb-bedrijven en opkomende (bewoners)initiatieven. Rotterdam Circulair maakt onderdeel uit van een grotere overstap waaraan breder binnen de gemeente gewerkt wordt. Meer toelichting daarop is te lezen in de [paragraaf Klimaat](#). De paragraaf gaat in op de bijdrage van de transitie naar een circulaire economie, wat leidt tot een:
 - groener en duurzamer Rotterdam.
 - betaalbaarder en economisch veerkrachtiger Rotterdam.
 - gezonder en schoner Rotterdam.

Jaarstukken 2024

Doel: Veilige en beschikbare buitenruimte

Paginanummer in website: 32

Doel: Veilige en beschikbare buitenruimte

Wat willen we bereiken?

Een buitenruimte die veilig is en waarvan bewoners gebruik kunnen maken. Bewoners zijn tevreden over het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We stellen eens per 4 jaar een [nota vervangingsinvesteringen](#) en een nota onderhoud kapitaalgoederen op. Eens per 5 jaar schrijven we het gemeentelijk rioleringsplan ([s20bb016815_1_39408_tds\(notubiz.nl\)](#)). Begin 2024 is de nieuwe nota onderhoud kapitaalgoederen (2023-2027) vastgesteld door de gemeenteraad ([Document RotterdamRaad - \[23bb008037\] Bijlage behorende bij 23bb008013 over Nota Kapitaalgoederen - iBabs Publieksportaal](#)).
- Het (vervangings-)onderhoud voeren we op tijd uit op basis van de vastgestelde nota's en het GRP. Hierbij nemen we de thema's circulair, duurzaamheid, biodiversiteit, klimaatadaptatie en participatie zoveel mogelijk mee.
- We onderhouden ons areaal (gebied) groen op een gemiddelde beeldkwaliteit van 90% B. Onze verharding onderhouden we met een technische kwaliteit van 85% B. We gebruiken hiervoor de normen van de CROW-methodiek.
- In 4 jaar gaan we 40 hectare bijenlandschap realiseren. Hiermee voegen we bijna 10% areaal toe aan het bestaande bloem- en kruidenrijk graslandschap in de stad.
- We voeren het dagelijks beheer uit van de publieke (buiten-)ruimte en doen periodieke inspecties.
- Ontploffbare oorlogsresten brengen we in kaart. Waar ontploffbare oorlogsresten een gevaar vormen, laat de gemeente ze ruimen.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Beschikbaarheid van de vitale infrastructuur op bruggen en tunnels bedraagt minimaal 95% (Erasmusbrug).		97,25%	Minimaal 95%	96%	Minimaal 95%	Minimaal 95%		
Straatverlichting werkt voor minimaal 95% (conform landelijke norm).		96%	Minimaal 95%	97%	Minimaal 95%	Minimaal 95%		
Onderhoud groen heeft een gemiddelde beeldkwaliteit van 90% B.		88,5%	Gemiddelde beeldkwaliteit 91% B	89%	Gemiddelde beeldkwaliteit 90% B	Gemiddelde beeldkwaliteit 90% B		
Onderhoud verharding heeft een gemiddelde technische kwaliteit van 85% B.		84,2%	Gemiddelde technische kwaliteit 85% B	84,8%	Gemiddelde technische kwaliteit 85% B	Gemiddelde technische kwaliteit 85% B		
Aantal hectare bijenlandschap totaal toegevoegd.		13,8		20	30	40		

Toelichting indicatoren

Beschikbaarheid van de vitale infrastructuur op bruggen

De beschikbaarheid van de Erasmusbrug voldoet aan de gestelde 95%. In 2024 is de brug schoon gemaakt en geschilderd. Op termijn is de hydrauliek toe aan vervanging en revisie. Dit geldt voor meerdere bruggen in Rotterdam. Daarom werkt de gemeente aan een grootschalig bruggenprogramma "Open/Dicht" om de beweegbare bruggen en sluizen de komende jaren van het benodigde onderhoud te voorzien en toekomstbestendig te maken. Met een areaal van meer dan 50 beweegbare bruggen en sluizen is een programmatische aanpak noodzakelijk voor efficiënt en effectief beheer. Ondertussen gaat het geplande onderhoud gewoon door.

Straatverlichting

De landelijke norm voor straatverlichting is minimaal 95%. In Rotterdam brandt de straatverlichting 97% zonder kabelstoringen. De lichtmasten zijn aangesloten op de kabels van STEDIN. Het blijkt dat bij veel regenval meer kabelstoringen ontstaan.

Onderhoud groen

De gemeente hanteert de CROW-richtlijn om de beeldkwaliteit van het groen in de buitenruimte te meten. Deze richtlijn kent 5 niveaus van zeer goed naar slecht: A+, A, B, C en D. De ambitie van de gemeente is om minimaal 90% van het areaal aan beeldkwaliteit niveau B te laten voldoen.

In de eerste helft van 2024 is voor de beeldkwaliteit groen 91,3% gerealiseerd. In het derde kwartaal was er sprake van een vermindering van de beeldkwaliteit. Uiteindelijk is dat in het vierde kwartaal weer omhooggegaan waardoor het beeld (bijna) voldoet aan het beoogde ambitieniveau (89%). De mindere score in het derde kwartaal is waarschijnlijk het gevolg van een groeispurt van beplanting en kruiden door het zachte en groeiende weer.

Het realiseren van het ambitieniveau is een flinke uitdaging. Want het natuurlijker beheren van het groen, gericht op het bevorderen van biodiversiteit, kan leiden tot een iets minder 'strak' beeld volgens het onderhoudsbeeld van de CROW-meetsystematiek.

Om aan beide ambities te voldoen is in 2023 een overleg gestart met het kennisinstituut CROW. Het doel is een mogelijke nieuwe meetmethode voor de kwaliteit van het groenonderhoud. Het CROW heeft besloten om de vigerende CROW-meetsystematiek (KOR 2023) niet te wijzigen voor de biodiversiteit. Op basis van de gemaakte keuzes stelt CROW een handreiking Biodiversiteit op als aanvulling op de KOR 2023.

Ook voor 2025 streeft Rotterdam wederom naar een 'groenbeeld' van minimaal 90% B-kwaliteit.

Onderhoud verharding

De technische kwaliteit van de verhardingen scoort over heel Rotterdam 84,8% niveau B of beter. Hiermee voldoet het areaal wegen bijna aan de Rotterdamse norm van minimaal 85% niveau B of beter.

De hoofd en verzamelwegen scoren gemiddeld 89,0% kwaliteit B en hoger. Daarmee voldoet Rotterdam in 2024 ruim aan het afgesproken kwaliteitsniveau. De overige wegen scoren gemiddeld 84,1% kwaliteit B en hoger. Hier wordt het gewenste kwaliteitsniveau nog niet gehaald.

Als onderdeel van circulariteit is het 'afwegingskader hergebruik' opgesteld. Daarmee doet de gemeente in toekomstige vervangingsprojecten verdere ervaring op.

Aantal hectare bijenlandschap

De ambitie van het college is om tijdens de huidige collegeperiode 40 hectare bijenlandschap te realiseren door omzetting van de bestaande grasvegetaties. De strategische aanpak volgens de methode Groene Cirkels blijft gericht op het versterken, behouden en verbeteren van de ecologische structuur voor wilde bijen. De gemeente verandert niet alleen gazons om te zorgen voor voedsel voor bijen, ook creëert de gemeente diverse verblijfs- en nestplaatsen die onderling verbonden zijn.

Met zorgvuldige locatiekeuze maakt de gemeente ecologische bijenzones op de noordoever en de zuidoever mogelijk. Het bijenlandschap strekt zich nu uit over de gebieden; Steilrand, Noord, Crooswijk, Kralingen en Kralingse Bos.

In 2024 is circa 6 hectare bijenlandschap toegevoegd binnen het bestaande groenareaal. Na de 13,9 hectare van 2023, is de gemeente op koers om de collegedooelstelling (40 hectare in 4 jaar) te realiseren. Naar verwachting wordt komend jaar ongeveer 20 hectare extra bijenlint toegevoegd aan het areaal.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

De Erasmusbrug, het icoon van Rotterdam, kreeg in 2024 een onderhoudsbeurt. De hele brug is schoongemaakt en opnieuw geschilderd in de oorspronkelijke lichtblauwe kleur. Ook kregen de fietspaden een nieuwe slijtlaag en werden slechte stukken op de voetpaden gerepareerd. Een aantal minder grote werkzaamheden volgen in 2025.

Donderdag 30 mei 2024 ontmantelde de Explosieven Opruimingsdienst (EOD) de niet-ontploffte bom (Bellebom) aan de Claes de Vrieselaan ter hoogte van huisnummer 27. De ontmanteling van de bom is succesvol verlopen. Vervolgens werd de bom opgetakeld en op een vrachtwagen

geplaatst. De bom werd daarna naar de Tweede Maasvlakte vervoerd waar de bom veilig tot ontploffing is gebracht. De ontruiming, ontmanteling en ontploffing, zijn zonder incidenten verlopen.

Ongeveer 1.100 bewoners in de omgeving moesten die dag hun woning uit.

In 2024 is ongeveer 6 hectare bijenlandschap toegevoegd binnen het bestaande groenareaal. Na de 13,9 hectare van 2023, is de gemeente op koers om de collegedoelstelling (40 hectare in 4 jaar) te realiseren. Naar verwachting wordt komend jaar ongeveer 20 hectare extra bijenlint toegevoegd aan het areaal.

Jaarstukken 2024

Doel: Prettige leefomgeving

Paginanummer in website: 33

Doel: Prettige leefomgeving

Wat willen we bereiken?

Een mooie, diverse en uitnodigende openbare ruimte met een goed gespreid en toegankelijk recreatief aanbod.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We initiëren 50 aansprekende klimaatadaptieve projecten in de openbare buitenruimte waarbij we onder andere groen en/of bomen toevoegen en buffers voor regenwater aanleggen. Dit beperkt hittestress, droogte en regenwateroverlast. De projecten worden waar mogelijk gekoppeld aan het (riool-)vervangingsprogramma.
- Groot onderhoud aan en vervangingen van areaal wordt zoveel mogelijk gecombineerd en integraal uitgevoerd teneinde de overlast tot een minimum te beperken.
- Bij vervangingsprojecten op speel- en sportplekken en recreatiegebieden wordt ingezet op een meer divers aanbod voor meerdere doelgroepen.
- We realiseren jaarlijks 10 extra watertappunten en 50 extra bankjes.
- We investeren in de toegankelijkheid van de openbare ruimte voor mindervalide Rotterdammers. Dit doen we door slecht toegankelijke plekken in de buitenruimte aan te pakken.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Het realiseren van totaal 50 klimaatadaptieve projecten		2	15	11	30	50		
Aantal extra geplaatste zitelementen		77	50	92	50	50		
Aantal extra geplaatste watertappunten		10	10	10	10	10		

Toelichting indicatoren

Het realiseren van 50 klimaat adaptieve projecten

De gemeente maakt wijken groener, klimaatadaptiever en meer biodivers door extra groen en waterbergingen toe te voegen aan lopende buitenruimteprojecten, zoals rioleringsprojecten. Het doel is om in deze collegeperiode 50 projecten groener, klimaatadaptiever en meer biodivers uit te voeren. Dit gebeurt ook voor 15 pleinen. De uitvoering ligt op schema om de doelstelling te behalen, maar bij diverse projecten is er vertraging. In 2024 waren er 5 pleinen gereed, 3 pleinen in uitvoering, en 13 pleinen in verschillende fase van voorbereiding. Ook waren er 6 klimaatadaptieve projecten gereed, 15 in uitvoering, waarvan 6 nagenoeg gereed. Tot slot zijn nog 35 projecten in verschillende fasen van voorbereiding.

Aantal extra geplaatste bankjes

In 2024 zijn 92 nieuwe zitelementen geplaatst. Daarvan zijn er 35 voorzien van rug en armleuningen en dus 100% toegankelijk. De bankjes zijn grotendeels in het centrum geplaatst.

Aantal extra geplaatste watertappunten

De gemeente plaatst in deze collegeperiode 10 extra watertappunten per jaar. In 2024 zijn de watertappunten geïnitieerd vanuit de wijkactieplannen. Evides is de uitvoerende partij voor de watertappunten.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

Vanuit "Rotterdam gaat voor Groen", Rotterdams WeerWoord en de Uitvoeringsagenda biodiversiteit bereiden we de stad voor op een veranderd klimaat door inzet op groenblauwe schoolpleinen, projecten en meer extra hectare biodiversiteit. Bij al deze projecten kijken we ook naar de kwaliteit van het groen, de werking en de effecten (zie ook de voortgangsrapportage "Rotterdam gaat voor Groen") . Er zijn

- 6 klimaatadaptieve projecten gereed
- 15 klimaatadaptieve projecten in uitvoering
- 35 klimaatadaptieve projecten in verschillende fase van voorbereiding
- 5 pleinen gereed
- 3 pleinen in uitvoering
- 13 pleinen in verschillende fase van voorbereiding
- 20 hectare bijenlandschap gerealiseerd

Jaarstukken 2024

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

Paginanummer in website: 34

Duurzame ontwikkelingsdoelen

Het programma Beheer van de stad draagt bij aan Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen:

- 6. Schoon water en sanitair
- 9. Industrie, innovatie en infrastructuur
- 12. Verantwoorde consumptie en productie
- 13. Klimaatactie
- 14. Leven in het water
- 15. Leven op het land.

Voor een uitgebreide toelichting zie de paragraaf [Sustainable development goals](#).

Jaarstukken 2024

Projecten

Paginanummer in website: 35

Projecten

Lichtmastvervanging project

Het vervangingsprogramma van de lichtmasten verloopt volgens planning. In april 2023 is gestart met het vervangen van lichtmasten per gebied. Het gaat om de lichtmasten uit de jaren 70 en 80. In 2024 zijn eerst de lichtmasten vervangen met een verhoogd risico, daarna is gestart met de lichtmasten per gebied.

In 2024 zijn er ongeveer 1.700 lichtmasten vervangen. Samen met de voorgaande jaren zijn er eind 2024 ongeveer 5.000 lichtmasten vervangen. In 2025 gaat de gemeente verder met het vervangen van de lichtmasten in de gebieden. De verwachting is jaarlijks vervanging van minimaal 2.000 en maximaal 4.000 lichtmasten. Aandachtspunt zijn de stijgende kosten voor materialen en aannemers vanwege inflatie.

Assetgroep openbare verlichting

						x € 1.000
Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
14.930	3.979	4.478	5.130	- 652	6.473	

Vervoer en Materieel 2023-2026

De gemeente is verantwoordelijk voor een duurzame mobiliteitskeuze en faciliteert andere duurzame modaliteiten in samenhang met de energietransitie. De keuze voor een (werk)voertuig maakt de gemeente op basis van de grootste bedrijfszekerheid en de schoonste techniek met de meest schone componenten. Daarmee draagt Vervoer & Materieel bij aan de doelstelling van 'het gemeentelijk wagenpark in 2030 emissieloos' uit het Klimaat Actieplan Rotterdam en voldoet aan de toegangseisen van de Zero Emissiezone vanaf 1 januari 2025. De versnelde ontwikkeling van netcongestie in de regio Rotterdam, met betrekking tot realisatie van de eigen laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen, is daarbij een aandachtspunt.

De jaarlijkse investering van het wagenpark bedraagt ca. € 25 mln voor de aanschaf van (duurzame) bedrijfsvoertuigen. De meerkosten door de overgang naar emissieloze (werk)voertuigen maken geen onderdeel uit van de ca. € 25 mln, maar worden ten dele gedekt vanuit het Duurzaamheidstransitiebudget. Vervanging vindt plaats op natuurlijke (geplande) momenten. Als het Duurzaamheidstransitiebudget niet meer voorhanden is, zullen de duurdere emissieloze voertuigen uit de reguliere middelen gedekt moeten worden. Op dit moment wordt het meerjarig verloop in beeld gebracht en wordt de impact hiervan op de toekomstige begrotingen van de afdelingen met veel (werk)voertuigen vanaf 2026 en verder in beeld gebracht. Uiteraard wordt scherp gekeken of en in welke mate de meerkosten zo laag mogelijk gehouden kunnen worden.

Voertuigen/Werktuigen 2023 t/m 2026

						x € 1.000
Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming	Restant krediet	
109.300	22.702	21.439	26.000	-4.561	65.159	

Gemeentelijk rioleringsplan 2021-2025

Het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) biedt een overzicht van de ontwikkelingen in het stedelijk watersysteem van Rotterdam. Dit systeem bestaat uit een samenhangend geheel van het rioolstelsel, de buitenruimte en het oppervlaktewatersysteem. Het onderhoud en beheer van dit systeem betaalt de gemeente uit de exploitatiemiddelen. Vervanging en renovatie van dit systeem betaalt de gemeente uit investeringskredieten: het investeringskrediet Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025 en het krediet Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025. Het streven is om in 5 jaar tijd ongeveer 200 km riool te vervangen. De laatste jaren is het erg lastig gebleken om dit streven waar te maken. Verantwoording volgt jaarlijks in

de Voortgangsrapportage GRP. Het oppakken van rioolwerkzaamheden samen met andere onderhoudsprojecten van de gemeente en andere stakeholders vraagt meer voorbereidingstijd dan gedacht. Hierbij speelt ook de energietransitie een rol.

Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025 en Vervanging vrijverval riolen 2021-2025

x € 1.000						
Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
133.352	41.460	26.845	37.272	-10.427	65.047	
265.900	110.161	40.461	48.000	-7.539	115.278	

CO²-reductie door versnelde ombouw straatverlichting naar LED

De gemeente streeft naar zuinige en duurzame openbare verlichting. Daarom gaat de straatverlichting volledig over op LED. Er komt een nieuw telemanagementsysteem. Dit systeem stelt de gemeente in staat om storingen zo snel te signaleren, dat hierbij geen melding van Rotterdammers meer nodig is. Met de overgang naar LED wordt ongeveer 30% energie bespaard ten opzichte van het huidige verbruik. Hiermee levert de gemeente een bijdrage aan de energietransitie. De vervanging gebeurt in stappen, wijk voor wijk.

Voortgang

Het LED-transitieproject loopt van 2020 tot en met 2025. In totaal zijn er ongeveer 96.000 armaturen vervangen, waarvan 4.500 armaturen in 2024. In 2025 moeten nog ongeveer 9000 armaturen worden vervangen. In 2025 gaat de gemeente verder met het vervangen van de “Oud Rotterdam” armaturen en het vervangen van specials. Door vertraging bij bestekvorming, vanwege de grote hoeveelheid aan types van armaturen, van de specials loopt het project naar verwachting door in 2026.

CO2 reductie door versnelde ombouw straatverlichting naar led

x € 1.000						
Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realistie - Raming 2024	Restant krediet	
51.000	36.212	2.740	6.171	-3.430	12.048	

Jaarstukken 2024

Financiën

Paginanummer in website: 36

Financiën

Overzicht baten en lasten

Overzicht van baten en lasten Beheer van de stad	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Baten exclusief reserves	299.200	305.233	302.163	-3.070
Bijdragen rijk en medeoverheden	2.438	2.882	4.309	1.427
Belastingen	106.864	107.080	106.948	-131
Overige opbrengsten derden	185.041	188.582	184.548	-4.033
Overige baten	4.857	6.690	6.357	-333
Lasten exclusief reserves	496.292	525.788	528.320	2.532
Apparaatslasten	190.058	201.937	202.459	522
Inhuur	5.027	11.718	14.202	2.483
Overige apparaatslasten	7.079	6.335	6.426	91
Personeel	177.952	183.884	181.831	-2.053
Overige verrekeningen	-19.823	-21.591	-13.600	7.991
Overige verrekeningen	-19.823	-21.591	-13.600	7.991
Programmalasten	326.057	345.442	339.461	-5.980
Financieringslasten	0	0	0	0
Inkopen en uitbestede werkzaamheden	201.073	224.440	218.912	-5.528
Kapitaallasten	80.705	73.753	76.427	2.674
Overige programmalasten	43.182	44.741	43.235	-1.506
Subsidies en inkomensoverdrachten	1.098	2.508	887	-1.620
Saldo voor vpb en reserveringen	-197.092	-220.554	-226.157	-5.603
Vennootschapsbelasting	868	868	742	-126
Saldo voor reserveringen	-197.960	-221.422	-226.899	-5.476
Reserves	3.205	9.850	8.129	-1.721
Onttrekking reserves	3.205	9.750	8.029	-1.721
Bestemmingsreserve Afvalstoffenheffing	0	1.500	1.497	-3
Bestemmingsreserve Blauwalg Kralingse Plas	0	200	48	-152
Bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget	0	4.845	4.202	-643
Bestemmingsreserve Energietransitie	3.190	3.190	2.282	-908
Bestemmingsreserve Evenementenfonds	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling	15	15	0	-15
Bestemmingsreserve Herstelmaatregelen Corona korte termijn	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Luchtsingel	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Niet gesprongen explosieven	0	0	0	0
Bestemmingsreserve NPRZ	0	0	0	0

Rotterdams Investeringsmotor	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Afvalstoffenheffing	0	0	0	0
Vrijval reserves	0	100	100	0
Bestemmingsreserve Blauwalg Kralingse Plas	0	100	100	0
Bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Energietransitie	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Luchtsingel	0	0	0	0
Saldo	-194.755	-211.572	-218.769	-7.197

Afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting

Overzicht afwijkingen programma	Afwijking baten	Afwijking lasten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
1. Aanpak en preventie op zwerfafval	0	-2.310	0	2.310
2. Lagere onderhoudslasten voertuigen	-2.508	-3.353	0	845
3. Beheer en onderhoud van de openbare ruimte	0	8.035	0	-8.035
4. Begraven en cremieren	-32	870	0	-902
5. Leges gebruik van de weg	-665	-7	0	-658
6. Bestemmingsreserves	0	-1.721	-1.721	0
7. Diverse afwijkingen	134	1.017	0	-883
Subtotaal afwijkingen	-3.070	2.532	-1.721	-7.323
8. Vennootschapsbelasting	0	-126	0	126
Totaal afwijkingen	-3.070	2.406	-1.721	-7.197

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn ten opzichte van de begroting. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn ten opzichte van de begroting.

Toelichting afwijkingen

Het saldo van het programma bedraagt € 7,2 mln nadelig. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

1. Aanpak en preventie op zwerfafval

De projecten ter bestrijding en preventie van zwerfafval zijn door onduidelijkheid over de hoogte van de vergoeding vanuit de plasticproducenten later in het jaar gestart. Na de zomer is besloten om deze projecten door te schuiven naar 2025 vanwege het te verwachten financieel resultaat van het programma. Dit leidde ertoe dat er een onderbesteding op deze activiteiten heeft plaatsgevonden.

2. Lagere onderhoudslasten voertuigen

Door het vertrek van klanten zijn lagere baten en lasten gerealiseerd. Deze voertuigen zijn niet meer in beheer en daardoor zijn er lagere

onderhoudslasten.

3. Beheer en onderhoud van de openbare ruimte

De lasten voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte zijn toegenomen. Het is slechts deels gelukt om de prijsstijgingen te compenseren door minder onderhoud uit te voeren. Daarnaast heeft het beheer en onderhoud meer personele inzet gevraagd.

4. Begraven en cremieren

De overschrijding wordt veroorzaakt door hogere lasten voor energie, materieel en afvalverwerking.

5. Leges gebruik van de weg

Er zijn minder vergunningen aangevraagd. Hierdoor zijn er lagere baten.

6. Bestemmingsreserves

- De lagere onttrekking aan de Bestemmingsreserve Energietransitie vloeit voornamelijk voort uit een lagere realisatie LED vervanging in 2023. Dit werd mede veroorzaakt door een geschil met de leverancier van armaturen. De hieruit voortvloeiende kapitaalslasten in 2024 pakten daardoor lager uit wat resulteert in een lagere dekking van de kapitaalslasten vanuit de Bestemmingsreserve Energietransitie (€ 908.000).
- Voor meerdere projecten uit het programma Rotterdam Circulair is, zowel intern als extern, extra financiering gevonden. Daarnaast is personeel efficiënter ingezet, waardoor de lasten lager zijn. Hierdoor wordt de Bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget voor een lager bedrag onttrokken (€ 643.000).
- De overdracht van het gemaal Kralinger Hout en de hiermee gemoeide kosten zouden initieel in 2024 plaatsvinden maar zijn doorgeschoven naar 2025. Dit veroorzaakt een onderbesteding op deze Bestemmingsreserve Blauwalg (€ 152.000). De resterende kosten worden in het eerste kwartaal 2025 in rekening gebracht en verrekend met de Bestemmingsreserve Blauwalg.
- Een lagere onttrekking op de Bestemmingsreserve Afvalstoffenheffing vanwege het lager uitvallen van de lasten (€ 3.000).
- De financiering voor het plaatsen van verkeerspalen bij het Centraal station is onbedoeld begroot op 2 programma's. De lasten en het onttrekken aan de Bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling zijn gerealiseerd op het programma Stedelijke ontwikkeling. Dit veroorzaakt een onderbesteding op deze Bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling (€ 15.000).

7. Diverse afwijkingen

Op diverse budgetten zijn kleine afwijkingen.

8. Vennootschapsbelasting

Op de gemeentelijke activiteiten waarvoor een vennootschapsbelastingplicht geldt, is er een voordeliger resultaat van € 126.000 behaald door een lagere voorlopige aanslag.

Programma en Rotterdamse taakvelden

Saldo programma Beheer van de stad/Rotterdams taakveld	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Beheer van de stad				
Afval - Grondstoffen	25.701	25.294	24.653	-641
Begraafplaatsen en crematoria	-961	-1.451	-2.367	-916
Cultureel erfgoed - Archeologie	-1.618	-1.579	-1.246	333
Milieubeheer - Nazorg bodemsanering en Beheer	-1.905	-1.916	-1.675	240
Openbaar groen en (openlucht) recreatie - Beheer	-56.235	-56.312	-59.151	-2.839
Openbare orde en veiligheid - Ontploffbare oorlogsresten	0	-2.187	-2.296	-109
Overige baten en lasten - Vervoer & Materieel	4.291	4.014	4.917	904
Riolering	14.102	14.102	14.109	7
Ruimtelijke Ordening - Beheer	-9.220	-9.532	-9.975	-443
Verkeer en vervoer - Beheer	-168.910	-182.006	-185.738	-3.733
Verkeer en vervoer - Bereikbaarheid	0	0	0	0
Totaal	-194.755	-211.572	-218.769	-7.197

Realisatie bestemmingsreserves

Onder dit programma vallen de volgende reserves:

Realisatie bestemmingsreserves Beheer van de stad		Beginstand 1-1-2024		Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Beheer van de stad		1.919		0	1.545	100	275
Bestemmingsreserve Afvalstoffenheffing		1.500		0	1.497	0	3
Realisatie bestemmingsreserves Beheer van de stad		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Beheer van de stad		1.919	0	1.545	100	275	
Bestemmingsreserve Afvalstoffenheffing		1.500	0	1.497	0	3	
Doel reserve:	Doel van de reserve is om meevallende baten van de heffing in te zetten voor verevening binnen de afvalstoffenheffing (ASH). De reserve draagt daarmee bij aan een stabiel meerjarig begrotingsproces en een bestendiger tarief.						
Raadsbesluit:	2e herziening 2022 (einddatum niet van toepassing)						
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand	
	Realisatie 2024	1.500	0	1.497	0	3	
	Begroting 2024	1.500	0	1.500	0	0	
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-3	0	3	
Bestemmingsreserve Blauwalg Kralingse Plas		419		0	48	100	271
Realisatie bestemmingsreserves Beheer van de stad		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Beheer van de stad		1.919	0	1.545	100	275	
Bestemmingsreserve Blauwalg Kralingse Plas		419	0	48	100	271	
Doel reserve:	In de motie 'structurele oplossing blauwalg Kralingse plas' wordt verzocht voor de jaarlijks terugkerende blauwalgoverlast in de Kralingse Plas een structurele oplossing te vinden die leidt tot een plas die structureel zomer- en zwemklaar is. Hiervoor is bij de VJN 2017 een budget toegekend van € 5 mln. In verband met nader onderzoek naar de te treffen maatregelen is de uitvoering opgeschoven naar 2023						
Raadsbesluit:	Voorjaarsnota 2019 (einddatum 31-12-2025)						
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand	
	Realisatie 2024	419	0	48	100	271	
	Begroting 2024	419	0	200	100	119	
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-152	0	152	

Jaarstukken 2024

Kaders en verbonden partijen

Paginanummer in website: 37

Kaders en verbonden partijen

Kaders

- [Grondstoffennota 2023-2026](#)
- [Programma Rotterdam Circulair 2023 – 2026 | Samen in actie voor een circulaire stad.](#)
- [Afvalstoffenverordening Rotterdam 2009](#)
- [Wet milieubeheer](#)
- [Landelijk Afvalbeheerplan 3](#)
- [Nota Samen SchoonR 2023 - 2026](#)
- [Nota Dierenwelzijn 2023-2026](#)
- Nota Onderhoud Kapitaalgoederen ([Document RotterdamRaad - \[23bb008037\] Bijlage behorende bij 23bb008013 over Nota Kapitaalgoederen - iBabs Publieksporaal](#))
- [Nota Vervangingsinvesteringen](#)
- Gemeentelijk Rioleringsplan ([s20bb016815_1_39408_tds \(notubiz.nl\)](#)).
- [Meerjarenplan Vervoer & Materieel 2020-2023: Op weg naar een emissieloos wagenpark](#)

Verbonden partijen

De volgende Verbonden partijen worden ingezet om het doel van het programma te realiseren:

- Stedin Groep N.V.

Een uitgebreide toelichting is te vinden in de paragraaf [Verbonden partijen](#).

Jaarstukken 2024

Verantwoordelijke collegeleden

Paginanummer in website: 38

Verantwoordelijke collegeleden

Wethouder Lansink-Bastemeijer

Wethouder Lansink Bastemeijer is verantwoordelijk voor de portefeuille Handhaving, Buitenruimte en Mobiliteit.

Wethouder Zeegers

Wethouder Zeegers is verantwoordelijk voor de portefeuille Klimaat, Bouwen en Wonen.

'Met oog voor de Rotterdammers bouwen we de komende jaren samen met alle partners aan een aantrekkelijke en duurzame stad,'

Jaarstukken 2024

Belastingen

Paginanummer in website: 39

Belastingen

Het programma Belastingen levert een bijdrage aan structureel houdbare gemeentefinanciën. Dit programma omvat de opbrengsten van de gemeentelijke belastingen (o.a. onroerendezaakbelasting, roerendezaakbelasting en logiesbelasting), en de daarbij behorende uitvoeringskosten voor onder andere het taxeren en waarderen, de heffing en inning en het afhandelen van bezwaar en beroep.

Jaarstukken 2024

Voortgang 2024

Bijstelling verwachte opbrengsten

In Rotterdam wordt veel gebouwd. Meer woningen en bedrijfspanden, en nieuwe inzichten in de waardering en investeringen, leiden tot hogere belastingopbrengsten.

Dit was in 2024 het geval bij precariobelasting. Wanneer een ondernemer of instelling in Rotterdam gebruik maakt van openbare gemeentegrond, moet daar precariobelasting voor worden betaald. Ook voor bouwplaatsen heft de gemeente precariobelasting. De toename in het aantal bouwplaatsen leidt automatisch tot meer opbrengsten dan vooraf verwacht. Dat was in 2024 ook het geval. De gemeente heeft uiteindelijk meer precariobelasting opgelegd dan dat aan het begin van het jaar was begroot.

Ook bij onroerendezaakbelasting voor niet-woningen heeft de gemeente hogere baten dan begroot. De reden van deze hogere belastingopbrengsten is nieuwe inzichten in de waardering en investeringen van bedrijfspanden in Rotterdam.

Betaalgedrag en betalingsregelingen

In 2024 zag de gemeente een toename in het aantal aangevraagde betalingsregelingen ten opzichte van 2023. Er werden ongeveer 2.000 betalingsregelingen meer aangevraagd dan in 2023, toename van 1%. Ter vergelijking: in 2023 was er een stijging van 16% ten opzichte van 2022. Uiteraard wordt de invloed op de verwachte belastingopbrengsten gevolgd.

Naast het treffen betalingsregelingen ondersteunt de gemeente ook Rotterdammers en ondernemers door bijvoorbeeld actieve doorverwijzing naar schuldhelpverlening, en waar nodig een combinatie van beide. Dit doet de gemeente conform de uitgangspunten van het keurmerk van Warm Rotterdam. In 2024 ontving de gemeente opnieuw het keurmerk ‘Geldzorgen bewuste organisatie;’.

In de praktijk stuurt de gemeente eerst een kosteloze herinnering op wanneer iemand een betalingstermijn mist. Bij uitblijven van een reactie wordt contact gezocht om samen naar een oplossing te kijken zoals hierboven beschreven. Zo probeert de gemeente verdere achterstanden en schulden te voorkomen.

De Nieuwe Hef

Het huidige belastingstelsel van de gemeente is na meer dan 15 jaar aan vervanging toe. Door over te stappen op een nieuw systeem wordt voorkomen dat de gemeente straks een niet-functionerend belastingstelsel heeft, wat tot problemen bij belastingzaken kan leiden. Een nieuw systeem garandeert onze belastinginkomsten voor de komende jaren. Toewerken naar een nieuw systeem doet de gemeente in het project De Nieuwe Hef.

Het project bevindt zich nu in de tweede fase: de aanbesteding. Marktpartijen kunnen zich inschrijven op de uitvraag van de gemeente. De verwachting is dat de gunning voor het zomerreces plaatsvindt. De gemeente informeert de gemeenteraad periodiek over de voortgang in de monitor ICT-projecten.

Financiële afwijkingen t.o.v. bijgestelde begroting 2024

Belastingen	5.191
Onroerendezaakbelasting niet-woningen	6.230
Aanmanings- en vervolgoopbrengsten	1.000
Overige belastingsoorten	795

Voorziening dubieuze debiteuren	-3.000
Diverse afwijkingen en reserves	166

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn dan begroot. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn dan begroot.

Jaarstukken 2024

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

Paginanummer in website: 41

Duurzame ontwikkelingsdoelen

Het programma Belastingen draagt bij aan Duurzame ontwikkelingsdoelstelling 16. Vrede, justitie en sterke publieke diensten.

Voor een uitgebreide toelichting zie de paragraaf [Sustainable development goals](#).

Jaarstukken 2024

Projecten

Paginanummer in website: 42

Projecten

Niet van toepassing.

Jaarstukken 2024

Financiën

Paginanummer in website: 43

Financiën

Overzicht baten en lasten

Overzicht van baten en lasten Belastingen	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Baten exclusief reserves	381.998	391.198	399.672	8.474
Bijdragen rijk en medeoverheden	0	0	344	344
Belastingen	356.613	363.413	369.991	6.578
Overige opbrengsten derden	25.386	27.786	29.335	1.549
Overige baten	0	0	2	2
Lasten exclusief reserves	15.937	18.646	20.330	1.684
Apparaatslasten	22.622	25.220	24.313	-907
Inhuur	304	1.299	1.255	-44
Overige apparaatslasten	663	578	1.135	557
Personeel	21.655	23.344	21.923	-1.421
Overige verrekeningen	-17.277	-16.474	-16.356	119
Overige verrekeningen	-17.277	-16.474	-16.356	119
Programmalasten	10.592	9.899	12.372	2.473
Inkopen en uitbestede werkzaamheden	4.187	3.645	3.218	-426
Kapitaallasten	0	0	0	0
Overige programmalasten	6.405	6.255	9.154	2.899
Saldo voor vpb en reserveringen	366.061	372.553	379.342	6.789
Saldo voor reserveringen	366.061	372.553	379.342	6.789
Reserves	2.000	2.620	1.021	-1.598
Onttrekking reserves	2.000	2.620	1.021	-1.598
Basisregistratie wettelijke dienstverlening	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Nieuw Belastingstelsel	2.000	2.481	958	-1.523
Bestemmingsreserve Toeslagenaffaire Belastingen	0	139	64	-75
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Nieuw Belastingstelsel	0	0	0	0
Vrijval reserves	0	0	0	0
Basisregistratie wettelijke dienstverlening	0	0	0	0
Bestemmingsreserve project BAG WOZ	0	0	0	0
Saldo	368.061	375.172	380.364	5.191

Afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting

Overzicht afwijkingen programma	Afwijking baten	Afwijking lasten	Afwijking reserves	Afwijking saldo

1. Onroerendezaakbelasting niet-woningen	6.230	0	0	6.230
2. Aanmanings- en vervolgopbrengsten	1.000	0	0	1.000
3. Overige belastingsoorten	795	0	0	795
4. Voorziening dubieuze debiteuren	0	3.000	0	-3.000
5. Bestemmingsreserve Nieuw Belastingstelsel	0	-1.523	-1.523	0
6. Diverse afwijkingen	448	207	-75	166
Totaal afwijkingen	8.474	1.684	-1.598	5.191

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn ten opzichte van de begroting. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn ten opzichte van de begroting.

Toelichting afwijkingen

Het saldo van het programma Belastingen bedraagt € 5,2 mln voordelig. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

1. Onroerendezaakbelasting niet-woningen

Er is sprake van een positief resultaat van € 6,2 mln op onroerende zaken niet-woningen. De reden van deze hogere belastingopbrengsten is nieuwe inzichten in de waardering en investeringen van bedrijfspanden in Rotterdam.

2. Aanmanings- en vervolgopbrengsten

De gemeente realiseerde in 2024 € 1,0 mln hogere aanmanings- en vervolgopbrengsten ten opzichte van de begroting. Dit heeft twee oorzaken. Enerzijds verstuurt de gemeente meer betalingsherinneringen dan vorig jaar. Anderzijds zijn de tarieven van aanmaningen en dwangbevelen gestegen. De hoogte van dit tarief wordt vastgesteld door het Rijk.

3. Overige belastingopbrengsten

Bij drie belastingsoorten zijn de opbrengsten hoger ten opzichte van de begroting. Allereerst bij de precariobelasting ad € 350.000. Dit komt door de toename van het aantal bouwprojecten (en daarmee bouwplaatsen) in Rotterdam. Daarnaast bij onroerendezaakbelasting woningen, voor € 350.000. Ook voor deze belastingsoort geldt dat wanneer er meer gebouwd wordt in Rotterdam er sprake is van meeropbrengsten. Ten slotte de reclamebelasting, met € 100.000. In Rotterdam is vorig jaar meer geadverteerd in de buitenruimte dan vooraf begroot.

4. Voorziening dubieuze debiteuren

Er wordt € 3,0 mln extra gedoteerd aan de voorziening dubieuze debiteuren. Dit komt deels doordat het langer duurt voordat betalingen binnen zijn. Maar ook deels doordat belastingtarieven van de gemeente zijn gestegen, terwijl de begroting voor deze post eerder niet is bijgesteld.

5. Bestemmingsreserve nieuw belastingstelsel

Sinds 2024 werkt de gemeente toe naar een nieuw belastingstelsel. Dit noemen we De Nieuwe Hef. Sommige werkzaamheden zijn niet in 2024 gerealiseerd, maar worden doorgeschoven naar 2025. Hierdoor is er minder onttrokken aan de bestemmingsreserve: - € 1,6 mln. In de apparaatslasten zijn middelen opgenomen voor de voorbereiding, implementatie en nazorg van De Nieuwe Hef. Door het doorschuiven van een deel van de werkzaamheden naar 2025, is er een onderbesteding van circa € 1 mln ontstaan. Als gevolg hiervan is in de programmalasten sprake van een onderbesteding van € 523.000.

6. Diverse afwijkingen

Dit betreft een saldo van diverse afwijkingen die gezamenlijk leiden tot een positief resultaat van € 166.000. Dit voordeel wordt voornamelijk veroorzaakt door de volgende factoren:

- Een positief resultaat door bijdragen van het Rijk en medeoverheden, als gevolg van onverwachte UWV-bijdragen die niet in de begroting waren opgenomen.
- Een positief resultaat uit vergoedingen voor uitvoeringskosten en kwijtschelden bedragen in verband met de toeslagenaffaire, waarvoor vergoedingen ontvangen worden van het Rijk.
- Een overbesteding op inkopen en uitbestede werkzaamheden.

Programma en Rotterdamse taakvelden

Saldo programma Belastingen/Rotterdams taakveld	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Belastingen				
Belastingen overig	13.289	13.497	12.097	-1.401
Logiesbelasting	16.768	15.471	15.478	7
OZB niet-woningen	266.237	271.297	277.531	6.235
OZB woningen	71.767	74.907	75.258	350
Totaal	368.061	375.172	380.364	5.191

Realisatie bestemmingsreserves

Onder dit programma vallen de volgende reserves:

Realisatie bestemmingsreserves Belastingen		Beginstand 1-1-2024		Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Belastingen		15.686		0	1.021	0	14.665
Bestemmingsreserve Nieuw Belastingstelsel		14.981		0	958	0	14.023
Realisatie bestemmingsreserves Belastingen		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Belastingen		15.686	0	1.021	0	14.665	
Bestemmingsreserve Nieuw Belastingstelsel		14.981	0	958	0	14.023	
Doel reserve:	De middelen in deze bestemmingsreserve dienen ter dekking van het implementatietraject van het nieuwe belastingstelsel (de voorbereiding, de implementatie en de nazorg).						
Raadsbesluit:	2e Herziening 2023 (einddatum 31-12-2027)						
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand	
	Realisatie 2024	14.981	0	958	0	14.023	
	Begroting 2024	14.981	0	2.481	0	12.500	
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-1.523	0	1.523	
Bestemmingsreserve Toeslagenaffaire Belastingen		705		0	64	0	642
Realisatie bestemmingsreserves Belastingen		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Belastingen		15.686	0	1.021	0	14.665	
Bestemmingsreserve Toeslagenaffaire Belastingen		705	0	64	0	642	
Doel reserve:	Het dekken van uitvoeringskosten in 2022 ev.						
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2021 (einddatum 31-12-2027)						
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand	
	Realisatie 2024	705	0	64	0	642	
	Begroting 2024	705	0	139	0	567	
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-75	0	75	

Jaarstukken 2024

Kaders en verbonden partijen

Paginanummer in website: 44

Kaders en verbonden partijen

Kaders

- [Wet en uitvoeringsbesluit waardering onroerende zaken \(Wet Woz\)](#)
- [Wet belastingen op milieugrondslag](#)
- [Uitvoeringsbesluit kostenverrekening en gegevensuitwisseling Wet waardering onroerende zaken](#)
- [Invorderingswet 1990 \(Iw 1990\)](#)
- [Nadere regels kwijtschelding gemeentelijke en waterschapsbelastingen](#)
- [Verordeningen onroerende-zaakbelastingen 2022](#) (jaarlijks)
- [Verordeningen logiesbelasting 2022](#) (jaarlijks)
- [Verordeningen kwijtschelding gemeentelijke belastingen Rotterdam 2022](#) (jaarlijks)
- [Verordeningen belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten 2022](#) (jaarlijks)

Verbonden partijen

De volgende Verbonden partijen worden ingezet om het doel van het programma te realiseren:

- Er zijn geen Verbonden partijen die bijdragen aan het programma Belastingen.

Een uitgebreide toelichting is te vinden in de paragraaf [Verbonden partijen](#).

Jaarstukken 2024

Verantwoordelijke collegeleden

Paginanummer in website: 45

Verantwoordelijke collegeleden

Wethouder van Rij

Wethouder van Rij is verantwoordelijk voor de portefeuille Financiën, Organisatie, Dienstverlening en Grote Projecten.

Jaarstukken 2024

Bestaande stad

Paginanummer in website: 46

Bestaande stad

Het doel van het programma Bestaande stad is een aantrekkelijke stad en prettige leefomgeving realiseren voor alle Rotterdammers. Met veerkrachtige wijken en een toekomstbestendige gebouwde omgeving. Het programma waakt over het cultureel erfgoed en beheert en ontwikkelt waar nodig gemeentelijk vastgoed. Het programma stuurt op de integrale ontwikkeling van de Bestaande stad vanuit de rol van marktmeester, rentmeester en huismeester.

Jaarstukken 2024

Voortgang 2024

Het zorgen voor een toekomstbestendige gemeentelijke vastgoedportefeuille

Resultaten uit 2024:

- Reserveringssysteem riviercruises: met de lancering van CruiseDock Rotterdam zet de gemeente een belangrijke stap in het professionaliseren van het riviercruiseverkeer in de stad. Dit systeem waarborgt niet alleen de nautische veiligheid, maar draagt ook bij aan de duurzaamheid en economische groei van Rotterdam.
- Er zijn 19 projecten (nieuwbouw of renovatie) opgeleverd in de maatschappelijke portefeuille: 10 projecten onderwijshuisvesting en 9 andere projecten waaronder het dierensasiel en sportcentrum Feijenoord.
- Voor de opvang van Oekraïners is nagenoeg de rijkstaakstelling van 2.100 opvangplekken behaald door opvangplekken te huren en te realiseren, onder meer door panden aan te huren.

Bouw- en woningtoezicht

Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

De invoering van de Omgevingswet en de Wet private kwaliteitsborging (Wkb) is in Rotterdam soepel verlopen. Zoals verwacht werd op de valreep van 2023 nog een groot aantal aanvragen ingediend onder de oude regelgeving, maar inmiddels lijkt de koudwatervrees bij de marktpartijen overwonnen en worden de voordelen van de nieuwe wetgeving steeds duidelijker. Denk daarbij aan meer vrijheid en kortere procedures bij afwijkingen van het omgevingsplan.

De schoonheidsfoutjes in de nieuwe wet worden steeds beter in beeld gebracht en waar mogelijk doorgegeven aan de landelijke overheid.

Goed huren en verhuren

De inspecteurs van Goed Huren en Verhuren hebben met hun gerichte aanpak in korte tijd successen geboekt op het gebied van huurprijsregulering in de pilotwijk Carnisse:

- Sinds de invoering van de verhuurvergunningplicht (vanaf 1 juli 2023) zijn 1110 vergunningen aangevraagd, waarvan 831 verleend.
- Huurverlagingen: De inzet van inspecteurs resulteerde in een gemiddelde huurverlaging van €500 per maand per zaak. Dit heeft niet alleen financiële verlichting gebracht voor getroffen huurders, maar ook bijgedragen aan het vertrouwen in gemeentelijke ondersteuning.

In 2024 zijn 243 adressen gecontroleerd, verdeeld over 10 integrale acties. Deze huisbezoeken hebben geleid tot de constatering van misstanden bij 74 woningen, variërend van woon- en huurproblematiek tot malafide vormen van pandgebruik.

De invoering van de Wet betaalbare huur op 1 juli 2024 markeerde een mijlpaal. Deze wet biedt huurders betere bescherming tegen onredelijk hoge huurprijzen door maximale huurprijzen te reguleren voor zowel sociale huur- als middenhuurwoningen. Vanaf 1 januari 2025 krijgt de gemeente een nieuwe handhavende taak op dit gebied. Met de verhuurvergunningplicht in Carnisse hebben de inspecteurs al ervaring op kunnen doen met puntentelling op basis van het woningwaarderingssysteem. In verband met de inwerkingtreding van de Wet betaalbare huur, vervalt de verhuurvergunningplicht in Carnisse per 1 juli 2025.

Financiële afwijkingen t.o.v. bijgestelde begroting 2024

Bestaande stad	-8.706
Brandstofverkooppunten en reclameconcessies	1.347
Legesopbrengsten Omgevingswet	-3.114
Apparaatslasten	3.120
Wet kwaliteitsborging	1.752
Bestemmingsreserves NPRZ, Duurzaamheidstransitiebudget en Rivierahal Blijdorp	-280

Vastgoed verkopen	-10.903
Onderhoudskosten vastgoed	719
Resultaat verhuur vastgoedobjecten	3.900
Afwaardering vastgoed	-5.535
Zakelijke lasten	-1.730
Recreatieoord Hoek van Holland	-702
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	707
Bestuurlijke boetes en dwangsommen	608
Standplaatsvergunningen en huisvestingsvergunningen	403
Diverse afwijkingen	1.000

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn dan begroot. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn dan begroot.

Jaarstukken 2024

Doel: Instandhouden erfgoed

Paginanummer in website: 48

Doel: Instandhouden erfgoed

Wat willen we bereiken?

Onze Erfgoedagenda heeft als doel het gebouwde en aangelegde erfgoed in stand te houden, te koesteren, te laten inspireren en van betekenis te houden bij de ontwikkeling van de stad. De Erfgoedagenda Rotterdam is opgebouwd vanuit drie programmalijnen:

- **Beschermen en instandhouding**
Dit gaat om de invulling van de wettelijke taken vanuit de landelijke en gemeentelijke regelgeving.
- **Kennisontwikkeling en onderzoek**
Kennis van de stadsgeschiedenis en inzicht in de ruimtelijke, architectonische en (bouw)historische achtergronden van de bebouwing vormt een basis bij het ontwikkelen in de stad.
- **Kennisoverdracht en dialoog**
Bijzondere gebouwen en gebieden zijn altijd verbonden met verhalen. Verhalen over het ontstaan, het gebruik en de manier van leven en werken in een bepaalde periode. Verhalen helpen bij het creëren van bewustwording en draagvlak voor het erfgoed in de stad. Het helpt ook bij het gesprek over de betekenis en waarde van gebouwen en plekken. Daarbij gaat het om de verhalen die van waarde zijn bij discussies over herontwikkeling of sloop.

Wat gaan we daarvoor doen?

- **Bescherming en instandhouding**
We zetten in op behoud van het gebouwde erfgoed door dit te beschermen met een bijzondere (juridische) status. Rotterdam heeft op dit moment zo'n 1.200 beschermde monumenten.
We treden op als vergunningverlener en houden toezicht bij restauratie, renovatie herbestemming en vernieuwing van cultuurhistorisch erfgoed.
- Er is extra aandacht en waardering voor de particuliere monumenteneigenaren. En voor de voorlichting en communicatie over nieuwe ontwikkelingen van onderhoud, restauratie en verduurzaming van monumenten.
- **Kennisontwikkeling en onderzoek**
We bevorderen en bewerkstelligen specifiek onderzoek door Cultuurhistorische Verkenningen, Bouwhistorisch Onderzoek en Waardestellingen. Wij brengen de conclusies uit deze onderzoeken actief in bij alle planprocessen, transformaties en de ontwikkelingen in de stad, waar het gaat om beschermd erfgoed.

Wij doen in het kader van aanwijzingsprogramma's – waarin we vaststellen wat wij belangrijk vinden om aan gemeentelijke monumenten te behouden - ook gericht onderzoek naar voor Rotterdam kenmerkende gebouwtypen, perioden en stromingen. In deze collegeperiode vindt er naast specifiek gebiedsgericht onderzoek onder meer onderzoek plaats naar religieus erfgoed, scholen en naar de architectuur na 1965. In 2025 worden de eerste resultaten hiervan bekend gemaakt.

- **Kennisoverdracht en dialoog**
Wij bevorderen actief de ontsluiting en verspreiding van cultuurhistorische kennis en de daarmee verbonden verhalen. Dat doen wij onder meer door het ontwikkelen en onderhouden van het erfgoednetwerk en de bevordering van de onderlinge samenwerking tussen cultuurhistorische partners in de stad. Zo is vanuit deze samenwerking en in aansluiting op de Canon van Nederland, in 2024 ook de [Canon van Rotterdam](#) tot stand gekomen. In het kader van thematische onderzoek naar religieus erfgoed, scholen en de architectuur na 1965 wordt in deze collegeperiode actief ingezet op kennisdeling, onder meer via het stadsprogramma 'Heilige Huisjes Rotterdam' en het platform Post65. Ter verdieping van het thematisch uitgevoerde onderzoek worden er dialoogsessies opgestart met belanghebbenden en geïnteresseerden.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

Beschermen en instandhouden

Het voormalige postkantoor en badhuis aan de Groene Hilledijk en Dreef te Vreewijk, het Kustlicht op de Tweede Maasvlakte en het kantoorpand aan de Coolsingel 93 zijn aangewezen als gemeentelijk monument. Het kantoorpand aan de Coolsingel met een uitbreiding uit 1993 is hiermee het jongste monument van Rotterdam. Er zijn 208 monumentenvergunningen behandeld.

Kennisontwikkeling en onderzoek

In 2024 zijn de volgende onderzoeken, verkenningen en symposiums georganiseerd:

- er zijn drie onderzoeken opgeleverd t.b.v. project Scholen;
- acht redengevende omschrijvingen voor gebedshuizen t.b.v. project religieus erfgoed;
- een essay en een contextueel verhaal opgeleverd t.b.v. project Religieus Erfgoed;
- drie onderzoeken opgeleverd t.b.v. project Post-65 architectuur;
- een symposium georganiseerd in samenwerking met RCE t.b.v. Post-65 architectuur;
- één cultuurhistorische verkenning opgeleverd, van de linten van IJsselmonde.

Kennisoverdracht en dialoog

Er zijn in 2024 vier publieksevenementen (mede)georganiseerd:

- Heilige Huisjes Festival
- Open Monumentendag
- Monumentenevent voor eigenaren
- Klokhuisdag Werelderfgoed in de Van Nelle fabriek.

Jaarstukken 2024

Doel: Verstedelijken en verbinden

Doel: Verstedelijken en verbinden

Wat willen we bereiken?

Rotterdam werkt met vereende krachten aan de bouwopgave van de stad. Een belangrijk onderdeel daarvan is het verlenen van bouwvergunningen en het zo efficiënt mogelijk maken van het vergunningverleningsproces. Het verlenen van een vergunning heeft ook een raakvlak met het fysieke domein en dus vergunningen zoals die voor standplaatsen, de Algemene Plaatselijke Verordeningen (APV) en de woningvorming en -splitsing. Ook dragen wij zorg voor actuele kaders en voldoende participatie.

Daarmee faciliteren wij de bouwopgave, de ruimtelijke ordening en bewaken wij de ruimtelijke kwaliteit. Zo dragen wij bij aan:

- goede groei van de stad
- een toekomstbestendige stad
- leefbare wijken

Wat gaan we daarvoor doen?

Vergunningverlening

Het college blijft zich deze collegeperiode inspannen voor een hoge bouwproductie. Participatie bij de totstandkoming van plannen wordt gestimuleerd. Met als doel een zo groot mogelijk draagvlak onder de Rotterdammers te creëren en zo het aantal bezwaar- en beroepsprocedures te verminderen. Met de invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) (beide per 1 januari 2024) ontstaan belangrijke wijzigingen in de vergunningverlening. Het vergunningsproces is nu opgedeeld in een ruimtelijk deel en een technisch deel. De ruimtelijke kwaliteit van bouwplannen blijft middels de vergunningsplicht de beoordeling van het bevoegd gezag. De technische kwaliteit valt echter gedeeltelijk onder de Wkb. De Wkb is gericht op de privatisering van de controle en het toezicht op de technische bouwkwiteit. In eerste instantie is de Wkb alleen van toepassing op eenvoudige bouwwerken. De gemeente blijft bij die projecten echter wel bestuurlijk verantwoordelijk voor het beoordelen, toezicht en ingrijpen wanneer dat nodig is.

Bewaken ruimtelijke kwaliteit

Hoe de stad eruitziet, vinden wij belangrijk. Om de ruimtelijke kwaliteit van de stad te bewaken, is er welstandsbeleid in de vorm van de Welstandsnota Rotterdam. En de commissie Omgevingskwaliteit en Cultureel Erfgoed is in het leven geroepen. Die toetst de aanvragen aan de welstandsnota. Op dit moment, mede vanwege de invoering van de Omgevingswet, wordt de Welstandsnota Rotterdam geactualiseerd. Een voorstel hiervoor is in de maak. Het is de bedoeling dat de raad eind 2024 wordt geïnformeerd over het concept van de geactualiseerde versie, zodat die naar verwachting in 2025 kan worden vastgesteld.

Verduurzaming van erfgoed is ook iets wat de ruimtelijke kwaliteit raakt. Om aan de wens van verduurzaming tegemoet te komen, hebben wij in 2024 de mogelijkheden tot het plaatsen van zonnepanelen op erfgoed verruimd. Daarnaast wordt in de geactualiseerde versie van de Welstandsnota Rotterdam aandacht besteed aan richtlijnen voor een goede inpassing van duurzaamheidsmaatregelen in en op bestaande gebouwde omgeving te realiseren. Bij nieuwbouw hebben de richtlijnen tot doel duurzaamheid en circulariteit integraal onderdeel te maken van het ontwerp.

Faciliteren ruimtelijke ordening

Het huidige, tijdelijke, omgevingsplan vormt het planologisch-juridische kader van de stad. In de periode tot 2031 wordt dat omgevingsplan, dat vanwege de Omgevingswet is ontstaan, vervangen voor een nieuw omgevingsplan. Die wordt opgezet volgens de spelregels van de Omgevingswet. Dit wordt de transitiefase van het omgevingsplan.

Om deze fase behapbaar vorm te geven is het grondgebied van Rotterdam opgedeeld in ongeveer 150 delen (voorheen bestemmingsplannen). Deze delen zijn samengevoegd tot 39 gebieden. Die gebieden worden per fase omgezet naar het nieuwe omgevingsplan. Hiervoor is een planning gemaakt. In de transitiefase werken we zoveel mogelijk beleidsneutraal.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Omzetten gemiddeld aantal gebieden per jaar naar omgevingsplannen	0	0	5	0	5	5	5	5

Toelichting indicatoren

Omzetten gemiddeld aantal gebieden per jaar naar omgevingsplannen

Er is in 2024 gestart met het opstellen van wijzigingen van het omgevingsplan voor 10 deelgebieden. De doelstelling was starten met 5 deelgebieden per jaar. De doelstelling is daarmee gerealiseerd. Een gebied (wijziging omgevingsplan) doorloopt een periode van minimaal 1,5 jaar, waardoor er dus nog 0 in 2024 gerealiseerd zijn. Dit jaar worden de eerste gebieden ter vaststelling aangeboden.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

Vergunningverlening

De invoering van de Omgevingswet en de Wet private kwaliteitsborging (Wkb) is in Rotterdam soepel verlopen. Hoewel alle partijen moesten wennen, heeft de voorbereiding van onze medewerkers ervoor gezorgd dat de invoering zonder grote obstakels is verlopen. De voorbereiding was arbeidsintensief vanwege beperkingen in de systemen, complexe vragenbomen in het loket en het moeten doorgronden van het nieuwe stelsel (leren doe je pas echt als je er echt mee moet werken).

In 2024 is gestart met de bouw van ruim 3500 woningen en er zijn ruim 4500 woningen opgeleverd.

In 2024 werden nog geen 50 bouwmeldingen onder de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) ingediend. Hiervan werden er slechts 11 geaccepteerd. Veel ontvangen meldingen vielen niet onder de Wkb of waren onvolledig. De afhandeling van de stroom aan bouwmelding is arbeidsintensief gebleken. In veel gevallen is men niet goed genoeg op de hoogte van de regelgeving. Ook is in een aantal gevallen de regelgeving nog niet op orde. Hierover voeren we gesprekken aan landelijke tafels. Eind 2024 werd duidelijk dat het invoeren van verbouw onder gevolgklasse 1 nog voorlopig is uitgesteld.

Bewaken ruimtelijke kwaliteit

De sneltoetscriteria voor zonnepanelen op erfgoed en in beschermd stadsgezicht zijn vastgesteld en geïmplementeerd. De geactualiseerde welstandsnota is in december 2024 ter inzage gelegd.

Faciliteren ruimtelijke ordening

Er is 2024 gestart met de voorbereiding van het opstellen van een wijziging van het omgevingsplan in verband met de bruidsschat. De bruidsschat is de naam voor een set voormalig rijksregels die per inwerkingtreding van de Omgevingswet automatisch deel uitmaken van het omgevingsplan. Met de wijziging wordt beoogd om een aantal van deze regels over te nemen in het nieuwe deel van het omgevingsplan. Deze regels gelden gemeentebreed.

Jaarstukken 2024

Doel: Vitale wijken

Paginanummer in website: 50

Doel: Vitale wijken

Wat willen we bereiken?

Gezond wonen en een klimaatneutraal gebouwde omgeving zijn uitgangspunten voor een toekomstbestendige stad. De gemeente levert, als toezichthouder op de basiskwaliteit van de bestaande woningvoorraad, in toenemende mate een bijdrage aan de toekomstbestendige stad. Dat begint bij een goede fundering. Het Funderingsloket levert hier een belangrijke bijdrage.

Door de druk op de woningmarkt en de stijgende energielasten staat de betaalbaarheid van wonen onder druk. In de rol als marktmeester op de particuliere verhuurmarkt stuurt de gemeente op goed verhuurderschap.

Om een brede groep Rotterdammers een aantrekkelijke wooncarrière te kunnen bieden, is in sommige wijken een grotere differentiatie in de woningvoorraad noodzakelijk.

Om een basisniveau van fysieke veiligheid en leefbaarheid te behalen of vast te houden is toezicht op het naleven van omgevingsrecht noodzakelijk. Als veel mensen het omgevingsrecht naleven, draagt dat bij aan het realiseren van een aantrekkelijke woonstad. De wettelijke bevoegdheden van de gemeente en expertise op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving worden ingezet om dat gedrag vast te houden, te verhogen en desnoods af te dwingen. Waar mogelijk werken we hiervoor samen met veiligheidspartners.

Concreet willen we het volgende bereiken:

- Een woningvoorraad waarvan de basiskwaliteit op orde is.
- Een toekomstbestendige woningvoorraad doordat investeringen in onderhoud en verbeteringen worden gecombineerd met slim, stapsgewijs verduurzamen.
- Wijken met een gedifferentieerde woningvoorraad die aantrekkelijk is voor diverse doelgroepen.
- Wijken met een eerlijke en gezonde particuliere verhuurmarkt.
- Een goed gefundeerde woningvoorraad.
- Inzicht in de stapeling van opgaven en de eigendomssituatie in de bestaande particuliere woningvoorraad.
- Een veilige en leefbare stad door het naleven van wet- en regelgeving door bewoners, ondernemers en gebruikers van de stad op het gebied van omgevingsrecht.

Wat gaan we daarvoor doen?

Basiskwaliteit op orde

- Door middel van de Aanpak Basiskwaliteit worden eigenaren en VvE's in de meest kwetsbare wijken in de stad gestimuleerd, (financieel) ondersteund en begeleid in het wegwerken van onderhoudsachterstanden. Daarbij worden de eerste verbeter- en verduurzamingsstappen van de woning gezet.
- Eigenaren worden ondersteund in het opstellen van een onderhoudsplan. Daarbij streven we naar een duurzaam meerjarenonderhoudsplan.
- Per collegeperiode worden 3.000 woningen aangepakt.
- Ieder jaar wordt een deel van het totale aantal woningen projectmatig opgenomen in de Aanpak Basiskwaliteit. Zodat uiteindelijk alle 3.000 woningen worden aangepakt. Gemiddeld zijn dit 750 woningen per jaar.

Toekomstbestendige woningvoorraad

- Door middel van het programma Bestaande Voorraad worden eigenaren – ook in VVE-verband – door middel van financiële ondersteuning en advies bijgestaan om de woning op een toekomstbestendig niveau te brengen. Dat wil zeggen: beter geïsoleerd, aardgasvrij, bouwkundig en constructief op orde, gezond en veilig.
- Het programma wordt uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma Particuliere Woningvoorraad. Zodat in de periode 2023-2027 1.000 tot 2.000 eenheden in het spoor grondige aanpak worden vergroot en/of verbeterd.

Woningen samenvoegen, vergroten en verbeteren

- Om een breder woningaanbod te creëren en een kwaliteitsslag te maken in de particuliere woningvoorraad in de focuswijken van Rotterdam-Zuid, ondersteunen we eigenaren (financieel) en begeleiden we hen in het samenvoegen en vergroten van de woning.
- De inzet om te komen tot een gedifferentieerd woningaanbod wordt geleverd in zeven focuswijken in Rotterdam-Zuid en de Landbouwbuit in Vreewijk.

- Woningeigenaren kunnen 35.000 euro subsidie krijgen voor het samenvoegen van woningen en 20.000 euro subsidie voor het vergroten van hun woning.

Goed huren en verhuren

- Huurders worden op verschillende manieren ondersteund: door middel van bewustwordingscampagnes, advies en begeleiding. Per kwartaal worden 250 woningopnames uitgevoerd door het huurteam in de zes focuswijken. Stadsbreed ondersteunt en begeleidt het huurteam huurders bij het aanpakken van misstanden.
- Huurders kunnen misstanden bij verhuringen op basis van de algemene regels uit de Wet goed verhuurderschap sinds juli 2023 melden bij het gemeentelijke meldpunt Ongewenst Verhuurgedrag. De meldingen worden vanuit de aanpak opgepakt door onder andere bouwinspecteurs. Ons doel is om 90 procent van de meldingen binnen onze servicenormen af te handelen.
- Met de komst van de Wet goed verhuurderschap geldt sinds juli 2023 een vergunning voor het verhuren van zelfstandige woonruimte in Carnisse. Binnen de pilot is het doel om 20 procent van de excessen ten aanzien van te hoge huren eind 2024, door middel van handhaving door de gemeente, aan te pakken. De overige misstanden worden via het huurteam opgepakt. Met de komst van de Wet betaalbare huur, vervalt per 1 juli 2025 de verhuurvergunningplicht in Carnisse.

Aanpak funderingsproblematiek

- Het funderingsloket voert een actief meersporenbeleid uit dat bestaat uit het informeren, faciliteren, stimuleren en handhaven van particuliere woningeigenaren met woningbezit in funderingsrisicogebieden.

Kennisontwikkeling van de bestaande voorraad

Er wordt blijvend expertise opgebouwd om de uitdagingen binnen de bestaande woningvoorraad het hoofd te bieden. Zo wordt gewerkt aan de Motie ‘Wie gaat de 18 miljard betalen’.

Deze motie vraagt om een plan van aanpak voor een maatschappelijk debat over de herstelopgave en het toekomstbestendig maken van de Rotterdamse woningvoorraad, waarin alle mogelijkheden en scenario's uiteen worden gezet en hierin ook verschillende financieringsmogelijkheden mee te nemen, en breed aantal experts te betrekken.

In het kader van de opgaven uit het vitaliteitsonderzoek wordt met marktpartijen en onderzoeksinstituten gewerkt aan kennisdeling, (financiële) instrumentontwikkeling en oplossingen om de particuliere woningvoorraad toekomstbestendig te maken. Voor april 2025 wordt een afdoeningsvoorstel verwacht.

Toezicht en handhaving

Om het naleefgedrag te bevorderen hebben bewoners en ondernemers de mogelijkheid om contact op te nemen met de gemeente voor advies. En we gaan samen met netwerkpartners actief gebieden en wijken in voor controles.

- De dienstverlening naar bewoners en ondernemers is optimaal. Na het contact door bouwinspecteur met een melder wordt een mogelijke behandeling gestart. Het doel is om 90 procent van de inkomende meldingen binnen de gestelde termijnen af te handelen.
- Wanneer er een melding binnenkomt gaan we eerst in overleg met de overtreder om te komen tot een oplossing. Dat noemen we ‘minnelijk overleg’. In dit gesprek stuurt een bouwinspecteur aan op het naleven van wet- en regelgeving door de overtreder. Het inzetten van handhaving – bijvoorbeeld door het opleggen van een dwangsom – geldt als sluitstuk van een traject wanneer een overtreder niet meewerkt. Ons doel is dat 85 procent van de inkomende meldingen op minnelijke wijze wordt afgehandeld.
- De controles binnen het Integraal Handavingsplan (IHP) voeren we uit met veiligheidspartners in de stad. Deze programmatische inzet geldt als proactieve inzet bij specifieke doelgroepen (branches). De branches variëren van bedrijven in het havengebied, ziekenhuizen tot kinderdagverblijven en ouderenhuisvesting. Tijdens controles wordt gekeken of er bijvoorbeeld wordt voldaan aan de brandveiligheidseisen, milieuwetgeving maar ook of een pand bouwkundig in orde is. Door gezamenlijk op te trekken wordt in een controle gebruik gemaakt van elkaars expertise. Zo werken we efficiënter aan controles en wordt de controledruk bij ondernemers en dienstverleners in de stad verlaagd. Per jaar voeren we 1.700 IHP-controles uit.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Wijkgerichte aanpak funderingsproblematiek (aantal woningen)	17900	22300	25500	25700	27500	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Bloksgewijze aanpak funderingsproblematiek (aantal woningen)			300	620	1000	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Basiskwaliteit woningen (aantal	778	751	1800	1522	1200	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b

woningen)								
Verstrekte subsidies woningvergroting	40	40	40	18	40	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.

Toelichting indicatoren

Wijkgerichte aanpak funderingsproblematiek (aantal woningen)

Het betreft het aantal woningen met een houten paalfundering. De eigenaren daarvan worden op wijk- of buurniveau door het Funderingsloket benaderd om bewustwording te creëren over de problematiek. De eigenaren worden hierbij ook gestimuleerd om met inzet van subsidie funderingsonderzoek uit te voeren.

Bloksgewijze aanpak funderingsproblematiek (aantal woningen)

Het betreft het aantal woningen met een houten paalfundering. Mede op basis van urgentie begeleiden we worden woningeigenaren die te maken hebben met funderingsproblemen in het proces met een vermoedelijk kwetsbare fundering begeleid bij het uitvoeren van funderingsonderzoek. Het gaat hierbij voornamelijk om blokken die in het verleden onderdeel waren van een wijkgerichte aanpak maar waar uiteindelijk geen funderingsonderzoek is uitgevoerd. Ook betreft het blokken waarbij het vermoeden bestaat dat de fundering (zeer) slecht is. Deze eigenaren worden, naast de geboden procesbegeleiding, dringend geadviseerd funderingsonderzoek uit te voeren. Indien nodig wordt hierbij handhaving ingezet.

Basiskwaliteit woningen (aantal woningen)

De ambitie is om deze collegeperiode stadsbreed 3.000 woningen aan te pakken. Het overgrote deel daarvan bevindt zich in NPRZ-gebied. Er zijn momenteel drie uitvoeringsplannen: Steigers op Zuid (2015-2018), Steigers op Zuid 2.0 (2019-2022) en Programma Basisaanpak PV (2023-2026) in aanpak.

Verstrekte subsidies woningvergroting

Het aantal verstrekte subsidies voor woningvergroting in 2024 loopt achter bij het aantal dat is begroot. Op het huidige subsidieaanbod komen minder reacties dan voorzien. In 2024 is gestart met de evaluatie van de aanpak met een mogelijke inzet op een nieuwe communicatieaanpak om de aantallen te vergroten. Jaren 2026 en 2027 zijn nog niet te ramen omdat de regeling loopt tot september 2026. We zijn we bezig met voorbereidingen voor een marketingcampagne om de bekendheid van de regeling bij de doelgroep te vergroten.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

Basiskwaliteit op orde

Aanpak Steigers op Zuid 1

De doelstelling voor 2024 was 1750 woningen gereed. Deze doelstelling is gehaald met als resultaat 1768 woningen. Deze aanpak is bijna afgerond, hiervoor zijn nog 77 woningen te gaan.

Aanpak Steigers op Zuid 2

De doelstelling voor 2024 was 320 woningen gereed. Deze doelstelling is gehaald met als resultaat 361 woningen.

Aanpak Basiskwaliteit

De doelstelling voor 2024 was om 1800 woningen in aanpak te nemen. Het resultaat is 1522 woningen. Dit resultaat is aangepast in de tabel ‘realisatie 2024 Basiskwaliteit woningen’. De doelstelling is niet gehaald door vertraging in de behandeling van de wethoudersbrief bij de Nazorg.

De raming 2025 voor de Aanpak Basiskwaliteit woningen blijft ongewijzigd.

Toekomstbestendige woningvoorraad

In 2024 is de uitvoeringsagenda Grondige Aanpak bestuurlijk vastgesteld. Hierin is de aanpak verwoord, waardoor richting is gegeven aan de verkregen middelen uit het Vokshuisvestingsfonds en is ook duidelijkheid gegeven hoe de gemeente haar rol als vastgoedeigenaar invult (conform Goed Huren en Verhuren). Ook is duiding gegeven aan de aanpak leegstand en menselijke maat en is opvolging gegeven van het werkprogramma NPRZ wonen 2019-2022.

Woningen samenvoegen, vergroten en verbeteren

Het uitvoeringsprogramma Particuliere woningvoorraad is vastgesteld door het college. We gaan in projecten het samenvoegen en vergroten combineren met de basisaanpak aangevuld met een passende verbeteringreep (gevelaanpak) om zodoende meer geïntegreerd met het complex/bouwblok als geheel aan de slag te gaan. Voor de diverse projecten Samenvoegen en vergroten hebben we in 2024 192 woningen verworven. Het totaal aan aangekochte woningen is daarmee toegenomen tot 504 eenheden in de diverse projecten. Deze woningen worden beheerd en zo snel mogelijk getransformeerd of anders tijdelijk verhuurd.

Dit zijn de getallen voor 2024:

- 192 woningen aangekocht
- 15 woningen verbeterd en samengevoegd
- 4 woningen verkocht

Goed huren en verhuren

Het Huurteam Rotterdam heeft twee opdrachten: inzet in de 6 prioritaire wijken en overige wijken.

- In de periode april 2023 tot en met december 2024 zijn 557 opnames gedaan door het Huurteam. Bij 431 opnames zijn misstanden geconstateerd. In 407 gevallen is een vervolgtraject gestart
- In de periode mei 2023 tot en met december 2024 zijn 763 opnames gedaan in de overige wijken. In 515 gevallen zijn misstanden geconstateerd. In 278 gevallen is een vervolgtraject gestart.

De gemeente heeft sinds 1 juli 2023 een Meldpunt Ongewenst Verhuurgedrag waar huurder met vragen en meldingen terecht kunnen. Via het meldpunt zijn in 2024 383 meldingen ontvangen van huurders met klachten over onder andere te hoge huurprijzen, slecht onderhoud en intimidatie door verhuurders. Alle meldingen zijn onderzocht, en waar nodig zijn handhavingstrajecten gestart.

In Carnisse is de pilot 'verhuurvergunning Carnisse' ingezet om grip te krijgen op de particuliere verhuurmarkt in deze wijk. De pilot loopt tot 1 juli 2025. Vanaf de start van de pilot zijn 1119 verhuurvergunningen aangevraagd. 839 vergunningen zijn verleend. Vanuit de vergunningaanvraag ontstaat inzicht in de huurprijzen in de wijk. Op basis van analyse van deze informatie komen 156 adressen naar voren waarvan de huurprijs 25% boven de norm ligt. Actieve handhaving wordt hierop ingezet waarbij in eerste instantie een inspectie van de woning moet worden uitgevoerd. Inmiddels zijn 67 adressen bezocht om een eventueel handhavingstraject te kunnen starten. Hieruit zijn 46 sanctiezaken voortgekomen.

Aanpak funderingsproblematiek

In 2024 is in Hillegersberg gestart met een aantal wijkgerichte en bloksgewijze projecten in het kader van funderingsonderzoek. In totaal gaat het om de eigenaren van 3.820 particuliere woningen. Verder is samengewerkt met het Rijk, kennisinstituten, belangenorganisaties en de financiële sector om de (nationale) aanpak van funderingsproblemen en bodemdaling verder te ontwikkelen.

Tot slot is bijgedragen aan het project Bloemhof en de daarbij behorende dialoog met de bewoners over bodemdaling en de verzakte niet-onderheide woningen in relatie tot toekomstbestendig wonen.

Kennisontwikkeling van de bestaande voorraad

Eind november 2024 organiseerde Rotterdam in samenwerking met het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening een bestuurlijke top over Toekomstbestendig Wonen in de Bestaande Stad. Bodemdaling problematiek en de kwaliteit van de bestaande voorraad is de grootste opgave van Nederland in de komende 50 jaar. Maar aanpak is voor bewoners technisch, financieel, juridisch, organisatorisch, en emotioneel complex. Doel van de top was bewustwording creëren bij partijen - medeoverheden, marktpartijen, financiële sector en belangenorganisaties - over de aard, omvang en urgentie van de opgave en draagvlak voor een gezamenlijke zoektocht naar oplossingen. Eigenaar-bewoners kunnen dit niet alleen. Resultaat is dat een programma wordt opgesteld om instrumentarium, werkwijzen, oplossingen te ontwikkelen zodat eigenaren handelingsperspectief krijgen en in Rotterdam, maar ook in andere steden van het land stappen kunnen worden gezet om de woningvoorraad in gebieden met de grootste stapeling van opgaven toekomstbestendig te maken, te weten goed gefundeerd, technisch op orde, energiezuinig, klimaatadaptief en aardgasvrij.

Toezicht en handhaving

Optimale dienstverlening staat hoog in het vaandel. Ons doel is om 90% van de meldingen binnen de wettelijke termijn af te handelen. Met bijna 97% is deze doelstelling in 2024 behaald.

Voordat een formeel handhavingstraject wordt gestart, wordt geprobeerd om in gesprek met partijen te komen tot een oplossing. Dit 'minnelijk overleg' heeft als doel om bestuursrechtelijk handhaven te voorkomen. In 2024 zijn 1525 zaken illegale bouw en gebruik en achterstallig woningonderhoud behandeld waarbij in 25 zaken geen minnelijke oplossing is bereikt – dat is minder dan 2%.

Jaarstukken 2024

Doel: Zorgen voor een toekomstbestendige gemeentelijke vastgoedportefeuille

Paginanummer in website:
51

Doel: Zorgen voor een toekomstbestendige gemeentelijke vastgoedportefeuille

Wat willen we bereiken?

We streven naar een doelmatige inzet en samenstelling van de vastgoedportefeuille voor maatschappelijke doelstellingen. De portefeuille sluit aan bij de behoeften van gebruikers en inwoners van Rotterdam.

Wat gaan we daarvoor doen?

Monitoren van de behoefte

Het maatschappelijk vastgoed sluit aan bij de behoefte aan voorzieningen. Daarvoor monitort de gemeente en voert hier regie op zodat het voorzieningenniveau op peil is. Prioriteit ligt bij onderwijs, cultuur, sport en recreatie, zorg, welzijn, parkeren en de huisvesting van de gemeentelijke organisatie. Bij deze inzet spelen aspecten als betaalbaarheid en duurzaamheid een belangrijke rol.

IHP en verduurzaming

Vanuit de beleidsprogramma's wordt bepaald wat er moet gebeuren en zorgt de gemeente voor de benodigde financiën om dit beleid uit te kunnen voeren. Via de Integrale Huisvesting Plannen (IHP's) draagt de gemeente zorg voor vervanging of grootschalige renovaties van maatschappelijke panden, die niet meer aan de gebruikers- en duurzaamheidseisen voldoen.

Het goed uitvoeren van het onderhoud van het gemeentelijk vastgoed en het verduurzamen van de vastgoedportefeuille is een basistaak van Vastgoed. Het streven is de kernportefeuille uiterlijk in 2027 te voorzien van geactualiseerde duurzame meerjarenonderhoudsplannen (DMJOP's). De gemeente stuurt op verduurzaming van gemeentelijke bezittingen om zo bij te dragen aan de klimaatdoelstellingen. Dit doen we met maatregelen die passend zijn bij het object dat verduurzaamd moet worden. Daarbij proberen we zoveel mogelijk energieneutraal te verduurzamen en waar mogelijk met een circulaire aanpak en door maatregelen zoals vergroening, toevoegen van een waterberging en plaatsing van zonnepanelen. De termijn waarin we deze ambitie willen realiseren is sterk afhankelijk van de beschikbare middelen.

Bijdragen aan de CO2-ambities

De bijdrage van de concernhuisvestigingsplannen aan de CO2-ambities van de gemeente wordt met de CO2-prestatieladder bijgehouden. Omdat de gemeente van veel huurders geen inzicht heeft in het daadwerkelijke energieverbruik, houden we voor de energieprestaties van de gebouwen de energielabels bij. Bij op te leveren nieuwbouw en grote renovaties wordt de BREEAM- (Building Research Establishment Environmental Assessment Method) of GPR-score geregistreerd. De CO2-prestatieladder staat online op Energie - Duurzaam 010.

Verkoop van objecten

Als het gemeentelijke vastgoedbezit geen bijdrage meer levert aan de beleidsdoelstellingen, en niet van strategische waarde is, verkoopt de gemeente in principe dit object. Tot aan het verkoopmoment zoekt de gemeente naar mogelijkheden om de objecten zo goed mogelijk (tijdelijk) te verhuren, waarbij ook gekeken wordt naar behoeften uit de wijk en mogelijkheden voor bijvoorbeeld placemaking. Is dit niet mogelijk? Dan komt er leegstandsbeheer in de panden. In 2023 stonden er 133 objecten op de verkooplijst. Van deze 133 objecten zijn 33 objecten verkocht en geleverd in kalenderjaar 2023. Dit betekent dat nog 100 objecten op de verkooplijst staan.

In de tweede herziening van de begroting is de verkoopplanning voor 2024, 2025 en 2026 aangepast om de verkoopopbrengsten, en daarmee het verkoopresultaat, realistisch te begroten. Voor het behalen van verkoopplanning is de gemeente afhankelijk van verschillende externe factoren die een directe invloed hebben op de doorlooptijd van de verkoopdossiers. Zo neemt de complexiteit van de verkoopportefeuille toe, waardoor de voorbereidingstijd van dossiers toeneemt. Daarnaast is het binnen de huidige markt geen gegeven dat voor elk object met een verkoopbestemming een bereidwillige koper wordt gevonden.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Begroting 2024	Realisatie 2024
Aantal te verkopen objecten	51	13

Resultaat verkoop objecten (opbrengst minus boekwaarde)	€ 16,7 mln	€ 5,8 mln

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

DMJOP's en Projecten

Eind 2024 waren er 99 (duurzame) meerjarenonderhoudsplannen ((D)MJOP's) gereed (eind 2023 waren dit er 36). Dit is 29% van het totale aantal (340 stuks in 2027) en 48% van de totale oppervlakte van de objecten waarvoor een (D)MJOP wordt opgesteld. In de opgestelde (D)MJOP's zijn, naast het benodigde onderhoud, ook de energiebesparende maatregelen uit de Erkende maatregelenlijsten (EML) en andere verduurzamingskansen meegenomen. Op 31 december 2024 lagen er in totaal 29.147 zonnepanelen op bezittingen van de gemeente Rotterdam.

Er zijn 19 projecten (nieuwbouw of renovatie) opgeleverd in de maatschappelijke portefeuille: 10 projecten onderwijshuisvesting en 9 andere projecten waaronder het dierensasiel en sportcentrum Feijenoord.

Verkoop

Begin 2024 stonden er nog 100 objecten op de verkooplijst. Van deze verkooplijst zijn 13 objecten verkocht en geleverd in kalenderjaar 2024. Daarnaast zijn voor meerdere objecten koopovereenkomsten gesloten, waarbij de ontbindende voorwaarden nog moeten verstrijken. Als hier geen beroep op wordt gedaan, wordt verwacht dat de levering van deze objecten in het eerste kwartaal van 2025 plaatsvindt. Daarnaast heeft een principebesluit geleid tot een voorstel voor een gewijzigde verkoopstrategie voor verhuurde woningen. Hierdoor heeft de verkoop van 17 woningen in 2024 niet plaatsgevonden. Het college heeft de wens om alle (24) woningen met een verkoopbestemming enkel tegen minimaal de leegwaarde te verkopen, omdat dit naar verwachting financieel aantrekkelijker zal zijn dan een verkoop in verhuurde staat. Gezien de financiële consequenties hiervan zal definitieve besluitvorming hierover bij de Voorjaarsnota 2025 plaatsvinden. Om de mogelijke financiële consequenties te beperken wordt de verkoop (van woningen die tegen minimaal de leegwaarde kunnen worden verkocht) gestart/hervat in 2025.

In de Eerste herziening 2025 wordt de verkoopplanning voor 2025, 2026 en 2027 aangepast. Dit herzieningsproces heeft als doel om de verkoopopbrengsten en het uiteindelijke verkoopresultaat zo realistisch mogelijk te begroten. De gemeente is echter afhankelijk van diverse externe factoren die directe invloed hebben op de doorlooptijd van verkoopdossiers. Zo neemt de complexiteit van de verkoopdossiers toe, wat zorgt voor een langere voorbereidingstijd van de verkoopdossiers. Daarnaast blijven de financieringsmogelijkheden voor potentiële kopers lastig te voorspellen en is het, in de huidige markt, geen gegeven dat voor elk object met een verkoopbestemming een bereidwillige koper wordt gevonden.

Jaarstukken 2024

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

Paginanummer in website: 52

Duurzame ontwikkelingsdoelen

Het programma Bestaande stad draagt bij aan Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen:

- 3. Goede gezondheid en welzijn
- 11. Duurzame steden en gemeenschappen
- 13. Klimaatactie.

Voor een uitgebreide toelichting zie de paragraaf [Sustainable development goals](#).

Jaarstukken 2024

Projecten

Programma NPRZ-Wonen

De inzet van alle professionele partners in het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) is gericht op het vergroten van de kansen voor de Zuiderlingen. Binnen het NPRZ wordt daarom samen met bewoners invulling geven aan de drie hoofdpijlers: school, werk en wonen. Daarnaast zetten we ook in op veiligheid en cultuur.

Hoofddambitie van de pijler wonen is ervoor te zorgen dat de inwoners van Zuid op korte termijn het verschil merken in de mogelijkheden om de woonkwaliteit te verbeteren. Dat kan bijvoorbeeld doordat de eigen woning kwalitatief beter wordt, dat ze een stap in hun wooncarrière maken of omdat de woonomgeving verbetert (meer groen, meer speelgelegenheid, veilige routes, betere bereikbaarheid). Het samenleven in de wijk verbetert ook (meer verbinding, misstanden voorkomen op het gebied van leefbaarheid en veiligheid).

Prestatieafspraken

In het eerste kwartaal van 2023 hebben alle partners in het NPRZ de prestatieafspraken 2024-2025 vastgesteld. Daarin wordt de inzet van corporaties in het NPRZ in 2024/2025 geconcretiseerd ten aanzien van de differentiatie en kwaliteitsverbetering van de eigen voorraad. Zo is opgenomen hoe ze omgaan met zaken als toewijzings-, huurprijs- en verkoopbeleid. Ook staat erin hoe de samenwerking van de gemeente en corporaties is in de aanpak van de particuliere voorraad en hoe die aanpak vorm krijgt.

Deelprogramma's

De twee deelprogramma's binnen de pijler Wonen, namelijk het programma Grondige Aanpak Particuliere Voorraad en het programma Buitenruimte (inclusief mobiliteit) zijn vastgesteld. Beide programma's zijn kaderstellend voor de besteding van de deelbudgetten in de aanpak van respectievelijk de woningvoorraad en de buitenruimte (inclusief mobiliteit). Deze deelprogramma's worden gevoed vanuit de hiervoor in het coalitieakkoord Eén Stad reeds gereserveerde € 80 mln voor de pijler Wonen. Momenteel zitten beide programma's in de uitvoerende fase.

De gemeente, de grote corporaties op Zuid en het programmabureau NPRZ hebben een start gemaakt met herijking van de handelingsperspectieven. Het wijkgericht werken en bewonersbetrokkenheid vormen hierin belangrijke uitgangspunten.

Volkshuisvestingsfonds

Het Rijk heeft in 2024 de aanvraag voor de derde tranche toegekend. In 2024 is een draagvlakonderzoek gestart om na te gaan aan welk type projecten de middelen worden toegekend. Voor projecten waar dit al duidelijk is, krijgen in 2025 vorm (planvorming/uitvoering).

In het najaar van 2024 is ook een aanvraag voor de 4e tranche van het Volkshuisvestingsfonds ingediend, eind 2024 werd bekend dat hier geen middelen voor zijn toegekend. Omdat de woonopgave onveranderd groot is in het NPRZ en financiële steun van het Rijk wenselijk is om resultaat te bereiken, worden daarover nu gesprekken gevoerd met het Rijk. Deze gesprekken vormen onderdeel van de afspraken over de bestaande voorraad in het NPRZ zoals met het Rijk gemaakt tijdens de Woontop van 11 december jl.

Woningbouwimpuls

In tweede kwartaal 2024 is een positief besluit vanuit het Rijk gekomen op de zesde tranche Woningbouwimpulsaanvraag voor het project Kop van Homerus in Lombardijen. Die rijksbijdrage bestaat uit een bedrag van € 4 mln. De cofinanciering van de aanvragen in het kader van het Volkshuisvestingsfonds en de Woningbouwimpuls wordt, zoals eerder gecommuniceerd, gedekt uit de € 80 mln die het college met het coalitieakkoord heeft vrijgemaakt voor de pijler Wonen. De projecten waar middelen al voor zijn toegekend krijgen in 2025 verder vorm (planvorming/uitvoering).

Belangrijke mijlpalen in projecten in 2024 zijn; Voor het Dahliablok wordt begin 2025 de eerste paal geslagen. In de Mijnkintbuurt zijn er nieuwbouwwoningen opgeleverd en in 2025 is de uitvoering voor andere blokken in volle gang. Voor de Grondige aanpak starten we in de Fazantstraat. In 2024 is gestart met de voorbereidingen om in 2025 over te gaan tot uitvoering.

Dat gebeurt in nauwe samenwerking met de bewoners van de straat. Daarnaast vinden er diverse opleveringen plaatsvinden van samengevoegde of vergrootte panden in Oud Charlois en Carnisse, waaronder die van SwieGo (Swietenlaan en Goereesestraat) In 2025 start de volgende fase van dit project. Ook is in 2024 de doorgang van de Carnissepoort gerealiseerd, in 2025 wordt er verder gewerkt aan de daadwerkelijke nieuwbouwplannen die hier worden gerealiseerd. Voor het project Urkersingel is de aanbesteding afgerond en een ontwikkelcombinatie aangewezen die aan de slag gaat met de verdere ontwikkeling van het project. De planning is dat deze in 2025 start.

De aanpak van de winkels en de woningen (renoveren, transformeren, verduurzamen) aan de Beijerlandse laan wordt in 2025 voortgezet. Dit geldt ook voor de buitenruimteprojecten.

Jaarstukken 2024

Financiën

Paginanummer in website: 54

Financiën

Overzicht baten en lasten

Overzicht van baten en lasten Bestaande stad	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Baten exclusief reserves	159.202	151.067	133.091	-17.977
Bijdragen rijk en medeoverheden	167	1.309	2.933	1.624
Financieringsbaten	0	0	812	812
Overige opbrengsten derden	159.036	149.390	126.361	-23.030
Overige baten	0	368	2.985	2.617
Lasten exclusief reserves	166.846	185.285	166.688	-18.597
Apparaatslasten	44.803	51.958	48.667	-3.291
Inhuur	1.889	4.018	7.756	3.738
Overige apparaatslasten	928	858	875	18
Personeel	41.986	47.083	40.036	-7.047
Overige verrekeningen	-127.493	-130.150	-124.067	6.083
Overige verrekeningen	-127.493	-130.150	-124.067	6.083
Programmalasten	249.537	263.477	242.088	-21.389
Inkopen en uitbestede werkzaamheden	117.121	151.027	126.059	-24.968
Kapitaallasten	109.757	85.939	85.982	43
Overige programmalasten	19.118	21.254	27.052	5.798
Subsidies en inkomensoverdrachten	3.541	5.257	2.995	-2.262
Saldo voor vpb en reserveringen	-7.644	-34.218	-33.598	621
Vennootschapsbelasting	0	2.653	1.882	-771
Saldo voor reserveringen	-7.644	-36.871	-35.480	1.391
Reserves	7.542	29.274	19.176	-10.098
Onttrekking reserves	11.242	32.267	22.169	-10.098
Bestemmingsreserve groot onderhoud (MJOP)	0	7.455	4.921	-2.534
Bestemmingsreserve Aanloopkosten depot Collectiegebouw	0	0	0	0
Bestemmingsreserve coulanceregeling	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget	161	1.288	89	-1.199
Bestemmingsreserve Funderingen	300	300	300	0
Bestemmingsreserve Groot onderhoud MBVB	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Muziekkoeipel	0	0	0	0
Bestemmingsreserve NPRZ	8.741	16.669	11.305	-5.364
Bestemmingsreserve Renovatie museum Boijmans van Beuningen	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Rivierahal Blijdorp	0	900	0	-900
Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds	0	0	0	0

Egalisatiereserve Bouwleges	0	4.415	4.415	0
WABO-leges (JR 2020)	1.109	646	646	0
Rotterdams Investeringsmotor	930	593	493	-101
Toevoeging reserves	3.700	3.700	3.700	0
Bestemmingsreserve NPRZ	2.800	2.800	2.800	0
Bestemmingsreserve Rivierahal Blijdorp	0	0	0	0
Rotterdams Investeringsmotor	900	900	900	0
Vrijval reserves	0	707	707	0
Bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget	0	707	707	0
Bestemmingsreserve Muziekkoepeel	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Vastgoed gebieden	0	0	0	0
Saldo	-102	-7.597	-16.304	-8.706

Afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting

Overzicht afwijkingen programma	Afwijking baten	Afwijking lasten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
1. Brandstofverkooppunten en reclameconcessies	632	-715	0	1.347
2. Legesopbrengsten Omgevingswet	-3.114	0	0	-3.114
3. Apparaatslasten	191	-2.929	0	3.120
4. Wet kwaliteitsborging	0	-1.752	0	1.752
5. Bestemmingsreserves NPRZ, DTB en Rivierahal Blijdorp	185	-7.100	-7.564	-280
6. Vastgoed verkopen	-13.756	-2.853	0	-10.903
7. Onderhoudskosten vastgoed	0	-3.253	-2.534	719
8. Resultaat verhuur vastgoedobjecten	3.900	0	0	3.900
9. Afwaardering vastgoed	0	5.535	0	-5.535
10. Zakelijke lasten	0	1.730	0	-1.730
11. Recreatieoord Hoek van Holland	0	702	0	-702
12. Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	707	0	0	707
13. Bestuurlijke boetes en dwangsommen	608	0	0	608
14. Standplaatsvergunningen en huisvestingsvergunningen	403	0	0	403
15. Diverse afwijkingen	-7.733	-8.733	0	1.000
Totaal afwijkingen	-17.977	-19.368	-10.098	-8.706

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn ten opzichte van de begroting. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn ten opzichte van de begroting.

Toelichting afwijkingen

Het saldo van het programma bedraagt € 8,7 mln nadelig. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

1. Brandstofverkooppunten en reclameconcessies

De veiling van twee brandstofverkooppunten heeft € 400.000 meer opgeleverd dan begroot. De opbrengst per verkooppunt is lastig te voorspellen. Ieder jaar schat een extern bureau de verwachte opbrengst. Deze verwachting wordt in de begroting opgenomen. Er is geen inzicht in de bedrijfseconomische overwegingen van een marktpartij om veel of weinig voor een bepaalde locatie te bieden. Dit betekent dat afwijkingen kunnen optreden en ook fors kunnen zijn.

De reclameopbrengsten zijn € 180.000 hoger dan begroot. In de stad zijn nieuwe vitrines bijgeplaatst die meer reclameopbrengsten hebben gegenereerd.

Tenslotte is de vennootschapsbelasting € 767.000 lager uitgevallen dan begroot; dit had te maken met een lagere afrekening over belastingjaar 2023 dan geraamd en de verwachting dat over 2024 een deel van de reclamebelasting kan worden teruggevorderd van de belastingdienst.

2. Legesopbrengsten Omgevingswet

De gerealiseerde baten voor de Omgevingswet zijn € 3,1 mln lager dan begroot; bij Tweede herziening 2024 waren de baten al neerwaarts bijgesteld met € 5,1 mln. De oorzaak hiervan is dat door de nieuwe Omgevingswet een aantal voor 2024 begrote aanvragen al in 2023 is binnengekomen en de baten toen zijn gerealiseerd. Daarnaast zijn minder aanvragen voor grote projectplannen binnengekomen.

3. Apparaatslasten

Door krapte op de arbeidsmarkt zijn vacatures niet ingevuld. Vast personeel met de vereiste expertise was lastig te vinden. Hierdoor is er tijdelijk meer ingehuurd op openstaande formatieplekken. Per saldo waren de apparaatslasten hierdoor € 3,1 mln lager.

4. Wet kwaliteitsborging

Het aantal meldingen dat gaat over de Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen is achtergebleven bij de begroting. Dit heeft geleid tot € 1,8 mln lagere kosten.

5. Activiteiten gedekt uit bestemmingsreserves

Het gaat om drie bestemmingsreserves:

- Bestemmingsreserve Rivièrahal Diergaarde Blijdorp: de subsidieaanvraag van Blijdorp voor werkzaamheden aan de Rivièrahal was in 2024 nog niet binnengekomen en behandeld. Daarom is de geraamde € 900.000 niet uitgegeven en was dekking vanuit de bestemmingsreserve dus ook niet nodig.
- Bestemmingsreserve NPRZ: Per saldo een overbesteding van € 280.000 veroorzaakt door lagere lasten (€ 5,0 mln), hogere baten (€ 185.000) en lagere onttrekkingen aan NPRZ-reserves (€ 5,5 mln). Oorzaak is de verslechterende economische omstandigheden, onvoorziene omstandigheden zoals slechtere staat voorraad, vertraging door minder snelle vve besluitvorming en een beperktere beschikbaarheid van aannemers. Dit alles resulteert in vertraging in de uitvoering en daarmee minder kosten dan verwacht en een lagere uitkering van middelen ter afdekking van deze kosten uit de reserve.
- Bestemmingsreserve DTB: De uitvoering van de verduurzaming van de woningen in project Oud-Carnisse heeft in 2024 vertraging opgelopen vanwege onvoorziene funderingsherstel bij enkele woningen. Door dit onverwachte herstel zijn de duurzaamheidsmaatregelen van € 400.000 niet meer in 2024 gerealiseerd. Ook de besluitvorming in de VvE's voor de 0% leningen heeft vrij laat in het jaar plaatsgevonden, waardoor de rentekorting voor 2024 van € 638.000 niet is gerealiseerd.

6. Vastgoed verkopen

Er zijn in 2024 minder objecten verkocht dan begroot; het verkoopresultaat was € 10,9 mln lager. Het college heeft de wens om de (24) woningen met een verkoopbestemming enkel tegen minimaal de leegwaarde te verkopen, omdat dit naar verwachting financieel aantrekkelijker zal zijn dan een verkoop in verhuurde staat. Een definitief besluit hierover volgt tijdens de voorjaarsretraite. Hierdoor heeft de verkoop van 17 woningen met een begroot verkoopresultaat van € 8,2 mln. in 2024 niet plaatsgevonden.

De overige oorzaken van het lagere verkoopresultaat van 2024 zijn onder andere dat voor meerdere vastgoedobjecten een koopovereenkomst is gesloten waarbij de ontbindende voorwaarden (onherroepelijke omgevingsvergunning, financieringsvoorbehoud en/of Bibob-screening) nog moeten verstrijken. Dit maakt dat deze vastgoedobjecten nog niet (juridisch) geleverd zijn in 2024 en dat de baten in 2025 vallen.

Ten slotte is niet voor ieder begroot vastgoedobject een bereidwillige koper gevonden. Deze verkopen worden wel gerealiseerd, maar later dan verwacht.

7. Onderhoudskosten vastgoed

De onderhoudskosten zijn per saldo € 3,2 mln lager dan begroot.

Dit komt voor de helft door vertraging op een aantal panden. Verklaringen hiervoor zijn de beperkte capaciteit van aannemers, adviseurs en leveringsproblemen van materialen.

Voor de andere helft is een veranderde planning van het project De Doelen de verklaring van een lagere besteding in 2024. Een deel van de in 2024 begrote bedragen schuift door naar 2025.

Hierdoor is ook sprake van een lagere onttrekking van € 2,5 mln aan de bestemmingsreserve Groot onderhoud (MJOP).

8. Resultaat verhuur vastgoedobjecten

Het positief resultaat op de baten is € 3,9 mln. De huuropbrengsten zijn € 1,9 mln hoger. De afrekeningen van servicekosten en energiekosten over eerdere jaren is € 2,0 mln hoger.

Huuropbrengsten: De opbrengsten van het hele Ahoy-complex zijn € 600.000 hoger dan begroot, vanwege afbouw corona-afspraken. De opbrengst van de Markthal is omzetgerelateerd en daardoor € 300.000 hoger dan verwacht. Voor het overige gaat het om een groot aantal kleinere afwijkingen die optellen tot € 1,0 mln. Oorzaken hiervan zijn nieuwe contracten en indexeringen die niet in de begroting waren meegenomen.

Afrekeningen: De afrekeningen van servicekosten en energiekosten over eerdere jaren is € 2,0 mln hoger. Dit heeft voor de helft als verklaring het doorbelasten van het gebruikersdeel van de Onroerende Zaak Belasting van het Ahoy complex (zie kopje "10. Zakelijke lasten"). Voor een NAM-locatie aan de Korperweg is een afrekening van € 500.000 geweest (uitkomst van bezwaarprocedure gemeentelijke heffingen 2015-2024). Voor het overige een aantal kleinere afrekeningen optellend tot € 500.000.

9. Afwaardering vastgoed

Ieder jaar wordt een deel van de commerciële vastgoedportefeuille gewaardeerd. Als de marktwaarde lager is dan de boekwaarde moet worden afgewaardeerd tot de marktwaarde. De afwaardering bedroeg € 3,8 mln (o.a. twee panden Coolsingel). Daarnaast heeft het in erfpacht uitgeven van het recreatieoord Hoek van Holland een afwaardering van € 1,7 mln tot gevolg.

10. Zakelijke lasten

De realisatie zakelijke lasten is € 1,7 mln hoger dan begroot. Dit wordt voor € 1,3 mln veroorzaakt door afspraken - met terugwerkende kracht vanaf 2021 - over compensatie van het gebruikersdeel van de Onroerend Zaak Belasting van het Ahoy-complex. Deze waren niet in de begroting verwerkt.

11. Recreatieoord Hoek van Holland

Het opnemen van een voorziening achterstallig onderhoud recreatieoord Hoek van Holland, van € 2,1 mln voor werkzaamheden ondergrondse infrastructuur, was niet begroot. Deze werkzaamheden worden in 2025 en 2026 uitgevoerd. Bij 2e herziening 2024 was ter dekking van de lasten een kasschuif van 2024 naar 2025 van € 1,4 mln doorgevoerd (deze lasten werden gedekt uit het incidenteel resultaat op het recreatieoord van € 3,8 mln, waarvan € 2,4 mln is vrijgevallen ten gunste van de algemene middelen). In plaats van de in de begroting verwerkte kasschuif – financiële regelgeving staat dit niet toe - is dit jaar een voorziening gevormd, conform de richtlijn uit de BBV. Per saldo betekent dit een financieel nadeel van € 700.000; de lasten zijn hoger dan bij 2e herziening 2024 was geraamd.

12. Stimuleringsfonds Volkshuisvesting

Binnen de fondsen zijn in 2024 meer rentebaten gegenereerd dan begroot voor uitgezette stimulerings- en maatwerkleningen.

13. Bestuurlijke boetes en dwangsommen

De baten met betrekking tot bestuurlijke boete en dwangsommen zijn niet beïnvloedbaar en worden niet begroot. Op het gebied van handhaving zijn noemenswaardig meer bestuurlijke boetes en dwangsommen opgelegd dan voorheen.

14. Standplaatsvergunningen en huisvestingsvergunningen

Meer opbrengsten voor het verlenen van betreffende vergunningen. Dit is onder andere het gevolg van wetgeving die invloed heeft op de particuliere verhuurmarkt, zoals de Wet betaalbare huur, de Opkoopbescherming en invoering van de verhuurvergunningen in Carnisse.

15. Diverse afwijkingen

Het saldo van diverse afwijkingen is een voordelig financieel resultaat van € 1,0 mln.

Programma en Rotterdamse taakvelden

Saldo programma Bestaande stad/Rotterdams taakveld	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Bestaande stad				
Beheer overige gebouwen en gronden	18.921	15.071	3.471	-11.600
Cultureel erfgoed - Monumenten	-1.275	-1.189	-954	234
Verkeer en vervoer - Ontwikkeling	439	441	384	-57
Wonen en bouwen	-18.188	-21.921	-19.204	2.717
Totaal	-102	-7.597	-16.304	-8.706

Realisatie bestemmingsreserves

Onder dit programma vallen de volgende reserves:

Realisatie bestemmingsreserves Bestaande stad		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Bestaande stad		197.386	18.300	29.880	0	185.807
Bestemmingsreserve groot onderhoud (MJOP)		7.651	0	4.921	0	2.729
Realisatie bestemmingsreserves Bestaande stad		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Bestaande stad		197.386	18.300	29.880	0	185.807
Bestemmingsreserve groot onderhoud (MJOP)		7.651	0	4.921	0	2.729
Doel reserve:	Met het vormen van deze reserve wordt getracht om toekomstige pieken in onderhoud op te vangen. De afdeling Vastgoed gaat in de kostendeekkende huur per object uit van een gemiddelde onderhoudsbehoefte over een periode van vijftig jaar;					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2020 (einddatum 31-12-2047)					
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	7.651	0	4.921	0	2.729
	Begroting 2024	7.651	0	7.455	0	195
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-2.534	0	2.534
Bestemmingsreserve Funderingen		1.348	0	300	0	1.048
Realisatie bestemmingsreserves Bestaande stad		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Bestaande stad		197.386	18.300	29.880	0	185.807
Bestemmingsreserve Funderingen		1.348	0	300	0	1.048
Doel reserve:	De bestemmingsreserve is gevormd om de continuïteit van de funderingsaanpak in Rotterdam te waarborgen. Het betreft meerjarige wijkgerichte participatieprojecten in het kader van gesubsidieerd funderingsonderzoek en urgent bloksgewijs funderingsherstel.					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2017 (doorlopend)					
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	1.348	0	300	0	1.048
	Begroting 2024	1.348	0	300	0	1.048
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Kwaliteitsborging		810	0	0	0	810
Realisatie bestemmingsreserves Bestaande stad		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Bestaande stad		197.386	18.300	29.880	0	185.807
Bestemmingsreserve Kwaliteitsborging		810	0	0	0	810
Doel reserve:	Dekking voor kosten voor de voorbereiding op de invoering Wet Kwaliteitsborging					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2021 (einddatum 31-12-2026)					
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand

	Realisatie 2024	810	0	0	0	810		
	Begroting 2024	810	0	0	0	810		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0		
Bestemmingsreserve NPRZ		163.916		18.300		19.597	0	162.619
Realisatie bestemmingsreserves Bestaande stad		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024		
Bestaande stad		197.386	18.300	29.880	0	185.807		
Bestemmingsreserve NPRZ		163.916	18.300	19.597	0	162.619		
Doel reserve:	De vorming van de bestemmingsreserve Nationaal Programma Rotterdam Zuid heeft plaatsgevonden ter dekking van de lasten Nationaal Programma Rotterdam Zuid.							
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2012 (doorlopend)							
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand		
	Realisatie 2024	163.916	18.300	19.597	0	162.619		
	Begroting 2024	163.916	18.300	27.435	0	154.782		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-7.838	0	7.838		
Bestemmingsreserve Rivierahal Blijdorp		18.000		0		0	0	18.000
Realisatie bestemmingsreserves Bestaande stad		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024		
Bestaande stad		197.386	18.300	29.880	0	185.807		
Bestemmingsreserve Rivierahal Blijdorp		18.000	0	0	0	18.000		
Doel reserve:	Restauratie van de Rivierahal Blijdorp							
Raadsbesluit:	Coalitieakkoord 2022 - 2026 (einddatum t/m nader te bepalen)							
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand		
	Realisatie 2024	18.000	0	0	0	18.000		
	Begroting 2024	18.000	0	900	0	17.100		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-900	0	900		
Egalisatiereserve Bouwleges		4.415		0		4.415	0	0
Realisatie bestemmingsreserves Bestaande stad		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024		
Bestaande stad		197.386	18.300	29.880	0	185.807		
Egalisatiereserve Bouwleges		4.415	0	4.415	0	0		
Doel reserve:	De egalisatiereserve leidt ertoe dat voor- en nadelen (als gevolg van afwijkingen van de begrote baten uit de leges omgevingsvergunningen) in belangrijke mate worden geëgaliseerd. Mee- en tegenvallers komen via het rekeningresultaat niet meer volledig ten gunste of laste van de algemene reserve.							
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2023 (einddatum 31-12-2027)							
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand		

	Realisatie 2024	4.415	0	4.415	0	0		
	Begroting 2024	4.415	0	4.415	0	0		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0		
WABO-leges (JR 2020)			1.246	0	646	0	600	
Realisatie bestemmingsreserves Bestaande stad		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024		
Bestaande stad		197.386	18.300	29.880	0	185.807		
WABO-leges (JR 2020)		1.246	0	646	0	600		
Doel reserve:	Dekking van de kosten voor extra benodigde capaciteit en behandelkosten in 2021 voor de in 2020 in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht ingediende plannen in de hoogste categorie							
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2020 (einddatum 31-12-2025)							
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand		
	Realisatie 2024	1.246	0	646	0	600		
	Begroting 2024	1.246	0	646	0	600		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0		

Jaarstukken 2024

Kaders en verbonden partijen

Paginanummer in website: 55

Kaders en verbonden partijen

Kaders

- [Omgevingsvisie Rotterdam 2040](#)
- [Woonvisie 2030](#)
- [Beleidsplan Naleving Omgevingsrecht 2021-2025](#)
- [Meerjarenplan Bouw- en Woningtoezicht 2022-2026](#)
- [NPRZ Uitvoeringsplannen](#) (waaronder 2023-2027)
- Uitvoeringsagenda Grondige aanpak
- [Subsidie en/of lening woningverbetering aanvragen | Rotterdam.nl](#)
- [Programma Funderingsaanpak](#)
- [Actieplan goed huren en verhuren](#)
- [Wet goed verhuurderschap | Rotterdam.nl](#)
- [Rotterdam Architectuurstad](#)
- Vuistregels voor het bouwen ([Binnenstad](#), [Stadswijken](#), [Uitbreidingswijken](#))
- [Welstand | Rotterdam.nl](#)
- [Monumenten | Rotterdam.nl](#)
- [Erfgoedagenda Rotterdam en uitvoeringsagenda 2023-2027](#)
- [Kadernota Vastgoed](#)
- [Markt-, Grond- en Vastgoedrapportage Rotterdam 2023](#)
- [Grondprijsbeleid](#)
- [De afzonderlijke Integrale huisvestingsplannen van de beleidsdiensten](#) (zie punt 19)
- [Referentiewaarden](#)
- [Duurzaamheidskompas](#)

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen zetten we in om het doel van het programma te realiseren:

- VRR
- DCMR
- Havenbedrijf Rotterdam
- RET NV
- Sportbedrijf
- Bibliotheek

Een uitgebreide toelichting is te vinden in de paragraaf [Verbonden partijen](#).

Jaarstukken 2024

Verantwoordelijke collegeleden

Paginanummer in website: 56

Verantwoordelijke collegeleden

Wethouder Kasmi

Wethouder Kasmi is verantwoordelijk voor de portefeuille Onderwijs, Cultuur en Evenementen. Onderdeel hiervan is het in stand houden van erfgoed.

Wethouder Zeegers

Wethouder Zeegers is verantwoordelijk voor de portefeuille Klimaat, Bouwen en Wonen.

'Met oog voor de Rotterdammers bouwen we de komende jaren samen met alle partners aan een aantrekkelijke en duurzame stad'

Wethouder Simons

Wethouder Simons is verantwoordelijk voor de portefeuille Haven, Economie, Horeca en Bestuur (wijken en kleine kernen). Onderdeel hiervan is ook het vastgoed van de gemeente.

Jaarstukken 2024

Bestuur

Paginanummer in website: 57

Bestuur

Het programma Bestuur bevat de lasten en baten van de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders (college van B en W) griffie, de Rotterdamse Rekenkamer en de gemeentelijke Ombudsman.

De gemeente Rotterdam wil een transparante, democratische overheid zijn, met oog voor verleden, heden en toekomst. De gemeenteraad is de democratisch gekozen volksvertegenwoordiging. De gemeenteraad stelt kaders en controleert het college van B en W. De griffie is de ambtelijke ondersteuning van de gemeenteraad.

Jaarstukken 2024

Voortgang 2024

Paginanummer in website: 58

Voortgang 2024

College

Het college van Leefbaar Rotterdam, VVD, D66 en DENK heeft in 2024 gestuurd op de uitvoering van het derde jaar van het coalitieprogramma ‘Eén Stad’.

De gemeenteraad en de griffie

De gemeenteraad is het hoogste bestuursorgaan van de gemeente Rotterdam. De leden zijn gekozen door de stemgerechtigde inwoners van Rotterdam. De gemeenteraad bestaat in totaal uit 45 leden. Voorzitter is de burgemeester.

De griffie is de ambtelijke ondersteuning van de gemeenteraad. De medewerkers van de griffie hebben afgelopen jaar ondersteuning geboden in brede zin; van advies tot het regelen van facilitaire zaken, en van communicatie tot het voorbereiden van vergaderingen. De griffiemedewerkers staan onder leiding van de raadsgriffier.

De gemeenteraad heeft voor de raadsperiode 2022-2026 6 commissies en 2 subcommissies ingesteld:

- Commissie Bestuur, Organisatie, Financiën en Veiligheid (BOFV)
- Commissie Zorg, Welzijn, Cultuur en Sport (ZWCS)
- Commissie Werk en Inkomen, Onderwijs, Samenleven Schuldhulpverlening, Armoedebestrijding en Nationaal Programma Rotterdam Zuid (WIOSSAN) + Subcommissie Bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam (BOOR)
- Commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte (BWB) + Subcommissie Bestemmingsplannen
- Commissie Mobiliteit, Haven, Economie en Klimaat (MHEK)
- Commissie tot Onderzoek van de Rekening (COR)

Naast de ambtelijke ondersteuning door de griffie krijgen raadsleden politiek-inhoudelijke ondersteuning door hun fractieorganisatie. Raadsfracties ontvangen voor het organiseren van de ondersteuning in het raadswerk een vergoeding zoals omschreven in de verordening fractieondersteuning.

Burgemeestersbenoeming

In 2024 heeft de griffie het traject rondom de burgemeestersbenoeming begeleid en uitgevoerd. De kosten die hiervoor gemaakt zijn, waren opgenomen in de begroting van de griffie.

Audiovisuele middelen

In het zomerreces van 2024 zijn alle audiovisuele middelen in de raadzaal volledig vervangen. Ook de koppelingen tussen het raadsinformatiesysteem, het vergadermanagementsysteem en de audiovisuele middelen in de raadzaal zijn volledig vernieuwd en geprofessionaliseerd.

Het laatste deel van het project, de vervanging van de audiovisuele middelen in de Suze Groenewegzaal, wordt in 2025 uitgevoerd.

Raadsinformatiesysteem

Vanwege het aflopen van het contract in 2026 van het huidige raadsinformatiesysteem (iBabs), is afgelopen jaar een marktverkenning gedaan. Hierbij is kennis opgedaan over de laatste ontwikkelingen en zijn de gemeentelijke wensen kenbaar gemaakt. Na de marktverkenning is besloten de overeenkomst met iBabs binnen de kaders van het gemeentelijke aanbestedingsbeleid te verlengen. Als er voldoende innovatie in de markt aanwezig is, wordt naar verwachting in 2027 een aanbestedingstraject gestart.

Financiële afwijkingen t.o.v. bijgestelde begroting 2024

Bestuur	-1.809
Extra storting voorziening Pensioenen Bestuurders	-1.824
Mutaties reserves	-62
Diversen	78

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn dan begroot. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn dan begroot.

Jaarstukken 2024

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

Paginanummer in website: 59

Duurzame ontwikkelingsdoelen

Het programma Bestuur draagt bij aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen:

- 16. Vrede, justitie en sterke publieke diensten
- 17. Partnerschap om doelstellingen te bereiken.

Een uitgebreide toelichting staat in de [paragraaf Sustainable development goals](#).

Jaarstukken 2024

Financiën

Paginanummer in website: 60

Financiën

Overzicht baten en lasten

Overzicht van baten en lasten Bestuur	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Baten exclusief reserves	1.617	2.134	2.181	47
Bijdragen rijk en medeoverheden	12	-6	23	30
Overige opbrengsten derden	556	657	674	17
Overige baten	1.048	1.484	1.484	0
Lasten exclusief reserves	23.692	27.000	28.794	1.794
Apparaatslasten	12.795	13.139	12.857	-283
Inhuur	301	175	339	164
Overige apparaatslasten	713	848	944	95
Personeel	11.781	12.116	11.574	-542
Overige verrekeningen	691	983	1.243	260
Overige verrekeningen	691	983	1.243	260
Programmalasten	10.206	12.878	14.694	1.816
Inkopen en uitbestede werkzaamheden	3.251	3.014	2.987	-27
Kapitaallasten	0	0	0	0
Overige programmalasten	1.957	4.866	6.745	1.879
Sociale uitkeringen	0	0	0	0
Subsidies en inkomensoverdrachten	4.998	4.999	4.962	-37
Saldo voor vpb en reserveringen	-22.076	-24.866	-26.613	-1.746
Saldo voor reserveringen	-22.076	-24.866	-26.613	-1.746
Reserves	-110	665	603	-62
Onttrekking reserves	20	295	163	-132
Bestemmingsreserve B&W Fonds	20	20	5	-15
Bestemmingsreserve Commissiereizen	0	100	73	-27
Bestemmingsreserve Voorlichting / communicatie verkiezingen	0	0	0	0
Egalisatiereserve Ombudsman	0	0	0	0
Egalisatiereserve Raad/Griffie	0	75	84	9
Egalisatiereserve Rekenkamer	0	100	0	-100
Toevoeging reserves	130	130	160	30
Bestemmingsreserve B&W Fonds	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Commissiereizen	55	55	55	0
Bestemmingsreserve Voorlichting / communicatie verkiezingen	75	75	75	0
Egalisatiereserve Ombudsman	0	0	0	0
Egalisatiereserve Raad/Griffie	0	0	30	30

Egalisatiereserve Rekenkamer	0	0	0	0
Vrijval reserves	0	500	600	100
Bestemmingsreserve Koers van de Stad	0	500	500	0
Egalisatiereserve Ombudsman derdengelden	0	0	0	0
Egalisatiereserve Rekenkamer	0	0	100	100
Saldo	-22.186	-24.201	-26.010	-1.809

Afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting

Overzicht afwijkingen programma	Afwijking baten	Afwijking lasten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
1. Extra storting in de Voorziening Pensioenen Bestuurders	0	1.824	0	-1.824
2. Mutatie reserves	0	0	-62	-62
3. Diversen	47	-31	0	78
Totaal afwijkingen	47	1.794	-62	-1.809

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn ten opzichte van de begroting. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn ten opzichte van de begroting.

Toelichting afwijkingen

Het saldo van het programma bedraagt € 1,8 mln nadelig. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

1. Extra storting in de voorziening pensioenen bestuurders

Door de verdere daling van de rente in de 2e helft van 2024 was een aanvullende, niet begrote storting in de voorziening pensioenen (oud-)bestuurders noodzakelijk van € 1,8 mln.

2. Mutatie reserves

De gemeenteraad bepaalt jaarlijks of een bedrag wordt toegevoegd of onttrokken aan de diverse bestemmingsreserves. De huidige bestemmingsreserves zijn: Gemeentelijke klokkenluidersregeling, B&W Fonds, Commissiereizen en Voorlichting/communicatie verkiezingen. De Raad/Griffie, Rekenkamer Rotterdam en Ombudsman Rotterdam-Rijnmond hebben hiernaast een eigen egalisatiereserve.

De afwijking reserves van € 62.000 is als volgt te duiden:

- De onttrekking aan de reserve B&W Fonds is € 15.000 lager dan geraamd, doordat er minder donaties door het college zijn gegeven;
- De onttrekking aan de reserve Commissiereizen is € 27.000 lager dan geraamd, doordat één geplande reis is doorgeschoven naar 2025;
- De toevoeging aan de egalisatiereserve raad/griffie is als gevolg van de realisatie van een positief exploitatieresultaat van € 21.000;
- Overeenkomstig de gemaakte bestuurlijke afspraak in 2024 valt van de egalisatiereserve van de Rekenkamer € 100.000 vrij bij de jaarrekening. Oorspronkelijk was deze vrijval als onttrekking begroot.

3. Diversen

Binnen het programma zijn nog diverse kleine afwijkingen gerealiseerd, die per saldo een voordelig resultaat van € 78.000 hebben veroorzaakt.

Programma en Rotterdamse taakvelden

Saldo programma Bestuur/Rotterdams taakveld	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Bestuur				
Bestuur - College	-4.399	-6.311	-8.541	-2.230
Bestuur - Raad, Griffie, Rekenkamer en Ombudsman	-17.786	-17.890	-17.468	422
Totaal	-22.186	-24.201	-26.010	-1.809

Realisatie bestemmingsreserves

Onder dit programma vallen de volgende reserves:

Realisatie bestemmingsreserves Bestuur		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Bestuur		1.860	160	163	600	1.257
Bestemmingsreserve B&W Fonds		145	0	5	0	140
Realisatie bestemmingsreserves Bestuur	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Bestuur	1.860	160	163	600	1.257	
Bestemmingsreserve B&W Fonds	145	0	5	0	140	
Doel reserve:	De bestemmingsreserve is gevormd voor het doen van relatief kleine uitgaven voor doeleinden met een ideëel of charitatief karakter. Het budget is afkomstig uit vrijval van de gelijknamige voorziening.					
Raadsbesluit:	Begroting 2019 (doorlopend)					
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	145	0	5	0	140
	Begroting 2024	145	0	20	0	125
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-15	0	15
Bestemmingsreserve Commissiereizen		210	55	73	0	192
Realisatie bestemmingsreserves Bestuur	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Bestuur	1.860	160	163	600	1.257	
Bestemmingsreserve Commissiereizen	210	55	73	0	192	
Doel reserve:	De bestemmingsreserve is gevormd ter dekking van de kosten inzake commissiereizen over de gehele raadsperiode.					
Raadsbesluit:	10m bestuursrapportage 2018 (doorlopend)					
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	210	55	73	0	192
	Begroting 2024	210	55	100	0	165
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-27	0	27
Bestemmingsreserve Gemeentelijke klokkenluidersregeling		34	0	0	0	34
Realisatie bestemmingsreserves Bestuur	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Bestuur	1.860	160	163	600	1.257	
Bestemmingsreserve Gemeentelijke klokkenluidersregeling	34	0	0	0	34	
Doel reserve:	Deze bestemmingsreserve dient voor het dekken van eventuele juridische kosten benodigd om de klokkenluider te ondersteunen.					
Raadsbesluit:	Besluit van College van B&W d.d. 2-10-2007 (doorlopend)					
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	34	0	0	0	34

	Begroting 2024	34	0	0	0	34		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0		
Bestemmingsreserve Koers van de Stad			500		0	0	500	0
Realisatie bestemmingsreserves Bestuur		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024		
Bestuur		1.860	160	163	600	1.257		
Bestemmingsreserve Koers van de Stad		500	0	0	500	0		
Doel reserve:	Koers van de Stad is de naam voor een project en een budget waarmee de gemeenteraad een aantal zelf, of door inwoners ingebrachte ideeën en initiatieven kan ontwikkelen en uitvoeren.							
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2023 (einddatum 31-12-2025)							
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand		
	Realisatie 2024	500	0	0	500	0		
	Begroting 2024	500	0	0	500	0		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0		
Bestemmingsreserve Voorlichting / communicatie verkiezingen			220		75	0	0	295
Realisatie bestemmingsreserves Bestuur		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024		
Bestuur		1.860	160	163	600	1.257		
Bestemmingsreserve Voorlichting / communicatie verkiezingen		220	75	0	0	295		
Doel reserve:	De bestemmingsreserve is gevormd ter dekking van de kosten voor voorlichting, communicatie en promotie t.b.v. de gemeenteraadsverkiezingen.							
Raadsbesluit:	10m bestuursrapportage 2018 (doorlopend)							
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand		
	Realisatie 2024	220	75	0	0	295		
	Begroting 2024	220	75	0	0	295		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0		
Egalisatiereserve Ombudsman			250		0	0	0	250
Realisatie bestemmingsreserves Bestuur		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024		
Bestuur		1.860	160	163	600	1.257		
Egalisatiereserve Ombudsman		250	0	0	0	250		
Doel reserve:	Dit betreft een egalisatiereserve met als doel de werkzaamheden van de Ombudsman Rotterdam te waarborgen.							
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2014 (doorlopend)							

	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand		
	Realisatie 2024	250	0	0	0	250		
	Begroting 2024	250	0	0	0	250		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0		
Egalisatiereserve Raad/Griffie			250	30	84	0	196	
Realisatie bestemmingsreserves Bestuur	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024			
Bestuur	1.860	160	163	600	1.257			
Egalisatiereserve Raad/Griffie	250	30	84	0	196			
Doel reserve:	De bestemmingsreserve dient om eventuele positieve jaarresultaten beschikbaar te houden voor mogelijk toekomstige Raads opdrachten/onderzoeken.							
Raadsbesluit:	10 M raadsbesluit 2021 (doorlopend)							
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand		
	Realisatie 2024	250	30	84	0	196		
	Begroting 2024	250	0	75	0	175		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	30	9	0	21		
Egalisatiereserve Rekenkamer			250	0	0	100	150	
Realisatie bestemmingsreserves Bestuur	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024			
Bestuur	1.860	160	163	600	1.257			
Egalisatiereserve Rekenkamer	250	0	0	100	150			
Doel reserve:	Dit is een egalisatiereserve met als doel de onderzoeken van de Rekenkamer Rotterdam te waarborgen.							
Raadsbesluit:	Jaarrekening 1999 (doorlopend)							
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand		
	Realisatie 2024	250	0	0	100	150		
	Begroting 2024	250	0	100	0	150		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-100	100	0		

Jaarstukken 2024

Kaders en verbonden partijen

Paginanummer in website: 61

Kaders en verbonden partijen

Kaders

- [Gemeentewet](#)
- [Reglement van orde gemeenteraad](#)
- [Verordening fractieondersteuning](#)
- [Verordening rechtspositie Raads- en Commissieleden Rotterdam 2019](#)
- [Mandaatbesluit presidium en griffier](#)

Verbonden partijen

De gemeente zet de volgende verbonden partijen in om het doel van het programma Bestuur te realiseren:

- Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)

Een uitgebreide toelichting hierop staat in de [paragraaf Verbonden partijen](#).

Jaarstukken 2024

Verantwoordelijke collegeleden

Paginanummer in website: 62

Verantwoordelijke collegeleden

Wethouder Simons

Wethouder Simons is verantwoordelijk voor de portefeuille Haven, Economie, Horeca en Bestuur (wijken en kleine kernen).

'Aan de slag in de wijk, dichtbij en samen met Rotterdammers.'

Jaarstukken 2024

Cultuur

Paginanummer in website: 63

Cultuur

Met het cultuurbeleid willen wij een sterk en dynamisch cultureel klimaat realiseren dat past bij de internationale, innovatieve en diverse stad die Rotterdam is. We streven naar een cultureel aanbod dat alle Rotterdammers bereikt en verrijkt, ook dicht bij de mensen in de wijken en meer cultuuronderwijs op de Rotterdamse scholen. Daarnaast is het beleid erop gericht om de kracht van kunst en cultuur in te zetten bij de opgaves die er leven in de stad.

Jaarstukken 2024

Voortgang 2024

Paginanummer in website: 64

Voortgang 2024

Cultuur voor alle Rotterdammers

- In het kader van de Lokale Culturele Programmering hebben in 2024 ruim 350 laagdrempelige initiatieven plaatsgevonden in de wijken van Rotterdam. Ruim 50% van de deelnemers/bezoekers waren 'lichte gebruikers'. 80% van het publiek was positief over het aangeboden programma. De activiteiten varieerden van filmmiddagen voor ouderen in Alexander (o.a. tegen eenzaamheid) tot schrijverskamp voor jonge spoken-word-talenten in Delfshaven.

Een evenwichtig cultureel ecosysteem

- Met maar liefst 29 nieuwkomers is het Cultuurplan 2025-2028 in de gemeenteraad vastgesteld, een verbreding en groei van het aantal instellingen dat hiermee een structurele subsidie ontvangt. De in totaal 116 instellingen in het Cultuurplan leveren een belangrijke bijdrage aan een breed en aantrekkelijk cultureel aanbod voor een divers publiek.

Aantrekkelijke en veerkrachtige stad

- Het Nachtplan is opgeleverd, een belangrijke stap in de versterking ondersteuning van de nachtcultuur. Het plan is uniek voor een 'kleine grote' stad als Rotterdam, onder meer door de bijdrage van onderzoeken vanuit SITE Urban Development ([Ruimtelijk Ontwikkelperspectief Nachtlocaties Rotterdam](#)) en onderzoeks- en adviesbureau gespecialiseerd in nachtcultuur VibeLab ([Creative Footprint Rotterdam](#)). Het integrale team De Nachtdienst, een internationaal unieke vorm van samenwerking rond nachtcultuurbeleid speelde hierbij een sleutelrol. Er is meer ruimte voor nachtinitiatieven in horecagebiedsplannen. Ook heeft de gemeente een samenwerkingschallenge van 'Make it happen' gewonnen om met meerdere Rotterdamse partners placemaking in Prins Alexander te stimuleren.

Financiële afwijkingen t.o.v. bijgestelde begroting 2024

Cultuur	-454
Terugvorderingen subsidies	-543
Noodsteunregeling inflatie bibliotheek	1.100
Huurbijdrage De Doelen	-570
Vorbereidings- en ontwikkelkosten IHP	-172
Diverse afwijkingen en reserves	-269

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn dan begroot. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn dan begroot.

Jaarstukken 2024

Doel: Cultuur voor alle Rotterdammers

Paginanummer in website: 65

Doel: Cultuur voor alle Rotterdammers

Wat willen we bereiken?

- De stad beschikt over een breed en aantrekkelijk cultureel aanbod voor een divers publiek.
- Cultuur is voor alle Rotterdammers bereikbaar en toegankelijk. Alle Rotterdammers kunnen iets van hun gading vinden en kunnen meedoen.
- Voldoende en kwalitatief goede voorzieningen en passend (laagdrempelig) aanbod in Rotterdamse wijken en een evenwichtige relatie tussen de wijkgerichte en stedelijke voorzieningen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We willen bevorderen dat iedere Rotterdammer kunst en cultuur kan ervaren, beoefenen en beleven en daarmee cultuurparticipatie verhogen. Het is van belang dat cultuur toegankelijk is voor iedereen.

- Dit doen we door een breder cultureel aanbod te creëren. Naast het Cultuurplan voert de gemeente regelingen uit voor het ondersteunen van creatieve en culturele projecten van makers, platforms, organisaties en andere initiatiefnemers in de stad, zoals de projectsubsidieregeling. De daarmee ondersteunde projecten dragen bij aan de nabijheid van cultuur in de gebieden en aan innovatie en ontwikkeling in de culturele en creatieve sector. Om financiële ruimte te creëren stelt het college een aantal ambities bij. Dit betekent dat het budget voor de projectsubsidieregeling vanaf 2025 naar beneden gaat. Dit budget is bij de Voorjaarsnota 2023 aanzienlijk omhooggegaan. Het grootste deel van die plus blijft in 2025 overeind.
- In het kader van Rotterdam Onbeperkt werken vrijwel alle musea en presentatie instellingen aan de toegankelijkheid van mensen met een cognitieve, fysieke of mentale beperking. Zij werken hierin samen met o.a. Humanitas. Ook stelt de gemeente in 2024 dankzij geld van het Rijk via een nieuwe regeling subsidie beschikbaar voor de ondersteuning van culturele activiteiten voor en door jongeren van 14 tot 27 jaar. Rotterdam steunt hiermee zoveel mogelijk initiatieven die de cultuurdeelname van jongeren en hun welzijn bevorderen.
- We stimuleren binnen het Cultuurplan 2025-2028 het toetreden van nieuwkomers die met hun aanbod een aanvulling zijn op het huidige culturele aanbod. Dit doen we zowel door meer ruimte te bieden voor nieuwkomers, als door toepassing van de Impulsregeling, bedoeld om relatief nieuwe kunst- en cultuurorganisaties te stimuleren.
- In de Voorjaarsnota 2024 kondigde het college aan financiële ruimte te willen creëren. Een van de maatregelen daartoe was het stoppen van de Impulsregeling en Pitcher Perfect 010. Op 11 juli 2024 heeft de gemeenteraad de motie 'Behoud Pitcher Perfect en Impulsregeling voor kunst & cultuur' aangenomen. In deze motie vraagt de gemeenteraad het college in overleg met de Rotterdamse Culturele Basis en het Directeurenoverleg een oplossing te zoeken om de regelingen te kunnen behouden, of uiteindelijk een oplossing te vinden in de begroting. Ter uitvoering van deze motie blijft de Impulsregeling bestaan in de nieuwe cultuurplanperiode 2025 tot 2028, maar wel in gewijzigde vorm en onder voorbehoud van beschikbare middelen. Zoals aangekondigd in de Uitgangspuntennota 2025-2028 wordt er per cultuurplancyclus één aanvraagronde georganiseerd, waarbij de tweejarige subsidieperiode goed aansluit op een eventuele aanvraag daarna bij het Cultuurplan. De tweejaarlijkse regeling gaat hiermee terug naar één aanvraagronde per vier jaar. Wat Pitcher Perfect 010 betreft wordt bezien hoe de succesvolle onderdelen van deze regeling een vervolg kunnen krijgen, ook onder voorbehoud van toekomstig beschikbare middelen.
- Aan de structureel gesubsidieerde instellingen is een aanpak gevraagd op de 4 p's: programma, publiek, personeel en partners, genoemd in de Code Diversiteit & Inclusie. Voor de huidige Cultuurplanperiode wordt een inspanningsverplichting gevraagd. Voor de Cultuurplanperiode 2025 tot 2028 is de toepassing van de Code Diversiteit & Inclusie en de 4 p's een basisvoorwaarde voor toelating tot het Cultuurplan. De plannen worden intensief gemonitord in accountgesprekken en door een lokale en landelijke evaluatie.
- Makers en culturele organisaties ondersteunen we ook door inzet van andere financiering, namelijk de [Rotterdamse Cultuurlening](#) en [Crowdfunding](#). Dit laatste doen we door tot 25% bij te dragen aan geselecteerde Rotterdamse projecten via Voordekunst. We geven ruimte aan nieuwe vormen van cultuur door [CityLab010](#).
- Het is belangrijk dat cultuur bereikbaar en toegankelijk is. Daarom is de [Ruimtelijke Visie Cultuur 2028](#) ontwikkeld en vastgesteld in juni 2024. In deze visie is letterlijk in kaart gebracht waar de kansen en opgaven liggen voor cultuur. Ook draagt de nieuwe regeling [Lokale Culturele Programmering](#) vanaf 2025 bij aan een toegankelijk cultuuraanbod. Op grond van de aanbevelingen uit de evaluatie 2024 zijn hierin de volgende veranderingen doorgevoerd:
 - Een meer gelijkwaardige verdeling van het budget over alle inwoners van Rotterdam en extra inzet waar die nodig is om het bereik te verhogen. Dit is gebaseerd op behoeften die zijn vastgesteld aan de hand van data-analyses, wijkplannen en gebiedsanalyses.
 - Een inrichting waarbij één partij met netwerken in de verschillende Rotterdamse gebieden verantwoordelijk is voor de uitvoering van de regeling. Deze partij wordt eind 2024 bekend, 1 oktober 2024 was de deadline voor het doen van een aanvraag voor de periode 2025-2028.

Het doel van de regeling Lokale Culturele Programmering blijft hetzelfde: in alle delen van Rotterdam meer actieve en receptieve cultuurdeelname voor en door bewoners realiseren. Dit moet gestalte krijgen door een vraaggericht en voor iedereen toegankelijk aanbod van kunst en cultuur in heel Rotterdam te realiseren met oog voor het karakter van iedere wijk.

- Elke Rotterdammer moet iets van zijn gading kunnen vinden in een aantrekkelijk aanbod. We werken daarom met het [culturele doelgroepenmodel](#). Dit model brengt in kaart welke doelgroepen de culturele instellingen bereiken. We zetten in op een verbreding van deze doelgroepen en specifiek op hoofdgroep Licht; de doelgroep die weinig tot geen cultuur bezoekt.
- Met het plusprogramma ‘[Maak mee in je Wijk](#)’ onderzoekt de gemeente welke activiteiten en communicatie succesvol zijn in het bereiken van de hoofdgroep Licht. In de komende periode vindt een evaluatie plaats van dit Plusprogramma. Op basis daarvan komt er onderzoek naar de vorm die dit programma in de nieuwe Cultuurplanperiode krijgt. Hierbij wordt ook een koppeling met de Kennisagenda en Kenniswerkplaats gemaakt.
- Kansengelijkheid: beleid op cultuuronderwijs moet bevorderen dat alle leerlingen in Rotterdam de kans krijgen zich creatief en cultureel te ontwikkelen, ongeacht het schooltype. Cultuuronderwijs draagt bij aan de benodigde 21e-eeuwse vaardigheden om te kunnen deelnemen aan de samenleving. We zetten daarom in op cultuuronderwijs dat structureel verankerd is in de schooldag, waaronder de dagprogrammering, en dat een brug slaat naar cultuurbeoefening in de vrije tijd. Dit gebeurt door duurzame samenwerkingsverbanden tussen de cultuur- en onderwijssector mogelijk te maken, door te sturen op kwalitatief en relevant aanbod, en door prestatieafspraken te maken met instellingen in het Cultuurplan die cultuuronderwijs als kerntaak hebben. Voorbeelden hiervan zijn de cultuurcoachregeling waarbij lesbevoegde kunstvakdocenten in dienst van een culturele instelling structureel lesgeven in het onderwijs, en het vierjarige programma Cultuureducatie met Kwaliteit waarbij gestuurd wordt op de ontwikkeling van voor de scholen relevant en kwalitatief hoogwaardig aanbod. Beide regelingen zijn overigens matchingsregelingen met het Rijk.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
% Rotterdammers dat een bezoek brengt aan Rotterdamse cultuur	86%	86%						

Toelichting indicatoren

% Rotterdammers dat een bezoek brengt aan Rotterdamse cultuur

De bron hiervoor is de Cultuurmonitor Rotterdam 2022. De meting vindt eens in de 4 jaar plaats. De volgende meting vindt plaats in 2026.

Andere metingen

- Bezoek aan cultuur in 2022, in % van Rotterdammers. De bron hiervoor is de [Cultuurmonitor Rotterdam 2022](#). In 2022 bracht 86% van de Rotterdammers een bezoek aan cultuur. 72% van Rotterdam bezocht gesubsidieerd cultuuraanbod.
- Voor het begrotingsprogramma Cultuur wordt gewerkt met kwalitatieve doelstellingen die elke vier jaar worden geëvalueerd. Deze evaluatie speelt zich halverwege de beleidsperiode af. In de [Evaluatie cultuurbeleid Rotterdam 2021-2022](#) worden kwalitatieve analyses van de meerjarenbeleids- en jaarplannen van de culturele instellingen gemaakt op onder andere de 4 p's (programma, publiek, personeel en partners). Daarnaast worden er kwantitatieve data gebruikt om inzicht te geven in de stand van zaken van de doelstellingen. De volgende evaluatie over de jaren 2025 en 2026 wordt halverwege de nieuwe beleidsperiode gedaan in 2027.
- Daarnaast zijn er enkele afzonderlijke evaluaties en rapportages:
 - De [Ruimtelijke Visie Cultuur](#) (vastgesteld juni 2024). Deze visie dient als nulmeting voor onder andere cultuurparticipatie per wijk en fysieke afstand van culturele voorzieningen.
 - Lokale Culturele Programmering is in 2024 geëvalueerd. Uit de evaluatie bleek dat er een hoge mate van tevredenheid is over de LCP-regeling bij alle betrokkenen. Enkele aanbevelingen om de regeling verder te optimaliseren zijn verwerkt in de nieuwe LCP-regeling. De uitvoering hiervan is ingegaan op 1 januari 2025.
 - Publieksbereik van de cultuurplaninstellingen aan de hand van het doelgroepenmodel van Rotterdam Festivals. Rapportage vindt elke twee jaar plaats.
 - Het Kenniscentrum Cultuuronderwijs Rotterdam (KCR) monitort vanaf 2025 het aantal scholen dat cultuuronderwijs duurzaam hebben geborgd en het aantal culturele instellingen die structureel samenwerken met een of meerdere scholen. Daarnaast hanteren steeds meer scholen EVI – een landelijk zelfevaluatieinstrument waarmee scholen in het primair en voortgezet onderwijs het cultuuronderwijs op school kunnen monitoren en evalueren.
 - Cultuuronderwijs vormt een van de interventies van de college target Schil om de School. Deze interventie betreft één project: de inzet van kunstvakdocenten om het lerarentekort in het primair onderwijs tegen te gaan.
 - [Voortgangsrapportage Nationaal Programma Rotterdam Zuid](#) (NPRZ)
 - [Evaluatie evenementenbeleid](#) 2019-2022.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

De volgende resultaten zijn in 2024 behaald waarmee bijgedragen is aan bovenstaande doelen:

- Om Zuid nog mooier te maken is gestart met de renovatie van een voormalig schoolgebouw aan de Putselaan 178 (Bloemhof) in het kader van Cultuur&Campus. Met activiteiten als het Bloemhof festival, De Makersweek, Issue Wrestling en audiotours wordt gewerkt aan het vertrouwen tussen instituten en bewoners en leert men van elkaar.
- In 2024 zijn bij de regeling Projectsubsidies Cultuur 495 aanvragen ingediend. Hiervan zijn er 112 toegekend, 140 gedeeltelijk toegekend en 243 geweigerd. De projectsubsidies worden beoordeeld door een onafhankelijke adviescommissie. Deze beoordeelt de subsidieaanvragen op basis van Rotterdams belang, artistieke kwaliteit, haalbaarheid en de gemeentelijke beleidsspeerpunten. De forse overvraging van het projectsubsidiebudget dwingt de commissie tot scherpe keuzes. Naar aanleiding van de evaluatie die in 2024 is gedaan wordt de regeling in 2025 nog toegankelijker en laagdrempeliger gemaakt. Dit geldt ook voor de doelgroep van Pitcher Perfect 010 waarmee een cultuursubsidie voor zoveel mogelijk makers een mogelijkheid wordt. Hiermee is een belangrijke bijdrage geleverd aan het makersklimaat van Rotterdam.

Jaarstukken 2024

Doel: Een evenwichtig cultureel ecosysteem

Paginanummer in website: 66

Doel: Evenwichtig cultureel ecosysteem

Wat willen we bereiken?

- De stad beschikt over een compleet en evenwichtig cultureel ecosysteem dat elementen binnen de culturele sector met elkaar verbindt en een stevige meerwaarde heeft voor andere sectoren.
- Een veerkrachtige en weerbare culturele sector.
- Ruimte voor nieuwe makers, creatieven, kunstenaars en talenten uit de hele stad om zich optimaal te ontplooiën.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het culturele veld heeft vijf samenhangende New Deals opgesteld als uitkomst van [het advies van de Denktank New Deal Cultuur](#). Deze deals dragen bij aan de Transitie van de culturele sector. De uitvoering van deze deals is in volle gang. Een voorbeeld is de oprichting van Cultural Bridges, een expertisenetwerk van, voor en door grassroots-organisaties. Een ander voorbeeld zijn de eerste Culture Mix Cafés die de waarde van samenwerking tussen culturele en andere sectoren laten zien. Om financiële ruimte te creëren stelt het college een aantal ambities bij. De bestemmingsreserve 'Noodfonds' is daarom komen te vervallen. Alle voorgenomen deals worden echter wel uitgevoerd, ook als deze nog opgestart moeten worden.
- De organisaties SKAR, het Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam (KCR) en Cultuur Concreet, zijn benoemd als intermediair en geven uitvoering aan respectievelijk de volgende drie functies:
- De gemeente Rotterdam ontwikkelt kennisplatform 'Kenniswerkplaats Cultuur' in afstemming met Rotterdamse en landelijke instellingen en scholen, en in samenwerking met de lokale cultuursector. De drie intermediaire instellingen zijn hierbij in het bijzonder betrokken. De Kenniswerkplaats is als platform geschikt om kennis over cultuur en het ecosysteem breed te ontsluiten en om stakeholders op het gebied van data- en kennisontwikkeling aan elkaar te verbinden. Voor de Kenniswerkplaats Cultuur geldt dat de gemeente de drie organisaties nadrukkelijk als partners in de ontwikkeling ervan beschouwt, vanuit hun eigen activiteiten op het gebied van verzamelen, benutten en toegankelijk maken van data en kennis van hun respectievelijke veld.
- Samen met de Stichting Kunstaccommodaties Rotterdam (SKAR) werken we aan slim over de stad verspreide werk- en atelierruimten voor kunstenaars en creatieven. Dit gebeurt op basis van gemeentelijk atelier- en broedplaatsenbeleid. De uitvoeringsnota 'ateliers en broedplaatsen 2030' is in september 2023 door het college vastgesteld.
- We faciliteren nieuwe vormen van samenwerking tussen instellingen onderling en cultuursector en gemeente. Dit maakt de sector weerbaarder, wendbaarder en veerkrachtiger.
- We maken de betekenis van de culturele en creatieve sector voor andere domeinen zichtbaar, concreet en beleefbaar met onder meer de plusprogramma's. Plusprogramma's zijn gericht op inclusie, innovatie en ontwikkeling op het gebied van partners, publiek en programma binnen de sector, vanuit het gegeven dat cultuur bijdraagt aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Het doel is door middel van coalities en netwerken de integrale samenwerking tussen cultuur en andere domeinen te verduurzamen, op basis van gezamenlijke doelstellingen en financiering. Dit wordt zichtbaar gemaakt met onderzoek.
- Met de Transitie wordt per 2029 een nieuw bestel beoogd, met een vernieuwde samenwerking tussen instellingen, creatieven, fondsen, de gemeente en andere stakeholders. Het jaar 2029 lijkt ver, maar wat vandaag al kan, hoeft niet te wachten tot morgen. Om deze beweging te versterken, is op het kick-off congres in maart 2023 een kernteam van culturele professionals samengesteld. Dit kernteam fungeert als denktank voor de stad, dat reflecteert op ontwikkelingen in de stad en achterbannen mobiliseert. Een belangrijke mijlpaal in dat proces is een adviestraject met internationale experts – de IABx – die medio 2025 bevindingen zullen verzamelen, toetsen en richting zullen geven. Dit resulteert in een definitief advies aan het college eind 2025, met tussentijdse thematische deeladviezen.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Aantal m ² werk- en atelierruimte	67.500 m ²	68.500 m ²	n.v.t.		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	100.000 m ²

Toelichting indicatoren

Aantal m² werk- en atelierruimte

Andere metingen

- Voor het begrotingsprogramma Cultuur wordt gewerkt met kwalitatieve doelstellingen die elke vier jaar worden geëvalueerd. Deze evaluatie speelt zich halverwege de beleidsperiode af. In de [Evaluatie cultuurbeleid Rotterdam 2021-2022](#) worden kwalitatieve analyses van de meerjarenbeleids- en jaarplannen van de culturele instellingen gemaakt op onder andere de 4 p's (programma, publiek, personeel en partners). Daarnaast worden er kwantitatieve data gebruikt om inzicht te geven in de stand van zaken van de doelstellingen. De volgende evaluatie over de jaren 2025 en 2026 wordt halverwege de nieuwe beleidsperiode gedaan in 2027
- De evaluatie en kennisdeling van de plusprogramma's vindt plaats in het vierde kwartaal van 2024.
- Nulmeting: Ruimtelijke Visie Cultuur is in 2024 opgeleverd en dient als nulmeting voor onder andere het aantal culturele voorzieningen.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

- Er zijn 23 activiteiten in het kader van New Deals uitgevoerd in 2024. Hiermee is een belangrijke bijdrage geleverd aan het versterken van de positie en organisatie van makers. Zo heeft de Creatieve coalitie Rotterdam een vervolg gekregen in de Makerscoalitie. Dit is een platform dat makers ondersteunt in zakelijke professionaliteit en leiderschap en de verbinding legt met de landelijke Creatieve Coalitie. Het netwerk van Cultural bridges legt verbanden tussen community's, creatieven en met name beginnende organisaties. Deze initiatieven versterken deweerbaarheid en wendbaarheid van de sector.
- Er zijn in 2024 in het kader van het plusprogramma diverse activiteiten en impactmetingen uitgevoerd, samen met de partners Boekmanstichting, Erasmus Universiteit Rotterdam en CultuurConcreet/LKCA. Dat heeft geleid tot onder andere de Cultural Currency Conferentie over cultuur, stadsontwikkeling en bewonersparticipatie van Concrete Blossom, met UNESCO en VPRO en anderen. En tot de Maak Mee in je Wijk-programmering in IJsselmonde en Prins Alexander, City Solid, Quardin/Mind us en de directie Veiligheid. De betekenis van de culturele en creatieve sector voor andere domeinen zichtbaar, concreet en beleefbaar maken, is hiermee weer een belangrijke stap verder gebracht.
- In het kader van Atelier- en broedplaatsenbeleid is in 2024 meer ruimte voor makers gerealiseerd in drie nieuwe panden in Charlois (Huismanstraat 30), Alexander (Aluminiumstraat 6) en Feijenoord (Oranjeboomstraat 297). Tegelijkertijd is hiermee ook weer bijgedragen aan de spreiding over de stad. Het vermelden waard is verder de transformatie van het pand aan de Mathenesserdijk 293 tot cultuurhuis 'Magbon'. Daarbij is mooi om te vermelden dat Rotterdam van de vier grote steden de laagste prijs per vierkante meter voor atelierruimte kent. In 2024 is 1.560 m2 BVO langjarig en 722 m2 BVO tijdelijk gereserveerd.
- In het kader van de Transitie startte op 1 januari 2024 een kwartiermaker met als opdracht de gemeente en de sector gevraagde en ongevraagde adviezen te geven over alles wat bij de transitieopgave hoort. Denk aan een nieuw adviesmodel voor cultuursubsidiëring, financieringsinstrumenten, vastgoed, samenwerkingsmodellen en domeinoverstijgend werken.

Jaarstukken 2024

Doel: Aantrekkelijke en veerkrachtige stad

Paginanummer in website: 67

Doel: Aantrekkelijke en veerkrachtige stad

Wat willen we bereiken?

- Dat de stad levendig én leefbaar blijft. Dit vraagt om een goede verankering van cultuur in beleidsdomeinen die een relatie hebben met de fysieke groei van de stad, zoals gebieds- en vastgoedontwikkeling.
- Een stad die aantrekkelijk is voor bewoners, bedrijven en bezoekers, zodat Rotterdam nu en op de lange termijn zowel nationaal als internationaal interessant is als werk-, woon- en verblijfplaats, en als toeristische trekpleister.
- Zichtbaarheid van Rotterdam nationaal en internationaal.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Evenementenbeleid uitvoeren dat leidt tot een aantrekkelijk aanbod voor alle Rotterdammers, een goede balans tussen levendig en leefbaar en een sterker nationaal en internationaal profiel van de stad. We doen dit samen met onder meer Rotterdam Festivals. Het college stelt een aantal ambities bij om financiële ruimte te creëren. Dit betekent concreet dat we stoppen met het vuurwerk en de subsidiëring van de Wereldhavendagen en de Nationale Taptoe. Daarnaast wordt de inzet bij iconische evenementen, zoals citydressing, versoerd en worden er minder grootschalige eenmalige evenementen georganiseerd.
- In het tweede kwartaal 2024 actualiseerde de gemeente de locatieprofielen van de 20 bestaande evenementenlocaties. In de tweede helft van 2024 worden 3 nieuwe locatieprofielen vastgesteld. Deze drie nieuwe locaties zijn: Binnenrotte, Eendrachtsplein en Heemraadsplein.
- [Meerjarige architectuuragenda](#) uitvoeren die is gericht op Rotterdamse eigenheid, een krachtige ontwerpsector, goed opdrachtgeverschap en innovatie. Er is daarbij een sterke samenhang met stedelijke ontwikkeling en maatschappelijke ontwikkeling.
- Film- en mediabeleid uitvoeren door het Rotterdam Film en Media Office als aanspreekpunt. Op die manier investeert de gemeente in talentvolle makers en bindt de gemeente producenten aan de stad. De gemeente werkt hierin samen met diverse partners, waaronder de lokale omroep.
- We zien veel dwarsverbanden tussen cultuur en andere domeinen. Kunstenaars, ontwerpers en makers vormen veelal het vliegwiel voor economische groei. Daarom is er specifiek [beleid op Creatieve Industrie](#) en investeren we in deze zzp'ers, zoals door uitvoering van New Deals. Daarnaast maken we ons hard voor betaalbare werkruimte en vragen we werkgevers om eerlijke beloningen te bieden. De Creatieve Coalitie Rotterdam is hierin onze gesprekspartner en zij presenteerde in het eerste kwartaal 2024 een [Blauwdruk](#) die een voorbeeld is voor zowel Rotterdamse als landelijke belangenbehartigers voor creatieven.

Hoe meten we dat?

- Voor het begrotingsprogramma Cultuur wordt gewerkt met kwalitatieve doelstellingen die elke vier jaar worden geëvalueerd. Deze evaluatie speelt zich halverwege de beleidsperiode af. In de [Evaluatie cultuurbeleid Rotterdam 2021-2022](#) worden kwalitatieve analyses van de meerjarenbeleids- en jaarplannen van de culturele instellingen gemaakt op onder andere de 4 p's (programma, publiek, personeel en partners). Daarnaast worden er kwantitatieve data gebruikt om inzicht te geven in de stand van zaken van de doelstellingen. De volgende evaluatie over de jaren 2025 en 2026 wordt halverwege de nieuwe beleidsperiode gedaan in 2027
- [Evaluatie evenementenbeleid](#).

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

- In 2024 was de 11e editie van de Internationale Architectuur Biënnale Rotterdam met als thema 'Nature of Hope'. Wethouder Kasmi (Cultuur) opende de hoofdtentoonstelling in het Nieuwe Instituut, de hoofdlocatie van deze editie. Daarnaast waren er programmaonderdelen in de natuur zoals Botanical Monuments, dat 26 Rotterdamse gemeenschapsinitiatieven in kaart bracht die men ook kon bezoeken.
- De Rotterdam Film Media Office heeft de opnamen mogelijk gemaakt van Rotterdamse en (inter)nationale films en series, zoals Bad Boa's, Safe Harbor en Blind Sherlocks. In totaal waren er bijna 1000 draaidagen voor films en series in Rotterdam. Verder blijft het aantal producties met een maatschappelijk thema toenemen, zowel in aantal als in omvang. Een goed voorbeeld is de film Zwijgrecht over ondermijning in de haven.
- Het nieuwe Luxor Theater was in juli en augustus de locatie voor de opnamen van het tv-programma Oranjezomer van SBS6, met als een van de hoogtepunten de Tour de France Femmes die van start ging in Rotterdam.
- In 2024 actualiseerde de gemeente de locatieprofielen van de 20 bestaande evenementenlocaties. Daarnaast zijn er drie nieuwe locatieprofielen vastgesteld: Binnenrotte, Eendrachtsplein en Heemraadsplein.

Jaarstukken 2024

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

Paginanummer in website: 68

Duurzame ontwikkelingsdoelen

Het programma Cultuur draagt bij aan Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen:

- 3. Goede gezondheid en welzijn
- 8. Eerlijk werk en economische groei
- 10. Ongelijkheid verminderen.

Een uitgebreide toelichting staat in de [paragraaf Sustainable development goals](#).

Jaarstukken 2024

Projecten

Museum Boijmans van Beuningen

Het oorspronkelijke gebouw van Museum Boijmans Van Beuningen is ontworpen door architect Van der Steur en dateert uit 1935. Met de latere uitbreidingen van de architecten Bodon, Henket en Robbrecht & Daem ontstond een gebouw dat een unieke verzameling van ongeveer 150.000 museumobjecten herbergt. De bouwdelen Van der Steur, Bodon en Henket zijn rijksmonument.

Eind 2018 heeft de gemeente besloten tot asbestsanering en een grootschalige renovatie van Museum Boijmans Van Beuningen. In september 2024 is het principebesluit genomen om het museumgebouw te renoveren passend binnen de netwerkvisie van de museumorganisatie. Daarmee wordt het museum niet alleen hersteld, veiliger gemaakt en verduurzaamd, maar de gekozen aanpak geeft ook vorm aan de uitgangspunten van de oorspronkelijke ambitie, te weten:

- een gastvrije entree;
- een verbeterde logistiek;
- een verbeterde routing;
- het in ere herstellen bouwdelen Van der Steur en Bodon; en
- de verbinding van het museum met stad en Museumpark.

De gemeenteraad wordt in een voortgangsrapportage geïnformeerd over de meest actuele planning.

Museum Boijmans van Beuningen

						x € 1.000
Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2025	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
34.800	25.640	-8.667	5.000	-13.667	17.827	

Vernieuwing Centrale bibliotheek

Voor de vernieuwing van de CBR aan de Hoogstraat 110 is het definitief ontwerp halverwege 2024 gereedgekomen en gepresenteerd aan de gemeenteraad. De benodigde omgevingsvergunning is verleend en inmiddels is de fase voor het maken van het tijdelijk ontwerp gestart. De selectie van de aannemer volgt medio 2025. De te selecteren aannemer start de uitvoering nadat de Centrale Bibliotheek is verhuisd naar de tijdelijke huisvesting. Dat is begin 2026. De voortgang van dit project is onderdeel van de Monitor Grote Projecten.

Vernieuwing Centrale Bibliotheek Rotterdam (excl. gebouw)

						x € 1.000
Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
36.910	1.499	893	3.157	-2.265	34.519	

Integraal Huisvestingsplan (IHP) Cultuur

Het [Integraal Huisvestingsplan Cultuur](#) (IHP) is een investeringsagenda voor de vervanging en renovatie van bestaande gemeentelijke cultuurvoorzieningen. Het geeft een doorkijk op de ontwikkelingen en investeringen in het culturele vastgoed van de gemeente Rotterdam voor de komende tien jaar. Welke gebouwen zijn aan vervanging toe, zijn niet meer functioneel in het gebruik, moeten onderhouden en of verduurzaamd worden? Het IHP geeft een indicatieve planning en investeringsopgave en geeft richting aan het cultuurbeleid door te prioriteren in de investeringsopgave. Het IHP is in 2024 herijkt en heeft een looptijd van 4 jaar (2024 t/m 2027) met een doorkijk naar 10 jaar.

Jaarstukken 2024

Financiën

Paginanummer in website: 70

Financiën

Overzicht baten en lasten

Overzicht van baten en lasten Cultuur	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Baten exclusief reserves	919	4.305	3.641	-664
Bijdragen rijk en medeoverheden	591	3.964	3.551	-413
Overige opbrengsten derden	328	341	0	-341
Overige baten	0	0	90	90
Lasten exclusief reserves	168.159	186.739	186.100	-639
Apparaatslasten	4.848	4.948	4.865	-83
Inhuur	203	183	84	-99
Overige apparaatslasten	93	83	80	-2
Personeel	4.553	4.682	4.701	19
Overige verrekeningen	547	547	1.275	728
Overige verrekeningen	547	547	1.275	728
Programmalasten	162.763	181.245	179.960	-1.284
Financieringslasten	0	0	0	0
Inkopen en uitbestede werkzaamheden	-877	14.148	16.367	2.218
Overige programmalasten	108	108	402	294
Subsidies en inkomensoverdrachten	163.532	166.988	163.192	-3.796
Saldo voor vpb en reserveringen	-167.240	-182.435	-182.460	-25
Saldo voor reserveringen	-167.240	-182.435	-182.460	-25
Reserves	0	19.629	19.200	-429
Onttrekking reserves	0	16.918	16.489	-429
Bestemmingsreserve Evenementenfonds	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Groot onderhoud MBVB	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Herstelmaatregelen Corona korte termijn	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Noodfonds	0	1.816	1.489	-327
Bestemmingsreserve Regiodeal cultuur	0	102	0	-102
Rotterdams Investeringsmotor	0	15.000	15.000	0
Vrijval reserves	0	2.711	2.711	0
Bestemmingsreserve Evenementenfonds	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Groot onderhoud MBVB	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Jaaroverstijgende Cultuursubsidies	0	931	931	0
Bestemmingsreserve Noodfonds	0	1.780	1.780	0
Saldo	-167.240	-162.806	-163.260	-454

Afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting

Overzicht afwijkingen programma	Afwijking baten	Afwijking lasten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
1. Terugvorderingen subsidies	0	543	0	-543
2. Noodsteunregeling inflatie bibliotheek	-35	-1.135	0	1.100
3. Huurbijdrage de Doelen	0	570	0	-570
4. Voorbereidings- en ontwikkelkosten IHP	0	172	0	-172
6. Bestemmingsreserve Noodfonds	0	-327	-327	0
7. Bestemmingsreserve Regio Deal	0	-102	-102	0
9. Diverse afwijkingen	-629	-360	0	-269
Totaal afwijkingen	-664	-639	-429	-454

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn ten opzichte van de begroting. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn ten opzichte van de begroting.

Toelichting afwijkingen

Het saldo van programma Cultuur bedraagt € 454.000 nadelig. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

1. Terugvorderingen subsidies

Het college heeft in 2023 een aantal ambities bijgesteld om financiële ruimte te creëren. Op basis van historische gegevens is de omvang van de jaarlijkse terugbetaling van cultuursubsidies op € 750.000 geraamd. Aanvullend hierop is in 2024 eenmalig een bedrag van € 250.000 bezuinigd met de verwachting van meer terugvorderingen op de eerder verleende noodsteunregeling.

De lagere vaststellingen en terugvorderingen zijn in 2024 niet toereikend geweest om de bezuiniging te realiseren. Dit leidt tot een overschrijding van € 543.000.

2. Noodsteunregeling inflatie bibliotheek

Voor de bibliotheek is in 2023 € 1,5 mln gereserveerd om eenmalig het verschil tussen de toegekende accres en de hoge inflatie te compenseren. De bibliotheek bleek achteraf minder steun nodig te hebben om deze hoge inflatie te dekken. Dit resulteert in een onderbesteding van € 1,1 mln.

3. Huurbijdrage De Doelen

Na de herberekening van de kostendeekkende huur bleek het structureel tekort bij De Doelen € 1,1 mln. Dit tekort is met een bijdrage van € 570.000 gedeeltelijk opgevangen door het programma Cultuur.

4. Voorbereidings- en ontwikkelkosten IHP

In 2024 was sprake van hogere voorbereidings- en ontwikkelkosten op het Integraal Huisvestingsplan (IHP). De overbesteding op niet activeerbare kosten van het IHP is € 172.000.

5. Bestemmingsreserve Noodfonds

Op basis van inmiddels verleende en mogelijk nog te verlenen subsidies aan culturele organisaties voor noodsteun als onderdeel van de coronamaatregelen, waaronder ook de New Deals, is de bestemmingsreserve Noodfonds in de begroting van 2024 verwerkt. Voor dit doel zijn uiteindelijk minder subsidies verleend en is daarom ook minder onttrokken aan de bestemmingsreserve. De afwijking op het budget is € 327.000.

6. Bestemmingsreserve Regio Deal

Op basis van de verwachte laatste subsidieverlening voor de Regio Deal is de onttrekking aan de daarvoor aanwezige bestemmingsreserve in de begroting van 2024 verwerkt. De Regio Deal omvat de samenwerking van het Rijk en de gemeente om de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers te verhogen. De besteding van deze bestemmingsreserve is uitgesteld naar 2025. De afwijking op het budget is €

102.000.

7. Diverse afwijkingen

Dit betreft het saldo van diverse kleinere afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Programma en Rotterdamse taakvelden

Saldo programma Cultuur/Rotterdams taakveld	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Cultuur				
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-101.449	-98.485	-100.881	-2.395
Media	-26.157	-25.988	-24.882	1.106
Musea - Cultuur	-39.633	-38.332	-37.497	835
Totaal	-167.240	-162.806	-163.260	-454

Realisatie bestemmingsreserves

Onder dit programma vallen de volgende reserves:

Realisatie bestemmingsreserves Cultuur	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Cultuur	7.604	0	3.239	2.711	1.654
Bestemmingsreserve Evenementenfonds	2.975	0	1.750	0	1.225

Realisatie bestemmingsreserves Cultuur	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Cultuur	7.604	0	3.239	2.711	1.654
Bestemmingsreserve Evenementenfonds	2.975	0	1.750	0	1.225

Doel reserve: De bestemmingsreserve Evenementenfonds is gevormd voor het financieren van toekomstige evenementen.

Raadsbesluit: Jaarrekening 2012 (einddatum t/m niet van toepassing)

	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	2.975	0	1.750	0	1.225
	Begroting 2024	2.975	0	1.750	0	1.225
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0

Bestemmingsreserve Jaaroverstijgende Cultuursubsidies	931	0	0	931	0

Realisatie bestemmingsreserves Cultuur	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Cultuur	7.604	0	3.239	2.711	1.654
Bestemmingsreserve Jaaroverstijgende Cultuursubsidies	931	0	0	931	0

Doel reserve: De bestemmingsreserve wordt (bij de bestemming van het jaarresultaat) gebruikt voor subsidies waarbij de realisatie van de gesubsidieerde activiteiten in een later jaar plaatsvindt dan begroot. Hiermee wordt voorkomen dat kosten niet toegerekend worden aan de periode dat zij zijn gemaakt.

Raadsbesluit: Vaststelling 1e Herziening 2021 (einddatum t/m nader te bepalen)

	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	931	0	0	931	0
	Begroting 2024	931	0	0	931	0
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0

Bestemmingsreserve Noodfonds	3.596	0	1.489	1.780	327

Realisatie bestemmingsreserves Cultuur	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Cultuur	7.604	0	3.239	2.711	1.654
Bestemmingsreserve Noodfonds	3.596	0	1.489	1.780	327

Doel reserve: De bestemmingsreserve is gevormd als noodfonds.

Raadsbesluit: Resultaatbestemming 2019 (einddatum 31-12-2025)

	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	3.596	0	1.489	1.780	327
	Begroting 2024	3.596	0	1.816	1.780	0

	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-327	0	327	
Bestemmingsreserve Regiodeal cultuur			102		0	0	0 102
Realisatie bestemmingsreserves Cultuur	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024		
Cultuur	7.604	0	3.239	2.711	1.654		
Bestemmingsreserve Regiodeal cultuur	102	0	0	0	102		
Doel reserve:	De Regio Deal bevat een samenhangende aanpak van Rijk en regio om de verschillende opgaven in Rotterdam Zuid aan te pakken. Met de Regio Deal Rotterdam Zuid vindt continuering en versnelling op diverse thema's in het kader van het NPRZ plaats. De reserve is nodig om de specifieke middelen voor het thema 'Cultuur' inzichtelijk te houden.						
Raadsbesluit:	2e herziening 2019 (einddatum 31-12-2025)						
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand	
	Realisatie 2024	102	0	0	0	102	
	Begroting 2024	102	0	102	0	0	
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-102	0	102	

Jaarstukken 2024

Kaders en verbonden partijen

Paginanummer in website: 71

Kaders en verbonden partijen

Kaders

- [Stad in transitie, cultuur in verandering; Uitgangspuntennota voor het Rotterdamse cultuurbeleid 2021-2024](#)
- [Stad in transitie, cultuur in verandering; Cultuurplan 2021-2024](#)
- [Van onschatbare waarde. Uitgangspuntennota voor het cultuurbeleid 2025-2028](#)
- [Cultuurmonitor Rotterdam 2022: Een onderzoek naar Cultuurdeelname](#)
- [Visie Cultuur op Zuid](#)
- [Cultuureducatiebeleid](#)
- [Beleidskader Evenementen 2019](#)
- [Advies Denktank New Deal Cultuur 2021](#)
- [Film- en mediavisie 2019-2022](#)
- [Beleidsvisie Creatieve Industrie](#)
- [Architectuurbeleid](#)
- [Beleidsvisie Pop](#)
- [Projectsubsidies Cultuur | Rotterdam.nl](#)
- [Impulsregeling Cultuur | Rotterdam.nl](#)
- [CityLab010 | Rotterdam.nl](#)
- [Subsidie pitcher perfect 010 | Rotterdam.nl](#)
- [Subsidie jaarlijks amateurverenigingen | Rotterdam.nl](#)
- [Subsidie Lokale Culturele Programmering | Rotterdam.nl](#)
- [Evaluatie Atelier- en broedplaatsenbeleid](#)

Verbonden partijen

De volgende Verbonden partijen worden ingezet om het doel van het programma te realiseren:

- Stadsherstel
- Bibliotheek

Een uitgebreide toelichting staat in de [paragraaf Verbonden partijen](#).

Jaarstukken 2024

Verantwoordelijke collegeleden

Paginanummer in website: 72

Verantwoordelijke collegeleden

Wethouder Kasmi

Wethouder Kasmi is verantwoordelijk voor de portefeuille Onderwijs, Cultuur en Evenementen.

'Ook de komende jaren zet ik mij met onverminderde energie in voor het behoud van een sterke en weerbare cultuursector. Met een divers cultuuraanbod, dicht bij de mensen in de wijken en meer cultuuronderwijs op onze Rotterdamse scholen.'

Jaarstukken 2024

Dienstverlening

Paginanummer in website: 73

Dienstverlening

De gemeente levert passende, eigentijdse en betrouwbare dienstverlening, met oog voor de menselijke maat. De manier van werken draagt bij aan herstel van het vertrouwen in de overheid. De overheidsinformatie vanuit het Stadsarchief is toegankelijk, bruikbaar en op orde. Dat levert een bijdrage aan een goed werkende democratie.

Jaarstukken 2024

Voortgang 2024

Paginanummer in website: 74

Voortgang 2024

De Wijk aan Zet

Wijk aan Zet was in 2024 gericht op het realiseren van de verandering die nodig is binnen de gemeentelijke organisatie om de ambities ('de bedoeling') van Wijk aan Zet te realiseren. Hierbij ligt de focus op de menskant en wordt gelijktijdig gewerkt aan concrete resultaten op de korte termijn en de grotere beweging die gewenst is.

Collegetarget Wijk aan Zet: Het college realiseert (in deze collegeperiode) naar het oordeel van de wijkraad 75% van de acties die opgenomen zijn in de wijkplannen.

Realisatie 2023: 62% (De eerste jaaractieplannen zijn in juli 2023 door de Raad vastgesteld)

Mijlpaal 2024: 75%

Realisatie 2024: 74%

Op basis van de 39 12-maandsrapportages van de jaaractieplannen 2024 is het percentage van het collegetarget Wijk aan Zet 2024 bepaald. Deze 12-maandsrapportages zijn, tezamen met het wijkverslag dat iedere wijkraad maakt en de aanbestedingsbrief van de wijkraad, opgenomen in de paragraaf Wijken.

In totaal is 74% van de acties voor 2024 naar het oordeel van de wijkraad gerealiseerd. 4% van de acties is niet gerealiseerd in 2024 en wordt ook niet meer gerealiseerd.

Alle andere acties (de overige 22%) zijn nog niet helemaal af en lopen door in 2025, of worden in zijn geheel doorgeschoven naar 2025. Dat er relatief veel acties nog niet (helemaal) gerealiseerd zijn heeft diverse oorzaken. Acties kunnen ingewikkelde opgaven zijn die langer dan een jaar in beslag nemen. Hierbij zitten ook acties waarvoor eerst onderzoek moest worden gedaan en waarvan de uitvoering volgt in het jaar erna. Er zijn dus acties die medio 2023 en 2024 zijn gestart en doorlopen over de jaargrens. De verwachting is dat de doorgeschoven acties in 2025 wel volledig afgerond worden.

Wijkhubs

Zowel de fysieke realisatie als het wijkgericht inhoud geven aan de wijkhubs zijn in een gevorderd stadium. In alle wijken en kleine kernen is nu een wijkhub. In 2025 worden nog enkele verhuizingen en aanpassingen gerealiseerd om de dienstverlening op de locaties te verbeteren. Bij veel wijkhubs zijn het ambtenaren, wijkraden en externe professionals die dienstverlening op maat in de wijk bieden. De komende periode staat in het teken van het verder verstevigen van de wijkhub als samenwerklocatie en onderdeel in het (gemeentelijk) dienstverleningsnetwerk.

Meedenken, meedoen en meebeslissen

Met Betrokken stad is in de vorige collegeperiode een kader vastgesteld met uitgangspunten voor participatie. De ambitie was om meer Rotterdammers te laten meedenken en meebeslissen over hun leefomgeving. Betrokken Stad is het overkoepelende kader geworden voor participatie op concernbrede ontwikkelingen onder andere de participatie op grond van de omgevingswet. In de huidige bestuursperiode is dit meer regulier beleid geworden, inclusief de projecten die zijn gestart om participatie te stimuleren. Inmiddels fungeert Wijk aan Zet als zodanig en is het programma Betrokken Stad beëindigd. De kaders voor participatie worden geborgd via de participatieverordening die in het tweede kwartaal van 2025 aan de raad worden voorgelegd.

Kleine Kernen Aanpak

Voor de eerste reeks aan projecten in het meerjarige Uitvoeringsprogramma Kleine Kernen is in 2023 ruim € 8 mln aan middelen voor participatie, communicatie en evenementen beschikbaar gesteld. En bij de Voorjaarsnota is € 11,7 mln beschikbaar gesteld voor de tweede reeks aan projecten. De uitvoeringsfase van het Programma Kleine Kernen, in gang gezet in 2023, is hiermee verstevigd. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de wijk- en dorpsraden. Het gaat in de tweede reeks in 2024 om de volgende projecten:

- Heijplaat: voorbereiding herontwikkeling Zuidpunt
- Hoek van Holland: voorbereiding van de ontwikkeling van strandopgang Rechtestraat, Toegangspoort Nationaal Park Hollandse Duinen en de uitvoering van strandopgang Rechtestraat en Oranjabonnen. (De Zuidwesthoek en Oranjabonnen is stilgelegd vanwege stikstofproblematiek.)
- Pernis: voor het Pernisserpark het voorbereiden intensiveren groen en recreatief gebruik en voor het metroplein de uitvoering 'duurzame' herinrichting metroplein
- Rozenburg: verdere voorbereiding en realisatie van een ontsluitingsweg Pothof voor het vrachtverkeer bij het bedrijventerrein

Verkiezingen

Donderdag 6 juni 2024 was de verkiezing voor het Europees Parlement. De verkiezing is goed verlopen. De uitslag is tijdig en onbetwist vastgesteld na de Centrale Stemopneming op vrijdag 7 juni in Ahoy.

- Er waren 274 stembureaus geopend, waarvan 98% toegankelijk voor mensen met een beperking.
- De opkomst in Rotterdam was: 33,9%.
- Er waren in de verkiezingsweek ruim 4.000 vrijwilligers actief, waarvan 41% ambtenaar.

Stadsarchief

Stadsarchief Rotterdam draagt bij aan een transparante en democratische overheid, met oog voor verleden, heden en toekomst van Rotterdam en de regio. In 2024 werden op verzoek van burgers bijna 2.700 collectiestukken gedigitaliseerd, werd de Canon van Rotterdam gepresenteerd en is de dienstverlening uitgebreid met een chatdienst. Ook werden in samenwerking met Stadsontwikkeling en Rotterdam Inclusief de bouwdoSSIers van Rotterdamse panden uit 1948 tot en met 1950 gedigitaliseerd en op de website toegankelijk gemaakt.

Tevredenheid concerndienstverlening

Collegetarget tevredenheid concerndienstverlening: Het doel is dat aan het eind van de collegeperiode 2023-2026 minder Rotterdammers ontevreden zijn over hun contact met de gemeente Rotterdam. Dit betekent dat in 2025 het percentage Rotterdammers dat ontevreden is over hun contact met de gemeente met 30% is gedaald ten opzichte van 2020. ‘OnteVreden’ is iedereen die het contact met de gemeente beoordeelt met een rapportcijfers 6 of lager.

- Realisatie 2023: -5% ontevreden Rotterdammers
- Mijlpaal 2024: -20% ontevreden Rotterdammers
- Realisatie 2024: -15% ontevreden Rotterdammers

Dit is een mooie beweging ten opzichte van 2023, waarin -5% ontevreden Rotterdammers werden geteld. De mijlpaal van -20% ontevreden Rotterdammers werd echter niet behaald.

Ook in 2024 gaat de trend de goede kant op; het aantal ontevreden Rotterdammers blijft afnemen. De verwachting is dat steeds meer vragen direct bij de eerste contactpersoon kunnen worden opgelost, waardoor minder mensen ontevreden zullen zijn. Ook is het belangrijk om sneller te reageren.

In de laatste vier maanden van 2024 is het aantal ontevreden Rotterdammers (11,9%) al flink gedaald ten opzichte van de eerste 4 maanden van 2024 (13,4%). Als de realisatie alleen over de laatste vier maanden van het jaar zou gaan, zouden we een daling zien van -21% ontevreden Rotterdammers zien ten opzichte van het jaar 2020. Als deze positieve trend zich doorzet, wordt de doelstelling over 2025 gehaald.

Financiële afwijkingen t.o.v. bijgestelde begroting 2024

Dienstverlening	1.789
Opbrengsten leges	843
Wijkbudget	1.667
Overige afwijkingen en afwijkingen op reserves	-721

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn dan begroot. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn dan begroot.

Jaarstukken 2024

Doel: Betrokken overheid

Paginanummer in website: 75

Doel: Betrokken overheid

Wat willen we bereiken?

De gemeente zet zich in om een betrouwbare en betrokken overheid te verwezenlijken voor alle Rotterdammers.

- Grotere betrokkenheid van burgers, ondernemers en instellingen bij het bepalen van het gemeentelijke beleid.
- Betere aansluiting van het gemeentelijke beleid en de gemeentelijke activiteiten bij de opgaven in de wijken door bij de totstandkoming van beleid al rekening te houden met de betrokkenheid en wensen van onze inwoners.
- Zorgvuldige, betrouwbare en toegankelijke verkiezingen en referenda.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Uitvoering geven aan [Wijk aan Zet](#)
- Uitvoering van de [Verordening Wijkraden](#), met het onderdeel ‘wijkakkoorden’.
- Het organiseren van een inclusief en laagdrempelig, stadsbreed participatieaanbod.
- Regie voeren op een integrale aanpak in de wijken.
- Toegankelijke en betrouwbare verkiezingen organiseren.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Collegetarget wijk aan Zet: Het college realiseert (in deze collegeperiode) 75% van de acties die opgenomen zijn in de wijkplannen.		62%	75%	74%	75%	75%*		
Groei aantal actieve Rotterdammers: • Bezoekers MijnRotterdam.nl • Bewoners welke een initiatief indient • Aantal reacties op Mijn Rotterdam		• 77.317 • 440 • 18.243	• 81.183 • 462 • 19.155	• 79.562 • 234 • 20.758	Score 2024+5% groei	Score 2025+5% groei		
Meer Rotterdammers hebben vertrouwen in de wijkraden (voorheen deelgemeenten en bestuurscommissies) o.b.v. het Wijkprofiel eens in de twee jaar		48%	N.v.t.	49%	45%	N.v.t.	50%	N.v.t.
% Toegankelijkheid stembureaus	97%	99%	96%	98%	96%	96%	96%	
Aantal wijkhubs	19	39	39	39	39	39	39	

Toelichting indicatoren

Collegetarget Wijk aan zet

Op basis van de 39 12-maandsrapportages van de jaaractieplannen 2024 is het percentage van het collegetarget Wijk aan Zet 2024 bepaald. Deze 12-maandsrapportages zijn, tezamen met het wijkverslag dat iedere wijkraad maakt, opgenomen in de paragraaf Wijken. Het einddoel van het target is om bij de derde meting (eind 2025) 75% van alle unieke acties uit de jaaractieplannen 2023, 2024 en 2025 behaald te hebben. Dit betekent dat alle acties uit de jaaractieplannen over de jaren 2023, 2024 en 2025 voor alle 39 wijkraden worden meegenomen. Acties kunnen ingewikkelde opgaven zijn die langer dan een jaar in beslag nemen. Hierbij zitten ook acties waar eerst onderzoek moest worden gedaan en het jaar erna de uitvoering volgt.

* peildatum 1-11-2025

% Toegankelijkheid stembureaus

Percentage toegankelijkheid is 98% bij de laatste verkiezingen voor het Europees Parlement in juni 2024.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

Wijk aan zet

- Het college en de gemeenteraad hebben in juni/juli 2024 de jaaractieplannen voor 2024 vastgesteld en opdracht gegeven voor de uitvoering van in totaal 1405 acties. Uit de evaluatie van het proces wijkakkoorden in juli 2024 bleek dat zowel ambtenaren als leden van de wijk- en dorpsraden vinden dat de samenwerking steeds beter gaat; het proces is verbeterd wat betreft de tijdlijn en communicatie zodat iedereen weet wie wanneer wat moet doen.
- De 39 wijk- en dorpsraden hebben de 12-maandsrapportage van het Jaaractieplan 2024 beoordeeld aan de hand van een stoplichtmodel. Van de 1405 acties werden 1043 (74%) acties naar tevredenheid van de wijkraad uitgevoerd (groen). Er zijn 312 (22%) acties die wel werden uitgevoerd, maar die nog niet waren afgerond en doorlopen of waarvan nog niet is begonnen aan de uitvoering en doorschuiven naar 2025 (oranje). Deze acties worden aan het eind van 2025 beoordeeld. 50 (4%) acties zijn niet of onvoldoende gerealiseerd (rood). In 2023 was deze verdeling groen 62%, oranje 35% en rood 3%.
- De fysieke realisatie van de 39 Wijkhubs is een feit. Iedere wijkhub heeft een programmering op maat voor de specifieke wijk. Sinds november 2023 wordt de mobiele wijkhub structureel meermaals per week ingezet.
 - Er zijn 39 wijkhubs die allen functioneren. Een enkele wijkhub zal na verhuizing naar een definitieve locatie nog meer tot z'n recht komen.
 - De wijkhubs hebben minimale openingstijden met spreiding over meerdere dagen. In de meeste gevallen wordt in positieve zin afgeweken van deze ondergrens. Een experiment met zaterdagopenstelling is onlangs gestart om ook de meerwaarde hiervan te toetsen.
 - De bezetting van de wijkhubs door ambtenaren verzekert voldoende openingsmomenten en krijgt inmiddels organisatie breed aandacht om dit ook in de toekomst zeker te stellen.
 - De mobiele wijkhub is een succes en wordt veelvuldig ingezet.
- In 2024 is met alle wethouders gereflecteerd op de invulling van hun rol als wijkwethouder en de meerwaarde ervan voor de wijk en wijkraad. Op basis hiervan is een aantal verbeteringen doorgevoerd zoals: wijkraden worden gestimuleerd de wijkwethouder tijdig uit te nodigen voor bijeenkomsten, vanuit de wijk wordt maatwerk geleverd op werkbezoeken van wethouders en ongevraagde adviezen en vragen uit de wijk worden directer onder de aandacht gebracht bij wethouders.

Verkiezingen

- Op donderdag 6 juni 2024 was de verkiezing voor het Europees Parlement. De verkiezing is goed verlopen.

Meedenken en meedoen

- Vervolg van de pilot kinderburgemeester:
In oktober is de raad geïnformeerd over de uitkomsten van de pilot kinderburgemeester. Daarbij is aangegeven dat binnen het huidige financiële beeld het college geen ruimte ziet om het project kinderburgemeester een vervolg te geven. Op verzoek van de raad is toegezegd te onderzoeken of de kinderburgemeester budgetneutraal/met weinig middelen voortgezet kan worden. De raad ontvangt hierover in het eerste kwartaal 2025 een voorstel.
- Realisatie van een nieuw initiatievenloket met betere borging van initiatieven:
Sinds december 2023 werkt het Initiatievenloket met een systeem waarin alle binnenkomende initiatieven en hun afhandeling geregistreerd worden. Daarnaast is er een procesbeschrijving gemaakt met een duidelijke rol- en taakverdeling voor de verschillende gemeentelijke afdelingen. Verder is de wijkmakelaar geïntegreerd in het Initiatievenloket, zodat initiatiefnemers die op zoek zijn naar een ruimte hier ook terecht kunnen.
- Voorlichting, coaching, training en advies gemeentelijke organisatie:
Hoe meer ambtenaren bekend zijn met inclusieve, laagdrempelige en passende participatie hoe beter er samengewerkt kan worden met de stad. Zo is er onder andere een vernieuwde versie van Het Kompas voor Samenwerken in Stad en Wijk, is er een format voor participatieplannen ontwikkeld, zijn er trainingen meedenken- meedoen inclusief e-learning gegeven en wordt er advies op maat gegeven bij participatietrajecten.

De resultaten van Bewonersinitiatieven en Right 2 Challenge worden apart benoemd.

Bewonersinitiatieven

In 2024 zijn circa 2.000 bewonersinitiatieven goedgekeurd, hiermee is € 4,3 mln. uitgegeven. .

Right2Challenge

In 2024 waren er 3 nieuwe challenges:

- Schoonhouden van een deel van de Agniesebuurt met mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt
- Onderhoud fruitboomgaard Ommoordse Veld
- Pleinprogrammering Delfshaven

Het totaal aantal challenges in Rotterdam stond eind 2024 op 20.

CityLab010

In 2024 was een budget beschikbaar van € 1 mln.

- Circa 130 plannenmakers vroegen een subsidie aan voor een maatschappelijk vernieuwend project.
- Deze aanvragen zijn voorzien van een ambtelijk advies en worden in het eerste kwartaal van 2025 beoordeeld door de Stadsjury.

Jaarstukken 2024

Doel: Betrouwbaar stadsarchief

Paginanummer in website: 76

Doel: Betrouwbaar Stadsarchief

Wat willen we bereiken?

- Bijdragen aan een transparante en democratische overheid, met oog voor verleden, heden en toekomst van Rotterdam en de regio.
- Het historisch besef bevorderen door actief de Rotterdamse geschiedenis onder de aandacht te brengen.
- Openbaarheid en toegankelijkheid van overheidsinformatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Via verschillende kanalen beschikbaar blijven stellen van bronnen, met voorrang voor het maatschappelijk debat.
- Wegwerken van achterstanden in de toegankelijkheid van archieven en collecties.
- Grootchalige digitaliseringsprojecten, zoals de digitalisering van de bouwtekeningen 1945-1995.
- Actieve verwerving van archieven en collecties die de huidige diverse Rotterdamse samenleving representeren.

Hoe meten we dat?

- Bezoekerswaardering: bronnen voor de waardering zijn de kwaliteitsmonitor van de Koninklijke Vereniging van Archivarissen in Nederland en zelf gehouden gebruikersonderzoeken. Het Stadsarchief meet de waardering eenmaal per twee jaar.
- Aantal bezoekers website Stadsarchief: er is sprake van een verwachte toename in verband met digitalisering, functionele en inhoudelijke verbetering website en de inzet van sociale media.
- Aantal bezoeken studiezaal: het bezoek aan de studiezaal zal naar verwachting verder afnemen naarmate het digitale aanbod groeit.
- Aantal scans digitaliseren op verzoek: door de publieksservice 'digitaliseren op verzoek', door digitale dienstverlening en door tegelijkertijd te bouwen aan een online toegankelijk digitaal archief.
- Aantal bereikte leerlingen en volwassenen door educatie: de nulmeting is het aantal leerlingen en volwassenen wat deelneemt aan activiteiten georganiseerd door het Stadsarchief in 2021, daarna is de norm 10% groei per jaar.

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Bezoekerswaardering, norm 8, onderzoek 2-jaarlijks	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	7,5	8	N.v.t.		
Aantal bezoeken website Stadsarchief	441.957	707.246	550.000	729.200	575.000	600.000		
Aantal bezoeken studiezaal	3.161	5.896	6.650	6.572	6.500	6.325		
Aantal scans via digitaliseren op verzoek	290.599	562.943	500.000	397.732	500.000	500.000		
Aantal bereikte leerlingen en volwassenen door educatie	1.374	12.298	11.976	22.428	13.174	14.491		

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

- De Canon van Rotterdam werd gepresenteerd in samenwerking met Archeologie (BOOR), bureau Monumenten & Cultuurhistorie en Museum Rotterdam.
- Een nieuwe gezamenlijke digitale chatdienstverlening werd gestart met het Haags Gemeentearchief en Erfgoed Leiden & Omstreken.
- Vertrekend burgemeester Aboutaleb werd een foto-expositie in de Maastunnel aangeboden over zeven naoorlogse burgemeesters.
- In het project Digitalisering bouwdoossiers werden de dossiers van 1948, 1949 en 1950 gedigitaliseerd en online beschikbaar gemaakt in samenwerking met Rotterdam Inclusief en Stadsontwikkeling.

- Op de website van het stadsarchief werden verhalenpagina's over de Rotterdamse razzia gepubliceerd, waaruit verschillende acquisities voortkwamen.
- Verschillende inspecties en onderzoeken werden uitgevoerd. De gemeentearchivaris bracht aan het college verslag uit over het informatie- en archiefbeheer in Rotterdam.
- Het Rotterdams Jaarboekje 2024 werd gepresenteerd in Diergaarde Blijdorp.
- Diverse archieven en collecties werden toegankelijk gemaakt, materieel verzorgd en gepubliceerd. Voorbeelden zijn de collectie van amateurfotograaf Willem Nijholt, het laatste deel van een collectie lucht- en panoramafoto's en de eerste 5.000 foto's uit de collectie van amateurfotograaf Aad Boer, die het Rotterdam van de jaren tachtig van de vorige eeuw in beeld brengen.
- Er zijn 27 archieftoegangen gepubliceerd; onder andere de archieven van de GEM (Graan Elevator Maatschappij) zijn toegankelijk gemaakt.
- Op verzoek van Rotterdammers werden 2.691 inventarisnummers gedigitaliseerd en online geplaatst. In totaal ging het om 397.732 scans.
- Er werd een verbeterde online aanvraagmethode voor archiefstukken geïntroduceerd.
- Het aantal studiezaalbezoeken (+10%) en aantal bezoekersvragen per mail (bouw +55% en algemeen +39%) steeg ten opzichte van 2023.
- Het stadsarchief registreerde in 2024 129 aanwinsten uit zowel particuliere als gemeentelijke archieven, zoals razziadocumenten en oorlogsdagboeken, archieven van de Kamer van Koophandel, bouwtekeningen van de uitbreiding van het Havenziekenhuis, 100 digitale foto's van kraanmachinist Kees de Bruin (die bouwprojecten in de stad fotografeerde) en de tweede set van 5.000 (van in totaal 80.000) dia's en digitale foto's gemaakt door amateurfotograaf Aad Boer van alle straten van Rotterdam vanaf de jaren 80 tot heden.

Jaarstukken 2024

Doel: Goed klantcontact

Paginanummer in website: 77

Doel: Goed klantcontact

Wat willen we bereiken?

- Aan het eind van de collegeperiode 2023-2026 zijn minder Rotterdammers ontevreden over hun contact met de gemeente Rotterdam. In 2025 is het percentage Rotterdammers dat ontevreden is over hun contact met de gemeente met 30% gedaald ten opzichte van 2020. 'Ontevreden' is iedereen die het contact met de gemeente beoordeelt met een rapportcijfers 6 of lager.
- Rotterdammers zijn juist en volledig ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP).

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering van de opgave '[de Rotterdamse Dienstverlening](#)', met onder andere de volgende projecten:

- De communicatie naar de Rotterdammer moet overzichtelijker en begrijpelijker.
- De gemeente blijft werken aan eenvoudige formulieren.
- De gemeente werkt aan een logische één-loketgedachte.
- De gemeente werkt gedurende deze bestuursperiode aan één gemeentelijke dienstverleningsapp.
- Voor 2025 zijn er minder én duidelijkere gemeentelijke websites.
- Op de publiekslocaties verbeteren we de samenwerking tussen beveiliging, gastonthaal en de consulenten aan de balie
- We handelen zoveel mogelijk klantvragen in één keer op een goede manier af (first time fix), door het doorlopend trainen van de medewerkers in het KCC.
- We optimaliseren de samenwerking tussen de eerste-, tweede- en derde lijn (zoals terugbelnotities) voor een correcte en vlotte afhandeling van klantvragen
- Er is frequent contact met de gemeentelijke Ombudsman (ORR) om een actueel beeld te hebben van de meest actuele en grootste hoeveelheid negatieve klantsignalen van Rotterdammers. Samen sturen we er op om deze duurzaam op te lossen.
- De kennisbank van 14010 (RoWiki) wordt ruimer beschikbaar gesteld voor medewerkers met klantcontact zodat ambtenaren directer een correct antwoord kunnen geven op een vraag van een burger of ondernemer.

Verbetering van processen en beheersing van risico's Basisregistratie Personen:

- Aan de hand van jaarlijkse en maandelijkse controles werken aan verbeteringen voor de BRP (basisregistratie personen).

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Collegetarget tevredenheid concerndienstverlening: We willen dat aan het eind van de collegeperiode 2023-2026 minder Rotterdammers ontevreden (kleiner of gelijk aan 6) zijn over hun contact met de gemeente Rotterdam. In 2025 is het percentage Rotterdammers dat ontevreden is over hun contact met de gemeente 30% gedaald ten opzichte van 2020								
Norm Δ Ontevredenheid	-4%	-7%	-20%	-20%	-30%	-30%		
Realisatie Δ Ontevredenheid	+2%	-5%		-15%				
Algemene tevredenheid (ontevredenheid)	84,6% (15,4%)	85,6% (14,4%)	87,9% (12,1%)	87,20% (12,80%)	89,4% (10,6%)			

De Basisregistratie Personen voldoet aan de wettelijke normen (technische controle)	99,9%	99,9%	99,6%		99,6%		
% Van de gegevens in de 100-persoonslijst dat correct is (inhoudelijke controle)	69%	69%	80%		80%		

Toelichting indicatoren

De gemeente meet voortdurend de tevredenheid van burgers, ondernemers en bezoekers op algemene tevredenheid, tijdigheid, duidelijkheid en vriendelijkheid. De meting van de tevredenheid van Rotterdammers gebeurt met de methode Netto Promotor Score (NPS). Dat is een wereldwijd gebruikte onderzoeksmethode voor klanttevredenheid. De gemeente meet de klanttevredenheid op de volgende eerstelijns contactopties: chat, telefoon, digitale balie en de publiekslocaties voor burgerzakenproducten. Door een geconstateerde ommissie in de berekening van de oorspronkelijke 0-meting is er een ander peiljaar (2020) gekozen dan het oorspronkelijke peiljaar: 2021. Met deze keuze blijft de ambitie van het college onveranderd. De Rekenkamer kan zich vinden in het nieuwe peiljaar en de onderbouwing daarvan.

Rotterdammers zijn minder ontevreden over hun contact met de gemeente

Aan het eind van de collegeperiode 2023-2026 zijn minder Rotterdammers ontevreden over hun contact met de gemeente Rotterdam. Richtpunt: een daling van 30% van het percentage ontevreden (rapportcijfer 6 of lager) Rotterdammers in 2025 ten opzichte van 2020. Basisdienstverlening op orde versterkt het vertrouwen van burgers in de overheid.

De Basisregistratie Personen (BRP) voldoet aan de wettelijke normen (technische controle)

Persoonsgegevens staan opgeslagen in de Basisregistratie Personen (BRP). Voor de manier waarop dat gebeurt zijn voorwaarden en regels. Maandelijks voert de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens een technische controle uit.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

Om de collegetarget te halen, is het afgelopen jaar ingezet op verschillende verbeteringen in de dienstverlening. De kennisbank is uitgebreid en geactualiseerd om medewerkers meer vragen direct af te kunnen laten handelen. Medewerkers krijgen doorlopende training om klantvragen in één keer goed af te handelen. Daarnaast is de directe toegang tot een aantal systemen uitgebreid, waardoor medewerkers sneller informatie kunnen opzoeken en inwoners meteen kunnen helpen. Vragen die specialistische kennis nodig hebben, worden nu sneller doorgestuurd naar de juiste afdeling. Op grote publiekslocaties zijn inloopbalies geopend waar je terecht kunt zonder afspraak. Zo wordt het reguliere proces niet verstoord. Daarnaast zijn afspraakmogelijkheden verruimd, bijvoorbeeld voor naturalisatie, en krijgen nieuwe medewerkers extra training in specialistische producten.

Ondanks de inspanningen is het niet volledig gelukt om de gewenste afname in ontevredenheid te realiseren. Binnen de dienstverlening speelde de beperkte beschikbaarheid van afspraken voor burgerzakenproducten een rol. Daarnaast waren lange doorlooptijden bij bepaalde aanvragen een oorzaak van ontevredenheid, evenals bezwaren tegen gemeentelijke maatregelen. Hoewel de samenwerking tussen verschillende afdelingen is verbeterd, verlopen nog niet alle processen optimaal, wat soms leidt tot langere wachttijden en vertragingen in de dienstverlening.

Om de collegetarget in 2025 te halen, wordt de focus de komende periode verder aangescherpt. We verbeteren de kennisbank met kunstmatige intelligentie, zodat medewerkers sneller en nauwkeuriger de juiste antwoorden kunnen vinden. Medewerkers krijgen extra scholing om specialistische vragen sneller en waar mogelijk in één keer af te handelen. Het is mogelijk om gebruik te maken van een wachtrijservice bij het inplannen van een afspraak. Op publiekslocaties worden de afspraakmogelijkheden verbeterd. Op meer locaties worden inloopbalies geopend. Door deze maatregelen verwachten we dat het percentage ontevreden Rotterdammers in 2025 verder zal dalen en de collegetarget wordt behaald.

Jaarstukken 2024

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

Paginanummer in website: 78

Duurzame ontwikkelingsdoelen

Het programma Dienstverlening draagt bij aan Duurzame ontwikkelingsdoelstelling: 16. Vrede, justitie en sterke publieke diensten.

Voor een uitgebreide toelichting zie de [paragraaf Sustainable development goals](#).

Jaarstukken 2024

Projecten

Paginanummer in website: 79

Projecten

Niet van toepassing.

Jaarstukken 2024

Financiën

Paginanummer in website: 80

Financiën

Overzicht baten en lasten

Overzicht van baten en lasten Dienstverlening	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Baten exclusief reserves	17.003	18.804	20.224	1.420
Bijdragen rijk en medeoverheden	347	447	1.058	611
Dividenden	0	1.400	1.394	-6
Overige opbrengsten derden	16.655	16.957	17.772	815
Overige baten	0	0	0	0
Lasten exclusief reserves	98.283	100.020	98.158	-1.862
Apparaatslasten	71.362	70.160	70.062	-97
Inhuur	970	1.158	4.342	3.184
Overige apparaatslasten	1.888	1.210	1.234	23
Personeel	68.505	67.791	64.487	-3.305
Overige verrekeningen	3.007	2.111	3.176	1.065
Overige verrekeningen	3.007	2.111	3.176	1.065
Programmalasten	23.914	27.750	24.920	-2.830
Inkopen en uitbestede werkzaamheden	17.921	20.270	17.430	-2.840
Kapitaallasten	221	2.121	2.262	141
Overige programmalasten	0	0	-5	-5
Subsidies en inkomensoverdrachten	5.772	5.360	5.233	-126
Saldo voor vpb en reserveringen	-81.280	-81.216	-77.934	3.282
Saldo voor reserveringen	-81.280	-81.216	-77.934	3.282
Reserves	910	1.603	110	-1.493
Onttrekking reserves	1.699	2.392	898	-1.493
Bestemmingsreserve Achterstanden Stadsarchief	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Citylab	253	253	253	0
Bestemmingsreserve Compensatie Joodse gemeenschap in Rotterdam	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Doorontwikkeling Organisatie	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Herinrichting Driehoeksplein	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Investerings Rozenburg	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Masterplan Dienstverlening	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Menselijke Maat	0	681	400	-281
Bestemmingsreserve Mooi Mooi Middelland	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Subsidie gebiedscommissie	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Verkiezingen	1.446	1.446	234	-1.212
Rotterdams Investeringsmotor	0	11	11	0

Toevoeging reserves	1.477	1.477	1.477	0
Bestemmingsreserve Citylab	31	31	31	0
Bestemmingsreserve Herinrichting Driehoekspalein	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Verkiezingen	1.446	1.446	1.446	0
Vrijval reserves	689	689	689	0
Bestemmingsreserve Achterstanden Stadsarchief	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Citylab	689	689	689	0
Bestemmingsreserve Continuering programma Wijk aan Zet 22-23	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Herinrichting Driehoekspalein	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Kwaliteitsverbetering BRP	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Menselijke Maat	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Mooi Mooi Middelland	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Veerkrachtig BoTu	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Verkiezingen	0	0	0	0
Saldo	-80.370	-79.613	-77.824	1.789

Afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting

Overzicht afwijkingen programma	Afwijking baten	Afwijking lasten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
1. Opbrengsten leges	843	0	0	843
2. Wijkbudget	0	-1.667	0	1.667
3. Verkiezingen	0	-1.212	-1.212	0
4. Menselijke Maat	0	-281	-281	0
5. Overige afwijkingen	577	1.298	0	-721
Totaal afwijkingen	1.420	-1.862	-1.493	1.789

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn ten opzichte van de begroting. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn ten opzichte van de begroting.

Toelichting afwijkingen

Het saldo van het programma bedraagt € 1,8 mln voordelig. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

1. Opbrengsten leges

Door een grotere vraag naar rijbewijzen en hogere opbrengsten vanuit producten burgerlijke stand en informatieverstrekking vallen de opbrengsten uit leges hoger uit dan verwacht. Dit levert een voordelig resultaat op van € 843.000.

2. Wijkbudget

Het wijkbudget van de wijkraden is niet volledig besteed. De onderbesteding bestaat voor € 1,2 mln uit lagere uitgaven voor representatie- en communicatiemiddelen en voor € 467.000 uit minder bewonersinitiatieven.

3. Verkiezingen

De programmakosten voor de Europese verkiezingen 2024 zijn door administratieve redenen en efficiencyvoordelen lager uitgevallen dan begroot. Dit heeft geresulteerd in een lagere onttrekking aan de Bestemmingsreserve Verkiezingen van € 1,2 mln.

4. Menselijke maat

Op een aantal projecten om de menselijke maat binnen de gemeentelijke dienstverlening te verbeteren, is minder besteed dan vooraf begroot. Het projectvoorstel 'Doenvermogen' schuift door naar 2025, evenals de verwachte kosten voor dit project. Dit heeft geresulteerd in een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve van € 281.000.

5. Overige afwijkingen

Dit betreft een saldo van diverse afwijkingen die gezamenlijk leiden tot een negatief resultaat van € 721.000. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de volgende factoren:

- Vanuit het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) is een financiële bijdrage ontvangen voor vervanging van personeel bij ziekte, zwangerschapsverlof en ouderschapsverlof. Deze extra baten waren niet begroot;
- Hogere afdrachten vanuit leges, enerzijds door gerealiseerde extra opbrengsten vanuit leges, anderzijds doordat bij verwerking van de verwachte meeropbrengsten als gevolg van de reisdocumentenpiek de afdrachten in de begroting niet evenredig zijn toegenomen met de opbrengsten;
- Hogere projectlasten voor de Kleine Kernen Aanpak.

Programma en Rotterdamse taakvelden

Saldo programma Dienstverlening/Rotterdams taakveld	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Dienstverlening				
Bestuur - Gebieden, inspraak en participatie	-30.155	-30.790	-30.355	435
Burgerzaken	-43.216	-42.125	-41.195	930
Musea - stadsarchief	-6.999	-6.698	-6.275	423
Totaal	-80.370	-79.613	-77.824	1.789

Realisatie bestemmingsreserves

Onder dit programma vallen de volgende reserves:

Realisatie bestemmingsreserves Dienstverlening		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Dienstverlening		4.636	1.477	1.726	689	3.699
Bestemmingsreserve BoTu CLLD		106	0	0	0	106
Realisatie bestemmingsreserves Dienstverlening		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Dienstverlening		4.636	1.477	1.726	689	3.699
Bestemmingsreserve BoTu CLLD		106	0	0	0	106
Doel reserve:	Cofinanciering van verplichtingen die reeds zijn aangegaan in het kader van het programma BoTu CLLD.					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2023 (einddatum 31-12-2028)					
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	106	0	0	0	106
	Begroting 2024	106	0	0	0	106
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Citylab		2.561	31	253	689	1.651
Realisatie bestemmingsreserves Dienstverlening		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Dienstverlening		4.636	1.477	1.726	689	3.699
Bestemmingsreserve Citylab		2.561	31	253	689	1.651
Doel reserve:	De bestemmingsreserve is gevormd als dekking voor juridische verplichtingen projecten Citylab.					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2015 (einddatum 31-12-2028)					
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	2.561	31	253	689	1.651
	Begroting 2024	2.561	31	253	689	1.651
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Menselijke Maat		1.969	0	1.239	0	730
Realisatie bestemmingsreserves Dienstverlening		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Dienstverlening		4.636	1.477	1.726	689	3.699
Bestemmingsreserve Menselijke Maat		1.969	0	1.239	0	730
Doel reserve:	Het versterken van de gemeentelijke dienstverlening					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2021 (einddatum 31-12-2026)					
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	1.969	0	1.239	0	730
	Begroting 2024	1.969	0	1.656	0	313
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-417	0	417

Bestemmingsreserve Verkiezingen			0	1.446	234	0	1.212
Realisatie bestemmingsreserves Dienstverlening		Beginstand 1- 1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31- 12-2024	
Dienstverlening		4.636	1.477	1.726	689	3.699	
Bestemmingsreserve Verkiezingen		0	1.446	234	0	1.212	
Doel reserve:	De bestemmingsreserve is gevormd voor het opvangen van fluctuaties in de jaarrekening door kosten Verkiezingen.						
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2013 (einddatum 31-12-2027)						
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand	
	Realisatie 2024	0	1.446	234	0	1.212	
	Begroting 2024	0	1.446	1.446	0	0	
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-1.212	0	1.212	

Jaarstukken 2024

Kaders en verbonden partijen

Paginanummer in website: 81

Kaders en verbonden partijen

Kaders

- [De Rotterdamse Dienstverlening](#)
- [Raadsbesluit Wijk aan Zet](#)
- [Implementatieplan Wijk aan Zet](#)
- [Verordening op de Wijkraden](#)
- [Archiefwet](#)
- [Kieswet](#)

Verbonden partijen

De volgende Verbonden partijen worden ingezet om het doel van het programma te realiseren:

- MultiDiensten Rotterdam B.V.
- Dimpact

Een uitgebreide toelichting is te vinden in de [paragraaf Verbonden partijen](#).

Jaarstukken 2024

Verantwoordelijke collegeleden

Paginanummer in website: 82

Verantwoordelijke collegeleden

Wethouder Simons

Wethouder Simons is verantwoordelijk voor de portefeuille Haven, Economie, Horeca en Bestuur (wijken en kleine kernen).

'Aan de slag in de wijk, dichtbij en samen met Rotterdammers.'

Wethouder van Rij

Wethouder van Rij is verantwoordelijk voor de portefeuille Financiën, Organisatie, Dienstverlening en Grote Projecten.

Jaarstukken 2024

Economische ontwikkeling

Paginanummer in website: 83

Economische ontwikkeling

Het programma richt zich op het verdienvermogen van Rotterdam. Door te zorgen voor de juiste omstandigheden voor het bedrijfsleven komen banen beschikbaar voor Rotterdammers en regiobewoners. Het gaat daarbij om versterking van het ondernemersklimaat, een uitstekende gemeentelijke dienstverlening aan bedrijven en ruimte voor ondernemerschap. De gemeente Rotterdam steunt de ontwikkelingen in het mkb naar toekomstbestendig en innovatief ondernemerschap. Zo draagt het programma bij aan een schone, innovatieve en circulaire Rotterdamse economie.

Jaarstukken 2024

Voortgang 2024

Paginanummer in website: 84

Voortgang 2024

Economische ontwikkeling

Voor 2024 is een matige economische groei (<1%) voor Rijnmond geraamd (bron EUR/NEO 2024). In 2025 trekt de groei naar verwachting iets aan (1,4%, bron: Rabobank 2025). Maar deze groei staat onder grote druk door internationale concurrentie, lage productiviteit, netcongestie, arbeidsmarktkrapte, inflatie en geopolitieke spanningen.

Door deze ontwikkelingen staat het Rotterdamse vestigingsklimaat onder druk, met name in de haven. Daardoor worden de vestigingsmogelijkheden van nieuwe bedrijven beperkt, kunnen bestaande bedrijven zich moeilijker ontwikkelen en overwegen bedrijven soms zelfs te vertrekken. De inzet van de gemeente moet erop gericht zijn om de effecten hiervan zo veel mogelijk af te zwakken. Zo voert de gemeente een aanpak netcongestie uit in de stad en lobbyt de gemeente samen met partners voor het verbeteren van het vestigingsklimaat in de haven.

Deze economische ontwikkeling versterkt de noodzaak om samen met partners verder te werken aan de verbreding en vernieuwing van de Rotterdamse economie. Zoals het versterken van het vestigingsklimaat van het life science cluster in Rotterdam en het ondersteunen van de digitalisering van het mkb. Ook zet de gemeente in op het faciliteren van de energietransitie van het Havenindustriële Complex. Daar hebben we de ambitie om de haven te ontwikkelen tot waterstofhub.

Belangrijke gebeurtenissen in 2024:

- Om bij te dragen aan de doelstellingen van het target bedrijfsruimte is er in de voorjaarsnota € 7,5 mln beschikbaar gekomen: € 7,1 mln voor het oprichten van een bedrijfsruimtefonds en € 0,4 mln voor de Spaanse polder. Ook is het gelukt om in gebiedsontwikkelingen zoals Hunter Douglas, ruimte voor bedrijvigheid te behouden in de stad. Dat draagt bij aan een evenwichtige goede groei van de stad.
- De subsidieregeling bedrijventerreinen en winkelgebieden is in 2024 een groot succes gebleken. Het subsidieplafond voor deze regeling is het afgelopen jaar meerdere keren verhoogd. In 2024 is er uiteindelijk € 810.000 subsidie verleend voor de aantrekkelijkheid en toekomstbestendigheid van winkelgebieden en bedrijventerreinen.
- In het eerste en tweede kwartaal van 2024 zijn de nieuwe horecagebiedsplannen vastgesteld. In deze nieuwe plannen is meer ruimte in de stad voor (nacht)horeca. Op 15 locaties wordt ruimte geboden aan de ontwikkeling van 24-uurshoreca. Naast nieuwe locaties gaat het ook om de mogelijkheid tot verzwaring van de vergunning op bestaande locaties. Daarnaast staat in de nieuwe horecagebiedsplannen waar de mogelijkheid is om terrassen structureel te verruimen.
- [Ondernemersbalie 40 jaar!](#) In 2024 vierde de gemeente Rotterdam dat zij al 40 jaar ondernemersdienstverlening aanbiedt. De viering leverde veel interne en externe exposure op voor de dienstverlening van de gemeente aan ondernemers. Met onder andere vele posts op de sociale media, heel veel ondernemersevents, trotters op het Kruisplein, filmpjes en artikelen op RIO en Ondernemen010.nl, expositie op het Timmerhuis. Op 1 februari 2025 is het jubileumjaar afgesloten.
- Op waterstofgebied in de haven zijn weer stappen gezet. In mei 2024 vond voor de tweede keer de World Hydrogen Summit plaats in Rotterdam. En er zijn innovatieve waterstofprojecten ondersteund via Duurzaamheidstransitiebudget (DTB) hiervoor. Voorbeelden zijn Euroloop en Platform Zero.

10.000 keer mkb-ondernemers in 4 jaar van advies of informatie voorzien

Realisatie 2022: **2.434**

Realisatie 2023: **5.662**

Realisatie 2024: **7.788**

Resultaat indicator 2022-2024 (cumulatief) : ondernemers zijn 15.844 keer ondernemers van advies en informatie voorzien.

De doelstelling van de indicator is daarmee behaald.

De meting van deze indicator gebeurt aan de hand van het aantal klantcontacten met mkb-ondernemers. Het kan voorkomen dat sommige ondernemers van meerdere mogelijkheden gebruik maken en dubbel worden geteld. Het gaat om het gebruik van de ondernemersbalie en deelname aan bijeenkomsten of workshops. Bijvoorbeeld over circulair ondernemen of digitalisering van bedrijfsvoering, koppeling van investeerders aan mkb'ers. En door netwerkevents als Upstream, Immersive Tech Week, ondernemen010Live! en BT010.

De ondernemersbalie heeft in 2024 3.040 klantcontacten gehad met ondernemers. De contacten die de bedrijfscontactfunctionarissen, accountmanagers en projectmanagers hebben met ondernemers zijn geen onderdeel van deze indicator. Ook bezoekers van de website ondernemen 010 en klantcontacten van 14010 tellen niet mee, maar is wel inzichtelijk. Zo zijn er 31.315 bezoekers op de website ondernemen010 geweest en heeft 14010 in totaal 16.828 ondernemers verder geholpen.

Uitlokken van 1 miljard investeringen in Rotterdamse bedrijven en nieuwe vestigers, die 2.000 banen opleveren

Realisatie 2022: € 2,5 miljard en 1.343 banen

Realisatie cumulatief 2023: € 2,62 miljard en 1.986 banen

Realisatie cumulatief 2024: € 2,88 miljard en 2.664 banen

De doelstelling van deze indicator is behaald.

In deze indicator neemt de gemeente de investeringen mee van bedrijven die zich in Rotterdam vestigen met begeleiding door InnovationQuarter of Rotterdam Partners.

Het resultaat van de uitgelokte investeringen over de collegeperiode tot heden is zeer positief. Daarbij is het beeld in positieve mate mede sterk beïnvloed door het investeringsbesluit van Neste in 2022 voor realisatie van bioraffinage. Hiermee zijn investeringen gemoeid van € 2,3 miljard en 230 banen. Ook los van Neste is het beeld van aangetrokken investeringen positief.

Na een herpositionering van de landelijke acquisitiestrategie binnen Invest in Holland is na een initiële daling het aantal projecten en uitgelokte investeringen voor de Rotterdamse regio relatief gestabiliseerd. Bi deze herpositionering gaat de aandacht meer uit naar het aantrekken van investeringen die ecosysteemversterkend zijn en aansluiten bij de grote transitieopgaven. Sinds 2023 neemt het aantal bedrijven weer toe dat zich in Rotterdam wil vestigen. Dit gaat enigszins in tegen de trend waarbij het aantal internationale toetreders in Nederland en in Europa afneemt.

Ondanks de uitdagingen in het landelijke vestigingsklimaat, slaagt de regio erin zich positief te positioneren voor bedrijvigheid die aansluit bij de sterke sectoren in Rotterdam. Uitdagingen zijn onder andere netcongestie, gebrek aan fysieke ruimte, veranderingen van nationaal beleid en stikstofproblematiek en geopolitieke uitdagingen (oorlog in Oekraïne, grote stimulans in de VS, etc).

Collegetarget bedrijfsruimte: De doelstelling voor deze collegeperiode is behoud van voldoende bedrijfsruimte door te zorgen dat de omvang m² bedrijfsruimte blijft op het niveau van 1 juli 2022

Nulmeting 1 juli 2022: 4.264.471 m²

Mijlpaal 1 januari 2023: 4.288.765 m²

Realisatie 1 januari 2024: 4.272.299 m²

Realisatie 1 januari 2025: 4.355.665 m²

In 2024 is de voorraad m² bedrijfsruimte met ruim 80.000 m² toegenomen door enkele (incidentele) grootschalige vastgoedopleveringen in het buitengebied en op bedrijventerrein Spaanse Polder. In totaal is in de periode 1 juli 2022 - 1 januari 2025 de voorraad m² bedrijfsruimte gestegen met ongeveer 90.000 m².

De collegetarget ligt hiermee binnen bereik. Het afremmen van transformatie is dankzij de target en het actieplan bedrijfsruimte effectief gebleken.

Bij het opstellen van het collegetarget is voor deze collegeperiode rekening gehouden met 180.000m² aan afname door grote gebiedsontwikkelingen waar woningbouw gepland is. Het tempo van deze gebiedsontwikkelingen is door markmechanismen vertraagd. Er is nog geen structurele oplossing gevonden voor de compensatie van bedrijfsruimte die na 2026 dreigt te verdwijnen.

Aanpak 25 winkelstraten om in deze collegeperiode de winkelgebieden toekomstbestendiger en economisch vitaal te maken door ze om te vormen naar aantrekkelijkere ontmoetings- en verblijfsgebieden

Realisatie 2022: 5

Realisatie 2023 (cumulatief): 24

Realisatie 2024 (cumulatief): 31

De doelstelling van deze indicator is behaald.

Meting en monitoring vindt binnen het programma vitale kerngebieden plaats op basis van de gebiedsgerichte aanpakken en subsidieaanvragen aanpak Vitale Kerngebieden. Met het vaststellen van de subsidieregeling Aanpak Vitale Kerngebieden stelt de gemeente winkelgebieden over de hele stad de komende jaren in staat om aan hun opgave(n) te werken.

Als start hanteert de gemeente in de regel een afspraak met collectieve ondernemers en vastgoedeigenaren om een gezamenlijk document op te stellen. In zo'n document staat de ambitie en een strategie voor de straat omschreven. Dit gebeurt door voorgesprekken met allerlei vertegenwoordigers en belanghebbers in het gebied. De gemeente zet hiervoor kwartiermakers en bedrijfscontactfunctionarissen in.

Verhogen van de bezettingsgraad van de marktkramen op de warenmarkten naar minimaal 80%

Realisatie 2022: 68%

Realisatie 2023: 71%

Realisatie 2024: 75%

Deze indicator wordt jaarlijks gemonitord. In 2024 is de bezettingsgraad wederom gestegen en per eind 2024 uitgekomen op 75%. De bezettingsgraad van de marktkramen is gebaseerd op de inname van marktkramen door de vaste plaatshouder en de meelopers gemonitord gedurende de marktdag. Een vaste plaatshouder is verplicht om zijn kraam één maal in de veertien dagen in te nemen. Vooral met slecht weer zijn minder kramen op de markt bezet dan het uitgegeven aantal vaste plaatsen. Hierdoor is op de marktdag het aantal bezette kramen lager dan het aantal kramen dat als vast is uitgegeven. Het aantal marktplaatsen dat per 1 januari 2025 vast is uitgegeven is 88%. Gedurende het jaar schommelt dit percentage vanwege opzeggingen en het tussentijds opnieuw uitgeven van een vaste plaats. Ook als vaste plaatshouders hun plaats niet innemen, betalen zij marktgeld. De op dagbasis lege plaatsen zijn beschikbaar voor de meelopers. Meelopers zijn marktondernemers die op de wachtlijst staan voor een vaste plaats.

Om de bezettingsgraad te verhogen zijn er na de zomer 2024 animatie en promotie video's online gezet om meer bezoekers en marktondernemers enthousiast te maken voor de markten. De bezettingsgraad is gestegen echter het streven van 80 % is niet gehaald. Ook in 2025 wordt er gewerkt om de stijgende lijn in de bezetting vast te houden en gaat de inzet om de inname van de marktplaatsen zowel vast als op dagbasis te stimuleren onverminderd verder.

Financiële afwijkingen t.o.v. bijgestelde begroting 2024

Economische ontwikkeling	-656
Rotterdamse Warenmarkten	-824
Overige afwijkingen en reserves	168

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn ten opzichte van de begroting. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn ten opzichte van de begroting.

Jaarstukken 2024

Doel: Ondersteuning van het mkb naar toekomstbestendig en innovatief ondernemerschap

Paginanummer in
website: 85

Doel: Ondersteuning van het mkb naar toekomstbestendig en innovatief ondernemerschap

Wat wil de gemeente bereiken?

- Ondernemers ervaren optimale gemeentelijke dienstverlening.
- Bestaande mkb'ers krijgen ondersteuning bij het invoeren van toekomstgerichte bedrijfsvoering en productieprocessen
- De gemeente faciliteert innovatieve startende en groeiende ondernemers in het mkb zodat ze zich sterk kunnen ontwikkelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Aansluitend op de aangenomen motie Ondernemend Rotterdam krijgen zowel het bestaande midden- en kleinbedrijf (mkb) als startende en groeiende bedrijven ondersteuning om zich voor te bereiden op de toekomst. Daarvoor is begin 2023 in samenwerking met het Rotterdamse bedrijfsleven het Mkb Actieprogramma opgeleverd, waarmee we ondernemers helpen hun bedrijfsvoering te vernieuwen zodat zij (ook) in de toekomst succesvol kunnen ondernemen.

Ondernemers ervaren optimale gemeentelijke dienstverlening

- We leveren met de Ondernemersbalie een ingang voor alle vragen van ondernemers en (pré-) starters via fysiek contact, telefoon en email. Persoonlijk maatwerk is daarbij het keyword.
- De gemeente verbetert de dienstverlening door verdere ontwikkeling van het platform Ondernemen010 (website, nieuwsbrief en social media-kanalen).
- We versterken de samenwerking in winkelstraten en bedrijventerreinen door inzet van bedrijfscontactfunctionarissen en accountmanagers. De gemeente verbetert de informatievoorziening en organiseert netwerkbijeenkomsten.
- De gemeente zet in op minder regels en bureaucratie en een 'ja, mits-houding'. Het succesvolle coronaloket heeft een nieuwe vorm gekregen waarbij een multidisciplinair gemeentelijk expertteam snel handelt, integraal afweegt in de geest van regelgeving, en maatwerk levert in de facilitering van ondernemers. Dit zetten we door.
- Gemeentelijke plannen worden in de conceptfase via de MKB-toets nader onderzocht op impact op het ondernemersklimaat en waar nodig bijgesteld.
- De gemeente versterkt de wijk economie door goede aansluiting bij de gebiedsgerichte vragen, kansen en mogelijkheden. En we intensiveren de samenwerking met de gebiedsorganisatie op het gebied van de wijk economie. Dit krijgt vorm door structureel contact tussen de bedrijfscontactfunctionarissen en wijkmanagers- en netwerkers, monitoring van de voortgang op managementniveau en inzet van integrale gebiedsteams die regie houden op de uitvoering door de gemeente.

Bestaande mkb'ers krijgen ondersteuning bij de invoering van toekomstgerichte bedrijfsvoering en productieprocessen in het mkb

- De gemeente ondersteunt bedrijven om toekomstbestendig te ondernemen, zodat ze bijdragen aan een schone, innovatieve, digitale en circulaire economie. Dit gebeurt door de organisatie van activiteiten voor en door ondernemers met als doel ondernemers te informeren, inspireren en activeren.
- De gemeente zet de subsidie voor initiatieven van ondernemerscollectieven op bedrijfsterreinen en in winkelgebieden voort.

De gemeente faciliteert innovatieve startende en groeiende ondernemers in het mkb zodat ze zich sterk kunnen ontwikkelen

- De gemeente ondersteunt innovatieve, startende en groeiende bedrijven bij de financiering, het vinden van talent en aanboren van nieuwe markten. Dit gebeurt met verschillende partners en netwerken in de stad.
- De gemeente investeert in fondsen, zoals IQCapital, UNIIQ, het Energietransitiefonds Rotterdam (uitvoering door InnovationQuarter) en ICOS Cleantech Fund. Bedrijven kunnen bij deze fondsen financiering aanvragen voor de ontwikkeling van vernieuwende producten en diensten die werkgelegenheid voor Rotterdammers creëren.
- De gemeente helpt ondernemers – waaronder uit het mkb - om gebruik te maken van Europese fondsen voor vernieuwing, digitalisering en verduurzaming, met als voorbeelden Kansen voor West (ca. 30 miljoen) en het Just Transition Fund (ca. 60 miljoen). Voor Kansen voor West zijn wij ook de managementautoriteit.
- De gemeente voert gesprekken met regiopartners en het Rijk om het mkb te betrekken bij projecten van het Nationaal Groeifonds.
- Kansen benutten van de digitale economie door koplopers te faciliteren en het mkb te helpen mee te komen in de toenemende digitalisering. Ook biedt de gemeente ondersteuning bij de aanleg van een excellente digitale infrastructuur door operationele samenwerkingsafspraken te

maken met aanbieders voor de aanleg van glasvezel, bewoners en bedrijven te informeren en lobbyactiviteiten uit te voeren ten aanzien van wet- en regelgeving.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
10.000 keer mkb-ondernemers in 4 jaar van advies of informatie voorzien	2.434	5.662	2.500	7.788	7.500	10.000		

Toelichting indicatoren

10.000 keer mkb-ondernemers in 4 jaar van advies of informatie voorzien

Realisatie 2022: 2.434

Realisatie 2023: 5.662

Realisatie 2024: 7.788

Resultaat indicator 2022-2024 (cumulatief) : ondernemers zijn 15.844 keer ondernemers van advies en informatie voorzien.

De doelstelling van de indicator is daarmee behaald.

De meting van deze indicator gebeurt aan de hand van het aantal klantcontacten met mkb-ondernemers. Het kan voorkomen dat sommige ondernemers van meerdere mogelijkheden gebruik maken en dubbel worden geteld. Het gaat om het gebruik van de ondernemersbalie en deelname aan bijeenkomsten of workshops. Bijvoorbeeld over circulair ondernemen of digitalisering van bedrijfsvoering, koppeling van investeerders aan mkb'ers. En door netwerkevents als Upstream, Immersive Tech Week, ondernemen010Live! en BT010.

De ondernemersbalie heeft in 2024 3.040 klantcontacten gehad met ondernemers. De contacten die de bedrijfscontactfunctionarissen, accountmanagers en projectmanagers hebben met ondernemers zijn geen onderdeel van deze indicator. Ook bezoekers van de website ondernemen 010 en klantcontacten van 14010 tellen niet mee, maar is wel inzichtelijk. Zo zijn er 31.315 bezoekers op de website ondernemen010 geweest en heeft 14010 in totaal16.828 ondernemers verder geholpen.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

Mkb-actieprogramma

In 2024 is ingezet op de uitvoering van het mkb-actieprogramma. De wethouder economie heeft toegezegd in de jaarrekening te rapporteren over voorbeelden van resultaten van het mkb-actieprogramma. Ook is invulling gegeven aan andere toezeggingen.

Toezeggingen

- Er is toegezegd jaarlijks te rapporteren over het aantal uitgevoerde mkb-toetsen (toezegging 23bb005307). In 2024 zijn er 18 uitgevoerd. Zo zijn onder andere horeca-ondernemers betrokken bij de horecagebiedsplannen. En BIZ'en zijn betrokken bij het verruimen van de regels van de inrichting openbare ruimte. Daardoor zijn er meer mogelijkheden voor gebiedsmarketing voor ondernemerscollectieven. Brancheverenigingen en de marktadviescommissie (gekozen vertegenwoordigers van marktondernemers) zijn betrokken bij de nog vast te stellen marktverordening en het marktreglement. In deze collegeperiode zijn er 29 mkb-toetsen uitgevoerd.
- Er is toegezegd om strak te sturen op klantsignalen over regeldruk en hierover in de jaarrekening te rapporteren (toezegging 23bb007209). Bij meerdere signalen over eenzelfde onderwerp is extra ingezet. Zo is de online regelhulp voor startende ondernemers gelanceerd; wordt kritisch gekeken naar de noodzaak van het aanvragen van meerdere vergunningen bij de gemeente; de informatievoorziening op rotterdam.nl/horeca is gestroomlijnd zodat ondernemers snel de gewenste informatie vinden en kunnen doorklikken naar het vergunningenportaal; en het format voor meervoudig onderhandse aanbestedingsprocedure is sterk vereenvoudigd. Uitgenodigde mkb'ers en leveranciers kunnen nu in een document van 5 pagina's (voorheen 30+ pagina's) kennisnemen van een mogelijke opdracht inclusief procedure.
- Er is toegezegd jaarlijks onderzoek te doen naar hoe mkb-ondernemers de ondersteuning van de gemeente ervaren, met rapportage aan de gemeenteraad bij de jaarrekening (toezegging 23bb005308). In 2023 is een basisenquête uitgevoerd, waaruit meerdere signalen naar voren kwamen. Op basis van deze signalen verbetert de gemeente continu haar dienstverlening. Door bezuinigingen op communicatie was het niet mogelijk de bestaande enquête opnieuw uit te zetten. In plaats daarvan is feedback van ondernemers opgehaald tijdens bijeenkomsten en evenementen, zoals bij ondernemen010live! Daaruit blijkt dat ondernemers zeer positief zijn over deze bijeenkomsten en de evenementen die de gemeente organiseert. Maar ook blijkt dat veel dienstverlening van de gemeente onbekend is. Via de kanalen van ondernemen010 werkt

de gemeente eraan om de bekendheid van haar dienstverlening te verbeteren. En de gemeente onderzoekt hoe zij regelmatig onderzoek kan uitvoeren en de respons kan vergroten, zonder ondernemers te veel te belasten, gezien de kritiek op schriftelijke enquêtes. De gemeente blijft ook alert op signalen over regeldruk.

Voorbeelden van resultaten van het Mkb actieprogramma

- Toekomstbestendig ondernemerschap: Met onder andere BlueCity werkten 150 mkb-ondernemers samen via programma's als Het Nieuwe Nassen, Hotel Neutraal en CIRCO aan circulaire oplossingen. Andere activiteiten en events zijn MKB Duurzaamheids Experience, SHELEADS+, Rotterdam Square Science café en de dag van de ondernemer.
- Het coronaloket heeft begin 2023 een structurele doorstart gemaakt met het Team Ondernemersmaatwerk (TOM). In 2024 heeft dit team 39 maatwerkverzoeken van horecaondernemers behandeld.
- In februari 2024 werd samen met MKB Rotterdam Rijnmond de tweede editie van Ondernemen010Live gehouden, als onderdeel van het mkb Actieprogramma. Verschillende Rotterdamse ondernemers vertelden over hun ervaringen en er was een informatiemarkt met informatie voor ondernemers over diverse activiteiten van de gemeente en andere dienstverlenende partners uit de stad. Ongeveer 250 deelnemers bezochten dit evenement.
- Eind mei 2024 vond in samenwerking met meer dan 40 publieke en private partners de 5e editie van Upstream plaats. Dit is het grootste evenement voor vernieuwende bedrijven in de regio. Het evenement brengt startups, scale-ups, innovatief mkb, investeerders, corporates en beleidsmakers samen. Het doel is dat ze de innovatiekracht van de regio vergroten en voor groei van bedrijven zorgen. Op het tweedaagse evenement kwamen ongeveer 2.500 deelnemers af.
- Tijdens het ABN AMRO Open tennistoernooi werd een Rondetafel Vrouwen in technologie gehouden. De deelnemers voerden een open, eerlijk en praktisch gesprek over de rol en het belang van vrouwen in de wereld van innovatie en technologie. De genodigden kwamen uit het bedrijfsleven, kennisinstituten en overheidsinstellingen. Door deze sessie zijn er mooie samenwerkingsverbanden ontstaan.
- Tijdens Immersive Tech Week was een paneldiscussie Women in Immersive Tech, waarbij de nadruk lag op vrouwelijk ondernemerschap, het creëren van multidisciplinaire teams vanuit de gedachten van diversiteit en inclusie, en de kracht van empathie in de technologische wereld. Deze sessie werd ondersteund vanuit de Nederlandse en Europese tak van de branchevereniging Women In Immersive Tech (WIIT). In 2025 organiseert de gemeente samen met deze branchevereniging vervolgsessies.
- Op 31 mei 2024 vond het iAsk Techniekfestival plaats, waarbij iTanks innovators, partners, uitdagingen in de technische sector bij elkaar brengt.
- MKB Rotterdam Rijnmond organiseerde maandelijkse verschillende Lunchspecials. Deze specials bestaan uit een inhoudelijk deel, gekoppeld aan een thema of uitdaging en een netwerklunch. Op 1 juli vond de MKB Duurzaamheids Experience plaats in Diergaarde Blijdorp. Een jaarlijks terugkerende bijeenkomst, waarbij ondernemers worden geïnformeerd, geïnspireerd en (hopelijk) geactiveerd over hoe zij zelf aan de slag kunnen met het verduurzamen van hun bedrijfsvoering.
- De gemeente heeft met Erasmus Enterprise een intentieovereenkomst getekend om samen meer in te zetten voor het stimuleren van innovatief ondernemerschap door bedrijven te faciliteren voor talent, nieuwe kennis, financiering en netwerken.
- Ook is een samenwerking gestart tussen de gemeenten Rotterdam, Den Haag en Leiden, de provincie Zuid-Holland en de Metropoolregio Rotterdam Den Haag om nog meer samen te werken om kansrijke startups en scale ups in de regio te laten doorgroeien.
- In november 2024 organiseerde ECE en NLGroeit, met steun van de gemeente Rotterdam, de Top 250 Awards Ceremony. Daarin werden de snelst groeiende bedrijven van Nederland in de spotlight gezet.
- De gemeente zet in op versterking van de digitale economie door het naar Rotterdam halen en begeleiden van toonaangevend internationale congressen, zoals de Immersive Tech week voor augmented en virtual reality. En met Rotterdam Gaming Connect netwerkevenement het positioneren van Rotterdam als stad waar de game-industrie een thuis heeft. Verder is inzet op de noodzakelijke infrastructuur als de stadsbrede verspreiding van glasvezel voor ondernemers – die ook steeds vaker vanuit huis of op locatie werken - en voor consumenten.
- In 2024 hebben 995 mkb-ondernemers hun kosten voor energie kunnen verlagen via het project energie klus & coach. Het Energie Klus & Coach-team helpt ondernemers met energiebesparende adviezen en gratis maatregelen zoals tochtstrips, deurdrangers en LED-verlichting. In 2025 wordt het project voortgezet.

Overige resultaten binnen dit doel:

- Wegens succes is het subsidieplafond van de subsidieregeling bedrijventerreinen en winkelgebieden 2 keer verhoogd. Er zijn 60 subsidieaanvragen van ondernemerscollectieven behandeld en er is € 807.000 aan subsidie verleend voor de aantrekkelijkheid en

toekomstbestendigheid van hun winkelgebieden en bedrijventerreinen. Omdat de gemeente de helft van de kosten subsidieert, komt dit neer op een totale investering van € 1,6 mln in deze gebieden.

- Samen met Erasmus Centre for Entrepreneurship en MKB Rotterdam is een eerste pilot meerdaagse training Slim innoveren georganiseerd voor mkb'ers om tot concrete innovaties in hun bedrijf te komen. Deze pilot werd hoog gewaardeerd en wordt voortgezet.
- In het voorjaar 2024 hebben 4 handelsmissies voor startup/scale-ups plaatsgevonden: Hello Tomorrow Parijs, Vivatech Parijs, Verenigde Staten Westcoast expedition, Slush Helsinki. Up!Rotterdam heeft samen met Techleap en Rijksdienst voor Ondernemend Nederland deze missies georganiseerd en voorbereidende sessies gehost. Vanuit Zuid Holland namen 48 bedrijven deel aan deze missies, waarvan 20 bedrijven met een vestiging in Rotterdam.
- In mei 2024 heeft de Europese Commissie het Europese samenwerkingsproject BRAVE goedgekeurd, waarin de gemeente Rotterdam de trekkende partij is. Vanuit dit project ontvangt de gemeente Rotterdam ongeveer een half miljoen om activiteiten uit te voeren voor het opschalen van innovatieve ondernemers voor verduurzaming en schone technologie.
- Er zijn 37 BIZ-gebieden begeleid en gemonitord. Daarnaast hebben 8 bestaande en 3 nieuwe BIZ zich aangemeld om in 2025 een (door)start te maken. Hun jaarplannen zijn gemonitord en beoordeeld. Op 26 maart vond als aftrap de voorlichtingsavond plaats. Ook de rest van het jaar werden de ondernemers door de aan hen gekoppelde kwartiermaker en gemeente begeleid in het proces.
- [Ondernemersbalie 40 jaar!](#) In 2024 vierde de gemeente dat zij al 40 jaar ondernemersdienstverlening aanbiedt. Dit begon op 1 februari 1984 in de Centrale Bibliotheek en is uitgegroeid tot een breed aanbod in dienstverlening voor ondernemers. De viering heeft veel interne en externe exposure opgeleverd voor de dienstverlening van de gemeente aan ondernemers. Met onder andere vele posts op de socials, heel veel ondernemersevents, trotters op het Kruisplein, filmpjes en artikelen op Rio en Ondernemen010.nl, expositie op het Timmerhuis.

Jaarstukken 2024

Doel: Excellent ondernemersklimaat

Paginanummer in website: 86

Doel: Ontwikkeling van een excellent ondernemers- en investeringsklimaat

Wat willen we bereiken?

- Een sterk ondernemersklimaat bevorderen door de inzet op de economische ontwikkeling van kansrijke sectoren.
- Versterken en spreiden van toerisme, horeca en hotels in de stad
- Versterken van het investeringsklimaat door het aantrekken van bedrijven, congressen en talent
- Faciliteren circulaire economie en energietransitie in stad en haven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Een sterk ondernemersklimaat bevorderen door de inzet op de economische ontwikkeling van kansrijke sectoren

- We faciliteren het proces van de denktank van Rotterdamse ondernemers om tot te komen tot een advies aan het college en de raad over de Rotterdamse economie in 2040 en welke acties op korte termijn ondernomen kunnen worden om dit te bereiken. De verwachting is dat in de eerste helft van 2025 de denktank haar advies zal presenteren.
- De gemeente zet in op een internationaal concurrerende en toekomstbestendige haven en maritieme economie die welvaart biedt voor de stad. De gemeente ondersteunt maritieme bedrijven om innovatiever, digitaler, circulaire en duurzamer te werken om voorbereid te zijn op de energie- en grondstoffentransitie.
- We komen samen met partners tot een herijkte havenvisie waarin de Rotterdamse haven van de toekomst en de weg daar naartoe beschreven worden.
- Om het vergunningenproces bij het voor elkaar krijgen van de energietransitie te verspoelen, is een vergunningenloods actief. Hierin werken Deltalinqs, DCMR, HbR, Provincie en de gemeente samen.
- We ondersteunen belangrijke innovatieve projecten voor de ontwikkeling van waterstofeconomie in de Merwevierhavens en op Rotterdam The Hague Airport.
- Aangezien de haven en de maritieme economie niet stoppen bij de gemeentegrenzen werken we regionaal samen aan de profilering onder de vlag van Rotterdam Maritime Capital of Europe en om de regionale maritieme maakindustrie te versterken. De gemeente versterkt het Life Science & Health (LSH) innovatie- en vestigingsklimaat door de fysieke ontwikkeling van de Erasmus MC health tech campus te ondersteunen. Verder draagt de gemeente de komende jaren bij aan de stichting Rotterdam Square dat als verbindende netwerk- en campusorganisatie het LSH-ecosysteem in de stad verder versterkt en uitbouwt. Door haar activiteiten zal de Erasmus MC health tech campus aangevuld worden met ondernemerschap.

Versterken en spreiden van toerisme, hotels en horeca in de stad

- De gemeente geeft waar mogelijk meer ruimte voor de horecasector in de vorm van uitbreiding van terrassen, verkenning van nieuwe locaties voor nachthoreca en een goede mix van horeca en woningen. Daartoe is begin 2023 een nieuw Uitvoeringsplan Horeca vastgesteld en zijn in juli 2024 de 15 horecagebiedsplannen geactualiseerd. Met de nieuwe horecagebiedsplannen wordt op 15 locaties ruimte geboden aan de ontwikkeling van 24-uurshoreca.
- De gemeente stimuleert het spreiden van bezoekers door samen met ondernemers en bewoners verder te bouwen aan de identiteit en het aanbod van de stad. Die identiteit en dat aanbod brengt de gemeente samen met Rotterdam Partners voor het voetlicht. Daarnaast zetten we in op een spreiding van hotels en andere horeca, zodat de stad in zijn geheel aantrekkelijker wordt voor Rotterdammers, bezoekers en ondernemers.
- De gemeente geeft mede richting aan marketingcampagnes, zoals die van Rotterdam Partners, om specifieke bezoekersdoelgroepen aan te trekken, in lijn met de visie Toerisme. Op het onderdeel Gastvrijheid wordt de Visie Toerisme geactualiseerd.
- De gemeente faciliteert toeristische marktinitiatieven die bijdragen aan vernieuwing - en waar nodig herstel - van de aantrekkingskracht van de stad en de ontwikkeling van aantrekkelijke gebieden en wijken. De gemeente werkt aan een toeristische sector die klaar is voor de toekomst. Dat doen we door bezoekers bewust te maken van de mogelijkheden van duurzaam vervoer, zoals trein en ander openbaar vervoer, deelfietsen en zo meer. De gemeente werkt met de sector zelf aan onder meer een verduurzamingstraject voor de hotelsector onder de noemer Hotel Neutraal.

Versterking van het investeringsklimaat door het aantrekken van bedrijven, congressen en talent

- De gemeente zet zich in om buitenlandse bedrijven naar Rotterdam te halen die bijdragen aan de verandering naar een digitale, schone, innovatieve en circulaire economie. Dat gebeurt door samen met Rotterdam Partners, InnovationQuarter en het Havenbedrijf Rotterdam de vestiging van deze bedrijven actief te ondersteunen
- We versterkende internationale positie van Rotterdam op het gebied van beurzen en congressen. Dit gebeurt door zakelijke evenementen aan te trekken die aansluiten bij de ambities van de stad. Hiertoe werkt de gemeente samen met de branche en Rotterdam Partners.

- Samen met bedrijven, onderwijsinstellingen – waaronder de IT Campus - en andere partijen in de stad versterkt de gemeente lopende uitvoeringsprojecten die zijn gericht op talentontwikkeling en het aantrekken van talent. Dit is een bijdrage aan de oplossing van het tekort op de arbeidsmarkt.
- We ondersteunen Rotterdam Partners om de (financiële) betrokkenheid van het bedrijfsleven bij de activiteiten van Rotterdam Partners te vergroten.

Faciliteren van de circulaire economie en energietransitie in stad en haven:

- Met het programma Energietransitie Haven-Industrieel Complex brengt de gemeente focus aan op zes thema's: ondersteunen van de ontwikkeling van Rotterdam tot Europe's Hydrogen Hub (met daarbij een speciale focus op innovatie, waterstofmaakindustrie en handel), ondersteunen van projecten op het gebied van energiebesparing in de industrie, versnelling vergunningverlening (Versnellingshuis), werken aan om- en bijscholing van technisch personeel, ondersteuning van initiatieven voor versnelling van de grondstoffentransitie, ondersteuning van broodnodige circulaire projecten, en tenslotte sturen op de ontwikkeling van infrastructuur om de transitie mogelijk te maken zoals een waterstofnetwerk en de Delta Rhine Corridor.
- De gemeente zet in op activiteiten die nieuwe en bestaande ondernemers ondersteunen in de transitie naar de circulaire economie. Het zwaartepunt ligt hierbij op de chemische maakindustrie in de haven en op maakbedrijven en consumentendiensten in de stad. We zetten in op dienstverlening aan bedrijven met onder meer het circulair loket en het netwerkactiviteiten die bedrijven informeren en activeren. Bedrijven en andere partners die op circulair gebied vernieuwende producten en diensten ontwikkelen - en zo daarmee ook werkgelegenheid voor Rotterdammers kunnen creëren –, ondersteunen we naast kennis en advies ook mogelijk met maatwerksubsidies. Vanaf 2025 is er een subsidieregeling om ondersteuning te bieden.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Uitlokken van € 1 miljard investeringen in Rotterdamse bedrijven en nieuwe vestigers, die 2.000 banen opleveren in 4 jaar	€ 2,5 miljard en 1.343 banen	€ 0,12 miljard en 643 banen	€ 0,25 miljard en 500 banen	€ 0,26 miljard en 678 banen	€ 0,25 miljard en 500 banen	€ 0,25 miljard en 500 banen		

Toelichting indicatoren

Uitlokken van 1 miljard investeringen in Rotterdamse bedrijven en nieuwe vestigers, die 2.000 banen opleveren

Realisatie 2022: € 2,5 miljard en 1.343 banen

Realisatie cumulatief 2023: € 2,62 miljard en 1.986 banen

Realisatie cumulatief 2024: € 2,88 miljard en 2.664 banen

De doelstelling van deze indicator is behaald.

In deze indicator neemt de gemeente de investeringen mee van bedrijven die zich in Rotterdam vestigen met begeleiding door InnovationQuarter of Rotterdam Partners.

Het resultaat van de uitgelokte investeringen over de collegeperiode tot heden is zeer positief. Daarbij is het beeld in positieve mate mede sterk beïnvloed door het investeringsbesluit van Neste in 2022 voor realisatie van bioraffinage. Hiermee zijn investeringen gemoeid van € 2,3 miljard en 230 banen.

Na een herpositionering van de landelijke acquisitiestrategie binnen Invest in Holland is na een initiële daling het aantal projecten en uitgelokte investeringen voor de Rotterdamse regio relatief gestabiliseerd. Sinds 2023 neemt het aantal bedrijven weer toe dat zich in Rotterdam wil vestigen. Dit gaat enigszins in tegen de trend waarbij het aantal internationale toetreders in Nederland en in Europa afneemt.

Ondanks de uitdagingen in het landelijke vestigingsklimaat, slaagt de regio erin zich positief te positioneren voor bedrijvigheid die aansluit bij de sterke sectoren in Rotterdam. Uitdagingen zijn onder andere netcongestie, gebrek aan fysieke ruimte, veranderingen van nationaal beleid en stikstofproblematiek en geopolitieke uitdagingen (oorlog in Oekraïne, grote stimulans in de VS, etc).

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

In 2024 is de [Koersbrief economie 2030](#) vastgesteld en besproken in de gemeenteraad. De Koersbrief economie 2030 geeft op samenhangende wijze de visie van het college weer op de Rotterdamse economie, de opgaven voor de komende jaren en de bestuurlijke ambities voor deze collegeperiode. Bij vaststelling van de koersbrief is een motie aangenomen. Het college is gevraagd een tijdelijke denktank op te richten met de

opdracht om het college en de raad te adviseren over de toekomstbestendige economie en wat de gemeente en andere partners kunnen doen om dit te faciliteren.

De Denktank Rotterdamse economie 2040 is in de tweede helft van 2024 van start gegaan. De denktank bestaat uit 10 Rotterdamse ondernemers en adviseert het college en de gemeenteraad over de Rotterdamse economie in 2040 en over de acties op korte termijn om dit te bereiken. Dat doet de denktank onder andere ook op basis van gesprekken met andere bedrijven en instellingen in de stad. De verwachting is dat in de tweede helft van 2025 de denktank haar advies presenteert.

De Europese editie van het event TwitchCon was in juni 2024 in Rotterdam. Het internationale game-livestreaming platform Twitch heeft wereldwijd 240 mln actieve gebruikers. Een groot deel daarvan heeft op die manier Rotterdam kunnen zien. De livestreams zijn uitgezonden door Twitch zelf en door duizenden livestreamers die vanuit Rotterdam uitzonden op hun eigen Twitch-kanaal. Er kwamen meer dan 10.000 internationale bezoekers naar Rotterdam om TwitchCon live mee te maken in Rotterdam Ahoy.

Er is € 5,7 mln vanuit het Just Transition Fund (JTF) toegekend aan het Human Capital Coalitie Energietransitie (HCCE). Een consortium van 12 partners waaronder de gemeente, Havenbedrijf, Deltalinqs en diverse onderwijsinstellingen. HCCE zet zich in om vertraging van de industriële energietransitie te voorkomen door de krapte op de arbeidsmarkt. Deze middelen worden onder meer gebruikt om te investeren in projecten die de bekendheid van de haven vergroten onder jongeren, het imago te versterken van de haven, bestaande en nieuwe medewerkers te stimuleren hun leven lang te ontwikkelen, en om het beroepsonderwijs te vernieuwen en te verbeteren.

Er is een Experiment Bezoekersaanpak uitgevoerd samen met Zuid Holland Bereikbaar om duurzaam vervoer te promoten bij bezoekers. In dit experiment is gekeken onder welke voorwaarden duurzaam vervoer onderdeel kan worden van de informatieverstrekking door hotels aan hun gasten. Uitkomst is dat er kansen liggen om front office medewerker breder te informeren over het brede toeristische aanbod in Rotterdam en daarbij het duurzame vervoer (fietsen, lopen, OV) te laten promoten.

De gemeente heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van de Rotterdam City Card. De digitale versie van de welcome card die korting biedt op attracties in Rotterdam en nieuwe mogelijkheden biedt om bezoekers op verrassende ideeën te brengen. Op termijn biedt dit ook meer inzicht in het bezoeksgedrag. De introductie is in de zomer 2025.

De nieuwe horecagebiedsplannen zijn in het eerste en tweede kwartaal van 2024 vastgesteld na een participatietraject met onder andere ondernemers, bewoners, wijkraden en samenwerkingspartners. In deze nieuwe plannen is meer ruimte in de stad voor (nacht)horeca. Op sommige plekken wordt juist een pas op de plaats gemaakt qua horeca-ontwikkeling, om de balans tussen levendigheid en leefbaarheid niet (verder) te verstoren. Op 15 locaties wordt ruimte geboden aan de ontwikkeling van 24-uurshoreca. Naast nieuwe locaties gaat het ook om de mogelijkheid tot verzwaring van de vergunning op bestaande locaties. Ook staat in de nieuwe horecagebiedsplannen waar de mogelijkheid is om terrassen structureel te verruimen.

De terrasuitbreiding die geldt sinds 2020 is nog één keer verlengd voor het terrasseizoen van 2024. De gemeente stelde de duurzame terrasvlonders voor het laatst gratis beschikbaar om parkeerplaatsen te gebruiken als extra terras.

De ruimere terrasregels (kwaliteitseisen terrassen) die sinds 2020 van kracht zijn, zijn in 2024 grotendeels vastgelegd in de nieuwe Horecanota (het stedelijke beleidskader rondom vergunningen, toezicht en handhaving).

De Safe'R Spot is voor 2 jaar verlengd. De Safe'R Spot biedt een veilige haven voor uitgaanspubliek dat zich onveilig voelt of te maken krijgt met vervelende situaties tijdens het stappen. Elke vrijdag- en zaterdagavond van 23:00 tot 05:00 uur staat de Safe'R Spot op de hoek van de Lijnbaan en het Stadhuisplein.

Project Evernew: op Rotterdam Centraal wordt voor het eerst in Nederland geëxperimenteerd met circulaire bекers (reusable cups). In plaats van een wegwerpbekertje krijgen bezoekers een beker die zij weer moeten inleveren op vaste punten, zodat ze na schoonmaak weer zijn te gebruiken. Dit is een pilot in samenwerking met de NS, provincie Zuid-Holland, Packback, Mission ReUse en alle horecaondernemingen op het station. Packback houdt data bij van deze pilot om de potentie zo goed mogelijk in kaart te brengen.

De gemeente werkt aan de doorontwikkeling van de mogelijkheden voor (chemische) textielrecycling. Samen met regionale stakeholders en (innovatieve) bedrijven heeft de gemeente met laboratoriumtesten de (bio)chemische verwerking van textielafval verder gebracht. Deze activiteit helpt de bestaande textielsorteerindustrie met de transitie naar een nog hoogwaardiger verwerking van hun reststromen en bij het ontwikkelen van een aansluiting bij de chemische industrie in onze regio.

Obbotec, een ondernemer die met onze support is ontwikkeld is genomineerd voor een circulaire prijs.

Met steun van het Just Transition Fund (JTF) zijn verschillende bedrijven ondersteund die nieuwe innovaties in de haven ontwikkelen. Het bedrijf Battolyser Systems krijgt ruim € 2 mln uit het JTF voor de ontwikkeling van een pilotfabriek voor de eerste serie commerciële battolysers, batterijen die wanneer deze eenmaal volgeladen zijn waterstof produceren. Daarnaast investeert het JTF in verschillende pilotplants voor het vergroenen van de chemische en petrochemische industrie in het HIC en in het verduurzamen van transport over weg en water.

Op waterstofgebied in de haven zijn weer stappen gezet. In mei 2024 vond voor de tweede keer de World Hydrogen Summit plaats in Rotterdam. en er zijn innovatieve waterstofprojecten ondersteund via Duurzaamheidstransitiebudget (DTB). Voorbeelden zijn Euroloop en Platform Zero. Euroloop is een testfaciliteit voor waterstofmeetapparatuur. Platform Zero is een cleantech accelerator waar onder andere waterstofinitiatieven in ontwikkeling zijn.

Jaarstukken 2024

Doel: Meer ruimte voor economie en vernieuwend ondernemerschap

Paginanummer in website: 87

Doel: Meer ruimte voor economie en vernieuwend ondernemerschap in een stad die aantrekkelijker wordt

Wat willen we bereiken?

- Aantrekkelijke winkelgebieden
- Innovatieve werkgebieden
- Toekomstbestendige werklocaties

Wat gaan we daarvoor doen?

Aantrekkelijke winkelgebieden

- De gemeente zet in op de transformatie van winkelstraten naar aantrekkelijker ontmoetings- en verblijfsgebieden. Hiervoor is het Fonds vitale kerngebieden beschikbaar. We werken samen met vastgoedeigenaren, winkeliers, wijkraden en klanten. Het gaat om een brede aanpak per gemeente waar per winkelgebied maatwerk wordt toegepast.
- We voeren daarnaast gesprekken met de grote verhuurders van winkelpanden om leegstand te voorkomen die het gevolg is van hoge huren.
- De gemeente realiseert aantrekkelijke Rotterdamse warenmarkten voor bezoekers en marktkoopliden. Hiervoor wordt ingezet op een gevarieerd aanbod van producten die op de markt te koop zijn, op aantrekkelijke marktterreinen en wordt er gestreefd naar een goede bezetting van de marktkramen.

Innovatieve werkgebieden

- De gemeente subsidieert de organisatie Erasmus MC Campus (Stichting Rotterdam Square). Deze stichting is de nieuwe spil die innovaties, wetenschap en bedrijven met elkaar verbindt en zo werkt aan een optimaal health tech-vestigingsklimaat in Rotterdam
- De gemeente geeft invulling aan de ambitie om M4H te ontwikkelen voor innovatieve maakbedrijven die bijdragen aan de energietransitie, de circulaire economie en digitalisering. Samen met het Havenbedrijf Rotterdam zorgt de gemeente voor de juiste ruimtelijke randvoorwaarden
- De gemeente stimuleert het aanbod aan betaalbare werkruimtes voor innovatieve bedrijven in verschillende werkgebieden in de stad. Hiervoor ontwikkelt de gemeente in samenwerking met andere overheden sturingsinstrumenten.

Toekomstbestendige werklocaties

- De gemeente vernieuwt bedrijventerreinen om ruimte te bieden aan economische vernieuwing en groei. Dit doen wij onder andere door verplaatsing van bedrijven naar bedrijventerreinen mogelijk te maken en bedrijven te weren die niet op deze bedrijventerreinen zijn aangewezen. Wij onderzoeken in dit kader op de Spaanse Polder -samen met de bedrijvenraad- de mogelijkheden om het industriepark beter te benutten en in M4H werken wij aan een innovatief woon-werkmilieu met ruimte voor de innovatieve maakindustrie.
- We stellen ook integrale kaders voor werklocaties en voorzieningen op in samenhang met andere opgaven zoals wonen. Het doel is een evenwichtige ontwikkeling van werkruimtes in relatie tot de groei van het aantal woningen
- De gemeente voert de subsidieregeling Bedrijfsruimte Maakindustrie 'Ruimte voor de maakindustrie' uit. Hiermee biedt de gemeente nieuwe bedrijven uit de maakindustrie de mogelijkheid zich te vestigen in Rotterdam en bestaande bedrijven uit de maakindustrie te groeien. In 2024 is deze regeling verruimd van alleen focus op Spaanse Polder en M4H naar bedrijfsterreinen in de hele stad.
- Inzet van transformatiemanagers die helpen bij de transformatie van leegstaande winkelpanden naar bedrijfsruimten
- De gemeente onderzoekt de inzet van meer sturingsinstrumenten om de beschikbaarheid van bedrijfsruimte te garanderen. Sturingselementen zijn bijvoorbeeld inzet van wet- en regelgeving en van subsidies.
- Inzet van de subsidieregeling 'Energievouchers' om ondernemers te ondersteunen die de duurzaamheid van hun bedrijfspand op bedrijventerreinen willen verbeteren.
- We hebben als doelstelling om de omvang m² bvo bedrijfsruimte in de komende vier jaar gelijk aan het huidige niveau te laten blijven én met het actieplan Bedrijfsruimte zetten we in op sturing op het juiste bedrijf op de juiste plek.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028

Collegetarget bedrijfsruimte: De doelstelling voor deze collegeperiode is behoud van voldoende bedrijfsruimte door te zorgen dat de omvang m² bedrijfsruimte blijft op het niveau van 1 januari 2022.	Nulmeting: 4.264.471 m² Realisatie 31-12-2022: 4.276.330 m2	Realisatie 31-12-2023: 4.272.299 m2	4.264.471 m²	Realisatie 31-12-2024: 4.355.665 m2	4.264.471 m²	4.264.471 m²		
Aanpak 25 winkelstraten om deze in deze collegeperiode de winkelgebieden toekomstbestendiger en economisch vitaal te maken door ze om te vormen naar aantrekkelijker ontmoetings- en verblijfsgebieden	5	24 (cumulatief)	29 (cumulatief)	31 (cumulatief)	31 (cumulatief)	31 (cumulatief)		
Verhogen van de bezettingsgraad van de marktkramen op de waremarkten naar minimaal 80%	68%	71%	80%	75%	80%	80%		

Toelichting indicatoren

Collegetarget bedrijfsruimte: De doelstelling voor deze collegeperiode is behoud van voldoende bedrijfsruimte door te zorgen dat de omvang m² bedrijfsruimte blijft op het niveau van 1 juli 2022.

Nulmeting 1 juli 2022: 4.264.471 m²

Mijlpaal 1 januari 2023: 4.288.765 m²

Realisatie 1 januari 2024: 4.272.299 m2

Realisatie 1 januari 2025: 4.355.665 m2

In 2024 is de voorraad m2 bedrijfsruimte met ruim 80.000 m2 toegenomen door enkele (incidentele) grootschalige vastgoedopleveringen in het buitengebied en op bedrijventerrein Spaanse Polder. In totaal is in de periode 1 juli 2022 - 1 januari 2025 de voorraad m2 bedrijfsruimte gestegen met ongeveer 90.000 m2.

De collegetarget ligt hiermee binnen bereik. Het afremmen van transformatie is dankzij de target en het actieplan bedrijfsruimte effectief gebleken.

Bij het opstellen van het collegetarget is voor deze collegeperiode rekening gehouden met 180.000m2 aan afname door grote gebiedsontwikkelingen waar woningbouw gepland is. Het tempo van deze gebiedsontwikkelingen is door markmechanismen vertraagd. Er is nog geen structurele oplossing gevonden voor de compensatie van bedrijfsruimte die na 2026 dreigt te verdwijnen.

Aanpak 25 winkelstraten om in deze collegeperiode de winkelgebieden toekomstbestendiger en economisch vitaal te maken door ze om te vormen naar aantrekkelijkere ontmoetings- en verblijfsgebieden

Realisatie 2022: 5

Realisatie 2023 (cumulatief): 24

Realisatie 2024 (cumulatief): 31

De doelstelling van deze indicator is behaald.

Meting en monitoring vindt binnen het programma vitale kerngebieden plaats op basis van de gebiedsgerichte aanpakken en subsidieaanvragen aanpak Vitale Kerngebieden. Met het vaststellen van de subsidieregeling Aanpak Vitale Kerngebieden stelt de gemeente winkelgebieden over de

hele stad de komende jaren in staat om aan hun opgave(n) te werken.

Als start hanteert de gemeente in de regel een afspraak met collectieve ondernemers en vastgoedeigenaren om een gezamenlijk document op te stellen. In zo'n document staat de ambitie en een strategie voor de straat omschreven. Dit gebeurt door voorgesprekken met allerlei vertegenwoordigers en belanghebbers in het gebied. De gemeente zet hiervoor kwartiermakers en bedrijfscontactfunctionarissen in.

Verhogen van de bezettingsgraad van de marktkramen op de warenmarkten naar minimaal 80%.

Realisatie 2022: 68%

Realisatie 2023: 71%

Realisatie 2024: 75%

Deze indicator wordt jaarlijks gemonitord. In 2024 is de bezettingsgraad wederom gestegen en per eind 2024 uitgekomen op 75%. De bezettingsgraad van de marktkramen is gebaseerd op de inname van marktkramen door de vaste plaatshouder en de meelopers gemonitord gedurende de marktdag. Een vaste plaatshouder is verplicht om zijn kraam één maal in de veertien dagen in te nemen. Vooral met slecht weer zijn minder kramen op de markt bezet dan het uitgegeven aantal vaste plaatsen. Hierdoor is op de marktdag het aantal bezette kramen lager dan het aantal kramen dat als vast is uitgegeven. Het aantal marktplaatsen dat per 1 januari 2025 vast is uitgegeven is 88%. Gedurende het jaar schommelt dit percentage vanwege opzeggingen en het tussentijds opnieuw uitgeven van een vaste plaats. Ook als vaste plaatshouders hun plaats niet innemen, betalen zij marktgeld. De op dagbasis lege plaatsen zijn beschikbaar voor de meelopers. Meelopers zijn marktondernemers die op de wachtlijst staan voor een vaste plaats.

Om de bezettingsgraad te verhogen zijn er na de zomer 2024 animatie en promotie video's online gezet om meer bezoekers en marktondernemers enthousiast te maken voor de markten. De bezettingsgraad is gestegen echter het streven van 80 % is niet gehaald. Ook in 2025 wordt er gewerkt om de stijgende lijn in de bezetting vast te houden en gaat de inzet om de inname van de marktplaatsen zowel vast als op dagbasis te stimuleren onverminderd verder.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

Om bij te dragen aan de doelstellingen van het target bedrijfsruimte is er in de voorjaarsnota € 7,5 mln beschikbaar gekomen. € 7,1 miljoen voor het oprichten van een bedrijfsruimtefonds en € 0,4 miljoen voor de Spaanse polder. De voorwaarden van het fonds bedrijfsruimte worden uitgewerkt.

De door de eigenaar voorgesteld transformatie van de Hunter Douglas-locatie naar grotendeels woongebied is afgewezen door het bestuur op aandringen van wethouder Economie. Besloten is vast te houden aan de bedrijfsfunctie voor 33.000 m2 bvo in een hoge (maar mengbare) milieucategorie. Dit is een voorbeeld van beoordeling van studies en marktinitiatieven in 2024 waarbij tot uit- of afstel van transformatie is besloten waardoor de target nog steeds haalbaar is.

Om de Vitale kerngebieden te versterken werkt de gemeente samen met vastgoedeigenaren en winkeliers. Een van de concrete acties is het beperken van het aantal verspreide winkels in de aanloopstraten rond de kernwinkelgebieden door deze te transformeren naar andere functies. In 2024 is de opdracht afgerond in 4 gebieden: Hillesluis, Bloemhof, Katendrechtse Lagedijk/Wolphaertsbocht en Vierambachtsstraat. Er zijn 99 panden getransformeerd, waarvan 75 panden naar de functie wonen en 24 naar een andere economische functie. Ervaring vanuit verleden en heden leert dat eigenaren gemiddeld ongeveer € 100.000 per pand investeren. Deze aanpak heeft daarmee circa € 10 mln aan investeringen uitgelokt.

Samen met MKB Rotterdam Rijnmond heeft de gemeente een succesvolle pilot Vitaal kerngebied Hoogkwartier uitgevoerd. In de pilot is de BIZ Hoogkwartier ondersteund bij de invulling van de personeelsbehoefte in het gebied. 27 kandidaten zijn geplaatst en hebben werk gevonden in de wijk waar ze wonen. 9 personen zijn hierdoor volledig uit de uitkering en 2 gedeeltelijk. Ook zijn er nog 28 kandidaten in bemiddeling.

In 2022-2024 is in 31 gebieden gestart met het toekomstbestendiger en economisch vitaal te maken van winkelgebieden. Dat gebeurt door ze om te vormen naar aantrekkelijker ontmoetings- en verblijfsgebieden. Daarmee is de doelstelling van deze indicator (25) behaald. Een van de instrumenten om winkelgebieden toekomstbestendiger en economisch vitaal te maken is het fonds vitale kerngebieden. In 2024 zijn 4 panden aangekocht vanuit dit fonds in het centrum, Hoek van Holland, Slinge en Rozenburg.

De subsidieregeling bedrijfsruimte maakindustrie is verruimd en heeft geleid tot meer aanvragen: 8 erbij in 2024. Een klein deel daarvan is inmiddels beschikt. Een voorbeeld is het bedrijf Liberty Fabrics. Liberty Fabrics is een producent van hoogwaardige industriële naaigarens voor technische textieltoepassingen voor diverse industrieën zoals lucht- en ruimtevaart en de automobiellindustrie. Liberty Fabrics heeft de subsidie gebruikt voor het verbouwen van de productiehal en kantoorverdieping.

Jaarstukken 2024

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

Paginanummer in website: 88

Duurzame ontwikkelingsdoelen

Het programma Economische ontwikkeling draagt bij aan Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen 8. Eerlijk werk en economische groei en 9. Industrie, innovatie en infrastructuur.

Voor een uitgebreide toelichting zie de [paragraaf Sustainable development goals](#).

Jaarstukken 2024

Projecten

Paginanummer in website: 89

Projecten

Niet van toepassing.

Jaarstukken 2024

Financiën

Paginanummer in website: 90

Financiën

Overzicht baten en lasten

Overzicht van baten en lasten Economische ontwikkeling	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Baten exclusief reserves	5.370	6.966	6.041	-925
Bijdragen rijk en medeoverheden	2.350	3.717	3.577	-140
Overige opbrengsten derden	3.021	3.249	2.464	-785
Overige baten	0	0	0	0
Lasten exclusief reserves	38.610	39.463	38.462	-1.002
Apparaatslasten	11.143	11.378	10.867	-511
Inhuur	189	517	87	-430
Overige apparaatslasten	231	205	280	75
Personeel	10.723	10.656	10.500	-156
Overige verrekeningen	5.348	5.230	5.708	478
Overige verrekeningen	5.348	5.230	5.708	478
Programmalasten	22.119	22.855	21.886	-969
Inkopen en uitbestede werkzaamheden	10.910	10.760	10.203	-557
Kapitaallasten	175	347	347	1
Overige programmalasten	85	85	131	46
Salariskosten WSW en WIW	0	0	0	0
Subsidies en inkomensoverdrachten	10.950	11.664	11.205	-459
Saldo voor vpb en reserveringen	-33.240	-32.497	-32.421	77
Saldo voor reserveringen	-33.240	-32.497	-32.421	77
Reserves	2.318	3.573	2.841	-733
Onttrekking reserves	2.318	3.086	2.354	-733
Bestemmingsreserve Cofinanciering Europese subsidies	21	77	56	-21
Bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget	1.110	1.722	1.330	-392
Bestemmingsreserve Economiesubsidies	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Energietransitie	0	0	0	0
Bestemmingsreserve NPRZ	0	100	36	-64
Bestemmingsreserve WerkLocaties	0	0	0	0
Rotterdams Investeringsmotor	1.187	1.187	931	-256
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Cofinanciering Europese subsidies	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Economiesubsidies	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Transitiekosten	0	0	0	0
Vrijval reserves	0	487	487	0
Bestemmingsreserve Brexit	0	0	0	0

Bestemmingsreserve Cofinanciering Europese subsidies	0	487	487	0
Bestemmingsreserve Economie gebieden	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Economiesubsidies	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Transitiekosten	0	0	0	0
Bestemmingsreserve WerkLocaties	0	0	0	0
Ondernemersinitiatieven gericht op herstart	0	0	0	0
Saldo	-30.922	-28.924	-29.580	-656

Afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting

Overzicht afwijkingen programma	Afwijking baten	Afwijking lasten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
1. Bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget (DTB)	0	- 392	- 392	0
2. Bestemmingsreserve Rotterdamse Investeringsmotor (RIM)	0	- 256	- 256	0
3. Rotterdamse Warenmarkten	- 634	189	0	-824
4. Overige afwijkingen	- 291	- 542	- 85	168
Totaal afwijkingen	- 925	- 1.002	- 734	-656

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn ten opzichte van de begroting. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn ten opzichte van de begroting.

Toelichting afwijkingen

Het saldo van het programma bedraagt € 656.000 nadelig. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

1. Bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget (DTB)

Van de voor 2024 begrote € 1,7 mln op de bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget (DTB) is € 392.000 minder uitgegeven. De lasten op Waterstofbudget en Circolab zijn lager uitgevallen, omdat deze vertraagd zijn en doorschuiven naar 2025.

2. Bestemmingsreserve Rotterdamse Investeringsmotor (RIM)

In 2024 is € 256.000 minder onttrokken aan de bestemmingsreserve Rotterdamse Investeringsmotor dan begroot. Deze onderschrijding wordt veroorzaakt door vertraging in deelname in het investeringsfonds Uniq en schuift door naar 2025.

3. Rotterdamse Warenmarkten

Er is een tekort van € 824.000. Dit tekort bestaat uit lagere baten van € 634.000 en diverse kleinere kostenoverschrijdingen van € 189.000, zoals de kosten voor onderhoud van de energievoorzieningen op de warenmarkten. De lagere baten komen, doordat de bezettingsgraad, niet is gehaald, zoals in de begroting is opgenomen. De bezettingsgraad is door de aanpak van leegstand wel licht verbeterd (4%) ten opzichte van 2023. Vanaf 2025 wordt de begroting hierop aangepast.

4. Overige afwijkingen

Dit zijn diverse onder- en overschrijdingen, onder andere op versterken innovatie ecosystemen, maakindustrie, Up Rotterdam en vitale kernen.

Programma en Rotterdamse taakvelden

Saldo programma Economische ontwikkeling/Rotterdams taakveld	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Economische ontwikkeling				
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen- Economie	-5.209	-4.469	-4.082	388
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen- Markten	-910	-978	-1.801	-824
Economische ontwikkeling	-12.371	-9.731	-9.617	114
Economische promotie	-11.894	-11.775	-12.062	-287
Wonen en bouwen	-538	-1.970	-2.018	-48
Totaal	-30.922	-28.924	-29.580	-656

Realisatie bestemmingsreserves

Onder dit programma vallen de volgende reserves:

Realisatie bestemmingsreserves Economische ontwikkeling		Beginstand 1-1-2024		Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Economische ontwikkeling		2.319		0	56	487	1.775
Bestemmingsreserve Cofinanciering Europese subsidies		1.509		0	56	487	965
Realisatie bestemmingsreserves Economische ontwikkeling		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Economische ontwikkeling		2.319	0	56	487	1.775	
Bestemmingsreserve Cofinanciering Europese subsidies		1.509	0	56	487	965	
Doel reserve:		De bestemmingsreserve Cofinanciering Europese subsidies is gevormd voor de cofinanciering van projecten in samenwerking met andere internationale partijen voor economische projecten in de gemeente Rotterdam. Een project wat hiervoor in aanmerking komt is het project "BRIDGE".					
Raadsbesluit:		10m bestuursrapportage 2016 (einddatum 31-12-2027)					
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand	
	Realisatie 2024	1.509	0	56	487	965	
	Begroting 2024	1.509	0	77	487	944	
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-21	0	21	
Bestemmingsreserve Economiesubsidies		810		0	0	0	810
Realisatie bestemmingsreserves Economische ontwikkeling		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Economische ontwikkeling		2.319	0	56	487	1.775	
Bestemmingsreserve Economiesubsidies		810	0	0	0	810	
Doel reserve:		Deze bestemmingsreserve is ter dekking van reeds aangegane verplichtingen voor subsidies die jaar overstijgend zijn.					
Raadsbesluit:		Jaarrekening 2021 (einddatum 31-12-2027)					
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand	
	Realisatie 2024	810	0	0	0	810	
	Begroting 2024	810	0	0	0	810	
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0	

Jaarstukken 2024

Kaders en verbonden partijen

Paginanummer in website: 91

Kaders en verbonden partijen

Kaders

- Omgevingsvisie Rotterdam
- Herstel- en vernieuwingsagenda Rotterdamse economie
- [Havenvisie 2030](#)
- [Horecanota Rotterdam 2017-2021](#)
- Gebiedskoersen.....
- [Meerjarenperspectief en uitvoeringsprogramma Warenmarkten](#)
- [Plintenstrategie voor de Rotterdamse binnenstad](#)
- [Roadmap Next Economy](#)
- Visie Toerisme
- Hotelbeleid
- Acquisitiestrategie
- [Visie en strategie Rotterdam Makers District](#)
- [REO Navigator Werklocaties Rotterdam 2015-2025](#)
- [Detailhandelsnota Rotterdam \(2017\)](#)
- [Nota Kantoorruimte \(2019\)](#)
- [Nota bedrijfsruimte \(2019\)](#)

Verbonden partijen

De volgende Verbonden partijen worden ingezet om het doel van het programma te realiseren:

- Glazen Maas Exploitatie B.V.
- Glazen Maas Infrastructuur B.V.
- ICOS Capital Fund 3 C.V.
- ICOS Cleantech Earlystage fund II B.V.
- Innovation Quarter B.V.
- StadshavensOntwikkelingsFonds voor Innovatie & Economie C.V.
- Havenbedrijf Rotterdam N.V.
- Swanbridge Capital B.V.
- Regionale ontwikkelingsmaatschappij Drechststeden

Een uitgebreide toelichting is te vinden in de [paragraaf Verbonden partijen](#).

Jaarstukken 2024

Verantwoordelijke collegeleden

Paginanummer in website: 92

Verantwoordelijke collegeleden

Wethouder Simons

Wethouder Simons is verantwoordelijk voor de portefeuille Haven, Economie, Horeca en Bestuur (wijken en kleine kernen).

'Een schone, vernieuwende economie en haven en ondernemerschap maximaal de ruimte geven.'

Jaarstukken 2024

Energietransitie

Paginanummer in website: 93

Energietransitie

Rotterdam maakt werk van de energietransitie. We werken toe naar een klimaatneutraal en fossielvrij Rotterdam in en na 2050. Rotterdam draagt bij aan de landelijke reductienorm van 55% in 2030 en zet voor het stedelijk gebied in op minimaal 25% CO₂-reductie in 2025 ten opzichte van 1990. Rotterdam houdt nauwgezet de voortgang en omvang bij van de plannen richting 2030. Ook meten we de jaarlijkse uitstoot op het gehele Rotterdamse grondgebied. Voor de haven ondersteunen we met allerlei innovaties de ambities van het Rijk voor reductie in 2030. We versnellen procedures daar waar mogelijk met het Versnellingshuis. Per 2040 moet het stedelijk verkeer in Rotterdam vrij zijn van uitstoot van schadelijke stoffen. Al deze doelen haalt Rotterdam alleen in samenwerking met de partners in de stad en de nationale inspanningen vanuit het Rijk.

Jaarstukken 2024

Voortgang 2024

Paginanummer in website: 94

Voortgang 2024

CO2 breed

Collegetarget CO2-reductie: we zetten in op minimaal 25% CO2-reductie voor het stedelijk gebied ten opzichte van 1990.

Realisatie 2023: -31%

Mijlpaal 2024: -20%

Realisatie 2024: bekend najaar 2025

De Milieudienst Rijnmond (DCMR) [berekent](#) voor het stedelijke gebied een CO2-uitstoot van 2,37 Mton in 2023; dat is een daling van 31% ten opzichte van 1990. De dalende trend van afgelopen jaren zet dus door en overtreft zelfs de Rotterdamse collegetarget van -25% in 2025. Deze daling komt vooral door een groener energiegebruik en ook doordat het aanbod van schonere bronnen stijgt, waaronder de Rotterdamse wind- en zonprojecten. Ook gebruiken Rotterdammers minder aardgas. Isolerende maatregelen en aardgasvrij-projecten zorgen verder voor een gestage toename van de verduurzaming van de gebouwde omgeving. De verwachting voor de komende jaren is dat er nog meer reductie mogelijk is door de uitvoering van het [Klimaat Actieplan Rotterdam](#) (KAR).

De [Doorrekening](#) van het KAR door de DCMR van begin 2024 toont tegelijkertijd aan dat aanvullende plannen en investeringen vanuit de verschillende sectoren nodig zijn om als stad ook de landelijke doelstelling van -55% in 2030 te realiseren. Dat onderschrijft ook de nieuwe strategie voor CO2-reductie in het havengebied, de Cluster Energie Strategie Rotterdam-Moerdijk (CES), waaruit blijkt de doelstelling van -55% pas in 2035 haalbaar lijkt. Dat komt onder andere omdat in de haven de realisatie van grote projecten gericht op CO2-reductie pas tegen 2030 opstarten.

De CES onderschrijft de noodzaak van bijsturing op verschillende factoren (onder andere netcongestie, hoge elektriciteitsprijzen en schaarste) die de energietransitie vertragen en de vestigingsmogelijkheden van nieuwe bedrijven en de duurzame groei van bestaande bedrijven beperken. Samen met het Havenbedrijf is de gemeente met alle betrokken partijen in gesprek om deze uitdagingen aan te kaarten. Hier is ook de grondstoffen- en materialentransitie cruciaal. De onzekerheid in de haalbaarheid van plannen op korte en langere termijn is gegroeid met de in het vierde kwartaal van 2024 afgekondigde netcongestie in heel Zuid-Holland, terwijl de landelijke klimaatdoelen van kracht blijven.

Enkele in 2024 behaalde resultaten zijn:

- 2.000 ondernemers zijn bereikt met een duurzaamheidsvoucher en de Klus & Coach aanpak.
- Het plan van aanpak Duurzaam Doorbouwen is gelanceerd, opgesteld samen met (Rotterdamse) bouwers, ontwikkelaars, beleggers en woningcorporaties. Met het plan wordt gewerkt aan het doorbouwen van duurzame en betaalbare woningen.
- Het burgerberaad klimaat heeft plaatsgevonden en is met 10 adviezen gekomen om de klimaatdoelen een stapje dichterbij te brengen.

Zie voor een meer uitgebreide toelichting van de resultaten in het programma Energietransitie 2024 de doelen.

Financiële afwijkingen t.o.v. bijgestelde begroting 2024

Energietransitie	-1.108
Bouwlogistiek en Zero Emissie Stadslogistiek en Stappenplan Zero Emissie Stadslogistiek (ZES)	-1.388
Diverse afwijkingen en reserves	278

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn dan begroot. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn dan begroot.

Jaarstukken 2024

Doel: Duurzaam energiesysteem

Paginanummer in website: 95

Doel: Duurzaam energiesysteem

Wat willen we bereiken?

In 2026 is 3,2 km2 zonnepanelen gerealiseerd

- Hiervan staat in 2026 ongeveer 2 km2 aan panelen op daken. Ongeveer 0,4 km2 staat in 2026 langs infrastructuur, en de rest in zonneparken, zoals het drijvende zonnepark de Slufter en zonnepark Oranjabonnen. De gemeente geeft het goede voorbeeld en heeft zonnepanelen geplaatst op haar eigen gebouwen, of heeft ze ter beschikking gesteld aan coöperaties.

In 2025 is 350 MW windenergie gerealiseerd, waarvan 300 MW in de haven

- De gemeente houdt zich aan bestaande afspraken over vijf te realiseren windparken op Rotterdams grondgebied.

Rotterdam werkt aan alternatieve warmte - en koudeoplossingen

- De gemeente zet in op duurzame warmte- en koudebronnen voor ruimteverwarming in de gebouwde omgeving.

We werken aan een robuust, adaptief en slim energiesysteem van transport, opslag en distributie

- We werken aan een duurzaam, robuust, flexibel maar ook rechtvaardig energiesysteem. In de komende jaren ligt de focus met name op het elektriciteitsnet, waar ontwikkelingen zoals elektrificatie van vervoer, de warmtevraag maar ook industriële processen resulteren in capaciteitstekort op het net, ofwel netcongestie. We werken samen met verschillende stakeholders, waaronder netbeheerder Stedin, om enerzijds voor te zorgen dat we het elektriciteitsnetwerk ingepast krijgen in een steeds dichterbebouwde stad en anderzijds om samen slimme oplossingen te realiseren om de bestaande capaciteit van het net te realiseren. De gemeente is zorgt ervoor dat we de juiste informatie op tijd bij Stedin krijgen om tijdig het net uit te breiden, zoekt samen met stakeholders naar slimme oplossingen en faciliteert en stimuleert waar nodig om deze te realiseren. Daarnaast stimuleert de gemeente innovaties in het energiesysteem, bijvoorbeeld door vanuit Smart Energy Systems subsidies te verstrekken.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2026 is 3,2 km2 zonnepanelen gerealiseerd

- Stimuleren Zon op daken (bedrijven, scholen, instellingen, energie coöperaties, vve's). We maken een leidraad Zon op daken voor daken die vallen onder het Besluit Risico Zware Ongevallen (BRZO), welke naar verwachting in het vierde kwartaal van 2023 gereed is.
- Stimuleren Zon op en langs infrastructuur, voor (snelwegen, gemeentelijke infrastructuur en parkeerplaatsen;
- Uitvoering van de zonneparken Slufter en Oranjepolder;
- Voor de daken van het gemeentelijk vastgoed met grotere oppervlakte dan 250 m2 komt er bouwtechnisch onderzoek naar de geschiktheid voor zonnepanelen. Voor kleinere daken brengen meerjarenonderhoudsplannen de maatregelen in beeld, waarna uitvoering volgt.
- De gemeente stimuleert plaatsing van zonnepanelen op daken van monumenten en gebouwen in beschermde stadsgezichten als de karakteristieke waarden van een monument dat toelaten. Ook het programma [Bestaande Stad](#) draagt hier aan bij.
- We stimuleren innovatieve technieken voor de opwek, opslag en distributie van zonne-energie.

In 2025 is 350 MW windenergie gerealiseerd, waarvan 300 MW in de haven

- De gemeente ontwikkelt de vanuit de Visie Ruimte en Mobiliteit aangewezen locaties voor windparken
- Zoals in het coalitieakkoord is afgesproken, is de gemeente in gesprek geweest met de provincie over de vraag of er een andere locatie mogelijk is voor de geplande windmolens op de Landtong en het Beneluxplein. De provincie heeft geen ruimte gegeven andere locaties te onderzoeken. Er komt een onderzoek naar de mogelijke ontwikkeling van een windpark op de strekdam bij Hoek van Holland, zoals vastgelegd in de RES 1.0.
- Er komt een kader voor windparken, met duidelijke uitgangspunten, zoals afstandsnormen en financiële participatie van bewoners via onder andere energiecoöperaties. Hierbij gelden de landelijke richtlijnen als uitgangspunt, tenzij Rotterdam die kan verbeteren.

We werken aan alternatieve warmte - en koude oplossingen

- De gemeente werkt aan een strategie voor warmte- en koudebronnen. Daarmee gaat de gemeente na of restwarmte, geothermie en aquathermie goede alternatieven zijn voor het gebruik van fossiele brandstoffen. Onderdeel is een verlaging van de temperatuur van het warmtenet van hoogtemperatuur naar middentemperatuur. Dat maakt het mogelijk dat naast restwarmte uit de haven andere duurzame

bronnen met een lagere temperatuur kunnen worden gebruikt, zoals geothermie en aquathermie,. Verlaging van de temperatuur zorgt voor een betere capaciteit en beperking van het warmteverlies van het warmtenet.

- De [WAT-kaart](#) dit is de kaart die onderdeel uitmaakt van de vastgestelde transitievisie warmte. Deze kaart laat per buurt het beste alternatief zien voor aardgas en wordt onderdeel van de Rotterdamse warmte-koudestrategie.

We werken aan een robuust, adaptief en slim energiesysteem van transport, opslag en distributie

- We zijn continue in gesprek met Stedin en andere betrokken organisaties om het bestaande elektriciteitsnet slimmer en efficiënter te benutten. Door nieuwe praktijkvoorbeelden samen vast te pakken leren we hoe we beleidsmatig de juiste keuzes maken om de ruimtelijk en financiële impact van de energietransitie op het netwerk kunnen beperken.
- Samen met Stedin werken we aan het opzetten van een data uitwisseling platform, om ervoor te zorgen dat we Stedin tijdig en slimmer kan investeren in de energie-infrastructuur, maar ook om ervoor te zorgen dat Rotterdam het energiesysteem meeneemt als belangrijke voorwaarde in haar stadsontwikkeling.
- Smart Energy Systems koppelt innovaties in het energiesysteem aan economische kansen voor Rotterdam.
- Rotterdam werkt samen met het Rijk in de nationale verkenning naar de verkenning van kernenergie, omdat onderzoek naar alternatieve energiebronnen hoort bij de energietransitie.
- We nemen deel aan de RES-regio Rotterdam-Den Haag met de uitvoeringsagenda en RES 2.0.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Collegetarget: We zetten in op minimaal 25% CO2-reductie in 2025 voor het stedelijk gebied, gemeten ten opzichte van 1990	Stedelijke CO2-uitstoot -18% t.o.v. 1990 (2,82 Mton)	Stedelijke CO2-uitstoot -31% t.o.v. 1990 (2,37 Mton)	Stedelijke CO2-uitstoot minimaal -20% t.o.v. 1990 (2,75 Mton)	Bekend najaar 2025	Stedelijke CO2-uitstoot minimaal -25% t.o.v. 1990 (2,75 Mton)	Stedelijke CO2-uitstoot minimaal -25% t.o.v. 1990: (2,58 Mton)		
In 2026 is 3,2 km2 zonnepanelen gerealiseerd	0,7km2	1,1 km2 t/m maart 2023		1,97 km2 t/m april 2024		3,2 km²		
In 2025 is 350 MW windenergie gerealiseerd, waarvan 300 MW in de haven.		340,9 megawatt		325,9 MW, waarvan 305,2 MW in haven	342 MW, waarvan 322 MW in haven			

Toelichting indicatoren

Target CO2

Om aan te sluiten bij het nationale beleid voor terugdringing van de CO2- uitstoot stelt Rotterdam als doel om voor het stedelijk gebied minimaal 25% CO2-reductie te realiseren in 2025, gemeten ten opzichte van 1990.

Voor de haven steunt Rotterdam met innovaties de rijksambities voor reductie in 2030. Er komt een monitoring van de voortgang en omvang van de realisatie. Er komt ook een jaarlijkse berekening van de uitstoot van het gehele Rotterdamse grondgebied. Rotterdam is overigens voor het behalen van de doelen mede afhankelijk van inzet van het Rijk en de EU.

Zonnepanelen

Meting gebeurt met luchtfoto's. Dat is alleen in medio maart mogelijk, omdat er dan nog geen bladeren aan de bomen hangen. Na analyse van de foto's volgen de cijfers in de zomer. Daarom is het pas in de zomer van 2027 mogelijk over de indicator 2026 conclusies te trekken.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

In 2026 is 3,2 km2 zonnepanelen gerealiseerd

Rotterdam is goed op weg naar de 3,2 km2 zonnepanelen in 2026. De analyse van de luchtfoto van april 2024 laat zien dat er al 1,97 km2 aan zonnepanelen in Rotterdam is geïnstalleerd.

In 2025 is 350 MegaWatt (MW) windenergie gerealiseerd, waarvan 300 MW in de haven.Het totaal opgesteld vermogen windenergie is in 2024 328,9 MW, waarvan 308,2 MW in de haven. Dit is 12 MW minder dan in 2023. Dit komt omdat er een windpark in de haven grotendeels is gesaneerd (Dintel). Op deze locatie komen geen nieuwe windturbines terug.

In 2024 zijn betekenisvolle stappen gezet in de realisatie van de windopgave. In het havengebied werkt de gemeente samen met het Havenbedrijf aan een gezamenlijke aanpak om 300 MW opgesteld vermogen te behouden. Daarnaast zijn voor 2 projecten in de haven vergunningen verleend. Met beide projecten wordt naar verwachting 16 MW vermogen windenergie gerealiseerd. Naast projecten in de haven werkt de gemeente aan de 5 projecten uit de provinciale Visie Ruimte en Mobiliteit (VRM). In 2024 is het bestemmingsplan vastgesteld voor het project Windwinning Hoeksebaan. Net als voor de turbine Landtong Rozenburg Oost loopt hiertegen beroep bij de Raad van State. Verder zijn vorderingen gemaakt met de onderzoeken naar de 2 overgebleven VRM-locaties: Beneluxplein en Charloisse Poort.

Rotterdam werkt aan alternatieve warmte - en koudeoplossingen

De gemeente is bezig met de voorbereiding op de nieuwe wet- en regelgeving, namelijk de Wet collectieve warmte en de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie. Als onderdeel daarvan werkt de gemeente aan het Warmteprogramma, een verplicht programma onder de Omgevingswet vanaf 2027. In 2024 is samen met partijen in de stad gewerkt aan de voorbereiding van het warmteprogramma. Als onderdeel van het warmteprogramma stelt de gemeente een Omgevingseffecten rapportage op. In de Nota van Reikwijdte en detailstaat omschreven wat er wordt opgenomen in de Omgevingseffecten rapportage. Deze nota wordt in het tweede kwartaal van 2025 met de gemeenteraad en de stad gedeeld. Onderdeel van het Warmteprogramma 2026 is de nieuwe WAT-kaart, die voor buurten in Rotterdam het voorkeursalternatief voor aardgas aangeeft.

Daarnaast spreekt de gemeente met haar partners in de stad om de warmtetransitie op gang te houden voor nieuwbouw en de bestaande bouw. Daardoor kunnen de gebiedsaanpakken Pendrecht-Zuid en Reyerood-West in 2025 in uitvoering gaan.

We werken aan een robuust, adaptief en slim energiesysteem van transport, opslag en distributie

- In december 2024 kondigde netbeheerder TenneT congestie aan voor het gehele Rotterdamse grondgebied (met uitzondering van de Maasvlakte). In het voorjaar van 2024 werd al een Rotterdamse aanpak netcongestie gepubliceerd. Het nieuws van december betekent dat de Rotterdamse Aanpak Netcongestie verder geïntensiveerd moet worden.
- De gemeente heeft een rol genomen in de totstandkoming van Energy Hubs. Green Business Club Rotterdam Alexander ontving een subsidie voor de verkenning naar een Energy Hub. In het najaar is de Flex Scan subsidieregeling voor bedrijven opengesteld om bedrijven te helpen om flexibeler om te gaan met hun elektriciteitsverbruik.
- De gemeente werkt intensief samen met netbeheerder TenneT om de uitrol van elektriciteitsinfrastructuur in het havengebied te versnellen. Daarvoor heeft de Energy & Industry Board van het havengebied diverse versnellingsateliers georganiseerd. Een gemeentelijke projectleider helpt TenneT met de ruimtelijke procedures.
- Met netbeheerder Stedin is een start gemaakt met de Buurtaanpak. Een gestructureerde aanpak om buurt voor buurt de +/- 1.000 nieuwe kleine elektriciteitshuisjes te realiseren die nodig zijn voor de groei van Rotterdam en de energietransitie.
- Het Rijk is op zoek naar een locatie voor 2 nieuwe kerncentrales, de gemeente Rotterdam is nauw betrokken bij dit proces. In het voorjaar van 2024 is daarvoor het Voornemen en voorstel voor participatie gepubliceerd. Daar is vanuit de gemeente Rotterdam op gereageerd met een zienswijze. Ook op de concept-notitie Reikwijdte en Detailniveau (cNRD) van het programma VAWOZ (Verbindingen Aanlanding Wind op Zee, de aanlandingen na 2030) is een zienswijze ingediend.
- Het Smart Energy Systems programma heeft voor de 7e (voorjaar) en 8e (najaar) keer de subsidieregeling opengesteld. 11 bedrijven hebben in 2024 een subsidie ontvangen.
- De gemeente Rotterdam is vertegenwoordigd bij diverse regionale en nationale samenwerkingsverbanden. Dit zijn onder andere: de Regionale Energie Strategie (RES), het provinciale Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK) en Energieraad, het nationale MIEK (nMIEK), de Cluster Energie Strategie (CES) voor de haven, de Energy & Industry Board van het havengebied en de Stedin commissie energietransitie.

Jaarstukken 2024

Doel: Energietransitie gebouwde omgeving

Paginanummer in website: 96

Doel: Energietransitie gebouwde omgeving

Wat willen we bereiken?

Energiebesparing en verduurzaming van de woningvoorraad en andere gebouwen

- Bestaande woningen: eigenaar-bewoners en vve's nemen duurzame energiebesparende maatregelen om hun woningen toekomstbestendig te maken. Het streven is dat er in 2028 geen corporatiewoningen en geen bezit van particuliere verhuurders een energielabel E, F en G heeft. Rotterdammers met krappe financiële mogelijkheden nemen kleine duurzame energiebesparende maatregelen met hulp van energieklussers.
- Nieuwbouw: Rotterdam heeft een ambitieus nieuwbouwprogramma met flinke duurzame ambities. Met Duurzaamheid in Gebiedsontwikkeling (DGO) helpen we planteams en ontwikkelaars om Rotterdamse duurzaamheidsambities concreet in hun projectplannen op te nemen. Door duurzaamheid vanaf het begin in elk proces mee te laten nemen, blijft er bovendien tempo in de bouwopgave en wordt vertraging verderop in het proces voorkomen. De ontwikkelde [Quickscan Duurzaamheid](#) helpt hierbij.
- Mkb-ruimtes, horecagelegenheden en andere gebouwen: 95% van de kantoren voldoet in 2025 aan de energie label C-verplichting. We ondersteunen het mkb met energiebesparende maatregelen.

Betaalbaarheid van de energietransitie en tegengaan energie armoede

- De energietransitie moet betaalbaar zijn voor alle Rotterdammers. Alle Rotterdammers moeten kunnen meedoen. Daarom ontzien we kwetsbare Rotterdammers bij maatregelen waarvoor bewoners moeten betalen. In het [programma armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving](#) staat meer informatie hierover.

Geen fossiele energie in woningvoorraad in 2050

- In 2026 heeft Rotterdam minder aardgasansluitingen dan in 2022. We voeren de [Rotterdamse Transitievisie Warmte](#) (RTvW) uit. Voorwaarde hiervoor is dat er externe financiële middelen beschikbaar komen.

Faciliteren concernbrede en stadsbrede verduurzaming

- Er komt een organisatiebrede en stadsbrede verduurzaming. Het doel is dat binnen heel Rotterdam, zowel in de stad als in de ambtelijke organisatie, alle duurzaamheidsambities als vanzelf meegaan in de normale werkzaamheden. Dit gebeurt nu al bij bijvoorbeeld gebiedsontwikkeling en inkoop van gemeente Rotterdam.

Wat gaan we daarvoor doen?

Energiebesparing en verduurzaming van de woningvoorraad en andere gebouwen

Bestaande woningen

- Hulp aan actieve Rotterdammers die met duurzaamheid aan de slag willen gaan. De behoeftes zijn divers. Daarom komt er waar mogelijk maatwerk en vindt aansluiting plaats bij de ontwikkeling van Wijk aan Zet.
- De gemeente promoot rijksregelingen en het Rotterdamse Energietransatiefonds. We blijven energietransitieleningen beschikbaar stellen voor Rotterdammers, vve's, ondernemers, scholen en sportverenigingen die hun pand willen verduurzamen. We maken dit zo toegankelijk mogelijk.
- De gemeente maakt in 2023 inzichtelijk in welke buurten/wijken isoleren het leidende principe is en tot welk niveau, hiervoor voegen we 'isolatiewaarden' toe aan de bestaande [WAT-kaart](#). We starten in 2024 ook met het werken aan een nieuwe [WANNEER-kaart](#) en wijkuitvoeringsplannen.
- Vaststelling van de Rotterdamse norm voor energiebesparing. Deze norm zet de Standaard- & Streefwaarden om naar de Rotterdamse situatie.
- De start in 2023 met wijkgerichte aanpakken voor isolatie, als het Rijk hiervoor geld beschikbaar stelt.
- Voortzetting van VVE-010 als hét adviesloket voor vve's die aan de slag willen met het onderhoud en verduurzaming van hun gebouw.
- De gemeente maakt in 2023 prestatieafspraken met woningcorporaties. Hierin is duurzaamheid een belangrijk onderdeel.

Nieuwbouw

- Concreet duurzaamheidsadvies helpt bij de verduurzaming van nieuwbouw, vanaf het eerste begin van de gebiedsontwikkelingen. Projectteams en ontwikkelaars krijgen instrumenten om zelf met duurzaamheid aan de slag te gaan.
- De gemeente heeft een [Quickscan](#) gelanceerd waarmee iemand in 5 minuten en 4 stappen een duurzaam advies op hoofdlijnen krijgt voor een bouwproject.

Mkb-ruimtes, horecagelegenheden en andere gebouwen

- Sinds 1 januari 2023 moeten kantoorpanden minimaal energie label C hebben. In 2022 en 2023 is vooral ingezet op informatievoorziening en ondersteuning van vastgoedeigenaren. In 2024 en 2025 werkt de gemeente vooral aan handhaving.
- We bieden energiescans aan alle ondernemers in het midden- en kleinbedrijf (mkb) in de stad, inclusief de horeca. Deze scans geven inzicht in de meest effectieve aanpassingen om de energierekening te verlagen, inzicht in praktische hulp bij kleine maatregelen en inzicht in subsidies die helpen de verduurzaming van gebouwen en bedrijventerrein te realiseren. Ook in 2024 zijn Duurzaamheidsvouchers voor de mkb-ondernemers weer beschikbaar. Specifiek voor de detailhandel loopt het Klus & Coach- traject in winkelgebieden.
- Ondernemersverenigingen krijgen hulp met een aanpak op bedrijventerreinen om collectieve energiemaatregelen te kunnen uitvoeren. Het gaat om praktische kennis en hulp bij het benutten van subsidies van provincie, Rijk en regio.

Betaalbaarheid van de energietransitie en tegengaan energiearmoede

- Bij hulp om de woning energiezuiniger te maken, biedt de gemeente praktische, gratis hulp aan Rotterdammers die financieel krap zitten. Het gaat om energiebesparende producten en hulp bij de installatie hiervan, door de inzet van energiekussers. Daaronder zijn mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- We trekken samen op met woningcorporaties, aangezien 70% van de Rotterdammers met energiearmoede een woning huurt bij een van de corporaties.
- We bieden extra subsidie aan vve's met appartementen met een lage Waardering Onroerende Zaken (WOZ-waarde)

Geen fossiele energie in de woningvoorraad in 2050

- Bestaande pilots voor aardgasvrije gebieden maakt de gemeente af, waarbij we doorgaan met de acties om lokale banen te creëren volgens het leerwerkakkoord. Er komen gesprekken met het Rijk en met 'Europa' over een betaalbaar aanbod.
- 17.500 Rotterdammers zijn op het warmtenet aangesloten, maar koken nog op gas. Hierdoor betalen zij dubbel vastrecht. Zij krijgen informatie over elektrisch koken. We reserveren ruimte voor een toekomstig warmtenet bij projecten waar een start met aardgasvrij maken nog niet mogelijk is.
- De gemeente maakt voor Rotterdammers helder wanneer ze wat ze moeten doen om hun woning goed te isoleren en aardgasvrij te maken. Dit doen we via de [Rotterdamse Transitievisie Warmte](#). De komende jaren gaat de gemeente aan de slag met de invoering van de Wet gemeentelijk instrumentarium warmtetransitie en de Wet collectieve warmtevoorziening. De inwerkingtreding van deze wetten is voorzien op 1 juli 2025.
- We starten nieuwe gebiedsaanpakken als er voldoende extern geld beschikbaar is om een betaalbaar aanbod aan gebouweigenaren te kunnen doen. Zo moeten alle bewoners kunnen profiteren van duurzame warmte.

Faciliteren concernbrede en stadsbrede verduurzaming

- We jagen organisatiebreed verduurzamingsinitiatieven aan. Inhoudelijk leggen we hiervoor verantwoording af via de paragraaf klimaat.
- We zetten extra in op effectieve lobby, om de kans op het verkrijgen van rijks- of EU-subsidies voor duurzaamheidsprojecten nog verder te vergroten.

Hoe meten we dat? (1)

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024
Drie gebiedsgerichte aanpakken isolatie gestart in 2023		6		6 aanpakken gestart
Per jaar traject advies & ondersteuning verduurzaming voor 30 grote VvE's en 20 kleine VvE's	Groot: 23 gestart Klein: 38 gestart	Groot: 35 gestart Klein: 17 gestart	Groot: 30 gestart Klein: 20 gestart	Groot: 1 gestart Klein: 75 gestart
Energielabel van 8.358 corporatiewoningen met E, F, of G-label verbeterd in 2028		Geen gegevens	Prestatie-afspraken: 1.800 E, F en G labels weggewerkt in 2024	~2.000 E, F en G labels weggewerkt in 2024

Aantal huis-aan-huis bezoeken van energiekussers		8.000		12.000
Afname aantal aardgasaansluitingen en aantal WEQ dat aardgasvrij is gemaakt (gebruikt geen aardgas meer voor koken, verwarming en bereiding van warm tapwater)	2105	1998		1151
Afname aardgasgebruik stad in m3	12% t.o.v. 2021	20% t.o.v. 2021	-15% t.o.v. 2021	15% t.o.v. 2021

Hoe meten we dat? (2)

Indicatoren	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Drie gebiedsgerichte aanpakken isolatie gestart in 2023	8			
Per jaar traject advies & ondersteuning verduurzaming voor 30 grote VvE's en 20 kleine VvE's	Groot: 30 gestart Klein: 20 gestart	Groot: 30 gestart Klein: 20 gestart		
Energielabel van 8.358 corporatiewoningen met E, F, of G-label verbeterd in 2028	Prestatie-afspraken: 1.800 E, F en G labels weggewerkt in 2025			8.358 (in 2028)
Aantal huis-aan-huis bezoeken van energiekussers	7.000	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.
Afname aantal aardgasaansluitingen en aantal WEQ dat aardgasvrij is gemaakt (gebruikt geen aardgas meer voor koken, verwarming en bereiding van warm tapwater)	2100 minder aardgasaansluitingen binnen de gebiedsaanpakken & initiatieven	2800 minder aardgasaansluitingen binnen de gebiedsaanpakken & initiatieven	2100 minder aardgasaansluitingen binnen de gebiedsaanpakken & initiatieven	2300 minder aardgasaansluitingen binnen de gebiedsaanpakken & initiatieven
Afname aardgasgebruik stad in m3	-20% t.o.v. 2021	-25% t.o.v. 2021	-25% t.o.v. 2021	

Toelichting indicatoren

Traject advies & ondersteuning verduurzaming voor VvE's

Vanwege een nieuwe Europese aanbesteding en de afronding ervan in de loop van 2024, konden er in 2024 beperkt grote VvE's starten met het traject.

Afname aantal aardgasaansluitingen en aantal WEQ dat aardgasvrij is gemaakt

De koppeling met het aantal WEQ kan nog niet worden gemaakt omdat daarvoor data tussen partijen moet worden gedeeld. Daarover is de gemeente nog in overleg met Stedin.

Voor de raming voor 2025 en verder geldt dat de streefwaarden afhankelijk zijn van het beschikbare geld voor de gebiedsaanpakken. Er zijn middelen beschikbaar vanuit specifieke uitkering (SPUK- NIP) voor 2022-2026 voor de gebiedsaanpakken.

Afname aardgasgebruik stad in M3

De afname van het aardgasverbruik in de stad is gebaseerd op het standaardjaarverbruik van alle groot- en kleinverbruikers in de stad. Afgelopen jaar is het aardgasverbruik wat toegenomen doordat het standaardjaarverbruik van grootverbruikers is toegenomen.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

Energiebesparing en verduurzaming van de woningvoorraad en andere gebouwen

Bestaande woningen

- In 2024 zijn de lopende trajecten advies & ondersteuning voor verduurzaming VvE's verder gebracht en zoveel mogelijk afgerond. Ook is er een Europese aanbesteding afgerond voor nieuwe trajecten. Hiervan zijn de eerste eind 2024 gestart. Daarnaast is in 2024 gestart met het uitvoeren van de verduurzamingsafspraken in de prestatieafspraken met de woningcorporaties. Dit wordt voortgezet in 2025.
- In 2024 werkt de gemeente aan de totstandkoming van een Energieloket. Daar kunnen particuliere eigenaren (op individuele basis) terecht voor advies over energiebesparing en het vinden van betrouwbare uitvoerders. Door een juridische complicatie is de verwachte start nu begin 2025.
- De gemeente heeft afspraken gemaakt met Buurkracht voor het uitvoeren van 12 buurtgerichte acties (bereik ongeveer 7.000 woningen). In 2024 start de gemeente dit op en in 2025 en 2026 voert zij dit uit. Het doel is om samen met bewoners te werken aan energiebesparing.
- Als onderdeel van de gebiedsgerichte aanpakken isolatie zijn er projecten in 6 buurten actief in 2024. Voor de opschaling is een aanbesteding gaande, met de onderdelen activeren, woningadvies, ontzorgen naar uitvoerders, financieel advies en monitoring. Verwachte start uitvoering is begin 2025.

Mkb-ruimtes, horecagelegenheden

- Eind 2024 hebben 1.000 ondernemers een Duurzaamheidsvoucher aangevraagd en energieadvies ontvangen.
- Inmiddels zijn er ook ruim 1.000 ondernemers in de detailhandel gesteund met een energieadvies en energiebesparende maatregelen ter waarde van € 500 per ondernemer én begeleiding bij verdere verduurzaming (Klus & Coach traject). Hierbij hebben ondernemers direct gemiddeld 5% op hun energierekening bespaard.
- Met deze 2.000 ondernemers heeft nu 10% van het mkb in deze collegeperiode ondersteuning gehad bij het nemen van energiemaatregelen.

Nieuwbouw

- Vanuit het programma duurzame gebiedsontwikkeling geeft de gemeente structureel advies op maat om nieuwbouwprojecten in Rotterdam te verduurzamen. Ook in 2024 is er veel duurzaamheidsadvies gegeven, wat heeft geleid tot de integratie van duurzaamheidsambities in verschillende soorten documenten (bijvoorbeeld aanbestedingen, nota van uitgangspunten, ambitiedocumenten).
- In mei 2024 is het plan van aanpak Duurzaam Doorbouwen gelanceerd. Samen met (Rotterdamse) bouwers, ontwikkelaars, beleggers en woningcorporaties is dit plan opgezet en werkt de gemeente aan het doorbouwen van duurzame en betaalbare woningen. Er staan 12 actielijnen in dit plan van aanpak. Overkoepelend kijkt de gemeente naar manieren om zich voor te bereiden op (verwachte) Europese duurzame richtlijnen, zoals Paris Proof en EU Taxonomy. De gemeente heeft een Klimaat Academie geopend en de gebiedsontwikkeling Schiehaven Noord is aangewezen als Paris Proof-tuin.
- Ook is er in 2024 gewerkt aan een subsidie om de nieuwbouw van sociale huurwoningen door woningcorporaties te verduurzamen. Vanuit deze subsidie wordt integrale duurzaamheid een vast onderdeel en stimuleert de gemeente innovatie op de toepassing van biobased materialen. De subsidie wordt begin 2025 samen met de betrokken woningcorporaties verder uitgewerkt en toegekend aan projecten. Met het doel om duurzame en betaalbare nieuwe woningen mogelijk te maken.

Betaalbaarheid van de energietransitie en tegengaan energiearmoede

- Vanuit het programma energiearmoede werkt de gemeente samen om projecten op te zetten die de energierekening omlaag brengen van Rotterdammers met een kleinere beurs. Sinds de start van energieklassers hebben 20.000 huishoudens in Rotterdam gebruikgemaakt van deze hulp. Energieklassers voeren praktische maatregelen uit, zoals het plaatsen van tochtstrips, radiatorfolie en led-verlichting. Sinds de introductie van het vervolgproject Energieklassers+ helpen ze ook met ophangen van isolerende gordijnen en middelgrote verduurzamingsmaatregelen zoals waterzijdig inregelen en het plaatsen van bodemfolie.
- Vanaf eind september 2024 is het Rotterdams Milieucentrum (RMC) gestart met energiecoaching. Tot aan begin november 2024 heeft het RMC 34 groepen gecoacht en 17 evenementen bijgewoond, waarmee ongeveer 1.200 Rotterdammers zijn bereikt.
- Woningcorporaties hebben voor € 12,6 mln aan projecten ingediend, waarmee zij hun sociale woningvoorraad extra of versneld verduurzamen. Bijvoorbeeld door enkel glas te vervangen voor HR++ glas, PV-panelen aan te sluiten op individuele meters en de buitenschil te isoleren. Hiermee profiteren 6.636 huishoudens van een lager energieverbruik.

- In januari 2025 is het nieuwe project Groenbank gestart. Ruim 200 woningeigenaren die de energietoeslag hebben ontvangen worden in 2025 benaderd voor advies en uitvoering van een grote isolatiemaatregel; vloerisolatie, spouwisolatie, dakisolatie of HR++ glas. Deze maatregel wordt volledig vergoed.
- Inmiddels hebben 35 VvE's met in totaal 1.134 appartementen een aanvraag voor de isolatiesubsidie ingediend. De VvE's hebben voor € 978.000 aan subsidie aangevraagd voor uiteenlopende maatregelen, zoals HR++-glas, dakisolatie en vloerisolatie.

Geen fossiele energie in de woningvoorraad in 2050

- De gebiedsaanpak Bospolder-Tussendijken is volop in uitvoering en verloopt volgens planning. Tot nu toe zijn er 859 woningen aangesloten op stadsverwarming.
- In 2024 is de uitvoering van de eerste fase van de gebiedsaanpak Heindijk in IJsselmonde-Zuid geëvalueerd. Daaruit blijkt dat eigenaar-bewoners die nu stadsverwarming hebben, opnieuw zouden kiezen voor stadsverwarming als ze weer de keuze voorgelegd zouden krijgen.
- In 2024 heeft de gemeente gesprekken met Vattenfall gevoerd over onder andere de gebiedsaanpakken in Pendrecht-Zuid en Reyerood-West en de warmtetarieven in de concessie. Begin 2025 is hierover een akkoord bereikt. Daardoor kan de uitvoering van deze aanpakken starten en zijn de betaalbare tarieven voor stadsverwarming weer geborgd. Vooruitlopend hierop zijn in 2024 in Pendrecht-Zuid 137 woningen aangesloten op stadsverwarming. In Reyerood-West is een flat met gespikkeld bezit aangesloten: 160 woningen van Woonbron en 56 woningen van particuliere eigenaren. De aanpakken Pendrecht-Noord en Reyerood-Oost gaat Vattenfall niet meer realiseren. Hiervoor is de gemeente in gesprek met andere partijen.
- In Prinsenland-Het Lage Land loopt de aanbesteding met Eneco. Deze is gepauzeerd vanwege de gesprekken die de gemeente met Eneco voert over toekomstbestendige afspraken. De verwachting is dat de gesprekken in de eerste helft van 2025 zijn afgerond.
- In Rozenburg hebben Netverder en de woningcorporatie Ressort Wonen een intentieverklaring getekend om 650 woningen van Ressort Wonen op stadsverwarming aan te sluiten.
- De gemeente ondersteunt 2 marktinitiatieven voor aardgasvrij in Ommoord en Schiebroek. Met het marktinitiatief in Ommoord zijn tot nu toe 320 woningen aangesloten. In Schiebroek heeft Enertrans / Rotterdamse Warmte subsidie vanuit het Rijk gekregen: de Warmteinvesteringssubsidie. Hiermee kan Rotterdamse Warmte beginnen om het warmtenet in Schiebroek aan te leggen. De planning is om in de eerste helft van 2025 het definitieve investeringsbesluit te nemen. Hierbij zijn woningcorporaties Habion, Hef Wonen en Havensteder betrokken.

Faciliteren concernbrede en stadsbrede verduurzaming

- In 2024 brachten diverse delegaties uit binnen- en buitenland werkbezoeken aan Rotterdamse duurzaamheidsprojecten. Zo bracht het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een bezoek aan de gebiedsaanpak aardgasvrij in Bospolder-Tussendijken en het ministerie van Klimaat en Groene Groei aan de gebiedsaanpak Heindijk.
- In april 2024 vond het 26e World Energy Congress plaats in Ahoy Rotterdam onder het thema 'Redesigning energy for people and planet'. Een groot aantal landen en organisaties nam deel aan het congres. De coördinatie op organisatie en inhoud gebeurde vanuit de gemeente Rotterdam, samen met onder andere het toenmalige ministerie van Economische Zaken en Klimaat, Rotterdam Partners en Ahoy.
- In mei 2024 is het plan van aanpak Duurzaam Doorbouwen gelanceerd. Samen met (Rotterdamse) bouwers, ontwikkelaars, beleggers en woningcorporaties is dit plan opgezet en werkt de gemeente aan het doorbouwen van duurzame en betaalbare woningen. De gemeente kijkt naar manieren om zich voor te bereiden op (verwachte) Europese duurzame richtlijnen zoals Paris Proof en EU Taxonomy. Als vervolg hierop is de gemeente samen met het Rijk ook bezig met een City Deal Toekomstbestendige Gebiedsontwikkeling. Hiermee kan zij haar aanpak opschalen en in groter verband samenwerken aan het versnellen van de verduurzaming van de bouw.
- In juni 2024 vond in Rotterdam de ondertekening plaats van de samenwerkingsovereenkomst versnelling verduurzaming VvE's. De partijen hebben op 4 onderwerpen specifieke afspraken gemaakt die de verduurzaming van VvE's vereenvoudigen. De partijen zijn in 2024 gestart met het oplossen van knelpunten en gaan daar in 2025 mee door.
- In december hebben de G4-wethouders Duurzaamheid kennisgemaakt met ministers Hermans en Keijzer. Vanuit Rotterdam was wethouder Zeegers aangesloten. Het was een gesprek waarin gezamenlijke opgaven van het Rijk en de G4 binnen de energietransitie zijn verkend en de verbinding met de ministeries is gelegd.

Jaarstukken 2024

Doel: Energietransitie in mobiliteit

Paginanummer in website: 97

Doel: Energietransitie in mobiliteit

Wat willen we bereiken?

- Per 2040 stoten het stedelijk verkeer en mobiele werktuigen geen schadelijke stoffen meer uit. Voor 2026 is de inzet: 20% schone passages binnen de ring Rotterdam.
- In de collegeperiode 2022 tot 2026 spant de gemeente zich in voor de invoering van de zero-emissiezone voor stadslogistiek binnen de ring Rotterdam per 2025. Voor een aantal voertuigcategorieën geldt een overgangsregeling tot 2030.
- We verbeteren de laadpaalinfrastructuur en breiden deze uit. We komen met een aanpak voor de komende 10 jaar. Daarin staat aangegeven waar de laadpalen komen en hoe het energienetwerk dit aankan. We kijken naar betere technieken en waar mogelijk dubbel gebruik met andere auto's, andere soorten voertuigen of schepen (walstroom).
- Er komen stappen in de richting van emissievrij personenvervoer in 2040. Hieronder vallen taxi's, doelgroepenvervoer, openbaar vervoer en deelmobiliteit. Daarnaast wordt doelgroepgericht ingezet op verduurzaming, bijvoorbeeld via werkgevers en een nog op te zetten bewonersaanpak.
- Verduurzaming van mobiele werktuigen.
- Het gemeentelijke wagenpark is emissievrij in 2030. Over de voortgang komt twee keer per jaar een rapportage in het Klimaatactieplan Rotterdam.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Rotterdam spant zich in om 1 januari 2025 een zero-emissiezone voor alle zakelijke bestel- en vrachtauto's in te voeren. Deze inspanningsverplichting heeft het college in 2020 in het Convenant ZES vastgesteld. Invoering van de zone gebeurt in samenspraak met de logistieke sector en de partners uit het Convenant ZES. Bijkomende acties, zoals persoonlijk advies en subsidieregelingen, zorgen ervoor dat de zero emissiezone voor iedere ondernemer haalbaar is, van zzp'er tot multinational. Huidige milieuzones worden voortgezet, uitgezonderd de milieuzone stad die vervalt met de invoering van de zero-emissiezone.
- De gemeente stimuleert de versnelling van de aanleg van laadinfrastructuur zodat iedereen in Rotterdam makkelijk kan laden waar en wanneer dat nodig is. Dit betekent meer openbare laadpalen en laadpleinen, snelladers voor logistiek en taxi, en ondersteuning van bedrijven, vve's en huurders. Uitbreiding van het laadnetwerk gebeurt in nauwe samenwerking met de netbeheerder en sluit aan bij de energiesysteemvisie van de stad. Invoering van 'slim laden' op alle publieke laadpunten.
- Inzet op minder reizen, meer fietsen en lopen, en emissievrije gemotoriseerde voertuigen. De gemeente benadert alle werkgevers in Rotterdam voor de overgang naar duurzame mobiliteit. Kennisdeling en goede voorbeelden versnellen de mobiliteitstransitie in werk gerelateerd verkeer. De gemeente onderzoekt hierbij ook hoe we beter met partijen als Rijkswaterstaat en Havenbedrijf Rotterdam (HbR) op kunnen trekken in onze gezamenlijke ambities.
- Er komt een aanpak voor de verduurzaming van mobiele werktuigen.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Schone passages binnen de ring	10,6%	12,4%	Niet bepaald	Volgt Q1 2025	20%			

Toelichting indicatoren

Schone passages binnen de ring

Deze indicator gaat over de voortgang van elektrificatie, ook wel 'verschoning' genoemd. Gemeten wordt het percentage passages van schone motorvoertuigen (auto, bus, bestel- en vrachtwagen) binnen de ring Rotterdam: elektrisch, op waterstof en hybride. Het gaat niet om unieke voertuigen; in de praktijk kan een voertuig meerdere keren geregistreerd worden. De cijfers zijn pas in Q1 bekend.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

- In 2024 zijn de benodigde voorbereidingen getroffen voor het geharmoniseerd invoeren van de zero-emissiezone op 1 januari 2025. Na een uitgebreide zienswijzeprocedure is het verkeersbesluit definitief in april 2024 vastgesteld. Het ontheffingenbeleid is samen met de andere gemeentes die een zero-emissiezone invoeren, uitgewerkt en vastgesteld. Hierdoor is er een landelijk, geharmoniseerd ontheffingenbeleid van kracht. Vervolgens zijn de benodigde borden, handhavingscamera's en IT-systemen gerealiseerd. Samen met de andere G4-gemeenten is per 1 juli 2024 een centraal ontheffingenloket gerealiseerd om ontheffingsaanvragen op tijd te kunnen indienen en afhandelen. Bestel- en vrachtauto-eigenaren zijn op vele verschillende manieren op de hoogte gebracht en geïnformeerd over de invoering van de zone. Er is op landelijk en lokaal niveau, digitaal en fysiek (op straat) gecommuniceerd. Er zijn onder andere stadsbrede en meerdere lokale evenementen georganiseerd. Tot slot is ook de persoonlijke ondersteuning van ondernemers door logistiek adviseurs verder opgeschaald.
- Op het vlak van laadinfrastructuur blijft uitbreiding van het reguliere laadnetwerk plaatsvinden, het netwerk is nu dekkend. Dit betekent dat binnen 200 meter loopafstand een laadpaal aanwezig is. Ook is op 6 bedrijfsterreinen gestart met een bedrijfsterrein-gerichte aanpak voor laadinfrastructuur. En er zijn aanvullende afspraken gemaakt voor de plaatsing van laadpalen voor elektrische deelauto's.
- De RET heeft de GDS-status toegekend gekregen waardoor de RET stroom mag leveren aan derden. Dit brengt de mogelijkheid dichterbij om laadpalen te voorzien van elektriciteit via het netwerk van de RET. Vooruitlopend op de status is in Hoek van Holland al een tijdelijke aansluiting gemaakt om emissieloos grondwerken te kunnen uitvoeren.
- Bij werkgeversaankpak Duurzame Mobiliteit is doorgepakt op de werving van nieuwe bedrijven. Dit jaar zijn alle bedrijven met meer dan 100 medewerkers benaderd om afspraken te maken over verduurzaming van het woon-werk en zakelijke verkeer. Daarnaast worden de uitvoering van de afspraken en de monitoring steeds belangrijker. Ten slotte zijn procesafspraken gemaakt over een verdere integratie van de werkgeversaankpak Duurzame Mobiliteit met andere werkgeversaankpakken van Zuid Holland Bereikbaar binnen het gebied Rotterdam en een ontwikkeling naar een regionale systematiek voor heel Zuid-Holland in 2025.
- Voor het verduurzamen van de taxi's in Rotterdam is per 15 september 2024 de subsidieregeling Zero Emissie Taxi (ZET) opengesteld, waarmee taxi-eigenaren een bijdragen kunnen aanvragen voor de aanschaf van een elektrische of waterstof-taxi.
- Voor verduurzaming van mobiele werktuigen heeft de gemeente de ondertekening van het convenant Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB) vertaald naar een leidraad voor de inkoop van werken.. Voor uitdagende projecten zijn ambities geformuleerd in de vorm van nieuwe pilots. Bijvoorbeeld voor het project Weena 70, vervanging kademuur Westerkade en de ontwikkeling van Lemairepark. Verduurzaming van mobiele werktuigen is als actielijn opgenomen in de duurzaamheidsparaagraaf van het doorbouwakkoord. Tot slot is gewerkt aan uitbreiding en professionalisering van het projectteam en verankering hiervan binnen de gehele gemeentelijke organisatie.
- De gemeente werkt aan de doelstelling van 'het gemeentelijk wagenpark in 2030 emissieloos' en het kunnen voldoen aan de toegangseisen tot de Zero Emissiezone per 1 januari 2025. In 2024 zijn nieuwe stappen gezet en de verschoning ligt op schema. De gemeentelijke locaties krijgen de benodigde laadinfrastructuur om de nieuwe schone voertuigen te kunnen laden. De ontwikkeling van netcongestie in de regio Rotterdam is daarbij een aandachtspunt.

Jaarstukken 2024

Doel: Duurzame haven en industrie

Wat willen we bereiken?

Versnellen walstroom en stimuleren verduurzaming scheepvaart

- Versnelde invoering van walstroom en stimulering van verduurzaming in de scheepvaart. Kades in stedelijk gebied, voor binnenvaart en zeescheepvaart, krijgen deze coalitieperiode walstroom. Voor de binnenvaart is walstroom al goed beschikbaar; hier gaat het om walstroomvoorziening op locaties die nog ontbreken. Voor de zeescheepvaart gaat het om de Parkkade, Lloydkade en Wilhelminakade.
- De wens is om op iedere locatie met een walstroom aansluiting een generatorverbod in te stellen: 'Walstroom aan? Generator uit!'
- Ondersteuning van innovatie in het varen op elektriciteit voor de binnenvaart, en het gebruik van waterstof en groene brandstoffen.
- Doelstellingen die de gemeente nastreeft voor 2030: 90% van de roll-on roll-of, offshore, ferry's, en 100% van de cruiseschepen gebruikt walstroom. Dat geldt ook voor 90% van de grootste containerschepen. Als de EU de ambities omhoog bijstelt, doet Rotterdam dat ook.

Elektrificatie, aanlanding Wind op zee en energiebesparing industrie

- Energiebesparing in de grote industrie in de haven aanjagen en opvolgen.
- Infrastructuur en innovatie voor elektriciteit en stoom bevorderen.
- Verdere inzet op aanlanding en landinfrastructuur bevorderen van grootschalige wind op zee voor de elektrificatie van het haven-industrieel complex (HIC) en de lokale productie van groene waterstof.
- Infrastructuur en opslagcapaciteit op orde brengen van zowel elektriciteit als waterstofinfrastructuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

Versnellen walstroom en stimuleren verduurzaming scheepvaart

- Er zijn inmiddels 15 haalbaarheidsstudies walstroom voor bedrijven aangevraagd. Daarvan heeft de gemeente 80% gefinancierd.
- Er zijn 4 haalbaarheidsstudies walstroom voor bedrijven opgeleverd.
- Walstroom voor de Cruiseterminal: huurovereenkomst is getekend en de vergunningen zijn onherroepelijk. De werkzaamheden zijn gestart. De verwachting is dat voor de zomer van 2025 de installaties gereed zijn.
- De gemeente is druk met de werkzaamheden van walstroom voor de Parkkade en de hiervoor benodigde vergunningen. De werkzaamheden zijn gestart en de verwachte oplevering is voor de zomer van 2025. De bestaande energievoorziening van het Ventilatiegebouw Noord van de Maastunnel dient als hulp om walstroom daar haalbaar te maken. Hierdoor vervalt het bouwen van een inkoopstation in de publieke ruimte.
- Tijdens bijeenkomsten over walstroom is kennis uitgewisseld met bedrijven die actief inzetten op walstroom.
- De gemeente Rotterdam heeft een subsidieregeling opengesteld voor het aanleggen van walstroom van €1,94 mln. Het maximale aan te vragen bedrag per aanmelding was €970.000. Er zijn 6 aanmeldingen binnengekomen die de gemeente in 2025 beoordeelt.

Elektrificatie en energiebesparing industrie

- De gemeente heeft de DCMR ondersteund bij het beoordelen van de energieonderzoeken van de grote industrie. De DCMR heeft een indrukwekkend potentieel kunnen identificeren.
- Elektrificatie van de industrie wordt ernstig gehinderd door netcongestie in Botlek en Europoort. En sinds december ook in Waalhaven, Eemhaven en Merwe-Vierhavens. Investerings in de verduurzaming lopen hierdoor vertraging op.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Nulmeting 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Walstroom 1	Geen walstroom aan de Park-Lloyd- en Wilhelminakade	Geen	5x Lloydkade gerealiseerd	Geen Zal in 2025 volgen door vertraging.	Cruiseterminal gerealiseerd Lloydkade gerealiseerd			

Walstroom 2	0 van de 8	2 ligplaatsen offshore opgeleverd	4 van de 8	2 ligplaatsen offshore opgeleverd	8 van de 8			
Walstroom 3	0% van de plannen	Voucherregeling gestart, 1 maatwerksubsidie verleend	50% van de plannen	Voucherregeling gestart, 1 maatwerksubsidie verleend	100% van de plannen			

Toelichting indicatoren

In de uitwerking van het programma Energietransitie komt een concrete indicator op het jaarlijks aantal of de kwaliteit van de aangevraagde vergunningen in het Versnellingshuis.

Specifieke versnelling van de aanleg van drie types walstroom, waarbij ook de inzet van Havenbedrijf Rotterdam en partijen in de haven essentieel is:

Walstroom 1

Eind 2026 zijn er aan stedelijke kades walstroomvoorzieningen voor zeeschepen gerealiseerd: een ligplaats voor een cruiseschip aan de Wilhelminakade, zes ligplaatsen aan de Parkkade, vijf ligplaatsen aan de Lloydkade;

Walstroom 2

Eind 2026 zijn er walstroomvoorzieningen gerealiseerd voor de grootste zeeschepen: drie ligplaatsen voor 'deep sea'-containerschepen, drie ligplaatsen voor ferry's en twee ligplaatsen voor offshore-schepen. Alle container- en ferryterminals moeten voor 2030 walstroomfaciliteiten hebben. Het is nog onzeker welke van deze vóór 2026 walstroom krijgen en welke tussen 2026 en 2030. De aantallen zijn ambitieus maar haalbaar.

Walstroom 3

Voor alle ligplaatsen in de Rotterdamse haven komt er een plan van aanpak voor de versnelling van walstroom voor 2024 tot 2030. Rotterdam stimuleert versnelling van de aanleg op verschillende manieren:

- beleid: we onderzoeken hoe een generatorverbod geïmplementeerd kan worden in de bestaande regelgeving. Hieruit volgt een voorstel om dit beleid te implementeren.
- partijen die walstroom willen ontwikkelen worden krijgen extra advies en ondersteuning bij het complexe vergunningentraject.
- inventarisatie en analyse van alle ligplaatsen in de haven
- selectie van ligplaatsen voor het eerste uitvoeringsplan
- en vervolgens uitgifte van vouchers voor quickscans, instelling van generatorverboden en nieuwe subsidies.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

Versnellen walstroom en stimuleren verduurzaming scheepvaart

- Er zijn inmiddels vijftien haalbaarheidsstudies walstroom voor bedrijven (door de gemeente 80% gefinancierd) aangevraagd.
- Er zijn vier haalbaarheidsstudies walstroom voor bedrijven opgeleverd.
- Walstroom voor de Cruiseterminal: huurovereenkomst is getekend en de vergunningen zijn onherroepelijk. De werkzaamheden zijn gestart. De verwachting is dat voor de zomer van 2025 de installaties gereed zijn.
- We zijn druk met de werkzaamheden van walstroom voor de Parkkade en de hiervoor benodigde vergunningen. De werkzaamheden zijn gestart en oplevering wordt voor de zomer van 2025 verwacht. De bestaande energievoorziening van het Ventilatiegebouw Noord van de Maastunnel zal hiervoor als hulp dienen om walstroom hier haalbaar te maken. Hierdoor vervalt het bouwen van een inkoopstation in de publieke ruimte.
- We hebben bijeenkomsten over walstroom gehad om kennis uit te wisselen met bedrijven die actief inzetten op walstroom.
- Vanuit de gemeente Rotterdam is er een subsidieregeling voor het aanleggen van walstroom opengesteld van €1.940.000. Per aanmelding kon er maximaal €970.000 aangevraagd kunnen worden. Er zijn in totaal 6 aanmeldingen binnengekomen die vervolgens in 2025 beoordeeld zullen worden.

Elektrificatie en energiebesparing industrie

- We hebben DCMR ondersteund bij het beoordelen van de energieonderzoeken van de grote industrie. DCMR heeft een indrukwekkend potentieel kunnen identificeren.
- Elektrificatie van de industrie wordt ernstig gehinderd door netcongestie in Botlek en Europoort, en sinds december ook in Waalhaven, Eemhaven en Merwe-Vierhavens. Investerings in de verduurzaming lopen hierdoor vertraging op.

Jaarstukken 2024

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

Paginanummer in website: 99

Duurzame ontwikkelingsdoelen

Het programma Energietransitie draagt bij aan:

- SDG 1 Geen Armoede
- SDG 3 Goede gezondheid en welzijn
- SDG 7 Betaalbare en duurzame energie
- SDG 8 Waardig werk en economische groei
- SDG 9 Industrie, innovatie en infrastructuur
- SDG 11 Duurzame steden en gemeenschappen
- SDG 12 Verantwoorde consumptie en productie
- SDG 13 Klimaatactie
- SDG 14 Leven in het water
- SDG 15 Leven op het land
- SDG 17 Partnerschap om doelstellingen te bereiken

Voor een uitgebreide toelichting zie de [paragraaf Sustainable development goals](#).

Jaarstukken 2024

Projecten

Paginanummer in website: 100

Projecten

Niet van toepassing.

Jaarstukken 2024

Financiën

Paginanummer in website: 101

Financiën

Overzicht baten en lasten

Overzicht van baten en lasten Energietransitie	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Baten exclusief reserves	43.575	35.760	27.760	-7.999
Bijdragen rijk en medeoverheden	43.543	35.151	26.568	-8.583
Financieringsbaten	32	127	159	32
Overige opbrengsten derden	0	481	1.031	549
Overige baten	0	0	2	2
Lasten exclusief reserves	61.236	69.311	51.200	-18.111
Apparaatslasten	11.453	12.872	10.841	-2.032
Inhuur	-40	914	105	-810
Overige apparaatslasten	154	153	187	34
Personeel	11.338	11.805	10.549	-1.256
Overige verrekeningen	3.452	11.533	13.335	1.802
Overige verrekeningen	3.452	11.533	13.335	1.802
Programmalasten	46.331	44.906	27.024	-17.882
Inkopen en uitbestede werkzaamheden	36.321	31.121	18.006	-13.115
Kapitaallasten	1.105	1.481	1.570	89
Overige programmalasten	0	0	14	14
Subsidies en inkomensoverdrachten	8.905	12.305	7.435	-4.870
Saldo voor vpb en reserveringen	-17.660	-33.551	-23.439	10.112
Saldo voor reserveringen	-17.660	-33.551	-23.439	10.112
Reserves	11.014	11.584	365	-11.220
Onttrekking reserves	31.014	24.533	13.313	-11.220
Bestemmingsreserve Actieplan Luchtkwaliteit	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Autoluw fonds	0	1.173	883	-290
Bestemmingsreserve Duurzaam	0	110	0	-110
Bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget	15.690	16.685	12.076	-4.609
Bestemmingsreserve Energietransitie	1.289	1.654	3	-1.651
Bestemmingsreserve RCP Groene Daken	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds	0	2.745	0	-2.745
Rotterdams Investeringsmotor	14.035	2.166	351	-1.815
Toevoeging reserves	20.000	18.389	18.389	0
Bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget	20.000	18.389	18.389	0
Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds	0	0	0	0
Vrijval reserves	0	5.440	5.440	0
Bestemmingsreserve Duurzaam	0	34	34	0
Bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget	0	2.697	2.697	0

Bestemmingsreserve Energietransitie	0	2.709	2.709	0
Saldo	-6.647	-21.967	-23.075	-1.108

Afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting

Overzicht afwijkingen programma	Afwijking baten	Afwijking lasten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
1. Lagere realisatie duurzaamheidsprojecten Mobiliteit	0	-1.576	-1.576	0
2. Bouwlogistiek, Zero Emissie Stadslogistiek en Stappenplan Zero Emissie Stadslogistiek (ZES)	-167	0	-1.221	-1.388
3. Bestemmingsreserve Rotterdamse Investeringsmotor	0	-1.814	--1.814	0
4. Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds	0	-2.745	-2.745	0
5. Diverse afwijkingen	- 7.832	-11.974	- 3.864	278
Totaal afwijkingen	-7.999	-18.111	-11.220	-1.108

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn ten opzichte van de begroting. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn ten opzichte van de begroting.

Toelichting afwijkingen

Het saldo van het programma bedraagt € 1,1 mln nadelig. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

1. Lagere realisatie duurzaamheidsprojecten Mobiliteit

Bij Tweede herziening 2024 werd voorzien dat het tempo van uitvoering van duurzaamheidsprojecten mobiliteit minder hoog lag dan eerder gedacht. Toen is de begroting neerwaarts bijgesteld.

Gedurende het jaar zette deze trend zich door. Dit betekende een lagere realisatie van € 1,6 mln. Voor dat bedrag was er ook minder dekking nodig uit de bestemmingsreserves Duurzaamheidstransitiefonds (€ 1,0 mln), Autoluwfonds (€ 300.000) en diverse projecten (€ 300.000). . Op verschillende projecten was er een lagere realisatie.

2. Bouwlogistiek, Zero Emissie Stadslogistiek en Stappenplan Zero Emissie Stadslogistiek (ZES)

In de begroting was dekking uit rijksmiddelen en de Bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget voorzien voor subsidieregelingen en personele lasten voor onder andere Zero Emissie Stadslogistiek. Er zijn minder middelen € 1,2 mln uit de reserves gehaald dan gepland. Een aantal projecten zijn niet tijdig verwerkt in de financiële administratie. Er was onduidelijkheid over welk deel van de kosten uit welke bestemmingsreserve gehaald kon worden. In 2025 worden de gemaakte lasten tijdig ten lasten van de reserve gebracht.

3. Bestemmingsreserve Rotterdamse Investeringsmotor

Voor de gebiedsaanpakken Pendrecht Zuid en Reyeroord West (binnen het Vattenfall concessiegebied) zouden in 2023 de investeringsbesluiten genomen worden. Door brand bij afvalverbrander AVR werd dit investeringsbesluit echter aangehouden. Voor Pendrecht Zuid deel 1 en Reyeroord West deel 1 zijn eind 2023 de gebiedsovereenkomsten getekend. De uitvoering in deze eerste delen van de gebiedsaanpak is gestart.

Voor deel 2 van deze gebiedsaanpakken is in 2024 een time-out afgenomen omdat de betaalbaarheid van de warmtetarieven van Vattenfall onvoldoende geborgd was. Deze is inmiddels opgeheven na aangescherpte afspraken met Vattenfall. De gebiedsovereenkomsten voor Pendrecht-Zuid deel 2 en Reyeroord-West deel 2 zijn getekend, en er kan gestart worden met de uitvoering van deze delen van de gebiedsaanpakken.

4. Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds

De bijdrage aan de energieleverancier voor de aanleg van het warmtenet heeft in 2024 plaatsgevonden. Volgens de BBV mogen de kosten pas worden genomen en onttrokken wanneer de aanleg van het warmtenet is gerealiseerd. Hierdoor heeft er een administratieve correctie plaatsgevonden en is de onttrekking in 2024 vervallen. De verwachting is dat de onttrekking in 2025 zal plaatsvinden.

5. Diverse afwijkingen

Dit zijn diverse onder- en overschrijdingen.

Programma en Rotterdamse taakvelden

Saldo programma Energietransitie/Rotterdams taakveld	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Energietransitie				
Milieubeheer - Duurzaam, bodem, geluid en handhaving	-6.365	-24.420	-24.245	175
Verkeer en vervoer - Ontwikkeling	-281	2.453	1.170	-1.283
Totaal	-6.647	-21.967	-23.075	-1.108

Realisatie bestemmingsreserves

Onder dit programma vallen de volgende reserves:

Realisatie bestemmingsreserves Energietransitie		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Energietransitie		52.329	18.389	21.180	6.147	43.390
Bestemmingsreserve Duurzaam		1.457	0	0	34	1.423
Realisatie bestemmingsreserves Energietransitie		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Energietransitie		52.329	18.389	21.180	6.147	43.390
Bestemmingsreserve Duurzaam		1.457	0	0	34	1.423
Doel reserve:	De vorming van reserve Duurzaam heeft plaatsgevonden ter dekking van de lasten voor de uitvoering van activiteiten ten behoeve van het programma Duurzaam.					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2008 (einddatum 31-12-2025)					
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	1.457	0	0	34	1.423
	Begroting 2024	1.457	0	110	34	1.313
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-110	0	110
Bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget		38.784	18.389	18.017	3.404	35.752
Realisatie bestemmingsreserves Energietransitie		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Energietransitie		52.329	18.389	21.180	6.147	43.390
Bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget		38.784	18.389	18.017	3.404	35.752
Doel reserve:	We vormen een Duurzaamheidstransitiebudget (€ 100 mln) om de juiste innovaties in de regio te versnellen en zo het verdienvermogen voor de stad en de werkgelegenheid voor Rotterdammers te bevorderen. Het fonds wordt ingezet voor de vergroening van de leefomgeving, duurzame opwek en opslag van zonne- en windenergie, waterstofproductie, de transitie naar een circulaire economie en het reduceren van energiegebruik.					
Raadsbesluit:	Coalitieakkoord 2022 - 2026 (einddatum 31-12-2026)					
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	38.784	18.389	18.017	3.404	35.752
	Begroting 2024	38.784	18.389	25.195	3.404	28.575
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-7.178	0	7.178
Bestemmingsreserve Energietransitie		12.088	0	3.163	2.709	6.215
Realisatie bestemmingsreserves Energietransitie		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Energietransitie		52.329	18.389	21.180	6.147	43.390
Bestemmingsreserve Energietransitie		12.088	0	3.163	2.709	6.215
Doel reserve:	De bestemmingsreserve is gevormd om de continuïteit van de Energietransitie te waarborgen. Jaarlijks wordt een bestedingsvoorstel voorgelegd aan de Raad. Een deel van de bestemmingsreserve wordt in eerste instantie gevuld vanuit een lening uit het IFR vooruitlopend op de verkoop van ENECO.					
Raadsbesluit:	2e herziening 2019 (einddatum 31-12-2025)					

	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	12.088	0	3.163	2.709	6.215
	Begroting 2024	12.088	0	5.750	2.709	3.629
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-2.586	0	2.586

Jaarstukken 2024

Kaders en verbonden partijen

Paginanummer in website: 102

Kaders en verbonden partijen

Beleidskaders, monitoren en regelgeving

- [Aanpak Nul emissie mobiliteit](#)
- [Actieplan isolatie woningen en toekomstbestendige VvE's](#)
- [Bodemenergieplan Centrumgebied Rotterdam](#)
- [Bouwverordening 2010](#)
- [Convenant ZES - Zero Emissie Stadslogistiek Rotterdam](#)
- [DCMR CO2-Monitor en CO2-doorrekening](#)
- [Gemeentelijke visie waterstof](#)
- [Gemeentelijke visie duurzame biomassa](#)
- [Havenvisie](#)
- [Hoogbouwvisie 2019](#)
- [Kader Stedelijke Ontwikkeling](#)
- [Klimaat Actieplan Rotterdam](#)
- [Leidraad werkwijze gebiedsaanpakken aardgasvrij](#)
- [Leidraad Windenergie](#)
- [Meerjarenplan Bouw- en Woningtoezicht 2022-2026](#)
- [Nieuwe energie voor Rotterdam \(Drift rapport\)](#)
- [Omgevingsvisie](#)
- [Raadsakkoord Energietransitie](#)
- [RES 1.0 | RES Rotterdam Den Haag](#)
- [Programmaplan Rotterdam Circulair | Rotterdam Circulair](#)
- [Rotterdam gaat voor groen: de groen agenda 2023-2026](#)
- [Rotterdamse Energiesysteemvisie](#)
- [Rotterdam aardgasvrij - De Rotterdamse Transitievisie Warmte \(duurzaam010.nl\)](#)
- [Resilient Rotterdam](#)
- [Stappenplan ZES: Stappen richting Zero Emissie Stadslogistiek \(ZES\) in Rotterdam in 2025 \(logistiek010.nl\)](#)
- [Startnota versnelling windenergie](#)
- [Startnota versnelling zonne-energie](#)
- [Strategie Walstroom Rotterdamse Haven](#)
- [Uitvoeringsagenda-Biodiversiteit-2023-2027-1.pdf \(duurzaam010.nl\)](#)
- [Verordening Bodemenergiesystemen Rotterdam](#)
- [WANNEER-kaart aardgasvrij](#)

- [WAT-kaart 2021 \(arcgis.com\)](#)
- [Vuistregels-voor-bouwen-in-Rotterdam-032024.pdf \(woneninrotterdam.nl\)](#)
- [Plan van Aanpak Duurzaam Doorbouwen \(woneninrotterdam.nl\)](#)
- [P+R-terreinen | Rotterdam.nl](#)
- [Collegebrief over Rotterdamse P+R-strategie 2024-2030 RotterdamRaad - iBabs Publieksporaal](#)
- [www.rotterdam.nl/30km](#)

Verbonden partijen

De volgende Verbonden partijen worden ingezet om het doel van het programma te realiseren:

- Energie Transitie Fonds
- Stedin Groep N.V.
- Warmtebedrijf Holding B.V.
- Havenbedrijf Rotterdam N.V.

Een uitgebreide toelichting is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Jaarstukken 2024

Verantwoordelijke collegeleden

Paginanummer in website: 103

Verantwoordelijke collegeleden

Wethouder Simons

Wethouder Simons is verantwoordelijk voor de portefeuille Haven, Economie, Horeca en Bestuur (wijken en kleine kernen).

'Een schone en vernieuwende economie met een haven die vooroploopt als waterstofcentrum en energie-hotspot stelt toekomstige werkgelegenheid voor Rotterdammers zeker.'

Wethouder Zeegers

Wethouder Zeegers is verantwoordelijk voor de portefeuille Klimaat, Bouwen en Wonen.

'Klimaat is de grootste uitdaging waar we concreet mee aan de slag gaan. Daarom zetten we in op stevige versnelling van verduurzaming en helpen we Rotterdammers en Rotterdamse bedrijven bij de uitvoering daarvan.'

Jaarstukken 2024

Onderwijs

Paginanummer in website: 104

Onderwijs

Binnen het programma Onderwijs voert de gemeente wettelijke taken uit, zoals leerlingenvervoer, voorschoolse educatie (ve), voortijdig schoolverlaten en onderwijshuisvesting. Daarnaast voert de gemeente stedelijk onderwijsbeleid uit waarvoor zowel gemeentelijke als rijksmiddelen worden ingezet.

Jaarstukken 2024

Voortgang 2024

Paginanummer in website: 105

Voortgang 2024

Schil om de school

Collegetarget Schil om de school: In het schooljaar 2025/2026 hebben 100 basisscholen en voortgezet onderwijs scholen, met een achterstandsscore hoger dan 0, een schil om de school waarin minimaal één van onderstaande interventies is opgenomen:

- Tutoren
- Mentoren
- Schoolzorgteams
- Preventief jongerenwerk op school
- Slim organiseren met kunstvakdocenten
- Expeditie Digitaal

Realisatie 2023: **94**

Begroting 2024: **87**

Realisatie 2024: **117**

Het totaal aantal deelnemende scholen is gestegen van 94 scholen in 2023 naar 117 scholen in 2024. Daarmee is het collegetarget Schil om de school behaald. Het aantal deelnemende scholen is zowel bij het primair als bij het voortgezet onderwijs gestegen. We zien met name een stijging bij de schoolzorgteams en het preventief jongerenwerk.

Onderwijshuisvesting

Samen met de Rotterdamse onderwijsinstellingen stelt de gemeente elke vier jaar een Integraal Huisvestingsplan (IHP) op. Hierin staat hoe Rotterdamse scholen vervangen of gerenoveerd worden. Op 15 februari 2024 is het [Integraal Huisvestingsplan onderwijs voor de periode 2024-2027](#) vastgesteld. In samenspraak met de schoolbesturen is een lijst opgesteld van 34 panden, die in de komende 4 jaar starten met vervanging of renovatie.

In 2024 zijn elf projecten opgeleverd, waaronder het omvangrijke project 'Hazelaar'. Hierin hebben Mytyschool De Brug, de Tyltyschool en Rijndam Revalidatie gezamenlijk een nieuw onderkomen gekregen.

Schoolleidersbeurs

Een schoolleider is van cruciaal belang. Niet alleen voor de onderwijskwaliteit, ook voor de aantrekkelijkheid van het vak. Een goede schoolleider draagt bij aan een professionele werkomgeving waar leraren met plezier aan de slag gaan. In 2024 heeft de gemeente daarom voor het eerst de schoolleidersbeurs beschikbaar gesteld voor schoolleiders en directies van Rotterdamse scholen. Het biedt hun extra kansen om deel te nemen aan opleidingen, trainingen, conferenties, en andere activiteiten gericht op de ontwikkeling van leiderschapsvaardigheden. De subsidie is bijzonder positief ontvangen door het onderwijsveld. Er zijn al 125 schoolleiders die gebruik hebben gemaakt van deze beurs.

Gratis naar de voorschoolse educatie in NPRZ

Op 1 augustus 2024 is in het NPRZ-gebied de 130%-regeling van start gegaan. Dit houdt in dat peuters met een indicatie Extra spelen en leren 16 uur gratis naar de Peutergroep kunnen, als hun ouders een inkomen hebben tot 130% van het wettelijk sociaal minimum. Hiermee is de financiële drempel voor deze ouders weg om mee te doen aan de Peutergroep. Het Rijk heeft hiervoor middelen toegekend.

Onderwijsconferentie Rotterdam

In november 2024 vond de Onderwijsconferentie Rotterdam plaats, waar wetenschap, beleid en praktijk samenkwamen. Ruim 1.500 onderwijsprofessionals hebben twee dagen meegedaan aan verschillende workshops en hebben kennis uitgewisseld. De conferentie markeert de start van een onderwijsnetwerk waarin we scholen stimuleren om van elkaar te leren en wetenschappelijke inzichten te integreren in hun dagelijkse praktijk.

Financiële afwijkingen t.o.v. bijgestelde begroting 2024

Onderwijs	377
Onderwijshuisvesting	-2.116
Onderwijsbeleid	143
Voorschoolse educatie	-72
Dagprogrammering	1.421
Versterking schoolleiding	1.063
Diverse afwijkingen	-63

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn dan begroot. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn dan begroot.

Jaarstukken 2024

Doel: Vergroten doelgroep bereik

Paginanummer in website: 106

Doel: Vergroten doelgroep bereik

Wat willen we bereiken?

Het vergroten van het aantal doelgroepkinderen dat gebruikt maakt van het aanbod voorschoolse educatie. Dit doel weerspiegelt ons streven naar een inclusieve educatieve omgeving, waarin elk kind, ongeacht achtergrond, gelijke toegang heeft tot kwalitatief onderwijs en de bijbehorende kansen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Om het doel te bereiken, zetten we in op de volgende maatregelen:

- Een wijkgerichte aanpak voor het vergroten van het bereik**
We ontwikkelen een wijkgerichte aanpak en voeren deze in om het bereik van doelgroepeuters te vergroten. Deze aanpak omvat nauwe samenwerking met lokale gemeenschappen, scholen en ouders om ervoor te zorgen dat het voorschoolse educatie-aanbod zo toegankelijk mogelijk is voor alle doelgroepkinderen. Door in te spelen op de specifieke behoeften en uitdagingen van elke wijk, willen we het aantal deelnemende kinderen aanzienlijk vergroten.
- Toegankelijke voorschoolse educatie**
Financiële drempels kunnen de toegang tot voorschoolse educatie beperken. We onderzoeken de mogelijkheden naar het gratis aanbieden van voorschoolse educatie aan peuters uit gezinnen tot een bepaalde inkomensgrens. Door voor deze gezinnen de financiële drempel weg te nemen, verwachten we meer deelname van kinderen aan voorschoolse educatie.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Raming
	2024	2025	2026	2027
% Doelgroepeuters met de indicatie Extra spelen en leren maken gebruik van het aanbod voorschoolse educatie (VE)	69			5% meer dan de 0-meting

Toelichting indicatoren

Meer doelgroepeuters met de indicatie ‘Extra spelen en leren’ maken gebruik van het aanbod voorschoolse educatie.

In 2027 maakt 5 procent meer doelgroepeuters met de indicatie 'Extra spelen en leren' gebruik van de voorschoolse educatie, in vergelijking met 2024. Monitoring vindt eens per jaar plaats.

De voortgang op bovenstaande beleidsindicator wordt gemeten met de nieuw ontwikkelde VE-monitor. Een eerste 0-meting is uitgevoerd op de peildatum 1 oktober 2024. Vanaf dit moment is het mogelijk om jaarlijks de deelname aan de VE door doelgroepeuters te monitoren.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

- Met de wijkgerichte aanpak is in 2024 een start gemaakt in 3 gebieden (Hoogvliet, Prins Alexander en Feijenoord). In deze gebieden zijn gebiedscoördinatoren gestart. Zij hebben het afgelopen jaar een sterk netwerk opgebouwd van professionals en sleutelpersonen die goed op de hoogte zijn van de regelingen rond voorschoolse educatie. Daarnaast waren er verschillende voorlichtingsactiviteiten in deze gebieden voor ouders en professionals. In 2025 gaat de gemeente door met deze aanpak en breidt het uit naar ten minste 3 gebieden.
- Op 1 augustus 2024 is in het NPRZ-gebied de 130%-regeling van start gegaan. Dit houdt in dat peuters met een indicatie Extra spelen en leren 16 uur gratis naar de Peutergroep kunnen, als hun ouders een inkomen hebben tot 130% van het wettelijk sociaal minimum. Hiermee is de financiële drempel voor deze ouders weg om mee te doen aan de Peutergroep. De regeling is vanaf augustus 2024 in werking in de gebieden Feijenoord, Charlois en IJsselmonde. Het Rijk heeft hiervoor middelen toegekend.

Jaarstukken 2024

Doel: Aanpak personeelstekort

Paginanummer in website: 107

Doel: Aanpak personeelstekort

Wat willen we bereiken?

Werving van personeel voor het onderwijs is geen taak van de gemeente, maar gezien de grote opgave en de impact van het personeelstekort in het onderwijs faciliteert de gemeente waar mogelijk het onderwijsveld in de aanpak van deze opgave. Dit doen we door een zo aantrekkelijk mogelijke werkstad te creëren voor onderwijsprofessionals. Rotterdam is een stad die onderwijsprofessionals uit diverse sectoren aanspreekt en uitnodigt om er te werken en te wonen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Om het doel te bereiken, zetten we in op de volgende maatregelen:

- Bevorderen van zij-instroom**
We stimuleren medewerkers uit andere sectoren naar het onderwijs over te stappen en een zij-instroomtraject te volgen. Dit gebeurt onder andere via voorlichtingsbijeenkomsten en door subsidies beschikbaar te stellen voor onderwijsinstellingen.
- Stimuleren anders organiseren**
De gemeente stimuleert initiatieven om het onderwijs anders te organiseren om daarmee de duurzame inzetbaarheid van onderwijzend personeel te vergroten. Hiervoor is onder meer subsidie beschikbaar voor de onderwijsinstellingen.
- Uitbreiding van lerarenbeurzen en Rotterdampas**
De gemeente zet zich in voor de uitbreiding van lerarenbeurzen en het beschikbaar stellen van de Rotterdampas voor onderwijsprofessionals in alle sectoren.
- Verbetering van parkeren en beschikbare woningen voor leraren**
Een vierde maatregel is het verbeteren van de parkeervoorzieningen en het vergroten van de beschikbaarheid van huurwoningen voor onderwijsprofessionals.

Deze maatregelen moeten een omgeving creëren waarin onderwijsprofessionals zich gewaardeerd, ondersteund en gemotiveerd voelen om hun cruciale rol in het onderwijs uit te voeren.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Realisatie 2026	Realisatie 2027
% Lerarentekort in Rotterdam op basis van openstaande en verborgen vacatures in het primair onderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs	11,8	16,5	16,0			

Toelichting indicatoren

% Lerarentekort

Het lerarentekort wordt één keer per jaar gemeten door onderzoeksinstituut Centerdata. De landelijke rapportage van Centerdata is eind 2024 gepubliceerd. Het percentage lerarentekort in het primair onderwijs is gedaald, van 16,5% naar 16%. Dit sluit aan bij landelijke prognoses van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW).

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

- In 2024 zijn er 3 succesvolle bijeenkomsten voor zij-instromers in het onderwijs en kinderopvang geweest. Bij de laatste bijeenkomst sloot ook het voortgezet onderwijs aan. In totaal zijn er in 2024 483 mensen naar de bijeenkomsten gekomen om zich voor te laten lichten over een

mogelijke overstap naar de kinderopvang of het onderwijs. Voor schooljaar 2024-2025 is ook subsidie beschikbaar gesteld aan scholen om zij-instroom trajecten te stimuleren. In 2024 zijn er mede met inzet van gemeentelijke subsidie ruim 100 zij-instromers gestart.

- Met Slim Organiseren wordt in het onderwijs met andere professionals gewerkt om het lerarentekort op te vangen. Voor schooljaar 2024-2025 is hiervoor subsidie beschikbaar gesteld aan scholen. Ook gaat de gemeente door met het project om (kunst)vakdocenten beter inzetbaar te maken op de scholen.
- In 2024 zijn er in totaal 13.206 Rotterdampassen aangevraagd en er zijn 665 lerarenbeurzen beschikbaar gesteld. In 2024 zijn de interventies uitgebreid naar de kinderopvang. Zo kunnen medewerkers van de kinderopvang ook gebruikmaken van de lerarenbeurs en de Rotterdampas.
- Ook is het nu voor de kinderopvang mogelijk om tegen een gereduceerd tarief parkeervergunningen voor medewerkers aan te vragen. Scholen en kinderopvangorganisaties kunnen sinds april 2024 door aangepaste regelgeving meer parkeervergunningen aanvragen voor hun personeel. Per december 2024 zijn er ruim 2.950 parkeervergunningen voor het onderwijs en kinderopvang in gebruik.

Jaarstukken 2024

Doel: Aansluiting onderwijs jeugdhulp

Paginanummer in website: 108

Doel: Aansluiting onderwijs jeugdhulp

Wat willen we bereiken?

Het realiseren van een beter en passender ondersteuningsaanbod voor kinderen en jongeren die dat nodig hebben. We streven naar een onderwijslandschap waarin elk kind en elke jongere, ongeacht hun specifieke behoeften, de juiste ondersteuning ontvangt om deel te kunnen nemen aan onderwijs en zich te kunnen ontwikkelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Om het doel te bereiken, zetten we in op de volgende maatregelen:

- Project Thuiszitters**
Het Project Thuiszitters richt zich op vermindering van het aantal thuiszitters. Samenwerking met scholen, hulpverleners en ouders moet leiden tot beter begrip van de oorzaken van thuiszitten en tot effectieve oplossingen. Met gepersonaliseerde plannen, intensieve begeleiding en samenwerking met lokale instanties, streven we ernaar om thuiszitters terug te leiden naar passend onderwijs.
- Taskforce dekkend netwerk**
Daar waar vanuit de taskforce thuiszitters blijkt dat het aanbod niet toereikend is voor de vraag, komt de ‘taskforce dekkend netwerk’ in actie om dit aanbod te realiseren. De taskforce dekkend netwerk richt zich op het in beeld brengen van knelpunten in de toeleiding en het aanbod en het vinden van oplossingen om de wachtlijsten voor gespecialiseerd onderwijs te verminderen.
- Stimuleren innovatieklassen**
We investeren in de uitbreiding en ontwikkeling van innovatieklassen. Deze schoolklassen ontvangen intensieve ondersteuning en gepersonaliseerd onderwijs voor kinderen en jongeren met ondersteuningsbehoeften. Op maat gemaakte leermethoden, ondersteunend (zorg)personeel en gespecialiseerde leraren creëren een omgeving waarin deze leerlingen succesvol kunnen leren.

Met deze maatregelen zetten we in op een fundamentele verbetering van het ondersteuningsaanbod voor kinderen en jongeren met een ondersteuningsbehoefte.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Realisatie 2026	Raming 2027
Plekken in de stad waar sprake is van een samenwerking tussen het regulier en gespecialiseerd onderwijs rondom expertise uitwisseling				8			> 8
Plekken in de stad waar sprake is van een innovatieklas				4			> 2

Toelichting indicatoren

Samenwerking regulier en gespecialiseerd onderwijs rondom expertise uitwisseling

- In 2027 zijn er meer samenwerkingsafspraken gemaakt tussen scholen in het regulier en het gespecialiseerd onderwijs rondom expertise-uitwisseling dan in 2024.
Per 1 november 2024 is er op 8 plekken in de stad sprake van een samenwerking tussen het regulier en gespecialiseerd onderwijs rondom expertise uitwisseling.

Innovatieklassen

- In 2027 zijn er meer innovatieklassen dan in 2024.
Per 1 november 2024 zijn er op 4 plekken in de stad innovatieklassen en we verwachten voor het komende jaar een verdere groei.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

- Thuiszitters zijn leerlingen die langer dan 4 weken geen onderwijs volgen. De gemeente Rotterdam ontvangt alleen cijfers van leerlingen die ongeoorloofd, dus zonder geldige reden thuiszitten: in het schooljaar 2023-2024 was het aantal leerlingen aan het einde van het schooljaar 193. Via het Project Thuiszitters is ingezet op het verbeteren van de registratie en monitoring van thuiszitters. Dat moet leiden tot een snellere inzet van en doorstroom naar het juiste traject van onderwijs en/of zorg.
- Daarnaast is de Taskforce Dekkend Netwerk in 2024 gestart. De samenwerking tussen partners uit het onderwijs, preventie en jeugdhulp heeft per september 2024 geleid tot de start van 2 nieuwe innovatieklassen. Boven op de al 2 bestaande klassen begin 2024.
- In 2024 is ook een subsidie beschikbaar gesteld die de samenwerking tussen het onderwijs en aanbieders van preventief zorgaanbod en jeugdhulp faciliteert. Een schoolbestuur kan in samenwerking met de aanbieders subsidie aanvragen voor activiteiten die de ondersteuning in het onderwijs passender maken.

Jaarstukken 2024

Doel: Verbeteren onderwijskwaliteit

Paginanummer in website: 109

Doel: Verbeteren onderwijskwaliteit

Wat willen we bereiken?

Een betere en meer doelgerichte ondersteuning van scholen met interventies om de kwaliteit van het onderwijs te bevorderen. Onze focus ligt op het versterken van scholen en het creëren van een omgeving waarin leerlingen optimaal kunnen leren en groeien, zowel binnen als buiten de klaslokalen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Om het doel te bereiken, zetten we in op de volgende maatregelen:

- Verhogen onderwijskwaliteit**
Scholen kunnen subsidie krijgen om de kwaliteit van het taal-, lees- en rekenonderwijs te bevorderen. Door voor deze specifieke onderwijsgebieden geld beschikbaar te stellen, kunnen scholen gericht en effectiever werken aan de kennis en vaardigheden van hun leerlingen.
- Stimuleren educatief partnerschap**
Er is subsidie beschikbaar voor het verstevigen van educatief partnerschap om de samenwerking en betrokkenheid tussen scholen en ouders en verzorgers te versterken. Bevordering van educatieve partnerschappen en het actief betrekken van ouders bij het onderwijsproces leidt tot een gezamenlijke inspanning om het leren van leerlingen te ondersteunen en te versterken.
- MBO-werkagenda uitvoeren**
We ontwikkelen en implementeren een werkagenda voor het middelbaar beroepsonderwijs (mbo). De agenda moet de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt verbeteren en de samenwerking versterken tussen de gemeente, mbo-scholen en het bedrijfsleven.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Raming 2024	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026
Collegetarget schil om school: In het schooljaar 2025/2026 hebben 100 basisscholen en voortgezet onderwijs scholen, met een achterstandsscore hoger dan 0 een schil om de school waarin minimaal 1 van onderstaande interventies is opgenomen: - Tutoren - Mentoren - Schoolzorgteams - Jongerenwerk op school - Slim organiseren met Kunstvakdocenten - Expeditie Digitaal	61	94	87	117	100	100

Toelichting indicatoren

We zetten in op een betere en gerichtere ondersteuning van scholen met interventies ter bevordering van de kwaliteit van onderwijs.

Collegetarget Schil om de school

Het totaal aantal scholen is gestegen van 94 naar 117 scholen. Daarmee is het collegegetarget schil om de school behaald. Het aantal deelnemende scholen is zowel bij het primair als bij het voortgezet onderwijs gestegen. We zien met name een stijging bij de schoolzorgteams en het jongerenwerk.

Streefniveaus taal, lezen en rekenen

We monitoren ook de percentages van basisschoolleerlingen in Rotterdam die de gestelde doelen (streefniveaus 2f) en minimumniveaus (fundamentele niveaus 1f) halen voor taal, lezen en rekenen. In het primair onderwijs is te zien dat in schooljaar 2022-2023 het aantal leerlingen op het streefniveau (2f) is gestegen op alle vakken. Dit betekent dat meer leerlingen het hogere niveau behalen. De cijfers over schooljaar 2023-2024 komen pas in het voorjaar van 2025 beschikbaar.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

- Alle scholen maken gebruik van de gemeentelijke subsidie Kwaliteit om de onderwijskwaliteit te verbeteren. Scholen kiezen evidence-based of evidence-informed interventies. Daarbij werken zij aan het vergroten van taal, lees en rekenvaardigheden. Het grootste gedeelte van de aanvragen zijn bekende interventies zoals leesbevordering, leertijduitbreiding en de inzet van specialisten ter bevordering van de basisvaardigheden.
- Scholen in het primair en voortgezet onderwijs met een achterstandsscore maken gebruik van de subsidie Educatief Partnerschap. Scholen zetten deze subsidie in om ouders meer te betrekken bij school en de ontwikkeling van het kind. Maatschappelijke problemen, zoals laaggeletterdheid en armoede, zorgen vaak voor een moeilijke verbinding met ouders. Door deze subsidie hebben scholen ruimte om hiermee aan de slag te gaan.
- In mei 2024 heeft de gemeenteraad de mbo-uitvoeringsagenda vastgesteld om de overgang tussen voortgezet onderwijs en mbo te versterken. Afgelopen jaar werkte de gemeente met mbo-instellingen aan een betere doorstroom en sterkere koppeling met de arbeidsmarkt. Met gemeentelijke subsidie zijn 23 initiatieven gehonoreerd, met als doel om de samenwerking tussen het vo en mbo verder te versterken.

Jaarstukken 2024

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

Paginanummer in website: 110

Duurzame ontwikkelingsdoelen

Het programma Onderwijs draagt bij aan Duurzame ontwikkelingsdoelstelling 4. Kwaliteitsonderwijs.

Voor een uitgebreide toelichting zie de [paragraaf Sustainable development goals](#).

Jaarstukken 2024

Projecten

Projecten

Integraal Huisvestingsplan Onderwijs

Samen met de Rotterdamse onderwijsinstellingen stelt de gemeente elke 4 jaar een Integraal Huisvestingsplan (IHP) op. Hierin staat hoe Rotterdamse scholen vervangen of gerenoveerd worden. Op 15 februari 2024 is het [Integraal Huisvestingsplan onderwijs voor de periode 2024-2027](#) vastgesteld. In samenspraak met de schoolbesturen is een lijst opgesteld van 34 panden, die in de komende 4 jaar starten met vervanging of renovatie.

Er zijn ruim 80 projecten in uitvoering, die voortkomen uit de diverse IHP's (IHP 2015-2019, 2020-2023 en 2024-2027). In 2024 zijn 11 projecten opgeleverd, waaronder het omvangrijke project 'Hazelaar'. Hierin hebben Mytyschool De Brug, de Tytyschool en Rijndam Revalidatie een nieuw onderkomen gekregen.

De gemeente werkt met een voortschrijdende indicatieve meerjaren investeringsplanning (VIMIP). Deze planning geeft onder andere een overzicht van de verwachte oplevering van projecten voor de komende 5 jaar en de uitputting van het investeringskrediet. In april is de editie voor 2024 door het college vastgesteld en aangeboden aan de gemeenteraad.

Investeringskredieten Onderwijshuisvesting, Onderwijshuisvesting regiodeal en Huisvesting voor- en vroegschoolse educatie in scholen (onder elkaar)

x € 1.000

Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
1.063.544	367.974	113.858	100.000	13.858	581.712
44.400	326	0	0	0	44.074
10.000	0	0	0	0	10.000

Toelichting

In het IHP zijn de vervangingsopgaven voor de komende jaren inzichtelijk gemaakt. Dit leidt tot een investeringsopgave en investeringskredieten met daaruit voortvloeiend kapitaallasten. In de bovenstaande tabel staan de beschikbare investeringskredieten om de vervangingsopgaven vanuit het IHP te kunnen realiseren. Om alle in voorbereiding zijnde projecten uit te kunnen voeren is het krediet voor onderwijshuisvesting aangevuld. De aanvulling omvat alle lopende projecten waarvoor een positief besluit is afgegeven.

Jaarstukken 2024

Financiën

Financiën

Overzicht baten en lasten

Overzicht van baten en lasten Onderwijs	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Baten exclusief reserves	68.946	92.364	79.946	-12.418
Bijdragen rijk en medeoverheden	67.348	90.670	79.359	-11.312
Overige opbrengsten derden	1.597	1.694	587	-1.107
Lasten exclusief reserves	230.108	247.229	234.434	-12.795
Apparaatslasten	20.305	22.091	22.601	510
Inhuur	458	276	388	112
Overige apparaatslasten	359	495	411	-84
Personeel	19.488	21.320	21.803	483
Overige verrekeningen	69.367	59.524	61.857	2.333
Overige verrekeningen	69.367	59.524	61.857	2.333
Programmalasten	140.436	165.614	149.975	-15.639
Inkopen en uitbestede werkzaamheden	5.422	15.209	10.373	-4.836
Overige programmalasten	0	0	3	3
Sociale uitkeringen	1.126	15.229	15.690	460
Subsidies en inkomensoverdrachten	133.889	135.175	123.909	-11.266
Saldo voor vpb en reserveringen	-161.162	-154.865	-154.488	377
Saldo voor reserveringen	-161.162	-154.865	-154.488	377
Reserves	289	2.547	2.547	0
Onttrekking reserves	289	2.266	2.266	0
Bestemmingsreserve Afbouw SSC Flex (suppletieregelingen)	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Convenant ID-banen	289	1.807	1.807	0
Bestemmingsreserve Vakmanschap in zorg	0	0	0	0
Rotterdams Investeringsmotor	0	459	459	0
Vrijval reserves	0	281	281	0
Bestemmingsreserve Convenant ID-banen	0	281	281	0
Bestemmingsreserve Vakmanschap in zorg	0	0	0	0
Saldo	-160.874	-152.318	-151.941	377

Afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting

Overzicht afwijkingen programma	Afwijking baten	Afwijking lasten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
1. Onderwijshuisvesting	-1.072	1.044	0	-2.116
2. Onderwijsbeleid	-5.187	-5.330	0	143
3. Voorschoolse educatie	-1.329	-1.257	0	-72
4. Voorschoolse educatie NPRZ	-3.887	-3.887	0	0
5. Dagprogrammering	597	-824	0	1.421
6. Versterking schoolleiding	-1.097	-2.160	0	1.063
7. Diverse afwijkingen	-444	-381	0	-63
Totaal afwijkingen	-12.418	-12.795	0	377

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn ten opzichte van de begroting. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn ten opzichte van de begroting.

Toelichting afwijkingen

Het saldo van het programma bedraagt € 377.000 voordelig. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

1. Onderwijshuisvesting

Schoolbesturen dienen spoedaanvragen in als een noodzakelijke huisvestingsvoorziening niet kan wachten op opname in het huisvestingsprogramma van het volgende schooljaar. Dit gebeurt om te voorkomen dat het onderwijs in gevaar komt door onvoldoende of niet-functionerende voorzieningen. Over 2024 werden meer spoedaanvragen gedaan wat zorgt voor de hogere lasten.

Daarnaast is geconstateerd dat de stap naar een grote, nieuwe Cultuur en Campus op dit moment te groot is en dat de realisatie stapsgewijs zal worden gerealiseerd via organische groei. Door de nieuwe fasering waren er lagere lasten en zijn er ook minder rijksmiddelen ingezet.

2. Onderwijsbeleid

2024 markeert de start van het nieuwe onderwijsbeleid. In deze opstartfase ontwikkelen sommige projecten zich geleidelijk naar volledige capaciteit, waardoor de uitgaven in 2024 lager zijn dan oorspronkelijk geraamd. Omdat een groot deel van deze activiteiten wordt gefinancierd met rijksmiddelen, zijn er ook minder baten ingezet. De beschikbare rijksmiddelen worden in de komende jaren optimaal ingezet om de activiteiten verder te realiseren.

3. Voorschoolse educatie

De subsidievaststellingen over 2023 zijn per saldo lager dan de verleende beschikkingen. Daarnaast vielen de ouderbijdragen in de peuteropvang hoger uit dan verwacht. Door de lagere lasten zijn ook minder rijksmiddelen ingezet.

4. Voorschoolse educatie NPRZ

Op 1 augustus 2024 is in het NPRZ-gebied de 130%-regeling van start gegaan. Dit houdt in dat peuters met een indicatie Extra spelen en leren 16 uur gratis naar de Peutergroep kunnen indien hun ouders een inkomen hebben tot 130% van het wettelijk sociaal minimum. Het Rijk heeft hiervoor middelen toegekend. Omdat de regeling per augustus is ingegaan, zijn de uitgaven dit jaar lager dan verwacht. Hierdoor zijn er ook minder rijksmiddelen ingezet.

5. Dagprogrammering

Er heeft één school minder meegedaan aan de dagprogrammering dan voorzien. Daarnaast veroorzaakt de lagere lasten ook lagere subsidieafrekeningen (schooljaar 2023 / 2024), doordat scholen minder uren dagprogrammering hebben ingezet dan toegekend. Om optimaal

gebruik te maken van de cofinanciering van het rijk, zijn er meer rijksmiddelen ingezet dan begroot.

6. Versterking schoolleiding

De lagere kosten in 2024 zijn het gevolg van de subsidiëring voor de versterking van schoolleiders in het NPRZ-gebied, die vanwege de schooljaarsystematiek, pas per augustus 2024 van start is gegaan

7. Diverse afwijkingen

Dit betreft het saldo van diverse kleinere afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Programma en Rotterdamse taakvelden

Saldo programma Onderwijs/Rotterdams taakveld	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Onderwijs				
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-78.946	-70.637	-68.143	2.493
Onderwijshuisvesting	-81.928	-81.681	-83.797	-2.116
Totaal	-160.874	-152.318	-151.941	377

Realisatie bestemmingsreserves

Onder dit programma vallen de volgende reserves:

Realisatie bestemmingsreserves Onderwijs		Beginstand 1-1-2024		Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Onderwijs		16.088		0	1.807	281	14.000
Bestemmingsreserve Convenant ID-banen		2.088		0	1.807	281	0
Realisatie bestemmingsreserves Onderwijs		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Onderwijs		16.088	0	1.807	281	14.000	
Bestemmingsreserve Convenant ID-banen		2.088	0	1.807	281	0	
Doel reserve:	Dekking verplichting afgesloten convenant instroom/doorstroombanen (ID-banen) t/m 2036						
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2020 (einddatum 31-12-2036)						
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand	
	Realisatie 2024	2.088	0	1.807	281	0	
	Begroting 2024	2.088	0	1.807	281	0	
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0	
Bestemmingsreserve Regio deal onderwijs		14.000		0	0	0	14.000
Realisatie bestemmingsreserves Onderwijs		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Onderwijs		16.088	0	1.807	281	14.000	
Bestemmingsreserve Regio deal onderwijs		14.000	0	0	0	14.000	
Doel reserve:	De Regio Deal bevat een samenhangende aanpak van Rijk en regio om de verschillende opgaven in Rotterdam Zuid aan te pakken. Met de Regio Deal Rotterdam Zuid vindt continuering en versnelling van diverse thema's in het kader van het NPRZ plaats. De reserve is bestemd voor de herstructurering van het onderwijsaanbod voor huidige en toekomstige leerlingen op Rotterdam Zuid.						
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2018 (einddatum 31-12-2026)						
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand	
	Realisatie 2024	14.000	0	0	0	14.000	
	Begroting 2024	14.000	0	0	0	14.000	
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0	

Jaarstukken 2024

Kaders en verbonden partijen

Paginanummer in website: 113

Kaders en verbonden partijen

Kaders

- [Nieuw Rotterdams Onderwijsbeleid](#)
- [Subsidieregeling Nieuw Rotterdams Onderwijsbeleid 2024-2025](#)
- [Aanpak voortijdige schoolverlating: VSV-aanpak 2020-2024](#)
- [Wet op het primair onderwijs \(WPO\)](#)
- [Wet op het voortgezet onderwijs \(WVO\)](#)
- [Wet op de expertisecentra \(WEC\)](#)
- [Wet educatie en beroepsonderwijs \(WEB\)](#)
- [Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek \(WHO\)](#)
- [Leerplichtwet](#)
- [Jeugdwet](#)
- [Wet passend onderwijs](#)
- [Thuiszittersaanpak](#), in G4-verband (samenwerking van de vier grote steden)
- [Integraal Huisvestingsplan Onderwijs](#)
- [Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Rotterdam](#)

Verbonden partijen

De volgende Verbonden partijen worden ingezet om het doel van het programma te realiseren:

- Bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam (BOOR)

Een uitgebreide toelichting is te vinden in de [paragraaf Verbonden partijen](#).

Jaarstukken 2024

Verantwoordelijke collegeleden

Paginanummer in website: 114

Verantwoordelijke collegeleden

Wethouder Kasmi

Wethouder Kasmi is verantwoordelijk voor de portefeuille Onderwijs, Cultuur en Evenementen.

'Iedereen verdient een goede toekomst. Daarom maak ik mij hard voor gelijke kansen, talentontwikkeling en goed onderwijs voor elk kind in Rotterdam.'

Jaarstukken 2024

Overhead

Paginanummer in website: 115

Overhead

De uitvoering van de gemeentelijke kerntaken en basisactiviteiten - de 'primaire processen' - krijgen centrale ondersteuning. Deze ondersteuning bestaat uit een variatie aan taken, zoals de ambtelijke voorbereiding van de bestuurlijke besluitvorming, financiën en inkoop, juridische advisering, communicatie, HR, ICT, facilitaire zaken, onderzoek en innovatie, auditing en control.

Jaarstukken 2024

Voortgang 2024

Paginanummer in website: 116

Voortgang 2024

HR

Hier is de voortgang 2024 opgenomen. Voor meer toelichting zie de paragraaf bedrijfsvoering.

Formatie & bezetting

Bezetting 31 december 2023: **14.225 fte**

Formatie begroting tweede herziening 2024: **14.777 fte**

Bezetting 1 januari 2024: **14.381 fte**

Bezetting 31 december 2024: **14.342 fte**

De opdracht aan de organisatie was om formatie en bezetting naar de norm te brengen en met elkaar in evenwicht te laten zijn. Deze herstelactie is afgerond bij de tweede herziening 2024. In deze herstelactie zijn alle budgetten van twee jaar en langer vertaald naar formatie, waar wenselijk ook budgetten vanaf één jaar. Over het algemeen gesproken was voor al deze budgetten al bezetting aanwezig. Tussen de 1e en 2e begrotingsherziening is de formatie nog met 196 fte gestegen. De groei van de bezetting ten opzichte van eind 2023 is met name toe te schrijven aan het inbesteden van het Klantcontactcentrum (voorheen 14010) en uitbreiding bij Toezicht & Handhaving. Vanaf het vierde kwartaal 2024 groeit de organisatie niet langer, maar daalt de bezetting.

Arbeidskosten

Realisatie 2023: **€ 1.350 mln**

Begroting 2024: **€ 1.452 mln**

Realisatie 2024: **€ 1.432 mln**

Arbeidskosten bestaan uit loonkosten (medewerkers in dienst van de gemeente Rotterdam) en kosten van ingehuurd medewerkers.

De wijzigingen op arbeidskosten hebben betrekking op meerdere programma's. De toelichting van deze wijzigingen is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.

Financiële beheersing arbeidskosten

Percentage afwijking realisatie ten opzichte van begroting.

Loonkosten

Realisatie 2023: **-1,3%**

Realisatie 2024: **-3.9%**

Inhuur

Realisatie 2023: **+8,1%**

Realisatie 2024: **+23,2%**

De toelichting voor zowel loonkosten als inhuur is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.

Percentage inhuur

Realisatie 2023: **11,1%**

Begroting 2024: **4,0%**

Realisatie 2024: **9,5%**

De toelichting op percentage inhuur is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.

Gemiddelde loonsom per fte

Realisatie 2023: **€ 85.487**

Realisatie 2024: **€ 90.606**

De gemiddelde loonsom is zijn de loonkosten 2024 gedeeld door de gemiddelde bezetting in 2024. De stijging is vooral veroorzaakt door de financiële consequenties van de nieuwe cao.

Formatie per 1.000 inwoners**2023: 19,9****2024: 22,0**

In 2024 is de formatie als gevolg van de herstelacties in het kader van Sturen op Omvang bijgesteld. Deze bijstelling, die financieel al gedekt was, is daarmee ook te zien in deze indicator. Ten opzichte van de G4 geldt dat Rotterdam een grote hoeveelheid uitvoerende, publieks- en handhavende taken zelf uitvoert en rekent dit ook tot de eigen formatie. Denk daarbij ook aan de kassiersfunctie voor de veiligheidsregio en de GGD.

Verzuim**Realisatie 2023: 6,7%****Streefwaarde 2024: 5,9%****Realisatie 2024: 7,4%**

In 2024 is het verzuimpercentage in totaal met 0,7% gestegen ten opzichte van december 2023. In de trends zien we vaak dat de zomermaanden een lager verzuimpercentage hebben. Dit jaar is deze trend minder duidelijk zichtbaar; de pieken van de wintermaanden zijn langer verspreid en de daling in de zomermaanden is minder groot. Dit zien we terug in de stijging van het voortschrijdend verzuimpercentage. De stijging is voornamelijk terug te zien in het langdurig verzuim. De meldingsfrequentie en het percentage 0-verzuim is gelijk gebleven ten opzichte van vorig jaar december.

Stages**Realisatie 2023: 681 stagiairs (waarvan 25% mbo-niveau)****Streefwaarde 2024: 600 stagiairs (waarvan 25% mbo-niveau)****Realisatie 2024: 688 stagiairs (waarvan 30% mbo-niveau)**

De ambitie uit het coalitieakkoord is om 600 stageplaatsen per jaar te realiseren. In 2024 zijn er in totaal 688 stagiairs gestart. Hiermee is de ambitie gerealiseerd. In het coalitieakkoord is ook aandacht voor mbo-stages waarbij de ambitie is om 25% van de stages te realiseren voor dit opleidingsniveau. Ook dit onderdeel van de ambitie is ruimschoots gerealiseerd; van het aantal gestarte stagiaires in 2024 komt 30% uit het (v)mbo.

Financiën**Percentage tijdig betaalde facturen****Realisatie 2023: 92%****Realisatie 2024: 92%****Aantal facturen****Realisatie 2023: 246.664 facturen betaald****Realisatie 2024: 242.992 facturen betaald**

De gemeente stuurt nadrukkelijk aan op het tijdig betalen van haar leveranciers en streeft naar een tijdige betaling van facturen binnen 30 dagen.

ICT Dienstverlening**Aantal accounts per 31-12-2023: 19.200****Aantal accounts per 31-12-2024: 18.886****Beschikbaarheid ICT 2023: 99,3% (norm 99,5%)****Beschikbaarheid ICT 2024: 99,6% (norm 99,5%)****ICT-middelen per 31-12-2023: 15.796 smartphones, 14.069 laptops, 6.552 tablets****ICT-middelen per 31-12-2024: 15.006 smartphones, 13.697 laptops, 5.983 tablets****Privacy en AVG****Aantal datalekken****Realisatie 2023: 245, waarvan 48 gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens****Realisatie 2024: 279, waarvan 41 gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens**

Het aantal datalekken nam toe, maar het aantal meldingen bij de Autoriteit Persoonsgegevens is gedaald. De meeste datalekken ontstaan doordat e-mail of papieren post bij de verkeerde ontvanger terechtkomt. De gemeente evalueert datalekken met alle betrokkenen, zodat de organisatie daarvan leert en de juiste maatregelen kan nemen.

Recht van betrokkenen

Realisatie 2023: 123 verzoeken, afhandeling binnen de wettelijke termijn: 78%
Realisatie 2024: 111 verzoeken, afhandeling binnen de wettelijke termijn: 73%

De Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) biedt burgers de mogelijkheid tot inzage in de eigen persoonsgegevens. In 2024 maakten 111 Rotterdammers gebruik van dit recht.

Afhandeling Woo-verzoeken

Realisatie 2023: 278 Woo-verzoeken, afhandeling binnen de wettelijke termijn: 54%
Realisatie 2024: 339 Woo-verzoeken, afhandeling binnen de wettelijke termijn: 37%

De daling van de tijdigheid van afgehandelde verzoeken van 54% naar 37% binnen één jaar is het gevolg van een gewijzigde berekeningsmethode. Hierdoor zijn de cijfers van 2023 en 2024 niet direct met elkaar te vergelijken. In de nieuwe methode worden bepaalde soorten verzoeken niet langer meegerekend, zoals ingetrokken of dubbel ingediende of informatie- of AVG-verzoeken en testverzoeken. De aangepaste berekening biedt nu een nauwkeuriger weergave van de daadwerkelijke afhandelingstijd van de Woo-verzoeken.

Het centrale Woo-team werkt aan proces- en communicatieverbeteringen met als doel de efficiëntie van de afhandeling en de vergroting van de samenwerking. In 2025 wordt een landelijk onderzoek naar de uitvoerbaarheid, kosten en capaciteitsvereisten voor de afhandeling van Woo-verzoeken. Dit onderzoek beoogt inzicht te geven in de bestaande knelpunten. De resultaten hiervan worden eind 2025 verwacht. Daarnaast start tegen het einde van 2025 de wetsevaluatie.

Financiële afwijkingen t.o.v. bijgestelde begroting 2024

Overhead	3.618
Personeel	12.358
Inhuur inclusief dekking	-8.553
Huisvesting en ICT kosten	4.042
Dividenden	1.064
Overige baten	1.921
Stelpost onderuitputting	-7.500
Overige afwijkingen	286

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn dan begroot. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn dan begroot.

Jaarstukken 2024

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

Paginanummer in website: 117

Duurzame ontwikkelingsdoelen

Het programma Overhead draagt bij aan Duurzame ontwikkelingsdoelstelling 16. Vrede, justitie en sterke publieke diensten.

Voor een uitgebreide toelichting zie de [paragraaf Sustainable development goals](#).

Jaarstukken 2024

Projecten

Projecten

Anders werken

Het programma Anders Werken is in 2023 beëindigd. De nieuwe werkwijze en de laatste aanpassingen aan gebouwen en ICT zijn overgedragen aan de staande organisatie. In 2024 zijn vrijwel alle laatste investeringen voor Anders Werken gedaan. Het gaat om aanpassingen aan gebouwen, hybride vergaderen en de realisatie van de wijkhubs. In 2025 volgt nog de investering van enkele wijkhubs.

Businesscase Anders Werken

x € 1.000						
Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
31.476	22.554	3.483	4.172	-689	5.440	

Integraal Huisvestingsplan (IHP) Concernhuisvesting

Het Integraal huisvestingsplan voor Concernhuisvesting geeft inzicht in de huisvestingsopgaven van de gemeentelijke organisatie vanuit de rollen van de gemeente als eigenaar/verhuurder en als huurder/gebruiker. Op basis van dit plan maakt de gemeente een planning voor de nodige vervangings- en uitbreidingsinvesteringen. Het huisvestingsplan is geactualiseerd voor de periode 2024-2027 met een doorkijk tot 2034. Met de begrotingsbehandeling in november 2024 zijn de kredietbijstellingen goedgekeurd en 30 januari 2025 is het IHP door de gemeenteraad vastgesteld.

Vervangingsinvesteringen IHP-CHV

x € 1.000						
Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
28.394	4	686	5.632	-4.946	27.703	
35.360	351	10.044	15.824	-5.780	24.965	

Vervanging ICT

Jaarlijks stelt de gemeente een meerjarig investeringsplan (MJIP) op, met daarin de vervanging in de ICT-infrastructuur, werkplekapparatuur, mobiele devices en organisatiebrede systemen.

Digitale stad

Dit [programma](#) omvat een innovatietraject waarin een 3D Digital Twin dataplatform (een 3D-model van heel Rotterdam) met een datamarktplaats allerlei realtime datastromen ontsluit en zichtbaar maakt. Dit project maakt onderdeel uit van de Monitor ICT Projecten. De nieuwe visie Rotterdam in transformatie 1.0 is opgeleverd in oktober 2024.

Op 15 januari 2025 is het laatste onderdeel van het programma opgeleverd met de lancering van het Open Urban Platform (OUP). Dat biedt de digitale infrastructuur om deze data en digitale services op een veilige, transparante en verantwoorde wijze met elkaar te delen binnen het gehele

ecosysteem van de stad Rotterdam. Met de oplevering van de nieuwe visie en het OUP is het programma Digitale Stad tot een eind gekomen.

RAVE

Het beoogde resultaat van het programma Rotterdamse Aanpak Vervanging e-Suite (RAVE) is een nieuw zaakplatform voor de gemeentelijke organisatie. Dit zaakplatform is gebaseerd op Common Ground dat in ieder geval de huidige e-Suite vervangt. Dit project maakt onderdeel uit van de Monitor ICT Projecten.

Rotterdamse Digitale Infrastructuur (RDI)

De gemeente Rotterdam staat voor grote digitale opgaven. Daarom ontwikkelt de gemeente de Rotterdamse datastrategie. Om de digitale ambities van de verschillende clusters te kunnen voorzien, is een toekomstvast en schaalbare IT-infrastructuur nodig. De ambitie van de gemeente is dat medewerkers, bewoners en ondernemers flexibel, digitaal en met de juiste competenties kunnen samenwerken en informatie met elkaar kunnen delen. Om dit mogelijk te maken, werkt de gemeente binnen het programma de Rotterdamse Digitale Infrastructuur aan 4 projectsporen: toegang tot systemen, digitale werkomgeving, integratie van data en werkomgevingen, en IT- en data-infrastructuur.

Dit project maakt onderdeel uit van de Monitor ICT Projecten.

GREAT

Het project GREAT (Gebruiksvriendelijk Rotterdams Efficiënt Administratiesysteem van de Toekomst) is opgezet voor de invoering van een toekomstbestendig en gebruiksvriendelijk standaardsysteem in de cloud voor de concernadministratie, de ondersteunende financiële processen en inkoopprocessen. Vanaf boekjaar 2025 is, na een periode van zorgvuldige voorbereiding, Oracle Cloud in gebruik genomen.

Dit project maakt onderdeel uit van de Monitor ICT Projecten De Monitor ICT Projecten (MIP) okt 2024 – maart 2025 is in voorbereiding en wordt naar verwachting in mei 2025 naar de gemeenteraad gestuurd. Daarnaast wordt over de voortgang van dit project periodiek gerapporteerd aan de Commissie onderzoek van de Rekening (COR).

Jaarstukken 2024

Financiën

Paginanummer in website: 119

Financiën

Overzicht baten en lasten

Overzicht van baten en lasten Overhead	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Baten exclusief reserves	8.293	13.468	16.453	2.985
Bijdragen rijk en medeoverheden	1.050	2.425	3.329	903
Dividenden	1.000	5.000	6.064	1.064
Overige opbrengsten derden	6.243	5.445	6.346	901
Overige baten	0	598	715	117
Lasten exclusief reserves	461.491	465.953	462.254	-3.699
Apparaatslasten	318.282	338.093	339.146	1.054
Inhuur	27.234	39.500	50.864	11.364
Overige apparaatslasten	7.614	6.817	8.865	2.048
Personeel	283.435	291.775	279.417	-12.358
Overige verrekeningen	-17.466	-14.608	-12.154	2.454
Overige verrekeningen	-17.466	-14.608	-12.154	2.454
Programmalasten	160.676	142.468	135.262	-7.206
Inkopen en uitbestede werkzaamheden	126.005	113.911	106.208	-7.704
Kapitaallasten	28.097	23.575	23.896	321
Overige programmalasten	591	2.628	2.535	-93
Subsidies en inkomensoverdrachten	5.983	2.354	2.624	270
Saldo voor vpb en reserveringen	-453.199	-452.485	-445.801	6.684
Saldo voor reserveringen	-453.199	-452.485	-445.801	6.684
Reserves	0	2.740	-325	-3.066
Onttrekking reserves	0	7.692	4.626	-3.066
Bestemmingsreserve CHV Huurdersonderhoud	0	1.100	927	-173
Bestemmingsreserve Cloudkosten	0	6.592	3.699	-2.893
Bestemmingsreserve Doorontwikkeling Organisatie	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Energietransitie	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Herstelmaatregelen Corona korte termijn	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	4.951	4.951	0
Bestemmingsreserve Cloudkosten	0	1.894	1.894	0
Bestemmingsreserve Kiezen voor Rotterdam	0	3.057	3.057	0
Vrijval reserves	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Doorontwikkeling Organisatie	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Herstelmaatregelen Corona korte termijn	0	0	0	0

Bestemmingsreserve NPRZ - Stedelijke vernieuwingsgebieden	0	0	0	0
Saldo	-453.199	-449.745	-446.127	3.618

Afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting

Overzicht afwijkingen programma	Afwijking baten	Afwijking lasten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
1. Personeel	0	-12.358	0	12.358
2. Inhuur (incl. dekking)	0	8.553	0	-8.553
3. Huisvesting en (diverse) ICT kosten	0	-4.215	-173	4.042
4. Cloudkosten	0	-2.893	-2.893	0
5. Dividenden	1.064	0	0	1.064
6. Overige baten	1.921	0	0	1.921
7. Stelpost onderuitputting	0	7.500	0	-7.500
8. Overige afwijkingen	0	-286	0	286
Totaal afwijkingen	2.985	-3.699	-3.066	3.618

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn ten opzichte van de begroting. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn ten opzichte van de begroting.

Toelichting afwijkingen

Het saldo van het programma bedraagt € 3,6 mln voordelig. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

1. Personeel

De personele lasten vallen lager uit dan begroot. Dit is het gevolg van niet of later ingevulde vacatures door een combinatie van vacaturemanagement, voorsorteren op Kiezen voor Rotterdam en krapte op de arbeidsmarkt.

2. Inhuur (incl. dekking)

Ten opzichte van de begroting is er sprake van meer inhuur. Dit is om vacatures tijdelijk in te vullen en voor de opvang van verzuim en het kunnen voldoen aan specifieke vraag. De hogere inhuur wordt deels gecompenseerd door extra dekking uit tijdschrijven.

3. Huisvesting en (diverse) ICT kosten

De huisvestingskosten zijn lager dan begroot, onder andere de kosten voor huurdersonderhoud en meubilair. Daarnaast schuiven enkele aanbestedingstrajecten door naar 2025 en valt een groot ICT- contract lager uit. Vanwege de lagere huisvestingskosten wordt er ook minder onttrokken aan de bestemmingsreserve CHV Huurdersonderhoud.

4. Cloudkosten

De exploitatiekosten van het nieuwe administratiesysteem (project GREAT) zijn in 2024 lager dan begroot. Dit komt doordat de livegang van enkele modules doorschuift naar begin 2025. Ook is verhoudingsgewijs een groter deel van de kosten geactiveerd dan begroot. Van het project Rotterdamse Digitale Infrastructuur (RDI) schuift ook een deel van de activiteiten en bijbehorende kosten door naar 2025. Per saldo is het resultaat op deze post financieel neutraal, omdat de onttrekking aan de bestemmingsreserve Cloudkosten evenredig lager is.

5. Dividenden

Eind 2024 is SSC Flex BV geliquideerd. Naar aanleiding van deze liquidatie is een nagekomen dividenduitkering/stakingsuitkering ontvangen van € 1,1 mln. Deze uitkering was niet begroot en is incidenteel van aard.

6. Overige baten

Ten opzichte van de begroting is er sprake van hogere overige baten, zoals vergoedingen vanuit het UWV voor zwangerschappen, verzuim en WIA, vergoedingen voor detachering van personeel bij derden en vergoedingen voor externe dienstverlening.

7. Stelpost onderuitputting

In de Voorjaarsnota 2024/Eerste herziening 2024 is in het programma Algemene Middelen de Stelpost Onderuitputting van € 14 mln opgenomen. Van dit bedrag is voor € 7,5 mln invulling gegeven vanuit programma Overhead. Daarvan is € 1 mln toegevoegd aan de bestemmingsreserve Kiezen voor Rotterdam.

8. Overige afwijkingen

Dit betreft het saldo van diverse kleinere afwijkingen tussen de realisatie en de begroting.

Programma en Rotterdamse taakvelden

Saldo programma Overhead/Rotterdams taakveld	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Overhead				
Overhead - Activering Overhead	0	0	0	0
Overhead - Audit & Control	-20.832	-20.650	-20.370	280
Overhead - Concernondersteuning	-431.485	-428.111	-424.718	3.393
Verzekeringen	-881	-984	-1.039	-55
Totaal	-453.199	-449.745	-446.127	3.618

Realisatie bestemmingsreserves

Onder dit programma vallen de volgende reserves:

Realisatie bestemmingsreserves Overhead		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Overhead		11.603	4.951	4.626	0	11.928
Bestemmingsreserve CHV Huurdersonderhoud		1.100	0	927	0	173
Realisatie bestemmingsreserves Overhead		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Overhead		11.603	4.951	4.626	0	11.928
Bestemmingsreserve CHV Huurdersonderhoud		1.100	0	927	0	173
Doel reserve:		Aangegane juridische verplichtingen				
Raadsbesluit:		Jaarrekening 2021 (einddatum 31-12-2024)				
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	1.100	0	927	0	173
	Begroting 2024	1.100	0	1.100	0	0
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-173	0	173
Bestemmingsreserve Cloudkosten		10.503	1.894	3.699	0	8.698
Realisatie bestemmingsreserves Overhead		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Overhead		11.603	4.951	4.626	0	11.928
Bestemmingsreserve Cloudkosten		10.503	1.894	3.699	0	8.698
Doel reserve:		De reserve is bestemd voor het dekken van implementatie en inrichtingskosten voor vervanging van on-premise applicaties naar Cloud. Voorheen werden bij on-premise applicaties de investeringskosten geactiveerd en afgeschreven, echter schrijft de BBV voor dat investeringskosten voor Cloud applicaties direct in de exploitatie verantwoord moeten worden. Om het tempo verschil in het verantwoorden van kosten op te vangen is in 2020 de bestemmingsreserve Cloud gevormd.				
Raadsbesluit:		2e Herziening 2020 (einddatum niet van toepassing)				
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	10.503	1.894	3.699	0	8.698
	Begroting 2024	10.503	1.894	6.592	0	5.805
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-2.893	0	2.893
Bestemmingsreserve Kiezen voor Rotterdam		0	3.057	0	0	3.057
Realisatie bestemmingsreserves Overhead		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Overhead		11.603	4.951	4.626	0	11.928
Bestemmingsreserve Kiezen voor Rotterdam		0	3.057	0	0	3.057
Doel reserve:		Programma- en frictiekosten voor het programma Kiezen voor Rotterdam				
Raadsbesluit:		Voorjaarsnota 2024 (einddatum 31-12-2026)				

	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	0	3.057	0	0	3.057
	Begroting 2024	0	3.057	0	0	3.057
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0

Jaarstukken 2024

Kaders en verbonden partijen

Paginanummer in website: 120

Kaders en verbonden partijen

Kaders

Beleidskader

[Visie open data](#)

Beleidsmonitor

[Vensters voor Bedrijfsvoering](#)[Monitor ICT Projecten \(MIP\)](#), de volgende Monitor ICT projecten verschijnt in november.

Wet- en regelgeving

[Gebruiksvergunning](#)[ARBO wet](#)[BHV](#)[Milieuvergunning](#)[Besluit Begroting en Verantwoording \(BBV\)](#)

Verbonden partijen

De volgende Verbonden partijen worden ingezet om het doel van het programma te realiseren:

- SSC FLEX B.V.

Een uitgebreide toelichting is te vinden in de [paragraaf Verbonden partijen](#).

Jaarstukken 2024

Verantwoordelijke collegeleden

Paginanummer in website: 121

Verantwoordelijke collegeleden

Wethouder van Rij

Wethouder van Rij is verantwoordelijk voor de portefeuille Financiën, Organisatie en Dienstverlening.

Jaarstukken 2024

Sport en recreatie

Paginanummer in website: 122

Sport en recreatie

Veel ruimte voor sporten, spelen en bewegen. Dat staat centraal binnen het programma Sport en recreatie. We zetten erop in dat zoveel mogelijk Rotterdammers gaan en blijven sporten en bewegen. Zo dragen we bij aan een prettig woon- en verblijfsklimaat voor Rotterdammers en de bezoekers van Rotterdam. Ook brengen we hiermee diverse Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) dichterbij. We bereiken deze doelen mede door een hoogwaardig aanbod voor sport, spel en bewegen. Daarnaast besteden we voldoende aandacht aan natuureducatie en -beleving en een gezonde en duurzame leefstijl.

Jaarstukken 2024

Voortgang 2024

Paginanummer in website: 123

Voortgang 2024

Collegetarget toename sportdeelname

Collegetarget toename sportdeelname: realisatie van 10% toename in de sportdeelname (inclusief urban sports) in de periode 2022-2026.

Realisatie seizoen '22-'23: **63%**

Mijlpaal seizoen '23-'24: **64%**

Realisatie 2024: **bekend in het eerste kwartaal van 2025**

De tussentijdse mijlpaal van seizoen 2023-2024 wordt berekend met de metingen over november 2023 en april 2024. Dit levert een gebalanceerde meting op over het sportseizoen. De meting over november 2023 is uitgevoerd volgens de gemaakte afspraken met het onderzoeksbureau. Maar dit leidde niet tot voldoende reacties. Daarom is het resultaat van deze meting onbetrouwbaar en is het niet mogelijk om bovenstaand seizoenscijfer te berekenen.

Om te voorkomen dat er in volgende metingen weer onvoldoende reactie komt, is de manier van dataverzameling aangepast. Om inzage te geven in het verloop van de collegetarget wordt in het eerste kwartaal van 2025 eenmalig een jaarcijfer berekend, met de metingen over april 2024 en november 2024.

Stimuleren sport en bewegen

In 2024 heeft Rotterdam zich aangemeld als partnerstad van het Active Well-being Initiative met als doel in 2026 het Global Active City-label te behalen. Dit is een stimulans naar een gezonde en actieve leefstijl voor alle Rotterdammers.

Daarnaast zijn in 2024 buitensportcomplexen opengesteld voor publiek en de [urban sports agenda](#) is samen met de urban sporters en urban sportaanbieders opgesteld en in november 2024 vastgesteld.

Inspirerende topsport voor Rotterdam en Rotterdammers

2024 was Rotterdam de eerste stad buiten Frankrijk waar de Grand Départ van de Tour de France Femmes plaatsvond. De hele stad heeft hiervan genoten, met alle side events en activiteiten.

Veel breder is in 2024 onderzoek uitgevoerd naar sportevenementen. Hieruit blijkt dat Rotterdammers trots zijn op hun stad als er goed georganiseerde topsportevenementen plaatsvinden. Het is dan ook mooi dat Rotterdam in 2024 heeft besloten het bid op het WK Beachvolleybal in 2027 en het bid op het EK Basketbal in 2029 te steunen. In het voorjaar van 2025 maken de internationale federaties bekend welke kandidaten het evenement toegewezen krijgen.

Vitale en toekomstbestendige verenigingen

Het Actieprogramma Verenigingen is succesvol afgesloten met een evaluatie. De geleerde lessen krijgen een plaats in reguliere verenigingsondersteuning en binnen de ambitie 'Alle kinderen verenigd sporten, spelen en scouten'.

De uitvoering van het huidige speeltuinenbeleid liep tot en met 2024. Met de speeltuinverenigingen en andere belanghebbenden ontwikkelt de gemeente een vernieuwd beleidskader voor de speeltuinen. Dit vernieuwde beleidskader wordt in de eerste helft van 2025 met de gemeenteraad gedeeld.

Goede sportaccommodaties

Het Integraal Huisvestingsplan Sport 2020-2030 is in volle gang. De herziene versie is in januari 2025 vastgesteld.

Door het (in ontwikkeling zijnde) Capaciteitsplan Sportvoorzieningen weten we of er nu en in de toekomst voldoende sportvoorzieningen zijn.

Financiële afwijkingen t.o.v. bijgestelde begroting 2024

Sport en recreatie	1.732
Personeel	448
Lekker Fit	1.661
Recreatieoord Hoek van Holland	-692
Sportaccommodatie	664
Diverse afwijkingen	-349

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn dan begroot. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn dan begroot.

Jaarstukken 2024

Doel: Stimuleren sport en bewegen

Paginanummer in website: 124

Doel: Stimuleren sport en bewegen

Wat willen we bereiken?

Alle Rotterdammers hun leven lang met plezier aan het sporten krijgen en in beweging houden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Onderzoek en kennisdeling

In kaart brengen van de behoefte van wijkbewoners en het aanbod aan sporten en bewegen. De gemeente stimuleert dat het aanbod in de wijk aansluit op de vraag, door sportaanbieders actief te helpen bij het opzetten van passend aanbod waar vraag naar is.

Het doel van het college is dat Rotterdam in 2026 het Global Active City (GAC)-label krijgt. Dit label bevestigt werkwijzen om meer domeinoverstijgend een gezonde en actieve leefstijl voor alle Rotterdammers te stimuleren. Vanwege deze ambitie heeft het college zich aangemeld als partnerstad van het [Active Well-being Initiative](#), de organisatie die het GAC-label verstrekt. Hiermee komt Rotterdam in contact met het netwerk en is er toegang tot kennis en 'best practices' van andere 'active cities'. Na het raadplegen van de beschikbare kennis volgt eerst een verkenning en daarna de beoordeling op welke onderdelen Rotterdam zich verder moet ontwikkelen om het Global Active City-label te ontvangen.

Samenwerken sportpartners

De gemeente stimuleert tot sportdeelname en begeleidt naar structureel sporten bij een sportaanbieder. Dat gebeurt bijvoorbeeld door inzet van schoolsportclinics, programma's op Cruyff Courts en Krajicek Playgrounds. Door verenigingen vitaal, toekomstbestendig en toegankelijk te maken en houden. Door de start van de 'living lab' voor mensen met een licht verstandelijke beperking. En door inzet van combinatiefunctionarissen, schoolsportverenigingen, swapgym én e-sports activiteiten. Dit doet de gemeente in het bijzonder voor jeugd, volwassenen van 45-65 jaar, ouderen, mensen met een lage sociaal economische status (SES) en mensen met een beperking of achterstand. Verenigingsconsulenten ondersteunen sportverenigingen om diverse doelgroepen te kunnen laten sporten bij een vereniging.

Samenwerken niet-sportpartners

Met de beëindiging van de subsidieregeling Lekker Fit! voor Rotterdamse basisscholen komt de gemeente met een nieuwe aanpak voor kinderen met overgewicht. De onderdelen buitenschools beweegmoment en het jonge kind (0-4 jaar) blijven wel behouden. De uitwerking van de nieuwe aanpak, gericht op begeleiding aan kinderen van 4-12 jaar met overgewicht, vindt plaats in samenwerking met partnerorganisaties. Gezonde voeding, bewegen, motorische vaardigheden en duurzame gedragsverandering vormen de basis van de begeleiding. In het vierde kwartaal van 2024 heeft de gemeenteraad het voorstel voor de nieuwe aanpak vastgesteld.

Om meer Rotterdammers te bereiken en hen te stimuleren om te gaan en te blijven sporten en bewegen werkt de gemeente samen met onder andere welzijnsorganisaties, huisartsen en fysiotherapeuten. Dit gebeurt bijvoorbeeld binnen de ketenaanpakken voor valpreventie en de gezondheidsinterventies de Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI) en Welzijn op Recept.

Toegankelijkheid

De toegankelijkheid van sporten en bewegen moet nog beter voor mensen met een beperking. Hiervoor is samen met partners in de stad het plan Rotterdam Sport Onbeperkt opgesteld. Aanleiding hiervoor zijn de aanbevelingen uit het onderzoek van het Mulier Instituut naar de ervaringen en belemmeringen van Rotterdammers met een beperking om te sporten. De toegankelijkheid wordt bijvoorbeeld verbeterd door:

- Betere informatietoegankelijkheid met de inzet en promotie van de landelijke website [Uniek Sporten](#) met het sportaanbod voor mensen met een beperking, nieuwsberichten, evenementen en het Servicepunt van [SportMEE](#) waar Rotterdammers vragen kunnen stellen over het sporten met een beperking en indien nodig individuele begeleiding krijgen bij het vinden van een sport die bij hen past.
- Extra aandacht voor de fysieke toegankelijkheid van nieuwe en bestaande sportaccommodaties. Onder andere bij de herijking van het Integraal Huisvestingsplan Sport, de uitvoering van de Investeringssubsidierегeling.
- Extra aandacht voor de toegankelijkheid bij (top)sportevenementen voor de bezoeker en bij deelname aan side-events door mensen met een beperking, zoals bij de Grand Départ Tour de France Femmes 2024.
- Uit de geleerde lessen van het actieprogramma speeltuinverenigingen is er specifieke aandacht voor het verbeteren van de fysieke en sociale toegankelijkheid.

Subsidies

De gemeente voert enkele subsidieregelingen uit voor diverse levensfasen en doelgroepen, zoals mensen met een beperking, kinderen, sport, scouting en speeltuinverenigingen, urban sport en kleine initiatieven.

De [010 Sport en Spel- subsidieregeling](#) is een laagdrempelige subsidie voor evenementen of activiteiten die Rotterdammers organiseren op het gebied van sporten, spelen, scouting of bewegen. Iedereen kan meedoen aan deze evenementen.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Van 2023-2026 loopt in Rotterdam een 'living lab'. De gemeente experimenteert hier, met financiering van het Rijk en samen met betrokken organisaties, wat mensen met een licht verstandelijke beperking blijvend laat sporten en bewegen. De eerste experimenten zijn gestart in 2024 en lopen tot en met 2026. In deze periode worden experimenten bijgesteld of gestopt naar aanleiding van tussentijdse resultaten. De eerste eindresultaten worden verwacht in het najaar van 2025.

Vanuit de ambitie 'alle Rotterdammers hun leven lang met plezier aan het sporten krijgen en in beweging houden' is er extra aandacht voor groepen die nu niet veel sporten. Op basis van gegevens uit de sport deelname index (SDI) maakt de gemeente wordt een plan om in 2025 gericht in te zetten op mensen die nu nog niet voldoende sporten en bewegen. Hiervoor maakt de gemeente gebruik van de Brede Regeling Combinatiefunctionarissen.

Sport-, speel- en beweegruimte beter benutten voor openbaar gebruik

De gemeente voert diverse acties uit om sporten en bewegen in de openbare ruimte te stimuleren. Voor het toevoegen van meer publieke sportvoorzieningen is sport en bewegen onderdeel van lopende gebiedsontwikkelingen. Binnen vervangingsopgaven stuurt de gemeente ook actief op sport- en beweegplekken.

Vanuit het coalitieakkoord is eenmalig budget beschikbaar gesteld voor het Sportcomplex Folkert Elsingastraat (€ 700.000). In 2024 is een participatieve studie gedaan naar de mogelijkheden tot herinrichting van dit complex. Hierbij is de wens meegenomen om dit complex meer open te stellen en te koppelen aan de bouwstenen van 'Sportcomplex van de toekomst'.

Binnen de gemeente is een samenwerking gestart voor een Groen, Gezond en Bewegen-programma dat past binnen het Global Active City initiatief. Het doel van dit programma is een gezond en groen Rotterdam dat uitnodigt tot bewegen en uitdaagt om te sporten.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie	Realisatie	Mijlpaal	Realisatie	Target	Target	Target	Target
	seizoen	seizoen	seizoen	seizoen	seizoen	seizoen	seizoen	seizoen
	'21-'22	'22-'23	'23-'24	'23-'24	'24-'25	'25-26	'26-'27	'27-'28
Collegetarget toename sportdeelname: We realiseren in de periode 2022-2026 een 10% relatieve toename in de wekelijkse sportdeelname inclusief urban sports. De wekelijkse sportdeelname zal toenemen van 62% in 2022 naar 68% in 2026								
Wekelijkse sporters	62%	63%	64%	niet bekend	68%	68%	68%	68%

Toelichting indicatoren

De tussentijdse mijlpaal van seizoen 2023-2024 wordt berekend met de metingen over november 2023 en april 2024. Dit levert een gebalanceerde meting op over het sportseizoen. De meting over november 2023 is uitgevoerd volgens de met het onderzoeksbureau gemaakte afspraken. Maar dit leidde niet tot voldoende reacties. Daarom is het resultaat van deze meting onbetrouwbaar en is het niet mogelijk om bovenstaand seizoenscijfer te berekenen.

Om te voorkomen dat er in volgende metingen weer onvoldoende reactie komt, is de manier van dataverzameling aangepast. Om inzage te geven in het verloop van de collegetarget wordt in het eerste kwartaal van 2025 eenmalig een jaarcijfer berekend, met de metingen over april 2024 en november 2024.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

- Het doel van het college is om in 2026 het Global Active City (GAC)-label te halen. Vanwege deze ambitie heeft het college zich aangemeld als partnerstad van het Active Well-being Initiative, de organisatie die het GAC-label verstrekt.
- Uit de geleerde lessen van het actieprogramma speeltuinverenigingen is er specifieke aandacht voor het verbeteren van de fysieke en sociale toegankelijkheid. In maart 2024 is een pilot gestart om speeltuinen inclusiever te maken. Door aangepaste activiteiten te organiseren wordt samen spelen tussen kinderen met en zonder beperking gestimuleerd. Rotterdam werkt hierbij samen met onder andere de stichting Buurt- en Speelwerk Rotterdam (BSW), SportMee en stichting het Gehandicapte Kind (SGK). Uitkomsten uit de pilot worden na afloop van de pilot gedeeld met alle speeltuinverenigingen om beheerders en vrijwilligers te informeren en handvatten te bieden.
- In het derde kwartaal van 2024 is een passende norm voor sporten in de openbare ruimte opgesteld. Het doel is om voldoende specifieke sportlocaties, zoals trapveldjes en skatevoorzieningen, in de openbare ruimte te garanderen. Dit is gedurende het jaar getest in de uitvoering.
- Rond de campagne Buiten Bewegen zijn inmiddels 8 buitensportcomplexen op bepaalde momenten gratis toegankelijk. Aan de hand van de geleerde lessen breidt de gemeente het aantal buitensportcomplexen verder uit. Op een aantal complexen zijn aanvullende publieke sportvoorzieningen gerealiseerd zoals sport- en beweegtoestellen en een pumptrack.
- De toegankelijkheid van 27 bestaande sportaccommodaties is in kaart gebracht. Sportbedrijf Rotterdam investeert extra in bestaande sportaccommodaties om de toegankelijkheid voor mensen met een beperking te optimaliseren.
- Vanuit de ketenaanpakken valpreventie en welzijn op recept, worden mensen actief doorverwezen naar structureel sporten en bewegen. Voor valpreventie zijn 67 activiteiten verdeeld over Rotterdam naar behoefte aangepast of opgezet. 442 deelnemers van 55 val-niet-trainingen hebben meegedaan aan een clinic of proefles.
- In 2024 is samen met de urban sporters en urban sportsaanbieders de [Urban Sports Agenda 2024-2027](#) opgesteld. Hierover is de gemeenteraad in november 2024 geïnformeerd.
- In 2024 is The Final in Ahoy georganiseerd waar zo'n 6000 kinderen aan meededen. Daarnaast is ook de Final Special voor 400 kinderen vanuit speciaal onderwijs georganiseerd.
- Project Swapgym is een succesvol programma, waaraan steeds meer scholen meedoen. Leerlingen maken op een laagdrempelige manier kennis met verschillende sporten, en waarderen deze manier van gymles op school. Het streven is om zoveel mogelijk jongeren door te laten stromen naar structureel sporten.
- Met de beëindiging van de subsidieregeling Lekker Fit! voor Rotterdamse basisscholen komt de gemeente met een nieuwe aanpak voor kinderen met overgewicht. Gezonde voeding, bewegen, motorische vaardigheden en duurzame gedragsverandering vormen de kern van de begeleiding. In het vierde kwartaal van 2024 heeft de gemeenteraad het voorstel voor deze nieuwe aanpak [010 Fit'R](#) vastgesteld.

Jaarstukken 2024

Doel: Inspirerende topsport

Paginanummer in website: 125

Doel: Inspirerende topsport

Wat willen we bereiken?

De sterke topsportpositie van Rotterdam verzilveren voor de stad op sportief, economisch, toeristisch en maatschappelijk vlak.

Wat gaan we daarvoor doen?

Naast de door NOC*NSF erkende topsportprogramma turnen (m/v), boksen en kanosprint, huisvest Rotterdam ook het topsportprogramma waterpolo (v) in het Zwemcentrum.

Met het [O10-puntenplan Turnen](#) werkt Rotterdam aan een vruchtbare samenwerking tussen breedtesportverenigingen in het turnen, met een talentprogramma, scholen met een sportprofiel, topsportprogramma en topsportevenementen. Ook voor volleybal en waterpolo wordt gewerkt aan een soortgelijk plan. De pilots turnen en volleybal worden momenteel geëvalueerd. Op basis daarvan ontwikkelt Rotterdam het sportpiramide beleid verder om in de toekomst de juiste keuzes te maken in aansluiting tussen topsport/breedtesport in andere sporten.

Rotterdam streeft naar kleinschalige NK's en aansprekende WK's, zoals het WK handbal vrouwen en EK honkbal in 2025. Een randvoorwaarde bij de organisatie van deze kampioenschappen is de invulling van verschillende activaties en side-events. Daarmee maakt Rotterdam de maatschappelijke waarde zo groot mogelijk. Rotterdam Topsport draagt hierbij zorg voor de organisatie, Sportbedrijf Rotterdam voor invulling van de side-events.

Hoe meten we dat?

	2022	2023	2024	2025
Acquireren en faciliteren van minstens 1 eenmalig internationaal topsportevenement per jaar	WK Volleybal dames	European Para Championships	WK Shorttrack Tour de France Femmes	WK Handbal vrouwen
Jaarlijks minimaal 17 side-events bij sportevenementen				In het derde kwartaal van 2025 worden de voorgenomen activaties en side-events uitgebreider omschreven.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

- In 2024 is gewerkt aan het programma van eisen en de (concept) Nota van Uitgangspunten van de nieuwbouw naast Topsportcentrum Rotterdam. Dit is een onderdeel van de Stadiondriehoek in het Masterplan Feyenoord City 2.0. Er zijn 3 ontwerpteams geselecteerd, waarmee het gesprek wordt gevoerd. De gemeenteraad heeft ingestemd met een voorbereidingskrediet.
- Het onderzoek naar 500 sportevenementen die de afgelopen 13 jaar in Rotterdam zijn georganiseerd, is in 2024 gepresenteerd. Goed georganiseerde topsportevenementen maken Rotterdammers trots op hun stad. Per jaar zijn er in Rotterdam gemiddeld 40 topsportevenementen. Een groot gedeelte daarvan vindt plaats in het Topsportcentrum (30%) en in Ahoy (15%). Maar uiteraard werden ook evenementen zoals de NN Marathon Rotterdam en de diverse roeiwedstrijden aan de Willem Alexander Baan in het onderzoek opgenomen. Behalve de sociale impact leveren de evenementen ook een significante economische bijdrage.
 - Jaarlijkse economische impact van € 50 - 60 mln.
 - Elke door de gemeente of Rotterdam Topsport bijgedragen euro levert € 5,10 op voor de lokale economie.
- In augustus 2024 vond de Grand Départ van de Tour de France Femmes in Rotterdam plaats. Voor het eerst buiten Frankrijk. Naast de 3 officiële etappes zijn vele maatschappelijke activaties georganiseerd. 6 fietsfeesten in verschillende wijken in Rotterdam, het

- scholenprogramma, extra inzet op fietslessen en extra inzet op de actie om fietsen te doneren aan de Fietsbank. Ook is de Grand Départ zo toegankelijk mogelijk gemaakt met een rolstoelplatform, audiotranscriptie en een prikkelarme ruimte. Tot slot werd een uitgebreid (cultureel) randprogramma opgezet. Op 5 november 2024 is de gemeenteraad schriftelijk geïnformeerd over de impact van de Tour de France Femmes.
- In 2024 is het besluit genomen dat de gemeente 2 bids ondersteunt: EK Basketbal 2029 en WK Beachvolleybal in 2027.
 - Het Team NL programma Waterpolo is in 2024 naar Rotterdam gehaald.

Jaarstukken 2024

Doel: Toekomstbestendige verenigingen

Paginanummer in website: 126

Doel: Toekomstbestendige verenigingen

Wat willen we bereiken?

Vitale, toekomstbestendige en toegankelijke speeltuin-, scouting- en sportverenigingen. Deze verenigingen zijn verspreid over de stad en vervullen een maatschappelijke rol in de wijk.

Wat gaan we daarvoor doen?

Rotterdam helpt sport-, speel- en scoutingverenigingen vitaal en toekomstbestendig te blijven. Verenigingsconsulenten en specialisten van Rotterdam Sportsupport helpen de sport- en scoutingverenigingen in de volle breedte. Dit doen ze op onder andere de onderwerpen vrijwilligers, accommodaties, veilig sportklimaat, financiën, leden en organisatie. Door deze hulp hebben en houden Rotterdammers de mogelijkheid om bij een vereniging te sporten en bewegen. De gemeente werkt hierbij samen met regionale en landelijke netwerkpartners.

De geleerde lessen uit het Actieprogramma Verenigingen 2018-2022 kregen een plaats in de reguliere verenigingsondersteuning en worden gekoppeld aan de ambitie ‘Alle kinderen verenigd sporten, spelen en scouten’.

Steunfonds energie sportverenigingen

In januari 2023 kende de gemeente aan Rotterdam Sportsupport een eenmalige subsidie toe van € 1,2 mln. Deze subsidie was bedoeld voor sport- en scoutingverenigingen die door de gestegen energiekosten in grote financiële problemen waren geraakt. Tot en met juli 2024 is aan 28 sportverenigingen financiële steun uitgekeerd voor bijna € 370.000. Dat is exclusief organisatiekosten van € 60.741. Verder zijn 11 sportverenigingen inhoudelijk ondersteund zonder dat zij een financiële bijdrage hebben gekregen. Er zijn geen uitkeringen gedaan aan scoutinggroepen. Wel zijn 3 scoutinggroepen inhoudelijk ondersteund.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Target 2025	Target 2026	Target 2027	Target 2028
Percentage van de sport-, scouting- en speeltuinverenigingen dat zichzelf als vitaal ziet (zelfreflectie uit de Vitaliteitsmonitor)	89%	87%	85-90%	86%	85-90%	85-90%	85-90%	85-90%

Toelichting indicatoren

Stabilisatie van het percentage sport-, scouting- en speeltuinverenigingen dat zichzelf als vitaal ziet (zelfreflectie uit de Vitaliteitsmonitor).

Dankzij de noodsteun van de gemeente is het percentage vitale sport-, scouting- en speeltuinverenigingen in 2023 niet onder de 85% gedaald.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

- In 2024 was de aftrap van het sportjaar met extra aandacht voor Urban Sports en met gerichte promotie richting meiden en kinderen met een beperking.
- Speeltuinverenigingen hebben in 2024 gebruik gemaakt van de beschikbaarheid van een verenigingsconsulent. Daarbij was er veel aandacht voor vrijwilligers. Ondersteuning op dit thema blijft nodig.
- Er zijn verschillende themabijeenkomsten voor speeltuinbestuurders gehouden, bijvoorbeeld op het thema gastvrije speeltuin en inclusiviteit.
- In speeltuin 110 Morgen is in 2024 bijzondere aandacht aan het thema ‘samen spelen’ gegeven. Samen met Buurt- en Speelwerk Rotterdam (BSW) en stichting Volkskracht is in deze speeltuin een door kinderen bedacht speeltoestel geplaatst. Daar spelen kinderen met en zonder beperking samen. Ook is er een lokale speeltuinbende opgezet. Dat is een mix van kinderen met en zonder beperking die speeltuinen testen op fysieke ruimte en sociale toegankelijkheid. Hiermee krijgt een speeltuin informatie van de belangrijkste groep gebruikers, en wordt het bewustzijn over een inclusieve speeltuin gestimuleerd. Vrijwilligers en beheerders hebben zich ontwikkeld in begeleid spelen van kinderen met een beperking. Het is een mooi voorbeeld hoe in een speeltuin het samen spelen tussen kinderen met en zonder beperking gestimuleerd kan worden.

- Structurele organisatie van fietslessen op Sportcomplex Wollefoffen (XerxesDZB).
- Plaatsing van een gymbox op Sportcomplex Energieweg (HC Delfshaven). Wekelijks geeft Team City Bootcamp hier 10 uur training voor diverse doelgroepen.

Jaarstukken 2024

Doel: Goede sportaccommodaties

Paginanummer in website: 127

Doel: Goede sportaccommodaties

Wat willen we bereiken?

Kwalitatief hoogwaardige, duurzame, goed toegankelijke en voldoende sportvoorzieningen, met aandacht voor mensen met een beperking.

Wat gaan we daarvoor doen?

Herijking van het Integraal Huisvestingsplan Sport (2024-2034), waarbij wordt ingezet op een meer flexibel inzetbaar IHP. In dit IHP is er aandacht voor toegankelijkheid, duurzaamheid en functiemenging. De tijdens de afgelopen jaren geleerde lessen zijn verwerkt. Denk aan benodigde flexibiliteit en de te korte doorlooptijd van het uitvoeringsprogramma. Maar ook op het gebied van groei van de stad met gevolgen voor de sportinfrastructuur. En er is sprake van uitbreiding naar andere productgroepen, zoals speeltuinen en scouting. Daarnaast lopen er, via het lopende Integraal Huisvestingsplan Sport, renovatie- en nieuwbouwprojecten van sportaccommodaties (meer informatie bij Projecten) om de kwaliteit ervan voor de toekomst te kunnen borgen.

Uitvoering van de Investeringsubsidieregeling breedtesport-, scouting- en speeltuinverenigingen. Het doel van deze regeling is te stimuleren dat Rotterdamse breedtesport-, scouting- en speeltuinverenigingen hun eigendommen op een adequaat kwaliteitsniveau houden of brengen, waardoor vitale verenigingen behouden blijven. Investerings zijn gericht op functionaliteit, duurzaamheid, toegankelijkheid of het renoveren of het vervangen van een verenigingsgebouw.

Een actualisatie van het Capaciteitsplan Sportvoorzieningen als sturingsinstrument. Om ervoor te zorgen dat er nu en in de toekomst voldoende sportvoorzieningen zijn in de stad. Hierin wordt onder meer ingezet op intensief en efficiënt gebruik van sportvoorzieningen.

Sportbedrijf Rotterdam werkt aan een verhoging van gebruik aan de hand van het plan van aanpak 'bezettingsgraad sportterreinen'. Zo worden onder meer velden in overleg beschikbaar gesteld aan derden op momenten dat de hoofdgebruiker deze niet benut. Dat geldt ook voor gemeentelijke sport- en gymzalen.

Inspelen op behoeften van kansrijke doelgroepen (zoals bootcamp en cross fit, buitensportverenigingen, yoga, informele vriendengroepen, studenten, expats, maar ook commerciële gebruikers zoals fysiotherapeuten, BSO's en kinderdagverblijven) in de gymzalen waar de bezetting het laagst is. Dit gebeurt in afstemming met de behoeften in de wijk.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Target 2025	Target 2026	Target 2027	Target 2028
Aantal verleende subsidies aan verenigingen in het kader van de investeringssubsidie	...	19	20	26	25	25	25	15

Toelichting indicatoren

Vanwege de bezuinigingen heeft het college het structurele budget voor de investeringssubsidie accommodaties gehalveerd. Hierdoor kan de gemeente vanaf 2025 minder aanvragen van verenigingen goedkeuren. Wel komt er een specifieke aanvulling van de regeling met € 0,5 mln in 2025, 2026 en 2027 om veldverlichting op sportcomplexen te verduurzamen.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

- In 2024 zijn padelbanen bij tennisverenigingen (LTC Hoogvliet en tennisvereniging TOEG) aangelegd. Hierdoor trekken deze verenigingen andere of meer leden aan en verbetert de toekomstbestendigheid van deze clubs.
- Op sportpark Olympia is een mobiele gymbox gerealiseerd. Rotterdammers kunnen daar georganiseerd en ongeorganiseerd sporten via verenigingen, scholen en sportaanbieders. Dit is een grote meerwaarde op een bestaand sportcomplex. De verwachting is dat dit soort concepten veel effect hebben op de doelstelling om Rotterdammers meer in beweging te krijgen en te houden.
- In 2024 zijn, met ondersteuning van het Duurzaamheidstransitie Budget (DTB), de eerste stappen gezet in het project Duurzaamheid in het IHP Sport. Dit project is gestart met een pilot bij het sportcomplex aan het Erasmuspad, waar duurzame maatregelen geïmplementeerd

worden bij het clubgebouw en een warmteopslag onder het kunstgrasveld wordt aangelegd.

Daarnaast maakt de gemeente afspraken met uitvoeringspartners en de verenigingen, om ervoor te zorgen dat in de toekomst alle IHP-projecten zo duurzaam mogelijk gerealiseerd worden.

- Zo'n 70 verenigingsbestuurders zijn tijdens thema-avonden geïnformeerd over de herziening van de investeringsregeling accommodaties voor de breedtesport-, speeltuin- en scoutingverenigingen.
- Onder de noemer Claim je veld kunnen organisaties en (groepen) bewoners tegen maatschappelijk tarief een veld huren bij Sportbedrijf Rotterdam. Hierbij zijn inmiddels 12 buitensportcomplexen aangesloten.
- De toegankelijkheid van 27 bestaande gemeentelijke sportaccommodaties is in kaart gebracht. Sportbedrijf Rotterdam investeert extra in 10 bestaande sportaccommodaties om de toegankelijkheid voor mensen met een beperking te optimaliseren. Het zijn: Sportcentrum West, Sportcentrum Rozenburg, roeibaan WAB, sportcentrum Kralingen, zwembad Hoek van Holland, zwembad Pernis en de gymzalen Herkingenstraat, Kromme Hagen, Olijflaan en Marcel Duchampsplein.
- In september 2024 is de eerste chase-tag-baan van de Benelux geopend in Rotterdam. Een nieuwe sport waar je op een baan van 12 bij 12 meter met allerlei obstakels van hout en ijzer binnen 20 seconden iemand tikt óf juist uit handen blijft van je tegenstander.
- De opening van het nieuwe Sportcentrum Feijenoord. Deze ruime locatie heeft een sporthal, een 25-meter bad en een doelgroepenbad.
- Opening van Sporthal Het Lage Land in Prins Alexander. Deze hal staat bekend als de oude 'Zadkinehal'. De sporthal is geschikt voor diverse sport- en beweegactiviteiten, bijvoorbeeld badminton, volleybal, zaalhockey, zaalvoetbal, basketbal, handbal en korfbal.

Jaarstukken 2024

Doel: Laagdrempelige natuureducatie

Paginanummer in website: 128

Doel: Laagdrempelige natuureducatie

Wat willen we bereiken?

Een zowel financieel als fysiek bereikbaar aanbod op het gebied van Natuur- en Milieueducatie (NME).

Wat gaan we daarvoor doen?

De uitvoeringsagenda Natuur- en Milieueducatie 2024-2026 is door het college vastgesteld. De pijlers in deze uitvoeringsagenda richten zich op bevordering van leeractiviteiten over natuur, milieu en duurzaamheid. Er zijn pilots in voorbereiding voor uitbreiding van belevenisplekken voor natuur- en milieueducatie op scouting- en speeltuinverenigingen.

Bezuinigingen NME

In 2024 is besloten de NME-lessen door Natuurstad op scholen te stoppen en te vervangen door belevingsgerichte activiteiten. De groene locaties blijven hiervoor beschikbaar. Dit betekent een geleidelijke bezuiniging van € 900.000 op de subsidie aan Natuurstad per 2027, oplopend vanaf 2025.

De alternatieve invulling van natuur- en milieueducatie wordt in samenspraak met de gemeente uitgewerkt en verloopt geleidelijk op 2 manieren.

Natuurstad

- Natuurstad bouwt de eigen lessen op scholen af en verzorgt op scholen ook geen lespakketten en trainingen meer.
- In plaats daarvan komen er belevingsgerichte activiteiten, zowel schools als naschools. Natuurstad coördineert dit aanbod en werkt hierbij samen met andere organisaties.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Target 2025	Target 2026	Target 2027	Target 2028
Stabilisatie van het aantal en percentage Rotterdamse basisscholen dat NME-lessen volgt								
Aantal	204	201	200-205	Resultaten bekend in Q2 2025	170	100	80	60
Percentage	98%	96%	95-100%	Resultaten bekend in Q2 2025	80-85%	50%	40%	30%

Toelichting indicatoren

Stabilisatie van het aantal en percentage Rotterdamse basisscholen dat NME-lessen volgt

De voorgestelde bezuinigingen hebben gevolgen voor de ambities van de NME-uitvoeringsagenda. Het gaat hierbij vooral om het bereik en de frequentie van educatieve activiteiten.

De resultaten over 2024 zijn beschikbaar in het tweede kwartaal van 2025.

De prestatieafspraken met Natuurstad worden herijkt in relatie tot de Uitvoeringsagenda NME.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

- Op verschillende locaties in de stad is ingezet op het aanbieden van natuur-en milieueducatie. Natuurstad voegt kracht met diverse partners samen om educatie dichtbij scholen te brengen, gebruik makend van de groene buitenruimte. Zo hoeft de reisafstand geen knelpunt te zijn om deel te nemen aan NME-lessen.
- In 2024 heeft een aantal basisscholen geëxperimenteerd met tuintorens. Dat zijn mobiele, verticale moestuinen. Kinderen op de basisschool, met name in stedelijk gebied, maken zo in de klas kennis met het groeiproces van verschillende kruiden en groenten. Hierdoor krijgen kinderen informatie over een gezond en duurzaam leven.
- Op een aantal basisscholen zijn de NME-lessen afgestemd op de wensen en behoeften van de school en docent. Hierdoor is een programma op maat ontwikkeld. Een belangrijke stap om het NME-aanbod meer vraag gestuurd in te richten.
- Er is geëxperimenteerd met verplaatsbare middelen. Zo kan Natuurstad actief de wijk in met NME-lesmateriaal. Door het mobiele karakter kan Natuurstad lastige plekken in Rotterdam bereiken, en belevenisgerichte activiteiten aanbieden.

Jaarstukken 2024

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

Paginanummer in website: 129

Duurzame ontwikkelingsdoelen

Het programma Sport en recreatie draagt bij aan Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen:

- 1. Geen armoede
- 3. Goede gezondheid en welzijn
- 4. Kwaliteitsonderwijs
- 8. Eerlijk werk en economische groei
- 10. Ongelijkheid verminderen
- 16. Sterke publieke diensten.

Voor een uitgebreide toelichting zie de [paragraaf Sustainable development goals](#).

Jaarstukken 2024

Projecten

Paginanummer in website: 130

Projecten

Integraal Huisvestingsplan (IHP) Sport

Met het [Integraal Huisvestingsplan Sport 2020-2030](#) (IHP Sport) richt de gemeente zich op vervanging en renovatie van sportaccommodaties en clubgebouwen van sportverenigingen. Het IHP Sport is uitgewerkt in het eerste Uitvoeringsprogramma IHP Sport 2021-2025. Daarin staan de projecten die tijdens de looptijd van het programma zijn opgestart of uitgevoerd.

Het IHP Sport is opgesplitst in 2 tranches. In mei 2020 heeft het college besloten te prioriteren voor de urgente projecten die niet konden worden uitgesteld. Dit is benoemd als eerste tranche. Het gaat om de volgende projecten:

- Vervanging van zwembad Overschie (definitiefase).
- Sportcentrum Feijenoord (voorheen Huis op Zuid) (opgeleverd).
- Sporthal Stadionpark (uitvoering).
- Vervanging sporthal Schuttersveld (uitvoering).
- Vernieuwing van Nieuw-Terbregge (oplevering ultimo 2024).
- Uitbreiding van het Topsportcentrum met onder andere een vechtsportcentrum (definitiefase).

Alle overige IHP-projecten zijn opgenomen in de tweede tranche. De eerste 7 IHP projecten zijn afgerond. Voor een aantal accommodaties worden renovatieplannen voorbereid (De Enk, de Alexanderhal) of verkenningen gedaan voor nieuwbouw (de Wielewaal, de Persoonsdam, de Hoekstee). Ook is de herijking van het IHP-Sport en Recreatie afgerond. Deze is januari 2025 aan de gemeenteraad aangeboden en vastgesteld. Toegankelijkheid, duurzaamheid en functiemenging krijgen hierbij extra aandacht.

Jaarstukken 2024

Financiën

Paginanummer in website: 131

Financiën

Overzicht baten en lasten

Overzicht van baten en lasten Sport en recreatie	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Baten exclusief reserves	5.595	7.428	4.848	-2.580
Bijdragen rijk en medeoverheden	2.402	4.329	4.011	-317
Overige opbrengsten derden	3.192	3.099	836	-2.263
Lasten exclusief reserves	102.508	112.636	108.172	-4.463
Apparaatslasten	8.693	9.346	8.882	-464
Inhuur	210	55	158	102
Overige apparaatslasten	216	318	199	-119
Personeel	8.266	8.973	8.525	-448
Overige verrekeningen	-2.398	4.113	4.808	695
Overige verrekeningen	-2.398	4.113	4.808	695
Programmalasten	96.214	99.176	94.482	-4.695
Financieringslasten	0	0	0	0
Inkopen en uitbestede werkzaamheden	9.673	12.891	5.659	-7.231
Kapitaallasten	181	118	83	-35
Overige programmalasten	953	953	799	-155
Subsidies en inkomensoverdrachten	85.407	85.214	87.941	2.726
Saldo voor vpb en reserveringen	-96.914	-105.208	-103.325	1.883
Saldo voor reserveringen	-96.914	-105.208	-103.325	1.883
Reserves	1.910	2.736	2.585	-152
Onttrekking reserves	1.910	2.666	2.514	-152
Bestemmingsreserve - Bouw nieuw dierenasiel	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Afbouw SSC Flex (suppletiereregelingen)	0	401	354	-47
Bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget	0	105	0	-105
Bestemmingsreserve Evenementenfonds	1.750	1.750	1.750	0
Bestemmingsreserve Frictiekosten op afstand zetten LCC's	0	0	0	0
Bestemmingsreserve kwaliteitsslag sportaccomodaties	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Kwaliteitsslag sportcomplexen	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Noodfonds	0	0	0	0
Bestemmingsreserve noodsteun energiekosten sport	0	250	250	0
Bestemmingsreserve Sport gebieden	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Voorbereidingskosten IHP's MV	0	0	0	0
Rotterdams Investeringsmotor	160	160	160	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0

Bestemmingsreserve noodsteun energiekosten sport	0	0	0	0
Kredietrisicoreserve	0	0	0	0
Vrijval reserves	0	71	71	0
Bestemmingsreserve - Bouw nieuw dierenasiel	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Noodfonds	0	0	0	0
Bestemmingsreserve noodsteun energiekosten sport	0	71	71	0
Bestemmingsreserve Scoren met Energie	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Sport gebieden	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Voorbereidingskosten IHP's MV	0	0	0	0
Saldo	-95.004	-102.472	-100.740	1.732

Afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting

Overzicht afwijkingen programma	Afwijking baten	Afwijking lasten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
1. Personeel	0	-448	0	448
2. Bijdragen rijk en medeoverheden	-585	-585	0	0
3. Lekker Fit	36	-1.625	0	1.661
4. Recreatieoord Hoek van Holland	-1.942	-1.250	0	-692
5.Sportaccommodatie	1	-815	-152	664
6. Diverse afwijkingen	-90	259	0	-349
Totaal afwijkingen	-2.580	-4.463	-152	1.732

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn ten opzichte van de begroting. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn ten opzichte van de begroting.

Toelichting afwijkingen

Het saldo van het programma bedraagt € 1,7 mln voordelig. De belangrijkste oorzaken zijn:

1. Personeel

De onderbesteding op personeelslasten is het gevolg van het voorsorteren op de besparingen van Kiezen voor Rotterdam, en doordat niet alle vacatures zijn ingevuld. De onderbesteding bedraagt € 448.000.

2. Bijdragen Rijk en medeoverheden

De brede regeling combinatiefunctie en lokaal sportakkoord maken deel uit van de Brede SPUK-regeling. Voor deze onderdelen is er een onderbesteding van € 585.000, die onder andere te verklaren is door laat toegekende indexering in november 2024.

3. Lekker Fit

In 2024 is de oude subsidieregeling Rotterdam Lekker Fit! gestopt en is overgegaan naar een nieuwe aanpak voor kinderen met overgewicht 010 Fit'R. Hierdoor zijn in 2024 uit andere middelen aanvullende activiteiten georganiseerd passend binnen de doelstellingen van Fit'R waaronder project Beweegbrug en project Blik op Bewegen.

4. Recreatieoord Hoek van Holland

Het college heeft op 21 mei 2024 het besluit genomen om het recreatieoord Hoek van Holland in erfpacht uit te geven aan de Coöperatieve Vereniging ONS Recreatieoord B.A. (CV ONS). De raad heeft deze transactie in haar besluit van 20 juni 2024 bevestigd. Met dit besluit zijn er in

2024 € 1,9 mln aan huurbaten weggefallen en tevens € 1,2 mln minder lasten gerealiseerd ten opzichte van begroot. Het resultaat is het gevolg van de definitieve verrekening met Stichting ONS, welke pas heeft plaats gevonden na de Tweede herziening. Het verkoopresultaat van het recreatieoord is bij het begrotingsprogramma Bestaande Stad gerealiseerd.

5. Sportaccommodatie

Door minder aanvragen op de 1/3 investeringssubsidie is er een onderbesteding van €439.000. De resterende onderbesteding is het gevolg van kleine afwijkingen in projecten door vertraging of minder lasten dan begroot. Hierdoor is er ook minder onttrokken aan de reserve.

6. Diverse afwijkingen

Op diverse budgetten zijn kleine afwijkingen. Deze leiden per saldo tot € 349.000 hogere lasten.

Programma en Rotterdamse taakvelden

Saldo programma Sport en recreatie/Rotterdams taakveld	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Sport en recreatie				
Openbaar groen en (openlucht) recreatie - NME	-17.481	-19.765	-20.433	-667
Sportaccomodaties	-64.293	-62.984	-61.640	1.344
Sportbeleid en activering	-13.230	-19.722	-18.668	1.055
Totaal	-95.004	-102.472	-100.740	1.732

Realisatie bestemmingsreserves

Onder dit programma vallen de volgende reserves:

Realisatie bestemmingsreserves Sport en recreatie	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Sport en recreatie	3.008	0	604	71	2.333
Bestemmingsreserve Afbouw SSC Flex (suppletieregelingen)	893	0	354	0	539

Realisatie bestemmingsreserves Sport en recreatie	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Sport en recreatie	3.008	0	604	71	2.333
Bestemmingsreserve Afbouw SSC Flex (suppletieregelingen)	893	0	354	0	539

Doel reserve:	Inzet frictiekosten				
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2021 (einddatum 31-12-2025)				

	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	893	0	354	0	539
	Begroting 2024	893	0	401	0	492
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-47	0	47

Bestemmingsreserve Folkert Elzingastraat	700	0	0	0	700

Realisatie bestemmingsreserves Sport en recreatie	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Sport en recreatie	3.008	0	604	71	2.333
Bestemmingsreserve Folkert Elzingastraat	700	0	0	0	700

Doel reserve:	Het sportterrein van een kwaliteitsimpuls voorzien, waarin georganiseerde- en ongeorganiseerde sport samengaan en waar zowel diverse sportaanbieders als omwonenden gebruik van kunnen maken. In het collegeakkoord 2022 – 2026 heeft het college € 700.000 hiervoor gereserveerd.				

Raadsbesluit:	Jaarrekening 2023 (einddatum 31-12-2025)				

	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	700	0	0	0	700
	Begroting 2024	700	0	0	0	700
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0

Bestemmingsreserve Friciekosten op afstand zetten LCC's	1.094	0	0	0	1.094

Realisatie bestemmingsreserves Sport en recreatie	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Sport en recreatie	3.008	0	604	71	2.333
Bestemmingsreserve Friciekosten op afstand zetten LCC's	1.094	0	0	0	1.094

Doel reserve:	De bestemmingsreserve is gevormd ter dekking van personele lasten (loonkosten, opleidingskosten en begeleidingskosten) als gevolg van het afstoten van Lokale Culturele Centra (LCC's), waaronder LCC 't Romeynshof. Conform de vastgestelde regelingen moet voor 2 jaar kosten worden betaald voor medewerkers die werkzaam zijn in de FSK 1-3 en die de status herplaatsingskandidaat (HPK-er) krijgen. Afsproken is dat deze medewerkers worden begeleid vanuit programma W&I.				

Raadsbesluit:	Begroting 2018 (einddatum 31-12-2028)						
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand	
	Realisatie 2024	1.094	0	0	0	1.094	
	Begroting 2024	1.094	0	0	0	1.094	
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0	
Bestemmingsreserve noodsteun energiekosten sport			321	0	250	71	0
Realisatie bestemmingsreserves Sport en recreatie		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Sport en recreatie		3.008	0	604	71	2.333	
Bestemmingsreserve noodsteun energiekosten sport		321	0	250	71	0	
Doel reserve:	Middelen voor het Noodfonds energiekosten verenigingen en speeltuinen						
Raadsbesluit:	Besluit van 15 december 2022 (einddatum 31-12-2024)						
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand	
	Realisatie 2024	321	0	250	71	0	
	Begroting 2024	321	0	250	71	0	
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0	

Jaarstukken 2024

Kaders en verbonden partijen

Paginanummer in website: 132

Kaders en verbonden partijen

Kaders

- [Visie en actieprogramma voor vitale en toekomstbestendige speeltuinverenigingen](#)
- [Uitvoeringsprogramma speeltuinverenigingen](#)
- [Uitvoeringsagenda Natuur- en Milieueducatie 2024-2026](#)
- [Sportnota 2021+ Rotterdam, wereldse sportstad](#)
- [Integraal Huisvestingsplan Sport 2020-2030](#)
- [Beleidskader zwemmen](#)
- [Beleidsnota Urban Sport](#)

Verbonden partijen

De volgende Verbonden partijen worden ingezet om het doel van het programma te realiseren:

- Sportbedrijf Rotterdam BV;
- Stichting Natuurstad Rotterdam.

Een uitgebreide toelichting is te vinden in de [paragraaf Verbonden partijen](#).

Jaarstukken 2024

Verantwoordelijke collegeleden

Paginanummer in website: 133

Verantwoordelijke collegeleden

Wethouder Achbar

Wethouder Achbar is verantwoordelijk voor de portefeuille Welzijn, Samenleven, Sport en Digitale Inclusie.

'Een lang en gezond leven is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Samen met partners in de stad werken we aan sporten en bewegen voor jong en oud en een gezonder en vitaler Rotterdam.'

Jaarstukken 2024

Stedelijke ontwikkeling

Paginanummer in website: 134

Stedelijke ontwikkeling

Wie in Rotterdam woont, of de stad regelmatig bezoekt, ziet het gebeuren: Rotterdam verandert snel. Het aantal Rotterdammers stijgt en de stad groeit. Belangrijk is dat iedereen hier fijn kan leven, wonen, werken, leren, bewegen en recreëren. Het programma Stedelijke Ontwikkeling wil dit alles in goede banen leiden.

Jaarstukken 2024

Voortgang 2024

Paginanummer in website: 135

Voortgang 2024

Openbaar groen

Collegetarget meer groen: In deze collegeperiode komt er 20 ha groen bij, of de planvorming hiervoor wordt afgerond zodat de uitvoering ervan uiterlijk in 2026 start.

Realisatie 2023: 8,1 hectare waarvan 2,8 hectare als groene daken

Mijlpaal 2024: 10 hectare

Realisatie 2024: 17,4 hectare waarvan 6,3 hectare groen dak

De realisatie wordt berekend per inrichtingsplan en voor de groene daken aan de hand van luchtfoto's. De luchtfoto's worden op een heldere dag in het voorjaar gemaakt, op basis daarvan wordt het areaal groene daken berekend.

De Groenagenda is opgezet om het collegetarget te realiseren. Op 20 juni 2023 heeft het college het actieplan [Rotterdam gaat voor groen 2023-2026](#) naar de gemeenteraad gestuurd. Dit actieplan bundelt de inzet op vergroening, klimaatadaptatie – de aanpassing aan klimaatverandering (programma Rotterdams Weerwoord) - en biodiversiteit. De verwachting is dat de 20 hectare haalbaar is.

Groenagenda en klimaatadaptief

De groenagenda bestaat uit een aantal programma's en projecten. Naast het toevoegen van 20ha groen, 40 ha bijenlandschap, subsidies voor vergroenen van schoolpleinen (49, 13 in voorbereiding) en straten (750) en ondersteunen van bewonersprojecten (140) is het realiseren van 50 klimaatadaptieve projecten en 15 pleinen. Er zijn 35 projecten in voorbereiding en 15 uitvoering, waaronder de Claes de Vrieselaan. Er zijn in totaal 6 klimaatadaptieve projecten gereed, waaronder het project Nassauhaven.

Mobiliteit

Op 8 april 2024 is de HOV (Hoogwaardig Openbaar Vervoer) Maastunnel in gebruik genomen. Buslijn 44 rijdt in een sterk versnelde dienstregeling. Deze bus pendelt via de Maastunnel 6 keer per uur heen en weer tussen Noord en Zuid, grotendeels over de vrije rijstrook. Met de nieuwe route van bus 44 reizen Rotterdammers in 7 minuten van Rotterdam Centraal naar het Erasmus MC, de Hogeschool Rotterdam en Little C, en in ongeveer 23 minuten van Rotterdam Centraal naar Zuidplein. Met gemiddeld ruim 5.500 reizigers per werkdag doet de HOV Maastunnel het ruim boven verwachting.

Op 21 mei 2024 heeft het college besloten om in 2025 in 115 extra straten een snelheidslimiet van 30 km/u in te voeren. Na een unaniem aangenomen raadsmotie in de vorige raadsperiode is in het coalitieakkoord Eén Stad afgesproken waar mogelijk en nodig 30 km/u als snelheidslimiet in te voeren. De nota van zienswijzen en het definitieve verkeersbesluit worden begin 2025 voorgelegd aan het college. De aanbesteding van de werkzaamheden is gestart.

Op 16 oktober 2024 is de nieuwe fietsenstalling De Koopgoot geopend, met plek voor 900 fietsen.

Collegetarget verbeteren verkeersveiligheid: Verbeteren van de verkeersveiligheid in Rotterdam door effectieve maatregelen te treffen op de 30 meest verkeersonveilige locaties in de stad.

Realisatie 2023: 2

Mijlpaal 2024: 10

Realisatie 2024: 4

In 2024 zijn 4 locaties gereedgekomen: het Kruisplein, 2e Middellandstraat-Heemraadssingel, Rochussenstraat-'s-Gravendijkwal en Goudsesingel-Jonker Fransstraat/Meent. Vanwege de benodigde planvoorbereidingstijd ligt het zwaartepunt van de uitvoering van de target in de jaren 2025 en 2026. Dit betekent dat de target niet tijdig (eind 2025) wordt behaald met alleen de locaties die voldoen aan de definitie van de collegetarget.

Wonen en bouwen

Rotterdam werkt mee aan de Rijksprogramma's voor een goede ruimtelijke ordening, in aanloop naar de nieuwe Nota Ruimte van het Rijk.

Onderdeel van de Rijksprogramma's zijn de uitwerking van het **NOVEX**-gebied Zuidelijke Randstad en het NOVEX-gebied Haven. Deze uitwerkingen hebben een directe relatie met de toegekende rijksmiddelen voor de **MIRT**-verkenning Oude Lijn en de nieuwe Stadsbrug.

Voor de uitwerking van het Novex-gebied Rotterdamse haven is na het vaststellen van het Ontwikkelperspectief eind 2023 een start gemaakt met een programmatische aanpak, waarin Rijk, provincie, gemeente Rotterdam en bedrijfsleven samenwerken om de afgesproken ambities te realiseren. Het Rijk benut het ontwikkelperspectief als input voor de nota Ruimte.

Voor het Novex gebied Zuidelijke Randstad is eind 2024 het ontwikkelperspectief vastgesteld en wordt er nu gewerkt aan een uitvoeringsagenda.

Omgevingswet

De gemeente werkt concernbreed aan het opstellen van de uitvoeringsstrategie Omgevingsvisie. De bestuurlijke afronding is in het 2e kwartaal van 2025.

De gemeenteraad heeft in 2024 de Koers op Zuid als gebiedsuitwerking van de Omgevingsvisie vastgesteld.

Woningbouwproductie

Collegetarget bouw nieuwe woningen: Het college start in de komende drie en een half jaar met de bouw van 12.500 – 14.500 nieuwe woningen. Van deze woningen behoort 20% tot het sociale segment en 35% tot het middensegment. Een uitzondering daarop zijn de tijdelijke woningen.

Realisatie cumulatief 1 jul 2022 t/m 2023: 4.640 inclusief 84 tijdelijke woningen

Van de 4.556 permante woningen bevindt zich 24% in het sociale segment, 28% in het middensegment, 25% in het hogere segment en 18% in het topsegment. Van de laatste 5% gerealiseerde woningen is de prijscategorie onbekend.

Mijlpaal cumulatief tot en met 2024: 9.000 - 10.500

In de eerste 6 maanden van 2022 is de bouw van 1.500 woningen gestart. Deze vallen buiten de collegetargetperiode. De mijlpaal is aangepast, op advies van de Rekenkamer Rotterdam.

Realisatie cumulatief 1 juli 2022 t/m 2024: 8.391 woningen

Waarvan 28% in het sociale segment, 30% in het middensegment, 25% in het hogere segment en 12% in het topsegment. Van de laatste 5% is de prijscategorie onbekend. Daarnaast zijn binnen het totaal aantal van 8.391 woningen 87 tijdelijke woningen gerealiseerd.

Er zijn voldoende projecten in voorbereiding om het collegetarget te kunnen halen. De projecten met een mogelijke start voor eind 2025 (de planvoorraad) bestaat uit nog eens circa 8.000 woningen. Voor ongeveer 91% is de vergunning aangevraagd of inmiddels verleend.

Financiële afwijkingen t.o.v. bijgestelde begroting 2024

Stedelijke ontwikkeling	23.322
Grondexploitatie en Gebiedsexploitatie	39.274
Erfpacht	-2.118
Parkeerexploitatie	800
A16	-819
Derde Stadsbrug	-2.245
Autoluwfonds en Verkeerscirculatieplan	-850
Gratis OV 65+	-1.015
Katoenveem	-2.400
Diverse afwijkingen	-7.304

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn dan begroot. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn dan begroot.

Jaarstukken 2024

Doel: Integraal ontwikkelen van de stad

Paginanummer in website: 136

Doel: Integraal ontwikkelen van de stad

Wat willen we bereiken?

Werken met de Omgevingswet en uitvoering geven aan de doelen van de Omgevingsvisie

- In de Omgevingsvisie Rotterdam staan opgaven voor de stad. De koers en hoofdkeuzes geven richting aan hoe de gemeente op deze opgaven inspeelt. Uitwerking van deze doelen gebeurt in samenspraak met bewoners, ondernemers en gebruikers van de stad. Hierbij hoort ook het contact met de hogere overheden, met verbanden als de G4 en met de Verstedelijkingsalliantie.
- Vanuit hogere overheden – Rijk en provincie - komt veel nieuwe regelgeving en omgevingsbeleid. In de twee uitwerkingen van de nota Ruimte van het Rijk voor deze regio, de NOVEX-haven en NOVEX Zuidelijke Randstad, komen diverse rijksprogramma's en rijksbeleid samen. Beide uitwerkingen bundelen losse sectorale ambities tot een samenhangend, geïntegreerd geheel dat richting geeft aan verdere ontwikkelingen. Beide NOVEX-uitwerkingen hebben verder een directe relatie met toegekend geld van het Rijk voor de [MIRT](#)-verkenning Oude Lijn en de nieuwe Stadsbrug.

Een zo gunstig mogelijke balans vinden tussen maatschappelijke opbrengsten en financieel resultaat

- De gemeente krijgt geld door bijvoorbeeld grond te verkopen, erfpacht om te zetten of een bestemmings- of omgevingsplan aan te passen. Dit geld kan de gemeente gebruiken voor nieuwe plannen. Soms neemt de gemeente met lagere opbrengsten genoegen, als dat een maatschappelijk doel dient, zoals het bouwen van meer betaalbare woningen.

Vorbereiding en uitvoering geven aan gebiedsontwikkelingen

- Plannen maken voor elk gebied en wijk en waar nodig nieuwe ontwikkelingen in gang zetten en voorbereiden. Dit gebeurt samen met bedrijven en andere organisaties volgens de stappen in het Besluitvormingsmodel Ruimtelijke Ontwikkeling. In de wijken komen de opgaven rond wonen, werken en verblijven samen. De uitvoering gebeurt in samenspraak met de stad.

Wat gaan we daarvoor doen?

Omgevingswet

- Werken vanuit de Omgevingswet met de vastgestelde Omgevingsvisie Rotterdam en het maken van een Uitvoeringsstrategie Omgevingsvisie, gekoppeld aan meerjarige investeringen. Medefinanciering zoeken bij andere partners en overheden.
- De Omgevingsvisie Rotterdam actualiseren of herzien. Dat is voor de eerste keer gebeurd in 2023. Waar nodig trekt de gemeente samen op met anderen.
- De gemeente werkt een kader uit voor monitoring en evaluatie van de Omgevingsvisie Rotterdam. Dit kader helpt om overzicht en regie te houden op de groei van de stad. De gemeenteraad stelt het kader vast.

Balans maatschappelijke opbrengsten en financieel resultaat

- Starten van ruimtelijke ontwikkelingen zoals Merwehaven en Parkhaven en daarop sturen door gemeentelijk grondbeleid. Afhankelijk van de situatie is dit verwerving, Wet voorkeursrecht gemeente (Wvg), onteigening, verkoop, sanering, bouwrijp maken en inrichten van gronden. Passief sturen door contractbeheer en de markt uitdagen om nieuwe ontwikkelingen te realiseren en te financieren die passen bij de gemeentelijke prioriteiten.
- Vertalen van gemeentelijke ambities naar grondexploitaties (onder andere Merwehaven en Parkhaven). De sturing geschiedt via de eigen grondexploitaties op Goede Groei. Veel ontwikkelingen vinden plaats op grond die niet in eigendom is van de gemeente, zoals in Brainpark en Stadsdriehoek. Daarom stroomlijnt de gemeente deze initiatieven. Samen vormen de gemeentelijke en particuliere ontwikkelingen de verstedelijkingsopgave.
- De gemeenteraad krijgt hierover verschillende rapportages, zoals de Monitor Grondexploitaties.

Vorbereiding en uitvoering geven aan gebiedsontwikkelingen

- Met project- en gebiedsontwikkelingen willen we de gemeentelijke doelen in het ruimtelijke domein realiseren. Het in juni 2024 vastgestelde ruimtelijk besluitvormingsmodel borgt een goede afweging van diverse mogelijkheden voor een goede groei van de stad. Die afwegingen maken we samen met Rotterdammers, Rotterdamse bedrijven en andere stakeholders.
- In samenhang met de woningbouw werken aan voldoende werklocaties (programma Economische Ontwikkeling) en groen- en maatschappelijke voorzieningen (programma Maatschappelijke Ontwikkeling) om 'goede groei' mogelijk te maken, bijvoorbeeld door een groennorm op te nemen bij de eisen voor nieuwbouw.
- We werken aan grote en kleine project- en gebiedsontwikkelingen. Grote projecten zijn de Kop van Zuid, Katendrecht, Rotterdam Central District XL, de Kleine Kernen, Nieuw Kralingen, ZoHo (Zomerhofkwartier), Schiehaven Noord, Spaanse Polder, Motorstraatgebied, Rijnhaven

- en Merwe4havens. Aan de Oostflank gaat het om Alexanderknoop en Brainpark, en verder om Feyenoord City, Hart van Zuid en Van Nelle Knoop. Daarnaast lopen tal van kleine projecten om bestaande buurten en wijken te versterken, marktinitiatieven als de Kaai en Rise, en tot slot wordt gewerkt aan de stadsprojecten.
- Voor de realisering van veel gemeentelijke doelstellingen is ruimte nodig. De ruimte in de stad wordt schaarser, en dat geldt ook voor het beschikbare geld en de beschikbare capaciteit. Nutsvoorzieningen, zoals stroomleverantie, staan onder druk door netcongestie. Tegelijk wordt de stad aantrekkelijker voor investeerders. Er is een stroom aan nieuwe initiatieven uit het bedrijfsleven en voor nieuwe woningen. Goede groei van de stad vraagt dus om het maken van keuzes. Daarvoor is een stevige ruimtelijke regierol voor de gemeente Rotterdam noodzakelijk.
 - Samenwerking is essentieel in het realiseren van goede groei. De gemeente werkt samen met Rotterdammers, bedrijven en andere betrokkenen. Met ondernemers aan de Piekstraat is bijvoorbeeld een ontwikkelvisie opgesteld. Met bewoners en de Cruise Terminal is gewerkt aan walstroom voor cruiseschepen en aan een vlotte afhandeling van toeristen. Bij het bouwakkoord 2024 waren veel belanghebbenden betrokken, met de wooncorporaties zijn prestatieafspraken gemaakt en in 2024 is het plan van aanpak voor duurzaam doorbouwen uitgewerkt met wooncorporaties, adviseurs en verschillende bedrijven.
 - Bouw van een nieuwe studentencampus. De gemeente dringt er bij de Erasmus Universiteit Rotterdam, de Rotterdamse hogescholen en de TU Delft op aan hun verantwoordelijkheid te nemen voor het laten realiseren van huisvesting voor studenten uit binnen- en buitenland door het beschikbaar stellen van grond en door bijvoorbeeld te investeren in gemeenschappelijke ruimtes.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie cumulatief t/m 2023	Realisatie cumulatief t/m aug. 2024	Realisatie cumulatief t/m 2024	Raming cumulatief t/m 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Collegetarget bouw nieuwe woningen: Het college start in de komende drie en een half jaar met de bouw van 12.500 – 14.500 nieuwe woningen Van deze woningen (uitgezonderd tijdelijke woningen) behoort 20% tot het sociale segment en 35% tot het middensegment. Een uitzondering daarop zijn de tijdelijke woningen.	1.506 (17% sociaal - 35% midden)	4.640 (24% sociaal - 28% midden)	5.661 (27% sociaal - 28% midden)	8.391 (28% sociaal – 30% midden)	12.500-14.500 (20% sociaal - 35% midden)	Circa 4.000 per jaar (25% sociaal – 40% midden)	Circa 4.000 per jaar (25% sociaal – 40% midden)	Circa 4.000 per jaar (25% sociaal – 40% midden)
400 studentenkamers	0	394	600	1007	1.600			

Toelichting indicatoren

Nieuwe woningen

Tussen juli 2022 en 31 december 2024 is gestart met de bouw van 8.391 woningen.

Dit aantal is als volgt opgebouwd:

- Sociaal segment: 28% (2.366 woningen);
- Middensegment: 30% (2.551 woningen);
- Hoger segment: 25% (2.081 woningen);
- Topsegment: 12% (1.024 woningen);
- Onbekend segment: 5% (369 woningen);
- Tijdelijk wonen: 87 woningen.

Hoewel de bouw in Rotterdam in 2024 is aangetrokken, is de tegenwind in de bouw nog niet op alle punten voorbij. Uitdagingen op de realisatie van de toekomstige bouwopgave zijn te zien door:

- een verlaagde investeringsbereidheid van (buitenlandse) beleggers
- de lange procedures bij bezwaar en beroep
- de onder druk staande investeringsruimte bij corporaties
- de blijvend stijgende bouwkosten (mede als gevolg van stapeling van regelgeving)

- het schaarse arbeidspotentieel voor een goede begeleiding van de plannen
- de netcongestie waardoor nieuwe aansluitingen niet altijd meer kunnen worden gegeven.

Via de Rotterdamse versnellingsstafel houdt de gemeente deze en andere kritische succesfactoren nauwlettend in de gaten, samen met marktpartijen en corporaties. Waar nodig komen er voorstellen om deze obstakels te verkleinen. Concreet werkt de gemeente aan de uitwerking van een set maatregelen, de Rotterdamse Bouwwet, om de gemeentelijke regeldruk in de bouw te verminderen.

Ook zet de gemeente alle zeilen bij via de maatregelen uit het Doorbouwakkoord en externe middelen, zoals de Startbouwimpuls. Hiervoor is een extra impuls nodig.

Studentenkamers

In 2024 is de bouw gestart van 407 studentenkamers. Waaronder nieuwbouw aan de K.P. van der Mandelelaan en transformaties aan de Noordsingel, Westblaak en Benthemstraat, waar studentenkamers worden gerealiseerd. Daarnaast loopt de realisatie van ruim 1.600 studentenkamers met een verwachte startbouwdatum in de huidige collegeperiode. Het gaat om de projecten Rush, Hoge Wiek, Hoofdweg 256 en Toepad.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

Omgevingswet

De gemeenteraad heeft de Koers op Zuid als gebiedsuitwerking van de Omgevingsvisie vastgesteld. Doorwerking hiervan vindt plaats in diverse ruimtelijke projecten volgens het Besluitvormingsmodel Ruimtelijke Ontwikkeling (BRO).

Balans maatschappelijke opbrengsten en financieel resultaat

In februari 2024 heeft de gemeenteraad het Rotterdams Grondbeleid vastgesteld. De belangrijkste doelstelling van dit grondbeleid is: De gemeente zet zich in om binnen de gestelde kaders en met inzet van de ter beschikking staande instrumenten en financiële middelen, door middel van grondbeleid gemeentelijke doelstellingen en ambities te realiseren in samenwerking met derden.

In 2024 zijn:

- de grondexploitaties Schiekadeblok, Robbenoordplein, Ostadehof (Zeehond) en Gat van Middelland geopend;
- de grondexploitaties Feyenoord City, Rijnhaven, Nesseland, Carnisse Eiland, Insulindestraat, Revitalisering Spaanse Polder (Fase 1) en Vierhavenstrip herzien;
- de voorbereiding van de grondexploitatie Studentenhuisvesting EUR van start gegaan.

Bij het bepalen en vaststellen van de grondwaarde gaat de gemeente uit van de principes en richtlijnen die zijn gesteld in de grondprijzenbrief. De gemeente vraagt deze grondwaarde bij de uitgifte van gronden. Voor 3 grondexploitaties geldt dat de minimale grondprijs uit de grondprijzenbrief niet kon worden verwerkt. Dit komt doordat voor deze grondexploitaties vastgestelde programma's met door gemeenteraad vastgestelde uitgangspunten dan niet meer zijn te realiseren. Het gaat om de grondexploitaties Merwehaven, Rijnhaven en Sportcampus. Wel zijn voor deze grondexploitaties de (vaste) sociale grondprijs en de (vaste) grondprijs voor maatschappelijke voorzieningen toegepast.

Voorbereiding en uitvoering geven aan gebiedsontwikkelingen

Rotterdam werkt mee aan de Rijksprogramma's voor een goede ruimtelijke ordening, in aanloop naar de nieuwe Nota Ruimte van het Rijk. Onderdeel van de Rijksprogramma's zijn de uitwerking van het NOVEX-gebied Zuidelijke Randstad en het NOVEX-gebied Haven.

Eind 2023 is het Ontwikkelperspectief voor het Novex-gebied Rotterdamse haven vastgesteld door het Rijk, de provincie Zuid-Holland, Havenbedrijf Rotterdam en gemeente Rotterdam. Voor de uitwerking van het Novex-gebied Rotterdamse haven is na het vaststellen van het Ontwikkelperspectief eind 2023 een start gemaakt met een programmatische aanpak. Daarin werken het Rijk, de provincie Zuid-Holland, gemeente Rotterdam en bedrijfsleven samen om de afgesproken ambities te realiseren. De transitie van de Rotterdamse haven is cruciaal voor de transitie van Nederland. In kwartaal 2 2025 werken de partners een eerste versie van een uitvoerings- en investeringsagenda uit. De komende jaren werken de partijen het ontwikkelperspectief uit in hun eigen omgevingsbeleid, zoals de provinciale en Rotterdamse omgevingsvisie en de Rotterdamse Havenvisie.

De gemeente heeft doorgewerkt aan Ontwikkelperspectief NOVEX Zuidelijke Randstad voor de nieuwe Nota Ruimte. Eind 2024 is dit Ontwikkelperspectief door de partners in de Zuidelijke Randstad onderschreven.

In 2024 heeft de gemeenteraad de gebiedsuitwerking Van Nelleknoop vastgesteld. Deze uitwerking heeft een relatie met dit Novex-gebied Zuidelijke Randstad en de toegekende rijksmiddelen voor de MIRT-verkenning Oude Lijn.

De gemeente werkt aan een impactscan over de gevolgen van afkondiging van netcongestie. Dit treft ook de planning en programmering van de diverse gebiedsontwikkelingen in voorbereiding. Netcongestie is daarom een nieuw onderdeel in de uitvoeringsstrategie Omgevingsvisie.

Jaarstukken 2024

Doel: Fijn leven en verblijven in de delta

Paginanummer in website: 137

Doel: Fijn leven en verblijven in de delta

Wat willen we bereiken?

Het realiseren van groene en blauwe verbindingen en het verlevendigen van de rivieroevers

- In een steeds drukker stad is een prettige buitenruimte belangrijk. Daarom richten we ons op betere routes langs de rivieren, verlevendiging van de oevers door er functies aan toe te voegen, verbetering en vergroening van verbindingen tussen wijken en door wijken heen, zodat er aantrekkelijke routes ontstaan voor beweging, ontmoeting en recreatie. Deze collegeperiode ligt de focus vooral op de volgende groenblauwe verbindingen: Heemraadssingel – Van Aerssenlaan, Rotterdamse Rotte, Steilrand en Rondje bruggen Nieuwe Maas.

Ruim baan voor fietsers en voetgangers

- In de hele stad, in het bijzonder in de binnenstad en bij ov-knooppunten, komt er meer ruimte voor voetgangers, fietsers en het ov. Dit zorgt voor een veiliger gevoel en ruimte voor ondernemers in de buitenruimte, zoals voor horeca. Daarnaast zorgt dit voor mogelijkheden de stad te verdichten, terwijl de gezondheid verbetert en de wijken prettig leefbaar blijven. Waar nodig en mogelijk hanteren we een maximumsnelheid van 30 kilometer per uur als norm. De ruimte die vrijkomt bij de mobiliteitstransitie kunnen we gebruiken voor kwaliteitsverbetering en vergroening. Dit draagt bij aan biodiversiteit en klimaatadaptatie.

Het groener en meer klimaatadaptief maken van parken, straten, plein en boulevards

- Om fijn te kunnen leven in Rotterdam, maakt de gemeente de stad meer biodivers en groener. Daarom is de [Uitvoeringsagenda Biodiversiteit](#) opgenomen in de [Groenagenda](#). In 'stenige' stadswijken verbetert en vergroent de gemeente de openbare ruimte. Verder zorgt zij voor betere pleinen met meer groen en groeiruimte voor bomen, betere wateropvang en nieuwe groene locaties in de wijken. Dit zorgt voor koelere buitenruimte in de zomer, een gezondere leefomgeving en minder kans op wateroverlast bij hevige regenbuien. Tegelijkertijd biedt het meer leefruimte en verbindingen voor plant en dier.

Verbetering van de milieukwaliteit van de leefomgeving

- De overheid heeft de plicht om de milieukwaliteit op orde te brengen of te houden. Rotterdam doet dit door geluidsoverlast, luchtvervuiling en bodemverontreiniging terug te dringen en de kans te beperken op en het effect van milieu-incidenten bij het werken met en vervoeren van gevaarlijke stoffen. Dit is essentieel voor een gezonde fysieke leefomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het realiseren van groene en blauwe verbindingen en het verlevendigen van de rivieroevers

- Nieuwe Maas versterken als centraal park met focus op het gebied tussen de stadsbruggen (Rondje Bruggen). We verkennen de mogelijkheden voor meer levendige functies, zoals horeca en recreatief gebruik van plekken langs de rivier. Hiertoe is medio 2024 de Wateratlas Nieuwe Maas opgeleverd.
- Het Rotterdamse deel van Landschapspark De Rotte versterken, van de dam tot de Zevenhuizerplas. We richten ons daarbij vooral op levendigheid en waterrecreatie op en langs de Rotte. Zo wordt de Poort van Noord verkend als ontwerp-opgave. Samen met het recreatieschap Rottemeren draagt de gemeente bij aan de ontwikkeling van het Landschapspark ten noorden van Rotterdam.
- Groene verbindingen versterken, bijvoorbeeld langs singels en dijken. We verbeteren groenblauwe verbindingen als de Rotterdamse Rotte en Heemraadssingel-Van Aerssenlaan. Dat is goed voor recreatie, biodiversiteit en biedt bescherming tegen wateroverlast. Hierover staat meer informatie in het begrotingsprogramma Beheer van de stad.
- De drie stadsprojecten Nelson Mandelapark, Rijnhavenpark en getijdenpark Feijenoord verder ontwikkelen. Deze projecten dragen bij aan levendige rivieroevers.

Ruim baan voor fietsers en voetgangers

- Stimulering van actieve mobiliteit voor alle doelgroepen door het aanleggen van fiets- en wandelpaden. Extra aandacht is er voor scholen en ov-knooppunten.
- Verkeerscirculatieplan voor de hele stad en uitvoeringsstrategie voor een autoluwere binnenstad en het Oude Westen, Nieuwe Westen, Middelland en Oude Noorden.
- Jaarlijks de aanpak van de tien meest verkeersonveilige plekken. Opsporing van asociaal rijgedrag en aanpakken van de daders.
- Invoeren van 30 km per uur als maximumsnelheid in 115 straten in Rotterdam.

Het groener en meer klimaatadaptief maken van parken, straten, plein en boulevards

- Vergroenen door 20 hectare extra groen aan te leggen. Waar mogelijk koppelen we de werkzaamheden hiervoor aan rioolvervangende en andere opgaven in de ondergrond en de herinrichting van de openbare ruimte (begrotingsprogramma Beheer van de stad).
- Meer en meer divers groen aanleggen om de groenstructuur van Rotterdam te versterken. Uitgangspunten: aanpassing aan klimaatverandering en meer biodiversiteit. Zo dragen we bij aan verkoeling en gaan we overlast bij neerslag en droogte tegen.
- Uitvoeren 50 klimaatadaptieve, groene projecten en 15 groenblauwe pleinen.
- Groenblauwe schoolpleinen realiseren.
- Stadsprojecten voorbereiden en waar mogelijk realiseren: Hofbogen, Hofplein en Alexanderplein.
- Het ontwikkelkader Oostflank verder uitbouwen. Dit ontwikkelkader zet in op het versterken van het groene raamwerk, waarbij kwaliteit en verbindingen in de stad en met het omland verbeteren. Concreet op te lossen grote schakels: Rivieroeverpark, Bos-as Prinsenlaan.

Verbetering van de milieukwaliteit van de leefomgeving

- Per gebied bekijken wat nodig is om geluidsoverlast te verminderen en te voorkomen. Dat kan bijvoorbeeld door betere isolatie, stil asfalt of een slimme inrichting van het gebied (waarbij bijvoorbeeld kantoren dienen als geluidsschild voor woningen). Deze maatregelen liggen in lijn met de in 2023 vastgestelde Koersnota Geluid.
- Rotterdam voldoet aan de huidige Europese wettelijke norm voor stikstofdioxide (NO2) en fijnstof. Vermindering van de luchtverontreiniging blijft nog steeds noodzakelijk, omdat de Europese normen worden aangescherpt. Daarom zetten we de maatregelen uit de Koersnota Schone Lucht door. Deze zijn onder meer gericht op het terugdringen van de uitstoot van het wegverkeer, de scheepvaart en de industrie en hangen sterk samen met verduurzaming van mobiliteit, vergroening, klimaatbeleid en de energietransitie. Zie ook het begrotingsprogramma Energietransitie.
- Risico's beperken bij het vervoer van gevaarlijke stoffen en bedrijven die werken met gevaarlijke stoffen. Er wordt bijvoorbeeld bij vergunningverlening, toezicht en handhaving geprioriteerd op basis van de risico's van de activiteiten. Daarbij besteden we bijzondere aandacht aan de veiligheid van nieuwe, zich snel ontwikkelende technologieën en ontwikkelingen op het gebied van de energietransitie.
- De bodemkwaliteit in de stad verbeteren waar dat mogelijk is, gericht op het voorkomen van mogelijk contact met (bijvoorbeeld met lood) verontreinigde grond. Ook gaan we verspreiding van verontreinigingen in het havengebied tegen met een gebiedsgerichte aanpak, in samenwerking met o.a. de provincie en het Havenbedrijf Rotterdam.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Collegetarget: In deze collegeperiode wordt 20 ha groen erbij gerealiseerd of wordt de planvorming afgerond en start de uitvoering ervan uiterlijk in 2026	Realisatie is meegenomen in resultaat 2023. Vanaf 1 juli zijn cijfers meegenomen, tot 1 juli is meegeteld bij vorige collegetarget	8,1 ha	10	17,4	15	20		
Collegetarget: We verbeteren de verkeersveiligheid in Rotterdam door effectieve maatregelen te treffen op de dertig meest verkeersonveilige locaties in de stad.	10	2	10	4	10	Eindwaarde: 30	10	

Toelichting indicatoren

Collegetarget Groen

Tot eind 2024 is 17,4 hectare groen toegevoegd aan Rotterdam. Hiervan ligt 6,3 hectare op groene daken. Na 2,5 jaar ligt de voortgang van het collegetarget ruim op schema.

Per inrichtingsplan (IP) wordt het saldo van groen gemeten. Daarnaast wordt op basis van jaarlijkse luchtfoto's de toename in het areaal groene daken gemeten.

Collegetarget verkeersveiligheid

In de zomer van 2023 is voor de aanpak van verkeersonveilige locaties overgestapt van de black spot-werkwijze naar de werkwijze volgens de definitie van de collegetarget. In 2023 zijn 2 locaties opgeleverd en in 2024 4 locaties. De benodigde planvoorbereidingstijd maakt dat het zwaartepunt voor uitvoering van de target in 2025 en 2026 plaatsvindt.

NB de realisatie 2022 maakt nog geen deel uit van de collegetarget, maar is voor de volledigheid opgenomen.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

Het realiseren van groene en blauwe verbindingen en het verlevendigen van de rivieroevers

Het getijdenpark Nassauhaven is halverwege 2024 opgeleverd.

Ruim baan voor fietsers en voetgangers

Op 11 locaties heeft de gemeente concrete verbeteringen voor fietsers gerealiseerd. Met name het aanleggen of duidelijker markeren van fietsstroken, het creëren van oversteken en opstelruimtes en het verwijderen van obstakels op fietsroutes.

Het college van B en W heeft besloten om in 2025 in 115 extra straten een snelheidslimiet van 30 km/u in te voeren. De gemeente heeft gewerkt aan de voorbereidingen voor concrete invoering, waaronder het voeren van overleg met nood- en hulpdiensten en openbaar vervoerbedrijven.

Het concept verkeerscirculatieplan is gericht op een autoluwere binnenstad en omliggende wijken. Hiermee heeft de gemeente een participatietraject doorlopen met grote betrokkenheid vanuit de stad in voorbereiding op definitieve besluitvorming in 2025.

Met BOA's, geluidmetingen, flitspalen en een integrale gebiedsaanpak specifiek in Kralingen-Crooswijk heeft de gemeente opgetreden tegen overlast en verkeersasos's. Sinds de zomer van 2024 kunnen Rotterdamse BOA's handhaven op het feit Onnodige geluidsoverlast.

Het groener en meer klimaatadaptief maken van parken, straten, pleinen en boulevards

In 2023 is het actieplan Rotterdam gaat voor groen: de groenagenda 2023 gepresenteerd aan de gemeenteraad. Naast het toevoegen van 20 hectare gaat het om het realiseren van de volgende doelstellingen:

- 40 hectare bijenlandschap, waarvan tot en met 2024 20 hectare is gerealiseerd.
- Aanpak 15 pleinen, hiervan zijn er 5 gereed, 3 in uitvoering en 13 in voorbereiding
- Realiseren van 50 klimaatadaptieve projecten, hiervan zijn inmiddels 6 projecten gereed, 15 in uitvoering en 35 in voorbereiding

In 2024 zijn diverse projecten opgeleverd waarmee er veel groen is bijgekomen. Zoals het Ericaplein in Bloemhof, de Nijverheidsstraat in Feijenoord en het Driehoeksplein in Bospolder-Tussendijken.

Bij het Driehoeksplein is 2.500 m2 groen toegevoegd inclusief 25 bomen. Ook is er een ondergrondse waterberging gerealiseerd van 475 m3.

Daarnaast hebben 6 basisscholen subsidie ontvangen voor een groenblauw schoolplein, zijn 140 groene bewonersinitiatieven gerealiseerd en zijn in 750 straten de bewoners gezamenlijk met het groen in hun straat aan de slag gegaan.

Het getijdenpark Nassauhaven op de kop van Feijenoord is halverwege 2024 opgeleverd. Samen met de achterliggende vergroening van de Nijverheidsstraat is dit een robuuste toevoeging van het areaal groen.

Verbetering van de (milieu)kwaliteit van de leefomgeving team Milieu

In 2024 is onverminderd ingezet op de thema's luchtkwaliteit, geluid, bodem en omgevingsveiligheid. Dit is belangrijk voor een gezonde leefomgeving.

Rotterdam voldoet aan de huidige Europese wettelijke norm voor stikstofdioxide (NO2) en fijnstof, maar vermindering van de luchtverontreiniging blijft noodzakelijk. Europa heeft in oktober 2024 de normen aangescherpt en het Rijk is verplicht dit uiterlijk oktober 2026 om te zetten in wetgeving. In 2030 moet de gemeente voldoen aan de nieuwe normen.

Een nieuw actieplan Geluid voor 2025-2029 is in 2024 voorbereid, waarbij een uitgebreid participatietraject is doorlopen. Het actieplan is een Europese verplichting en een verplicht programma onder de Omgevingswet en wordt in 2025 aan het gemeentebestuur voorgelegd.

Jaarstukken 2024

Doel: Goede groei en verbinding

Paginanummer in website: 138

Doel: Goede groei en verbinding

Wat willen we bereiken?

De stad groeit binnenstedelijk en versterkt daarbij bestaande plekken

- Binnenstedelijke groei ontziet de buitengebieden en geeft meer draagvlak voor bestaande voorzieningen in de stad. Dit biedt tegelijk kansen voor betere verbindingen tussen bestaande wijken en de kleine kernen: 'één stad gevoel'. Een gevolg van binnenstedelijk bouwen is toenemende druk op voorzieningen in de stad en de buitengebieden. Daarom vinden er investeringen plaats in bestaande en nieuwe groengebieden in en om de stad en in voldoende maatschappelijke voorzieningen. Rotterdam bouwt bij voorkeur bij bestaande en nieuwe ov-haltes. Behoud en versterking van de karakteristieken van een plek of gebied vormen het uitgangspunt voor nieuwe ontwikkelingen.

Er is hoogwaardig ov op stedelijke en regionale schaal beschikbaar

- Opwaardering bestaande netwerk en aanleg van nieuwe verbindingen lost knelpunten op en geeft ruimte voor ontwikkelingen. Een modal shift naar ov en het creëren van snellere, directere verbindingen verbetert de stedelijke leefkwaliteit en vergroot de kansen op werk, onderwijs en sociale interactie. Met een nieuwe oeververbinding tussen Kralingen en Feijenoord/IJsselmonde, inclusief hoogwaardig openbaar vervoer en een nieuw treinstation bij Stadionpark verbeteren de beschikbaarheid van het ov. Toegankelijkheid van het ov bevorderen we door ov gratis te maken voor specifieke doelgroepen.

Gebieden zijn goed bereikbaar en de doorstroming blijft op peil, met gebruikmaking van nieuwe mobiliteitstechnologie

- Evenwichtige programmering, verdeeld over de verschillende stedelijke centra, om goede groei van de stad mogelijk te maken. Voorkomen of terugdringen van verwachte verkeershinder door werkzaamheden door het optimaal benutten van beschikbare infrastructuur, mede door koppeling van netwerken en spreiding over verkeerssoorten (fiets, voetganger, auto, ov etc.), met slimme services en informatie. Daarbij is bereikbaarheid een regionale opgave. Daarom intensieve samenwerking met andere overheden in de regio en het bedrijfsleven.

Ruimte verdelen we verstandig, met oog voor minder winstgevende functies en door mobiliteit (inclusief parkeren) anders te organiseren

- De urgentie om de ruimte goed te verdelen is hoog. Dat komt doordat Rotterdam aan verschillende transitie tegelijk werkt, zoals de mobiliteitstransitie, de energietransitie en de klimaatopgaven. Deze komen allemaal samen in gebiedsontwikkelingen als M4H. De gemeente wil voorkomen dat sommige functies uit de stad verdwijnen. Denk aan werklocaties of maatschappelijke voorzieningen. Daarom zorgt zij voor efficiënt (dubbel)gebruik van de schaarse ruimte. Met zogenoemde 'mengmilieus' blijven de bestaande schaarse functies in de stad en worden parkeervoorzieningen dubbel gebruikt. Daarnaast zorgt de gemeente voor een gastvrij betaald parkeersysteem binnen de Ring Rotterdam en voor goede P+R-voorzieningen. Dit alles draagt bij aan een optimale verdeling van ruimte voor mobiliteit over alle Rotterdammers en bezoekers.

Betaalbare woningen voor verschillende doelgroepen

- Nieuwe bouwprojecten in de wijken dragen bij aan wijken voor iedereen. Nieuwbouwwoningen in het sociale segment en het middensegment worden vooral voor studenten, jongeren, ouderen en sociale stijgers gebouwd.
- De gemeente zorgt voor voldoende woningen voor alle Rotterdammers, ongeacht hun financiële situatie. Het streven is wijken te creëren die deze diversiteit weerspiegelen, zodat iedereen er een thuis kan vinden en binnen dezelfde wijk kan doorstromen.
- De gemeente daagt zichzelf en de markt uit om met nieuwe woonconcepten te komen die inspelen op de veranderende bevolking met meer alleenstaanden en meer ouderen, zoals optoppen.
- Er wordt gekeken naar nieuwe instrumenten die het goed functioneren van de woningmarkt bevorderen, zoals het uitsluiten van discriminatie en het betalen van redelijke huurprijzen.
- Bij nieuwbouw is altijd aandacht voor duurzaamheid, voorzieningen in de buurt, een aantrekkelijke openbare ruimte, voldoende groen, mobiliteit/parkeren, werkgelegenheid, en sociale cohesie. Hoogwaardige architectuur en stedenbouw dragen bij aan de kwaliteit van de stad.

Wat gaan we daarvoor doen?

Binnenstedelijke groei

- Plannen ontwikkelen om een aantrekkelijke omgeving te zijn voor woningen, werklocaties, voorzieningen en groen. De gemeente plant de grootste groei in de Binnenstad op twee oevers, in de Oostflank, op Zuid en in M4H.
- Een toekomstige planvoorraad met woningen voor de langere termijn ontwikkelen. Daarvan maken ook de maatschappelijke, culturele, landschappelijke en economische functies deel uit. Onder andere met de voortgang in de Verkenning Van Nelle Knoop en de gedeeltelijke

herziening van de omgevingsvisie voor de Oostflank wil de gemeente een planvoorraad van nieuwe woningbouwprojecten garanderen voor de middellange termijn.

- Met partners verkent de gemeente wat er nodig is om de vitale systemen van de stad op peil te houden. Vitale systemen zijn onder meer het energienetwerk, watersysteem, mobiliteitssysteem, de riolering en het drinkwatersysteem. Deze systemen zijn onontbeerlijk voor het functioneren van de stad, en om verder te kunnen groeien. Daarnaast kunnen aanpassingen van deze systemen nodig zijn om transities te kunnen realiseren.

Hoogwaardig openbaar vervoer

- Gratis openbaar vervoer voor ouderen en voor kinderen tot 12 jaar. Kleinere barrièrewerking van de rivier door deze te benutten voor personenvervoer over water. Onderzoek naar kansen van verbetering van ov naar Rozenburg en andere kleine kernen.
- Werken aan een nieuwe stadsbrug tussen Kralingen en Feijenoord/IJsselmonde inclusief hoogwaardig openbaar vervoer (tramkwaliteit) tussen Kralingse Zoom en Zuidplein en een nieuw treinstation bij Stadionpark. Het voorkeursalternatief wordt vastgelegd in een partiële herziening van de Rotterdamse Omgevingsvisie.
- Uitbreiding van capaciteit en frequentie van het bestaande Rotterdamse metronetwerk. Samen met RET en MRDH werken aan hogere kwaliteit van tramlijnen. Daarbij oog houden voor het herstel van de reizigersopbrengsten na de coronapandemie en de ontwikkeling van de personeelssituatie bij de RET.
- Opwaardering van de spoorlijn Leiden-Dordrecht, inclusief nieuwe treinstations bij Van Nelle en Stadionpark, met het Rijk en de regio.
- Inspanning om een snelle, hoogwaardige en vrij liggende busverbinding tussen Zuidplein en Rotterdam Centraal door de Maastunnel te realiseren.
- Hoogwaardig openbaar vervoer (hov) draagt bij aan de bereikbaarheid van bestaande woon-, werk-, onderwijs- en voorzieningenlocaties en een flink aantal nieuwe gebiedsontwikkelingen, zoals Feyenoord City, EMC Campus, Cultuur&Campus, Kralingse Zoom en de Van Nelleknop.

Goede bereikbaarheid en doorstroming

- Verkeerslichtinstallaties en verkeersmonitoring up-to-date houden. Gebruikmaken van smart-mobility-technologie. Innovatie, bijvoorbeeld door verkeerslichten intelligent te maken en ze te laten communiceren.
- Uitstekende benutting van beschikbare netwerken om de dagelijkse bereikbaarheid en doorstroming optimaal te houden. Bij incidenten wordt verkeer over alternatieve routes gestuurd en informatie aan de reiziger verstrekt via diverse kanalen. Afspraken binnen de provincie over beperking van verkeershinder. Bij werkzaamheden bevordering van de overstap op de fiets, het ov of deelmobiliteit.
- Bevordering van smart mobility, bijvoorbeeld onderling communicerende voertuigen en op termijn door zelfrijdende voertuigen. Samenwerking met bedrijven en netwerken draagt bij aan een internationaal imago van Rotterdam als innovatieve stad.
- Verkeersmodellering, inwinning van gegevens en databeheer als basis voor regeling van het verkeer en vorming van beleid.

Ruimte verstandig verdelen

- Gebruikmaking van referentiewaarden maatschappelijke voorzieningen bij nieuwe ontwikkelingen. Dit zorgt voor een goede mix van functies en voorkomt dat functies uit de stad verdwijnen die minder winstgevend, maar wel hard nodig zijn.
- Verdeling van de ruimte voor mobiliteit met oog voor natuurvriendelijk bouwen op redelijke afstand van routes voor hoogwaardig openbaar vervoer en verstandige ordening van de ruimte in de ondergrond.
- Parkeerregelgeving en facilitering van parkeerproducten die doel- en klantgericht zijn o.a. met maatwerkproducten. Invoering van betaald parkeren binnen de Ring Rotterdam. Groter betaal- en gebruiksgemak van betaald parkeren door innovatie, zoals digitalisering. Bevordering van parkeren in garages en P+R's in plaats van op straat. Verwijzen van deelmobiliteit naar aangewezen plekken. Onderzoek naar plekken voor mobiliteitshubs, eventueel in combinatie met inpandig parkeren.
- Doorgaan met het faciliteren van fietsparkeren bij ov-haltes en publiekstrekkende bestemmingen. Deze voorzieningen komen op logische plekken en passen in de openbare ruimte.
- Ontwikkeling van Merwe-vierhavens (M4H) met meer ruimte voor groen door gebruik te maken van andere mobiliteitsvormen en het parkeren in collectieve bovengrondse mobiliteitshubs. Waardoor de bereikbaarheid is geborgd en de omliggende wijken minder worden belast.
- Per wijk nagaan welke behoeften en belemmeringen er zijn om zich te verplaatsen naar werk, onderwijs, zorg of sociale activiteiten. Op basis daarvan terugdringing vervoersarmoede en ervoor zorgen dat iedereen zich prettig en veilig kan verplaatsen.
- Zorgen voor balans tussen de verschillende vervoersstromen (ov, auto, fiets, voetganger) in de ontwikkelstrategie Oostflank.

Betaalbare woningen voor verschillende doelgroepen.

- We starten met de bouw van 3.500 tot 4.000 woningen per jaar. Het gaat om zowel nieuwbouw als om tijdelijke woningen. De stad wordt uitgedaagd om in de bestaande voorraad meer woonruimte te maken door optoppen en woningdelen. Bij nieuwbouw sturen we op 55% in het segment 'betaalbaar' (20% sociaal segment en 35% middensegment), en vanaf 2026 65% betaalbaar (25% sociaal en 40% middensegment).
- Voor studenten worden 400 woningen per jaar gebouwd. Voor ouderen starten in de periode 2022-2026 tien woon-zorgconcepten in nieuwbouw.
- De gemeente neemt maatregelen voor meer woningen in het middensegment en stelt daarvoor geld beschikbaar, zoals het Doorbouwfonds.
- Er is aandacht voor de snelheid van bouwen van betaalbare woningen. Er komt een nieuwe Rotterdamse Bouwwet, die experimenten mogelijk maakt met flexibiliteit in regelgeving voor betaalbare woningen zonder kwaliteit en omgeving uit het oog te verliezen.

- In 2024 werkt de gemeente aan een nieuwe huisvestingsverordening die naar verwachting in 2025 in werking treedt. Op basis van nieuwe regels krijgt de verordening een uitbreiding, zoals voorrang voor maatschappelijke beroepsgroepen en voor sociale stijgers bij sociale nieuwbouwkooptoningen, en uitbreiding met particuliere huurvoorraad.
- Er wordt gezorgd voor een zo eerlijk mogelijke verdeling van de beschikbare sociale voorraad, met de verdeling 45% voor reguliere woningzoekenden, 25% voor kwetsbare Rotterdammers met urgentie en 30% voor andere aandachtsgroepen met urgentie.
- In de Rotterdamse Woonzorgvisie komen duidelijke afspraken over huisvesting van mensen in een kwetsbare situatie.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie	Realisatie	Begroting	Realisatie	Raming	Raming	Raming	Raming
	2022	2023	2024	2024	2025	2026	2027	2028
Relatieve aandeel actieve en duurzame verplaatsingen	63,8%	67,8%		PM				
Betalingsgraad bij betaald parkeren	90%	90%	91%	91%	91%	92%		
Bezettingsgraad gemeentelijke garages en P+R-voorzieningen	30%	32%	34%	35%	36%	38%		

Toelichting indicatoren

Relatieve aandeel actieve en duurzame verplaatsingen

Over deze indicator wordt alleen over het volledige jaar gerapporteerd omdat seizoensinvloeden anders een vertekend beeld geven.

Betalingsgraad bij betaald parkeren

De realisatie in 2024 ligt met 91% op koers.

Bezettingsgraad gemeentelijke garages en P+R-voorzieningen

De realisatie in 2024 ligt met 35% iets boven koers. De bezettingsgraad is daarmee gestegen ten opzichte van 2023 (toen 32%).

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

De stad groeit binnenstedelijk en versterkt daarbij bestaande plekken

De stad groeit binnenstedelijk en versterkt daarbij bestaande plekken RO1

De gemeente heeft gewerkt aan het garanderen van een planvoorraad van nieuwe woningbouwprojecten voor de middellange termijn, door voortgang te houden in de lopende gebiedsontwikkelingen zoals M4H, Hart van Zuid en Stadionpark.

Er vindt voorbereidend werk plaats voor nieuwe ontwikkelingen. Onder meer de gebiedsuitwerking De Van Nelleknoop en de gebiedsuitwerking in de Esch.

Hoogwaardig openbaar vervoer

Het gratis openbaar vervoer voor AOW-ers en kinderen van 4 tot en met 11 jaar is doorgezet. Het personenvervoer over water met de watertaxi en de veerdiensten RDM-Marconistraat, Feijenoord-Kralingen, Charlois-Katendrecht noteerde groei. Daarbij viel vooral laatstgenoemde veerdienst positief op. Sinds de opening van de Blankenburgverbinding is Rozenburg met een snelbus verbonden met intercystation Schiedam Centrum. Dit levert een reistijdwinst van 20 minuten op.

Op 18 januari 2024 is de bestuursovereenkomst Stadsbrug, HOV en station Stadionpark ondertekend door de ministers van Infrastructuur en Waterstaat en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de portefeuillehouder namens de MRDH en de wethouder Mobiliteit namens de gemeente Rotterdam. Met deze besluiten is de planning- en studiefase gestart nadat eerder al het voorkeursalternatief is vastgelegd in de Rotterdamse Omgevingsvisie.

In nauwe samenwerking met de RET en MRDH heeft de gemeente verder gewerkt aan de voorbereiding van de capaciteitsuitbreiding van het metronetwerk en aan de uitvoering van het Plan Toekomstvast Tramnet.

Medio december 2024 is na jarenlange werkzaamheden aan het spoortraject Rijswijk - Rotterdam de 10-minuten Sprinter Den Haag – Dordrecht gaan rijden. In december is ook de Notitie Kansrijke Oplossingsrichtingen bestuurlijk vastgesteld. Een belangrijke mijlpaal als onderdeel van de

MIRT-verkenning Oude Lijn. Relevant voor Rotterdam is vooral de uitwerking van een nieuw station Van Nelle op twee alternatieve locaties (West en Sparta) als kansrijke oplossing. De komst van station Stadionpark is al een uitgangspunt in deze studie.

Op 8 april 2024 is de HOV Maastunnel van start gegaan in de vorm van de sterk versnelde buslijn 44. De bus rijdt grotendeels over een vrije rijstrook en doet het met ruim 5.500 reizigers per werkdag boven verwachting.

Goede bereikbaarheid en doorstroming

De gemeente heeft 13 verkeersregelinstanties (VRI's) vervangen en 4 nieuwe VRI's geplaatst. Al deze VRI's zijn voorbereid om als zogenoemde intelligente VRI te kunnen werken. Met een kleine update kunnen ze communiceren met de weggebruikers. Daarnaast heeft de gemeente bij zo'n 50 VRI's analyses gedaan van de werking van de verkeerslichten. Verbeteringen zijn meteen doorgevoerd door de instellingen in de verkeersregelingen aan te passen. Bij 15 VRI's heeft de gemeente de verkeersregelingen verbeterd door nieuwe, verbeterde software te maken.

Het samenwerkingstraject met RET, MRDH en Rotterdam The Hague Airport moet leiden tot een zelfrijdende bus tussen de luchthaven en metrostation Meijersplein. Daarin zijn belangrijke stappen gezet. Er is een leverancier geselecteerd voor het beoogde voertuig en er is een begin gemaakt met de benodigde aanpassingen aan de route om ingebruikname in 2025 mogelijk te maken.

Qua benutting van de beschikbare netwerken stond 2024 in het teken van de grote afsluiting van de Roseknoop. Ondanks de enorme impact bleef Rotterdam tijdens deze afsluiting goed bereikbaar. Na anderhalf jaar werken is in juni het kruispunt 2 maanden eerder opgeleverd en is de Rosknoop een veilig en groen stadsplein. Het succes van de bereikbaarheid rond de Roseknoop komt onder andere door de uitgebreide communicatiecampagne en het aanbieden van alternatieve vervoerswijzen (watertaxi, deelvervoer, gratis buurtbus) en het zo goed mogelijk faciliteren van alternatieve routes. Deze insteek is inmiddels de blauwdruk bij grote vervolgprojecten, zoals de aanstaande werkzaamheden op het Hofplein.

De externe website Rotterdam Onderweg als basis voor de communicatie over werkzaamheden is begin 2024 overgegaan in de gemeentelijke website www.rotterdam.nl/bereikbaar. De gemeente kan zo tegen lagere kosten belanghebbenden van adequate informatie voorzien.

Ruimte verstandig verdelen

Het opstellen van de uitvoeringsstrategie Omgevingsvisie is in volle gang. Door deze strategie heeft de gemeente beter inzicht wanneer ruimteclaims vanuit diverse sectoren op de stad afkomen. Nieuwe, grote toekomstige ruimteclaims zijn onder meer: een nieuwe of uitgebreide afvalwaterzuivering en een aantal grote transformatorstations voor de benodigde versterking van het elektriciteitsnetwerk.

Bij een aantal gebiedsontwikkelingen moeten functies worden verplaatst, zodat er ruimte ontstaat voor nieuwe ontwikkelingen, zoals woningbouw. Door de afgekondigde netcongestie is het verplaatsen van functies naar alternatieve locaties moeilijker, want er is niet op elke locatie vanzelfsprekend de mogelijkheid voor de benodigde elektriciteit. Dit kan tot vertraging leiden. Door de netcongestie werkt Stedin met een wachtlijst. Niet alle functies komen even snel in aanmerking voor aansluiting op het net. Ook dit kan consequenties hebben voor de planning van gebiedsontwikkelingen. Hiernaar doet de gemeente onderzoek samen met Stedin.

De gemeente heeft in 2024 het betaald parkeren binnen de ring uitgebreid naar de wijken Wielewaal, Pendrecht, Zuidwijk, Lombardijen en delen van IJsselmonde en Oud-IJsselmonde. Voor diverse doelgroepen heeft de gemeente maatwerk parkeerproducten ontwikkeld. Waaronder voor sportverenigingen, levensbeschouwelijke organisaties, onderwijsinstellingen, kinderopvanglocaties en organisaties in de zorg. Verder is het bezoekersparkeren gemakkelijker gemaakt met de introductie van een nieuwe bezoekersapp.

In september 2024 is in de binnenstad de nieuwe fietsenstalling De Koopgoot geopend. De stalling heeft een capaciteit van ongeveer 900 plekken en bevindt zich in het voormalige V&D pand. Bij het ov-knooppunt Zuidplein en Prins Alexander heeft de gemeente verder gewerkt aan het ontwerp van de nieuwe fietsenstallingen. Daarnaast wordt er bij Rotterdam Centraal gewerkt aan het verder optimaliseren van het gebruik van de 3 bestaande stallingen: Conradstraat, Proveniersplein en de kelderstalling. Bij het metrostation Hoek van Holland Strand heeft de gemeente tijdens het afgelopen zomerseizoen een tijdelijke stalling gerealiseerd. Op de Binnenrotte staat er tijdens de marktdagen een pop-up fietsenstalling aan de noordkant van de markt (rondom de zebra bij de Meent) om de extra fietsparkeerdruk op te vangen.

In de wijkaanpak Mobiliteit in de wijken heeft de gemeente het perspectief van de betrokken bewoners en ondernemers op de mobiliteit voor de wijk opgenomen. Dat levert een samenhangende uitvoering op van mobiliteitsingrepen. Zoals aanbod deelmobiliteit en hubs, openbaar vervoer, het stimuleren van fietsen en lopen. Met de fysieke ingrepen en door de inzet van een mobiliteitscoach draagt deze wijkaanpak bij aan het terugdringen van vervoerarmoede en het faciliteren en vormgeven van prettige en veilige verplaatsingen. Dit gebeurt in samenhang en levert ook ideeën op voor jaarprogramma's van Wijk aan Zet.

In 2023-2024 is de Fietsbank opgebouwd als een netwerkorganisatie van een groot aantal partijen, waaronder Fietspunt, Vraagwijzer, ANWB en basisscholen. In 2024 zijn 1.450 fietsen verstrekt aan mensen met een laag inkomen, waaronder 516 kinderfietsen. Het Sportbedrijf organiseert sinds 2024 doelgroepgerichte fietslessen. Er zijn 26 fietsdocenten opgeleid die op 10 locaties in Rotterdam trainingen hebben gegeven aan 200 deelnemers. De Grand Départ Tour de France Femmes is gebruikt om het fietsen nog meer te stimuleren in meer wijken.

Het mobiliteitssysteem biedt ruimte aan alle vervoersmodaliteiten die de wijken goed bereikbaar houden. Dat staat in de door de gemeenteraad vastgestelde ontwikkelvisie Oosterflank. Daarbij krijgen fietsers en voetgangers meer ruimte in een sterk netwerk van openbare ruimte. En het openbaar vervoer wordt verbeterd. Parkeren is op loopafstand van de woningen mogelijk. De exacte invulling van de parkeervoorziening is afhankelijk van de locatie binnen Rotterdam. In de woonbuurten zelf zorgt de gemeente voor een prettig woonklimaat, op doorgaande routes in de

stad zorgt de gemeente voor de doorstroming en blijft de basisbereikbaarheid op orde. Met deze aanpak zorgt de gemeente voor een goede bereikbaarheid, ondanks de toevoeging van extra woningen en arbeidsplaatsen.

Betaalbare woningen voor verschillende doelgroepen woningen

De gemeente heeft ingezet op specifieke doelgroepen in nieuwbouw. Tussen 1 juli 2022 tot en met eind 2024 is begonnen met de bouw van:

- 1.007 studentenkamers
- 4 woon(zorg)complexen
- 87 tijdelijke woningen

In 2024 is het proces gestart voor de Rotterdamse Bouwwet. De verwachting is dat dit in zomer 2025 naar de gemeenteraad wordt gestuurd.

In 2024 is met gezamenlijke partners inzichtelijk gemaakt wat de (bouw)opgave is voor ouderenwoningen (nul-tredenwoningen, geclusterde woningen en zorggeschikte woningen) en de huisvestingsopgave voor kwetsbare Rotterdammers. Voor deze 2 aandachtsgroepen is vanuit lopende samenwerkingsafspraken met corporaties en zorgorganisaties ingezet op voldoende passende huisvesting.

Jaarstukken 2024

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

Paginanummer in website: 139

Duurzame ontwikkelingsdoelen

Het programma Stedelijke Ontwikkeling draagt bij aan Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen:

- 9. Industrie, innovatie
- 11. Duurzame steden en gemeenschappen
- 15. Leven op het land.

Voor een uitgebreide toelichting zie de [paragraaf Sustainable development goals](#).

Jaarstukken 2024

Projecten

Paginanummer in website: 140

Projecten

Diverse Gebiedsuitwerkingen in de Omgevingsvisie

Oostflank

In 2024 is vooral gewerkt aan de verdere uitwerking van de plannen. Na vaststelling van de partiële herziening omgevingsvisie voor de Oostflank in december 2023 en een afspraak over de Rotterdamse bijdrage aan het MIRT-project stadsbrug, HOV en station Stadionpark. Zo is bijvoorbeeld gestart met het gebiedsambitiedocument voor De Esch. Ook zijn er allerlei plannen in uitvoering, zoals in Hart van Zuid, Stadionpark, Brainpark 1 en de Alexanderknoop. De volgende fases in die ontwikkelingen worden voorbereid. In kwartaal 1 2025 levert de gemeente een eerste voortgangsrapportage voor de Oostflank op. Daarin staat de voortgang voor het programma Oostflank in meer detail beschreven.

Binnenstad op twee oevers

In de Binnenstad wordt gewerkt aan vele projecten. In 2024 is een eerste uitvoeringsagenda Binnenstad 2024 -2026 opgesteld, bedoeld voor interne sturing. Deze agenda geeft inzicht in de samenhang, prioriteiten en keuzes in de binnenstad voor deze periode, maar kijkt ook door naar de periode 2026-2029. Daarvoor zijn 6 focusgebieden aangewezen waar veel opgaven tegelijk samenkomen. Daarnaast is er extra aandacht voor twee perspectieven uit de omgevingsvisie: gezond en inclusief. Hiervoor worden nieuwe activiteiten afgewogen en meegenomen in de stedelijke Uitvoeringsstrategie Omgevingsvisie.

Koers op Zuid

Op 30 mei 2024 stelde de gemeenteraad [Koers op Zuid 2040](#) unaniem vast. Koers op Zuid is de uitwerking van de Omgevingsvisie en het kader voor ruimtelijke plannen op Zuid.

Koers op Zuid biedt overzicht in prioriteiten. Daarmee kan de gemeente sturen op samenhang tussen gebiedsontwikkelingen en de handelingsperspectieven die voor de wijken van NPRZ worden opgesteld. Zo werken we samen aan goede groei op Zuid. Koers op Zuid legt voor wat betreft Zuid ook een goede basis voor de keuzes die gemaakt moeten worden in de Uitvoeringsstrategie Omgevingsvisie.

Gebiedsontwikkelingen deels in of richting uitvoering

Merwe-Vierhavens M4H

In november 2024 heeft de gemeenteraad het [Bestemmingsplan M4H](#) vastgesteld. Hierna startte de periode van bezwaar en beroep. Het bestemmingsplan maakt de realisatie van ruim 2.500 woningen in de Merwehaven en de ontwikkeling van 150.000 m2 bedrijfsruimte in het Galileipark mogelijk. Tegelijk met het bestemmingsplan is de uitwerking van de Mobiliteitsstrategie vastgesteld. Deze uitwerking gaat over onder andere realisatie en exploitatie van parkeerhubs door de gemeente. Dit parkeerconcept is een essentieel onderdeel van het plan.

Parallel aan het bestemmingsplan is gewerkt aan het stedenbouwkundig plan Merwehaven en startte de planvorming voor het gebiedsambitiedocument Marconikwartier en het stedenbouwkundig plan Galileipark.

Voor de Merwehaven startte daarnaast de planvorming voor de eerste bouwblokken, te realiseren door de corporaties en de voorbereiding van de tenders. Gemeente en Havenbedrijf werken ook samen aan het Inrichtingsplan (IP) voor de nieuwe entrees van het gebied.

Andere resultaten in 2024: oplevering getijdenpark Keilehaven, opening satelliet van de Hogeschool Rotterdam, start bouw Ferro Offices, vergunningverlening Smart Hydrogyn Hub, planvorming en vergunningtraject nieuwe bedrijfsschool Stedin.

Stadionpark/Rotterdams Tij

De gemeenteraad stelde in juni 2024 de nieuwe plannen vast voor Stadionpark en Feyenoord City 2.0. Het gaat om de [herziene gebiedsvisie Stadionpark](#), [Masterplan Feyenoord City](#), het [Ambitiedocument Waterkant](#) en de grondexploitatie voor deelgebied 1. In juli 2024 stelde de gemeenteraad de bestemmingsplannen voor Mallegat en Colosseumplot vast. Voor de Colosseumplot is het bestemmingsplan onherroepelijk, de omgevingsvergunning voor fase 1 verleend en de grond bouwrijp opgeleverd. Voor Waterkant wordt gewerkt aan het stedenbouwkundig plan en het omgevingsplan. Voor deelgebied 2 (Veranda) en 3 (Stadiondriehoek/Stationsomgeving) wordt met de eigenaren gewerkt aan de planvorming, oplopend met de uitwerking van de plannen voor station Stadionpark en de nieuwe stadsbrug.

Brainpark

De transformatie van Brainpark gaat voorspoedig. In de eerste acht maanden van 2024 is verder gebouwd aan het project van Greystar aan de K.P. van der Mandelelaan 130 (614 woningen). De ondergrondse garage is gereed en het project krijgt snel vorm. Fase 1 van Bakkers Hommen (743 woningen) start in het vierde kwartaal van 2024 met de bouw. De omgevingsvergunning is afgegeven en het bestemmingsplan is onherroepelijk.

Verder is veel energie gestoken in de vaststelling van het bestemmingsplan Rush/Van der Vorm Vastgoed en Fase 2B van Bakkers Hommen. Beide projecten kennen rond de 400 huurwoningen, voor studenten en ouderen. Het bestemmingsplan van Rush is vastgesteld; besluitvorming over MEK Fase 2b wordt verwacht in het derde of vierde kwartaal van 2024.

Naast deze projecten zijn andere initiatieven in voorbereiding.

Rijnhaven

De Rijnhaven is een samenhangende gebiedsontwikkeling die bestaat uit een verstedelijkingsprogramma en de aanleg van het Rijnhavenpark. Het dempen van de haven is in volle gang en het nieuwe land is inmiddels permanent zichtbaar. De uitwerking van het Rijnhavenpark krijgt steeds meer vorm: het komende jaar besluit het college over de ontwerpen voor het landpark en het tweede deel van het drijvend park aan de Wilhelminakade. Ook de bouwontwikkeling is in voorbereiding: de gemeenteraad heeft het financiële kader vastgesteld (de herziening van de grondexploitatie), er heeft een marktconsultatie plaatsgevonden en naar verwachting wordt in het komende jaar gestart met de aanbesteding van het eerste bouwblok.

Het Rijnhavenpark, als onderdeel van de gebiedsontwikkeling Rijnhaven, is opgenomen in de Monitor Grote Projecten. Zie voor de meest recente rapportage: [Monitor Grote Projecten](#).

Hart van Zuid

Hart van Zuid ontwikkelt zich voorspoedig. Na de toekenning van het voorbereidingskrediet voor de stationshal en fietsenstalling is gewerkt aan het afronden van het definitief ontwerp en het totale overzicht van kosten en opbrengsten ter voorbereiding op de aanvraag investeringskrediet in de voorjaarsretraite van 2025. Als deze aanvraag wordt gehonoreerd, wordt al in oktober 2025 gestart met de uitvoering met een oplevering in de 2e helft van 2026.

De Urban Water Buffer en de parkeergarage op de Leisure Plot zijn in 2024 opgeleverd. De voorbereiding van de diverse woningenbouwprojecten, zoals de herontwikkeling op het voormalige ABN-AMRO plot en Parnassia loopt.

Hart van Zuid valt onder de Monitor Grote Projecten, zie voor de meest recente rapportage: [Monitor Grote Projecten](#)

Hart van Zuid

							x € 1.000
Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet		
161.070	143.715	1.771	4.448	-2.676	15.583		

Grote opgaven randvoorwaardelijk voor grote gebiedsontwikkelingen

Stadsbrug tussen Kralingen en Feijenoord/IJsselmonde

Na het afronden van de MIRT-verkenning – met de keuze voor een stadsbrug en een financiële afspraak – is de planning- en studiefase aangebroken.

In januari 2024 is de bestuursovereenkomst Stadsbrug, HOV en station Stadionpark ondertekend door het Rijk, Metropoolregio Rotterdam Den Haag en gemeente Rotterdam.

In de planning- en studiefase (vanaf 2024 tot naar verwachting tot 2028) worden de verschillende onderdelen van het project in samenhang en gezamenlijk met de opdrachtgevers (Rijk, MRDH en gemeente Rotterdam) verder uitgewerkt. Hiervoor is de projectorganisatie opgezet. Belangrijke mijlpalen zijn bijvoorbeeld het bepalen van de uitgangspunten voor station Stadionpark (twee eilandperrons en verplaatsing van het emplacement), de keuze voor het hoogwaardig openbaar vervoer dat tussen Hart van Zuid en Kralingse Zoom gaat rijden (tram of Bus Rapid Transit). Verder wordt het document Ambities en uitgangspunten voor de stadsbrug en oevers voorbereid, waar ook in 2025 veel aandacht naar uitgaat.

Eind 2024 is de basisrapportage van het MIRT-project door het college aan de gemeenteraad gestuurd. Op 5 februari 2025 is deze basisrapportage in de commissie MHEK besproken.

P+R Meijersplein en P+R Kralingse Zoom

In 2024 is de aanbesteding voor het ontwerpteam afgerond en is het geselecteerde ontwerpteam aan de slag gegaan. Het schetsontwerp is medio okt. afgerond en er is tot eind dec. gewerkt aan het voorlopig ontwerp. Het voorbereidingskrediet om tot een DO te komen is opgehoogd.

In 2024 is de aanbesteding voor het ontwerpteam afgerond en is het geselecteerde ontwerpteam aan de slag gegaan. Het schetsontwerp is medio nov. afgerond en er is tot eind dec. gewerkt aan het voorlopig ontwerp. Het voorbereidingskrediet om tot een DO te komen is opgehoogd.

Roseknoop

Na het afronden van de uitvoeringswerkzaamheden in juli 2024, wordt er verder gewerkt aan het opleveren van de eindafrekening. Verwachting is dat dit aan het eind van het tweede kwartaal van 2025 gereed is.

De Roseknoop valt onder de Monitor Grote Projecten. Zie voor de meest recente rapportage: [Monitor Grote Projecten](#).

A16 Rotterdam

Met de aanleg van de “A16 Rotterdam” zorgt Rijkswaterstaat aan de noordrand van Rotterdam voor een nieuwe snelwegverbinding tussen de A16 bij het Terbregseplein en de A13 bij de Doenkade. Dit zal vanaf oktober 2025 leiden tot een betere doorstroming en bereikbaarheid van stad en regio.

Langs het vliegveld is een deel van de nieuwe snelweg in gebruik genomen als vervanging van de Doenkade tot aan de aansluitingen bij de Ankie Verbeek-Ohrlaan. In het Lage Bergse Bos is de tunnel gereed gekomen en wordt gewerkt aan het herstel en inrichting van het Lage Bergse Bos. In 2024 is begonnen met het uitvoerig testen van de tunnel en dat loopt door de eerste helft van dit jaar. Boven de Hoofdweg is eind 2024 het nieuwe westelijke viaduct in de A16 gereed gekomen waarover – tijdelijk – het verkeer naar het noorden rijdt. Aansluitend is de nieuwbouw gestart van het oostelijke viaduct. Door de ‘slinger’ voor het verkeer over de A16 geldt op deze locatie een snelheidsbeperking van 70 km/u. Omdat de toerit naar het zuiden is afgesloten wordt het verkeer omgeleid naar de toerit bij de Jacques Dutilhweg. Via optimalisaties van verkeerslichten wordt de doorstroming zoveel mogelijk bevorderd.

Dit project valt onder de Monitor Grote Projecten. Zie voor de meest recente rapportage de volgende link: [Monitor Grote Projecten](#).

Stadsprojecten

De Stadsprojecten zijn investeringen in de buitenruimte met een veel breder effect dan alleen een aantrekkelijke buitenruimte. Ze dragen bij aan de mobiliteitstransitie en klimaatadaptatie, aan de economie van de stad en aan werkgelegenheid. Voor de meeste Stadsprojecten is inmiddels een Definitief Ontwerp (DO) vastgesteld. 2025 staat, naast het verder uitwerken van ontwerpen, in het teken van de start van de uitvoering van vier Stadsprojecten: Hofplein, Hofbogenpark, Nelson Mandelapark en Alexanderplein. Er is geld aangevraagd voor de projecten waarvan de verwachting is het komende jaar een definitief ontwerp vast te stellen. De hoogte van het aangevraagde krediet is daarom elk jaar anders.

De projecten Hofbogenpark, Hofplein en Rijnhavenpark vallen onder de Monitor Grote Projecten. Zie voor de meest recente rapportage: [Monitor Grote Projecten](#).

Zeven stadsprojecten

x € 1.000						
Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
253.474	26.221	8.962	14.245	-5.283	218.292	

Jaarstukken 2024

Financiën

Paginanummer in website: 141

Financiën

Overzicht baten en lasten

Overzicht van baten en lasten Stedelijke ontwikkeling	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Baten exclusief reserves	343.365	351.743	394.760	43.017
Bijdragen rijk en medeoverheden	12.158	17.764	12.811	-4.952
Financieringsbaten	0	0	0	0
Overige opbrengsten derden	302.003	334.863	299.469	-35.394
Overige baten	29.204	-883	82.481	83.364
Lasten exclusief reserves	339.505	377.710	365.336	-12.375
Apparaatslasten	194.298	223.189	209.227	-13.961
Inhuur	7.315	24.747	27.980	3.233
Overige apparaatslasten	4.086	3.671	3.622	-50
Personeel	182.898	194.770	177.626	-17.145
Overige verrekeningen	-17.076	-52.464	-50.235	2.228
Overige verrekeningen	-17.076	-52.464	-50.235	2.228
Programmalasten	162.284	206.985	206.344	-641
Inkopen en uitbestede werkzaamheden	104.554	149.174	143.880	-5.293
Kapitaallasten	24.069	19.670	23.362	3.692
Overige programmalasten	3.003	7.589	8.600	1.010
Subsidies en inkomensoverdrachten	30.657	30.552	30.502	-50
Saldo voor vpb en reserveringen	3.860	-25.967	29.425	55.392
Saldo voor reserveringen	3.860	-25.967	29.425	55.392
Reserves	39.102	78.504	46.435	-32.069
Onttrekking reserves	39.512	72.806	50.900	-21.907
Bestemmingsreserve Actieplan Luchtkwaliteit	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Autoluw fonds	5.000	2.827	1.244	-1.583
Bestemmingsreserve Bodem	6.550	4.550	3.445	-1.105
Bestemmingsreserve Doorbouwfonds	0	12.206	6.123	-6.083
Bestemmingsreserve Doorontwikkeling Organisatie	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget	0	550	319	-231
Bestemmingsreserve Energietransitie	0	906	878	-27
Bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling	3.001	5.909	2.791	-3.118
Bestemmingsreserve ICT	0	250	0	-250
Bestemmingsreserve Investerings Rozenburg	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Invoeringskosten Omgevingswet	0	650	650	0
Bestemmingsreserve Kansrijke wijken	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Middensegment Huur	0	0	0	0

Bestemmingsreserve mitigerende maatregelen geluidskwestie Stadhuisplein	0	1.500	1.500	0
Bestemmingsreserve NPRZ	1.160	10.666	8.256	-2.410
Bestemmingsreserve Stadsinitiatief	453	453	0	-453
Bestemmingsreserve stedelijke bereikbaarheid (waaronder Maastunnel)	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Stimulering bouwproductie	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds	3.130	4.414	39	-4.375
Bestemmingsreserve Upgrade voor the skate!	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Verkeer en Vervoer 2011	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Verkeerscirculatieplan (VCP)	1.241	1.241	779	-462
Bestemmingsreserve Vervoer over water	0	0	0	0
Resilience	0	0	0	0
Toegankelijkheid Rotterdam onbeperkt	0	250	153	-97
Verevening kostenverhaal	400	400	0	-400
Rotterdams Investeringsmotor	18.576	26.035	24.722	-1.313
Toevoeging reserves	410	10.565	20.727	10.163
Bestemmingsreserve Autoluw fonds	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Doorbouwfonds	0	1.427	1.427	0
Bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling	0	0	0	0
Bestemmingsreserve herinrichting Van Meekerenplein	0	0	0	0
Bestemmingsreserve mitigerende maatregelen geluidskwestie Stadhuisplein	0	3.871	3.871	0
Bestemmingsreserve Spaanse Polder	0	0	5.597	5.597
Bestemmingsreserve Stimulering bouwproductie	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds	0	3.284	3.284	0
Bestemmingsreserve Verkeerscirculatieplan (VCP)	0	0	0	0
Segmentering Bouwplannen	0	0	0	0
Toegankelijkheid Rotterdam onbeperkt	0	1.573	1.573	0
Verevening kostenverhaal	0	0	0	0
Rotterdams Investeringsmotor	410	410	4.976	4.566
Vrijval reserves	0	16.263	16.263	0
Bestemmingsreserve Actieplan Luchtkwaliteit	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Autoluw fonds	0	1.000	1.000	0
Bestemmingsreserve Duurzaamheid gebieden	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling	0	10.800	10.800	0
Bestemmingsreserve Infrastructuur	0	0	0	0

Bestemmingsreserve Investerings Rozenburg	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Invoeringskosten Omgevingswet	0	3.036	3.036	0
Bestemmingsreserve Kansrijke wijken	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Middensegment Huur	0	1.427	1.427	0
Bestemmingsreserve stedelijke bereikbaarheid (waaronder Maastunnel)	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Stimulering bouwproductie	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Upgrade voor the skate!	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Verkeer en Vervoer 2011	0	0	0	0
Resilience	0	0	0	0
Segmentering Bouwplannen	0	0	0	0
Saldo	42.962	52.537	75.859	23.322

Afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting

Overzicht afwijkingen programma	Afwijking baten	Afwijking lasten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
1. Grondexploitatie Gebiedsexploitatie	47.536	-1.226	-9.488	39.274
2. Erfpacht	4.736	2.288	-4.566	-2.118
3. Parkeerexploitatie Parkeren (Stadsbeheer)	-2.300	-3.100	0	800
4. A16 Rotterdam	0	8.442	7.623	-819
5. Derde Stadsbrug	-4.003	-1.758	0	-2.245
6. Autoluwfonds en Verkeerscirculatieplan	0	-801	-1651	-850
7. Gratis OV 65+	0	1.015	0	-1.015
8. Katoenveem	0	2.400	0	-2.400
9. Diverse afwijkingen	-2.952	-19.636	-23.987	-7.304
Totaal afwijkingen	43.017	-12.375	-32.069	23.322

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn ten opzichte van de begroting. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn ten opzichte van de begroting.

Toelichting afwijkingen

Het saldo van het programma bedraagt € 23,3 mln voordelig. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

1. Grondexploitatie/Gebiedsexploitatie

Het resultaat van de grondexploitatieportefeuille is € 39,3 mln voordelig ten opzichte van de begroting. Het voordeel wordt veroorzaakt door (positieve) ontwikkeling van de opbrengstenparameter en de (positieve) effecten vanuit de jaarlijkse actualisatie van de grondexploitatiebegrotingen.

2. Erfpacht

Het saldo op erfpacht was oorspronkelijk positief, maar door 2 niet begrote toevoegingen aan de Rotterdamse Investerings Motor (RIM) voortvloeiend uit een raadsbesluit is het saldo € 2,1 miljoen lager dan begroot. Dit betreft een toevoeging van de opbrengsten Havensteder van € 2,7 mln en Brainpark van € 1,9 mln.

3. Parkeerexploitatie Parkeren

Het parkeerresultaat is € 800.000 voordelig, ondanks € 2,3 mln lagere opbrengsten straatparkeren. Lagere lasten (€ 3,1 mln) compenseerden dit, met besparingen op oninbare vorderingen (€ 1,1 mln), personeel en inhuur (€ 1,1 mln), projecten (€ 400.000) en diverse kleinere afwijkingen (€ 500.000).

4. A16 Rotterdam

Voor het project A16 is € 800.000 minder onttrokken uit de RIM, waardoor deze kosten eenmalig in de exploitatie landen.

5. Derde Stadsbrug

Eind 2023 heeft de gemeenteraad het voorbereidingskrediet voor de planning- en studiefase van de 3e stadsbrug, HOV-lijn en station Stadionpark vastgesteld. Dit voorbereidingskrediet is niet in de begroting geland. Hierdoor is er in de begroting 2024 geen dekking opgenomen voor de gemaakte kosten in 2024.

6. Autoluwfonds en Verkeerscirculatieplan

Op de bestemmingsreserves autoluwfonds en verkeerscirculatieplan is € 900.000 minder onttrokken. Niet voor alle projecten was het toegestaan de volledige lasten te dekken uit deze reserves.

7. Gratis OV 65+

Het gratis ov heeft meer gekost dan begroot, met name doordat meer gebruik is gemaakt van het gratis ov door kinderen van 4 tot en met 11 jaar.

8. Katoenveem

Er is sprake van achterstallig onderhoud van het object Katoenveem. Er wordt niet meer voldaan aan het benodigde kwaliteitsniveau en werkzaamheden zijn onvermijdelijk. Hierdoor heeft een toevoeging van € 2,4 mln aan de voorziening Katoenveem plaatsgevonden.

9. Diverse afwijkingen

Op diverse budgetten zijn afwijkingen die per saldo een nadeel opleveren van € 7,3 mln.

Programma en Rotterdamse taakvelden

Saldo programma Stedelijke ontwikkeling/Rotterdams taakveld	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Stedelijke ontwikkeling				
Beheer overige gebouwen en gronden	17.286	17.088	14.971	-2.117
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	4.635	10.746	44.667	33.921
Milieubeheer - Duurzaam, bodem, geluid en handhaving	-29.745	-30.367	-25.935	4.432
Openbaar groen en (openlucht) recreatie - Landschap	-13.106	-13.528	-10.897	2.630
Openbaar vervoer	-12.802	-13.714	-14.401	-687
Parkeerbelasting	156.045	150.709	151.885	1.176
Parkeren	-22.987	-22.556	-22.897	-341
Ruimtelijke Ordening - Ontwikkeling	5.822	7.487	-1.718	-9.205
Verkeer en vervoer - Bereikbaarheid	-7.825	-7.691	-9.072	-1.381
Verkeer en vervoer - Ontwikkeling	-18.633	-19.495	-24.186	-4.691
Wonen en bouwen	-35.727	-26.142	-26.556	-414
Totaal	42.962	52.537	75.859	23.322

Realisatie bestemmingsreserves

Onder dit programma vallen de volgende reserves:

Realisatie bestemmingsreserves Stedelijke ontwikkeling			Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Stedelijke ontwikkeling			141.894	12.468	17.622	16.263	120.477
Bestemmingsreserve Autoluw fonds			17.045	0	2.127	1.000	13.918
Realisatie bestemmingsreserves Stedelijke ontwikkeling		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Stedelijke ontwikkeling		141.894	12.468	17.622	16.263	120.477	
Bestemmingsreserve Autoluw fonds		17.045	0	2.127	1.000	13.918	
Doel reserve:	Het doel van de reserve is om het centrum en de wijken Oude Westen, Nieuwe Westen, Middelland en Oude Noorden zoveel mogelijk autoluw te maken.						
Raadsbesluit:	Coalitieakkoord 2022 - 2026 (einddatum t/m nader te bepalen)						
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand	
	Realisatie 2024	17.045	0	2.127	1.000	13.918	
	Begroting 2024	17.045	0	4.000	1.000	12.045	
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-1.873	0	1.873	
Bestemmingsreserve Bodem			31.086	0	3.445	0	27.641
Realisatie bestemmingsreserves Stedelijke ontwikkeling		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Stedelijke ontwikkeling		141.894	12.468	17.622	16.263	120.477	
Bestemmingsreserve Bodem		31.086	0	3.445	0	27.641	
Doel reserve:	"De bestemmingsreserve wordt gevoed met rijksmiddelen voor bodemsanering. Aan deze reserve worden gelden onttrokken ten behoeve van meerjarige uitgaven voor bodemsanering."						
Raadsbesluit:	2e Herziening 2019 (einddatum t/m nader te bepalen)						
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand	
	Realisatie 2024	31.086	0	3.445	0	27.641	
	Begroting 2024	31.086	0	4.550	0	26.536	
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-1.105	0	1.105	
Bestemmingsreserve Doorbouwfonds			51.081	1.427	6.123	0	46.386
Realisatie bestemmingsreserves Stedelijke ontwikkeling		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Stedelijke ontwikkeling		141.894	12.468	17.622	16.263	120.477	
Bestemmingsreserve Doorbouwfonds		51.081	1.427	6.123	0	46.386	
Doel reserve:	In deze Voorjaarsnota wordt ter ondersteuning van de Rotterdamse bouwopgave het Doorbouwfonds Rotterdam ingesteld. Hiermee wordt invulling gegeven aan de met het Rijk afgesproken woondeal. In het coalitieakkoord is met de bestemmingsreserve Segmentering het gewenste doel van de woningbouwproductie zoals vastgelegd in het coalitieakkoord tot 2026 te kunnen realiseren.						
Raadsbesluit:	1e Herziening 2023 (einddatum t/m nader te bepalen)						
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand	

	Realisatie 2024	51.081	1.427	6.123	0	46.386		
	Begroting 2024	51.081	1.427	12.206	0	40.303		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-6.083	0	6.083		
Bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling			30.642	0	2.845	10.800	16.997	
Realisatie bestemmingsreserves Stedelijke ontwikkeling		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024		
Stedelijke ontwikkeling		141.894	12.468	17.622	16.263	120.477		
Bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling		30.642	0	2.845	10.800	16.997		
Doel reserve:	De middelen in deze bestemmingsreserve dienen ter dekking van de materiële lasten van buitenruimteprojecten. Het betreft zowel projecten gekoppeld aan de gebiedsontwikkeling als projecten gekoppeld aan vergroening.							
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2016 (einddatum t/m nader te bepalen)len)							
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand		
	Realisatie 2024	30.642	0	2.845	10.800	16.997		
	Begroting 2024	30.642	0	5.978	10.800	13.864		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-3.133	0	3.133		
Bestemmingsreserve ICT			250	0	0	0	250	
Realisatie bestemmingsreserves Stedelijke ontwikkeling		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024		
Stedelijke ontwikkeling		141.894	12.468	17.622	16.263	120.477		
Bestemmingsreserve ICT		250	0	0	0	250		
Doel reserve:	Invoering vergunnings-controle-service (VCS) voor de behandeling van bouwaanvragen in het kader van de nieuwe Omgevingswet die behandeld gaan worden in een korte procedure.							
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2023 (einddatum 31-12-2024)							
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand		
	Realisatie 2024	250	0	0	0	250		
	Begroting 2024	250	0	250	0	0		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-250	0	250		
Bestemmingsreserve Invoeringskosten Omgevingswet			3.686	0	650	3.036	0	
Realisatie bestemmingsreserves Stedelijke ontwikkeling		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024		
Stedelijke ontwikkeling		141.894	12.468	17.622	16.263	120.477		
Bestemmingsreserve Invoeringskosten Omgevingswet		3.686	0	650	3.036	0		
Doel reserve:	Implementatie omgevingswet							
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2022 - taakmutatie (einddatum niet van toepassing)							

	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand		
	Realisatie 2024	3.686	0	650	3.036	0		
	Begroting 2024	3.686	0	650	3.036	0		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0		
Bestemmingsreserve Middensegment Huur			1.427	0	0	1.427	0	
Realisatie bestemmingsreserves Stedelijke ontwikkeling	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024			
Stedelijke ontwikkeling	141.894	12.468	17.622	16.263	120.477			
Bestemmingsreserve Middensegment Huur	1.427	0	0	1.427	0			
Doel reserve:	De bestemmingsreserve is gevormd om huurwoningen in het middensegment te realiseren.							
Raadsbesluit:	Resultaatbestemming 2019 (einddatum 31-12-2024)							
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand		
	Realisatie 2024	1.427	0	0	1.427	0		
	Begroting 2024	1.427	0	0	1.427	0		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0		
Bestemmingsreserve mitigerende maatregelen geluidskwestie Stadhuisplein			0	3.871	1.500	0	2.371	
Realisatie bestemmingsreserves Stedelijke ontwikkeling	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024			
Stedelijke ontwikkeling	141.894	12.468	17.622	16.263	120.477			
Bestemmingsreserve mitigerende maatregelen geluidskwestie Stadhuisplein	0	3.871	1.500	0	2.371			
Doel reserve:	Financieren mitigerende maatregelen geluidskwestie Stadhuisplein							
Raadsbesluit:	Voorjaarsnota 2024 (einddatum 31-01-2027)							
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand		
	Realisatie 2024	0	3.871	1.500	0	2.371		
	Begroting 2024	0	3.871	1.500	0	2.371		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0		
Bestemmingsreserve Spaanse Polder			0	5.597	0	0	5.597	
Realisatie bestemmingsreserves Stedelijke ontwikkeling	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024			
Stedelijke ontwikkeling	141.894	12.468	17.622	16.263	120.477			
Bestemmingsreserve Spaanse Polder	0	5.597	0	0	5.597			
Doel reserve:	De bestemmingsreserve is gevormd ter ondersteuning van het realiseren van het uitvoeringsprogramma Spaanse Polder om zo de Spaanse Polder verder toekomstbestendig te maken. Het uitvoeringprogramma wordt gerealiseerd via grondexploitatie(s) en investeringsprojecten. De bestemmingsreserve wordt ingezet ter dekking van een (eventueel) tekort op de grondexploitatie(s) en/of de kapitaallasten die voortvloeien uit de investeringen.							

Raadsbesluit:	31-12-2030						
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand	
	Realisatie 2024	0	5.597	0	0	5.597	
	Begroting 2024	0	0	0	0	0	
	Verschil Realisatie - Begroting	0	5.597	0	0	5.597	
Bestemmingsreserve Stadsinitiatief			453	0	0	0	453
Realisatie bestemmingsreserves Stedelijke ontwikkeling		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Stedelijke ontwikkeling		141.894	12.468	17.622	16.263	120.477	
Bestemmingsreserve Stadsinitiatief		453	0	0	0	453	
Doel reserve:	Deze bestemmingsreserve is ter dekking van reeds aangegane verplichtingen omtrent RIF010.						
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2016 (einddatum 31-12-2024)						
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand	
	Realisatie 2024	453	0	0	0	453	
	Begroting 2024	453	0	453	0	0	
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-453	0	453	
Bestemmingsreserve Verkeerscirculatieplan (VCP)			1.623	0	779	0	844
Realisatie bestemmingsreserves Stedelijke ontwikkeling		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Stedelijke ontwikkeling		141.894	12.468	17.622	16.263	120.477	
Bestemmingsreserve Verkeerscirculatieplan (VCP)		1.623	0	779	0	844	
Doel reserve:	Er wordt een verkeerscirculatieplan opgesteld om de doorstroming in de hele stad te bevorderen voor fiets, openbaar vervoer en deelvervoer.						
Raadsbesluit:	Coalitieakkoord 2022 - 2026 (einddatum 31-12-2025)						
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand	
	Realisatie 2024	1.623	0	779	0	844	
	Begroting 2024	1.623	0	1.241	0	381	
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-462	0	462	
Toegankelijkheid Rotterdam onbeperkt			0	1.573	153	0	1.421
Realisatie bestemmingsreserves Stedelijke ontwikkeling		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Stedelijke ontwikkeling		141.894	12.468	17.622	16.263	120.477	
Toegankelijkheid Rotterdam onbeperkt		0	1.573	153	0	1.421	
Doel reserve:	Deze reserve is nodig om uitvoering te geven aan de Motie Maak Bedrijven Toegankelijk. Doel is om financiële middelen beschikbaar te stellen om zoveel mogelijk te organiseren om Rotterdamse bedrijven te ondersteunen en faciliteren om hun gebouwen fysiek toegankelijk te maken.						

Raadsbesluit:	2e herziening 2024 (einddatum 31-12-2027)					
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	0	1.573	153	0	1.421
	Begroting 2024	0	1.573	250	0	1.323
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-97	0	97
Verevening kostenverhaal			4.600	0	0	0
						4.600
Realisatie bestemmingsreserves Stedelijke ontwikkeling		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Stedelijke ontwikkeling		141.894	12.468	17.622	16.263	120.477
Verevening kostenverhaal		4.600	0	0	0	4.600
Doel reserve:	Verwacht begrotingssaldo 2023 agv maatregelen bestuursopdracht wordt ingezet om onzekere effecten maatregelen kostenverhaal (ingeschat op 5 mln per jaar ingaande 2024) te kunnen te kunnen opvangen.					
Raadsbesluit:	Begroting 2023 (einddatum 31-12-2026)					
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	4.600	0	0	0	4.600
	Begroting 2024	4.600	0	400	0	4.200
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-400	0	400

Jaarstukken 2024

Kaders en verbonden partijen

Paginanummer in website: 142

Kaders en verbonden partijen

Kaders

- [Aanpak Nul Emissie Mobiliteit](#)
- [Actieagenda Goud voor Oud](#)
- [Actieplan Geluid 2019-2023](#)
- [Archeologische waarden- en beleidskaart Rotterdam](#)
- [Architectuurnota](#)
- [Beleidskader Groepsrisico](#)
- [Beleidsnota betaald parkeren Rotterdam 2019](#)
- [Beleidsregeling Parkeernormen 2018](#)
- [Bodemenergieplan Centrumgebied Rotterdam](#)
- [Bodemenergieplan Merwe-Vierhavens](#)
- [Coalitieakkoord 2022 – 2026: Eén Stad](#)
- [Fietskoers 2025](#)
- [Gebiedsvisie Hoboken 2030](#)
- [Gebiedsvisie Nieuw Kralingen](#)
- [Gebiedsvisie Rotterdam Central District](#)
- [Gebiedsvisie Stadionpark](#)
- [Handboek Rotterdamse Stijl](#)
- [Hoogbouwvisie 2019](#)
- [Ik ga voor groen](#)
- [Klimaatopgaven in kaart](#)
- [Koers op Zuid](#)
- [Koersnota Bodemkwaliteit 2021](#)
- [Koersnota Geluid](#)
- [Koersnota Schone Lucht 2019-2022](#)
- [Kwaliteitsbeleid Studentenhuisvesting](#)
- [Langer Thuis-akkoord](#)
- [Milieuzone kaart](#)
- [Natuurkaart Rotterdam](#)
- [Nieuw Rotterdams kwaliteitsbeleid wonen](#)
- [Nota Actief Bodem- en Baggerbeheer 2013](#)
- [Ontwikkelperspectief NOVEX Rotterdams havengebied](#)
- [Ontwikkelpark Landschapspark De Rotte](#)
- [Ontwikkelpark Landschapspark De Rotte](#)
- [OV-Visie Rotterdam 2018-2040](#)
- [Programma Rivier als getijdenpark](#)
- [Programma Rivieroevers](#)
- [Programmakader WeerWoord 2030 - Rotterdams Weerwoord](#)
- [Recreatiekader Rottmeren](#)
- [Referentiewaarden maatschappelijke voorzieningen 2021](#)
- [Resilient Rotterdam](#)
- [Rotterdam gaat voor groen](#)
- [Rotterdam gaat voor groen 2018-2022](#)
- [Rotterdam gaat voor groen: de groenagenda 2023-2026](#)
- [Rotterdam Loopt 2025](#)
- [Rotterdam Veilig Vooruit](#)
- [Rotterdamers over Mobiliteit 2020](#)
- [Rotterdamse Adaptatiestrategie](#)
- [Rotterdamse agenda regionale landschap](#)
- [Rotterdamse Mobiliteits Aanpak](#)
- [Rotterdamse Omgevingsvisie \(De Veranderstad: werken aan een wereldstad voor iedereen\)](#)
- [Rotterdamse Welstandsnota](#)
- [Rotterdamse Woonvisie](#)

- [Stadsprojecten](#)
- [Stappenplan Zero Emissie Stadslogistiek 2025](#)
- [Stedelijk verkeersplan](#)
- [Toekomstperspectief binnenstedelijke Nieuwe Maas](#)
- [Uitvoeringsagenda 2023-2026: concrete acties tegen extremer klimaat - Rotterdams Weerwoord](#)
- [Uitvoeringsagenda Biodiversiteit](#)
- [Uitvoeringsagenda Biodiversiteit \(raadsinformatie.nl\)](#)
- [Uitvoeringsplan Studentenhuisvesting 2022-2026](#)
- [Uitvoeringsprogramma Mobiliteit](#)
- [Urgentiedocument Rotterdams WeerWoord](#)
- [Verordening Bodemenergiesystemen Rotterdam](#)
- [Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021 \(doelgroepenverordening\)](#)
- [Verordening Woonruimtebemiddeling regio Rotterdam 2024](#)
- [Visie Openbare Ruimte 2020-2030](#)
- [Vuistregels Bouwen](#)
- [Warmteplan Merwe-Vierhavens | Lokale wet- en regelgeving](#)

Verbonden partijen

De volgende Verbonden partijen worden ingezet om het doel van het programma te realiseren:

- RET Infrastructuur B.V.
- RET N.V.
- Stedin Groep N.V.
- Stadion Feijenoord
- Stichting Zuid Holland Bereikbaar
- Grondbank RZG Zuidplas
- Nieuw-Reijerwaard
- DCMR Milieudienst Rijnmond
- Metropoolregio Rotterdam - Den Haag
- Recreatieschap Rottemeren

Een uitgebreide toelichting is te vinden in de [paragraaf Verbonden partijen](#).

Jaarstukken 2024

Verantwoordelijke collegeleden

Paginanummer in website: 143

Verantwoordelijke collegeleden

Wethouder Lansink-Bastemeijer

Wethouder Lansink-Bastemeijer is verantwoordelijk voor de portefeuille Handhaving, Buitenruimte en Mobiliteit. Binnen het programma Stedelijke ontwikkeling is wethouder Lansink-Bastemeijer verantwoordelijk voor het onderdeel mobiliteit.

Wethouder Zeegers

Wethouder Zeegers is verantwoordelijk voor de portefeuille Klimaat, Bouwen en Wonen.

'Ik heb Rotterdam zien veranderen van grijs en grijs naar aantrekkelijk, divers en groen. Ik kijk ernaar uit om samen met Rotterdammers verder te bouwen aan de stad.'

Jaarstukken 2024

Veilig

Paginanummer in website: 144

Veilig

Wij werken aan een veilige stad waar iedereen zich thuis en welkom voelt. Samen met partners, bewoners en ondernemers werkt het college aan het minimaal handhaven van het huidige veiligheidsniveau en versterking daarvan waar dat nodig is.

Jaarstukken 2024

Voortgang 2024

Paginanummer in website: 145

Voortgang 2024

Wijkveiligheid

Collegetarget Veilig

- De Veiligheidsindex (VI) binnen het Wijkprofiel heeft in 2026 een gemiddelde score die gelijk of hoger is dan de gemiddelde score op de VI in 2022 (110).
- De vijf laagst scorende wijken *) op de VI van 2022 (Carnisse, Hillesluis, Tussendijken, Tarwewijk, Lombardijen) laten in 2026 een stijging van tenminste 5 punten zien ten opzichte van 2022.

*) De atypische wijken Zuiderpark/Zuidrand, CS-kwartier, Cool, Zuidplein blijven buiten beschouwing.

Realisatie 2023: De laatste meting van de collegetarget was in 2023 en is gepubliceerd in de Veiligheidsindex 2024. De gemiddelde score van de Veiligheidsindex 2024 voor Rotterdam daalt van 110 naar 105. De streefwaarde voor 2024 is daarmee niet behaald. De streefwaarde voor 2024 is behaald in Carnisse, Hillesluis, Tussendijken en Lombardijen, maar niet in de Tarwewijk.

Mijlpaal 2024 en realisatie 2024: de volgende mijlpaal en meting is in 2025.

In samenwerking met de wijkraad, bewoners en wijkprofessionals heeft de gemeente acties uitgevoerd die gericht zijn op het vergroten van de wijkveiligheid en realiseren van de ambities uit de andere opgaven, zoals vastgesteld in de [Veiligheidskoers 2023-2027](#).

Te denken valt aan bijvoorbeeld het aanpakken van jeugdoverlast op een plein of ondermijning in een winkelstraat. Maar er is ook veel onderzoek gedaan naar de veiligheidsbeleving in wijken in Rotterdam. Deze onderzoeken zijn samen met bewoners uitgevoerd en de aanbevelingen worden ook samen opgepakt.

Excessief geweld: zware schietincidenten / explosies

In 2024 zijn in het geografisch gebied van de gemeente Rotterdam 220 incidenten excessief geweld geweest, waarvan 151 explosies en 69 schietincidenten. In 2023 vonden er in de gemeente Rotterdam in totaal 218 excessief geweldsincidenten plaats. Dit betekent dat het aantal incidenten ten opzichte van 2023 gelijk is gebleven.

Bij 80% van de explosies gaat het om één incident. Bij 3 locaties hebben 3 explosies plaatsgevonden en bij 10 locaties was er een tweede explosie. De meeste excessief geweldsincidenten vinden plaats in het criminele circuit, maar zijn soms ook te herleiden naar onderlinge conflicten tussen personen in de relationele sfeer.

Na de impactvolle incidenten zijn in de omgeving informatiebrieven verspreid. Hierin wordt verwezen naar Slachtofferhulp Nederland en manieren waarop informatie over geweld gemeld kan worden bij de overheid. De burgemeester heeft in het kader van het herstel van de openbare orde 32 woningen en 11 horeca/bedrijfspanen bestuurlijk gesloten. Bij 28 schietincidenten was een relatie met een pand. 6 woningen en 6 horeca/bedrijfspanen zijn bestuurlijk gesloten.

Toezicht en handhaving

Totaal aantal handhavers

In 2024 heeft elke wijkraad een eigen wijkhandhaver. Ook wordt bij de werving en selectie van handhavers extra aandacht besteed aan hun rol als vast aanspreekpunt en herkenbaar gezicht in de wijk. Om bewoners beter te betrekken, zijn inloopsprekuren georganiseerd in de wijkhubs. Dit maakt het makkelijker om vragen te stellen en problemen te melden.

Bij de gemeente Rotterdam werken 482 handhavers (fte). Dat zijn boa's, wijkbeheerders of handhavers met taakonderdelen jeugd, wonen, drank en horeca, bike, motor, gevaarlijke en hinderlijke honden, markten, ondermijning, schoon en milieu. In 2024 was de instroom van handhavers groter dan de uitstroom. Er zijn 81 medewerkers ingestroomd, waarvan 35 als trainee zijn gestart. Per 31 december 2024 zijn 36 medewerkers uitgestroomd.

In 2024 is de gemeente begonnen met het stellen van prioriteiten om de handhavingscapaciteit zo effectief mogelijk in te zetten. Dit zullen wij in 2025 voortzetten.

Rotterdamse verkeersaso-aanpak

In 2024 zijn er door de handhavers van cluster Stadsbeheer, 104 boetes uitgedeeld. Er zijn 39 lasten onder dwangsom opgelegd voor asociaal rijgedrag. Bij een volgende overtreding moeten deze overtreeders €500 betalen, oplopend tot €3.000 bij herhaling.

Taxihandhaving

Sinds februari 2024 heeft de intensivering van de taxihandhaving in Rotterdam geleid tot een afname van overtredingen, mede door samenwerking met instanties zoals Inspectie Leefomgeving Transport en de verkeerspolitie. Sinds de intensivering zijn 7.827 taxi's gecontroleerd, met slechts één ingetrokken RTX-vergunning. Boetes en lasten onder dwangsom worden ingezet tegen overtredingen en overige misstanden.

Zelfstandig arrestantenvervoer

Middels een pilot in het centrum en op zuid vervoeren Rotterdamse handhavers sinds in april 2024 zelfstandig arrestanten naar het politiebureau. Er zijn sinds april 2024 32 arrestanten vervoerd, waarvan 16 in het centrum en 16 in Rotterdam-Zuid.

Seksuele straatintimidatie

Sinds 1 juli 2024 is seksuele intimidatie strafbaar gesteld. Rotterdam speelt een voortrekkersrol in de landelijke pilot voor de handhaving van deze wet. In deze pilot werkt Toezicht & Handhaving nauw samen met het Openbaar Ministerie om processen-verbaal op te stellen die voldoen aan de juridische eisen. Maandelijks voeren handhavers preventieve acties uit op hotspots om seksuele intimidatie effectief aan te pakken. Zij treden op bij incidenten, zowel in uniform als in burgerkleding. Daarnaast zijn in 2024 trainingen verzorgd voor handhavers uit Arnhem en Utrecht.

Een belangrijk resultaat van deze gezamenlijke inspanningen is de eerste veroordeling onder de nieuwe wet in oktober 2024.

We werken binnen een landelijke werkgroep samen met andere gemeenten, het Ministerie van Justitie en Veiligheid, het OM en de politie om een uniforme werkwijze te ontwikkelen.

Opruimen en verwerken lachgascylinders

Het Milieuhandhavingsteam, Schone Stad en een externe partij hebben in 2024 gezamenlijk ruim 3.750 lachgascilinders per maand opgehaald. Ook worden er gemiddeld 350 cilinders per maand bij de milieuparken ingeleverd en sorteert de Afval Verwerking Rijnmond 4.400 cilinders per maand uit het restafval.

Mede door al deze inzet zien we een verkorting van de afhandelingstermijn voor meldingen van gedumpte cilinders van vier weken naar drie werkdagen. Ook heeft de opschaling gezorgd voor een terugloop van het aantal geregistreerde publieksreacties van bewoners van 150 meldingen naar 50 meldingen per maand. Vanwege de goede resultaten krijgt deze opschaling in 2025 vervolg.

Ondermijning in haven en stad

- Om de samenwerking met Latijns-Amerika te verstevigen en daarmee de aanvoer van drugs dicht bij de bron aan te pakken, bracht burgemeester Aboutaleb samen met de burgemeesters van Antwerpen en Hamburg begin 2024 een bezoek aan Colombia, Ecuador, Peru en Costa Rica. Burgemeester Schouten bracht in november 2024 een bezoek aan de 'Three Ports Summit' in Hamburg om de Europese samenwerking te verstevigen. Het doel van de werkbezoeken is om een 'level playing field' te creëren. Daarbij hebben alle havens dezelfde veiligheidsmaatregelen om het smokkelen van drugs voor criminelen zo moeilijk mogelijk te maken.
- In 2024 is de escapetruck op verschillende scholen ingezet. Dit is een door de politie ontwikkelde, mobiele escaperoom die jongeren op een interactieve en toegankelijke manier bewust maakt van de gevaren van uitbuiting en hen leert hoe ze signalen kunnen herkennen. Resultaat: dit heeft ertoe geleid dat het onderwerp bij scholen op de agenda staat en dat scholen zelf vragen om deze escapetruck vaker in te zetten in 2025.
- Net als in 2023 is ook in 2024 de campagne 'Chat erover' gehouden in samenwerking met FIER en JOZ. Het doel van deze campagne is om jongeren de weg te wijzen naar hulpverlening, om dader- en slachtofferschap te voorkomen en om hen weerbaarder te maken. De campagne is gericht op jongeren tussen de 12 en 24 jaar die zelf in een mogelijke uitbuitingssituatie zitten of iemand in hun directe omgeving voor wie dit geldt. De resultaten worden later deze maand (maart 2025) verwacht.
- In 2024 zijn ruim 250 medewerkers van woningbouwcorporaties, boa's, inspecteurs van Bouw en Woningtoezicht en wijkagenten op 5 verschillende locaties in een mobiele escaperoom getraind in het herkennen van signalen van ondermijning. Het doel van deze training was niet alleen het herkennen van signalen en hoe te handelen maar ook ter bevordering van de samenwerking tussen partners onderling. Het is nog niet te zeggen of dit meer signalen heeft opgeleverd, maar het eerste resultaat is dat partijen (politie, woningcorporaties en gemeente) elkaar beter weten te vinden.
- In december heeft het Openbaar Ministerie, in samenwerking met onder andere de gemeente, een in beslaggenomen auto een maatschappelijke bestemming gegeven. Een veroordeelde drugs crimineel deed afstand van de auto en deze is geschonken aan het Techniek College Rotterdam om te gebruiken in hun onderwijs. Op eigen initiatief zal het Techniek College dit ook combineren met een lesprogramma over burgerschap.

Demonstraties en manifestaties

In Rotterdam is regelmatig gedemonstreerd en gemanifesteerd. Veel demonstraties en manifestaties gingen over actuele thema's in de wereld zoals het conflict in het Midden-Oosten of klimaat gerelateerde onderwerpen. Een aantal demonstraties had grote impact op de stad. Het aantal dynamische en/of impactvolle demonstraties en manifestaties blijft stijgen waardoor er veel wordt gevraagd van de veiligheidspartners en ook van de politie inzet. Ook faciliteert de gemeente diverse zaken om de demonstraties goed en veilig te laten verlopen. Over het algemeen is er goed overleg met alle kennisgevers. Het merendeel van de demonstraties en manifestaties wordt tijdig aangemeld bij de gemeente. Ook bij demonstraties die niet officieel zijn aangemeld weet de politie vaak goed contact te maken met een kennisgever waardoor een demonstratie zo goed mogelijk gefaciliteerd kan worden.

Radicalisering, extremisme en polarisatie

In 2024 is in Rotterdam onverminderd gewerkt aan het tegengaan van radicalisering en extremisme en het omgaan met polarisatie. In 2024 zijn trainingen en voorlichting verzorgd voor zeker 110 ouders en 700 jongeren. Hiermee worden ouders en jongeren getraind op onder andere de thema's weerbaarheid, democratische rechtsorde, radicalisering, polarisatie, mediawijsheid en rechts-extremisme. Ook zijn 71 trainingen en voorlichtingen verzorgd voor wijkagenten, gemeenteambtenaren en maatschappelijke partners met als doel deskundigheid en kennis over radicalisering te vergroten. Met zeker acht adviezen en 25 bijeenkomsten is de deskundigheid over polarisatie vergroot bij maatschappelijke partners en medewerkers van de gemeente. Daardoor zijn zij beter in staat om te gaan met gepolariseerde situaties. Daarnaast is in 2024 'Lezen de stad' ontwikkeld, een werkwijze om zicht te krijgen op wat er leeft en speelt in de stad. Het gaat hierbij nadrukkelijk niet over persoonlijke informatie van individuen, maar over de sfeer van dat moment en wat er leeft onder Rotterdammers en in hun omgeving. Deze sfeerbeelden hebben niet als doel om representatief of wetenschappelijk onderbouwd te zijn: wel helpen ze de gemeente om te kiezen voor de juiste (integrale) aanpak of benadering.

Levendige stad

Bij vaststelling van het B/C evenementenoverzicht 2024 stonden er 54 evenementen op de kalender. Na vaststelling heeft een aantal evenementen zich teruggetrokken, zoals de Ronde van Katendrecht, Nacht van de Kaap en Kuipvrees. Maar er kwamen ook evenementen bij zoals public viewings van de bekerfinale en de bekerfinale zelf. De evenementen verliepen over het algemeen goed. Eind 2024 is het proces voor het B/C evenementenoverzicht 2025 gestart waarna er 53 B/C evenementen voor 2025 zijn vastgesteld.

Tweede fase campagne drugsgebruik

In augustus 2024 is de publiekscampagne "denormaliseren drugsgebruik" voortgezet. In de Arminiuskerk vond een zogenoemd stadsgesprek plaats, waaraan circa 200 Rotterdammers deelnamen. In het straatbeeld en op sociale media werd de drugsgebruiker gewezen op de relatie tussen drugsgebruik en criminaliteit. Om de campagne als geheel goed onder de aandacht te brengen zijn gedurende een aantal dagen, verspreid over de stad, diverse straatnamen 'verdrugst'. Dit leidde tot landelijke media-aandacht voor het Rotterdamse statement. De 1-meting die na afloop is gehouden, toont aan dat de campagne goed gewaardeerd is (rapportcijfer 7,2), de doelgroep bereikt heeft en 41% van de respondenten aan het denken heeft gezet. En hoewel gedragsbeïnvloeding niet het doel was van de campagne, heeft het bij 48% zelfs geleid tot mogelijke wijziging van hun gedrag. De campagne wordt in 2025 voortgezet.

Digitale Criminaliteit

Het regionale samenwerkingstraject tussen politie, het Openbaar Ministerie en de Veiligheidsalliantie Rotterdam ter bestrijding van digitale criminaliteit liep van 2022 tot 2024. Eind 2024 is de evaluatie van de gezamenlijke aanpak besproken in het Regionaal Veiligheidsoverleg (RVO). De aanpak wordt doorontwikkeld en uitgebreid voor 2025-2027. Het nieuwe uitvoeringsprogramma wordt begin 2025 ter goedkeuring voorgelegd aan het RVO. De gemeente test hoe haar crisisstructuur bestand is tegen cybercrisis door deelname aan het Europese project Agile. Gedurende 4 jaar wordt onderzoek gedaan naar crises met een lage waarschijnlijkheid, maar een enorm grote impact. De gemeente Rotterdam doet in samenwerking met de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond mee met een cybercrisis-casus.

Financiële afwijkingen t.o.v. bijgestelde begroting 2024

Veilig	4.903
Afwijking programmabaten en -lasten	1.889
Hogere baten	888
Hogere personeelslasten	-527
Project goed huren en verhuren	500
Nacalculatie VRR	1.531
RET-subsidie	1.084
Huldiging Feyenoord	-688
Diverse afwijkingen en reserves	226

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn dan begroot. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn dan begroot.

Jaarstukken 2024

Doel: Veilige stad

Paginanummer in website: 146

Doel: Veilige stad

Wat willen we bereiken?

Rotterdam is een veilige stad zijn waar iedereen zich welkom en thuis voelt. Dit meten we aan de hand van de Veiligheidsindex dat deel uitmaakt van het Wijkprofiel.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wijkveiligheid

- In samenwerking met de wijkraad, bewoners en wijkprofessionals, acties uitvoeren die gericht zijn op het vergroten van de wijkveiligheid.
- Werken aan wijkveiligheid met bijvoorbeeld de pleinenaanpak, stewards, jongerenwerkers, mosquito's, cameratoezicht, Buurt Preventie en het Veiligheidsloket waar bewoners en ondernemers overlast kunnen melden. Ook zijn er actieprogramma's, waaronder Geweldig Beverwaard, het Buurtverbeterplan Pupillenbuurt en het actieprogramma 'Meer grip op arbeidsmigratie'.
- In de wijken Beverwaard, Pendrecht, Hoek van Holland, Rozenburg, Lombardije, Bloemhof zijn participatieve acties gericht op het vergroten van de veiligheidsbeleving. Voor andere wijken, waaronder de Tarwewijk, wordt onderzocht wat specifiek nodig is om de veiligheidsbeleving te vergroten. Op dit moment is er zowel een ambtelijke als een bestuurlijke verkenning gaande om tot een integraal plan te komen voor de Tarwewijk, waarbij gekeken wordt naar extra inzet op de domeinen Fysiek en Sociaal.
- In alle wijken zijn accounthouders Veiligheid actief. In de wijken Bloemhof, Carnisse, Hillesluis, Tussendijken, Lombardijen en in het Centrum is er extra aandacht voor wijkveiligheid, bijvoorbeeld door de inzet van stadsmariniers.
- In juni 2024 is het cameraproject Bloemhof voltooid, waarbij negen camera's zijn geplaatst. In Delfshaven zijn twee camera's geplaatst aan de Aleidisstraat en de Galvanistraat. Daarnaast is een tweetal mobiele camera's in de maanden juli en augustus 2024 ingezet in de omgeving van de Maasboulevard. Het doel van de aanpak is het zo spoedig mogelijk terugdringen van de overlast in de woonomgeving. Ook hebben wij aandacht voor de jongere (minderjarige) personen die zich op deze locatie ophouden.
- Op 2 juli 2024 heeft de driehoek besloten om het bestaande cameragebied Lombardijen uit te breiden met een camera aan de Hippiashof, vanwege aanhoudende overlast in de openbare ruimte. De uitvoering vindt naar verwachting plaats in het derde kwartaal van 2024.
- In 2025 worden alle toezichtcamera's geëvalueerd. In deze evaluatie worden tevens outputdoelen per cameragebied opgenomen, conform de uitwerking van de motie 'Doelen duidelijk in beeld'.

Toezicht en handhaving

Belangrijk is de zichtbare aanwezigheid van handhavers in de wijk. Handhavers zijn herkenbaar en aanspreekbaar in de wijk en treden direct op om overlast terug te dringen. Handhaving vindt plaats op plekken en momenten waar de stad behoefte aan heeft. Dit draagt bij aan een zichtbare, veilige, leefbare en bereikbare stad.

Ondermijning in de haven en de stad

- De gezamenlijke aanpak van drugscriminaliteit in de haven, waarin negen publieke en private partijen samenwerken, wordt voortgezet. Met ingang van 2023 is er structurele financiering vanuit het Rijk voor de Uitvoeringsagenda Haven. Doel is de drugscriminaliteit en corruptie binnen het havengebied te verminderen en te voorkomen, met aandacht voor de economische concurrentiepositie van de haven.
- De samenwerking tussen Antwerpen, Hamburg en Rotterdam in de aanpak van georganiseerde drugscriminaliteit in de haven wordt in 2025 voortgezet. Daarnaast vragen we op Europees niveau nog meer aandacht voor drugscriminaliteit in de havens.
- De gemeente blijft zich samen met de partners in Rotterdam inzetten om de weerbaarheid van de haven tegen de invloeden van drugscriminaliteit te vergroten en jongeren en havenpersoneel daartegen te beschermen.
- De gemeente pakt met partners ondermijnende criminaliteit aan. Het gaat bij deze aanpak om een aantal zaken, zoals signalering om de informatiepositie te verbeteren, het opwerpen van barrières, vergroting van de bewustwording en het creëren van weerbaarheid. Het gaat daarnaast om een concrete bestuursrechtelijke, strafrechtelijke, privaatrechtelijke of fiscaalrechtelijke aanpak. Daarnaast stimuleren wij positieve ontwikkelingen en zetten we in op publiek-private samenwerking.
- Op basis van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen (Bibob) en volgens het gemeentelijke Bibob-beleid onderzoekt de gemeente vergunningaanvragen, vastgoedtransacties en subsidieverstreking. Aan de hand van de onderzoeksresultaten kan de gemeente voorkomen dat wij onbedoeld criminele activiteiten faciliteren.

Radicalisering, extremisme, polarisatie en maatschappelijke onrust

Rotterdam wil radicalisering, extremisme, polarisatie en maatschappelijke onrust tegengaan. Dat gebeurt op basis van de Rotterdamse aanpak Radicalisering, Extremisme en Polarisation (REP). De aanpak bestaat uit preventieve groepsgerichte interventies, deskundigheidsbevordering, een

persoonsgerichte aanpak bij radicalisering en extremisme, alertheid op mogelijke sociale instabiliteit, en advies en inzet bij polarisatie.

Digitale criminaliteit

De komende jaren zet de gemeente in op:

- Deelname aan en organiseren van – al dan niet bestuurlijke - cybercrisesoefeningen met belangrijke partners.
- Samenwerking met publieke en private partners op een gezamenlijke inzet voor een sterkere weerbaarheid tegen digitale criminaliteit in het havenindustriële complex van Rotterdam.
- Bestrijding van digitale criminaliteit in samenwerking met de politie, het Openbaar Ministerie en de Veiligheidsalliantie Rotterdam

High Impact Crimes

De gemeente werkt aan het voorkomen en terugdringen van overvallen, straatroven en woninginbraken. Dat gebeurt met een integrale persoonsgerichte aanpak van daders van high-impact-crimes (HIC), en met preventieacties – zowel online als in de wijken - gericht op ondernemers en inwoners van de stad. Slachtoffers van HIC-delicten krijgen de nodige nazorg om hun gevoel van veiligheid te herstellen.

Jeugdoverlast en -criminaliteit

- Vanaf januari 2024 zijn er extra jongerenwerkers gestart met als doel jeugdcriminaliteit- en overlast te voorkomen. Dit doen zij in de domeinen waar de jeugd zich het meest in begeeft; op school, de straat en online. Een deel van deze extra capaciteit is aanwezig op scholen die meewerken aan de ambitie en maatregelen uit het vorig jaar getekende convenant veiligheid in en om de school. De extra jongerenwerkers zijn een investering uit het coalitieakkoord.
- De pleinstewards zijn nu ruim een jaar actief in diverse wijken, waar zij werken aan het tegengaan van (jeugd)overlast en beschikbaar zijn voor bewoners en ondernemers voor diverse vragen en klachten. In het najaar start een evaluatie naar de ervaringen van deze inzet.
- De gemeente voert diverse preventieve programma's en projecten uit met als doel bewustwording rondom criminaliteit en de verleidingen van de straat/online te vergroten. Concrete resultaten zijn de film Zwijgrecht, het programma Geweldig Rotterdam en de campagne Chat erover in samenwerking met Fier.
- Het programma Preventie met Gezag is actief, waarmee de aanpak van jeugdcriminaliteit en overlast in vier gebieden is geïntensiveerd. Dit betreft de gebieden Charlois, Delfshaven, Feijenoord en IJsselmonde. Het programma is binnen de gemeente een aanvulling op de bestaande aanpak en ook partners zoals politie, Openbaar Ministerie, HALT en de jeugdketen (d.w.z. de jeugdstrafketen: Raad voor Kinderbescherming, Jeugdbescherming) doen mee.
- Op dit moment wordt er gewerkt aan een nieuwe aanpak jeugdcriminaliteit om de ambities uit het coalitieakkoord te realiseren. In deze aanpak staat de leef- en belevingswereld van de jeugd centraal en ligt de nadruk op het versterken van de professionals in de wijk en het gebied.

Veilig Openbaar Vervoer

- Financiering van de volledig risicogestuurde inzet van ov-surveillanten in de metro op woensdag, donderdag, vrijdag en zaterdag van 17.30 uur tot einde dienst. Deze inzet is gecontinueerd in 2024.
- Financiering van de opleiding van ov-surveillanten tot ov-surveillant-plus of junior boa-ov, en financiering van hun daadwerkelijke inzet als ov-surveillant-plus. Deze surveillanten krijgen de bevoegdheid om beperkt te kunnen handhaven, bijvoorbeeld door het uitdelen van boetes.
- In opdracht van de gemeenteraad investeert het college de komende jaren extra in sociale veiligheid in OV, door uitvoering te geven aan motie Coenradie 'impuls handhaving OV' t.b.v. het versterken en intensiveren van handhaving met name in de avond/begin nacht (jaarlijks € 500.000 euro, van 2024 t/m 2026).

Woonoverlast

- Per 1 januari 2024 is het Actieplan woonoverlast 2024-2028 van kracht. Op dit moment is de gemeente bezig het uitvoeringsplan woonoverlast in lijn te brengen met het nieuwe actieplan. De aanpak van woonoverlast is deze zomer opnieuw bij de Rotterdammer onder de aandacht gebracht met een communicatiecampagne.
- Om het vertrouwen van melders in de gemeentelijke aanpak van woonoverlast te vergroten, zet de gemeente de komende jaren in op het verbeteren van de communicatie met de melder. Met een nieuwe enquête peilen we of het vertrouwen groter wordt en waar het nodig is om de communicatie bij te stellen. De uitkomsten van de enquête worden jaarlijks geëvalueerd, met 2024 als nulmeting.
- In Kralingen wordt sinds 2022 gebruikt gemaakt van het stoplichtmodel in de aanpak van (studenten)woonoverlast. Dit model maakt de overlast inzichtelijk, zorgt voor een betere dossieropbouw voor de inzet van instrumenten uit de escalatieladder en de meldingsbereidheid onder omwonenden neemt toe. Het model is succesvol in de aanpak van woonoverlast en wordt daarom in 2024 breder in de stad ingezet. Hiervoor stelt de gemeente een zorgvuldig afwegingskader op, zodat in het vierde kwartaal de eerste straten buiten Kralingen aangewezen kunnen worden.
- In 2024 is een nieuw zaaksysteem opgeleverd, waarmee onderscheid wordt gemaakt op type melding. Dit maakt het mogelijk om in 2025 meer informatie gestuurd te werken en sneller in te spelen op trends in woonoverlast. Als bijvoorbeeld in een specifieke straat of wooncomplex een toename van een bepaald soort woonoverlast wordt gesignaleerd, kan hier direct gericht op worden ingezet.

Levendige stad

Het college zet zich in voor een veilig(er) Rotterdams nachtleven, met extra aandacht voor kwetsbare groepen die zich onveilig voelen. Rotterdam moet een uitgaansstad die toegankelijk is voor iedereen. Om dit te bereiken worden op vrijdagen en zaterdagen van 22:00 uur tot 06:00 uur 21

horecastewards ingezet. Ze dienen als vraagbaak voor bezoekers van de binnenstad, maar leiden ook publieksstromen in goede banen en treden de-escalerend op als dat nodig is. Ook vanuit onder andere de politie is extra inzet tijdens horecanachten om een goed verloop te waarborgen.

In aanvulling op de structurele inzet om de veiligheid in het nachtleven te verbeteren is een sociaal, veilig nachtpunt (Safe'R spot) ingericht in het centrum. Bezoekers van horeca en uitgaanspubliek kunnen naar Safe'R spot als ze iets vervelends hebben meegemaakt of zich onveilig voelen bij het uitgaan. Safe'R Spot is een breed samenwerkingsverband van Stichting De Veilige Nacht, gemeentelijke diensten, politie, ambu-bikers en horecastewards. Het is geopend tijdens de drukke uitgaansnachten op vrijdag en zaterdag en staat op de hoek van de Lijnbaan en de Korte Lijnbaan (Stadhuisplein).

- In het eerste halfjaar 2024 zijn de nieuwe horecagebiedsplannen vastgesteld. Hiermee is in de stad meer ruimte voor (nacht)horeca mogelijk gemaakt. Op sommige plekken wordt juist pas op de plaats gemaakt qua horeca-ontwikkeling, om de balans tussen levendigheid en leefbaarheid niet (verder) te verstoren. Op vijftien locaties wordt ruimte geboden aan de ontwikkeling van 24-uurshoreca. Naast nieuwe locaties, gaat het ook om de vergunning op bestaande locaties te verzwaren. Ook is met de nieuwe horecagebiedsplannen gekeken waar in de stad de mogelijkheid geboden kan worden om terrassen structureel te verruimen.
- In 2024 zijn de samenwerkingsafspraken tussen toezichthoudende diensten in de horeca vastgesteld. In 2025 wordt voor het toezicht onder andere ingezet op het gerichter bepalen van het risicoprofiel van een horecaonderneming en het verbeteren van de informatiedeling,
- Het college heeft het Nachtplan vastgesteld. In het Uitvoeringsplan Horeca nam het college al een aantal maatregelen op die tot een bruisender en veiliger nachtleven in de stad leiden. Het Nachtplan is te beschouwen als een aanvulling hierop en benadert meer de culturele waarde van de nacht. Aanvullend is een campagne gestart om initiatiefnemers in de nacht op de hoogte te brengen van De Nachtdienst (dedicated team nachtleven, bestaande uit verschillende gemeentelijke disciplines en N8W8 R'dam)

Actieprogramma EU-arbeidsmigranten

In het coalitieakkoord 'Eén stad' heeft het college van B&W de ambitie om 'malafide uitzendbureaus die arbeidsmigranten uitbuiten, ook door overbewoning van panden, aan te pakken. In afwachting van landelijke regelgeving onderzoekt Rotterdam maatregelen gericht op het beperken van negatieve effecten van malafide uitzendbureaus'.

Met het actieprogramma 'Meer grip op arbeidsmigratie' (medio 2023 - medio 2026), dat op 4 april 2024 unaniem in de gemeenteraad is vastgesteld, zet Rotterdam onverminderd in om uitbuiting en overlast tegen te gaan en registratie en zelfredzaamheid te bevorderen. De gemeente versterkt met dit programma de inzet in vestigingswijken, start een coalitie met werkgevers en zet druk op het Rijk om wetgeving te realiseren (3 W's). De focus op deze 3 W's draagt eveneens bij aan de doelstelling in het coalitieakkoord.

De doelen en acties per actielijn staan vermeld in het actieprogramma 'Meer grip op arbeidsmigratie'. De gemeenteraad ontvangt jaarlijks een voortgangsrapportage. Eind maart 2025 wordt de voortgangsrapportage over 2024 aan de gemeenteraad verstuurd.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Collegetarget Veilig: De Veiligheidsindex (VI) binnen het Wijkprofiel heeft in 2026 een gemiddelde score die gelijk of hoger is dan de gemiddelde score op de VI in 2022 (110)								
	110	Mijlpaal: 110 of hoger Realisatie: 105	n.v.t.	n.v.t.	110 of hoger	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Collegetarget Veilig: De 5 laagst scorende wijken op de VI van 2022 (Carnisse, Hillesluis, Tussendijken, Tarweijk, Lombardijen) laten in 2026 een stijging van tenminste 5 punten zien t.o.v. 2022								
Carnisse	85	Mijlpaal: 87 Realistie: 93	n.vt	n.v.t.	90	n.v.t.		
Hillesluis	88	Mijlpaal: 90 Realisatie: 94	n.v.t.	n.v.t.	93	n.v.t.		

Tussendijken	89	Mijlpaal: 91 Realisatie: 98	n.v.t.	n.v.t.	94	n.v.t.		
Tarwewijk	89	Mijlpaal: 91 Realisatie: 87	n.v.t.	n.v.t.	94	n.v.t.		
Lombardijen	90	Mijlpaal: 92 Realisatie: 94	n.v.t.	n.v.t.	95	n.v.t.		
Bezetting totaal aantal handhavers	399,9 fte	429,1 fte		455 fte				
HIC-delicten								
Woninginbraken	1.150	1.270		2024: 963	n.v.t.	n.v.t.		
Straatroven	304	297		2024: 384	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	
Overvallen	86	54		2024: 45	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	
Sociale Veiligheid Openbaar Vervoer (metro):								
Metro veiligheid algemeen	7,5	7,4	n.v.t.					
Metro veiligheid rit	7,9	7,9	n.v.t.					
Metro veiligheid instaphalte	7,5	7,4	n.v.t.					

Toelichting indicatoren

Veiligheidsindex

Over de target veiligheid, veiligheid in de stad en ontwikkelingen die in de stad te zien zijn, presenteert het college eens per twee jaar aan de raad het wijkprofiel. Het wijkprofiel wordt iedere twee jaar samengesteld op basis van data van het voorgaande jaar. Het wijkprofiel 2022 is dus gebaseerd op data uit 2021. De Veiligheidsindex is een van de drie pijlers van het wijkprofiel en bestaat uit een subjectieve en een objectieve index.

De vijf laagst scorende wijken *) op de VI van 2022 - Carnisse, Hillesluis, Tussendijken, Tarwewijk, Lombardijen) - laten in 2026 een stijging van tenminste 5 punten zien in vergelijking met 2022.

*) hierbij worden de atypische wijken - Zuiderpark/Zuidrand, Cool, Zuidplein - buiten beschouwing gelaten. In deze wijken zijn relatief veel bezoekers. De score op de Veiligheidsindex is hierdoor vertekend.

Totaal aantal handhavers

Bij de gemeente Rotterdam werken 455 handhavers fte. Dit is inclusief ingehuurde medewerkers. Dat zijn boa’s, wijkbeheerders of handhavers met taakonderdelen jeugd, wonen, drank en horeca, bike, motor, gevaarlijke en hinderlijke honden, markten, ondermijning, schoon en milieu. In 2024 is de gemeente begonnen met het stellen van prioriteiten om de handhavingscapaciteit zo effectief mogelijk in te zetten. Dit zullen wij in 2025 voortzetten.

Aantal delicten High Impact Crimes

Resultaten:

HIC-cijfers 2024:

- Woninginbraken: 963, een daling van 24,5% vergeleken met 2023

- Straatroven: 384, een stijging van 30,2% vergeleken met 2023
- Overvallen: 45, een daling van 16,7% vergeleken met 2023

Vergeleken met 2023 is het aantal woninginbraken en overvallen in 2024 verder gedaald. Het aantal straatroven is gestegen. Dit is een landelijke trend waarbij vooral het aantal straatroven onder jeugdigen toeneemt. Ten opzichte van 2019 (pré-corona) is het totaal aantal HIC-delicten in Rotterdam nog altijd sterk dalend van 2464 naar 1392 (-43,5%).

Veiligheid openbaar Vervoer (metro)

De cijfers Sociale Veiligheid Openbaar Vervoer zijn afkomstig uit de OV-klantenbarometer. Dit is het landelijk onderzoek naar de mening van reizigers in onder andere het stads- en streekvervoer. De cijfers sociale veiligheid over 2024 komen in het voorjaar 2025 beschikbaar en worden zoals te doen gebruikelijk vermeld in de voorjaarsrapportage.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

Wijkveiligheid

De wijkraden beoordelen binnenkort of de acties naar behoren zijn uitgevoerd. De inschatting is dat de collegetarget, die stelt dat 75% van de acties naar beoordeling van de wijkraad zijn afgerond, ruim wordt gehaald.

In 2024 is op verschillende manieren gewerkt aan het stoppen van overlast veroorzaakt door Rotterdammers. Dat kunnen allerlei vormen van overlast zijn. Bijvoorbeeld jongerenoverlast, woonoverlast, verkeersoverlast, overlast van buitenslapers en gebruikers op straat. Door bijvoorbeeld de pleinenaanpak, de inzet van stewards, jongerenwerkers, mosquito's, cameratoezicht, Buurtpreventie en het Veiligheidsloket waar bewoners en ondernemers overlast kunnen melden. Ook zijn er actieprogramma's, waaronder Geweldig Beverwaard, het Buurtverbeterplan Pupillenbuurt en het actieprogramma 'Meer grip op arbeidsmigratie'. De veiligheidsregisseurs, de accounthouders veilig en de stadsmariniers dragen dagelijks bij aan het veiliger maken van de wijken.

Een ander belangrijk onderwerp was het verbeteren van het contact door de gemeente met de wijkraad, melders van overlast of andere bewoners die contact zoeken met de gemeente. Er is gestuurd op het tijdige en periodiek informeren van bewoners en melders.

In Rozenburg, Hoek van Holland, de Strevelsweg en omliggende straten en in Lombardijen zijn de onderzoeken naar veiligheidsbeleving afgerond. De aanbevelingen worden samen met het wijknetwerk van bewoners en professionals uitgevoerd.

Cameratoezicht

- In juni 2024 is het cameraproject Bloemhof voltooid, waarbij negen camera's zijn geplaatst. In Delfshaven zijn twee camera's geplaatst waarvan één aan de Aleidisstraat en één aan de Galvanistraat. Daarnaast is in de maanden juli en augustus 2024 een tweetal mobiele camera's ingezet in de omgeving van de Maasboulevard. In het derde kwartaal is het bestaande cameragebied Lombardijen uitgebreid met een camera aan de Hippiashof vanwege aanhoudende overlast in de openbare ruimte.
- Op 25 september heeft de driehoek besloten om vijf camera's te plaatsen in de Oude Haven. Naar verwachting wordt dit project in de eerste helft van 2025 opgeleverd.
- In 2025 worden alle toezichtcamera's geëvalueerd. In deze evaluatie worden tevens outputdoelen per cameragebied opgenomen volgens de uitwerking van de motie 'Doelen duidelijk in beeld'. Dit helpt beoordelen of reeds geplaatste veiligheidscamera's nog noodzakelijk zijn. Daarnaast geldt het jaar 2025 als nulmeting zodat de aankomende jaren op basis van de data bijgestuurd kan worden en trends zichtbaar worden.
- In 2024 is er 53 keer tijdelijk mobiel cameratoezicht ingezet op grond van de Politiewet. Daarnaast zijn tijdens de jaarwisseling diverse mobiele camera's geplaatst in hotspots.

Veilig Openbaar Vervoer

De realisatie van maatregelen voor een veilig openbaar vervoer is in 2024 achtergebleven ten opzichte van de oorspronkelijke ambitie. Over 2024 is er sprake van een fikse onderbesteding. Dit heeft te maken met enerzijds krapte op de arbeidsmarkt en anderzijds een gebrek aan draagvlak bij Ondernemingsraad van de RET voor nieuwe projecten en nieuwe werkwijzen. De gemeente heeft eind 2024 intensieve gesprekken gevoerd met RET over hoe de beschikbare gelden beter te besteden en daarbij onderbesteding tegen te gaan. De gemeenteraad wordt in het voorjaar 2025 uitgebreid geïnformeerd over de uitkomsten van deze gesprekken, mede ook in het licht van het door de raad aangenomen initiatiefvoorstel Leefbaar 'Een veilig Rotterdams OV'.

Woonoverlast

Sinds 1 januari 2024 is het Actieplan woonoverlast 2024-2028 van kracht. In 2024 is het uitvoeringsplan woonoverlast in afstemming met de gemeentelijke partners aangepast aan het nieuwe actieplan.

Om het vertrouwen van melders in de gemeentelijke aanpak van woonoverlast te vergroten, zet de gemeente de komende jaren in op het verbeteren van de communicatie met de melder. In 2024 is een nulmeting uitgevoerd om het vertrouwen in de gemeentelijke aanpak onder melders te meten. Door middel van een doorlopende enquête peilen we of het vertrouwen de komende jaren groter wordt en waar het nodig is om de communicatie bij te stellen. De uitkomsten van de enquête worden jaarlijks geëvalueerd.

Het stoplichtmodel blijkt een effectief middel in de aanpak van woonoverlast. Het totale aantal woningen in het stoplichtmodel is sinds de invoering fors gedaald van 148 in januari 2022 naar 54 eind december 2024. Dit model maakt de overlast inzichtelijk en zorgt voor een betere dossieropbouw voor de inzet van instrumenten uit de escalatieladder. Ook de meldingsbereidheid onder omwonenden neemt toe. Het model is succesvol in de aanpak van woonoverlast en zal daarom de komende jaren breder worden ingezet.

In 2024 is onderzoek gedaan naar een nieuwe applicatie om woonoverlastcases te registreren en volgen. Dit maakt het mogelijk om de komende jaren meer informatie gestuurd te werken en sneller in te spelen op trends in woonoverlast. Als bijvoorbeeld in een specifieke straat of wooncomplex een toename van een bepaald soort woonoverlast wordt gesignaleerd, kan hier direct gericht op worden ingezet. Naar verwachting zal het nieuwe zaakstelsel in de eerste helft van 2025 in gebruik worden genomen.

Jeugdoverlast en -criminaliteit

- De investering in het jongerenwerk vanuit het coalitieakkoord is gerealiseerd. De extra jongerenwerkers werken in diverse Rotterdamse scholen en wijken om jeugdoverlast- en criminaliteit te voorkomen. Ook zijn in 2024 twee pilots gestart door het grenzenstellend jongerenwerk (uitgevoerd door Stichting JOZ). De eerste pilot richt zich specifiek op de subdoelgroep meiden. Deze pilot wordt uitgevoerd in Feijenoord. De andere pilot richt zich op de samenwerking met het primair onderwijs.
- De pleinstewards worden ingezet. De verwachte evaluatie is door beperkte capaciteit van het onderzoeksbureau uitgesteld naar 2025.
- In 2024 is het programma Geweldig Rotterdam uitgevoerd. Dit wordt in 2025 voortgezet. Ook zijn diverse andere preventieve projecten ter voorkoming van jeugdcriminaliteit uitgevoerd, evenals diverse campagnes.
- Het programma Preventie met Gezag is in uitvoering en de resultaten over 2024 zijn opgenomen in een aparte voortgangsrapportage.
- De realisatie van de nieuwe aanpak jeugdcriminaliteit is zo goed als afgerond in 2024. De verdere uitwerking en uitvoering vindt plaats in 2025. Concreet volgen er gesprekken met jongeren, bewoners, wijkraden en professionals om de aanpak vorm te geven.

Toezicht & handhaving

Zichtbaarheid en aanwezigheid in de wijk

De zichtbaarheid en aanwezigheid van handhavers op straat en in de wijk blijven van groot belang. Handhavers zijn het visitekaartje van de stad. In 2024 is ingezet op voldoende zichtbare handhavers in alle wijken. Zo heeft elke wijk een eigen wijkhandhaver. Door normerend op te treden, worden overlastsituaties verminderd. Regels worden vaker nageleefd wanneer bekend is dat handhavers in de buurt actief zijn. Ook is de gemeente in 2024 begonnen met het stellen van prioriteiten om de handhavingscapaciteit zo effectief mogelijk in te zetten. Dit wordt voortgezet in 2025.

Sinds 2024 wordt bij de werving en selectie van handhavers de rol van wijkhandhaver als aanspreekpunt en het gezicht in de wijk meegenomen. Om bewoners beter te betrekken, zijn inloopsprekuren georganiseerd in alle 39 wijkhubs in Rotterdam. Dit maakt het makkelijker om vragen te stellen en problemen te melden.

Straatoverlast

Omdat in de nachtelijke uren de straatoverlast in het horecagebied van het centrum is toegenomen, heeft dit een prioriteit gekregen bij de inzet van handhaving. Handhavers zijn zichtbaar aanwezig, controleren onder andere op horecavergunningen en grijpen direct in bij overtredingen.

Seksuele intimidatie

Om seksuele intimidatie tegen te gaan, zijn handhavers speciaal opgeleid en bevoegd om in de openbare ruimte op te treden bij incidenten. Deze bevoegdheden zijn voor een jaar verleend binnen de pilot Seksuele Intimidatie (SI). In 2024 is structureel gewerkt op hotspots en omliggende gebieden om de veiligheid te vergroten en de pakkans te verhogen. Signalen uit de StopApp worden gedeeld met wijkhandhavers om een gerichte aanpak in de gebieden mogelijk te maken. Dit heeft geresulteerd in vier processen-verbaal van één incident. Ook is er een nauwere samenwerking met politie, horecaondernemers en de RET, waardoor sociale veiligheid op uitgaanslocaties en in het openbaar vervoer meer aandacht krijgt. Rotterdam speelde in 2024 ook een belangrijke rol op nationaal niveau door trainingen te verzorgen voor handhavers uit Arnhem en Utrecht. Dit onderstreept de voortrekkersrol van Rotterdam in de aanpak van seksuele intimidatie. Daarnaast werken we binnen een landelijke werkgroep samen met andere gemeenten, het Ministerie, het Openbaar Ministerie en de politie om een uniforme werkwijze te ontwikkelen.

Jaarstukken 2024

Doel: Crisisbeheersing en brandweer

Paginanummer in website: 147

Doel: Crisisbeheersing en brandweer

Wat willen we bereiken?

Gemeenten zijn op basis van art. 9 van de Wet Veiligheidsregio's verplicht gemeenschappelijke regelingen te treffen om de taken die in deze artikelen staan uit te voeren.

In de Veiligheidsregio Rijnmond (VRR) werken de Regionale Brandweer, Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR), Ambulancezorg en de Gemeenschappelijke Meldkamer van politie, brandweer en ambulancedienst intensief samen. Zij bieden professionele hulp bij en bescherming tegen mogelijke risico's en bedreigingen.

De gezamenlijke brandweer is een samenwerkingsverband tussen bedrijven in het haven- en industriegebied en de gemeente Rotterdam. De organisatie verzorgt in dit gebied de brandbestrijding en hulpverlening. Ook heeft de organisatie de wettelijke verplichting overgenomen om een bedrijfsbrandweer van de aangesloten bedrijven in stand te houden.

Er zijn geen prestatie- of effectindicatoren.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

- Diverse regelingen zijn uitgevoerd, zoals de jaarwisseling en evenementen.
- Er waren 22 GRIP situaties. Daarnaast is 12 keer opgeschaald naar grote brand en 6 keer naar zeer grote brand.
- De crisisorganisatie heeft diverse vakbekwaamheidstrainingen gevolgd.
- Op het vlak van Bevolkingszorg verzorgde Rotterdam elders in het land verschillende presentaties.
- Aan buurgemeenten is piketbijstand verleend.
- Het proces bevolkingszorg is facilitair verbeterd en piketmedewerkers zijn getraind. Bevolkingszorg heeft het traject bij de niet-ontplofte vliegtuigbom uit WO II (aan de Claes de Vrieselaan) samen met partners begeleid.

Jaarstukken 2024

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

Paginanummer in website: 148

Duurzame ontwikkelingsdoelen

Het programma Veilig draagt bij aan Duurzame ontwikkelingsdoelstellingl 16. Vrede, justitie en sterke publieke diensten.

Voor een uitgebreide toelichting zie de [paragraaf Sustainable development goals](#).

Jaarstukken 2024

Projecten

Paginanummer in website: 149

Projecten

Niet van toepassing.

Jaarstukken 2024

Financiën

Paginanummer in website: 150

Financiën

Overzicht baten en lasten

Overzicht van baten en lasten Veilig	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Baten exclusief reserves	13.688	28.957	30.439	1.483
Bijdragen rijk en medeoverheden	8.194	22.450	24.074	1.624
Overige opbrengsten derden	5.494	6.506	6.355	-151
Overige baten	0	0	10	10
Lasten exclusief reserves	209.007	217.379	213.908	-3.471
Apparaatslasten	96.921	98.161	99.928	1.767
Inhuur	412	1.652	2.031	380
Overige apparaatslasten	2.625	2.512	3.131	619
Personeel	93.884	93.997	94.765	768
Overige verrekeningen	1.287	2.212	3.007	795
Overige verrekeningen	1.287	2.212	3.007	795
Programmalasten	110.799	117.007	110.974	-6.033
Financieringslasten	0	0	0	0
Inkopen en uitbestede werkzaamheden	26.400	36.537	33.566	-2.971
Kapitaallasten	529	560	560	0
Overige programmalasten	138	138	67	-71
Sociale uitkeringen	0	0	3	3
Subsidies en inkomensoverdrachten	83.733	79.772	76.779	-2.993
Saldo voor vpb en reserveringen	-195.320	-188.423	-183.469	4.953
Saldo voor reserveringen	-195.320	-188.423	-183.469	4.953
Reserves	400	470	419	-50
Onttrekking reserves	400	470	419	-50
Bestemmingsreserve Saneringskosten Van der Gaag dossier	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Winkelstratenaanpak	0	142	92	-50
Bestemmingsreserve ZVHRR versterken dv personen met verward gedrag	400	328	328	0
Vrijval reserves	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Saneringskosten Van der Gaag dossier	0	0	0	0
Saldo	-194.920	-187.953	-183.050	4.903

Afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting

Overzicht afwijkingen programma	Afwijking baten	Afwijking lasten	Afwijking reserves	Afwijking saldo

1. Afwijking programmabaten en -lasten	595	-1.294	0	1.889
2. Hogere baten	888	0	0	888
3. Hogere personeelslasten	0	527	0	-527
4. Project goed huren en verhuren	0	-500	0	500
5. Nacalculatie VRR	0	-1.531	0	1.531
6. RET-subsidie	0	-1.084	0	1.084
7. Huldiging Feyenoord	0	688	0	-688
8. Reserves	0	0	-50	-50
9. Diverse afwijkingen	0	-276	0	276
Totaal afwijkingen	1.483	-3.471	-50	4.903

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn ten opzichte van de begroting. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn ten opzichte van de begroting.

Toelichting afwijkingen

Het saldo van het programma bedraagt € 4,9 mln voordelig. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

1. Afwijking programmabaten en -lasten

Door verschuiving over de jaargrenzen heen, waren er in 2024 hogere baten uit Rijkssubsidies dan vooraf was begroot (voordeel € 595.000), tevens vielen diverse programmalasten lager uit, met name van programma Haven (voordeel € 1,3 mln).

2. Hogere baten

Er zijn per saldo hogere baten gerealiseerd van onder andere huisvuilboetes en ontvangen ziektegeuldutkeringen (voordeel € 888.000).

3. Hogere personeelslasten

Aan personeel is op dit programma € 527.000 meer uitgegeven dan was begroot. Dit heeft diverse oorzaken:

Sinds 2022 worden handhavers ingedeeld in een hogere functionele schaal met een hoger salaris. De herwaardering wordt geleidelijk uitgevoerd. Ook zijn veel aspirant-handhavers geworven. Omdat deze het opleidingstraject nog moeten doorlopen starten ze in de aanloopschaal. Daarnaast is het lastig om handhavers aan te trekken in deze huidige markt, waardoor nog sprake is van onderbezetting van vast personeel en inhuur (voordeel € 337.000).

Bij Toezicht zijn er relatief veel medewerkers die vanwege hun jarenlange werkervaring op de hoogste trede van hun salarisschaal krijgen uitbetaald, terwijl de begrote loonkosten volgens de concernkaders zijn gebaseerd op een lager normbedrag. Daarnaast zijn er cao-verhogingen geweest op cluster-specifieke loonkosten zoals de onregelmatigheidstoeslag. Deze verhogingen zijn niet gecompenseerd in de begroting (nadeel € 921.000).

Bij Veiligheid is er vooruitlopend op de krimpopgave vanaf 2025 gestuurd op minder bezetting, waardoor er per saldo minder is uitgegeven aan personeel en overige apparaatslasten in 2024 (voordeel € 646.000).

Bij de Regionale Veiligheidsactiviteiten is meer uitgegeven aan personeel dan begroot, doordat het deel van de personele lasten dat kon worden verrekend met een ontvangen Rijkssubsidie niet goed was begroot (nadeel € 589.000). Per saldo heeft dit echter geen effect, omdat dit gedekt wordt door de ontvangen subsidie.

4. Project goed huren en verhuren

Handhavers zijn ingezet op het project 'Goed huren en verhuren', dat onderdeel is van het programma Bestaande Stad. De hiervoor ontvangen vergoeding van € 500.000 was niet begroot.

5. Nacalculatie Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond (VRR)

Op Regionale Veiligheidsactiviteiten is een voordeel ontstaan van € 1,5 mln. De belangrijkste oorzaak hiervan is de begrote en verwachte nacalculatie van de VRR over 2023, waarvoor uiteindelijk toch geen factuur is gekomen.

6. RET-subsidie

De RET-subsidie OV-surveillanten 2023 en 2024 is niet volledig benut, doordat de RET onvoldoende in staat is gebleken om hiervoor voldoende mensen in te huren. Er was hiervoor al € 700.000 van de begroting bijgesteld, waardoor het voordeel uiteindelijk nog € 1,1 mln was.

7. Huldiging Feyenoord

De huldiging van Feyenoord naar aanleiding van het winnen van de KNVB beker 2024 was niet begroot (nadeel € 688.000).

8. Reserves

Als gevolg van de latere start van het project winkelstraten schuift een klein bedrag vanuit de bestemmingsreserve winkelstratenaanpak door naar 2025 (nadeel € 50.000). De einddatum van deze reserve wordt daarmee 31-12-2025. De reserve verwarde personen van het Zorg en Veiligheidshuis Rotterdam is conform begroting onttrokken en zal eind 2025 volledig zijn uitgeput, net als de reserve winkelstraten.

9. Diverse afwijkingen

Op diverse budgetten zijn kleine afwijkingen gerealiseerd (voordeel € 276.000).

Programma en Rotterdamse taakvelden

Saldo programma Veilig/Rotterdams taakveld	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Veilig				
Crisisbeheersing en Brandweer - Regionale veiligheidsactiviteiten	-80.243	-76.748	-75.217	1.531
Openbare orde en veiligheid - Handhaving en toezicht	-66.345	-64.529	-63.427	1.102
Openbare orde en veiligheid - Veiligheid	-48.332	-46.676	-44.406	2.270
Totaal	-194.920	-187.953	-183.050	4.903

Realisatie bestemmingsreserves

Onder dit programma vallen de volgende reserves:

Realisatie bestemmingsreserves Veilig	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Veilig	797	0	419	0	378
Bestemmingsreserve Winkelstratenaanpak	142	0	92	0	50

Realisatie bestemmingsreserves Veilig	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Veilig	797	0	419	0	378
Bestemmingsreserve Winkelstratenaanpak	142	0	92	0	50

Doel reserve: Cofinanciering regiodeal Rotterdam Zuid II - gedeelte Veilig

Raadsbesluit: Jaarrekening 2023 (einddatum 31-12-2024)

	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	142	0	92	0	50
	Begroting 2024	142	0	142	0	0
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-50	0	50

Bestemmingsreserve ZVHRR versterken dv personen met verward gedrag	655	0	328	0	328

Realisatie bestemmingsreserves Veilig	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Veilig	797	0	419	0	378
Bestemmingsreserve ZVHRR versterken dv personen met verward gedrag	655	0	328	0	328

Doel reserve: Versterken dienstverlening gemeenten: personen met verward gedrag (DU)

Raadsbesluit: Jaarrekening 2021 (einddatum t/m nader te bepalen)

	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	655	0	328	0	328
	Begroting 2024	655	0	328	0	328
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0

Jaarstukken 2024

Kaders en verbonden partijen

Paginanummer in website: 151

Kaders en verbonden partijen

Kaders

- [Jaarverslag ondermijnende criminaliteit 2023](#)
- [Jaarverslag Haven 2023](#)
- [Jaarverslag Bestuurlijke Maatregelen 2023](#)
- [Actieplan woonoverlast: voorkomen, melden en aanpakken 2024-2028](#)
- [Coffeeshopbeleid](#)
- [Wijziging coffeeshopbeleid](#)
- [Beleidsregel 'Wet aanpak woonoverlast in Rotterdam'](#)
- [Jaarverslag aanpak woonoverlast 2021](#)
- [Vuurwerkverkoopbeleid](#)
- [Bibob beleid](#)
- [Veiligheidskoers 2023-2027](#)
- [Hoofddijnen Veiligheidskoers 2023-2027](#)
- [Collegebrief over Vernieuwde Aanpak Radicalisering, Extremisme en Polarisatie](#)
- [Uitvoeringsplan Horeca](#)
- [Jaarverslag Ondermijnende Criminaliteit in de stad](#)
- [Collegebrief over Vernieuwde Aanpak Radicalisering, Extremisme en Polarisatie](#)
- [Jaarverslag 2022 bestuurlijke handhaving](#)
- [Actieprogramma Meer grip op arbeidsmigratie - Voortgangsrapportage over het jaar 2023](#)
- [Burgemeestersbrief over Evaluatie Cameratoezicht](#)
- [Evaluatie Cameratoezicht](#)
- [Raadsbrief ontwikkelingen cameratoezicht 2024](#)
- [Algemene plaatselijke verordening Rotterdam](#)
- [Afvalstoffenverordening Rotterdam 2009](#)
- [Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften \(Wet 'Mulder'\)](#)
- [Visie Stadswachten Vertrouwd op Straat](#)
- [Programma In de bak. Naastplaatsingen 2019-2022](#)
- [Schoon Genoeg! Rotterdams offensief tegen zwerfvuil](#)
- [Algemene wet bestuursrecht](#)
- [Beleidsregels boa's](#)
- [Domeinlijst boa's](#)
- [Verordening parkeerregulering en parkeerbelastingen](#)
- [Taxiverordening Rotterdam 2013](#)
- [Beleidsplan Naleving Omgevingsrecht 2021-2025](#)
- [Uitvoeringsplan aanpak complexe woonoverlast](#)
- [Fietskoers 2025](#)
- [Fietsparkeerstrategie binnenstad](#)

Verbonden partijen

De gemeente zet als Verbonden partijen in:

- Glazen Maas
- Havenbedrijf Rotterdam
- Gezamenlijke brandweer voor het haven- en industriegebied van Rotterdam
- Openbaar lichaam Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond

Een uitgebreide toelichting is te vinden in de [paragraaf Verbonden partijen](#).

Jaarstukken 2024

Verantwoordelijke collegeleden

Paginanummer in website: 152

Verantwoordelijke collegeleden

Burgemeester Schouten

Burgemeester Schouten is verantwoordelijk voor de portefeuille Openbare Orde en Veiligheid.

Wethouder Lansink-Bastemeijer

Wethouder Lansink-Bastemeijer is verantwoordelijk voor de portefeuille Handhaving, Buitenruimte en Mobiliteit.

Wethouder Versnel

Wethouder Versnel is verantwoordelijk voor de portefeuille Werk & inkomen, Nationaal Programma Rotterdam Zuid en EU-arbeidsmigranten.

‘Ook al zijn ze hier vaak tijdelijk, EU-arbeidsmigranten horen er ook gewoon bij. We willen dat ook zij een goed leven kunnen hebben in onze stad. Malafide uitzendbureaus die hen uitbuiten, pakken we aan.’

Jaarstukken 2024

Volksgezondheid

Paginanummer in website: 153

Volksgezondheid

Het programma Volksgezondheid beschermt, bewaakt en ondersteunt gezond leven. Dit doen we door een gezonde leefstijl en een gezonde leefomgeving te bevorderen en de gezondheid te beschermen tegen schadelijke invloeden en infectieziekten. Dit gebeurt o.a. door vroege signalering van risico's en verbetering van de preventie-infrastructuur, zodat gezondheidsverschillen en ziektelast kan afnemen. De gemeente stelt hulp en ondersteuning beschikbaar om gezond of gezonder te kunnen leven en faciliteert inwoners bijvoorbeeld met bewegen, gezonde mobiliteit en rookvrije plekken. Ook stimuleert en ondersteunt de gemeente weerbaarheid tegen de verleidingen van drugs- en risico's van alcoholgebruik.

Jaarstukken 2024

Voortgang 2024

Paginanummer in website: 154

Voortgang 2024

Preventieve gezondheidsaanpak

Gezonder010

Op 30 mei 2024 heeft de gemeenteraad [de Gezondheidsaanpak 'Gezonder 010'](#) voor de komende jaren vastgesteld. Het doel is het verkleinen van gezondheidsverschillen in de stad en het verbeteren van de ervaren gezondheid door inwoners.

In 2024 heeft de GGD Rotterdam-Rijnmond (GGD RR) de eerste 3 pilotwijken Gezonde buurtaanpak uitgevoerd, met als doel het vergroten van gezondheidsvaardigheden. Met alle activiteiten, zoals voorlichting, buurtgesprekken en spreekuren zijn circa 3.000 mensen bereikt. In 2024 is het aantal wijken uitgebreid naar 5 wijken. Ook is ingezet op verbeteringen in de buitenruimte, zoals meer rookvrije plekken, groen en ruimte om te bewegen, zoals fietsen en wandelen.

Waarborgen van de kwaliteit van de kinderopvangvoorzieningen

In 2024 heeft de GGD RR alle geplande jaarlijkse onderzoeken bij elke kinderdagopvang, peuteropvang, BSO en gastouderbureau uitgevoerd en 50% van de voorzieningen voor gastouderopvang geïnspecteerd. Bij de helft van de jaarlijkse onderzoeken is op verzoek van de gemeente extra aandacht besteed aan de bekendheid met de meld-, overleg- en aangifteplicht kindermishandeling (moa).

Met een inspectierapport heeft de GGD RR aan de gemeente na elk jaarlijks onderzoek verslag uitgebracht en geadviseerd om al dan niet te handhaven op de geïnspecteerde locatie.

Heeft de gemeente vervolgens besloten om een handhavingstraject te starten? Dan is de GGD RR via een nader onderzoek na afloop van de hersteltermijn nagegaan of de geconstateerde overtredingen zijn opgelost. Verder heeft de GGD RR in 2024 onderzoeken uitgevoerd voordat de gemeente een nieuwe voorziening in het Landelijk Register Kinderopvang (LRK) opneemt. Dit gebeurde binnen 3 maanden nadat die voorziening in het LRK is geregistreerd.

Meer kwantitatieve gegevens over toezicht en handhaving kinderopvang volgen in de jaarverantwoording aan de Inspectie van het Onderwijs. Het college moet die vóór 1 juli indienen.

Centrum voor jeugd en gezin (CJG)

Via het programma Volksgezondheid geeft het CJG regionaal invulling aan het basispakket dienstverlening, zoals vastgesteld in de Wet publieke gezondheid (Wpg). Dit doet het CJG door het opsporen van ziekten, afwijkingen en opvoed- en opgroei-problematiek, vroegsignalering van problemen en het bieden van of toeleiden naar passende hulp via contactmomenten met kinderen in de leeftijd van 0-18 jaar. In het programma Zorg, welzijn en wijkteams onder Aanvullend Preventief Pakket CJG, heeft het CJG de aanvullende stedelijke inzet opgenomen.

GGD: Bevorderen, beschermen en bewaken gezondheid

In het kader van de volksgezondheid voert de GGD Rotterdam-Rijnmond wettelijke taken uit voor 13 regiogemeenten, waaronder Rotterdam. Deze taken voert de GGD RR uit vanuit een gemeenschappelijke regeling en zijn vastgelegd in een meerjarenbegroting. Dit zijn de basistaken van de GGD. Daarnaast voert de GGD RR enkele aanvullende taken uit voor regiogemeenten: de zogenoemde plustaken.

Met een tussentijdse rapportage en een jaarrapportage vindt 2 keer per jaar een verantwoording plaats aan het algemeen bestuur van de GGD. In deze jaarrekening wordt een aantal resultaten van taken toegelicht die de GGD RR specifiek voor de gemeente Rotterdam uitvoert buiten de regiobegroting op basis van aanvullende financiering vanuit de gemeente of het Rijk.

Financiële afwijkingen t.o.v. bijgestelde begroting 2024

Volksgezondheid	2.433
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	1.061
Infectieziektebestrijding	1.029
Diverse afwijkingen en afwijkingen die geen effect hebben op het saldo van baten en lasten	343

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn ten opzichte van de

begroting. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn ten opzichte van de begroting.

Jaarstukken 2024

Doel: Gezonde stad

Paginanummer in website: 155

Doel: Gezonde stad

Wat willen we bereiken?

Rotterdamers van jong tot oud, ongeacht hun achtergrond, buurt of sociaaleconomische status kunnen een gezond en actief leven leiden. In 2040 zijn de gezondheidsachterstanden verkleind en hebben alle Rotterdamers meer levensjaren in goede gezondheid en ervaren hun gezondheid positiever dan in 2024.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samen met partners werkt de gemeente en GGD Rotterdam-Rijnmond aan gezondheid door verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving en leefstijl. Dit gebeurt o.a door het stimuleren van lopen, wandelen, het nemen van maatregelen tegen hitte en UV- straling door voorlichting en door het beschikbaar stellen van bijvoorbeeld zonnebrand, schaduwdoeken etc. We voorkomen gehoorschade door voorlichting en beschikbaar stellen van oordoppen. We werken in de Citydeal Gezonde en duurzame voedselomgeving aan een gezonder, toegankelijk en betaalbaar voedselaanbod. We breiden het aantal rookvrije plekken uit. Na de CJG's en tramhaltes in het centrum, worden alle speelplekken rookvrij gemaakt. Ook werken we aan de verbetering van de gezondheidsvaardigheden van inwoners door in de wijken waar de pilot Gezonde buurtaanpak loopt laagdrempelige informatie, advies en kennis over gezondheid dichtbij de inwoners beschikbaar te stellen. We bieden tevens laagdrempelige trainingen aan voor sleutelfiguren/vrijwilligers voor het vergroten van hun kennis en vaardigheden over mentale gezondheid.

In 2024 wordt de aanpak 'vroeg signalering problematisch alcoholgebruik' daarnaast verder geïntensiveerd met de extra middelen die vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord beschikbaar zijn.

Met het volwassenessportfonds zijn inwoners met een beperking en/of in een kwetsbare financiële situatie ondersteund bij het sporten. De nieuwe sportregisseurs bewegen en gezondheid zorgen voor een betere doorstroom van mensen naar het sport- en beweegaanbod vanuit de Gecombineerde Leefstijlinterventies en de Val niet training en werken aan een passend sport- en beweegaanbod voor deze groep.

Hoe meten we dat?

De activiteiten uit het gezondheidsplan worden gemonitord. Gedurende de activiteiten verzamelen we data over bereik, impact en waardering.

Daarnaast worden algemene gezondheidsgegevens verzameld door de GGD Rotterdam-Rijnmond. Eens per vier jaar verschijnt de GGD Gezondheidsmonitor. De volgende editie verschijnt in 2025.

Jaarlijks rapporteert de gemeente over de voortgang van de acties uit de Gezondheidsaanpak aan de gemeenteraad. De volgende rapportage staat in het voorjaar 2025 gepland.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

- De 1200 speel- en verblijfsplekken voor kinderen in de stad zijn rookvrij. Hiermee worden de schadelijke gevolgen van (mee)roken voor kinderen verder ingeperkt.
- De campagne 'Zien Drinken, Doet Drinken' heeft in 2024 een online en offline bereik gehad van meer dan 600.000 mensen, waarvan 11.000 Rotterdamers hebben doorgelinkt naar een landelijke website. Ouders die de campagne hebben gezien blijken minder in het bijzijn van kinderen te drinken.
- 1300 Rotterdamers hebben een gezondheidstraject afgerond. In deze trajecten leren inwoners met gezondheidsachterstanden nieuwe vaardigheden, krijgen kennis aangereikt om binnen hun mogelijkheden hun gezondheid te verbeteren.

Jaarstukken 2024

Doel: Een robuuste en slagvaardige GGD

Paginanummer in website: 156

Doel: GGD voert haar taken gedegen uit

Wat willen we bereiken?

De GGD Rotterdam-Rijnmond bevordert, beschermt en bewaakt de gezondheid van alle mensen in de regio Rotterdam-Rijnmond, met speciale aandacht voor mensen in kwetsbare situaties. We blijven alert op wat de samenleving van ons vraagt en bieden betrouwbare dienstverlening. In normale tijden en in tijden van crisis.

Wat gaan we daarvoor doen?

De GGD Rotterdam-Rijnmond gaat voor een regio waarin iedereen zich gezond voelt. De GGD geeft speciale aandacht aan mensen in kwetsbare situaties, om hen dezelfde kans te geven de gezondheidsdoelen te behalen. De GGD is een toegankelijke organisatie met laagdrempelige dienstverlening. Daarbij blijft de dienst de expertise en vaardigheden aanscherpen, mede door data- en kennisgedreven te werken. Samen met inwoners en partners zet de GGD zich in voor het makkelijker maken van gezonde keuzes, het verkleinen van de gezondheidskloof en het realiseren van een gezonde leefomgeving. Zo kan de GGD goede preventieve en medische zorg, gezondheidsadvies en toezicht voor de inwoners leveren.

Gemeentelijke advisering gezonde leefomgeving

Met de invoering van de basis- en plustaak 'adviesing gezonde leefomgeving' per 1 januari 2023 heeft de GGD voorgesorteerd op de invoering van de omgevingswet per 1 januari 2024. Met de uitvoering van deze taken realiseert de gemeente Rotterdam via de GGD dat gezondheid in een zo vroeg mogelijk stadium van de stedelijke planvorming wordt ingebracht in de ruimtelijke opgaven en het ruimtelijk beleid van de gemeente. Enkele voorbeelden waar deze advisering heeft plaatsgevonden zijn Merwe-Vierhavens, Oostflank en Park Rijnhaven.

De evaluatie van 'adviesing gezonde leefomgeving' is in het eerste kwartaal van 2024 opgeleverd aan het algemeen bestuur van de GGD RR. Op grond daarvan is besloten de basisadviesing en advies op maat over de gezonde leefomgeving voor Rotterdam vanuit de GGD voort te zetten binnen de basis- en plustaken van de gemeenschappelijke regeling GGD RR.

Centrum Seksueel Geweld

Het Centrum Seksueel Geweld (CSG) biedt professionele hulp aan iedereen die seksueel geweld heeft meegemaakt. Het centrum biedt medische en psychologische zorg en forensisch onderzoek. Het CSG is een samenwerkingsverband tussen ziekenhuizen, GGD, GGZ, politie en Slachtofferhulp Nederland. Rotterdam is centrumgemeente en ontvangt hiervoor onder andere geld vanuit Decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang (DU VO). In de zomer van 2024 is het CSG naar een nieuwe gezamenlijke locatie in de stad verhuisd: Via225, in Little C. Hiermee voert de GGD een collegebesluit uit 2021 uit: het Akkoord huisvesting Centrum Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (CHGK).

Nu Niet Zwanger (NNZ)

Deze bewezen effectieve methodiek is onderdeel van het programma Stevige Start in Rotterdam. Diverse hulpverleners helpen ouders of potentiële ouders in kwetsbare omstandigheden een geïnformeerde keuze te maken over hun kinderwens en het voorkomen van onbedoelde zwangerschappen.

Publieke Gezondheid Asielzoekers en Vluchtelingen (PGA)

De GGD heeft een rol in de publieke gezondheid bij de opvang van vluchtelingen. Met de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR) en Geneeskundige Hulpverlening in de regio (GHOR) borgt de GGD de coördinatie van zorg voor asielzoekers en Oekraïense vluchtelingen.

Toezicht Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Gemeenten hebben de taak toezicht te houden op de kwaliteit van de uitvoering van de Wmo. Gemeente Rotterdam laat dit toezicht uitvoeren door de GGD Rotterdam-Rijnmond (Toezicht Wmo).

Hoe meten we dat?

Eens in de vier jaar verschijnt de [GGD-gezondheidsmonitor](#) die inzicht geeft in de gezondheid, het welzijn en de leefstijl van de inwoners van Rotterdam-Rijnmond. Met extra middelen vanuit het ministerie van VWS voor gezondheidsonderzoek na rampen, zoals de coronapandemie, vinden bij verschillende leeftijdsgroepen extra metingen van de gezondheid plaats.

Via surveillance monitort de GGD verder continu de ontwikkeling van infectieziekten, inclusief tuberculose en seksueel overdraagbare aandoeningen.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

Infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid

De GGD Rotterdam-Rijnmond heeft namens Rotterdam ingezet op een succesvolle lobby richting het Rijk met de andere G4-steden. In 2025 krijgt de gemeente de middelen voor een wijkgerichte aanpak om de vaccinatiegraad te verhogen. Hiervoor trekt de GGD samen op met het CJG Rijnmond.

- In het najaar heeft de GGD Rotterdam-Rijnmond opnieuw een vaccinatiecampagne corona uitgevoerd in opdracht van het ministerie van VWS. De doelgroep van de najaarscampagne bestond uit mensen vanaf 60 jaar, medische (hoog-)risicogroepen en zorgmedewerkers met direct patiënt- of cliëntcontact. Inwoners met een verwijzing van een behandelend arts voor een coronavaccinatie kunnen het hele jaar door terecht bij de GGD. De vaccinatiegraad onder Rotterdammers in de leeftijdsgroep 60+ was 33% in 2024.
- In Rotterdam zijn 1.314 meldingsplichtige infectieziekten gemeld bij de GGD in 2024 en 270 uitbraken van een infectieziekte.

Een voorbeeld van een uitbraak waar de GGD actie op heeft ondernomen is een uitbraak van hepatitis A op een basisschool. In het najaar van 2024 ontving de GGD meldingen over twee verschillende kinderen met een hepatitis A-infectie. Uit bron- en contactonderzoek bleek dat beide kinderen leerlingen waren van dezelfde basisschool in Rotterdam-West.

Hepatitis A komt weinig voor in Nederland en is te voorkomen met een vaccinatie. Deze vaccinatie zit niet in het Rijksvaccinatieprogramma (RVP). De GGD heeft uitgebreid bron- en contactonderzoek gedaan. In samenwerking met de basisschool zijn informatiebrieven naar de ouders gestuurd, een informatiebijeenkomst georganiseerd en vaccinaties geadviseerd en aangeboden op de school aan leerlingen en het personeel.

Seksuele gezondheid

- De wachtlijst voor PrEP-zorg is weggewerkt in 2024. PrEP staat voor Pre-Expositie Profylaxe, een medicijn ter voorkoming van hiv. Hiermee levert de GGD Rotterdam-Rijnmond een belangrijke bijdrage aan het tegengaan van hiv en de ambitie om Nederland naar 0 nieuwe hiv-besmettingen te brengen.

Aandacht voor klimaatverandering en gezonde leefomgeving

- De GGD Rotterdam-Rijnmond werkt samen met Rotterdams WeerWoord aan een klimaatbestendige stad door de ontwikkeling van een Rotterdams hitteplan, het monitoren van nieuwe infectierisico's en veranderende milieufactoren, zoals droogte, hitte, wateroverlast en luchtkwaliteit.
- In 2024 heeft de GGD Rotterdam-Rijnmond de Green Deal Duurzame Zorg 3.0 ondertekend. Met de ondertekening van de Green Deal wil de GGD Rotterdam-Rijnmond zorg bieden die minder schadelijk is voor het milieu, maar die wel zo goed mogelijk is voor de gezondheid van de hele bevolking.

Jaarstukken 2024

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

Paginanummer in website: 157

Duurzame ontwikkelingsdoelen

Het programma Volksgezondheid draagt bij aan Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen:

- 3. Goede gezondheid en welzijn
- 11. Duurzame steden en gemeenschappen.

Voor een uitgebreide toelichting zie de [paragraaf Sustainable development goals](#).

Jaarstukken 2024

Projecten

Paginanummer in website: 158

Projecten

Niet van toepassing.

Jaarstukken 2024

Financiën

Overzicht baten en lasten

Overzicht van baten en lasten Volksgezondheid	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Baten exclusief reserves	23.060	34.778	34.168	-610
Bijdragen rijk en medeoverheden	18.370	29.413	29.493	80
Overige opbrengsten derden	4.690	5.365	4.674	-690
Lasten exclusief reserves	60.464	72.299	69.256	-3.043
Apparaatslasten	22.825	34.351	34.019	-332
Inhuur	301	5.840	5.608	-232
Overige apparaatslasten	521	665	766	101
Personeel	22.003	27.846	27.644	-201
Overige verrekeningen	82	178	371	193
Overige verrekeningen	82	178	371	193
Programmalasten	37.557	37.770	34.865	-2.904
Inkopen en uitbestede werkzaamheden	7.293	8.510	10.051	1.541
Kapitaallasten	18	18	18	0
Overige programmalasten	0	0	0	0
Sociale uitkeringen	0	0	1	1
Subsidies en inkomensoverdrachten	30.246	29.242	24.795	-4.447
Saldo voor vpb en reserveringen	-37.404	-37.521	-35.088	2.433
Saldo voor reserveringen	-37.404	-37.521	-35.088	2.433
Reserves	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0
Rotterdams Investeringsmotor	0	0	0	0
Saldo	-37.404	-37.521	-35.088	2.433

Afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting

Overzicht afwijkingen programma	Afwijking baten	Afwijking lasten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
1. Wet Maatschappelijke Ondersteuning	584	-477	0	1.061

2. Infectieziektebestrijding	696	-333	0	1.029
3. Covid-19 Vaccinatiecampagne	-1.295	-1.295	0	0
4. Diverse afwijkingen	-595	-938	0	343
Totaal afwijkingen	-610	-3.043	0	2.433

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn ten opzichte van de begroting. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn ten opzichte van de begroting.

Toelichting afwijkingen

Het saldo van programma Volksgezondheid bedraagt € 2,4 mln voordelig. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

1. Wet maatschappelijke ondersteuning

Bij de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) preventie middelen (Beleidskader goed voor elkaar met minder zorgen) is een onderbesteding van € 1,1 mln.

Dit komt doordat de specifieke uitkering Integraal Zorgakkoord (IZA) is ingezet voor de dekking van een aantal projecten, die bijdragen aan de doelen van het IZA regioplan en besparingen op de zorgkosten door investeringen in preventie.

2. Infectieziektebestrijding

Bij Infectieziektebestrijding is een onderbesteding te zien van € 1,0 mln. Dit komt doordat er extra rijksmiddelen zijn ontvangen voor de versterking van infectieziektebestrijding en de pandemische paraatheid bij GGD's. Door de krapte op de arbeidsmarkt heeft het langer geduurd om de vacatures op te vullen.

3. Covid-19 vaccinatiecampagne

De uitgaven voor de vaccinatielocaties zijn lager uitgevallen, omdat sommige locaties gratis beschikbaar zijn gesteld. Daarnaast is het aantal toegediende vaccinaties lager dan verwacht. Dat heeft ook bijgedragen aan lagere kosten. De uitgaven worden gedekt door rijksmiddelen en blijven per saldo neutraal.

4. Diverse afwijkingen

Op diverse projecten zijn er kleine over- en onderschrijdingen. Per saldo leidt dit tot een onderschrijding van € 343.000.

Programma en Rotterdamse taakvelden

Saldo programma Volksgezondheid/Rotterdams taakveld	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Volksgezondheid				
Volksgezondheid	-37.404	-37.521	-35.088	2.433
Totaal	-37.404	-37.521	-35.088	2.433

Realisatie bestemmingsreserves

Niet van toepassing op dit programma.

Jaarstukken 2024

Kaders en verbonden partijen

Paginanummer in website: 160

Kaders en verbonden partijen

Kaders

- De GGD voert wettelijke taken uit voortvloeiend uit de [Wet Publieke gezondheid](#) en de Wet Kinderopvang [wetten.nl - Regeling - Wet kinderopvang - BWBR0017017 \(overheid.nl\)](#).
- Gezonder 010 is de lokale nota gezondheidsbeleid voor de periode 2024 e.v.

Gemeenten zijn volgens de Wet kinderopvang (Wko) verantwoordelijk voor het toezicht op en de handhaving van de kwaliteit van kinderopvangvoorzieningen.

De regels en voorwaarden die aan de kinderopvang worden gesteld en waarop de inzet van toezicht en de handhaving zich richt, zijn bedoeld om verantwoorde kinderopvang te bieden, waaronder wordt verstaan het in een veilige en gezonde omgeving bieden van emotionele veiligheid aan kinderen, het bevorderen van de persoonlijke en sociale competentie van kinderen en de socialisatie van kinderen door overdracht van algemeen aanvaarde waarden en normen.

Verbonden partijen

De volgende Verbonden partijen worden ingezet om het doel van het programma te realiseren:

- GGD Rotterdam-Rijnmond
- CJG Rijnmond

Een uitgebreide toelichting is te vinden in de [paragraaf Verbonden partijen](#).

Jaarstukken 2024

Verantwoordelijke collegeleden

Paginanummer in website: 161

Verantwoordelijke collegeleden

Wethouder Achbar

Wethouder Achbar is verantwoordelijk voor de portefeuille Welzijn, Samenleven, Sport en Digitale Inclusie.

'Een lang en gezond leven is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Samen met de partners in de stad werken we aan een gezonder en vitaler Rotterdam.'

Wethouder Buijt

Wethouder Buijt is verantwoordelijk voor de portefeuille Zorg, Ouderen en Jeugdzorg.

Jaarstukken 2024

Werk en inkomen

Paginanummer in website: 162

Werk en inkomen

Rotterdamers die niet zelfstandig in een inkomen kunnen voorzien, krijgen een bijstandsuitkering. Deze uitkering geeft de noodzakelijke zekerheid en rust om stappen te zetten in de mens- en arbeidsontwikkeling. Daarbij krijgen deze Rotterdamers steun van de gemeente om hun economische zelfstandigheid naar vermogen te vergroten.

Jaarstukken 2024

Voortgang 2024

Paginanummer in website: 163

Voortgang 2024

Ontwikkeling bijstandsvolume

Collegetarget minder Rotterdammers in de bijstand: In deze collegeperiode (eind 2025) daalt het aantal bijstandsuitkeringen in Rotterdam naar 30.000

Realisatie 2023: 32.649

Mijlpaal 2024: 31.350

Realisatie 2024: 31.982

Hoewel de target niet is gehaald, is voor het eerst in jaren het aantal uitkeringen onder de 32.000 gezakt. Het bijstandsvolume daalt, tegen de landelijke trend in, steeds verder.

Op 31 december stond de teller op 31.982 uitkeringen. Een belangrijke mijlpaal. Doel blijft dat dat nog meer Rotterdammers onafhankelijk worden van een uitkering. Dat steeds meer Rotterdammers ervaren dat werk loont. Niet alleen financieel maar ook sociaal en emotioneel. Meer mensen aan het werk goed is voor de ondernemers in onze stad. Sterkere en veerkrachtigere Rotterdammers maken de stad als geheel sterker en veerkrachtiger.

Rechtmatigheid

In 2024 zijn er in totaal 873 onderzoeken naar mogelijke fraude afgerond, waarmee de streefwaarde van 850 onderzoeken is behaald. De doelstellingen die in het beleidskader 'Werk is geweldig!' zijn gesteld zijn hiermee, voor het tweede jaar, gehaald.

Het jaar 2024 heeft laten zien dat het uitvoeren van heronderzoeken een waardevol instrument is. Doordat onrechtmatigheden tijdig naar voren komen kan de bijstandsuitkering aangepast worden en kunnen grote terugvorderingen worden voorkomen. In 2024 zijn 2.360 heronderzoeken afgerond. Het aantal onrechtmatigheden is in 2024 toegenomen van 10% naar 21%. De belangrijkste oorzaak is het verlagen van de giftengrens van €2.250 naar €1.200. Hierdoor wordt vaker geconstateerd dat er sprake is van een mogelijke overschrijding en kost het uitvoeren van een heronderzoek meer tijd. Uit de opgevraagde bankafschriften blijkt dat het aantal girale betalingen fors toeneemt. Om die reden moet dus meer informatie onderzocht worden dan voorheen en kost het uitvoeren van een heronderzoek meer tijd. De streefwaarde (3.100) is vanwege voorgaande niet gehaald.

Inzet loonkostensubsidie

Eind december zijn er 1.603 Rotterdammers aan het werk met loonkostensubsidie (LKS), waarmee in 2024 een netto-groei van 199 banen is gerealiseerd.

Hoewel het doel van 1.800 banen met LKS niet is gehaald, is het belangrijk te benadrukken dat er in 2024 617 nieuwe banen zijn gestart. Dit aantal zou voldoende zijn geweest om de doelstelling te bereiken, maar doordat er ook 418 arbeidsovereenkomsten zijn geëindigd bleef de daadwerkelijke groei beperkt. Een mogelijke trend die naar verwachting ook landelijk zichtbaar wordt. Niet alle uitstroom is negatief of te beïnvloeden; 13-15% van de beëindigde arbeidsovereenkomsten betreft doorstroom naar een baan zonder LKS. Daarnaast zijn er beëindigingen door verhuizingen buiten de gemeente, pensioen of overlijden.

Monitor derde tertaal 2024 Werk en Inkomen

Voor meer specifieke informatie over de voortgang in het programma Werk en Inkomen wordt verwezen naar de derde tertaalmonitor 2024.

Financiële afwijkingen t.o.v. bijgestelde begroting 2024

Werk en inkomen	7.690
Compensatie kwijtschelding schulden Toeslagenaffaire	1.613

Tijdelijke Ondersteuning Zelfstandige Ondernemers (Tozo)	-456
Ontvangen bijdrage UWV personeelslasten	1.440
Rijnmond Arbeidsmarkt Perspectieffonds	765
Bestemmingsreserve Steun- en Herstelpakket	-800
WerkgeversServicePunt Rotterdam	1.335
Omzet Rotterdam Inclusief	-845
Gemeentelijke Garantiebanen	2.000
Herstelprogramma Functiewaardering Sociale Werkvoorziening	1.928
Rotterdam Inclusief	1.038
Jongerenloket	1.350
Onderzoeken en juridische advisering vanwege mogelijke fraude	-884
Diverse afwijkingen	-795

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn dan begroot. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn dan begroot.

Jaarstukken 2024

Doel: Inkomenszekerheid en rechtmatigheid

Paginanummer in website: 164

Doel: Inkomenszekerheid en rechtmatigheid

Wat willen we bereiken?

We verstevigen de basis voor bestaanszekerheid door rechtmatige, tijdige en voorspelbare uitkeringsverstrekking.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Bieden van toegankelijke dienstverlening met de menselijke maat;
- Actief informeren over rechten en plichten;
- Opsporen van onrechtmatigheden en fraude door middel van een verbeterde ketenaanpak.

De gemeente zet digitale instrumenten in om het aanvragen van een bijstandsuitkering zo duidelijk en toegankelijk mogelijk te maken. Rotterdammers die digitaal minder vaardig zijn of niet beschikken over de juiste middelen kunnen langskomen op een van onze locaties. De aanvraag wordt zo snel mogelijk afgehandeld, zodat er snel duidelijkheid is over het inkomen. Elke Rotterdamse bijstandsgerechtigde heeft een eigen contactpersoon. Deze medewerker geeft bij vragen over de uitkering direct zelf antwoord of gaat op zoek naar het juiste antwoord. Het gaat altijd om de balans tussen rechtvaardigheid en rechtmatigheid, en het zo mogelijk leveren van maatwerk.

Bij het ontvangen van een bijstandsuitkering horen rechten en plichten. Zo moeten bijstandsgerechtigden, op basis van de inlichtingenplicht, wijzigingen doorgeven die van belang zijn voor het bepalen van het recht op en de hoogte van de uitkering. Op basis daarvan wordt de uitkering aangepast aan de nieuwe situatie.

Een afname van niet-verwijtbare onrechtmatigheden begint bij goede en duidelijke communicatie. De gemeente informeert alle Rotterdammers met een bijstandsuitkering over de rechten en plichten die horen bij de Participatiewet. Dat gebeurt digitaal, telefonisch en via persoonlijk contact.

Soms geeft een iemand met een uitkering wijzigingen of andere informatie bewust niet of foutief door. Rotterdam wil onrechtmatigheden en fraude zoveel mogelijk terugdringen. Op drie manieren vindt onderzoek plaats naar mogelijk misbruik: heronderzoek, fraudeonderzoek en de ketenaanpak toezicht inkomen. Een heronderzoek richt zich op de rechtmatigheid van de bijstandsuitkering zonder dat er een signaal is dat er iets niet klopt. Een fraudeonderzoek vindt plaats als er signalen van fraude zijn. De gemeente verhoogt het aantal uitgevoerde heronderzoeken en fraudeonderzoeken. Daarom komen er meer sociaal rechercheurs. Zij werken samen met collega's binnen de gemeentelijke organisatie, zoals de directie Veiligheid, en met het Openbaar Ministerie en de politie. De handhavingsteams gaan dichterbij de uitvoering opereren. Dit betekent dat de fraudeteams meer in een keten georganiseerd worden.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
% Rechtmatige verstrekking van bijstand	98,41%	99,96%	> 97%	bekend voorjaar 2025	> 97%			
% Besluiten bijstandsaanvraag (levensonderhoud) binnen wettelijke termijn	94%	91%	> 90%	88%	> 90%			
Aantal afgeronde fraudeonderzoeken	267	874	850	873	850			
Aantal ingediende klachten over bejegening	59	61	< 60	51	< 60			

Toelichting indicatoren

% Rechtmatig verstrekking van bijstand: De meting vindt één keer per jaar plaats op basis van de jaarrekeningcontrole. De realisatie 2024 is bekend bij de Eerste herziening 2025.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

Voor een nadere toelichting over de voortgang van deze indicatoren wordt verwezen naar de Monitor Werk & Inkomen 3e tertaal 2024.

Jaarstukken 2024

Doel: Iedereen vooruit richting werk!

Paginanummer in website: 165

Doel: Iedereen vooruit richting werk!

Wat willen we bereiken?

- Het aantal Rotterdamse huishoudens met een bijstandsuitkering laten dalen naar 30.000 eind 2025;
- Zoveel mogelijk Rotterdammers doen mee naar vermogen en stromen uiteindelijk uit naar duurzaam werk;
- Meer mensen met een arbeidsbeperking aan de slag, passend bij hun vermogen, ontwikkeling en talenten.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Werkzoekenden ondersteunen bij de uitstroom naar duurzaam werk;
- Werkgevers – essentiële partners bij het realiseren van duurzame uitstroom – ondersteunen om gezamenlijk de personeelstekorten te verminderen;
- Rotterdammers stappen laten zetten richting werk door hen te helpen bij de praktische belemmeringen die zijn ervaren;
- Rotterdammers in een kwetsbare situatie specifieke ondersteuning bieden bij hun ontwikkeling;
- Via het gemeentelijk sociaal ontwikkelbedrijf Rotterdam Inclusief (RI) werk bieden aan Rotterdammers met een arbeidsbeperking en Rotterdammers die langdurig werkloos zijn;
- Loonkostensubsidie (LKS) inzetten om de drempel voor werkgevers te verlagen om kwetsbare Rotterdammers met een verminderde loonwaarde in dienst te nemen;
- Reguliere bedrijven, ondernemers en werkgevers stimuleren meer aangepast werk te creëren voor onze doelgroepen;
- Regionaal intensief samen te werken met partners uit het bedrijfsleven, het onderwijs en regiogemeenten;

We ondersteunen Rotterdammers die aan het einde van hun WW-periode in hun zoektocht naar werk. Inzet is een baan te vinden voor de WW-uitkering eindigt. Dit voorkomt dat zij in de bijstand terechtkomen. Werkzoekende Rotterdammers die een uitkering aanvragen, worden zo snel mogelijk benaderd door een werkcoach. Die maakt afspraken over de weg naar werk. Het gaat om duurzame uitstroom naar werk; de inzet is dat zo weinig mogelijk mensen terugkeren in een uitkeringssituatie. Zodra een werkzoekende uitstroom, stopt onze dienstverlening niet. We bieden werkzoekenden met betaald werk en inkomsten boven de bijstandsnorm maximaal zes maanden begeleiding die is gericht op werkbehoud.

Deeltijdwerk kan een belangrijke opstap zijn naar een volledige baan. Tegelijkertijd brengt deeltijdwerk vanuit een uitkering (financiële) onzekerheden met zich mee. We experimenteren met mogelijkheden om de stap naar deeltijdwerk te vergemakkelijken door deze onzekerheden te minimaliseren.

Via het WerkgeversServicepunt Rijnmond (WSPR) ondersteunt de gemeente zowel het mkb als grotere ondernemingen bij personele vraagstukken. Momenteel zijn er meer vacatures dan beschikbaar personeel. De gemeente stimuleert daarom werkgevers om op een pragmatische manier personeel te werven, bijvoorbeeld door meer te kijken naar competenties dan formele kwalificaties. Daarnaast brengt de gemeente werkgevers en werkzoekenden op diverse manieren bij elkaar en maakt informatie over elkaar inzichtelijk. De focus ligt daarbij op maatschappelijk cruciale beroepen en de drie grote transitieën waar onze regio momenteel mee te maken heeft: digitalisering, energietransitie en de overgang naar een circulaire economie.

Rotterdammers die praktische belemmeringen ervaren om stappen te zetten gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid, participatie en het vinden van werk, kunnen rekenen op hulp van de gemeente. Dat gebeurt bij voorkeur in combinatie met op werk en leren gerichte activiteiten. Maar ook is er inzet op de beheersing van de Nederlandse taal, op het voorkomen van schulden en op beschikbare kinderopvang.

Zo nodig krijgen Rotterdammers in een kwetsbare situatie specifieke ondersteuning bij hun ontwikkeling. Het gaat bijvoorbeeld over werkzoekenden met een specifieke belemmering, werkzoekenden uit bepaalde leeftijdscategorieën of met een bepaalde verblijfsstatus. Het gaat om: Rotterdammers met fysieke en/of psychische problematiek, jongeren, Rotterdammers met een licht verstandelijke beperking, ouderen, langdurig werklozen met een kwetsbare arbeidsmarktpositie, statushouders en niet-uitkeringsgerechtigden.

Om Rotterdammers met een arbeidsbeperking en/of langdurig werklozen aan het werk te helpen, zet Rotterdam Inclusief onder andere in op detachering van medewerkers met een SW- of Nieuw Beschut-indicatie bij reguliere werkgevers. Rotterdam Inclusief biedt hen zo nodig jobcoaching. Werknemers die door een arbeidsbeperking niet bij een reguliere werkgever aan de slag kunnen, biedt Rotterdam Inclusief werk in een beschutte omgeving. Ook is er inzet op simpel switchen, supported employment en zichtbare aanwezigheid op Zuid.

Om meer Rotterdammers te laten werken, intensificeert de gemeente de inzet van loonkostensubsidie, het aanbieden van aanvullende voorzieningen als jobcoaching, werkplekaanpassingen en vervoer, en het realiseren van - al dan niet gemeentelijke - garantiebannen.

We stimuleren werkgevers om meer aangepast werk te creëren voor onze doelgroep. Dat doen we door middel van het stimuleren van de beweging richting de impacteconomie, de Rotterdamse werkgelegenheidsparagraaf en social return. De kans op passende matches tussen

werkzoekenden en werkgevers wordt verrgroot door instrumenten als jobcarving, jobcreatie en open hiring. Het WSPR adviseert werkgevers hoe zij deze instrumenten kunnen toepassen.

In regionale samenwerking zijn al meerdere geslaagde programma's en projecten opgezet. Alle partners hebben de ambitie uitgesproken om de komende jaren meer mensen uit de regio te helpen om ontwikkelstappen te zetten en duurzaam werk te vinden en te behouden. Om dat te kunnen doen, starten we met het Rijnmonds Arbeidsmarktperspectieffonds, komt er een Regionaal Werkcentrum en neemt de gemeente Rotterdam deel aan andere samenwerkingsinitiatieven.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Collegetarget minder Rotterdammers in de bijstand: In deze collegeperiode (eind 2025) daalt het aantal bijstandsuitkeringen in Rotterdam naar 30.000 *	32.975	32.649	31.350	31.982	30.000	eindwaarde 30.000		
Instroom in de bijstand	5.223	6.655		6.271				
Uitstroom - naar werk - overig	2.684 3.497	3.385 3.596		3.351 3.587				
Aantal Rotterdammers aan het werk met loonkostensubsidie (LKS)	1.179	1.404	1.800	1.603	2.100			
Aantal gerealiseerde gemeentelijke garantiebanen	509	551	600	589				
Aantal gerealiseerde banen Nieuw Beschut	237	311	400	351				
% van de werkzoekenden bij Prestatie010 die actieve dienstverlening ontvangt, heeft een geregistreerde tegenprestatie ***	76%	75%	80%	82%				
% van de werkzoekenden bij Prestatie010 die actieve dienstverlening ontvangt, zet een stap in de persoonlijke ontwikkeling ***	33%	50%	70%	69%				

* Startpunt (0-meting Rekenkamer) voor deze collegetarget is de stand van 1 juli 2022, namelijk 34.028 bijstandsuitkeringen.

** Dit zijn ramingen die jaarlijks worden bijgesteld. Leidend hierin is de collegetarget om eind 2025 het aantal bijstandsuitkeringen te laten dalen tot 30.000.

*** Deze indicatoren zijn aangepast in het licht van de herijking dienstverlening. Deze indicatoren richten zich nu op de doelgroep van Prestatie010 die dienstverlening van een activeringscoach ontvangt. De groep die reactieve dienstverlening krijgt, wordt in deze indicatoren niet meer meegenomen.

Toelichting indicatoren

Voor een nadere toelichting over de voortgang van deze indicatoren wordt verwezen naar de Monitor Werk & Inkomen 3e tertaal 2024.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

Voor een nadere toelichting over de voortgang van deze indicatoren wordt verwezen naar de Monitor Werk & Inkomen 3e tertaal 2024.

Jaarstukken 2024

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

Paginanummer in website: 166

Duurzame ontwikkelingsdoelen

Het programma Werk en inkomen draagt bij aan Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen 8. Eerlijk werk en economische groei.

Voor een uitgebreide toelichting zie de [paragraaf Sustainable development goals](#).

Jaarstukken 2024

Projecten

Paginanummer in website: 167

Projecten

Adidas

In 2020 is besloten de G4 samenwerking ten behoeve van de IT-dienstverlening voor onder meer de domeinen Werk en Klantinteractie te stoppen. Voor beide domeinen is binnen Rotterdam besloten de IT-dienstverlening te vervangen door een applicatie genaamd Thomas. Thomas is de digitale basisoplossing voor de kwetsbare Rotterdammer en de professional. Met Thomas stellen we onder meer de applicaties Edison en RMW (Re-integratie Module Werk) buiten gebruik en bouwen we een modern burger- en professional portaal. Dit is een complexe en omvangrijke opgave met een innovatief karakter, waarbij we als stad vooroplopen in deze ontwikkeling.

De voortgang van het project Adidas is opgenomen in de Monitor ICT Projecten.

Jaarstukken 2024

Financiën

Paginanummer in website: 168

Financiën

Overzicht baten en lasten

Overzicht van baten en lasten Werk en inkomen	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Baten exclusief reserves	592.271	607.214	606.354	-861
Bijdragen rijk en medeoverheden	578.469	595.386	596.943	1.557
Overige opbrengsten derden	13.802	11.829	9.386	-2.443
Overige baten	0	0	24	24
Lasten exclusief reserves	843.450	899.826	880.651	-19.175
Apparaatslasten	176.897	186.440	183.916	-2.524
Inhuur	6.305	2.344	4.913	2.569
Overige apparaatslasten	5.409	4.004	3.846	-158
Personeel	165.182	180.091	175.157	-4.934
Overige verrekeningen	-2.123	1.001	374	-627
Overige verrekeningen	-2.123	1.001	374	-627
Programmalasten	668.676	712.386	696.361	-16.025
Financieringslasten	0	0	0	0
Inkopen en uitbestede werkzaamheden	42.494	38.896	28.390	-10.506
Kapitaallasten	0	0	8	8
Overige programmalasten	116	-1.650	-10.562	-8.912
Salariskosten WSW en WIW	57.005	63.760	58.013	-5.747
Sociale uitkeringen	554.075	592.662	599.408	6.746
Subsidies en inkomensoverdrachten	14.986	18.718	21.103	2.385
Saldo voor vpb en reserveringen	-251.179	-292.612	-274.298	18.315
Saldo voor reserveringen	-251.179	-292.612	-274.298	18.315
Reserves	3.709	16.675	6.050	-10.625
Onttrekking reserves	4.940	49.547	38.922	-10.625
Begeleiding naar werk voor Statushouders	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Armoedebeloid	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Bijzondere bijstand, studenten	0	400	319	-81
Bestemmingsreserve Breed Offensief	0	738	616	-122
Bestemmingsreserve BUIG (uitkeringen Participatiewet e.d.)	1.231	35.557	31.869	-3.688
Bestemmingsreserve Dichterbij dan je denkt	358	358	149	-209
Bestemmingsreserve Doorlopende werkzaamheden Tozo-regeling	1.451	1.451	996	-456
Bestemmingsreserve Herinrichten instrument Hallo Werk t.b.v. Pro VSO jongeren	0	76	76	0
Bestemmingsreserve Herstelprogramma Functiewaardering SW	0	3.817	0	-3.817

Bestemmingsreserve Impuls baankansen speciaal voortgezet onderwijs	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Spaarsaldo Participatiebudget	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds	1.900	6.943	4.678	-2.265
Bestemmingsreserve Uitvoering energietoeslag	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Uitvoeringskosten kwijschelding - Toeslagenaffaire	0	206	219	13
Rotterdams Investeringsmotor	0	0	0	0
Toevoeging reserves	1.231	33.571	33.571	0
Begeleiding naar werk voor Statushouders	0	0	0	0
Bestemmingsreserve BUIG (uitkeringen Participatiewet e.d.)	1.231	30.409	30.409	0
Bestemmingsreserve RAP fonds	0	1.696	1.696	0
Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds	0	1.466	1.466	0
Vrijval reserves	0	700	700	0
Bestemmingsreserve Breed Offensief	0	200	200	0
Bestemmingsreserve BUIG (uitkeringen Participatiewet e.d.)	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Doorlopende werkzaamheden Tozo-regeling	0	0	0	0
Bestemmingsreserve MaaS en Ma!N	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Nieuw Beschut	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds	0	500	500	0
Bestemmingsreserve Uitvoeringskosten RBZ	0	0	0	0
Saldo	-247.470	-275.937	-268.247	7.690

Afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting

Overzicht afwijkingen programma	Afwijking baten	Afwijking lasten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
1. BUIG-saldo 2024	100	-3.588	-3.688	0
2. Compensatie kwijschelding schulden Toeslagenaffaire	1.600	0	13	1.613
3. Tijdelijke Ondersteuning Zelfstandige Ondernemers	-1.100	-1.100	-456	-456
4. Opvang Vluchtelingen Oekrainers	2.080	2.080	0	0
5. Ontvangen bijdrage UWV personeelslasten	1.440	0	0	1.440
6. Rijnmond Arbeidsmarkt Perspectieffonds	165	-600	0	765
7. Bestemmingsreserve Steun- en Herstelpakket	0	0	-800	-800
8. WerkgeversServicePunt Rotterdam	-345	-3.355	-1.675	1.335
9. Omzet Rotterdam Inclusief	-3.770	-2.925	0	-845

10. Gemeentelijke Garantiebanen	0	-2.000	0	2.000
11. Herstelprogramma Functiewaardering Sociale Werkvoorziening	0	-5.745	-3.817	1.928
12. Rotterdam Inclusief	0	-1.160	-122	1.038
13. Jongerenloket	-1.000	-2.430	-80	1.350
14. Onderzoeken en juridische advisering vanwege mogelijke fraude	0	884	0	-884
15. Diverse afwijkingen	-31	764	0	-795
Totaal afwijkingen	-861	-19.175	-10.625	7.690

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn ten opzichte van de begroting. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn ten opzichte van de begroting.

Toelichting afwijkingen

Het saldo van het programma bedraagt € 7,6 mln voordelig. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

1. BUIG-saldo 2024

Het definitieve budget voor Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG) 2024 voor Rotterdam bedraagt € 575 mln. De totale uitkeringslasten inclusief loonkostensubsidie (LKS) bedragen € 603,6 mln. Hiervan is € 19,6 mln voor LKS. Het BUIG-tekort inclusief LKS 2024 bedraagt daarmee € 28,6 mln. Dit is € 2,4 mln lager dan eerder werd begroot. Door het lagere BUIG-tekort, en na enkele technische verrekningen, hoeft er € 3,6 mln minder aan de reserve BUIG te worden onttrokken.

2. Compensatie kwijtschelding schulden Toeslagenaffaire

Het gaat hier om een vordering van € 1,6 mln van de gemeente op het Rijk. Het gaat om gemeentelijke schulden die zijn kwijt gescholden voor slachtoffers van de Toeslagenaffaire.

3. Tijdelijke Ondersteuning Zelfstandige Ondernemers

De regeling Tijdelijke Overbrugging Zelfstandige Ondernemers (TOZO) is in 2020 tot stand gekomen als een tijdelijke regeling voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers. De regeling is bedoeld voor ondernemers die door de coronacrisis financieel in de problemen kwamen en niet in hun levensonderhoud konden voorzien. In 2024 is voor een totaal van € 1,1 mln meer ontvangen dan begroot aan vorderingen op levensonderhoud, bedrijfskredieten en voorschotten TOZO. Dit leidde tot een terugvordering van het Rijk voor hetzelfde bedrag. De uitvoeringslasten zijn lager dan begroot. Daardoor hoeft € 456.000 minder te worden onttrokken vanuit een hiervoor gevormde Bestemmingsreserve Doorlopende werkzaamheden TOZO-regeling.

4. Opvang Vluchtelingen Oekraïners

Voor een bedrag van € 1,2 mln zijn leefgelden voor de gemeentelijke opvang begroot. Het gaat hier om leefgelden voor zowel de gemeentelijke als particuliere opvang. De werkelijke uitgaven in 2024 (en daarmee ook de baten) bedragen € 3,3 mln en zijn dus bijna € 2,1 mln hoger dan begroot.

5. Ontvangen bijdrage UWV personeelslasten

Vanuit het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) is € 1,4 mln meer ontvangen dan begroot voor een financiële bijdrage bij ziekte, zwangerschapsverlof en ouderschapsverlof.

6. Rijnmond Arbeidsmarkt Perspectieffonds

In 2024 is het subsidiebedrag voor het Rijnmond Arbeidsmarkt Perspectieffonds verstrekt. De toegekende subsidies hebben echter tot € 600.000 minder lasten geleid in 2024. Hier staan wel verplichtingen voor de komende jaren tegenover. In 2025 is een bijdrage ontvangen van een regiogemeente voor het fonds. Bij de jaarrekening is daarom een bestemmingsvoorstel ingediend van € 765.000.

7. Bestemmingsreserve Steun- en Herstelpakket

Voor de Taakmutatie Gemeentefonds Crisisdienstverlening was een onttrekking begroot voor projecten die bij andere begrotingsprogramma's gerealiseerd zouden worden. Voor het grootste deel betreft dit een onttrekking van € 500.000 voor de cofinanciering van de regeling JTF-scholingsvoucher die niet is gedaan. Er zijn wel vouchers verstrekt, maar er zijn nog geen declaraties binnengekomen. Daardoor zullen de lasten later worden geboekt.

Daarnaast is op twee projecten, in het kader van het programma jeugdwerkgelegenheid, sprake van een lagere onttrekking van ca. € 300.000. Dit wordt veroorzaakt doordat het project START later is gestart. Op het project Nieuwe Energie voor de Bouw en Techniek is sprake van lagere instroomaantallen dan vooraf verwacht. Werkzaamheden voor deze projecten lopen door in 2025.

8. WerkgeversServicePunt Rotterdam

Bij het WSPR is een onderbesteding van € 1,3 mln. Dit wordt veroorzaakt doordat voor het instrument dealmaking wel diverse nieuwe meerjarige afspraken zijn gemaakt, maar plaatsingen hierop deels nog moeten volgen. Hierdoor zijn minder kosten gemaakt. Verder lag de focus bij het Regionaal Bureau Zelfstandigen (RBZ) vooral op schuldhulpdienstverlening aan ondernemers en minder op ondersteuning aan startende ondernemers. De kosten voor schuldhulpdienstverlening komen terecht bij het programma Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving. Daarnaast zijn op verschillende overige onderdelen van het WSPR kleine onderbestedingen gerealiseerd. Daardoor hoeft € 1,7 mln minder te worden onttrokken vanuit een hiervoor gevormde Bestemmingsreserve Dichterbij dan je denkt, Taakmutatie Gemeentefonds Perspectief op Werk en Taakmutatie Gemeentefonds Crisisdienstverlening.

9. Omzet Rotterdam Inclusief

Over 2024 is de gerealiseerde omzet € 21,5 mln. Dit is € 900.000 lager dan begroot. Hoewel de interne omzet hoger is dan begroot (€ 2,9 mln) is de externe omzet (€ 3,8 mln) lager uitgevallen.

10. Gemeentelijke garantiebannen

De uitgaven op gemeentelijke garantiebannen zijn € 2 mln lager dan begroot. Dit komt omdat de doelstelling voor de gemeentelijke garantiebannen niet helemaal is behaald. En doordat garantiebannen tijdelijk zijn ingevuld. In 2024 daalde (tijdelijk) het aantal vacatures binnen de organisatie. Wel voldoen we aan het quotum voor de Wet banenafpraak met het aantal behaalde garantiebannen.

11. Herstelprogramma Functiewaardering Sociale Werkvoorziening

In 2023 is het herstelprogramma rond de functiewaardering van de medewerkers van de Sociale Werkvoorziening (SW) gestart. In 2018 was geconstateerd dat het functiehuis voor de cao SW niet actueel was. Voor de eerste groep medewerkers is het herstelprogramma bijna afgerond. Bij de jaarrekening 2023 is voor de nabetaling van die groep een bestemmingsreserve gevormd. Door gewijzigde afspraken met de Belastingdienst, hebben de nabetalingen nog niet plaatsgevonden. Dit resulteert in een onderbesteding van € 5,9 mln. Tevens is de Bestemmingsreserve Herstelprogramma Functiewaardering SW van € 3,8 mln. niet aangewend.

Om in 2025 aan de betalingsverplichting over 2024 en nabetaling van het herstelprogramma voor het de overige SW-medewerkers te kunnen voldoen, wordt een nieuw bestemmingsvoorstel ingediend.

12. Rotterdam Inclusief

Er resteert een onderbesteding bij Rotterdam Inclusief van € 1,0 mln. Deze bestaat uit minder uitgaven op salarislasten van € 1,4 mln. door het (tijdelijk) niet invullen van vacatures. Er is € 340.000 meer uitgegeven aan leasekosten en opstartkosten Werkstation op Zuid. Daardoor hoeft € 122.000 minder te worden onttrokken vanuit een hiervoor gevormde Bestemmingsreserve Breed Offensief.

13. Jongerenloket

Bij het Jongerenloket is een onderbesteding gerealiseerd van € 2,4 mln. Dit wordt verklaard door de latere start dan gepland van de programma's Vroege Start en Steun Tijd Aandacht Richting en Toekomst (START). En er waren onvoldoende deelnemers voor de trajecten. Hierdoor vallen de baten en lasten lager uit dan begroot. Daardoor hoeft € 80.000 minder te worden onttrokken vanuit een hiervoor gevormde Bestemmingsreserve Bijzondere bijstand, studenten.

14. Onderzoeken en juridische advisering vanwege mogelijke fraude

In opdracht van het college van B&W zijn begin 2024 twee onafhankelijke onderzoeken gestart naar mogelijke fraude bij de gemeente Rotterdam (specifiek het cluster Stadsontwikkeling). Met collegebrief 25bb000792 is de raad geïnformeerd over de tussentijdse uitkomsten van deze onderzoeken. Bovendien heeft de gemeente juridische ondersteuning ingeschakeld. De kosten voor deze onderzoeken en advisering waren niet begroot, en leidden in 2024 tot een overschrijding van € 884.000.

De kosten zijn geboekt binnen dit begrotingsprogramma, omdat het ambtelijke opdrachtgeverschap voor deze onderzoeken hier organisatorisch was belegd. Voor meer informatie over deze onderzoeken, zie de tegel 'frauderisicomanagement' in de paragraaf bedrijfsvoering in deze jaarstukken

15. Diverse afwijkingen

Het gaat hier om een saldo van verschillende kleinere lastenoverschrijdingen.

Programma en Rotterdamse taakvelden

Saldo programma Werk en inkomen/Rotterdams taakveld	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Werk en inkomen				
Arbeidsparticipatie - Maatschappelijk	-23.075	-23.398	-22.052	1.345
Arbeidsparticipatie - Werk	-66.628	-66.319	-64.691	1.628
Begeleide participatie	-104.339	-107.005	-102.418	4.587
Inkomensregelingen - Inkomen	-53.427	-79.215	-79.085	130
Totaal	-247.470	-275.937	-268.247	7.690

Realisatie bestemmingsreserves

Onder dit programma vallen de volgende reserves:

Realisatie bestemmingsreserves Werk en inkomen	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Werk en inkomen	40.236	32.105	33.925	200	38.216
Bestemmingsreserve Breed Offensief	938	0	616	200	122

Realisatie bestemmingsreserves Werk en inkomen	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Werk en inkomen	40.236	32.105	33.925	200	38.216
Bestemmingsreserve Breed Offensief	938	0	616	200	122

Doel reserve: De bestemmingsreserve is gevormd om de kosten voor Breed Offensief uit te dekken. Hiervoor zijn specifieke Rijks gelden voor ontvangen.

Raadsbesluit: Jaarrekening 2021 (einddatum 31-12-2024)

	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	938	0	616	200	122
	Begroting 2024	938	0	738	200	0
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-122	0	122

Bestemmingsreserve BUIG (uitkeringen Participatiewet e.d.)	30.676	30.409	31.869	0	29.217

Realisatie bestemmingsreserves Werk en inkomen	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Werk en inkomen	40.236	32.105	33.925	200	38.216
Bestemmingsreserve BUIG (uitkeringen Participatiewet e.d.)	30.676	30.409	31.869	0	29.217

Doel reserve: De bestemmingsreserve is gevormd om een eventueel toekomstig tekort te dekken op de WWB-inkomensdeel en de (verlaagde) rijksuitkering.

Raadsbesluit: Eerste bestuursrapportage 2015 (einddatum niet van toepassing)

	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	30.676	30.409	31.869	0	29.217
	Begroting 2024	30.676	30.409	35.557	0	25.528
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-3.688	0	3.688

Bestemmingsreserve Dichterbij dan je denkt	583	0	149	0	433

Realisatie bestemmingsreserves Werk en inkomen	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Werk en inkomen	40.236	32.105	33.925	200	38.216
Bestemmingsreserve Dichterbij dan je denkt	583	0	149	0	433

Doel reserve:

Raadsbesluit: Jaarrekening 2022 (einddatum 31-12-2025)

	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	583	0	149	0	433

	Begroting 2024	583	0	358	0	225		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-209	0	209		
Bestemmingsreserve Doorlopende werkzaamheden Tozo-regeling			3.597		0	996	0	2.602
Realisatie bestemmingsreserves Werk en inkomen		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024		
Werk en inkomen		40.236	32.105	33.925	200	38.216		
Bestemmingsreserve Doorlopende werkzaamheden Tozo-regeling		3.597	0	996	0	2.602		
Doel reserve:	De bestemmingsreserve Doorlopende werkzaamheden Tozo-regeling is bestemd voor het dekken van de uitvoeringskosten van doorlopende werkzaamheden die gestart zijn in 2020 en nog doorlopen in volgende jaren.							
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2020 (einddatum 31-12-2026)							
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand		
	Realisatie 2024	3.597	0	996	0	2.602		
	Begroting 2024	3.597	0	1.451	0	2.146		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-456	0	456		
Bestemmingsreserve Herinrichten instrument Hallo Werk t.b.v. Pro VSO jongeren			76		0	76	0	0
Realisatie bestemmingsreserves Werk en inkomen		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024		
Werk en inkomen		40.236	32.105	33.925	200	38.216		
Bestemmingsreserve Herinrichten instrument Hallo Werk t.b.v. Pro VSO jongeren		76	0	76	0	0		
Doel reserve:	In 2021 heeft Wenl van een fonds een bedrag van 310K ontvangen om het instrument HalloWerk toegankelijk te maken voor ProVSO jongeren. Mede door Corona is er in 2021 niet gestart met het werk. Het gaat hier dus om van derden ontvangen geld.							
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2021 (einddatum 31-12-2024)							
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand		
	Realisatie 2024	76	0	76	0	0		
	Begroting 2024	76	0	76	0	0		
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0		
Bestemmingsreserve Herstelprogramma Functiewaardering SW			3.817		0	0	0	3.817
Realisatie bestemmingsreserves Werk en inkomen		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024		
Werk en inkomen		40.236	32.105	33.925	200	38.216		
Bestemmingsreserve Herstelprogramma Functiewaardering SW		3.817	0	0	0	3.817		

Doel reserve:	Herstelprogramma Functiewaardering SW					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2023 (einddatum 31-12-2024)					
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	3.817	0	0	0	3.817
	Begroting 2024	3.817	0	3.817	0	0
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-3.817	0	3.817
Bestemmingsreserve Impuls baankansen speciaal voortgezet onderwijs			0	0	0	0
Realisatie bestemmingsreserves Werk en inkomen	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Werk en inkomen	40.236	32.105	33.925	200	38.216	
Bestemmingsreserve Impuls baankansen speciaal voortgezet onderwijs			0	0	0	0
Doel reserve:	De bestemmingsreserve is gevormd om de rijksbijdrage ten behoeve van het praktijk en speciaal onderwijs te verantwoorden.					
Raadsbesluit:	10m bestuursrapportage 2018 (einddatum 31-12-2023)					
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	0	0	0	0	0
	Begroting 2024	0	0	0	0	0
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve RAP fonds			0	1.696	0	0
Realisatie bestemmingsreserves Werk en inkomen	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Werk en inkomen	40.236	32.105	33.925	200	38.216	
Bestemmingsreserve RAP fonds			0	1.696	0	1.696
Doel reserve:	Met het Rijnmonds Arbeidsmarkt Perspectief (RAP) fonds worden subsidies verstrekt aan partijen in de regio. De uitbetalingen van de subsidies lopen over de jaargrens heen.					
Raadsbesluit:	2e herziening 2024 (einddatum 31-12-2028)					
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	0	1.696	0	0	1.696
	Begroting 2024	0	1.696	0	0	1.696
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Uitvoeringskosten kwijschelding - Toeslagenaffaire			548	0	219	0
Realisatie bestemmingsreserves Werk en inkomen	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Werk en inkomen	40.236	32.105	33.925	200	38.216	

Bestemmingsreserve Uitvoeringskosten kwijtschelding - Toeslagenaffaire	548	0	219	0	328	
Doel reserve:	Het dekken van uitvoeringskosten in 2022 ev.					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2021 (einddatum 31-12-2026)					
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	548	0	219	0	328
	Begroting 2024	548	0	206	0	342
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	13	0	-13

Jaarstukken 2024

Kaders en verbonden partijen

Paginanummer in website: 169

Kaders en verbonden partijen

Kaders

- [Beleidskader Participatie 2023-2026](#)
- Tweede tertaaltertaalmonitor Werk en Inkomen 2024

Verbonden partijen

De volgende Verbonden partijen zetten zich in om het doel van het programma te realiseren:

- Wigo4it C.V.

Een uitgebreide toelichting is te vinden in de [paragraaf Verbonden partijen](#).

Jaarstukken 2024

Verantwoordelijke collegeleden

Paginanummer in website: 170

Verantwoordelijke collegeleden

Wethouder Versnel

Wethouder Versnel is verantwoordelijk voor de portefeuille Werk & Inkomen, Nationaal Programma Rotterdam Zuid en EU-arbeidsmigranten.

'We willen zoveel mogelijk Rotterdammers aan het werk en uit de bijstand helpen. En met de grote hoeveelheid vacatures is dit HET moment om daarin flinke stappen vooruit te zetten. We hebben iedereen nodig in onze stad.'

Jaarstukken 2024

Zorg, welzijn en wijkteams

Paginanummer in website: 171

Zorg, welzijn en wijkteams

Met het programma Zorg, welzijn en wijkteams beschermt en bevordert de gemeente de gezondheid van Rotterdammers. Het programma richt zich er ook op dat Rotterdammers zich op alle levensterreinen zelfstandig kunnen redden, zo nodig met een beroep op familie, vrienden en burens. De gemeente zorgt voor passende ondersteuning en hulp voor Rotterdammers die dat nodig hebben. Verder bevordert de gemeente dat kinderen en jongeren kansrijk, veilig en gezond kunnen opgroeien.

Jaarstukken 2024

Voortgang 2024

Paginanummer in website: 172

Voortgang 2024

Jeugd

Collegetarget Jeugdpreventie: Vanaf 2023 ronden jaarlijks gemiddeld 5.000 kinderen en jongeren (en/of hun ouders/verzorgers) een goed onderbouwde of bewezen effectieve preventieve jeugdinterventie af.

Realisatie 2023: **5.602**

Mijlpaal 2024: **5.000**

Realisatie 2024: **2.083 (eerste 6 maanden)**

De realisatie tot en met december wordt conform het definitieboekje met de raad gedeeld bij de Tweede herziening 2025. De verwachting is positief: de realisatie van de eerste 6 maanden in 2024 ligt ruim voor op de realisatie van de eerste 6 maanden van 2023.

Schoolmaatschappelijk werk

Het doel is om met het Schoolmaatschappelijk werk (SMW) signalen eerder in beeld te brengen. Daardoor groeien zorgvragen niet onnodig uit tot problemen die dan alleen nog maar opgelost kunnen worden met zwaardere (specialistische) zorg. In 2023 is het nieuwe sturings- en kwaliteitskader Schoolmaatschappelijke werk Rotterdam ingevoerd. Daarmee stuurt de gemeente op een optimale positionering en kwaliteit van het schoolmaatschappelijk werk op alle scholen van primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs in Rotterdam. In 2024 is met dit nieuwe kader in het primair onderwijs inzet schoolmaatschappelijk werk bekostigd met behulp van een verdeelmodel dat uitgaat van de behoefte van de leerlingen. Daardoor ontstond er relatief meer ruimte om de leerlingen die dit het hardst nodig hebben extra te ondersteunen.

Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)

Ook het CJG zet zich in om tijdig ontwikkelings- en opvoedproblemen te signaleren en ontwikkelachterstanden en jeugdhulp te voorkomen. Het CJG heeft hiervoor ook in 2024 een divers ondersteuningsaanbod beschikbaar en ingezet op het gebied van gezondheid en opvoeding. Waaronder contactmomenten, voorlichtingen en trainingen, op meer dan 20 Rotterdamse locaties voor Rotterdamse ouders en kinderen in de leeftijd van –9 maanden tot 18 jaar.

Schoolzorgteams

In een schoolzorgteam werken de intern begeleider van de school, de SMW'er, de medewerker van het wijkteam en de schoolcontactpersoon van Passend Primair Onderwijs (PPO) Rotterdam samen om leerlingen die hulp nodig hebben te signaleren en hulp te bieden. Eind 2024 was op 122 basisscholen een schoolzorgteam actief. Het gaat daarbij om de basisscholen met een complexe leerlingenpopulatie en enkele scholen in het speciaal basisonderwijs (SBO).

Uit de doorlopend uitgevoerde evaluaties in 2024 op scholen met een Schoolzorgteam blijkt dat de ervaringen van de scholen en de professionals uit de schoolzorgteams veelal positief zijn. Vooral de korte lijnen tussen school en professionals worden gewaardeerd, evenals de laagdrempeligheid voor ouders om vragen te stellen. Er vindt structurele monitoring plaats om de langetermijneffecten van de schoolzorgteams zichtbaar te maken.

Daarnaast is het CJG in 2023 gestart met een pilot om te kijken welke inzet de schoolzorgteams van het CJG wensen. Tot eind 2024 is op 10 basisscholen een laagdrempelige pilot uitgevoerd om de meerwaarde te onderzoeken van deelname van het CJG aan het schoolzorgteam. Het CJG heeft een tussenevaluatie van de pilot uitgevoerd. Hieruit bleek dat de deelname van CJG aan het schoolzorgteam een positief effect heeft op de samenwerking tussen CJG en de school. Omdat het CJG meer tijd nodig had om conclusies te kunnen trekken over de meerwaarde van hun deelname aan de schoolzorgteams, is de pilot verlengd tot eind 2024. Het CJG levert uiterlijk in het tweede kwartaal 2025 een eindevaluatie op zodat besloten kan worden hoe de toekomstige samenwerking tussen onderwijs en CJG zal worden vormgegeven.

Jongerenhubs gericht op talentontwikkeling

Het college wil jongeren meer ruimte geven. Daarom zijn hubs voor jongeren ontwikkeld, waarin ze elkaar ontmoeten, participeren en hun talenten ontwikkelen. In 2024 zijn 20 Jongerenhubs geopend. Er is een infographic over jongerenhubs opgesteld voor partnerorganisaties, gemeenteambtenaren en gemeenteraad. Dit maakt duidelijk wat een Jongerenhub precies is – en wat het juist niet is. In het eerste half jaar van 2025 worden nog 4 hubs geopend, daarmee zijn de 33 geplande jongerenhubs gerealiseerd. In 2025 wordt gemonitord hoeveel jongeren bereikt worden en welke inhoudelijke doelen worden bereikt.

Welzijn

Welzijn omvat gebiedsgerichte, laagdrempelige en niet-geïndiceerde ondersteuning dicht bij de leefwereld van Rotterdammers. In de welzijnsopdracht voeren zes gecontracteerde partijen de welzijnsopdracht uit voor de doelgroepen uit Heel de Stad (generatie zonder achterstanden, kwetsbare personen en ouderen).

Welzijnspartijen en andere (in)formele partijen spelen een belangrijke rol in de beweging naar voren die nodig is om ons stelsel houdbaar te houden. In november 2024 is een bijeenkomst georganiseerd voor partijen uit het voorveld. Tijdens deze bijeenkomst is iedereen uitgenodigd mee te bouwen aan beleid over de Sociale Basis in onze stad. Hieraan werken we verder in 2025.

Met de raad is afgesproken in de loop van 2025 weer gegevens over Preventie en Welzijn op te nemen in de Raadsmonitor ZWW.

De subsidieregeling Couleur Locale is in het leven geroepen om naast de welzijnsopdracht lokale initiatieven voor het organiseren van welzijnsactiviteiten te ondersteunen. In 2024 is de regeling versoepeld en werd een tweede ronde georganiseerd. Ondanks deze inspanningen is het gebruik van de regeling iets lager dan in 2023: 81 initiatieven hebben in 2024 een Couleur Locale aanvraag gehonoreerd gekregen. In 2023 waren dat er 91.

Bestuursopdrachten in het Zorgdomein

Bestuursopdracht Zorg (BOZ)

Ook in 2024 stonden de houdbaarheid, uitvoerbaarheid en betaalbaarheid van de zorg onder toenemende druk. De bestuursopdracht Zorg (BOZ) is bedoeld om oplossingen te bedenken om de groeiende vraag en de oplopende gemeentelijke zorguitgaven te remmen, om zo de zorg voor de Rotterdammers toekomstbestendig te houden.

In mei 2024 stelde de gemeenteraad het plan 'Passende Zorg voor Heel de Stad' vast. Dit plan biedt het kader voor het aanbod aan maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp voor Rotterdammers. Het plan vormt het kader waarbinnen de BOZ wordt opgepakt. In mei is ook de derde set met maatregelen gepresenteerd. De voortgang van de BOZ-maatregelen kunt u vinden onder Bestuursopdrachten in Zorgdomein.

In 2024 zijn in Bloemhof en Schiebroek de pilots bestaanszekerheid gestart zodat bewoners en professionals in het sociaal domein zich meer kunnen inzetten voor bestaanszekerheid. De eerste signalen zijn positief en laten een kostenbesparing in de zorg zien. Besloten is om de pilots te continueren en meer kennis te vergaren voor een goed borgings- en opschalingsvoorstel.

Voor een succesvolle transitie is een cultuuromslag nodig. Intern is in 2024 gestart met 'Samen Zuinig op Zorg'; eind dit jaar kwamen hier voorstellen uit die bijdragen aan het verbeteren van de toegang tot zorg en herijking van de dienstverlening.

Daarnaast is in 2024 de campagne 'Praat vandaag over morgen 010' uitgevoerd om Rotterdammers aan te sporen nu al na te denken en te praten over hoe ze later in hun leven de zorg willen organiseren. In november vond het evenement 'Toekomstbestendige zorg in Rotterdam' plaats (voor alle zorg- en welzijnsprofessionals).

Regionale Bestuursopdracht Kostenbeheersing (RBOK)

De kosten voor de jeugdzorg in de gemeente Rotterdam zijn de afgelopen jaren, zoals ook in merendeel van Nederland, fors toegenomen. Om deze kosten verder te beheersen is - naast de Rotterdamse bestuursopdracht Zorg (BOZ) – in 2024 een Regionale Bestuursopdracht Kostenbeheersing (RBOK) gestart. Samen met regiogemeenten en de jeugdzorgaanbieders werkt de gemeente aan het terugdringen van de kostenstijging. De eerste van deze maatregelen zijn uitgewerkt en ingevoerd. Naast de BOZ en de RBOK is een extra Rotterdamse ambitie afgesproken (oplopend van € 6,9 mln in 2025 naar € 26,3 mln in 2028). De maatregelen voor deze extra ambitie zijn momenteel in ontwikkeling of in uitwerking.

Ouderen

Collegetarget woonzorgconcepten: In de collegeperiode 2022-2026 realiseert de gemeente minimaal 14 Thuisplusflats voor ouderen. Ook start de gemeente met de bouw van 10 nieuwe woon(zorg)complexen voor ouderen. Het gaat om in totaal 24 voorzieningen.

Realisatie 2023: 3

Mijlpaal 2024: 16

Realisatie periode 2022 – 1 januari 2025 (cumulatief): 19

Het doel van het college is dat Rotterdammers zo prettig mogelijk oud worden. Er zijn twee onderdelen: uitbreiding van het aantal Thuisplusflats en bouw van nieuwe woon-zorgcomplexen. In 2022 is gestart met de nieuwbouw van Simeon en Anna in Feijenoord. In 2023 is de bouw begonnen van Odeon in het Centrum en Dukdalf in Feijenoord. De bouw op locatie van De Klapwiek in Prins Alexander is gestart in 2024, net als de bouw van het nieuwbouwproject Kruisnetlaan in Hoogvliet. Hiermee zijn reeds 5 van de 10 woonzorgconcepten gestart met bouw. Naar verwachting zullen in 2025 de overige 5 woonzorgconcepten startbouw hebben.

Om het aantal Thuisplusflats uit te breiden, is de gemeente een aanbesteding gestart. Deze is in het tweede kwartaal van 2024 succesvol afgerond. Op 1 juli zijn de contracten ingegaan voor de 20 Thuisplusflats die verspreid over de stad komen. Het gaat om 14 contracten voor nieuwe Thuisplusflats en de voortgang van 6 bestaande Thuisplusflats onder de nieuwe contractvoorwaarden.

Goud voor Oud

De actieagenda Goud voor Oud is in februari 2024 door de gemeenteraad besproken. Met de uitvoerende partners wordt hard gewerkt aan de uitvoering van deze agenda, waaronder de collegeprioriteiten als wijkrestaurants, huismeesters, Thuisplusflats en een dementievriendelijke stad. Deze collegeperiode is ruim € 2 mln beschikbaar voor de subsidieregeling om de komst van nieuwe zorg- en wijkrestaurants te ondersteunen en bestaande restaurants te stimuleren om hun bedrijfsvoering te verduurzamen. Een ander onderdeel van de actieagenda is de inzet van sociale huismeesters in seniorencomplexen. Dit gebeurt in samenwerking met de woningbouwcorporaties. De eerste sociale huismeester is inmiddels gestart, de anderen worden op dit moment geworven. Op 29 mei 2024 is het certificaat Dementievriendelijke Stad verlengd. Dit betekent opnieuw een erkenning voor alle inzet van de samenwerkingspartners binnen de ketenaanpak dementie.

Valpreventie

De implementatie van de ketenaanpak valpreventie is sinds januari 2024 in volle gang in onze stad. De Val Niet Trainingen Thuis Onbezorgd Mobiel (TOMI) en Minder vallen Meer Bewegen (MvMb) zijn hiermee beter beschikbaar voor de oudere Rotterdammers.

Inkoop WMO

De gemeente heeft in 2024 een aanbesteding voor de Wmo doorlopen. De aanbesteding is gebaseerd op de ambities uit het beleidsplan Heel de Stad. Ook is rekening gehouden met de doelstellingen over uitvoerbaarheid en financierbaarheid van zorg uit de Bestuursopdracht Zorg. De publicatie van de aanbesteding heeft eind januari 2024 plaatsgevonden, waarna in juli 2024 de opdrachten zijn gegund. Er zijn 77 zorgaanbieders gecontracteerd. De contracten gelden drie jaar en hebben drie verlengingsmogelijkheden, de eerste keer voor maximaal twee jaar en de tweede en derde keer voor maximaal één jaar. Hiermee zijn de nieuwe Wmo-contracten met ingang van 1 januari 2025 in werking getreden.

[Voortgangsbrief Inkoop Maatschappelijke ondersteuning en Jeugdhulp - 24bb005288](#)

[Zorg voor elkaar | rotterdam.nl](#)

[Vind uw zorgaanbieder | rotterdam.nl](#)

EU-arbeidsmigranten

In het voorjaar 2024 is het Actieplan Buitenslapers gepresenteerd. Hierin staan 18 maatregelen om het aantal buitenslapers terug te dringen en de overlast door het buitenslapen tegen te gaan.

Een van de maatregelen is het bieden van laagdrempelige opvang voor dakloze EU-migranten. Sinds 1 juni 2024 is er zowel 's nachts als overdag opvang die plek biedt aan 60 niet-rechthebbende dakloze EU-migranten. Overdag is er aanbod van verschillende hulpverlenings- en zorgtrajecten. Sinds 1 september is er ook de mogelijkheid voor de deelnemers om een alcoholdetox te doen. Doel is perspectief te bieden door begeleiding naar werk of terugkeer naar het land van herkomst. De deelnemers mogen maximaal 8 weken gebruik maken van deze opvang en ondersteuning. Waar nodig is er maatwerk.

Ruim 240 deelnemers zijn in 2024 toegelaten tot deze opvang. Er zijn 97 deelnemers succesvol uitgestroomd naar werk of land van herkomst. Rond de 50 deelnemers zit nog in het begeleidingstraject. Van een vergelijkbaar aantal (50) is het traject voortijdig afgebroken. Dat komt met name door gebrek aan medewerking van de deelnemer. Rond de 30 personen zijn wel toegelaten maar daarvan is het traject niet gestart omdat de deelnemer niet op de opvanglocatie verscheen. Een tiental is overgeplaatst naar een andere (zorg)locatie, of naar een andere stad. De pilot EU-opvang loopt tot 31 mei 2025. De gemeente is in gesprek over het verlengen van de pilot.

Financiële afwijkingen t.o.v. bijgestelde begroting 2024

Zorg, welzijn en wijkteams	-27
Zorg	-17.400
Wijkteams en Wmo-loketten	12.700
Welzijn en Preventie	1.200
Overig	3.573

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn dan begroot. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn dan begroot.

Jaarstukken 2024

Doel: Jongeren zonder achterstand

Paginanummer in website: 173

Doel: Jongeren zonder achterstand

Wat willen we bereiken?

De jeugd heeft een kansrijk toekomstperspectief

- De jeugd is ondersteund in zijn schoolsucces.
- De jeugd is ondersteund in zijn sociaal-emotionele vaardigheden. De jeugd groeit op in een positief pedagogisch opvoedklimaat.
- De jeugd wordt preventief ondersteund in het voorkomen van middelengebruik.

De jeugd groeit veilig op

- De jeugd heeft een veilig thuis met opvoedvaardige ouder(s)/verzorger(s).

De jeugd is mentaal gezond

- De jeugd wordt vroegtijdig, preventief en effectief ondersteund bij mentale problemen.
- De jeugd krijgt die ondersteuning zoveel mogelijk in zijn eigen leefomgeving.
- De jeugd krijgt ondersteuning passend bij de vraag.

Wat gaan we daarvoor doen?

De jeugd heeft een kansrijk toekomstperspectief

- We versterken de sociaal-emotionele vaardigheden van kinderen en jongeren en de opvoedvaardigheden van ouders door het aanbieden van goed onderbouwde en effectieve preventie interventies. Dit doen we in alle gebieden en online via het Subsidiekader Jeugdpreventie: 'Versterken en Voorkomen'.

De Jeugd groeit veilig op

- Sinds 2018 kunnen Rotterdammers die dat nodig hebben Wmo-maatwerkondersteuning ontvangen. Daarbij is ook een Wmo-gezinsarrangement inbegrepen. Dit gezinsarrangement is bedoeld om kwetsbare ouders te ondersteunen bij hun taak als opvoeder van hun kinderen. Boven op de uren vanuit de Wmo is aanvullende zorg mogelijk om naast de Wmo ondersteuning ook lichte laagfrequente opvoedingsondersteuning te geven.
- Met de nieuwe inkoop Wmo is besloten om de bestaande gezinsarrangementen uit te breiden in intensiteit, al blijft de totale inzet beperkt tot maximaal 3 uur per week. Daarnaast is de mogelijkheid geboden om een gezinsarrangement in te zetten voor de doelgroep die te maken heeft met huiselijk geweld. Volgens dezelfde systematiek Wmo ondersteuning en opvoedingsondersteuning.
- Met de aanduiding 'uitbreiding' gezinsarrangementen' gaat het om het intensiveren van de bestaande gezinsarrangementen en de uitbreiding met de huiselijk geweld doelgroep: de aanbieders Wmo.

De jeugd is mentaal gezond

- We creëren passende preventieve interventies en ondersteuning, die toegankelijk en bewezen effectief zijn. We versterken sociaal-emotionele vaardigheden en voorkomen psychosociale problematiek bij kinderen en jongeren. Dit doen we onder andere met inzet van het Schoolmaatschappelijk werk, Centrum Jeugd & Gezin (CJG), Kinder- en jongerenwerk en het Subsidiekader Jeugdpreventie: 'Versterken en Voorkomen'.
- We bevorderen toegankelijke jeugdhulp, passend bij de vraag, en van goede kwaliteit.
- We zorgen voor capabele, efficiënte hulpverleners.
- We investeren in Schoolzorgteams, zodat kinderen en hun ouders/gezinnen door een goede signalering en zorgcoördinatie op de school eerder en meer nabij de ondersteuning en hulp kunnen krijgen die ze nodig hebben en die passend is bij hun ondersteuningsbehoefte.

Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming

- Het doel van het Toekomstscenario is één samenhangende systeem- en mensgerichte keten als er sprake is van onveiligheid of huiselijk geweld waarbij het huidige estafettemodel verdwijnt en hulp meer aan de voorkant kan worden ingezet. Het uitgangspunt is dat wijkteams hulp en ondersteuning bieden aan gezinnen (volwassenen en kinderen) en huishoudens (volwassenen zonder kinderen). Zo nodig ondersteunt een regionaal veiligheidsteam (RVT) het wijkteam.
- In november 2024 hebben de opdrachtgevers, te weten de ministeries VWS, JenV en de VNG koers bepaald voor de ontwikkelrichting van het RVT. De voorkeur betreft een zelfstandige, publiekrechtelijke organisatie, onder verantwoordelijkheid van gemeenten en georganiseerd op de

- geografische schaal van de veiligheidsregio. De meeste functionaliteiten van Veilig Thuis (VT) en de Gecertificeerde instellingen (GI) zullen opgaan in het RVT evenals een aantal nader te bepalen taken van de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK). In 2025 zal een definitief besluit plaatsvinden over de inrichting. In 2030 moet de transitie zijn voltooid. Vanuit het landelijk programmaplan werken Rijk, VNG, GI, VT, RvdK en cliëntvertegenwoordigers samen het Toekomstscenario uit. Rotterdam is hierop aangesloten.
- Op regionaal niveau wordt uitvoering gegeven aan de regionale opgave en de opdrachtomschrijving dat een meerjarig ontwikkel- en invoeringsproces betreft. Er is een projectstructuur neergezet waarbij samen met VT, de GI en de RvdK in 2024 aan de volgende opgaven is gewerkt: Lokale vraagstukken, Professionele ontwikkeling en Regionale vraagstukken.
 - De gemeente Rotterdam is nauw betrokken op alle niveaus en werkte ook in 2024 actief mee aan het regionaal beproeven (de proeftuin in IJsselmonde) dat in 2025 wordt voortgezet. Het regionaal beproeven betekent: zoveel mogelijk werken vanuit de bedoeling van het Toekomstscenario en de ervaringen uit de praktijk gebruiken voor verdere ontwikkeling, uitwerking en versteviging van beleid en uitvoering binnen de kind- en gezinsbeschermingsketen op zowel lokaal, regionaal als landelijk niveau.

Gecertificeerde Instellingen (GI's)

- De gecertificeerde instellingen (GI's) laten een positieve ontwikkeling zien in de bedrijfsvoering, werving en behoud van personeel en daling van het verzuim. De samenwerking tussen de drie GI'S binnen onze gemeente is verder geoptimaliseerd. Dit blijkt onder andere uit de verdeling van casuïstiek wanneer er ruimte ontstaat bij één van de GI's om zaken op te nemen en het toewerken naar uniforme rapportages.
- De krapte op de arbeidsmarkt, het inwerktraject van nieuw personeel en de verlaging van de caseloadnorm zorgt ervoor dat nog niet alle jeugdigen een vaste jeugdbeschermer hebben, maar wel een vast contactpersoon.
- De dalende trend van instroom van kinderbeschermingsmaatregelen in de jeugdbescherming zet verder door. De focus van de GI's ligt op inzet van tijdige en passende hulp aan de gezinnen. Wijkteams zetten in op vroege signalering en tijdige inzet van (specialistische) hulp en intensieve ondersteuning om jeugdbeschermingsmaatregelen te voorkomen.

Jeugdreclassering

- Jeugdcriminaliteit wordt over de hele linie bestreden met een focus op vermindering, variërend van preventieve maatregelen tot de inzet van forensisch specialistische jeugdhulp. Bij de jeugdreclassering is een stijgende lijn zichtbaar in het aantal opgelegde maatregelen. In 2024 zijn we gestart met een verdiepingsanalyse naar deze doelgroep, in nauwe samenwerking met alle betrokken ketenpartners binnen de jeugdstrafketen, waar de urgentie gezamenlijk wordt gevoeld. De eerste tussentijdse uitkomsten zijn besproken tijdens een (bestuurlijk) rondetafelgesprek, waarin gezamenlijk commitment is gevraagd en richting is gegeven aan de vervolgstappen. Dit omvat onder meer de wens tot een brede onderzoeksopdracht, versterking van de integrale samenwerking en een gerichte inzet op preventie.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Raming 2024	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Collegetarget jeugdpreventie: Vanaf 2023 ronden jaarlijks gemiddeld 5.000 kinderen en jongeren (en/of hun ouders/verzorgers) een goed onderbouwde of bewezen effectieve preventieve jeugdinterventie af.	Nog niet te meten	5.602	5.000	2.083 (t/m juli 2024)	5.000	5.000		
27 Jongerenhubs gericht op talentontwikkeling	16	9	32	20	33			

Toelichting indicatoren

Target Jeugdpreventie

In 2023 is de mijlpaal voor het collegetarget jeugdpreventie behaald, met een realisatie van 5.602 en in 2024 is in de eerste 6 maanden 2.083 gerealiseerd. De realisatiecijfers tot en met december 2024 zijn op het moment van schrijven nog niet bij de gemeente aangeleverd. De jeugdpreventie-aanbieders dienen de door de accountant gecontroleerde realisatiecijfers over het jaar 2024 uiterlijk op 1 april 2025 aan te leveren. Daarna checkt de gemeente of alle verantwoordingsdocumenten conform de vereisten van de Subsidieverordening Rotterdam zijn aangeleverd en zet de gemeente de cijfers van de verschillende aanbieders in een totaaloverzicht voor het collegetarget jeugdpreventie. De realisatiecijfers 2024 worden daarom, conform afspraken in het definitieboekje rondom de collegetargets, bij de Tweede herziening 2025 met de raad gedeeld. Bij de Tweede herziening 2024 zijn de cijfers over 2023 en de eerste helft van 2024 gedeeld.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

- De jeugd is mentaal gezond: Passende preventieve interventies en ondersteuning
- In 2024 ondersteunde de gemeente de Rotterdamse jeugd met preventieve interventies en passende ondersteuning.

Preventieve interventies

- Inzet op basisvoorzieningen zoals CJG en Schoolmaatschappelijk werk en uitgebreid in de schoolzorgteams (zie voortgang 2024)
- Via het subsidiekader Jeugdpreventie: 'Versterken en voorkomen' zijn passende preventieve interventies geleverd. Aan deze inzet is het collegetarget jeugdpreventie gekoppeld.

Preventieve inzet in het programma Alcohol en andere drugs

In het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol en andere drugs 2023-2027 zijn voor de jeugd en ook voor (jong)volwassenen interventies beschreven. Het programma is bedoeld om het gebruik van alcohol en drugs te voorkomen of terug te dringen. Realisatie van dit doel gebeurt vooral door interventies op het reguliere voortgezet onderwijs, zoals 'Helder op school', van het Trimbosinstituut, en inzet door de gezondheidscoaches op het mbo, voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs. Deze coaches trainen het onderwijspersoneel, zodat zij tijdig problemen kunnen signaleren en kunnen doorverwijzen. De gezondheidscoaches voeren laagdrempelige gesprekken met leerlingen en studenten, en houden preventiebijeenkomsten. Ook bespreken ze met de scholen hoe die hun middelenbeleid kunnen aanscherpen. Vanzelfsprekend krijgen jongeren zelf informatie en krijgen ouders ondersteuning in de vorm van ouderbijeenkomsten. De gemeenteraad heeft in januari 2024 unaniem met het Preventie- en handhavingsprogramma alcohol en andere drugs 2023-2027 ingestemd.

In 2024 is de inzet die is afgesproken met de uitvoerders van het programma gerealiseerd. Zo zijn gezondheidscoaches ingezet op alle scholen voor praktijkonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs en mbo's met locaties op niveau 1 en 2. Aan reguliere VO scholen wordt het programma Helder op School aangeboden. Dit is een effectieve interventie van het Trimbos. Daarnaast zijn 165 professionals getraind om mogelijk problematisch gebruik bij hun cliënten vroegtijdig te signaleren. Deze professionals zijn werkzaam binnen de jeugdhulp, bij de wijkteams en binnen het jeugd- en jongerenwerk. Opvoeders en ouders werden via scholen, een campagne (ziet drinken, doet drinken) en websites bereikt. Via social media en buitenreclames klikten 11.000 Rotterdammers door naar de site met informatie over niet drinken in het bijzijn van kinderen. Dit heeft een positief effect op het latere alcoholgebruik van de kinderen. Ten slotte is gewerkt aan NIX18 door op alle sportverenigingen met jongerenafdelingen foldermaterialen beschikbaar te stellen om de naleving NIX 18 op orde te hebben.

Ook is de drugtestservice in 2024 volgens afspraak 50 avonden open geweest. Daarbij is in de festivalperiode op 25 avonden met een dubbele bezetting gewerkt. Zo zijn er meer dan 1.200 samples getest en de uitslag met de bezoeker gedeeld. Altijd met de boodschap 'Gebruik geen drugs!'

Jaarstukken 2024

Doel: Kwetsbaren doen mee

Paginanummer in website: 174

Doel: Kwetsbaren doen mee

Wat willen we bereiken?

Kwetsbare Rotterdammers wonen zoveel mogelijk zelfstandig met ondersteuning in de wijk of thuis

Directe en duurzame veiligheid slachtoffers van huiselijk geweld (bij geweld eerst werken aan directe veiligheid van het slachtoffer en daarna aan onderliggende risicofactoren zodat het geweld niet terugkeert)

Verminderen van het aantal daklozen

Wat gaan we daarvoor doen?

Kwetsbare Rotterdammers wonen zoveel mogelijk zelfstandig met ondersteuning in de wijk of thuis

Dakloosheid

In 2024 is er in vergelijking met 2023 een stijging van 3% van het aantal nieuw afgegeven toelatingspassen voor de opvang: de 'CO-pas'. Naast de toevoeging van ruim 100 extra, vaak tijdelijke, plekken in het woonzorglandschap is er structurele inzet op een passend woonzorglandschap met voldoende woonzorgplekken verspreid over Rotterdam en de regio. Dit aanbod past bij de diversiteit van kwetsbare Rotterdammers. Er is onderzoek naar de mogelijkheid voor een tweede plek voor Skaeve Huse. In samenwerking met de woningcorporaties en zorgaanbieders is zorgvuldig gewerkt om per 1 juli 2024 geheel via directe bemiddeling de uitstroom mogelijk te maken van opvang en woonzorgvoorzieningen naar een zelfstandige woning. Via directe bemiddeling krijgen cliënten een woning aangeboden en hoeven ze niet meer met een urgentie zelf te zoeken. Zo kunnen de woningcorporaties beter sturen op waar de cliënt komt te wonen. Cliënten krijgen tenminste een jaar nazorg, zo licht of intensief als nodig, en een huurcontract. Dit borgt nog beter dat cliënten duurzaam uitstromen met de juiste begeleiding. Verder zijn werkafspraken tussen de corporaties, zorgaanbieders, Stichting Urgentiebeoordeling Woningzoekenden Rijnmond (SUWR) en gemeente op punten herzien.

Huiselijk geweld

Vanuit het in januari 2024 vastgestelde nieuwe beleidskader Samen naar een toekomst zonder geweld (2024-2027) werkt de gemeente aan het voorkomen en stoppen van huiselijk geweld, kindermishandeling en seksueel geweld. Speerpunt is inzet op preventie. Om beter te sturen op kwaliteit van interventies en op inzet van budget is in juli het nieuwe subsidiekader preventie Huiselijke Geweld en Kindermishandeling (HGKM) vastgesteld. Om knelpunten in de crisisopvang op te lossen werkt de gemeente met de opvangorganisaties aan een ontwikkelagenda. Ook is gestart met het aan deze agenda gekoppelde tarievenonderzoek crisisopvang. Samen met veiligheids- en zorgpartners werken we aan het vergroten van de aangiftebereidheid door onder andere betere ondersteuning van slachtoffers. In juni is Via225 geopend. Dat is de nieuwe locatie waar het centrum seksueel geweld Filomena en het Erasmus MC werken aan de aanpak van ernstig huiselijk geweld en seksueel geweld.

Samenvattend ondernemen we de volgende stappen:

Kwetsbare Rotterdammers wonen zoveel mogelijk zelfstandig met ondersteuning in de wijk of thuis

- We bieden samenhangende professionele ondersteuning door verlenen basishulp en casusregie
- We werken samen met de regio ten aanzien van aanbod beschermd wonen inclusief spreiding
- We gaan differentiëren in woonzorgaanbod, onder andere door het inkopen van semimurale arrangementen.
- We creëren goede randvoorwaarden voor zelfstandig wonen mét ondersteuning.

Directe en duurzame veiligheid slachtoffers van huiselijk geweld

- We zorgen voor meer kennis over alle vormen van huiselijk geweld, kindermishandeling en seksueel geweld in de stad.
- We organiseren passende hulp voor slachtoffers en plegers van huiselijk geweld door sterke wijkteams, de mogelijkheid van een huiselijk geweld arrangement, een vorm van directe toegang tot de crisisopvang en inzet van ambulante hulpverlening.
- We werken aan het oplossen van knelpunten in de crisisopvang vanuit een ontwikkelagenda. Knelpunten zijn er vooral in de doorstroom en uitstroom vanuit de crisisopvang.

- We zorgen voor het meer effectief inzetten van het tijdelijk huisverbod door het vergroten van kennis en verkennen van een ruimere toepassing.
- We dragen zorg voor een sterk centrum huiselijk geweld en kindermishandeling (Filomena). De nieuwe locatie Via 225 zorgt voor betere verbinding met het centrum seksueel geweld en het ErasmusMC.

Verminderen van het aantal daklozen

- Verminderen van instroom in opvang en beschermd wonen o.a. via preventieve inzet
- Maximale benutting voorraad sociale huurwoningen voor uitstroom uit opvang en woonzorgvoorzieningen en uitrol Wonen Eerst
- Verblijfsduur in de opvang verkorten
- Het doel is dat per 2026 de maximale verblijfsduur voor volwassenen 3 maanden is
- Werktrajecten als IPS (Individuele Plaatsing en Steun) verhogen. Het streven was om in de periode tot 2026 minimaal 50 mensen aan betaald werk te helpen geholpen via IPS of een soortgelijk traject. Tot en met 2023 zijn al 59 mensen geholpen via IPS.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Toename van aantal meldingen waarbij duur van huiselijk geweld bij melding korter is dan 1 jaar	86%	87%	88%	Pas in Q2 bekend	89%	81%		
Daling van het aantal hermeldingen bij Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond		40,4%	40%	Pas in Q2 bekend	39,5%	39,5%		
Voorkomen instroom opvang en BW	1.031 (toelatingen opvang) 402	1.149 (toelatingen opvang) 398		1.198 (toelating opvang) 408 (instroom BW)				
Benutting sociale huurwoningen	21%	22%	25%	23%	25%			
Verkorten verblijfsduur in de opvang	50% van de slapers verbleef langer dan 90 dagen	47,25% van de slapers verbleef langer dan 90 dagen in de opvang		48,38% van de slapers verbleef langer dan 3 maanden		< 3 maanden		
Werktrajecten IPS		tot en met 2023 59 IPS trajecten		68 IPS trajecten	totaal 50 IPS trajecten			

Toelichting indicatoren

Toename van het aantal meldingen waarbij de duur van huiselijk geweld bij melding korter is dan 1 jaar

Voor de indicator ‘duur geweld’ registreert Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond de duur van het geweld vóór de eerste melding. Cliënten kunnen dit echter niet altijd aangeven. Het percentage is berekend over het aantal casussen waarvan de duur wél bekend is.

Daling van het aantal hermeldingen bij Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond

Het CBS verzamelt sinds 2023 cijfers over het aantal hermeldingen bij Veilig Thuis. Dit cijfer is een indicatie voor het bereiken van duurzame veiligheid. Bij duurzame veiligheid keert het geweld niet terug.

Voorkomen instroom bescherm wonen (BW) en opvang

We willen voorkomen dat mensen instromen in opvang en beschermd wonen. Dit willen we bereiken door meer in te zetten op preventie, bijvoorbeeld als het gaat om het verbeteren van de ondersteuning van de bankslapers en de groep nazorg ex-gedetineerden, en door het voorkomen van huisuitzettingen. Ook de inzet van ambulante ondersteuning draagt hieraan bij. Op basis van deze indicatoren wordt het aantal toelatingen voor de Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen gekwantificeerd.

Benutting sociale huurwoningen

We willen bereiken dat de doelgroep zo passend en zelfstandig mogelijk gaat wonen. Dit willen we realiseren door de sociale huurvoorraad maximaal te benutten voor uitstroom uit voorzieningen en door initiatieven als Wonen Eerst. Het gaat jaarlijks om maximaal 25% van het totaal aantal vrijkomende sociale huurwoningen die voor deze doelgroep ingezet kunnen worden, via urgenties.

Verkorten verblijfsduur in de opvang

Aansluitend bij de ambitie om de doelgroep sneller passend te laten wonen, verkorten we de verblijfsduur in de opvang. Dit wordt gemeten aan de hand van de verblijfsduur in de opvang.

Werktrajecten als IPS (Individuele Plaatsing en Steun)

De opgave is om de betrokkenheid van inwoners te bevorderen. Focus voor de komende tijd ligt op activering naar betaald werk. Er zijn verschillende instrumenten om dit uit te voeren. De inzet van deze instrumenten willen we beter benutten. We willen bereiken dat tussen nu en 2026 in totaal tenminste 50 personen aan betaald werk geholpen zijn met de methode Individuele Plaatsing en Steun (IPS), of een soortgelijk werkinstrument.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

Huiselijk geweld

Als onderdeel van het in januari 2024 vastgestelde beleidsplan Samen naar een toekomst zonder geweld is in juli het nieuwe subsidiekader preventie huiselijk geweld, seksueel geweld en Kindermishandeling (HGKM) vastgesteld. Om te komen tot actuele en reële tarieven voor de crisisopvang voor slachtoffers van huiselijk geweld is dit jaar een tarievenonderzoek uitgevoerd. In juni is Via225 geopend: de nieuwe locatie waar het Centrum Seksueel Geweld, Filomena en het Erasmus MC werken aan de aanpak van ernstig huiselijk en seksueel geweld en kindermishandeling. Het inkoopproces Wmo is voltooid waardoor er vanaf 1 januari 2025 een apart arrangement kan worden afgegeven bij huiselijk geweld met ondersteuningsdoelen specifiek gericht op veiligheid, herstel en relatiedynamiek.

Voorkomen instroom BW en opvang

De verhoogde instroom in 2023 is in 2024 afgevlakt maar laat nog wel een toename van 4% zien. In lijn met het landelijke beeld en de algehele druk op bestaanszekerheid en de wooncrisis maken dat het lastig is om instroom te voorkomen. Voor BW geldt dat de instroom stabiel blijft.

Benutting sociale huurwoningen

Vanaf 2022 is een stijgende lijn te zien tot een benutting van 23% van de vrijkomende sociale huurwoningen in 2024. Medio 2024 is nagenoeg uitsluitend ingezet op uitstroom via directe bemiddeling. Hierdoor kan beter gestuurd worden op maximale benutting van huurwoningen voor de uitstroom uit opvang en beschermd wonen. Dit blijft wel een uitdaging gezien de grote druk op de woningmarkt.

Verkorten verblijfsduur in de opvang

Het lukt nog niet om de algehele verblijfsduur in de opvang terug te dringen tot 3 maanden vanwege een hoge instroom en beperkingen in de uitstroom. Desondanks zien we dat de verblijfsduur tot nog toe bijna hetzelfde is gebleven. We zetten onder andere in op een uitbreiding van Wonen Eerst om de verblijfsduur in de opvang te verkorten.

Werktrajecten als IPS (Individuele Plaatsing en Steun)

Inmiddels nemen in totaal 68 mensen deel aan een IPS traject. Een IPS is een intensief traject van 2 of 3 jaar om mensen met een psychische aandoening te helpen bij het verkrijgen en behouden van werk. Pas na het afronden van de IPS trajecten weten we hoeveel mensen er daadwerkelijk de overstap naar werk hebben gemaakt, maar de verwachting is dat we de doelstelling gaan halen.

Jaarstukken 2024

Doel: Ouderen gezond en vitaal

Paginanummer in website: 175

Doel: Ouderen gezond en vitaal

Wat willen we bereiken?

Oudere Rotterdammers zijn zo lang mogelijk vitaal

- Ouderen kunnen langer zelfstandig blijven wonen
- Ouderen krijgen passende zorg en ondersteuning
- Rotterdam is een dementievriendelijke stad

Meer ouderen omarmen een gezonde leefstijl

Minder ouderen zijn eenzaam

Wat gaan we daarvoor doen?

Oudere Rotterdammers zijn zo lang mogelijk vitaal

- Inzet op valpreventie, door inzet van de interventies Thuis Onbezorgd Mobiel en Minder vallen Meer bewegen.
- Ouderen sporten en bewegen meer, door het zorgen voor (meer) passend en laagdrempelig aanbod zoals ‘walking sports’ na valpreventie door Sportbedrijf en Sportsupport, zodat ouderen na de interventie blijven bewegen.
- We zetten in op de huisbezoeken 75+’ers en verwijzen naar voorzieningen in de wijk
- Activiteiten rondom zingeving en rouwverwerking, zoals Ouderdom komt met vragen, Rouw en verlies, Zin in Leven en maatjesprojecten.

Oudere Rotterdammers wonen zo lang mogelijk zelfstandig

- Ontwikkeling van woon(zorg)concepten voor ouderen. Dit gebeurt zowel in nieuwbouw als in bestaande seniorencomplexen. We breiden het aantal Thuisplusflats uit. Wijkgerichte samenwerking en een dementievriendelijke stad.
- Organisatie van niet-geïndiceerde dagbesteding en het stimuleren van projecten als bijvoorbeeld DemenTalent en voetbalherinneringen.
- Brede uitvraag naar welke ondersteuning passend is om zelfstandig te kunnen blijven wonen.
- Aanbod van passende ondersteuning vanuit wijkteam of Wmo- maatwerkvoorzieningen.

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Collegetarget woon(zorg)concepten: In de collegeperiode 2022-2026 worden, zowel in bestaande wooncomplexen voor ouderen als in nieuwbouw waarvan de bouw gaat starten, 24 woon(zorg)concepten voor ouderen gerealiseerd	1	3	16	19 (tot 31 dec 2024)	24	24		
Aantal deelnemers valpreventietrainingen	300	700	608	n.n.b. Cijfers volgen begin maart	608	608		
Aantal bezochte ouderen en doorverwijzingen naar voorzieningen in de wijk	1.992 525	4.606 697	2.500 625	n.n.b. Cijfers volgen begin maart	2.500 625	2.500 625		
Aantal organisaties in Rotterdam dat het	0	1	4	2	4	6		

predicaat dementievriendelijk heeft

Toelichting indicatoren

Collegetarget woonzorgconcepten

Het doel van het college is dat Rotterdammers zo prettig mogelijk oud worden. Hiervoor is een collegetarget opgesteld die bestaat uit twee onderdelen: uitbreiding van het aantal Thuisplusflats en bouw van nieuwe woonzorgcomplexen.

Aantal deelnemers valpreventietrainingen

Er zijn Val Niet-trainingen, 'Thuis Onbezorgd Mobiel (TOM)' en 'Minder vallen. Meer bewegen' gegeven. Het aantal deelnemers is de indicator. Het gaat om absolute aantallen per jaar, niet optellend. Met het geld uit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is de aanpak sinds 2024 geïntensiveerd en verbreed. De gemeente werkt nauw samen met de partners om het bereik van de Val Niet trainingen te vergroten.

Aantal bezochte ouderen en doorverwijzingen naar voorzieningen in de wijk

Het gaat om de reguliere huisbezoeken, waarbij een 75+'er bezoek krijgt van een getrainde vrijwilliger of een bezoek aan de voordeur. Bij de doorverwijzing naar voorzieningen gaat het om verwijzingen naar wijkteam, wijknetwerk, VraagWijzer of welzijnsaanbod. De deadline voor het aanleveren van de verantwoording 2024 met daarin de realisatiecijfers is 1 april 2025.

Aantal organisaties in Rotterdam dat het predicaat dementievriendelijk heeft

Rotterdam heeft in 2021 het certificaat Dementievriendelijke stad ontvangen van Alzheimer Nederland, op 29 mei 2024 is het verlengd. In een dementievriendelijke stad kunnen mensen met dementie meedoen aan activiteiten. We stimuleren onze samenwerkingspartners om ook het certificaat dementievriendelijk aan te vragen bij Alzheimer Nederland. De doelstelling hierbij is in samenwerking met hen tot stand gekomen.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

Collegetarget Woonzorgconcepten

In 2024 is de bouw van project Fleur/Kruisnetlaan in Hoogvliet gestart. En woongebouw de Klapwiek wordt opgetopt met 44 woningen (hierbij wordt een extra woonlaag toegevoegd op de hoogste laag van het gebouw).

Om het aantal Thuisplusflats uit te breiden, heeft de gemeente een aanbesteding gehouden. Deze is in het tweede kwartaal van 2024 succesvol afgerond. Op 1 juli zijn de contracten ingegaan voor de 20 Thuisplusflats die verspreid over de stad komen. Het gaat om 14 contracten voor nieuwe Thuisplusflats en de voortgang van 6 bestaande Thuisplusflats onder de nieuwe contractvoorwaarden.

Actieagenda Goud voor Oud

- De actieagenda Goud voor Oud is in februari 2024 door de gemeenteraad besproken. Met de uitvoerende partners wordt hard gewerkt aan de uitvoering van deze agenda, waaronder de collegeprioriteiten als wijkrestaurants, huismeesters, Thuisplusflats en een dementievriendelijke stad.
- Deze collegeperiode is ruim € 2 mln beschikbaar voor de subsidieregeling om de komst van nieuwe zorg- en wijkrestaurants te ondersteunen en bestaande restaurants te stimuleren om hun bedrijfsvoering te verduurzamen. In 2023 en 2024 hebben in totaal 20 restaurants een bijdrage gekregen en met de 12 restaurants die in 2025 subsidie krijgen bereiken we in 11 gebieden en 20 wijken vele ouderen.
- Een ander onderdeel van de actieagenda is de inzet van sociale huismeesters in seniorencomplexen. Dit gebeurt in samenwerking met de woningbouwcorporaties. De sociale huismeesters dragen bij aan sociale samenhang en sociale veiligheid. Dit bevordert dat ouderen langer veilig thuis kunnen wonen. Inmiddels zijn er 5 subsidies verleend aan 5 woningbouwcorporaties voor de inzet van sociale huismeesters op basis van cofinanciering in 15 complexen. De eerste sociale huismeester is inmiddels gestart, de anderen worden op dit moment geworven.
- Op 29 mei 2024 is het certificaat Dementievriendelijke Stad verlengd. Dit betekent opnieuw een erkenning voor alle inzet van de samenwerkingspartners binnen de ketenaanpak dementie. Het Huis van de Wijk De Zevensprong in Hoogvliet en woningbouwcorporatie SOR van Alzheimer Nederland kregen in 2024 het certificaat dementievriendelijke locatie en dementievriendelijke organisatie. Havensteder kreeg dit certificaat al eerder. Rotterdam loopt hiermee nog wel achter op de doelstelling dat 16 partners in de stad het certificaat dementievriendelijk halen in de periode 2023-2026. Inmiddels heeft de regionale afdeling van Alzheimer Nederland aangegeven dat het weer voldoende capaciteit heeft om organisaties te adviseren en trainen over dementievriendelijk. Ook hebben we dementievriendelijk als voorwaarde meegegeven aan een aantal gesubsidieerde partijen voor ouderen. Er zijn medewerkers van corporaties en andere ketenpartners getraind, maar zij hebben de stap naar het certificaat nog niet gezet. Op en rond 21 september - Wereld Alzheimer Dag - zijn er in vrijwel alle gebieden extra activiteiten georganiseerd voor mensen met dementie, mantelzorgers en belangstellenden. In totaal zijn in 2024 19 trainingen gegeven in het signaleren en bejegenen van mensen met dementie, waarmee ca. 300 deelnemers bereikt zijn, waaronder 108 ambtenaren. In juni is in Hoogvliet een nieuw Jungheimercafé (voor jonge mensen met dementie en hun mantelzorgers) gestart. Daarnaast zijn er nu Alzheimercafés in Hillegersberg/Schiebroek, Charlois, Rozenburg, Kralingen-Crooswijk, Delfshaven, Hoogvliet, Prins Alexander en Hoek van Holland. In de andere gebieden is een mantelzorgcafé of zijn er andere activiteiten om mantelzorgers te informeren en ontzorgen. De interventie Beter Thuis

met dementie heeft in 2024 zes logeerweken en twee trainingen georganiseerd. Hiermee zijn 42 Rotterdamse deelnemers bereikt. Daarnaast zijn 12 families apart begeleid en opgeleid.

- De implementatie van de ketenaanpak valpreventie is sinds januari 2024 in volle gang in onze stad. De Val Niet Trainingen Thuis Onbezorgd Mobiel (TOMI) en Minder vallen Meer Bewegen (MvMb) zijn hiermee beter beschikbaar voor de oudere Rotterdammers. In 2024 zijn samenwerkingsafspraken gemaakt met de ketenpartners uit het zorgdomein. Ook waren er 3 campagneperiodes van de campagne 'Kleine val. Grote gevolgen', werden er Themabijeenkomsten valpreventie georganiseerd door heel de stad en is er op verschillende Rotterdamse coronavaccinatie locaties voorlichting over valpreventie gegeven. Er is gewerkt aan de uitbreiding van de Val Niet Trainingen en er is veel meer aandacht voor blijven bewegen na de trainingen door inzet van regisseurs bewegen en gezondheid.

Jaarstukken 2024

Doel: Gezonde Rotterdammers

Wat willen we bereiken?

- Rotterdammers ontmoeten elkaar in de Huizen van de Wijk en doen samen activiteiten.
- Rotterdammers ondersteunen elkaar zoveel mogelijk via vrijwilligerswerk.
- Rotterdammers weten de weg naar passende ondersteuning te vinden.
- Rotterdammers ontvangen indien nodig passende ondersteuning.
- Rotterdamse mantelzorgers blijven vitaal en voelen zich ondersteund in hun zorgtaak.
- Rotterdammers zijn digitaal vaardig en maken gebruik van e-health.
- Rotterdammers worden ondersteund in hun 'right to coöperatie'.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We zorgen voor passend activiteitsaanbod in de Huizen van de Wijk.
- We zorgen ervoor dat Welzijn in ieder gebied gebruikt maakt van Zorgzaam 010 en zowel bewoners als organisaties hiernaar verwijst.
- We zorgen voor een mantelzorgondersteuner in ieder gebied.
- We bieden passende en integrale ondersteuning door verlenen van basishulp en casusregie.
- We gaan meer algemene en flexibele vormen van respijtzorg ontwikkelen.
- We versterken de digitale vaardigheden van Rotterdammers door meer passend aanbod en meer zichtbaarheid.
- We stimuleren het gebruik van e-health door meer en meer zichtbaar aanbod, passend bij de specifieke hulpvraag. Voor digitale vaardigheid (of beperking) in relatie tot het digitale zorg- en welzijnsaanbod bieden zorgaanbieders, welzijnspartijen en de bibliotheek verschillende vormen van ondersteuning aan om digitaal vaardig te worden.
- We wijzen Rotterdammers de weg in het ondersteuningslandschap (bijvoorbeeld in de wijk /Wijkteam/zorgaanbieder).

Hoe meten we dat?

Indicatoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Aantal cliënten met een maatwerkvoorziening/arrangement Wmo (BBV indicator)								
Rotterdam								
Nederland	84	83	n.v.t.	78				
	71	70		65				
% Van alle jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp (BBV indicator)	9,9%	10,5%		8,8%				
Rotterdam	13,7%	14%	n.v.t.	11,4%				
Nederland								
Aantal Rotterdammers dat voor ondersteuning gebruik maakt van de wijkteams	10.071	10.145	n.v.t.	9.806	n.v.t.			
Aantal vragen van Mantelzorgers en partners dat bij de Mantelfoon binnenkomt	1.020	1.218	1.200	1.006	1.300	1.400		

Toelichting indicatoren

Aantal cliënten met een maatwerkvoorziening/arrangement Wmo (BBV-indicator)

Deze indicator geeft een inschatting van het aantal Rotterdammers dat gebruik maakt van een Wmo-maatwerkvoorziening. Dit kan gaan om een Wmo-arrangement, een woningaanpassing of vervoer op maat. Het gaat om alle vormen van ondersteuning die de gemeente geeft op grond van de Wmo en waarvoor in Rotterdam een beschikking vereist is. De indicator toont het aantal cliënten met een Wmo-maatwerkvoorziening per 1.000 inwoners.

De getoonde realisatiecijfers 2024 gaan over het 1e halfjaar van 2024. De cijfers voor heel 2024 zijn op dit moment nog niet bekend.

% Van alle jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp (BBV-indicator)

Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals bedoeld en beschreven in de Jeugdwet (2014). Het gaat om hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere of opvoedingsproblemen van de ouders. De indicator heeft geen streefwaarde maar laat de ontwikkeling zien. Daarom zijn de jaren 2023 tot en met 2027 blanco.

Cijfers en beschrijving zijn gebaseerd op definiëring en dashboard CBS.

Aantal Rotterdammers dat voor ondersteuning gebruik maakt van de wijkteams

Deze indicator geeft het gemiddeld aantal actieve casussen weer: het aantal Rotterdammers dat in een kalenderjaar gebruik maakt van ondersteuning door de wijkteams. De indicator heeft geen streefwaarden maar laat de ontwikkeling zien. Daarom zijn de jaren 2025 tot en met 2028 blanco. Het aantal actieve casussen voor de realisatie 2024 gaat over de periode 1 januari 2024 tot 1 januari 2025.

De afgelopen jaren kenden de wijkteams een stijging door de Rotterdamse gedupeerden van het Toeslagenschandaal die door hen zijn geholpen. Over 2024 zien we een lichte daling van het aantal Rotterdammers dat ondersteund wordt door de wijkteams. Die daling zit met name aan de kant van de volwassenen. Het aantal jeugdigen dat ondersteund wordt door de wijkteams blijft redelijk stabiel. De daling bij volwassenen wordt veroorzaakt doordat het wijkteam een verbeterde aanpak heeft van bepaalde enkelvoudige problematiek waardoor deze mensen sneller op een andere plek geholpen kunnen worden. Het wijkteam kan zich dan meer focussen op Rotterdammers met complexe en meervoudige problematiek.

Aantal vragen van Mantelzorgers en partners dat bij de Mantelfoon binnenkomt

De gemeente blijft inzetten op het vergroten van de bekendheid en het bereik van Mantelfoon bij mantelzorgers en partners. In 2024 hebben de telefonisten van Mantelfoon 740 bellers te woord gestaan. Daarnaast zijn er 77 mantelzorgvragen per mail, 119 mantelzorgvragen via de chat en 70 mantelzorgvragen via direct contact met één van de mantelzorgcoaches bij de backoffice binnengekomen. Alles bij elkaar opgeteld heeft Mantelfoon 1006 mantelzorgvragen ontvangen in 2024.

Dit aantal is 17% lager dan in 2023 (1218 vragen), maar vergelijkbaar met 2022 (1020 vragen). De daling in vragen komt door versimpeling van het aanvraagproces van het mantelzorgcadeau in 2024. Hierdoor was de hulp van Mantelfoon hierbij minder vaak nodig.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

Naar behoefte passende (langdurige) ondersteuning Wmo-arrangementen

In 2024 geldt nog steeds het vaste abonnementstarief voor de eigen bijdragen in de Wmo. Daardoor kunnen ook mensen met een hoger inkomen gebruikmaken van schaarse Wmo-voorzieningen. Dit is niet gunstig voor de houdbaarheid van de ondersteuning. In G4- en VNG-verband heeft de gemeente Rotterdam overlegd over het wetsvoorstel Eigen bijdrage Wmo. Deze wet treedt op zijn vroegst in 2026 in werking, later dan voorzien. Het onlangs afgesloten hoofdlijnenakkoord maakt geen melding van het doorzetten van dit wetsvoorstel.

De gemeente Rotterdam blijft een bijdrage leveren aan het houdbaarheidsonderzoek Wmo. De historische schets voor dit houdbaarheidsonderzoek is onlangs aan de Tweede Kamer aangeboden. [Kamerbrief over Houdbaarheidsonderzoek Wmo 2015](#) | [Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

In het eerste halfjaar van 2024 is het eerste deel van de nieuwe raadsmonitor Zorg, Welzijn en Wijkteams opgeleverd. De nieuwe raadsmonitor is in samenwerking met een werkgroep van raadsleden tot stand gekomen. Ook wordt in deze periode het derde viermaandsperiode 2024 aangeboden. De raadsmonitor wordt vaker en eerder aangeboden.

Inkoopstrategie doelgroepenvervoer

Voor de nieuwe contractperiode heeft het college gekozen voor één hoofdaannemer. Met één opdrachtnemer die de regie voert, wil het college dat de vervoerders de schaarse capaciteit aan chauffeurs en voertuigen zo efficiënt mogelijk voor alle doelgroepen inzetten. Anders dan in het huidige contract kiest het college voor meerdere kritische prestatie-indicatoren (KPI's) die het mogelijk maken om op de prestaties van de vervoerder te sturen. Dit is in lijn met de wens waartoe de gemeenteraad in een aantal moties heeft opgeroepen.

In het najaar 2024 liep de aanbestedingsprocedure vertraging op door een klacht en vervolgens een kortgeding van de huidige vervoerder. Trevvel voerde aan dat de aanbesteding niet tot een rechtmatige gunning kon leiden. Als gevolg hiervan heeft de gemeente de aanbesteding op een klein aantal punten aangepast en doorgestart. Na een aanvankelijk uitstel heeft Trevvel het kortgeding ingetrokken. Deze complicaties hebben de aanbesteding aanzienlijk vertraagd, waardoor het nieuwe contract doelgroepenvervoer later zal ingaan.

Jaarstukken 2024

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

Paginanummer in website: 177

Duurzame ontwikkelingsdoelen

Het programma Zorg, welzijn en wijkteams draagt bij aan Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen:

- 3. Goede gezondheid en welzijn
- 10. Ongelijkheid verminderen.

Voor een uitgebreide toelichting zie de [paragraaf Sustainable development goals](#).

Jaarstukken 2024

Projecten

Paginanummer in website: 178

Projecten

Integraal Huisvestingsplan (IHP) Zorg

Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Zorg: Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang is een programma voor renovatie en vervanging van gemeentelijk vastgoed, inclusief de daarvoor benodigde middelen en dekking. Hiermee zorgen we ervoor dat de kwaliteit van onze panden op orde blijft en dat ze gebruikt kunnen worden voor het doel waarvoor ze dienen: het opvangen en huisvesten van kwetsbare Rotterdammers.

Een klein deel van deze voorzieningen voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang – 18 panden - is in eigendom van de gemeente. Bezit van dat vastgoed is geen doel, maar een middel om onze beleidsdoelstellingen te realiseren. Onderstaande planning is indicatief.

Vervanging/Renovatie IHP 2024-2034

- Heer Vrankestraat: het pand wordt vanaf 2025 gerenoveerd om het weer langdurig geschikt te maken voor nachtopvang, mogelijk met een aanvullende doorstroomvoorziening, of in later stadium volledig om te bouwen naar een doorstroomvoorziening.
- Noorderkanaalweg: we onderzoeken mogelijkheden tot renovatie of vervanging met ombouw naar vierpersoonkamers.
- Volkelstraat: het pand voor winterkouderegeling aan de Volkelstraat verkeert in matige staat, is slecht geïsoleerd en voldoet niet aan de eisen van de DCMR. In 2024 is dit pand verbouwd om het weer langdurig geschikt te maken voor opvang.
- Aan de Overwolde in Hoogvliet wordt gewerkt aan een beschermde woonvorm voor Antes Parnassia. Dit betreft vervanging van de voormalige locatie van Antes op Nassaukade.
- Slinge 5: wordt op de langere termijn vervangen, maar moet zo spoedig mogelijk worden onderhouden voor verlengd gebruik. Op dit moment wordt onderzocht of de vergunning verlengd kan worden.
- Kapershoekseweg 24: onderzoek naar verbouwing/vervanging van de doorstroomvoorziening van de NAS.
- Boszoom: vervanging dagbestedingslocatie van REAKT (Parnassia)

Renovatie 20 jaar aanpak

Onderstaande panden worden toekomstbestendig gemaakt en verduurzaamd voor de komende 20 jaar:

- Bredestraat
- Snelfilterweg
- Lange Hilleweg 256
- Snelfilterweg 270
- Petristraat 245
- Wollefoffenweg 41
- Pastoriestraat 26

Nieuwe panden

- Oude Watering Beverwaard: In mei 2024 is de nieuwe beschermde woonvoorziening voor 26 jongeren van de NAS geopend.
- Kralingse Plaslaan 108: de opvang voor jongeren gaat van meerdere locaties naar één locatie. Deze nieuwe locatie brengt een kwaliteitsverbetering met zich mee en verbetert de efficiëntie. Aanbesteding voor de bouw wordt voorbereid, planning oplevering 2027
- De huidige locatie aan de Capelsebrug is verouderd; in 2026 moet een tijdelijke vervangende locatie worden opgeleverd.
- Vooronderzoek naar een nieuwe multifunctionele opvanglocatie met o.a. de beoogde permanente winterkouderegeling voorziening is in afrondende fase.
- Roer en Meerpaal: aan de Carnissensingel bevindt zich een verouderde opvanglocatie van het Leger des Heils. De gemeente onderzoekt de mogelijkheden tot sloop/nieuwbouw voor deze panden.

- Vijverhofstraat: de NAS terug met een nieuwe locatie in het nieuwe ZOHO. Verwachting is oplevering rond 2032.

Voor diverse percelen en panden lopen haalbaarheidsstudies waarover nog geen concrete informatie voorhanden is. Zo wordt onder andere gewerkt aan de zoektocht naar een locatie voor een tweede Skaeve Huse en naar een vervanging voor de locatie van Pameijer aan de Strevelsweg.

Integraal Huisvestingsplan (IHP) Welzijn

Om hulp en ondersteuning te bieden aan Rotterdammers in hun eigen leefomgeving zet Rotterdam Huizen van de Wijk in. In oktober 2024 is het nieuwe IHP welzijn vastgesteld. De focus van het IHP is het behouden van de huidige aangewezen gemeentelijke panden en investeren om de panden op peil te houden. Hierbij denken we ook aan verbetering van de fysieke toegankelijkheid voor de doelgroep ouderen en mensen met een beperking van Heel de Stad. Daarnaast willen we inzetten op het verbeteren van de sociale toegankelijkheid zodat we ook de andere twee doelgroepen van Heel de Stad kunnen verwelkomen (Jeugd en Kwetsbare Rotterdammers). In het IHP valt de noodzakelijke vervanging door nieuwbouw, de renovatie en de 20-jaars aanpak.

Vanuit het IHP zijn er 6 panden in de initiatieffase. Van deze 6 panden moeten er 5 vervangen of gerenoveerd worden:

1. Huis van de Wijk Oud-Mathenesse
2. Huis van de Wijk Schiebroek-Zuid
3. Huis van de Wijk Irene
4. Huis van de Wijk de Hoekstee
5. Huis van de Wijk Riederkwartier

Het zesde pand, het Huis van de Wijk de Banier, wordt gerenoveerd.

Jaarstukken 2024

Financiën

Paginanummer in website: 179

Financiën

Overzicht baten en lasten

Overzicht van baten en lasten Zorg, welzijn en wijkteams	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Baten exclusief reserves	58.221	101.470	91.165	-10.306
Bijdragen rijk en medeoverheden	51.293	94.013	81.618	-12.395
Overige opbrengsten derden	6.928	7.457	9.544	2.087
Overige baten	0	0	2	2
Lasten exclusief reserves	978.011	1.119.506	1.104.841	-14.665
Apparaatslasten	110.028	133.808	137.833	4.025
Inhuur	1.658	4.711	6.296	1.586
Overige apparaatslasten	1.896	2.849	2.436	-412
Personeel	106.474	126.248	129.100	2.852
Overige verrekeningen	-495	423	10.175	9.752
Overige verrekeningen	-495	423	10.175	9.752
Programmalasten	868.478	985.275	956.832	-28.442
Financieringslasten	0	0	100	100
Inkopen en uitbestede werkzaamheden	154.983	190.946	168.739	-22.207
Kapitaallasten	371	0	0	0
Overige programmalasten	0	0	127	127
Sociale uitkeringen	428.658	410.003	428.975	18.973
Subsidies en inkomensoverdrachten	284.466	384.326	358.891	-25.435
Saldo voor vpb en reserveringen	-919.790	-1.018.035	-1.013.676	4.359
Saldo voor reserveringen	-919.790	-1.018.035	-1.013.676	4.359
Reserves	-10.000	23.724	19.338	-4.386
Onttrekking reserves	0	37.024	32.638	-4.386
Bestemmingsreserve Bestrijding eenzaamheid ouderen	0	100	0	-100
Bestemmingsreserve Blokhuismiddelen	0	4.150	0	-4.150
Bestemmingsreserve Decentralisatie AWBZ	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Maatschappelijke Participatie gebieden	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Menselijke Maat	0	975	839	-136
Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds	0	60	60	0
Bestemmingsreserve tweedelijns WMO en Jeugdhulp	0	31.739	31.739	0
Bestemmingsreserve Vergoeding meerkosten Corona zorg	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Vrouwenopvang en mensenhandel	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Wijkpaleis	0	0	0	0

Toevoeging reserves	10.000	13.300	13.300	0
Bestemmingsreserve tweedelijns WMO en Jeugdhulp	10.000	10.000	10.000	0
Locatieontwikkelingen kwetsbare doelgroepen	0	3.300	3.300	0
Vrijval reserves	0	0	0	0
Bestemmingsreserve CJG	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Dak- en thuislozen	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Decentralisatie AWBZ	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Maatschappelijke Participatie gebieden	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Maatwerkvoorzieningen Wmo	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Masterplan ouderen	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Meerkosten Corona GRJR	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Ouderen	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Wijkpaleis	0	0	0	0
Saldo	-929.790	-994.311	-994.338	-27

Afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting

Overzicht afwijkingen programma	Afwijking baten	Afwijking lasten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
1. Zorg	-16.700	-3.400	-4.200	-17.500
2. Wijkteams en Wmo-loketten	4.600	-8.100	0	12.700
3. Welzijn & Preventie	-400	-1.600	0	1.200
4. Diverse afwijkingen	2.194	-1.565	-186	3.573
Totaal afwijkingen	-10.306	-14.665	-4.386	-27

Het gaat hier om het saldo van baten en lasten. Een positief bedrag betekent dat de baten hoger of de lasten lager zijn ten opzichte van de begroting. Een negatief bedrag betekent dat de baten lager of de lasten hoger zijn ten opzichte van de begroting.

Toelichting afwijkingen

Het saldo van het programma bedraagt € 27.000,- nadelig. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

1. Zorg
 In het totaal zijn voor Zorg € 16,7 mln lagere baten gerealiseerd dan begroot, € 3,4 mln lagere lasten en is er € 4,2 mln minder aan de reserves onttrokken. Het saldo voor Zorg is hierdoor € 17,5 mln nadelig. Hierna volgt een uitsplitsing.

Jeugdhulp Lokaal (€ 17,0 mln nadelig)
 De overbesteding kan als volgt worden verklaard:

- Er is al enige tijd een overbesteding in de realisaties zichtbaar geweest. Bij de Tweede Herziening 2024 en bij de Eindejaarsbrief 2024 heeft echter geen bijstelling van de begroting plaatsgevonden, omdat er nog onvoldoende zekerheid was over de juistheid van de toen beschikbare eindejaarsprognose op dit onderdeel. Om deze onzekerheid te ondervangen is hiervoor bij de Tweede Herziening 2024 een gekwantificeerd risico opgenomen onder het weerstandsvermogen.

- Bij de nieuwe inkoop in 2023 is ervoor gekozen om minder PGB-aanbieders te gunnen. Dit heeft geleid tot een verschuiving van PGB-cliënten naar duurdere ZIN-arrangementen (Zorg in Natura).
- Er is sprake van hoger dan begrote na-ijlende declaraties uit voorgaande jaren.

Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR) (€ 5,3 mln nadelig)

Er is al enige tijd een overbesteding in de realisaties zichtbaar geweest. Bij de Tweede Herziening 2024 en bij de Eindejaarsbrief 2024 heeft echter geen bijstelling van de begroting plaatsgevonden, omdat er nog onvoldoende zekerheid was over de juistheid van de toen beschikbare eindejaarsprognose op dit onderdeel. Om deze onzekerheid te ondervangen is hiervoor bij de Tweede Herziening 2024 een gekwantificeerd risico opgenomen onder het weerstandsvermogen.

PGB Jeugdhulp arrangementen extramuraal (€ 3,7 mln voordelig)

Op basis van de voorlopige rapportage van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) (realisatie t/m november 2024) wordt een voordelig resultaat verwacht. De SVB regelt de afhandeling van de PGB. Bij de nieuwe inkoop in 2023 is ervoor gekozen om minder PGB-aanbieders te gunnen. Daardoor is minder PGB toegekend dan begroot.

Zorg en veiligheid (€ 1,9 mln voordelig)

Rondom Prostitutiebeleid hebben door onderbezetting bij een uitvoerende partij niet alle activiteiten doorgang kunnen vinden, waarvoor eenmalig wel extra budget was ontvangen. Op het gebied van Huiselijk geweld werd in 2024 een verwachte korting van Rijksmiddelen eenmalig gecompenseerd (Duvo-korting). Hier kon in de uitvoering onvoldoende rekening mee worden gehouden, waardoor deze middelen niet zijn besteed.

Maatschappelijke opvang (€ 2,2 mln voordelig)

De lasten voor Maatschappelijke Opvang zijn € 3,7 miljoen hoger dan begroot door in 2024 gerealiseerde extra tijdelijke opvangvoorzieningen. Er is een terugvorderingsresultaat op verleende subsidies van € 3,7 mln voordelig, omdat de activiteiten door de subsidieontvangers tegen lagere kosten zijn uitgevoerd. Diverse verbouwingen die voor 2024 gepland stonden worden doorgeschoven naar latere jaren. Door de lagere lasten is aan de bestemmingsreserve Blokhuismiddelen € 4,2 mln minder onttrokken dan begroot.

Wmo-arrangementen (€ 3,0 mln nadelig)

Op de Wmo arrangementen (ZiN en PGB) is sprake van een nadeel door na-ijlende declaraties uit voorgaande jaren die hoger zijn begroot. De definitieve afrekeningen over 2024 voor ZiN worden pas eind maart door de zorgaanbieders ingediend.

Rijkssubsidies (neutraal – lagere lasten en baten van € 14,5 mln)

Er zijn € 14,5 mln lagere uitgaven op de Rijkssubsidies (SPUK-regeling) gerealiseerd in 2024. Dit heeft geleid tot € 14,5 mln lagere baten als lasten ten opzichte van de begroting. Per saldo is dit neutraal.

Dit komt grotendeels door de beschikbaar gestelde Rijkssubsidies niet geheel benut zijn dit jaar. Het gaat onder andere om de Rijkssubsidies Expertisecentrum Jeugd (€ 7,5 mln), Vastgoed Jeugd (€ 5,3 mln) en Acute GGZ (€ 0,9 mln). De SPUK-regeling loopt door tot en met 2025, waardoor de gelden hiervoor volgend jaar beschikbaar blijven.

2. Wijkteams en Wmo-loketten

De onderbesteding kan als volgt worden verklaard:

- Op de Wijkteams is sprake van een voordeel vanwege kostenefficiëntie door het nieuwe urensysteem, de moeilijke arbeidsmarkt en het niet verlengen van de tijdelijke dure contracten (€ 8,0 mln voordelig).
- Het voordeel op ICT wordt veroorzaakt door het achterblijven van de doorontwikkeling (€ 3,7 mln voordelig).
- Er heeft tegen verwachting in geen doorbelasting plaatsgevonden van de kosten voor telefonie van 14010 (€ 1,0 mln voordelig).
- De kosten voor Toeslagen010 worden geheel vergoed. Er is € 4,6 mln meer kosten gemaakt, welke niet begroot stonden. Omdat deze worden vergoed, leidt dit tot hogere kosten en hogere baten van € 4,6 mln.

3. Welzijn & Preventie

Een aantal projecten, die bijdragen aan het welzijn van de Rotterdammers zijn gedekt uit de specifieke uitkering Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). De hiervoor begrote eigen middelen van € 600.000 zijn daardoor niet aangewend.

Daarnaast zijn op verschillende regelingen voor kinderen en jongeren een aantal budgetten niet volledig benut door minder aanvragen. Tevens is er terugvorderingsresultaat op verleende subsidies van € 542.000 omdat activiteiten door de subsidieontvangers tegen lagere kosten zijn uitgevoerd.

4. Diverse afwijkingen

Op diverse posten is sprake van kleinere verschillen optellend tot een voordeel van € 3,6 mln. Één van de posten is de lagere onttrekking uit de reserve Bestrijding eenzaamheid ouderen.

Programma en Rotterdamse taakvelden

Saldo programma Zorg, welzijn en wijkteams/Rotterdams taakveld	Oorspr. Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Zorg, welzijn en wijkteams				
Begeleiding (WMO)	-247.745	-235.869	-236.377	-508
Beschermd wonen (WMO)	-85.000	-70.782	-72.952	-2.171
Gezingericht	-118.897	-134.421	-137.764	-3.343
Gezinsgericht	-4.403	-4.000	-3.551	449
Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	-20.948	-10.344	-15.864	-5.520
Jeugdbescherming	-40.175	-48.520	-50.752	-2.232
Jeugdhulp begeleiding	-4.643	-6.224	-7.182	-958
Jeugdhulp behandeling	-34.612	-41.793	-46.509	-4.716
Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	0	0	0
Jeugdhulp dagbesteding	-2.123	-3.689	-4.418	-730
Jeugdhulp zonder verblijf overig	-2.612	-6.669	-7.719	-1.050
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-75.087	-101.171	-95.623	5.548
Maatwerkvoorziening (Wmo)	-12.359	-17.441	-18.097	-656
Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-10.647	-36.185	-31.145	5.040
Samenkracht en burgerparticipatie	-113.714	-116.315	-115.878	438
Wijkteams en Wmo-loketten	-156.825	-160.887	-150.506	10.381
Totaal	-929.790	-994.311	-994.338	-27

Realisatie bestemmingsreserves

Onder dit programma vallen de volgende reserves:

Realisatie bestemmingsreserves Zorg, welzijn en wijkteams		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Zorg, welzijn en wijkteams		30.550	13.300	31.739	0	12.110
Bestemmingsreserve Bestrijding eenzaamheid ouderen		2.360	0	0	0	2.360
Realisatie bestemmingsreserves Zorg, welzijn en wijkteams		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Zorg, welzijn en wijkteams		30.550	13.300	31.739	0	12.110
Bestemmingsreserve Bestrijding eenzaamheid ouderen		2.360	0	0	0	2.360
Doel reserve:		Bestrijding eenzaamheid ouderen				
Raadsbesluit:		Jaarrekening 2021 (einddatum 31-12-2026)				
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	2.360	0	0	0	2.360
	Begroting 2024	2.360	0	100	0	2.260
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-100	0	100
Bestemmingsreserve Blokhuismiddelen		6.450	0	0	0	6.450
Realisatie bestemmingsreserves Zorg, welzijn en wijkteams		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Zorg, welzijn en wijkteams		30.550	13.300	31.739	0	12.110
Bestemmingsreserve Blokhuismiddelen		6.450	0	0	0	6.450
Doel reserve:		De gemeente Rotterdam heeft een aanvraag ingediend voor extra middelen in het kader van de brede aanpak van dak- en thuisloosheid.				
Raadsbesluit:		Jaarrekening 2020 (einddatum 31-12-2026)				
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	6.450	0	0	0	6.450
	Begroting 2024	6.450	0	4.150	0	2.300
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-4.150	0	4.150
Bestemmingsreserve tweedelijns WMO en Jeugdhulp		21.739	10.000	31.739	0	0
Realisatie bestemmingsreserves Zorg, welzijn en wijkteams		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Zorg, welzijn en wijkteams		30.550	13.300	31.739	0	12.110
Bestemmingsreserve tweedelijns WMO en Jeugdhulp		21.739	10.000	31.739	0	0
Doel reserve:		De bestemmingsreserve is gevormd om schommelingen in de zorguitgaven op te vangen bij de Wmo en Jeugdhulp.				
Raadsbesluit:		Voorjaarsnota 2017 (einddatum t/m niet van toepassing)				
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	21.739	10.000	31.739	0	0

	Begroting 2024	21.739	10.000	31.739	0	0
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Locatieontwikkelingen kwetsbare doelgroepen			0	3.300	0	0
0						3.300
Realisatie bestemmingsreserves Zorg, welzijn en wijkteams		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Zorg, welzijn en wijkteams		30.550	13.300	31.739	0	12.110
Locatieontwikkelingen kwetsbare doelgroepen		0	3.300	0	0	3.300
Doel reserve:	Het egaliseren van schommelingen in de lasten voor het realiseren van opvangvoorzieningen kwetsbare Rotterdammers.					
Raadsbesluit:	2e herziening 2024 (doorlopend)					
	Verloopstaat reserve	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand
	Realisatie 2024	0	3.300	0	0	3.300
	Begroting 2024	0	3.300	0	0	3.300
	Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0

Jaarstukken 2024

Kaders en verbonden partijen

Paginanummer in website: 180

Kaders en verbonden partijen

Kaders

Beleidskaders

- [Heel de Stad - Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning en Jeugdhulp 2021-2026](#)
- [Bouwen aan een toekomst zonder geweld](#)

Beleidsmonitors

- [Raadsmonitor Welzijn, Zorg en Jeugdhulp](#)
- [Wijkprofiel](#)
- [Regionaal Beleidsplan 2018-2020 Beschermd Wonen](#)

Wet- en regelgeving

- [Verordening maatschappelijke ondersteuning en Jeugdhulp Rotterdam 2018](#)
- [Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Rotterdam 2018](#)
- [Nadere regels maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Rotterdam 2018](#)
- [Wmo 2015](#)
- [Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling](#)
- [Wet tijdelijk huisverbod](#)

Verbonden partijen

De volgende Verbonden partijen worden ingezet om het doel van het programma te realiseren:

- Jeugdhulp Rijnmond

Een uitgebreide toelichting is te vinden in de [paragraaf Verbonden partijen](#).

Jaarstukken 2024

Verantwoordelijke collegeleden

Paginanummer in website: 181

Verantwoordelijke collegeleden

Wethouder Achbar

Wethouder Achbar is verantwoordelijk voor de portefeuille Welzijn, Samenleven, Sport en Digitale Inclusie.

'Ik zet me in voor één Rotterdam, voor een stad waarin iedere Rotterdammer dezelfde kansen heeft.'

Wethouder Buijt

Wethouder Buijt is verantwoordelijk voor de portefeuille Zorg, Ouderen en Jeugdzorg

Jaarstukken 2024

Bestuursopdracht Zorg

Wat willen we bereiken?

Bestuursopdracht Zorg (BOZ)

Rotterdamers hebben steeds vaker een hulpvraag. De druk op zorgmedewerkers groeit door de stijgende hulpvraag. Zorgorganisaties en gemeente krijgen de zorg steeds moeilijker georganiseerd, terwijl het personeelstekort al groot is. Daarnaast zijn de zorguitgaven van de gemeente de afgelopen jaren fors gestegen. Het budget van het Rijk groeit nog onvoldoende mee. Kortom, de zorg wordt voor de gemeente onbetaalbaar en voor de zorgorganisaties onuitvoerbaar. Maatregelen zijn nodig om ook voor de volgende generatie Rotterdamers de zorg houdbaar, uitvoerbaar en betaalbaar te houden. Het uitwerken en implementeren van maatregelen vindt plaats vanuit de Bestuursopdracht Zorg.

Regionale Bestuursopdracht Kostenbeersing (RBOK)

Het doel is om het Rotterdamse Jeugdstelsel financieel houdbaar te houden zodat de kinderen die de zorg hard nodig hebben dit kunnen blijven krijgen. Daarnaast blijven de bijdragen vanuit het Rijk achter op de groei van jeugdzorgkosten die wij als gemeente doormaken. Sinds 2023 zijn de kosten op zeer specialistische jeugdhulp bijzonder hard gegroeid en zijn maatregelen nodig om deze te remmen. Vanuit de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rotterdam (GRJR) heeft het bestuur opdracht gegeven om regionaal 51 maatregelen uit te werken. Ook is een bestuurlijke opdracht gegeven tot invulling van een extra ambitie om de kosten te remmen.

Hoe meten we dat?

Tabel: inschatting financieel effect van de maatregelen in mln euro's

Uitgangspunten BOZ	Begroting 2024	Inschatting Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Normaliseren van zorgvragen/welzijn gerichter inzetten	2,8	3,4	3,9	4,6	4,7	4,7
Prioriteren van zorg	13,6	12,4	31,3	40,7	46,4	46,4
Efficiënter en effectiever werken	15,6	10,6	20,9	25,5	27,6	27,6
Niet elke hulpvraag is een zorgvraag	1,2	1,1	3,1	7,4	8,1	8,1
Totaal	33,2	27,5	59,2	78,2	86,8	86,8
Taakstellende financiële reeks opgenomen in coalitie akkoord	33,0	33,0	47,0	62,0	62,0	62,0

Het is niet mogelijk om een 1-op-1 relatie te leggen tussen de BOZ maatregelenreeks uit de begroting en de realisatiecijfers in de jaarrekening. De maatregelenreeks is opgenomen in de begroting als een verlaging van de lasten: de vastgestelde begroting houdt dus al rekening met een daling in de groei van de zorguitgaven. Daarnaast zijn er veel externe en interne factoren die het gebruik van zorg en zorguitgaven beïnvloeden. Daarin is het niet mogelijk om precies te bepalen welke effecten de BOZ precies 1-op-1 heeft op de zorguitgaven.

We hebben een inschatting gemaakt (zie onderstaande tabel) van de resultaten van de maatregelen. De inschatting is dat de maatregelen in 2024 minder hebben opgeleverd dan benodigd voor de gehele invulling van de financiële reeks. De reden hiervoor is dat een aantal maatregelen vertraging hebben opgelopen in de implementatie. Als we kijken naar de begroting vs. realisatie blijkt dat we voor Wmo arrangementen binnen de begroting zijn gebleven. Bij Jeugd (zowel lokaal als regionaal) is er een overschrijding van de begroting. Deze tendens zien we ook terug bij de maatregelen. Binnen de Wmo worden maatregelen consequent toegepast. Bij Jeugd worden de maatregelen conform afspraak toegepast door de wijkteams en gemeentelijke indicatiestellers. De indicaties die verlopen via de huisartsen of Gecertificeerde instellingen wijken vaak nog af van de maatregelen.

Toelichting indicatoren

Bestuursopdracht Zorg (BOZ)

De volgende maatregelen dragen bij aan het uitgangspunt 'Normaliseren van zorgvragen/ welzijn gericht inzetten':**Wmo**

- Rotterdammers met een lichte en/of zeer kortdurende hulpvraag doorgeleiden naar het aanbod van welzijns- en wijknetwerkpartners.
- Beter gebruik van het voorliggend veld door het doorgeleiden van Rotterdammers naar niet-geïndiceerde dagbesteding.
- Welzijn op recept.
- Het doorverwijzen naar het voorliggend veld of wijkteam bij lichte ondersteuningsvraag.
- Sneller uitstromen uit dagbesteding naar leren en werk.

De volgende maatregelen dragen bij aan het uitgangspunt 'Prioriteren van zorg':**Jeugd**

- Scherper herindiceren: voldoende is goed genoeg.
- Terugdringen hoge weekbedragen Jeugd.
- Het beperken van de inzet van opvoedondersteuning voor ouders en omgeving bij 18+.

Wmo

- Voorkomen van onnodige/onuitvoerbare zorgstapeling door te sturen op minder intensieve indicaties.
- In geval van re-integratieverplichtingen conform uitkering wordt er geen dagbesteding vanuit de Wmo geïndiceerd.
- Sturen op lagere vervolg- en herindicaties.
- Streven naar maximaal 3 jaars indicatie voor extramurale ondersteuning.
- Van beschermd wonen naar beschermd thuis wonen GGZ.
- Van beschermd wonen naar beschermd thuis wonen Verstandelijk Beperkt (VB).
- Kleding wordt niet meer gestreken.
- Zorgaanbieders kijken bij huidige cliënten welke huishoudelijke ondersteuning niet meer nodig is.
- Binnen de ondersteuning vanuit de Wmo wordt een maximaal weekbedrag ingevoerd.

De volgende maatregelen dragen bij aan het uitgangspunt 'Efficiënter en effectiever werken':**Jeugd**

- Behandeling 18+ niet indiceren door gemeente, maar verwijzen naar zorgverzekering waar deze thuishoort.
- Ondersteuning 18+ niet indiceren bij Jeugd, maar bij Wmo waar deze thuishoort.
- Het ontwikkelen van een concreet afwegingskader voor arrangementen met een hoog weekbedrag.
- Beperken aantal arrangeurs.
- Invoeren van flexibel op- en afschalen.
- Verwijzen via Jeugd GGZ knooppunt en niet meer direct.
- Duur verlengde jeugdhulp terugbrengen.
- Actief zorgen dat jeugdigen naar WLZ doorstromen als zij daar thuishoren.
- Extra administratiekosten bij onderaannemerschap schrappen.

Wmo

- Invoeren van flexibel op- en afschalen in de variant van deeldeclarereren.
- Hanteren van een ingroeipad op geïndiceerde dagbesteding.
- Vergroten van kostenbewustzijn door te werken met (virtuele) deelbudgetten of budgetplafonds per toegangspunt.
- GGZ-cliënten meer begeleiden in groepsverband ipv individueel.
- Optimaliseren proces in-, door- en uitstroom bij GGZ.

Algemeen

- Controles PGB proces + verbeteren proces toezicht rechtmatigheid.
- Controles op niet geleverde zorg.
- Sturingseffect.

De volgende maatregelen dragen bij aan het uitgangspunt 'Niet elke hulpvraag is een zorgvraag':**Jeugd**

- Verminderen uithuisplaatsingen door brede hulp op alle leefgebieden.

Wmo

- Inzet van reablement bij ouderen.

Algemeen

- Pilots om bestaanszekerheid te vergroten.

Regionale Bestuursopdracht Kostenbeheersing (RBOK)

Het is niet mogelijk om een 1-op-1 relatie te leggen tussen de RBOK-maatregelenreeks vanuit de begroting en de realisatiecijfers in de jaarrekening van de gemeente. Zoals eerder is toegelicht wordt de RBOK op regionaal niveau beoordeeld. Op basis van deze analyse kunnen kan de conclusie worden getrokken dat de kosten van regionale jeugdzorg lager liggen dan door de GRJR begroot voor 2024. Voor de gemeente Rotterdam geldt dit niet: de kosten voor regionale jeugdzorg zijn in de jaarrekening € 5 mln hoger dan begroot. Bij de Tweede Herziening 2024 en bij de Eindejaarsbrief 2024 heeft echter geen bijstelling van de begroting plaatsgevonden, omdat er nog onvoldoende zekerheid was over de juistheid van de toen beschikbare eindejaarsprognose op dit onderdeel. De gemeente Rotterdam heeft daarvoor in de plaats een financieel risico van € 25 mln opgenomen in de risicoparaagraaf bij de Tweede Herziening 2024.

Daarnaast heeft de gemeente boven op de RBOK een extra ambitie geformuleerd die ingevuld moet worden met Rotterdamse maatregelen. In 2024 was hier nog geen financiële doelstelling aan gekoppeld. Inmiddels zijn hiervoor maatregelen bedacht en uitgewerkt. Deze maatregelen worden naar verwachting in 2025 ingevoerd.

Wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan?

Bestuursopdracht Zorg (BOZ)

Op 30 mei heeft de gemeenteraad het aanvullende plan '[Passende zorg voor Heel de stad](#)' vastgesteld. Het doel is dat maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp - nu en in de toekomst - houdbaar, uitvoerbaar en betaalbaar zijn. Uitgangspunten:

- Niet elke hulpvraag is een zorgvraag. Er wordt gestreefd naar het wegnemen van de grondoorzaken van zorgvragen en het bevorderen van een gezonde leefstijl en bestaanszekerheid. Zorg is niet altijd de enige of beste oplossing.
- Uitgangspunt is iemands gezondheidspotentieel. De focus ligt op wat iemand wel kan, belangrijk vindt en eventueel wil en kan veranderen.
- Zorgvragen worden genormaliseerd, onder andere door de verwachting te uiten dat mensen – met steun van elkaar - tegenslagen verduren.
- De gemeente zet - waar mogelijk - preventie en welzijn gericht in, om een deel van de zwaardere zorg te voorkomen, uit te stellen of te vervangen door een beter passend en betaalbaarder aanbod.
- Bij de verdeling van middelen en capaciteit geeft de gemeente prioriteit aan het leveren van geïndiceerde zorg aan inwoners die deze zorg het hardst nodig hebben. Om zorg voor hen beschikbaar te houden wordt wanneer dat kan elders zorg geminderd.
- De gemeente zoekt naar efficiëntere en effectievere manieren om met beperkte middelen om te gaan.

Maatregelen dragen bij aan het doel om schaarse middelen gericht in te zetten. Zodat de ruimte ontstaat om passende zorg te blijven bieden aan de meest kwetsbaren. Inmiddels zijn er drie sets maatregelen gepresenteerd. Alle maatregelen dragen bij aan de uitvoering van bovenstaande uitgangspunten.

In totaal zijn er 36 maatregelen gepresenteerd. Eind 2024 waren er hiervan 32 ingevoerd. De volgende maatregelen hebben vertraging opgelopen en worden in de loop van 2025 ingevoerd:

- De Jeugdmaatregel 'Actief zorgen dat jeugdigen naar Wet langdurige zorg doorstromen als zij daar thuishoren'. Deze maatregel is tevens een RBOK-maatregel en wordt dus vanuit de regionale context uitgewerkt binnen de GRJR. De afstemming met de andere gemeenten binnen de GRJR kost meer tijd dan voorzien.
- De Wmo-maatregel 'Inzet van reablement bij ouderen - ergotherapeut en beweegprogramma's'. De verwachting is dat rond de zomer van 2025 gestart kan worden. De werving en positionering van ergotherapeuten kost tijd. Daarnaast is de uitvoering van de maatregel bij indicatiestellers complex door wettelijke afhandelingstermijnen.
- De Wmo-maatregel 'Zorgaanbieders kijken bij huidige cliënten welke huishoudelijke ondersteuning niet meer nodig is'. Deze maatregel bestaat uit allerlei onderdelen die met de nieuwe inkoop Wmo per 1 januari 2025 ingaan.
- De Wmo-maatregel 'Virtuele deelbudgetten'. De uitwerking heeft opstartproblemen gehad door de informatiestop. Daarna zorgde de nieuwe inkoop van Wmo voor andere budgetindeling en wijzigingen in het arrangementenmodel. Nu de nieuwe inkoop van start is gegaan wordt gewerkt aan de invoering van deze maatregel.

Regionale Bestuursopdracht Kostenbeheersing (RBOK)

Op 16 februari 2024 heeft het Algemeen Bestuur van de GRJR opdracht gegeven om de 51 maatregelen op te pakken. 51 maatregelen in regionale zin zijn te veel om in één keer te kunnen oppakken. Daar is een programmastructuur aangegeven en een indeling in vier clusters, zoals in een technische sessie aan de raad in september 2024 is meegegeven. Het eerste jaar had als doel om de groei met circa € 1,6 mln te remmen. Daarvoor zijn meerdere maatregelen uitgewerkt zoals:

- 2-maandelijkse rapportage (hiermee bijna maandelijkse monitoring op regionale uitgaven);
- Geen opslag voor onderaannemers;
- 1 op 1 kader is uitgewerkt en wordt nu wetenschappelijk getoetst aan de praktijk

Naast de verdere uitwerking en implementatie van de 51 maatregelen worden in Rotterdam aanvullende maatregelen bedacht en uitgewerkt. Deze maatregelen moeten bijdragen aan de nodige systeemveranderingen in het Rotterdamse jeugdstelsel, om zo binnen onze financiële kaders te kunnen blijven.

Jaarstukken 2024

BBV-indicatoren

BBV Indicatoren

Voor de vergelijkbaarheid tussen gemeenten wordt door het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) een verplichte set aan indicatoren voorgeschreven. De verplichte indicatoren over de laatste 4 jaar en het lopende jaar zijn hier opgenomen. Op de website www.waarstaatjegemeente.nl vindt u een overzicht van de verplichte indicatoren van alle gemeenten, waarbij ook een vergelijking wordt gemaakt met het gemiddelde over heel Nederland. De realisatiecijfers zijn niet voor alle jaren ingevuld. De realisatiecijfers kennen verschillende bronnen, bij deze bronnen zijn de realisatiecijfers dan (nog) niet beschikbaar.

BBV Indicatoren per taakveld	Definitie	Bron	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024
0. Bestuur en ondersteuning							
1. Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	18,4	18,8	19,3	19,9	22,0
2. Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	19,1	20,3	21,2	21,1	21,2
3. Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen gegevens	1.673	1.934	2.008	2.066	2.183
4. Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + kosten inhuur externen	Eigen gegevens	14,1	18,1	15,7	11,1	9,5
5. Overhead	% van totale lasten	Eigen gegevens	11,2	11,4	11,8	12,3	12,1
1. Veiligheid							
6. Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	Bureau Halt	11	8	10	10	
7. Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	3,2	3,0	3,9	3,7	
8. Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	9,0	8,9	9,3	8,6	
9. Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,2	1,6	1,8	1,9	
10. Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	9,0	8,8	8,5	8,9	
3. Economie							
11. Functiemenging	%	LISA	55,2	55,4	56,0	56,4	
12. Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	137,8	148,1	159,4	171,7	
4. Onderwijs							

13. Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	2,4	2,6	2,5	4,8	
14. Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	44	46	53	62	
15. Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado	2,5	2,7	3,4	3,3	

5. Sport, cultuur en recreatie

16. Niet-sporters	%	Gezondheids-enquete (CBS, RIVM)	50,2		47,8		

6. Sociaal domein

17. Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	LISA	869,0	882,7	900,8	906,5	
18. Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	2	2	2	2	
19. Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	15	14	13	12	
20. Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	64,8	65,9	68,2	69,4	
21. Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	3	2	2	2	
22. Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	938,2	1.001,8	885,3	821,7	805,0
23. Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	CBS	143,0	157,3	171,1		
24. Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS		8,8	9,4	10,1	8,5
25. Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS		1,5	1,5	1,4	1,2
26. Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS		0,8	0,7	0,7	0,7
27. Cliënten met een maatwerkarrangementen Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	GMDS	850	860	840	830	780

7. Volksgezondheid en Milieu

28. Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	297	286			
29. Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	13,3	12,3	13,6		

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

30. Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	221	245	275	319	334
31. Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	6,4	3,4	6,6	10,0	
32. Demografische druk	%	CBS	58,1	57,7	57,5	57,2	56,9
33. Gemeentelijke woonlasten eenpersoons huishouden	In Euro's	COELO	691	707	792	830	923
34. Gemeentelijke woonlasten meerpersoons huishouden	In Euro's	COELO	776	793	880	918	1.023

Jaarstukken 2024

Bedrijfsvoering

Paginanummer in website: 184

Bedrijfsvoering

De paragraaf Bedrijfsvoering is een verplichte paragraaf uit het Besluit Besturen en Verantwoorden (BBV). De paragraaf geeft informatie over de bedrijfsvoering van de gemeente.

Jaarstukken 2024

Organisatieontwikkeling

Paginanummer in website: 185

Organisatieontwikkeling

Kiezen voor Rotterdam

Kiezen voor Rotterdam is de titel van de bezuinigingsopgave voor de gemeentelijke organisatie. Deze is gekoppeld aan de organisatieontwikkeling. Financieel gezien gaat het om een besparing van € 150 mln op de organisatiekosten over de jaren 2024 tot 2027. De besluitvorming hierover is vastgelegd in de Voorjaarsnota 2023.

De organisatieontwikkelopgave is uitgewerkt in een programma. Dit programma heeft tot doel een flexibele en duurzame organisatie te realiseren. Een organisatie waar keuzes gemaakt worden om de opgaven in de stad te realiseren zonder groei van de organisatie. Groei biedt niet altijd een antwoord op de gestelde vraag en is budgettair niet langer verantwoord.

Achtergrond

Kiezen voor Rotterdam is uitgewerkt aan de hand van vier 'sporen'. Daarlangs is gewerkt aan een kwalitatief betere en goedkopere – en dus efficiëntere – organisatie.

1. De grootste opgave uit het programma Kiezen voor Rotterdam is een krimp in de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering zijn activiteiten die ondersteunend zijn aan de primaire processen van de gemeente. Denk hierbij aan HR, ICT en financiën. Het verantwoordelijk management stuurt strakker op de omvang van de bedrijfsvoering.
2. Goede dienstverlening aan Rotterdammers staat voorop. De organisatie daarvan kan slimmer, beter en efficiënter, zonder aantasting van de kwaliteit. Dat kan bijvoorbeeld door locaties in de wijken efficiënter te benutten. En door een betere inrichting van de kanaalsturing in de dienstverlening om vragen, meldingen en klachten van Rotterdammers beter en sneller af te handelen.
3. Strategie, beleid en onderzoek: vanuit de één-concerngedachte.

De centrale strategische functie van de gemeentelijke organisatie richt zich op een gemeentebrede agenda. Die vindt zijn basis in het coalitieakkoord en de langetermijn opgaven voor de stad. De gemeentebrede agenda geeft richting aan de beleidsontwikkelingen in de verschillende organisatieonderdelen en is verbonden met de centrale onderzoeksagenda. De verwachting is dat dit leidt tot effectievere beleidsinzet en gemeentelijke onderzoeken.

4. In de eerste helft van 2024 is besloten tot een organisatiemodel met een kleinere concerndirectie. Dat model is toegesneden op de uitvoering van de complexe opgaven waar Rotterdam voor staat. En het moet leiden tot een kleinere, efficiëntere organisatie. De concerndirectie legt het accent meer op strategische verantwoordelijkheid. Het operationele aspect verschuift naar de directeuren onder de concerndirectie

Verwerking en invulling krimpopgave

Halverwege 2024 zijn besluiten genomen over de vermindering van het aantal formatieplaatsen. De doelstelling is om in 2025 met 267 fte te krimpen, en vanaf 2026 (cumulatief) met 524 fte.

Het aantal van 524 fte is lager dan het aanvankelijke uitgangspunt van 570 fte. Dat komt vooral doordat bij 'onderzoek' en 'financiële keten' de opgave (gedeeltelijk) niet kan worden verwerkt op arbeidskosten/ formatieplaatsen. Dit gedeelte is ingevuld met een financiële/ materiele verwerking.

In totaal is in de begroting voor 2025 een krimp van 519 fte verwerkt. De laatste boekingen en herstelacties tot aan maximaal 524 te vinden plaats bij de Eerste herziening 2025.

De besparingsopgave is bij de Voorjaarsnota 2023 meerjarig voor een groot deel verwerkt onder het programma Algemene Middelen. En voor een klein deel bij het programma Overhead.

In 2024 is de besparingsopgave vanuit het programma Algemene Middelen grotendeels verdeeld over de begrotingsprogramma's. In de begroting van 2025 is vervolgens de reductie op de formatie nader verwerkt. Tevens is een bestemmingsreserve van € 3,1 mln gevormd voor de programma- en frictiekosten.

Met deze voorgenomen maatregelen behalen we de structurele opgave. Maar na de verwerking in de begroting resteert nog een bedrag bij het programma Algemene Middelen van € 2,4 mln voor 2025, € 9,8 mln voor 2026 en € 4,2 mln voor 2027. Verwerking van dit resterende deel vindt plaats bij de Eerste herziening 2025.

Realisatie opgave

De geplande € 20 mln besparing over 2024 is ingevuld met incidentele financiële maatregelen. Deze financiële opgave voor 2024 is volledig gerealiseerd. Voor meer informatie hierover verwijzen we naar de Raadsmonitor Organisatieopgave.

Met betrekking tot de personele opgave van 266 fte voor 2025 kan op basis van de stand van de formatie en bezetting in december ook gesteld worden dat deze op dit moment is gerealiseerd.

Meer informatie is te vinden in de Raadsmonitor Organisatieopgave.

Jaarstukken 2024

Huisvesting en facilitair

Paginanummer in website: 186

Huisvesting en facilitair

In 2024 is het inrichten van de kantoren met meer plekken voor digitaal overleg en voor elke afdeling een duidelijke ontmoet- en samenwerkplek in alle gebouwen afgerond. De GGD is verhuisd naar de Zalmstraat en de publiekslocatie van de Librijesteeg is verhuisd naar het Delftseplein (Central Post). De gemeente gebruikt de gebouwen aan de Librijesteeg en Schiedamsedijk niet langer.

Vanaf 2025 bezuinigt de gemeente op de eigen huisvesting. Dit is mogelijk doordat medewerkers van de gemeente meer flexibel en vaker thuis werken en door krimp van de organisatie. Het aantal werkplekken vermindert door de huur van sommige gebouwen op te zeggen en de resterende werkplekken beter te benutten. Sinds de zomer van 2024 sluiten sommige gebouwen tijdelijk in vakantietijd. Dit is onderdeel van de energiebesparende maatregelen in de gebouwen. Dit draagt bij aan verduurzaming en drukt de hogere energiekosten als gevolg van de hogere energieprijzen.

Bij de Voorjaarsnota 2024 heeft de gemeenteraad budget beschikbaar gesteld voor deze structureel hogere kosten voor energie.

Jaarstukken 2024

HR

Paginanummer in website: 187

HRO

De gemeente Rotterdam heeft zich ook in 2024 ingespannen om een betrouwbare, transparante en integere overheidsorganisatie te zijn. Een organisatie die toekomst- en doelgericht werkt. Een belangrijke basis hiervoor is en blijft de visie dat de gemeente een aantrekkelijke en goede werkgever is. Dat betekent dat de gemeente ernaar streeft dat medewerkers de ruimte krijgen om hun werk zo goed mogelijk uit te voeren en vanuit hun eigen expertise en verantwoordelijkheid bij te dragen aan de ontwikkeling van de stad. Dat gebeurt vanaf 2024 langs de lijn van de organisatievisie, waarmee gestart is met het uitwerken van de organisatievisie en de vertaling daarvan naar de benodigde organisatieontwikkeling en HRO Strategie. Voor 2024 tot en met 2027 ligt de focus voor de ontwikkeling, het centraal stellen van Rotterdammers en het zijn van één concern met integrale samenwerking aan de opgaven voor de stad. Hierbij zet de gemeente al haar medewerkers optimaal in.

Ondanks de organisatieopgave Kiezen voor Rotterdam is er in 2024 verder gebouwd aan het bieden van deze solide basis aan medewerkers. HRO heeft in 2024 bijgedragen aan de lange termijn organisatievisie voor onder andere talentontwikkeling, mobiliteit en aantrekkelijk werkgeverschap. Denk aan het creëren van een veilige en vitale werkomgeving door onder andere het verzuimproces onder de loep te nemen en aan te passen. Daarnaast is er een start gemaakt met het concreet invullen van belangrijke cultuurthema's, zoals integriteit en een diverse, inclusieve en gelijkwaardige organisatie.

Verzuim

In 2024 is het voortschrijdend verzuimpercentage gestegen van 6,9% eind april naar 7,2% eind augustus. Het kalenderjaar werd afgesloten met een voortschrijdend verzuimpercentage van 7,4%. Een toename van 0,7% ten opzichte van 2023.

Het voortschrijdend verzuimpercentage is samengesteld uit de 12 voorliggende maanden en omvat daarmee alle seizoenen. Voorgaande jaren laten de trends zien dat de zomermaanden een lager verzuimpercentage hadden. Dit jaar is deze trend minder duidelijk zichtbaar; de pieken van de wintermaanden zijn langer verspreid en de daling in de zomermaanden is minder groot. Deze trend is dan ook direct terug te zien in de stijging van het voortschrijdend verzuimpercentage.

De stijging is vooral zichtbaar in het langdurig verzuimpercentage. Deze is vanaf eind 2023 0,7% gestegen. Het kort en middellang verzuim is licht gedaald ten opzichte van eind 2023. Deze trend is ook landelijk zichtbaar.

In verschillende clusters is het verzuim geanalyseerd en zijn gerichte maatregelen getroffen. Voorbeelden zijn het inrichten van een team voor complexe verzuimgevallen, het actiever sturen op gedrag van leidinggevende en medewerker. Er is aandacht voor de cirkel van invloed van managers en een succesfactor als teamspirit wordt onderzocht.

Hoewel op meerdere fronten stappen worden gezet, blijft de urgentie om verzuim terug te dringen onverminderd hoog. De stijging van het verzuimpercentage onderstreept de noodzaak om niet alleen door te gaan met de bestaande initiatieven, maar ook kritisch te evalueren of de inzet voldoende effect heeft. Leidinggevendenden moeten het verzuim niet alleen signaleren en verklaren, maar ook daadwerkelijk ervaren als een probleem dat aangepakt moet worden. Dat vraagt verdere aandacht voor het versterken van de gedragsmatige aanpak, het minimaliseren van medicalisering en het creëren van een uniforme verzuimaanpak binnen de gehele organisatie met meer focus op preventie en inzetbaarheid.

Bemensing

In- en uitstroom

In 2024 zijn er 1.339 nieuwe medewerkers gestart en 1.205 medewerkers hebben de organisatie verlaten. Zowel de instroom als de uitstroom is iets lager dan vorig jaar, respectievelijk 25 en 40 medewerkers. De meeste instroom is te zien in de leeftijdscategorie 25-34 jaar en de meeste uitstroom bij de leeftijdscategorie 55 jaar en ouder. In het begin van 2024 was nog een stijging te zien van de bezetting met een maximum van 14.428 fte in april 2024. Dit kwam vooral doordat er relatief veel instroom was bij het Klantcontactcentrum. Vanaf de eerste herziening 2024 is de bezetting met 77 fte gedaald tot het einde van het jaar.

Stages

De bijgestelde ambitie uit het coalitieakkoord is om 600 stageplaatsen per jaar te realiseren. In 2024 zijn er in totaal 688 stagiairs gestart. Hiermee is de ambitie gerealiseerd. In het coalitieakkoord is ook aandacht voor mbo-stages waarbij de ambitie is om 25% van de stages te realiseren voor dit opleidingsniveau. Ook dit onderdeel van de ambitie is ruimschoots gerealiseerd; van het aantal gestarte stagiairs in 2024 komt 30% uit het

(v)mbo.

Arbeidskosten

Arbeidskosten bestaan uit het geheel van loonkosten voor medewerkers in dienst van de gemeente Rotterdam en kosten voor ingehuurd medewerkers.

Toelichting 2024

De oorzaken van de verschillen tussen begroting en realisatie zijn terug te vinden binnen de verschillende programma's. De belangrijkste afwijkingen zijn hieronder op hoofdlijnen toegelicht op zowel loonkosten als externe inhuur.

- Programma Stedelijke Ontwikkeling (totale afwijking - € 16,7 mln, waarvan - € 20 mln loonkosten en + € 3,3 mln inhuur). Bij Stadsbeheer worden de lagere personeelslasten bij dit programma veroorzaakt door het nog niet volledig in kunnen vullen van de formatie met vaste medewerkers bij onder andere betaald parkeren. Het invullen van vacatures verliep moeilijk door de krapte op de arbeidsmarkt. Voor de tussenliggende periode is daarom extern ingehuurd. Bij Stadsbeheer is ook sprake van een overschrijding bij de afdeling Toezicht. Daar is de bezetting hoger dan de toegekende formatie om het toezicht op onder andere bruggen, tunnels en sluizen voldoende te kunnen bemensen. Zonder uitzondering laten de afdelingen binnen Stadsontwikkeling van het programma Stedelijke Ontwikkeling onderschrijding zien. Er wordt veel energie gestoken in het werven van personeel met de juiste expertise. Dat lukt nog niet volledig. Deels wordt dit gecompenseerd door het inhuren van externen. Ook wordt bewust vacatureruimte opengehouden vooruitlopend op Kiezen voor Rotterdam.
- Programma Zorg, welzijn en wijkteams (totale afwijking + € 7,1 mln, waarvan + € 5,5 mln loonkosten en + € 1,6 mln inhuur). Bij Maatschappelijke Ontwikkeling wordt de afwijking op loonkosten veroorzaakt omdat diverse taakstellingen en managementopgaven nog ingevuld moeten worden. Voor inhuur is de afwijking voornamelijk voor Toeslagen 010, deze kosten zijn gedeclareerd bij de Rijksoverheid.
- Programma Werk & Inkomen (totale afwijking - € 6 mln, waarvan - € 8 mln loonkosten en + € 2 mln inhuur). Als gevolg van het niet kunnen invullen van vacatures en het niet behalen van de doelstelling gemeentelijke garantiebannen (GGB) is er bij Werk & Inkomen sprake van een onderschrijding op loonkosten. Tegelijk is er door de krapte op de arbeidsmarkt meer besteed aan inhuur. Bij Maatschappelijke Ontwikkeling is een lagere realisatie op de loonkosten veroorzaakt door detachering van personeel buiten het cluster.
- Programma Overhead (totale afwijking - € 5,8 mln, waarvan - € 15,4 mln loonkosten en + € 9,6 mln inhuur). Bij de directie Concern Auditing & Middelen en Control is de onderbesteding op personele lasten vooral toe te schrijven aan vacaturemanagement en lastig te vervullen vacatures vanwege de krapte op de arbeidsmarkt. Hier staat groei van de externe inhuur tegenover. Bij Bestuurs- en concernondersteuning is vooruitlopend op de krimpopgave 2025 een aantal vacatures tijdelijk ingevuld met externe inhuur. Hiermee wordt voorgesorteerd op het verdwijnen van deze formatieplaatsen in 2025 en 2026.
- Programma Veilig (totale afwijking + € 3,7 mln, waarvan + € 3,5 mln loonkosten en + € 0,2 mln inhuur). Bij de Regio zijn er geen formatieplaatsen en daarmee is er geen begroting voor de loonkosten van het zittende personeel. Gemeente Rotterdam heeft voor dit onderdeel de kassiersfunctie in de veiligheidsregio. Er is een overschrijding op inhuur door inzet van inhuur op vacatures, vervanging bij verzuim, projectmatige ICT-inzet en detacheringen via ketenpartners (Regio).
- Programma Bestaande Stad (totale afwijking - € 3,7 mln, waarvan - € 7,4 mln loonkosten en + € 3,7 mln inhuur). Bij Stadsontwikkeling is de voornaamste oorzaak van de onderschrijding dat vast personeel met de vereiste expertise lastig te vinden is. Op inhuur is daarom meer gerealiseerd dan begroot. Voor de Omgevingswet, Goed Huren en Verhuren en Grip op Vastgoed is in 2024 de formatie opgehoogd. Deze formatie is nog niet volledig ingevuld.
- Programma Armoede, Schuldhulpverlening, Inburgering en Samenleving (totale afwijking + € 0,6 mln, waarvan - € 2,2 mln loonkosten en + € 2,8 mln inhuur). Door de krapte op de arbeidsmarkt en het tijdelijke karakter van het programma Vluchtelingen is bij Maatschappelijke Ontwikkeling meer budget ingezet voor inhuur.
- Programma Beheer van de Stad (totale afwijking + € 2 mln, waarvan - € 1,5 mln loonkosten en + € 2,5 mln inhuur). Bij Stadsbeheer worden de lagere personeelslasten met name veroorzaakt door een lagere bezetting bij Openbare Werken (beheer en onderhoud buitenruimte). Een deel van de vacatures is ingevuld met uitzendkrachten, wat tot een overschrijding van het budget externe inhuur heeft geleid. In het afvalinzamelingsproces is vanwege een hoog ziekteverzuim en uitval meer gebruik gemaakt van inhuur. Ook voor het beheer en onderhoud van de buitenruimte is extra inhuur aangetrokken. Grotendeels om vacatures tijdelijk te vervullen en daarmee flexibiliteit te behouden.
- Programma Energietransitie (totale afwijking - € 1,6 mln, waarvan - € 0,8 mln loonkosten en - € 0,8 mln inhuur). De onderschrijding van de loonkosten is te verklaren door nieuwe medewerkers die starten in een lagere salarisschaal dan vanuit het loonkostenbegrotingsmodel is begroot. Er is sprake van een onderschrijding op het inhuurbudget door onvoldoende aanbod van externe inhuurkrachten.
- Programma Belastingen (totale afwijking - € 1,6 mln, waarvan - € 1,6 mln loonkosten). Bij Dienstverlening zijn de personeelslasten lager uitgevallen dan begroot. Dit is grotendeels het gevolg van het doorschuiven van werkzaamheden naar 2025, voor de voorbereiding,

implementatie en nazorg van de nieuwe belastingapplicatie.

- Programma Economische Ontwikkeling (totale afwijking - € 0,9 mln, waarvan - € 0,5 mln loonkosten en - € 0,4 mln inhuur). Onderschrijding op loonkosten voor Stadsontwikkeling betreft vacatureruimte die begin 2025 ingevuld wordt. Ook in dit programma is sprake van een onderschrijding op het inhuurbudget door onvoldoende aanbod van externe inhuurkrachten om aan de vraag te voldoen.

Jaarstukken 2024

Informatievoorziening en IT

Digitalisering

Voor het college en de gemeentelijke organisatie staan de maatschappelijke opgaven in de stad centraal. Digitalisering biedt voorzieningen om de dienstverlening te verbeteren en de collegedoelen sneller en beter te realiseren. De ontwikkelingen van digitalisering gaan snel. De manier waarop Rotterdammers werken, onderwijs volgen, wonen, zorg ontvangen, recreëren en zich verplaatsen verandert. De organisatie moet goed toegerust zijn om met deze ontwikkelingen mee te gaan. Dit betekent dat de gemeente over betrouwbare ICT-voorzieningen beschikt en snel en flexibel inspeelt op nieuwe ontwikkelingen. Er zijn in lijn met de (aangekondigde) wetgeving stappen gezet om deze voorzieningen toekomstbestendig te houden en te verbeteren. In 2024 is gewerkt aan de volgende punten.

- Op het gebied van algoritmes is in het voorjaar het Rekenkamerrapport 'Kleur Bekennen' verschenen. De conclusies en aanbevelingen waren in lijn met de interne evaluatie en krijgen invulling bij de herziening van de Algoritmegovernance. De Code Goed Digitaal Openbaar Bestuur (CODIO) wordt als basis genomen voor het gevraagde politiek-bestuurlijk waardenkader. De Europese AI Act is van kracht geworden. De daarop volgende AI-verordening landt ook in de Algoritmegovernance. De externe Algoritmeadviesraad heeft in 2024 over drie algoritmetoepassingen haar advies uitgebracht. Het algoritmeregister is aangevuld met zowel nieuwe als bestaande algoritmes.
- In opvolging van het programma Data Gedreven Werken is in 2024 het gebruik van data voor maatschappelijke opgaven doorontwikkeld. Daarbij is samen met de interne organisatie de governance van datamanagement verbeterd en zijn de programma-activiteiten in de lijnorganisatie geborgd. Dit heeft onder meer geleid tot een inventarisatie van operationele knelpunten, die vervolgens vertaald zijn in verbetervoorstellen. En tot een zelfevaluatie van de data-volwassenheid met meer focus in de datastrategie. Dit is in samenspraak met het speerpunt 'Van Data naar Waarde' van de opgave Digitale Transformatie.
- De bestuurlijke samenwerking in VNG-verband en met andere grote gemeenten is voortgezet. Doel van deze samenwerking is doorgroeien naar één digitale overheidsarchitectuur en één basisinfrastructuur, met gezamenlijke kaders en gezamenlijke voorzieningen. Hiervoor is de gemeente Rotterdam samen met de VNG en andere G4-gemeenten een pilot gestart. Daarin wordt een gezamenlijke omgeving opgezet en worden beheervraagstukken aan de orde gesteld.
- De Rotterdamse verbindingen met Europa zijn verder gegroeid. Daarbij is de positie van Rotterdam op het gebied van de digitale transformatie zowel relevanter als waardevoller geworden. Rotterdam is onder meer politiek en technisch voorzitter van het digital forum van het grootstedennetwerk Eurocities. We zitten de cities council van OASC (Open Agile Smart Cities) voor. En we nemen deel aan verschillende netwerken en partnerschappen voor onze digitale ambities en voor de Europese lobby op vele wet- en regelgeving voor digitalisering (AI, Data uitwisselingsstandaarden, Cybersecurity, e-Identity). In 2024 was Rotterdam gastheer voor het Digital Forum en voor OASC voor de jaarvergaderingen met honderden partners uit heel Europa. Tot slot zijn verschillende door Europa ge(co)-financierde projecten gestart.
- De gemeente Rotterdam heeft belangrijke stappen gezet op het gebied van continue informatiebeveiliging en cyberweerbaarheid. Het jaar stond in het teken van verdere versterking van onze digitale weerbaarheid en naleving van wettelijke verplichtingen. In het voorjaar is het beleidskader informatiebeveiliging 2024-2026 goedgekeurd. Daarmee is een solide basis gelegd voor de verdere ontwikkeling van onze informatiebeveiliging. Daaruit is een meerjarig programma gestart voor de implementatie van de Europese NIS2-richtlijn, die gericht is op het verhogen van de cyberveiligheid binnen essentiële sectoren.
- In het najaar organiseerde de gemeente Rotterdam de vierde editie van HACK010, een succesvol jaarlijks evenement waarmee mogelijke kwetsbaarheden in digitale systemen volop de aandacht kregen. Dit initiatief versterkt de bewustwording en bevordert de samenwerking met ethische hackers met als doel potentiële risico's te identificeren en te verkleinen. De bewustwording om veilig met onze gegevens te werken blijft binnen de organisatie een prioriteit. Met gerichte campagnes en activiteiten, zoals de voortzetting van de 'Blijf Alert'-campagne, vragen we aandacht voor veilig digitaal gedrag op alle niveaus.
- In 2024 zijn we verdergegaan met digitaal machtigen. We hebben een proces geschikt gemaakt voor het machtigen van bewindvoerders. Ook zijn er diverse aanpassingen in de IT- infrastructuur gedaan om dit breder te kunnen inzetten. Daarbij hebben ons verder geconformeerd aan de Single Digital Gateway (SDG). Deze geeft burgers en bedrijven makkelijk toegang tot digitale overheidsdienstverlening in de Europese Unie. Voor de toekomstige Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV) is het nodige voorwerk gedaan.
- De Monitor ICT Projecten (MIP) geeft inzicht in de voortgang van de grootste en meest risicovolle programma's en projecten met een zware IT-component. Het college en de gemeenteraad bespreken de rapportage. In 2024 zijn twee MIP-rapportages opgeleverd. De MIP-rapportage over de periode april tot en met september 2024 bespreekt de raad naar verwachting in februari 2025. Ook in 2025 verschijnen twee rapportages.

Jaarstukken 2024

Openbaarheidsparagraaf

Paginanummer in website: 189

Openbaarheidsparagraaf

Informatiehuishouding en de Wet open overheid

Transparantie van overheidsinformatie staat na de invoering van de Wet open overheid (Woo, 1 mei 2022) volop in de maatschappelijke belangstelling. De transparantie van het overheidshandelen vraagt om snel te kunnen laten zien wat, wanneer en met wie gecommuniceerd is. En welke acties ambtelijk en bestuurlijk zijn uitgevoerd.

Dit inzicht draagt bij aan de legitimiteit van en daarmee het draagvlak voor het openbaar bestuur. De gemeente werkt samen met de G4 (het verband van de vier grote steden) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). De 11 categorieën informatiestromen waarvan de overheid verplicht is documenten actief te publiceren staan centraal. De gemeente heeft tot eind 2026 tijd voor invoering van de wet. Het gemeentelijke invoeringsprogramma richt zich op organisatiebrede ondersteuning bij het publicatieproces. Met aandacht voor bewustwording van medewerkers over het belang van transparantie en het aanreiken van middelen als e-learning, een Woo-spel en openbaar-proof schrijven.

Iedere overheid moet, volgens de Woo, aansluiten op de landelijke verwijsindex, de Woo-index. Op 1 oktober 2024 is de eerste Ministeriële regeling actieve openbaarmaking Woo gepubliceerd. Hierin is opgenomen dat de documenten, die horen bij de eerste informatiecategorieën (voor de gemeenten: Wet- en regelgeving en Organisatiegegevens) gepubliceerd moeten worden. De gemeente Rotterdam maakt deze informatie al openbaar.

Voor het openbaar maken van de overige categorieën volgt Rotterdam de planning van het Rijk, die is aangekondigd in de Voortgangsbrief Open Overheid. Vanaf medio 2025 moeten de documenten van nog eens 4 informatiecategorieën openbaar gemaakt worden. Op de gemeentelijke website staat per informatiecategorie een [opsomming](#) van welke openbare documenten van de gemeente Rotterdam reeds beschikbaar zijn.

Afhandeling van Woo verzoeken

Realisatie 2023: 269 Woo-verzoeken, afhandeling binnen de wettelijke termijn: 54 %

Realisatie 2024: 339 Woo-verzoeken, afhandeling binnen de wettelijke termijn: 37 %

De daling in de tijdigheid van afgehandelde Woo-verzoeken, van 54% naar 37% binnen één jaar, wordt verklaard door de verandering in de berekeningsmethode. De tijdigheid van 2023 en 2024 zijn niet met elkaar te vergelijken.

Nieuwe berekeningsmethode sinds september 2024

Onder de nieuwe methode worden bepaalde soorten verzoeken niet langer meegerekend, zoals:

- verzoeken die formeel geen Woo-verzoeken zijn, zoals informatie- en AVG-verzoeken
- verzoeken die zijn ingetrokken
- verzoeken die dubbel zijn ingediend
- testverzoeken door de ontwikkelaars van het systeem
- verzoeken die toebehoren aan andere bestuursorganen

Deze verzoeken beschouwden we in de oude methode als 'tijdig afgehandeld', hoewel er geen besluiten werden genomen op deze verzoeken. Hierdoor gaven de cijfers een onrealistisch beeld van de tijdigheid. De nieuwe berekeningsmethode laat duidelijker zien hoe tijdig daadwerkelijke Woo-verzoeken worden afgehandeld.

Acties ter verbetering tijdigheid

Het centrale Woo-team werkt aan verbeteringen van de Woo-processen en communicatie, zowel binnen de organisatie als met externe betrokkenen. Dit moet de tijdigheid van afhandeling en samenwerking efficiënter maken.

Landelijk onderzoek

In 2025 wordt onderzoek gedaan naar de concrete uitvoeringslasten, kosten en (benodigde) capaciteit voor de afhandeling van Woo-verzoeken. Dit onderzoek maakt de uitvoeringsproblemen van de Woo inzichtelijk. De definitieve resultaten van dit onderzoek moeten uiterlijk eind 2025 opgeleverd worden. Daarnaast start de wetsevaluatie van de Woo eind 2025.

Informatiehuishouding als randvoorwaarde

De organisatie werkt continu aan een betere informatiehuishouding. Het gaat om de vindbaarheid en volledigheid van een enorme hoeveelheid gegevens. De stroom aan digitale en deels nog papieren informatie is heel groot. Er is ook een rijke variatie aan verschijningsvormen: documenten, gegevensbestanden, e-mail, data, sms, audio- en videobeelden, en zo meer.

Een goede informatiehuishouding vraagt om professioneel beheer van alle relevante informatie, in alle verschijningsvormen. Voor een goed beheer is bovendien samenhang nodig met openbaarheid, privacybescherming en informatiebeveiliging. Daarnaast zet de organisatie in op bewustwording bij alle medewerkers, zodat zij zorgvuldig met gegevens en informatie omgaan en zorgen voor juiste dossiervorming. Dit alles leidt tot het beschikbaar en vindbaar maken van informatie, die de gemeente bovendien volledig en veilig bewaart.

Jaarstukken 2024

Privacy en AVG

Paginanummer in website: 190

Privacy

De gemeente beschikt over gevoelige gegevens van Rotterdammers en medewerkers. Denk aan cameratoezicht, verlening van horecaverGUNningen, een plan van aanpak voor kwetsbare jongeren en schulddienstverlening. De gemeente heeft hiervoor persoonsgegevens nodig. Hoeveel processen gebruikmaken van persoonsgegevens en welke dat zijn, houdt de gemeente bij in het [register van verwerkingen](#). Dat is een verplichting vanuit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Op die manier houdt de gemeente overzicht en inzicht in de persoonsgegevens waarvoor zij verantwoordelijk is.

Sommige processen hebben een hoog privacy-risico. Dat betekent dat de impact groot is wanneer de gegevens in verkeerde handen komen. In dat geval is een DPIA (Data Protection Impact Assessment) verplicht. Er zijn 212 DPIA's uitgevoerd op de meest risicovolle processen. Ook worden alle DPIA's herzien die meer dan drie jaar geleden zijn uitgevoerd. In het register van verwerkingen zijn de samenvattingen van een groot aantal DPIA's te lezen.

Het veilig omgaan met persoonsgegevens geldt ook voor de samenwerking met externe partijen. De gemeente heeft met 261 verwerkers overeenkomsten afgesloten die verwerkingen uitvoeren voor of met de gemeente. Afhankelijk van de samenwerkingsrelatie kunnen dat ook convenanten zijn, zoals het RIEC.

Eind 2024:

- Zijn in het [register van verwerkingen](#) de processen vastgelegd waarin de gemeente Rotterdam persoonsgegevens van burgers en ambtenaren verwerkt. Dit register bevat 593 verwerkingen.
- Zijn er 212 Data Protection Impact Assessments (DPIA's) uitgevoerd. Elk nieuw proces krijgt een beoordeling of een DPIA nodig is. Op basis van zo'n analyse is het mogelijk gerichte maatregelen te nemen om het risico op privacyschending te verkleinen.
- Zijn voor 261 processen verwerkersovereenkomsten afgesloten met bedrijven die in opdracht van de gemeente persoonsgegevens verwerken.
- Waren er 279 datalek meldingen. Bij een datalek zijn persoonsgegevens mogelijk of daadwerkelijk in handen gekomen van onbevoegden. Dat kan bijvoorbeeld zijn gebeurd door een verkeerd geadresseerde brief of e-mail. Daarvan zijn er 41 gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Ter vergelijking: in 2023 zijn er 248 meldingen gedaan waarvan 48 zijn gemeld bij de AP. In 22 gevallen van een datalek ging het om financiële gegevens; in 23 gevallen om een BSN-nummer. Ook zijn er 18 datalekken gemeld waarbij bijzondere gegevens zijn gelekt. Dat zijn gegevens over religie, gezondheid, etnische achtergrond, seksuele geaardheid, lidmaatschap van een politieke partij of vakbond, genetische of biometrische kenmerken. Alle overige datalekken betroffen algemene persoonsgegevens, zoals naam, adres, kenteken, etc. De gemeente evalueert datalekken na afloop met de betrokkenen, zodat de organisatie daarvan leert en de juiste maatregelen kan nemen. Maar met miljoenen brieven en e-mails per jaar is een datalek nooit helemaal uit te sluiten.

Terugkijkend op 2024 zien we dat ook dit jaar in de sturing op privacy en de AVG flinke stappen zijn gezet. Zo is er nu een concernbreed privacy-overleg met vertegenwoordigers uit alle clusters. Zij zetten samen met de Concern Privacy officer (CPO) de beleidslijnen uit, adviseren aan de concerndirectie en denken mee over alle ontwikkelingen die met privacy verbandhouden. Ook werd in 2024 gestart met jaarplannen voor de privacy-thema's, zowel voor de clusters als concernbreed.

Daarnaast waren er nieuwe ontwikkelingen, zoals [Europese wet -en regelgeving](#) met directe of indirecte impact op het privacybeleid van de gemeente Rotterdam. De grote uitdagingen voor de komende jaren zijn:

- de AI Act met regelgeving over kunstmatige intelligentie en algoritmes
- digitale technologie en data gedreven werken
- cybersecurity

De AI Act trad gedeeltelijk in werking in 2024 en wordt gefaseerd tot 2027 verder ingevoerd. De verordening deelt AI-systemen in aan de hand van risicogroepen. Hoe hoger het risico voor burgers en de samenleving als geheel, hoe strenger de regels. Bijvoorbeeld als AI-systemen worden gebruikt om persoonsgegevens te verwerken. Dan biedt ook de AVG bescherming. Maar dat is onvoldoende om alle risico's aan te pakken die bij AI komen kijken.

Binnen de organisatie is daarom in 2024 een beleidskader geschreven met daarin ook de toepassing van de AI Act. Deze algoritme governance is aanvullend op het Privacy Framework, het beleidskader voor het verwerken van (grote hoeveelheden) data die persoonsgegevens bevatten voor onderzoek, statistische onderbouwing van beleid en algoritmes.

De [AP](#) is ook toezichthouder op het gebruik van algoritmes wanneer daarvoor persoonsgegevens worden gebruikt.

Bewustwording (awareness)

Om bewustwording van privacy-risico's bij medewerkers te vergroten zet de organisatie verschillende interventies in. Zo zijn er verschillende e-learnings over privacy en informatiebeveiliging. Ook is er een aanbod van mini-modules en inzet van andere communicatiemiddelen, zoals workshops en hackatons. Ook doen de clusters veel om (nieuwe) leidinggevenden en medewerkers goed te informeren over hoe veilig om te gaan met persoonsgegevens.

Transparantie

Naast de [privacyverklaring](#) staat op de website van de gemeente ook het [register van verwerkingen](#) en een [register met algoritmes](#). Clusters geven ook specifieke informatie over verwerkingen, zoals bij [Werk en Inkomen](#) en bij [cameratoezicht](#). Op deze manier hoopt de gemeente zo transparant mogelijk te zijn over het gebruik van persoonsgegevens en het doel daarvan.

Recht van betrokkenen

De AVG zorgt ervoor dat burgers (tot op zekere hoogte) kunnen beschikken over hun eigen persoonsgegevens. In 2024 hebben burgers 111 keer gebruik gemaakt van hun rechten, tegenover 123 keer in 2023. De meeste aanvragen waren een verzoek om inzage in de persoonsgegevens.

Jaarstukken 2024

Juridische zaken

Bezwaarbehandeling

In 2024 heeft de gemeente Rotterdam 11.313 bezwaren ontvangen, exclusief bezwaren belastingen. Dat zijn er zo'n 700 meer dan het jaar daarvoor.

De stijging wordt met name veroorzaakt door een toename van het aantal bezwaren tegen een kostenbeschikking huishoudelijk afval, parkeervergunningen, omgevingsvergunningen en in iets mindere mate openbare orde. Net als in voorgaande jaren nam het aantal bezwaren tegen besluiten op grond van de Participatiewet af.

Een belangrijke doelstelling is om, als dat mogelijk is, snel praktische oplossingen te bieden voor problemen die bezwaarmakers ervaren. Daarmee zijn zij vaak beter geholpen dan met het moeten voeren van lange, ingewikkelde juridische procedures. De gemeente registreert de mate waarin deze manier van oplossingsgericht werken succesvol is. We spreken van succesvol als het probleem dat de burger ervaart zonder onnodig lange juridische procedures snel en praktisch opgelost kan worden. Dat percentage stijgt nog elk jaar, het afgelopen jaar steeg dit percentage van 38% naar 41%.

In 2024 is stevig ingezet op het verkorten van de doorlooptijd. In het doorlopend onderzoek onder bezwaarmakers naar de tevredenheid over de bezwaarprocedure, was dat namelijk al jaren de enige onvoldoende. De verkorting van gemiddeld meer dan een week zien we terug in het gemiddeld rapportcijfer dat bezwaarmakers in 2024 gaven. De beoordeling van de afhandelingsduur steeg van 5,2 in 2023 naar 5,5 vorig jaar. De respons betrof net als in 2023 bijna 1000 reacties. De hoogst gewaardeerde aspecten van de dienstverlening stegen ook alle drie: de vriendelijkheid van de medewerker (7,6), de ruimte die men ervaart om de situatie uit te leggen (7,3) en de duidelijke uitleg van de medewerker (7,1).

Beroepsbehandeling

In 2024 ontving de rechter iets meer dan 1500 beroepszaken. Dat zijn er bijna 150 minder dan in 2023. De daling betrof met name Participatiewet-zaken.

Van alle uitspraken in beroep bleef zo'n 80% van de zaken in stand. Dat is zo'n 7% meer dan in 2023. In de beroepsbehandeling blijft de menselijke maat de trend. De rechtbank draagt meer dan voorheen op om tot een schikking te komen.

Kwaliteit

In 2024 werd een periodieke update van alle processen afgerond. Dit heeft geleid tot meer efficiency (kortere doorlooptijd en een hogere gemiddelde arbeidsproductiviteit) en een betere klantwaardering.

Jaarstukken 2024

Lokale economie en MKB+

Paginanummer in website: 192

Lokale economie en MKB+

Een van de Rotterdamse ambities is het versterken van de regionale en stedelijke economie. De gemeente heeft oog voor de lokale economie en streeft een MKB-vriendelijke inrichting na van haar offerte-aanvragen. Uiteraard zonder dat dit leidt tot enige vorm van discriminatie van ondernemers.

Zo nodigt de gemeente bij een meervoudig onderhandse offerte-aanvraag ook minimaal twee Rotterdamse partijen uit. Belangrijke voorwaarden daarbij zijn dat die partijen geschikt en beschikbaar zijn, dat het past binnen de kaders van geldende wet- en regelgeving en dat de belangen van de gemeente Rotterdam hiermee gediend zijn.

De gemeente is ook voortdurend bezig om ervoor te zorgen dat de Europese aanbestedingen geen onnodige barrières bevatten voor kleinere bedrijven. Zodat ook zij meer kans maken om in een (Europese) aanbesteding een opdracht te winnen. Concreet gaat dat bijvoorbeeld om het opdelen van een aanbesteding in percelen. Of het stellen van ervaringseisen waaraan ook MKB-bedrijven kunnen voldoen.

In samenwerking met MKB Rotterdam-Rijnmond organiseert de gemeente regelmatig branchegerichte bijeenkomsten waarin MKB-ondernemers en medewerkers van de gemeente elkaar ontmoeten. Doel hiervan is dat ondernemers inzicht krijgen wat de gemeente nodig heeft op hun vakgebied en hoe de inkoop is geregeld. Een ander doel is dat de gemeente beter inzicht krijgt in de lokale markt in die branche.

In 2024 zijn in samenwerking met MKB Rotterdam-Rijnmond twee bijeenkomsten georganiseerd rondom inkoop over samenwerken met de gemeente Rotterdam als opdrachtgever, waarvan één met jong-MKB. Daarnaast is samen met de stichting VoorGoed een bijeenkomst georganiseerd voor sociaal ondernemers. Alle bijeenkomsten werden goed bezocht en goed ontvangen.

We blijven per kwartaal de aanbestedingskalender updaten, zodat het MKB laagdrempelig en vroegtijdig op www.Rotterdam.nl kan inzien wat de gemeente allemaal gaat aanbesteden.

Door deze aanpak hebben we het volgende resultaat bereikt:

- Het aandeel van het inkoopvolume in geld dat naar Rotterdamse MKB-ondernemers binnen de Stadsregio gaat, is 49%. (2023: 45%)
- Het aandeel van het inkoopvolume in geld dat naar MKB-ondernemingen gaat, is 86%. (2023: 83%)
- Het aandeel van het inkoopvolume in geld dat naar ondernemingen gaat binnen de Stadsregio, is 56%. (2023: 52%)

Dit is exclusief de inzet van lokale onderaannemers bij grote opdrachten, die aan niet-Rotterdamse bedrijven zijn gegund.

Jaarstukken 2024

Toelichting rechtmatigheidsverantwoording

Paginanummer in website: 193

Toelichting rechtmatigheidsverantwoording

Sinds verslagjaar 2023 neemt het college van Burgemeester en Wethouders een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening. Hiermee legt het college verantwoording af over de naleving van de financiële rechtmatigheid door de gemeente.

Financiële rechtmatigheid heeft betrekking op het voldoen aan wet- en regelgeving bij het uitvoeren van financiële beheershandelingen. Een beheershandeling is een handeling of beslissing die wordt uitgevoerd met de bedoeling om de bestaande situatie te beheren of te onderhouden. Financiële beheershandelingen van gemeenten zijn bijvoorbeeld het innen van belastingen, inkopen en aanbesteden en het verstrekken van subsidies. Het college van burgemeester en wethouders van een gemeente is verantwoordelijk voor de rechtmatigheid van deze handelingen.

Doordat verantwoording wordt afgelegd over de rechtmatigheid van het handelen door de gemeente en afwijkingen worden toegelicht wordt het inzicht in het handelen en de zekerheid (in andere woorden de transparantie en de integriteit) over het handelen van de overheid versterkt.

Voor de rechtmatigheidsverantwoording wordt getoetst aan drie criteria:

- Begrotingscriterium
- Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium
- Voorwaardencriterium

Geconstateerde afwijkingen voor één van deze criteria worden meegenomen in de [rechtmatigheidsverantwoording](#).

Begrotingscriterium

Dit criterium ziet toe op de vraag of het college opereert binnen de door de raad beschikbaar gestelde budgetten. Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de door de raad geautoriseerde begroting. Als blijkt dat de gerealiseerde bedragen per programma hoger zijn dan de begrote bedragen is er sprake van een onrechtmatigheid. Dit omdat de overschrijding een inbreuk vormt op het budgetrecht van de gemeenteraad (Gemeentewet art. 189).

Uitgangspunt zijn de door de raad geautoriseerde budgetten per programma en de cumulatieve investeringskredieten per programma. De realisatie wordt vergeleken met de laatste stand van de geautoriseerde begroting. Dit zijn de 2e herziening en de eindejaarsbrief.

Voorwaardencriterium

Dit criterium ziet toe op de vraag of de financiële handelingen plaatsvinden binnen de geldende wet- en regelgeving. Hierbij wordt getoetst aan diverse wet- en regelgeving, waaronder de Europese aanbestedingsregelgeving. Ook de overdracht van subsidies en uitkeringen zijn aan bepaalde voorwaarden verbonden. De voorwaarden waaraan moet worden getoetst hebben betrekking op aspecten zoals: doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur. Het niet in acht nemen van deze voorwaarden kan leiden tot een onrechtmatigheid.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Dit criterium ziet toe op de vraag of er voldoende maatregelen zijn getroffen om te voorkomen dat misbruik gemaakt wordt van voorzieningen of overheidsgelden. Geconstateerd misbruik waarbij het M&O beleid (kaders voor de preventie, toezicht en naleving) is toegepast en die heeft geleid tot bijvoorbeeld terugvorderingen en het opleggen van sancties hoeft niet te worden vermeld. De financiële effecten van het misbruik zijn dan teniet gedaan en de jaarrekening geeft een getrouw beeld.

Onder misbruik wordt verstaan: het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen, of met het doel om voor een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Misbruik van overheidsgelden kan gelijk worden gesteld met het plegen van fraude, om zich onrechtmatig overheidsgelden toe te eigenen. Bij fraude passen beheersmaatregelen zoals fraudepreventie, handhaving, fraudeopsporing en sancties.

Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan: het door het aangaan van rechtshandelingen verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan (de 'geest van de wet'). De beheersmaatregelen die daarbij passen zijn: handhaving, voorlichting, analyse toepassing en actualisering wet- en regelgeving.

Toelichting op geconstateerde afwijkingen

Het college heeft in de rechtmatigheidsverantwoording aangegeven of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. De verantwoordingsgrens die de raad hiervoor heeft gesteld is 1%, dat wil zeggen dat bij minder dan 1% fouten het college zich positief kan uitspreken over rechtmatigheid. Deze grens is vastgelegd in de Kadernota accountantscontrole en rechtmatigheidsverantwoording rekening 2023 ev. In euro's bedraagt deze grens in 2024 € 51,2 mln.

In 2024 komen de fouten in rechtmatigheid boven de rapportagegrens uit op € 22,1 mln en de onduidelijkheden op € 18,6 mln. De fouten en de onduidelijkheden blijven daarmee onder de 1% verantwoordingsgrens die vastgesteld is door de gemeenteraad. We kunnen als college daarom aangeven rechtmatig te hebben gehandeld binnen de door de gemeenteraad vastgestelde grens.

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de geconstateerde rechtmatigheidsfouten en -onduidelijkheden. Hierbij wordt de door de raad vastgestelde rapportagegrens gehanteerd van 0,05% van het totaal van de lasten, inclusief toevoegingen aan de reserves. De rapportagegrens bedraagt € 2,5 mln. Onrechtmatigheden die door de raad zijn geaccepteerd of die onder de rapportagegrens liggen worden niet toegelicht. De afspraken voor de toelichting op onrechtmatigheden en welke onrechtmatigheden zijn geaccepteerd zijn vastgelegd in de Kadernota accountantscontrole en rechtmatigheidsverantwoording rekening 2023 ev. en in de Verordening Financiën Rotterdam 2021.

De toelichting op de onrechtmatigheden bestaat uit de volgende onderdelen:

- a. Een beschrijving van de geconstateerde afwijking;
- b. Een toelichting op het ontstaan van de afwijking;
- c. De maatregelen die worden ondernomen om afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

In 2024 zijn de volgende rechtmatigheidsfouten en -onduidelijkheden boven de rapportagegrens vastgesteld (bedragen in € miljoen):

Rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden (boven de rapportagegrens)		Fouten	Onduidelijkheden
1.	Proces Aanbesteden: geconstateerde rechtmatigheidsfouten boven de rapportagegrens	14,0	
2.	Proces Verstrekte subsidies en bijdragen: financiële onduidelijkheden in rechtmatigheid		18,6

De fouten en onduidelijkheden worden hieronder toegelicht.

Onrechtmatigheden op basis van het Begrotingscriterium

De geconstateerde bevindingen vanuit het begrotingscriterium zijn gericht op de vraag of het college opereert binnen de door de raad beschikbaar gestelde budgetten. Financiële beheershandelingen moeten tot stand komen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting.

- Als de gerealiseerde lasten op programmaniveau hoger zijn dan de door de raad vastgestelde begroting is er sprake van een begrotingsonrechtmatigheid.
- Als het gerealiseerde lasten op programmaniveau lager zijn dan de door de raad vastgestelde begroting kan er sprake zijn van een begrotingsonrechtmatigheid. Een overschrijding van de begroting is onrechtmatig indien deze niet tijdig aan de raad is gemeld.
- Als gerealiseerde baten afwijken van de door de raad vastgestelde begroting kan er sprake zijn van een begrotingsonrechtmatigheid. Een afwijking van de baten is onrechtmatig indien deze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.

Met de raad is afgesproken welke afwijkingen weliswaar onrechtmatig zijn, maar passen binnen de met de raad afgestemde afspraken. Dit is bijvoorbeeld het geval als een afwijking bekend was maar niet meer aan de raad kon worden gemeld. Er zijn in 2024 voor € 8,1 mln aan acceptabele begrotingsonrechtmatigheden geconstateerd. Deze afwijkingen van de begroting zijn toegelicht bij de programma's. Er zijn geen niet acceptabele begrotingsonrechtmatigheden geconstateerd.

Onrechtmatigheden op basis van het Voorwaardencriterium

Bevindingen vanuit het voorwaardencriterium hebben betrekking op het niet juist naleven van de regels en wetgeving bij het uitvoeren van een proces.

Indien het niet mogelijk is de gehele populatie van een proces te controleren vindt de controle op de naleving vaak plaats middels een steekproef controle. Hierbij worden controlewerkzaamheden verricht op minder dan 100% van de elementen binnen de populatie, op zodanige wijze dat alle steekproefeenheden geselecteerd kunnen worden en de accountant een redelijke basis krijgt voor conclusies over de populatie als geheel. Bevindingen die in een steekproef controle zijn geconstateerd worden geëxtrapoleerd naar de gehele populatie, omdat statistisch kan wordt onderbouwd dat deze fouten ook in het niet gecontroleerde deel van de populatie voorkomen.

1. Proces Aanbesteden: financiële fouten in rechtmatigheid 2024

In het proces Aanbesteden zijn vanuit de reguliere en systeemgerichte controle voor € 14,0 mln aan fouten geconstateerd. Het totaalbedrag van de reguliere en systeemgerichte controle bedraagt € 1,587 miljard. De geconstateerde fout bedraagt hierdoor 0,9%.

a. Beschrijving van de geconstateerde afwijking

Vanuit de reguliere controle zijn er 34 dossiers onrechtmatig bevonden voor een totaalbedrag van € 11,1 mln. Bij 26 dossiers (€ 6,5 mln) is de oorzaak van de onrechtmatigheid in 2023 of eerder ontstaan. De nieuw geconstateerde fout in de Jaarrekening betreft 8 dossiers (€ 4,6 mln) door het overschrijden van de Europees aanbestedingsdrempel. Op deze posten heeft extrapolatie van de fout plaatsgevonden (niet geëxtrapoleerd betreft de fout € 0,6 mln).

In totaal zijn er vanuit de systeemgerichte controle op 10 contracten fouten gevonden voor een totaalbedrag van € 2,9 mln. Omdat de fouten door interne controles binnen het proces zijn geconstateerd vindt er geen extrapolatie plaats.

b. Toelichting op het ontstaan van de afwijking

De oorzaak van de fout voor de nieuwe dossiers is voornamelijk het gevolg van de overschrijding van de EU-drempel zonder EU-aanbesteding.

Voor een aantal dossiers loopt de fout door vanuit 2023 zonder dat daarvoor Europese aanbestedingen plaatsvinden. Voor een groot aantal dossiers geldt dat het om een gering bedrag gaat en het niet proportioneel is om Europees aan te besteden. De onrechtmatigheid bij een dossier voor het project De Doelen (€ 2,2 mln) is tot stand gekomen door een uitbreiding op een bestaande opdracht die in beginsel rechtmatig tot stand was gekomen. Ondanks dat de Wijkteams inmiddels zijn aanbesteed is er voor het ingaan van deze overeenkomsten toch nog een onrechtmatigheid van € 0,9 mln aan fout in de jaarrekening opgenomen.

De fout bij de systeemgerichte controle van contracten wordt (in bedrag) voornamelijk veroorzaakt door wezenlijke wijzigingen. De voornaamste onrechtmatigheid op een contract voor materieel is onlangs opnieuw aanbesteed.

c. Maatregelen ter voorkoming in de toekomst

Verbeterpunt bij opdrachten die (uiteindelijk) de EU besteding overschrijden is het beter ramen van opdrachten en daar de juiste aanbestedingsprocedure voor toepassen zodat onrechtmatigheid wordt voorkomen. Ook wordt er ingezet op het minder afsluiten van overbruggingsovereenkomsten. Het tijdig starten van aanbestedingen en het voorkomen van onrechtmatigheid blijft de inzet maar als het eenmaal is ontstaan dan zal er, waar mogelijk, opnieuw worden aanbesteed. De Concerndirectie wordt maandelijks op de hoogte gehouden van de bekende onrechtmatige posten voor verdere sturing. Dit gaat in goed overleg tussen clusters en de inkooporganisatie.

Momenteel loopt er een pilot Categoriemanagement bij cluster Bestuurs- en Concernondersteuning. Dit is een pilot om onder andere eerder inzicht in de markt en de marktontwikkeling te verkrijgen, zodat de gemeente Rotterdam hierop vroegtijdig kan inspelen bij aanbestedingen. Door invoering van Categoriemanagement kan een deel van de fouten worden voorkomen door op tijd te starten met een aanbesteding en zal ook het uitlopen op de planning bij aanbestedingen worden verminderd.

Als de pilot Categoriemanagement bij het cluster Bestuurs- en Concernondersteuning positief verloopt wordt dit mogelijk concernbreed uitgerold om hier verdere invulling aan te geven.

2. Proces Verstrekke subsidies en bijdragen: financiële onduidelijkheden in rechtmatigheid 2024

In het proces Verstrekke subsidies en bijdragen is voor een bedrag van € 18,6 mln aan onduidelijkheden in de rechtmatigheid geconstateerd. Bij drie dossiers is er sprake van een onrechtmatigheid boven de rapportagegrens van € 2,5 mln. Een bedrag van € 7,4 mln en € 5,3 mln hebben betrekking op bevindingen uit de steekproefcontrole (absoluut bedrag € 686.050 en € 70.000) en een bedrag van € 5,7 mln heeft betrekking op een absolute fout.

a. Beschrijving van de geconstateerde afwijking

- i. Vanuit de procescontroles zijn bij een aantal subsidiedossiers afwijkingen geconstateerd. De geëxtrapoleerde fout van € 7,4 mln is veroorzaakt door een subsidie voor een kinderopvang organisatie. Voor de vaststelling van de subsidie is een assurance rapport van de accountant vereist voor de gerealiseerde prestaties. Ondanks dat er geen zekerheid kon worden verkregen over de gerealiseerde bezettingspercentages is de subsidie onverkort vastgesteld.
- ii. Een subsidie voor een stichting van € 70.000,- is vastgesteld, voordat deze van de vereiste beoordelingsverklaring van de accountant was voorzien. Aangezien het een steekproefpost betreft extrapoleert deze onduidelijkheid naar een bedrag van € 5,3 mln.
- iii. Het bedrag ad € 5,7 mln wordt veroorzaakt door een subsidie voor een stichting die is vastgesteld op basis van een accountantsproduct, waarbij de accountant aangeeft bij een deel van de gevraagde gegevens geen zekerheid te kunnen geven. Bij het vaststellen van de subsidie is hier geen rekening mee gehouden.

b. Toelichting op het ontstaan van de afwijking

- i. De specifiek opgevraagde gegevens waren terug te vinden in het jaarverslag die de kinderopvang had aangeleverd bij de verantwoording. Het jaarverslag viel niet onder de controle van de accountant. De beoordeling is gebaseerd op de totale verantwoording, ervan uitgaande dat de accountant de complete inhoudelijke verantwoording door de subsidieontvanger accordeert. Voor toekomstige verantwoordingen is afgesproken met de organisatie om de accountantscontrole ook op de berekening van de bezettingscijfers te laten uitvoeren, zodat de vaststelling op door de accountant vastgestelde gegevens kan worden gebaseerd.
- ii. De subsidieadministratie had tijdens de controle van de formele toets moeten vaststellen dat de accountantsverklaring ontbrak en had dit moeten opvragen bij de organisatie. Dit is niet gebeurd. Vervolgens heeft de beleidsafdeling ook geen juiste controle uitgevoerd op de inhoudelijke beoordeling. Beide toetsen zijn dus niet correct uitgevoerd.

- De beleidsafdeling heeft achteraf alsnog om een accountantsproduct verzocht. Deze wordt alsnog aangeleverd door de subsidieontvanger. Zodra de organisatie de beoordelingsverklaring van de accountant heeft aangeleverd, zal het huidige vaststellingsbesluit gewijzigd worden.
- iii. Een stichting heeft conform de subsidievereisten een verantwoording ingediend voor de subsidie 2023. Bij de verantwoording is een accountantsverklaring bijgesloten, waarin de accountant een oordeelsbeperking heeft opgenomen. De accountant heeft niet geconstateerd dat er iets niet klopt, maar heeft onvoldoende informatie om het aantal deelnemers te controleren. De stichting registreert het aantal deelnemers aan activiteiten al jaren op dezelfde manier wat nooit tot problemen heeft geleid in de accountantscontrole. Nu echter leidt dit tot een oordeelsbeperking, omdat de accountant meer informatie (persoonsgegevens van individuele deelnemers) wil zien dan de jaren daarvoor. De stichting geeft aan vanwege de AVG (Algemene verordening gegevensbescherming) niet te kunnen voldoen aan de vraag van de accountant. De strengere eisen van de accountant in combinatie met de privacywetgeving leiden ertoe dat de afgesproken prestatie niet kan worden gecontroleerd. De stichting neemt maatregelen om dit in de toekomst te voorkomen, door het ontwikkelen van een digitale registratietool, waarin rekening wordt gehouden met de vereisten vanuit de AVG en de accountant.

c. Maatregelen ter voorkoming in de toekomst

Het subsidieproces van de gemeente Rotterdam is complex en veelomvattend te noemen en de voorwaarden kunnen per subsidieaanvrager sterk uiteenlopen. Beheersmaatregelen, trainingen en kenniscafés moeten het niveau van de betrokken medewerkers in dit proces op peil houden. Hierbij worden onderwerpen zoals het controleren van accountantsverklaringen en het SMART formuleren van prestatievereisten en/of gesubsidieerde kosten uitgelegd.

In 2025 worden deze beheersmaatregelen weer ge intensiverd en wordt er extra aandacht geschonken aan de geconstateerde fouten. Samen met de beleidsafdelingen wordt gekeken naar de mogelijkheden om zaken beter onder de aandacht te brengen en wordt Financial Audit gevraagd om mee te denken over het aanscherpen van de controles.

Tot slot is het de verwachting dat de nieuwe subsidie module in Oracle Cloud een aantal verbeteringen gaat brengen als het gaat om het beheer van het subsidieproces. Het betreft ingebouwde systeemcontroles en op onderdelen de mogelijke invoer van geautomatiseerde controles.

Onrechtmatigheden op basis van het Misbruik & Oneigenlijk gebruik criterium

Er zijn geen onrechtmatigheden op basis van het M&O criterium.

Niet financiële onrechtmatigheden

Er zijn geen niet-financiële onrechtmatigheden. De naleving van de bepalingen vanuit de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en bijbehorende regelingen, zoals het voldoen aan de wettelijke normen inzake schatkistbankieren, de kasgeldlimiet en de renterisiconorm zijn toegelicht in de paragraaf [Financiering](#).

De stand van de interne beheersing van rechtmatigheid

Het college steunt voor de naleving van de rechtmatigheid op de interne beheersingsstructuur van de ambtelijke organisatie en de verantwoordelijkheden zoals staan beschreven in de nota sturen en verantwoorden.

De clusters hebben de verantwoordelijkheid om de doelstellingen van het gemeentebestuur te realiseren. Bij het realiseren van deze doelstellingen moeten de voorwaarden die de wetgever, het gemeentebestuur en de concerndirectie hieraan hebben gesteld, in acht worden genomen. Het management van de clusters is integraal verantwoordelijk voor de inrichting en uitvoering van haar processen en legt hier verantwoording over af.

Voor het invullen van deze verantwoordelijkheid worden de managers vanuit expertise ondersteund op de gebieden financiën, inkoop, HR, ICT, facilitaire zaken, huisvesting, privacy, security, informatiehuishouding, fiscaal, juridisch en communicatie. Deze ondersteuning bestaat uit dienstverlening in de vorm van uitvoeren, adviseren, bewaken, signaleren en regisseren op het gebied van de bedrijfsvoering.

De directie middelen en control adviseert het lijnmanagement kritisch met betrekking tot het proces van onder andere besturen en monitoren en bewaakt mee of de doelstellingen op een beheerste en verantwoorde (doelmatige en rechtmatige) wijze kunnen worden bereikt. De directie middelen en control kan onafhankelijk escaleren in de richting van de hoogste ambtelijke leiding of bestuur.

Het college en het management hebben diverse sturing- en beheersingsinstrumenten tot hun beschikking om de rechtmatigheid te monitoren. Ze ontvangen periodiek beheersingsinformatie via dashboards, controlerapportages en P&C-rapportages en het college heeft de mogelijkheid om op rechtmatigheid en andere aspecten te sturen bijvoorbeeld via staf-meetings en de sturingsgesprekken.

Periodiek worden sturings- en verantwoordingsgesprekken gevoerd. Beheersingsinformatie wordt per object van sturing en verantwoording gestructureerd en periodiek gebundeld in rapportages voor sturings- en verantwoordingsgesprekken. Hierin komt ook rechtmatigheid aan de orde. Het doel van de gesprekken is om de voortgang in de realisatie van de gestelde doelen te bespreken, risico's en kansen te identificeren en om benodigde beheersmaatregelen te bepalen.

De afdelingen Concern Auditing en Financial Audit hebben als taak om vanuit een onafhankelijke positie vast te stellen of de doelstellingen zijn gerealiseerd, of er doelmatig en rechtmatig is gehandeld en of er betrouwbaar wordt gerapporteerd. Financial Audit rapporteert meerdere keren per

jaar aan de directie, het college en aan de Commissie tot Onderzoek van de Rekening (COR) over de gevonden getrouwheids- en rechtmatigheidsafwijkingen.

De rapportage van Financial audit met de gedurende het jaar geconstateerde rechtmatigheidsfouten en -onduidelijkheden vormt het uitgangspunt voor de Rechtmatigheidsverantwoording door het college.

Jaarstukken 2024

Frauderisicomanagement

Paginanummer in website: 194

Frauderisicomanagement

De gemeente Rotterdam heeft gedragscodes en integriteitscodes ontwikkeld om fraude tegen te gaan. Voor de materieel financieel kritieke processen is per proces een frauderisico-analyse opgesteld. In deze analyse staan risico's vanuit het perspectief druk, gelegenheid en rationalisatie uitgelegd en zijn beheersmaatregelen in kaart gebracht.

Om fraude te voorkomen en op tijd te ontdekken, zet de gemeente in op bewustwording en preventie. Dit zijn vaste onderdelen in de 5 pijlers van integriteitsbeleid. Daarbij laten aangetoonde schendingen na onderzoek weer de kwetsbaarheden zien. Dat geldt ook voor actief zoeken, steekproeven en gegevensanalyse. Om bewustwording te vergroten zijn er binnen de gemeente projecten en activiteiten, zoals: trainingen, leiderschapsprogramma's met onderdeel Ethisch Leiderschap, intervisiebijeenkomsten, rondetafelgesprekken, het introductieprogramma voor nieuwe medewerkers, het afleggen van de ambtseed, vragen bij het Medewerkers Tevredenheid Onderzoek en een e-learning integriteit. Naast de hierboven genoemde hard & soft controls, vormt coördinatie & toetsing een pijler van het integriteitsbeleid: toezien op de juiste toepassing van de regelgeving. De gemeente heeft hiervoor onder meer een meldregeling en een onderzoeksprotocol.

In 2020 heeft de afdeling Concern Auditing met de audit Hard Controls Fraude onderzoek gedaan naar de mate waarin het management stuurt op de 'harde controle' om fraude te voorkomen en op tijd te signaleren. De hoofdconclusie uit het rapport luidde:

'(...) dat het frauderisicomanagement versterkt moet worden, te beginnen bij het inventariseren van risico's, gevolgd door bewuste afweging van inzet van hard en soft controls en monitoren en bijsturen op basis van informatie (worden de controls uitgevoerd en worden de risico's voldoende afgedekt).'

Sindsdien is projectmatig veel bereikt in het vergroten van het bewustzijn van frauderisico's, het per cluster beschrijven en monitoren van een top 3 aan fraude-risicovolle processen, en het op basis daarvan invoeren van passende maatregelen. Clusters hebben de significante risico's beoordeeld: een top 3. En concernbreed: de top 15 kritische processen.

Het is een uitdaging het onderwerp 'levend' te houden in een context van hoge werkdruk en toenemende kwaliteitseisen. In 2024 zijn onder meer deze stappen gezet om het onderwerp op de agenda te houden en om de aanpak verder te verstevigen:

- Actualisatie van risico-analyses (inclusief beheersmaatregelen) in diverse clusters, o.a. op het beheer van ICT-producten, materiaalvoorziening en tankpassen.
- Aanscherping van de aanpak zorgfraude en introductie van Streetwise ter voorkoming van zorgfraude
- Invoering van de Verklaring Informatiegebruik voor alle medewerkers

De Rekenkamer Rotterdam heeft in november 2023 een rapport uitgebracht over Ambtelijke integriteit, een onderzoek naar detecteren, oppakken en onderzoeken, afhandelen en leren. Vanuit dit onderzoek zijn een zestal aanbevelingen uitgebracht. Deze aanbevelingen zijn:

1. Richt 1 procedure in voor alle vermoedelijke integriteitsmeldingen (ongewenst gedrag, misstanden, schendingen).
2. Heroverweeg de rol en verantwoordelijkheden van de vertrouwenspersonen.
3. Bereid leidinggevendenden beter voor op hun rol in het integriteitsproces.
4. Zorg voor effectievere communicatie naar alle betrokkenen.
5. Vergroot uniformiteit, voorspelbaarheid en transparantie en kwaliteit en uitvoering van integriteitsonderzoeken.
6. Bevorder het lerend vermogen van de gemeente en maak ruimte voor reflectie.

Het rapport is in februari 2024 in de raad behandeld en alle aanbevelingen zijn omarmd. De organisatie is hard aan de slag om deze te realiseren, met het besef dat sommige aanbevelingen langdurige en consistente aandacht vereisen. De stand van zaken op dit moment is als volgt:

Ad 1: Start van het centrale meldpunt is voorzien op 31 maart 2025. Hiervoor is een nieuwe functie opgesteld en een medewerker geworven. Het meldpunt wordt op dit moment in RIO gebouwd. Medewerkers kunnen telefonisch, per email en anoniem melden.

Ad 2. Uitkomst van de heroverweging is: de vertrouwenspersonen zijn er alleen als gesprekspartner en adviseur van de medewerkers. Niet om te handelen of opvolging te geven aan signalen. Daarvoor zijn andere mechanismen (zoals melden bij je leidinggevende of het meldpunt)

Ad 3. Dit is een grote opgave met 1.000 leidinggevendenden. Er is een Inclusief & Ethisch leiderschapsprogramma in ontwikkeling, daarnaast zijn er trainingen en e-learnings beschikbaar die in toenemende mate worden gevolgd door leidinggevendenden.

Ad 4. Er is een informatieflyer voor leidinggevendenden ontwikkeld om hen ondersteuning te bieden in nazorg, maar ook tijdens het gehele proces van melden en eventueel onderzoek.

Ad 5. Deze is gerealiseerd door de meldingstoets in een 8-tal transparante stappen vast te leggen in het registratiesysteem, evenals het verbod voor leidinggevendenden om zelf onderzoek te doen.

Ad 6. Dit is een grote en complexe opgave, die onze aandacht heeft en veel tijd vraagt, waar we actief mee bezig zijn.

Het aantal ontvangen meldingen en de aard van de vermoedens van integriteitsschendingen en misstanden staan in onderstaande tabel.

Indien de uitkomsten van de onderzoeken daar aanleiding toe geven zijn aanpassingen in de bedrijfsvoering doorgevoerd. Voor de nog in behandeling zijnde meldingen is op basis van de huidige informatie beoordeeld of er een risico op een materiële afwijking voor de jaarrekening bestaat. Op dit moment is daarvoor geen indicatie.

Categorie	Meldingen
Fraude en corruptie	23
Diefstal en verduistering	18
Geweld en intimidatie	17
Belangenverstrengeling	19
Verspilling en misbruik van gemeentelijke eigendommen	12
Misdragingen binnen en buitenwerktijd	57
Misbruik en manipulatie van informatie	37
Ongeoorloofde afwezigheid	3
Geen integriteit (na meldingstoets)	49
Geen integriteit maar ongewenste omgangsvormen	5
Totaal	240

Uitkomsten onderzoek naar mogelijke fraude en corruptie

In de jaarrekening onderdeel [Grondslagen](#) is een toelichting opgenomen op het onderzoek naar mogelijke fraude.

Jaarstukken 2024

Audits en control

Paginanummer in website: 195

Audits en control

Algemeen

In opdracht van het college of de concerndirectie voert Concern Auditing audits uit op het gebied van doelmatigheid en doeltreffendheid van processen, systemen, projecten, programma's en organisatieonderdelen.

Directie Middelen en Control is er om de organisatie en het bestuur te adviseren bij en toe te zien op het sturen, beheersen en verantwoorden, zodat de doelen voor Rotterdam gerealiseerd worden

Doorontwikkeling stuurinformatie en P&C producten

De doorontwikkeling van de stuurinformatie richt zich op een instrumentarium om stuurinformatie voor het management te ontsluiten. Het ontwikkelde instrumentarium is in gebruik genomen. Nu wordt vooral gewerkt aan het breder gebruik van het instrumentarium bijvoorbeeld voor HR-rapportages en het door het management zelf opzoeken van stuurinformatie in het Concerndashboard. Voor 2024 en verder ligt de focus op het bredere gebruik en aanpassingen op wat het management nodig heeft.

Onderdeel van het project is ook het verbeteren van de P&C producten. De opzet van de Begroting is in 2022 aangepast en in 2023 geëvalueerd met de raadsfracties. Sinds de Begroting 2025 werken we met een nieuwe website. De oude website was technisch verouderd. In de evaluatie met de raadsfracties is input opgehaald voor de nieuwe website. Bij de eerste oplevering is een klankbordgroep voor raadsleden georganiseerd. De input die hier is opgehaald is meegenomen in de verdere ontwikkeling.

In het kader van Kiezen voor Rotterdam bekijken we de totstandkomingsprocessen en de producten van de Stuurinformatie en de P&C Cyclus opnieuw. We onderzoeken hoe de processen effectiever en efficiënter kunnen worden georganiseerd.

Auditprogramma

Concern Auditing voert in opdracht van het college en de concerndirectie audits uit en geeft advies, gevraagd en ongevraagd.

In 2023 is in samenspraak met de organisatie is de meerjarige auditagenda 2024-2026 bepaald, met drie vaste onderzoeksthema's:

- sturen op doelen coalitieakkoord en omgaan met risico's
- de lerende organisatie
- doeltreffendheid en doelmatigheid.

De thema's zijn op hoofdlijnen en worden jaarlijks geconcretiseerd in een jaarschijf. Daarbij benut Concern Auditing de input vanuit de organisatie en risicosignalen vanuit de omgeving. Bij de keuze voor onderwerpen wordt rekening gehouden met het belang voor stad en concern, actualiteit en de onderzoeksplannen van andere partijen zoals OBI en Rekenkamer Rotterdam. Naast audits levert Concern Auditing ook op verzoek advies en ondersteuning in het kader van de drie vaste thema's in de vorm van bijvoorbeeld workshops. In 2024 is assurance gegeven bij de informatiebeveiliging DigiD Ensia. Er zijn (leer)onderzoeken afgerond naar de informatiesystemen Sorga en Diva BB, naar de Wijkhubs en naar de aanpak van bestaanszekerheid in het kader van de BOZ. Verder is de audit Cybersecurity van start gegaan en de audit naar het programma EU migranten.

De gemeentewet (art 213a) schrijft voor dat het College periodiek onderzoek doet naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het College gevoerde bestuur. Het College moet zowel de Raad als de Rekenkamer schriftelijk op de hoogte stellen van de onderzoeksresultaten. De wijze waarop dit gebeurt is niet voorgeschreven in de wet. In 2024 heeft het College toegezegd aan de Raad om de onderzoeken artikel 213a Gemeentewet voortaan openbaar te maken. Dit is gedaan met terugwerkende kracht voor deze collegeperiode, in samenspraak met de opdrachtgevers en rekening houdend met privacy conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming. De onderzoeksrapporten worden geplaatst op de website Onderzoek010.nl van de gemeente Rotterdam, onder de rubriek Ambtelijke organisatie.

Jaarstukken 2024

Financiële kengetallen

Paginanummer in website: 196

Financiële kengetallen

Beleid

De basis voor houdbare gemeentefinanciën is gelegen in een meerjarenbegroting die structureel en reëel in evenwicht is. Houdbare gemeentefinanciën vergen echter meer dan dat. Zo wil de gemeente in geval van financiële tegenslag voldoende mogelijkheden hebben om de eerste klappen op te vangen.

De houdbaarheid van de gemeentefinanciën kent twee aspecten:

- Voldoende weerbaarheid. Het betreft de mogelijkheden om op korte termijn financiële klappen te kunnen incasseren zonder direct in de begroting en daarmee in de beleidsambities te hoeven ingrijpen.
- Voldoende flexibiliteit van de begroting. Het betreft de snelheid waarmee de lasten kunnen worden verlaagd en de baten kunnen worden verhoogd. De flexibiliteit van de begroting (ook wel wendbaarheid genoemd) wordt beperkt door verplichtingen die voor meerdere jaren zijn of worden aangegaan. Het gaat dan om bijvoorbeeld verplichtingen als gevolg van schulden (rente en aflossing van opgenomen geldleningen), kapitaallasten van investeringen, apparaatslasten, beheer- en onderhoudslasten.

Voor de houdbaarheid van de gemeentefinanciën zijn weerbaarheid en flexibiliteit dus belangrijke termen. Wenselijk is dat de gemeenteraad een integraal beeld krijgt van de consequenties van beslissingen voor de houdbaarheid van de begroting. Kengetallen kunnen de gemeenteraad ondersteunen bij het maken van afwegingen.

Kengetallen houdbare Rotterdamse gemeentefinanciën

Weerbaarheid	• Weerstandsvermogen* • Solvabiliteitsratio*
Flexibiliteit: Saldo van de begroting	• Reguliere exploitatiesaldo* • Structurele exploitatiesaldo* • Belastingcapaciteit*
Flexibiliteit: Schuld	• Netto schuldquote* • Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen* • Kasgeldlimiet* • Renterisiconorm*
Flexibiliteit: Investeren	• EMU-saldo* • Kapitaallastenratio • Kengetal grondexploitaties*

* Deze kengetallen zijn wettelijk voorgeschreven

Financiële kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting en de balans. Ze helpen bij de beoordeling van de financiële positie.

Het is niet wenselijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen moeten altijd in samenhang worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld geven van de financiële positie. Centraal in de beoordeling staan naar het oordeel van het college het exploitatiesaldo (regulier en structureel) en het weerstandsvermogen. De andere kengetallen zijn zinvolle zijlichten.

Regulier exploitatiesaldo

Het reguliere exploitatiesaldo is het verschil tussen de baten en de lasten. In 2024 is een positief exploitatiesaldo van € 64 mln gerealiseerd. In de begroting werd - zoals te doen gebruikelijk - uitgegaan van een exploitatiesaldo van € 0.

Regulier exploitatiesaldo (bedragen x € 1 mln)	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Baten	4.871	4.410	4.671	4.711
Lasten	4.388	4.573	4.832	4.745
Onttrekkingen en vrijval reserves	225	477	455	473
Toevoegingen aan reserves	623	356	295	375
Regulier exploitatiesaldo	85	-41	0	64
Norm BBV: 0				

Structureel exploitatiesaldo

Het structurele exploitatiesaldo geeft inzicht in de mate waarin de structurele lasten, inclusief de structurele toevoegingen aan reserves, gedekt zijn door structurele baten, inclusief de structurele onttrekkingen aan reserves. Het saldo wordt nominaal weergegeven en als percentage van de totale baten (excl. de onttrekkingen reserves). Er is een licht negatief structureel exploitatiesaldo in 2024.

Een uiteenzetting van de structurele en incidentele baten en lasten is te vinden bij het [Overzicht Incidentele Baten en Lasten](#).

Structureel exploitatiesaldo (bedragen x € 1 mln)	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Structurele baten	3.830	4.007	4.375	4.397
Structurele lasten	3.761	4.040	4.511	4.504
Structurele onttrekkingen aan reserves	12	14	19	24
Structurele toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Structureel exploitatiesaldo	82	-19	-117	-83
Totale baten (exclusief mutatie reserves)	4.871	4.410	4.601	4.711
Structureel exploitatiesaldo (%)	1,7%	-0,4%	-2,5%	-1,8%

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft een indicatie van de mate waarin de gemeente in staat is om niet begrote financiële tegenvallers op te vangen, zonder de noodzaak om direct te bezuinigen. De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald op basis van een inventarisatie en analyse van de risico's die de gemeente loopt. In het Coalitieakkoord Eén Stad 2022-2026 is opgenomen dat wordt gestreefd naar een weerstandsvermogen van minimaal 1,0.

De beschikbare weerstandscapaciteit is iets lager uitgevallen dan begroot. De beschikbare weerstandscapaciteit was echter fors hoger dan de benodigde weerstandscapaciteit. Het weerstandsvermogen lag ultimo 2024 dus ruim boven de 1,0.

Voor een nadere toelichting verwijzen we naar [paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing](#).

Weerstandsvermogen (bedragen x € 1 mln, balansstanden 31 december)	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Beschikbare weerstandscapaciteit	274	114	153	145
Benodigde weerstandscapaciteit	182	182	88	88
Weerstandsvermogen	1,51	0,63	1,74	1,65

Solvabiliteitsrisico

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Het wordt berekend door het eigen vermogen af te zetten tegen het totale vermogen (i.c. het balanstotaal). Het eigen vermogen is opgebouwd uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het (reguliere) exploitatiesaldo. De solvabiliteitsratio ligt boven de signaalwaarde die door Provincie Zuid-Holland als minst risicovol wordt beschouwd.

Solvabiliteitsratio (in % bedragen x € 1 mln, balansstanden 31 december)	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Eigen vermogen	2.815	2.652	2.491	2.618
Balanstotaal	4.396	4.588	4.840	4.885
Solvabiliteitsratio	64,0%	57,8%	51,5%	53,6%

Signaleringswaarde opgesteld door Provincie Zuid-Holland: > 50% is minst risicovol, 20 - 50% is neutraal, < 20% is meest risicovol

Belastingcapaciteit

Onderstaande tabel geeft een beeld van de ontwikkeling van de belastingcapaciteit. De belastingcapaciteit laat zien hoe de lokale lastendruk in de gemeente Rotterdam zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Het geeft hiermee een indicatie van de ruimte om extra inkomsten uit belastingen te genereren.

De belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten voor een meerpersoonshuishouden van de gemeente in het komend begrotingsjaar te vergelijken met het landelijk gemiddelde in het lopend begrotingsjaar en het voorgaand rekeningjaar. De uitkomst van deze vergelijking wordt uitgedrukt in een percentage. Het COELO zorgt voor de berekening van de landelijke gemiddelden.

De belastingcapaciteit wordt alleen bij begroting en bij jaarstukken berekend.

De onderlinge vergelijking van de hoogte van gemeentelijke tarieven verdient een aantal nuanceringen. Gemeenten kunnen namelijk binnen dezelfde kaders van wet- en regelgeving onderling verschillende keuzen en afwegingen maken, bijvoorbeeld rond het voorzieningenniveau voor de inwoners en rond de opgaven voor gemeenten vanwege de eigen fysieke en sociaaleconomische situatie en de kosten die zij daarvoor willen maken. Het gaat bij dat laatste bijvoorbeeld om welke kosten gemeenten toerekenen aan een tarief, een keuze voor een alternatieve dekking van kosten en om de bepaling welk percentage van kostendekkendheid de tarieven moeten hebben.

Belastingcapaciteit (bedragen x € 1)	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	260	274	300	301
Afvalstoffenheffing voor een gezin	384	384	437	437
Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	236	259	287	287
Eventuele heffingskorting	0	0	0	0
Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	880	917	1.024	1.025
Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin in t-1	868	904	944	944
Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde t-1	101%	101%	108%	109%

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft daarmee een indicatie van de mate waarin de rente en de aflossingen op de exploitatie drukken.

De netto schuldquote is in 2024 gestegen ten opzichte van 2023. In 2024 is de gemeente voor de financiering meer afhankelijk geworden van externe financieringsbronnen. De netto schuldquote past in de categorie minst risicovol.

Netto schuldquote (bedragen x € 1 mln, balansstanden 31 december)	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Vaste schulden	677	668	1.090	942
Netto vlottende schuld	221	288	448	292
Overlopende passiva	563	835	661	902
Financiële activa excl. verstrekte leningen	0	0	0	0
Uitzettingen < 1 jaar	-509	-422	-390	-405
Liquide middelen	-14	-52	0	-17
Overlopende activa	-369	-329	-329	-346
Saldo	569	986	1.479	1.369
Baten	4.871	4.410	4.671	4.711
Netto schuldquote (saldo / baten)	11,7%	22,4%	31,7%	29,1%

Signaleringswaarden Provincie Zuid-Holland: < 90% is minst risicovol, 90-130% is neutraal, > 130% is meest risicovol

Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen

De netto schuldquote wordt zowel in- als exclusief doorgeleende gelden gepresenteerd. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de door de gemeente verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldpositie.

Het kengetal wordt op dezelfde wijze berekend als de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden betrokken. Een aanzienlijk deel van de opgenomen gelden is doorgeleend aan woningcorporaties en deelnemingen. Dit bedrag neemt de komende jaren wel gestaag af.

De netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen is, net als de netto schuldquote, lager dan in de begroting voorzien. Ook deze past in de categorie minst risicovol.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen (bedragen x € 1 mln, balansstanden 31 december)	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Vaste schulden	677	668	1.090	942
Netto vlottende schuld	221	288	448	292
Overlopende passiva	563	835	661	902
Financiële activa incl. verstrekte leningen en excl. kapitaalverstrekking	-101	-98	-85	-89
Uitzettingen < 1 jaar	-509	-422	-390	-405
Liquide middelen	-14	-52	0	-17

Overlopende activa	-369	-329	-329	-346
Saldo	469	888	1.394	1.280
Baten	4.871	4.410	4.671	4.711
Netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen (saldo / baten)	9,6%	20,1%	29,9%	27,2%

Signaleringswaarden Provincie Zuid-Holland: < 90% is minst risicovol, 90-130% is neutraal, > 130% is meest risicovol

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet betreft een plafond voor de kortlopende schuld van de gemeente, met als doel een te grote gevoeligheid voor rentefluctuaties op de kortlopende schuld te voorkomen. De kasgeldlimiet is wettelijk bepaald op 8,5% van het begrotingstotaal.

Indien de kortlopende schuld van een gemeente voor het derde achtereenvolgende kwartaal de kasgeldlimiet overschrijdt, dient de gemeente haar toezichthouder hiervan op de hoogte te stellen en een plan voor te leggen om het daaropvolgende kwartaal weer aan de kasgeldlimiet te voldoen.

In 2024 werd in alle kwartalen voldaan aan de limiet.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1 mln)	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4
Grondslag voor norm: omvang oorspronkelijke begroting	4.354	4.354	4.354	4.354	4.562	4.562	4.562	4.562
Kasgeldlimiet o.g.v. wet Fido: 8,5% van grondslag	370	370	370	370	388	388	388	388
Gemiddelde korte schuld	28	34	1	25	192	188	83	126
Gemiddelde korte middelen	-81	-58	-172	-60	-61	-42	-104	-42
Gemiddelde netto korte schuld	-53	-24	-171	-35	131	146	-21	84
In % begroting	-1,2%	-0,5%	-3,9%	-0,8%	2,9%	3,2%	-0,5%	1,8%
Ruimte (+) / overschrijding (-)	423	394	541	405	257	242	408	304

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft als doel om toekomstige renterisico's op de kortlopende schuld te beperken. De renterisico's worden berekend als de som van de aflossingen en de renteherzieningen op de bestaande langlopende schuld.

Er geldt een wettelijke norm. Het totale jaarlijkse renterisicobedrag mag niet groter zijn dan 20% van het begrotingstotaal. De renterisiconorm dwingt daarmee tot spreiding van de aflossingen en renteherzieningen. In 2024 is aan het renterisiconorm voldaan.

Renterisiconorm (bedragen x € 1 mln)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Grondslag voor norm: omvang oorspronkelijke begroting	4.151	4.354	4.562	4.963	4.963	4.963	4.963
Renterisiconorm o.g.v. wet Fido: 20% van grondslag	830	871	912	993	993	993	993
Renteherzieningen	0	0	0	0	50	0	0

Aflossingen	25	105	185	100	101	87	86
Risicobedrag	25	105	185	100	151	87	86
In % begroting	1%	2%	4%	2%	3%	2%	2%
Ruimte (+) / overschrijding (-)	805	766	727	892	842	906	906

EMU-saldo

EU-lidstaten mogen een EMU-tekort realiseren van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (bbp). In dit maximale tekort mogen, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel hebben. In de septembercirculaire Gemeentefonds 2024 zijn de individuele referentiewaarden gepubliceerd, die de afzonderlijke gemeenten in 2024 als richtsnoer kunnen hanteren. Een individuele EMU-referentiewaarde is geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft.

De begroting van gemeenten wordt opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten. Het EMU-saldo wordt echter niet berekend op basis van baten en lasten, maar op basis van ontvangsten en uitgaven. Anders dan in het stelsel van baten en lasten drukken investeringsuitgaven en aan- en verkopen in het jaar waarin de transactie wordt gedaan volledig op het EMU-saldo. Er wordt geen rekening gehouden met afschrijvingen, noch met toevoegingen aan reserves en voorzieningen. De afwijkende berekening van het EMU-saldo kan ertoe leiden dat een gemeente bij een sluitende begroting een EMU-tekort realiseert.

In 2024 is een lager EMU-tekort gerealiseerd dan begroot als gevolg van onder andere planningsoptimisme bij investeringen.

EMU-saldo (bedragen x € 1 mln)	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
1. Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	483	-162	-161	-34
2. Mutaties (im)materiele vaste activa	-123	-241	-382	-260
3. Mutatie voorzieningen	16	26	4	-16
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	21	-24	41	-59
5. Boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiele vaste activa	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	397	-401	-498	-368

Kapitaallastenratio

De kapitaallastenratio wordt berekend door het totaal van rente- en afschrijvingslasten (met betrekking tot schulden en investeringen) af te zetten tegen de totale baten (excl. onttrekkingen aan reserves). Niet alleen het aangaan van schuld leidt tot lasten die de flexibiliteit van de begroting negatief beïnvloeden, hetzelfde geldt voor investeringen. Investerings leiden tot kapitaallasten, die gedurende de afschrijvingstermijn van de investering als last op de begroting drukken, waardoor de flexibiliteit van de begroting afneemt. Er geldt geen wettelijke of andere norm voor deze ratio. Er is op dit moment geen zinvolle signaleringswaarde voor dit kengetal te bepalen op basis van literatuur of de praktijk van andere gemeenten. Voor de beoordeling moet vooral naar de ontwikkeling in de tijd worden gekeken. De ratio is in 2024 zoals in de begroting was voorzien.

Kapitaallastenratio (bedragen x € 1 mln)	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Rentelasten	14	15	28	23

Afschrijvingen	145	143	143	146
Saldo	159	158	170	169
Baten	4.871	4.410	4.671	4.711
Kapitaallastenratio	3,3%	3,6%	3,6%	3,6%

Kengetal grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft een indicatie van het financiële risico dat de gemeente loopt in verband met zijn grondportefeuille. Het kengetal wordt berekend door de boekwaarde van de grondexploitatie af te zetten tegen de totale baten van de gemeente (excl. onttrekkingen aan reserves). De boekwaarde van de grondexploitatie is negatief, doordat de gemeente in het verleden verliezen heeft genomen op de grondexploitatie. Een negatief kengetal betekent dat er geen boekwaarde is die moet worden terugverdiend door verkoop van grond. De gemeente loopt dus beperkt risico op zijn voorraden grond.

Grondexploitatie (bedragen x € 1 mln, balansstanden 31 december)	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Bouwgronden in exploitatie	-146	-131	-168	-79
Totale baten (exclusief mutatie reserves)	4.871	4.410	4.671	4.711
Ratio grondexploitatie	-3,0%	-3,0%	-3,6%	-1,7%

Signaleringswaarden Provincie Zuid-Holland: < 20% is minst risicovol, 20-35% is neutraal, > 35% is meest risicovol

Jaarstukken 2024

Financiering

Paginanummer in website: 197

Financiering

De treasuryfunctie van de gemeente omvat alle activiteiten die voorzien in de financieringsbehoefte van de gemeente. De gemeente moet altijd over voldoende geld beschikken om aan alle verplichtingen te kunnen voldoen: het op tijd betalen van uitkeringen, subsidies, salarissen en facturen van derden. Indien nodig kan de gemeente hiervoor op dagelijkse basis korte geldleningen aantrekken. Om investeringen in de stad mogelijk te maken, trekt de gemeente geldleningen aan met een langere looptijd. Het financieringsbeleid is nodig om de rente die de gemeente moet betalen op de aangetrokken leningen te beheersen en de daarmee samenhangende risico's te beperken. Het andere belangrijke aandachtsveld binnen de treasuryfunctie betreft het verstrekken van leningen en het verlenen van garanties door de gemeente bij de uitoefening van haar publieke taak.

Beleid

Financiering

De [Wet financiering decentrale overheden \(Wet fido\)](#) geeft de wettelijke kaders voor de treasuryfunctie van decentrale overheden. Een belangrijk uitgangspunt van de wet is dat een gemeente voorzichtig moet omgaan met publieke middelen. Dit uit zich onder andere in de beheersing van renterisico's. Hierbij gelden als wettelijke normen de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Ook stelt de Wet fido strenge eisen aan de kredietwaardigheid van tegenpartijen en de te gebruiken instrumenten.

Soms heeft de gemeente voor een bepaalde periode overtollig geld. De gemeente heeft dan meer geld op de bankrekeningen staan dan strikt noodzakelijk is. Dit mag tot een bepaald drempelbedrag. Daarboven moet de gemeente dat geld aanhouden bij het ministerie van Financiën in 's Rijks schatkist. Dit wordt 'verplicht schatkistbankieren' genoemd.

Artikel 212 van de [Gemeentewet](#) verplicht de gemeente de gemeentelijke regelgeving voor de financieringsfunctie vast te leggen. Dit heeft de gemeente gedaan in de [Verordening financiën Rotterdam 2021](#). De regels zijn verder uitgewerkt in het [Treasurystatuut Rotterdam 2021](#).

De financiering van de gemeentelijke investeringen vindt plaats met geld dat de gemeente al gespaard heeft in de vorm van reserves en voorzieningen, de interne financieringsmiddelen. Is er nog meer financiering nodig, dan gebeurt dat met extern aangetrokken geldleningen. Door eigen geld in te zetten en geen lening aan te gaan bespaart de gemeente rentelasten. In plaats daarvan wordt een rentevergoeding gerekend over de reserves en voorzieningen. Dit wordt de 'bespaarde rente' genoemd. De bespaarde rente wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve Rotterdamse investeringsmotor (RIM).

De totale gemeentelijke financieringskosten bestaan daarmee uit de externe rentelasten over de opgenomen geldleningen en de bespaarde rente over de interne financieringsmiddelen. De gemeente werkt met een omslagrentemethodiek. Dat wil zeggen dat de gemeentelijke financieringskosten via het [programma Algemene Middelen](#) worden toegerekend aan de overige gemeentelijke programma's op basis van de boekwaarde van desbetreffende investeringen op de balans.

In het [Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten \(BBV\)](#) zijn bepalingen en richtlijnen opgesteld voor de berekening van de bespaarde rente, de omslagrente die wordt toegerekend aan de investeringen en de omslagrente die wordt toegerekend aan de bouwgronden in exploitatie (BIE). Jaarlijks worden op basis van de BBV-richtlijnen de verschillende interne rentepercentages berekend. Voor het begrotingsjaar 2024 was de omslagrente investeringen vastgesteld op 2,0%, evenals de bespaarde rente over de reserves en voorzieningen. De bestendige gedragslijn is om beide rentepercentages aan elkaar gelijk te houden. Daarnaast bestaan er rijksregels voor het toerekenen van rente aan de Voorziening pensioenen bestuurders. Aan deze voorziening moet jaarlijks een toevoeging plaatsvinden voor het percentage waartegen de voorziening contant is gemaakt. Volgens voorschriften van het Rijk is de rentetoerekening voor pensioenvoorzieningen voor 2024 gesteld op 3,16%.

De omslagrente, de bespaarde rente en de rente over de Voorziening pensioenen bestuurders wijken in 2024 op realisatiebasis niet af van de begroting. Voor de omslagrente BIE vindt volgens de BBV-richtlijnen tot en met 2024 bij jaarrekening nacalculatie plaats op basis van de werkelijk gerealiseerde rentelasten. De omslagrente BIE wordt bepaald als het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille, naar de verhouding vreemd vermogen / totaal vermogen. Deze omslagrente BIE komt bij nacalculatie uit op 1,28% en is iets hoger dan begroot (1,2%). Met ingang van 2025 wordt de omslagrente BIE gelijkgesteld aan de omslagrente investeringen.

Op grond van bovenstaande bepalingen en richtlijnen worden in de jaarstukken 2024 de volgende rentepercentages onderscheiden:

- Omslagrente bouwgronden in exploitatie: 1,28%
- Omslagrente investeringen: 2,0%
- Bespaarde rente: 2,0%
- Rentetoerekening voorziening pensioenen bestuurders: 3,16%

Leningverstrekking en garantieverlening

Gemeenten mogen volgens de Wet fido uitsluitend geldleningen verstrekken en garanties verlenen uit hoofde van de publieke taak. De gemeenteraad bepaalt of er sprake is van een publieke taak en of overheidsingrijpen noodzakelijk is. Dit is het geval als een externe partij voor de uitvoering van die publieke taak financiering nodig heeft en die niet zelfstandig kan aantrekken. Bij het verstrekken van geldleningen en garanties is een motivering van de overwegingen voor dit overheidsingrijpen vereist. Naast de gemeenteraad moet ook de toezichthouder, de Provincie Zuid-Holland, dit kunnen toetsen. Bij het beoordelen of er sprake is van een publieke taak maakt de gemeenteraad de volgende overwegingen. Zijn de te ondersteunen activiteiten direct of indirect van belang voor de eigen inwoners? Is de gemeente de meest geëigende overheidspartij om deze activiteiten te ondersteunen?

De [Verordening leningverstrekking en garantieverlening Rotterdam 2014](#) biedt het kader voor het verstrekken van leningen en de verlening van garanties voor rechtspersonen. Bij leningverstrekking en garantieverlening stelt de gemeente zich terughoudend op volgens het "nee, tenzij" principe. Zo kan een externe organisatie alleen financieringssteun krijgen van de gemeente voor investeringen waarmee de publieke taak wordt uitgevoerd. De gemeente treedt dan op als 'lender of last resort' omdat er zelfstandig geen financiering kan worden verkregen. In afwijking hiervan worden bepaalde investeringen gestimuleerd via specifieke regelgeving. Zo kan onder de [Subsidieregeling investeringssubsidies breedtesport-, scouting- en speeltuinverenigingen 2024](#) naast een subsidie een aanvullende lening verstrekt worden. Bij de leningverstrekking en garantieverlening houdt de gemeente nadrukkelijk rekening met wettelijke kaders. De gemeente beheerst en verlaagt de risico's die hiermee samenhangen door toepassing van een actief kredietrisicobeheer.

Ontwikkeling financiering

De ontwikkeling van de leningenpositie is afhankelijk van de ontwikkeling van de investeringen (inclusief de voorraden) enerzijds en van de ontwikkeling van de interne financieringsmiddelen en het netto werkkapitaal anderzijds.

Investeringen

De onderstaande tabel toont de ontwikkelingen van de boekwaarde van de gemeentelijke investeringen. Het gaat hierbij om de investeringen in immateriële, materiële en financiële vaste activa en de voorraden. De immateriële vaste activa hebben betrekking op bijdragen aan activa van derden (bijvoorbeeld Hart van Zuid: zwembad en kunstenpand) en voorbereidingskosten voor nog niet geactiveerde grondexploitaties. Tot de materiële vaste activa behoren onder andere de terreinen, gebouwen en vervoermiddelen van de gemeente. De financiële vaste activa bestaan voornamelijk uit aandelenkapitaal in deelnemingen van de gemeente en verstrekte geldleningen aan derden. De voorraden, die voornamelijk bestaan uit bouwgronden in exploitatie, worden in dit overzicht ook tot de investeringen gerekend.

De boekwaarde van de (im)materiële vaste activa kwam € 122,7 mln lager uit dan begroot. Voor meer informatie over de investeringen in materiële vaste activa, zie de [paragraaf Investerings](#). De boekwaarde van de financiële vaste activa was eind 2024 € 19,4 mln hoger dan geraamd. De boekwaarde van de voorraden bestaat voornamelijk uit bouwgronden in exploitatie en handelsgoederen, waaronder projectmatig aangekochte panden. Deze post kwam € 99,5 mln hoger uit dan geraamd. Zie voor de ontwikkelingen van de voorraden de [balanspagina Voorraden](#). De netto banksaldi zijn in 2024 gedaald naar een saldo van € 12,7 mln. Ten opzichte van de rekening 2023 is dit een daling van € 24,8 mln. Het kasstroomoverzicht geeft een nader inzicht in de mutatie van de netto banksaldi.

Investerings (standen ultimo jaar)	Rekening 2021	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Immateriële vaste activa	52.053	47.493	44.166	42.202	41.274
Materiële vaste activa	2.846.283	2.974.312	3.218.307	3.602.598	3.480.856
Kapitaalverstrekkingen	429.908	444.416	463.278	471.297	486.074
Leningen (woningcorporaties en verbonden partijen)	86.575	69.141	52.643	39.240	39.240
Overige financiële vaste activa	28.414	31.448	37.495	37.633	42.284
Overige uitzettingen met rentetypische looptijd ≥ 1 jr	0	0	7.875	7.875	7.875
Financiële vaste activa	544.898	545.004	561.291	556.044	575.473
Voorraden	-41.591	-62.698	-38.996	-79.639	19.811
Netto banksaldi	-9.866	1.157	37.513	0	12.671
Totaal investeringen	3.391.777	3.505.269	3.822.281	4.121.205	4.130.085

Financieringsmiddelen

De investeringen in vaste activa en voorraden worden gefinancierd met interne en externe financieringsmiddelen. De interne financieringsmiddelen worden gevormd door de reserves en voorzieningen. De langlopende schulden bestaan uit lange leningen met een looptijd van 1 jaar of langer en overige vaste schuld. De overige vaste schuld bestaat vooral uit de ontvangen afkoopsommen erfpacht. De gemeente moet deze afkoopsommen als schuld op de balans opnemen en gedurende de oorspronkelijke looptijd van de afgekochte erfpachtcontracten jaarlijks laten vrijvallen in het resultaat. De kasgeldleningen zijn externe geldleningen met een looptijd van korter dan 1 jaar. Ten slotte wordt het overig netto werkkapitaal tot de financieringsmiddelen gerekend. Het netto werkkapitaal bestaat uit het saldo van de debiteuren, crediteuren en overlopende posten.

De boekwaarde van het eigen vermogen is eind 2024 € 126,6 mln hoger dan begroot. Dit kwam door lager dan geraamde onttrekkingen aan diverse reserves, zoals de bestemmingsreserves Rotterdamse Investeringsmotor, Taakmutaties Gemeentefonds, NPRZ en Duurzaam. Zie voor de ontwikkelingen van de reserves de [balanspagina Reserves](#). De voorzieningen zijn € 20,1 mln lager dan begroot. Voor meer informatie over voorzieningen, zie de [balanspagina Voorzieningen](#).

Met name de hogere reservepositie heeft ertoe geleid dat er in 2024 minder langlopende leningen zijn aangetrokken dan geraamd. De langlopende schulden waren eind 2024 € 147,8 mln lager dan geraamd. Ook de behoefte aan kasgeld was in 2024 aanmerkelijk lager. Zo werd er van andere overheden veel geld ontvangen met een specifiek bestedingsdoel (zie [balanspagina overlopende passiva](#)). Het netto werkkapitaal steeg hierdoor en de noodzaak om geld op de markt te lenen nam af.

Financieringsmiddelen (standen ultimo jaar)	Rekening 2021	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Eigen vermogen	2.331.061	2.814.556	2.652.115	2.491.483	2.618.089
Voorzieningen	104.246	120.291	146.202	150.556	130.410
Interne financieringsmiddelen	2.435.307	2.934.847	2.798.317	2.642.039	2.748.499
Obligatieleningen en onderhandse geldleningen	563.426	638.658	628.922	1.051.909	903.847
Overige leningen	37.079	38.326	38.823	37.718	37.989
Langlopende schulden	600.505	676.983	667.744	1.089.627	941.837
Kasgeldleningen	425.000	60.000	125.000	300.000	175.000
Overig netto werkkapitaal	-69.036	-166.562	231.221	89.538	264.750
Totaal lopende financieringsmiddelen	3.391.777	3.505.269	3.822.281	4.121.205	4.130.085

Ontwikkeling leningenpositie

De bovenstaande ontwikkelingen leidden tot een afname van de schuldpositie ten opzichte van de raming met € 273,1 mln. Vergeleken met de stand per ultimo 2023 is de schuld gestegen met € 324,9 mln.

De solvabiliteit en de netto schuldquote zijn verbeterd ten opzichte van de begroting. Voor meer informatie over deze kengetallen, zie de [paragraaf Financiële kengetallen](#).

Ontwikkeling leningenpositie (standen ultimo jaar)	Rekening 2021	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Kasgeldleningen	425.000	60.000	125.000	300.000	175.000
Obligatieleningen en onderhandse geldleningen	563.426	638.658	628.922	1.051.909	903.847
Totaal korte en lange geldleningen	988.426	698.658	753.922	1.351.909	1.078.847

Kasstroomoverzicht

Het onderstaande kasstroomoverzicht geeft een inzicht in de verschillende kasstromen die hebben geleid tot de mutatie van de banksaldi in 2024. Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode en bestaat uit kasstromen operationele-, investerings- en financieringsactiviteiten.

Kasstroomoverzicht	Rekening 2024
OPERATIONELE ACTIVITEITEN	

Kasstroomoverzicht	Rekening 2024
Exploitatieresultaat	-34.026
Aanpassing voor:	
Afschrijvingen en waardeverminderingen (im)materiële vaste activa	149.851
Mutatie voorzieningen	-15.792
Subtotaal aanpassing	134.060
Vorraden en onderhanden werk	-58.807
Mutaties in werkkapitaal:	
Kortlopende uitzettingen (excl. liquide middelen)	17.428
Kortlopende schulden (excl. rek.-cour. en kortlopende leningen)	-35.201
Overlopende activa	-16.516
Overlopende passiva	67.818
Subtotaal werkkapitaal	33.529
KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN	74.755
INVESTERINGSACTIVITEITEN	
Investerings (im)materiële vaste activa	-439.051
Desinvesteringen (im)materiële vaste activa en bijdragen derden	29.544
Subtotaal (im)materiële vaste activa	-409.508
Verstrekking leningen ug en uitzettingen > 1 jaar	-9.638
Aflossingen leningen ug en uitzettingen > 1 jaar	18.252
Subtotaal leningen ug en uitzettingen > 1 jaar	8.614
Kapitaalverstrekkings	-22.796
KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN	-423.689
FINANCIERINGSACTIVITEITEN	
Mutatie kortlopende geldleningen	50.000
Mutatie vaste schulden (excl. leningen og)	-833
Aangetrokken leningen og	460.000
Aflossingen leningen og	-185.075
KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN	324.092
MUTATIE BANKSALDI	-24.842

Rente

De inflatie in de eurozone bleef in het begin van 2024 relatief hoog. Hierdoor vertoonde de lange rente in de eerste helft van het jaar een stijging met een piek in juni. In die maand heeft de Europese Centrale Bank (ECB) voor het eerst in lange tijd de beleidsrente met 0,25% verlaagd van

4,0% naar 3,75%. De inflatievooruitzichten waren aanzienlijk verbeterd. Daarna verlaagde de ECB het leidende rentetarief nog driemaal met 0,25%, waarmee de rente uitkwam op 3,0%. Door de afnemende inflatie in de eurozone verminderde later in het jaar ook de druk op de lange rente.

Renteresultaat

Het onderstaande renteschema geeft inzicht in de rentelasten en -baten, het renteresultaat en de wijze waarop de rente wordt toegerekend aan de verstrekte leningen, investeringen en grondexploitaties. In de begroting wordt rekening gehouden met het planningsoptimisme door een correctie toe te passen op zowel de externe rentelasten als de toegerekende omslagrente.

In 2024 bedroeg het gemiddelde rentepercentage over de opgenomen korte en lange leningen 3,0%. Het percentage dat aan bespaarde rente is toegerekend aan de reserves en voorzieningen was 2,0%. Het percentage van de omslagrente, waarmee de financieringskosten intern zijn toegerekend aan de gemeentelijke programma's, was ook 2,0%.

Een lagere schuldpositie leidde ondanks de gestegen marktrente voor wat betreft de externe rentelasten tot een voordeel van € 1,7 mln ten opzichte van de begroting. De rentebaten op verstrekte leningen kwamen juist door de gestegen marktrente iets hoger uit dan begroot. Hieronder valt ook het geld dat was gestald bij de schatkist. Daarover heeft de gemeente een rentevergoeding ontvangen. De lagere negatieve boekwaarde bouwgronden in exploitatie heeft gezorgd voor een rentevoordeel van € 0,4 mln. Uiteindelijk kwamen de totaal toe te rekenen financieringskosten € 2,9 mln lager uit dan geraamd. De realisatie van de nieuwe investeringen bleef achter bij de verwachtingen waardoor € 1,2 mln minder omslagrente kon worden toegerekend. Het renteresultaat kwam € 1,7 mln hoger uit dan begroot.

Renteschema	Rekening 2021	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Externe rentelasten korte en lange leningen	-15.088	-13.868	-15.375	-24.635	-22.966
Rentebaten verstrekte leningen	5.923	2.592	5.161	3.535	4.372
Saldo externe rentelasten en rentebaten	-9.165	-11.276	-10.214	-21.099	-18.594
Omslagrente bouwgronden in exploitatie (BIE)	-1.110	-1.046	-1.469	-2.994	-2.606
Toe te rekenen externe rente	-10.275	-12.322	-11.683	-24.093	-21.200
Rente over eigen vermogen (toevoeging RIM)	-42.110	-34.966	-42.218	-53.042	-53.042
Rente over voorzieningen (toevoeging RIM)	-384	-148	-141	-97	-97
Rente over voorzieningen (toevoeging pensioenvoorziening)	-47	-286	-1.060	-1.260	-1.260
Totaal toe te rekenen rente	-52.816	-47.721	-55.102	-78.492	-75.599
Toegerekende omslagrente	56.916	50.267	52.738	76.621	75.436
Renteresultaat	4.100	2.546	-2.364	-1.871	-163

Wettelijke normen

In de Wet fido zijn drie wettelijke normen opgenomen waaraan de gemeente moet voldoen. Zo moeten tijdelijk overtollige middelen boven een vastgestelde drempel worden aangehouden in 's Rijks schatkist. Bij het aantrekken van korte leningen (met looptijd tot één jaar) mag het gemiddelde saldo de kasgeldlimiet niet langdurig overschrijden. Het saldo aan aflossingen en renteherzieningen op de bestaande portefeuille lange leningen (met looptijd van één jaar of langer) mag in enig jaar niet hoger zijn dan de renterisiconorm.

Drempel schatkistbankieren

Om de staatsschuld te beperken moeten gemeenten liquide middelen aanhouden in de schatkist bij het Rijk of uitzetten bij medeoverheden. Om te voorkomen dat onverwachte ontvangsten en uitgestelde betalingen direct leiden tot onrechtmatigheid mag er bij gemeenten een beperkt positief saldo op de bankrekeningen aanwezig zijn. Gemiddeld per kwartaal mag dit saldo niet meer zijn dan een vastgesteld drempelbedrag. Het drempelbedrag is gerelateerd aan de omvang van de begroting: 2% over de eerste schijf van € 500 mln en 0,2% over het meerdere daarboven. Voor 2024 is het drempelbedrag € 18,1 mln. Dagelijks wordt het saldo op de verschillende bankrekeningen bepaald en een positief saldo wordt overgeboekt naar de schatkistrekening. De gemiddelde banksaldi bleven ruim onder de drempel en daarmee is geheel 2024 voldaan aan deze norm.

Drempelbedrag schatkistbankieren	2022	2023	2024	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4
Grondslag voor norm: omvang	4.150.519	4.354.412	4.561.733	4.561.733	4.561.733	4.561.733	4.561.733

oorspronkelijke begroting							
Drempelbedrag o.g.v. Wet fido	17.301	17.709	18.123	18.123	18.123	18.123	18.123
Gemiddelde omvang banksaldi	5.003	7.247	7.731	7.726	8.013	6.429	8.756
Ruimte (+) / overschrijding (-)	12.298	10.462	10.392	10.398	10.111	11.694	9.367

Kasgeldlimiet

De gemeente mag haar activiteiten niet onbeperkt met kort geld financieren. In de Wet fido is hiervoor de kasgeldlimiet opgenomen, waarmee een maximum wordt gesteld aan de netto kortlopende schuld. De kasgeldlimiet is gelijk aan 8,5% van het begrotingstotaal van de oorspronkelijke begroting 2024 en bedroeg € 387,7 mln. De kasgeldlimiet wordt getoetst aan het kwartaalgemiddelde van de netto vlottende schulden en mag niet meer dan drie achtereenvolgende kwartalen overschreden worden. Bij een dreigende structurele overschrijding van de kasgeldlimiet worden nieuwe lange leningen aangetrokken. Gedurende het jaar heeft de gemeente regelmatig kortlopende leningen aangetrokken op de geldmarkt. In 2024 is voldaan aan de vereisten uit de Wet fido met betrekking tot de kasgeldlimiet. Geen enkel kwartaal is de kasgeldlimiet overschreden.

Kasgeldlimiet	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4
Grondslag voor norm: omvang oorspronkelijke begroting	4.354.412	4.354.412	4.354.412	4.354.412	4.561.733	4.561.733	4.561.733	4.561.733
Kasgeldlimiet o.g.v. wet Fido: 8,5% van grondslag	370.125	370.125	370.125	370.125	387.747	387.747	387.747	387.747
Gemiddelde vlottende schulden	28.156	34.284	745	25.145	191.756	187.944	82.895	125.878
Gemiddelde vlottende middelen	-81.143	-57.816	-171.513	-60.088	-61.025	-42.123	-103.607	-41.950
Gemiddelde netto vlottende schulden	-52.987	-23.532	-170.767	-34.943	130.731	145.821	-20.712	83.928
In % begroting	-1,2%	-0,5%	-3,9%	-0,8%	2,9%	3,2%	-0,5%	1,8%
Ruimte (+) / overschrijding (-)	423.112	393.657	540.892	405.068	257.017	241.927	408.459	303.819

Renterisiconorm

Bij de structurering van de lange schuld moet de gemeente rekening houden met de renterisiconorm. Deze norm heeft als doel het toekomstig renterisico te beperken door de aflossingen en renteherzieningen te spreiden. Voorkomen moet worden dat er in enig jaar een te grote concentratie plaatsvindt van aflossingen en renteherzieningen op lopende leningen. Het renterisicobedrag wordt volgens de Wet fido berekend als de som van de renteherzieningen en de aflossingen. Het totale renterisicobedrag mag niet groter zijn dan 20% van het begrotingstotaal van de voorliggende begroting. Het renterisicobedrag op de langlopende schuld kwam in 2024 uit op € 185,1 mln en bleef daarmee ruim onder de gestelde norm. Nieuw afgesloten leningen zijn zo gestructureerd dat de renterisiconorm ook in de komende jaren niet wordt overschreden.

Renterisiconorm	Rekening 2022	Rekening 2023	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Grondslag voor norm: omvang oorspronkelijke begroting	4.150.519	4.354.412	4.561.733	4.963.136	4.963.136	4.963.136	4.963.136
Renterisiconorm o.g.v. wet Fido: 20% van grondslag	830.104	870.882	912.347	992.627	992.627	992.627	992.627
Renteherzieningen	0	0	0	0	50.000	0	0
Aflossingen	24.769	104.736	185.075	100.277	100.587	86.998	86.261
Risicobedrag	24.769	104.736	185.075	100.277	150.587	86.998	86.261
In % begroting	0,6%	2,4%	4,1%	2,0%	3,0%	1,8%	1,7%
Ruimte (+) / overschrijding (-)	805.335	766.146	727.272	892.351	842.041	905.629	906.366

Renterisicobeheer

Bij het afsluiten van nieuwe leningen loopt de gemeente een renterisico. Tevens bestaat er een renterisico op het moment van renteherziening bij een lopende lening. Een stijging van de rentetarieven ten opzichte van de begroting leidt namelijk tot hogere rentelasten. Als onderdeel van het renterisicobeheer maakt de gemeente op beperkte schaal gebruik van renteswaps.

Renteswaps zijn instrumenten waarmee de lange rente kan worden vastgelegd. In 2009 en 2010 heeft de gemeente renteswaps afgesloten om toekomstige renterisico's te beperken. Daarbij zijn de renterisico's van € 185 mln aan onderliggende financieringsbehoefte ingedekt. Ter beperking van tegenpartijrisico's zijn deze swaps alleen afgesloten bij de BNG Bank. Deze bank heeft met een AAA-rating de hoogst mogelijke kredietwaardigheid. Op deze renteswaps drukken geen onderpandverplichtingen. Bij een rentedaling heeft de gemeente dan ook geen verplichting om liquide middelen te storten. Zie voor meer informatie over de renteswaps de [balanspagina Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen](#).

Leningverstrekking

De bestaande portefeuille verstrekte geldleningen heeft grotendeels een aflopend karakter. Tot 1994 verstrekte de gemeente leningen aan woningbouwcorporaties. In 1994 is de gemeente een overeenkomst aangegaan met het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) waardoor de leningen van woningbouwcorporaties worden gewaarborgd door het WSW. Sinds dat moment trekken de woningbouwcorporaties zelfstandig hun leningen aan op de kapitaalmarkt en niet meer bij de gemeente. De komende jaren zal de omvang van de aan de woningcorporaties verstrekte leningen verder dalen. Voorheen was de gemeente ook de financier van RET Infrastructuur BV en RET Railgebonden Voertuigen BV. In 2016 is besloten dat de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) de rol als financier van beide entiteiten overneemt van de gemeente. Slechts een beperkt pakket met leningen bleef achter bij de gemeente. Deze worden in de komende jaren door de RET afgelost volgens het bestaande aflossingsschema en vervolgens geherfinancierd bij de MRDH.

De overige financiële activa betreffen leningen aan sportverenigingen en welzijnsorganisaties. Daarnaast gaat het om leningen voor de economische ontwikkeling. Ook de leningen die lopen via de Kredietbank Rotterdam, het Nationaal Restauratiefonds (NRF) en het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVN) vallen onder deze categorie.

Verstrekte leningen (standen ultimo jaar)	Rekening 2021	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Woningcorporaties	44.075	35.141	27.143	22.240	22.240
Deelnemingen	42.500	34.000	25.500	17.000	17.000
Totaal leningen	86.575	69.141	52.643	39.240	39.240
Sportverenigingen	4.053	3.878	3.905	3.838	3.958
Economische ontwikkeling	9.640	10.025	10.426	10.832	10.832
Overig	14.721	17.545	23.164	22.962	27.494
Totaal overige financiële activa	28.414	31.448	37.495	37.633	42.284
Totaal verstrekte leningen	114.989	100.588	90.138	76.872	81.524

Garantieverlening

Bij de gemeentelijke garantieverlening wordt onderscheid gemaakt tussen de gemeentelijke achtervangpositie bij de waarborgfondsen, garanties voor particulieren en garanties voor rechtspersonen.

Achtervang waarborgfondsen

De gemeente fungeert als achtervanger bij twee verschillende waarborgfondsen, de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) en de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Als achtervanger is de gemeente verplicht om renteloze leningen te verstrekken aan de waarborgfondsen als die in liquiditeitsproblemen komen door een te laag fondsvermogen.

Het WEW biedt via de Nationale Hypotheek Garantie (NHG) aan de geldgevers zekerheid voor het geval de hypotheekgever niet aan zijn financiële verplichtingen voldoet. Geldgevers kunnen het WEW aanspreken voor de restschuld bij gedwongen verkoop. De achtervangfunctie van de gemeente geldt alleen voor hypotheekleningen die tot 1 januari 2011 zijn afgesloten, daarna is sprake van 100% achtervang van het Rijk. Hierdoor neemt de Rotterdamse achtervangpositie bij WEW jaarlijks verder af.

Het WSW heeft als doel om de toegang tot de kapitaalmarkt voor de deelnemende woningcorporaties te bevorderen. Daarvoor biedt zij zekerheid aan geldgevers van woningcorporaties voor de rente- en aflossingsverplichtingen van de geborgde geldleningen. De woningcorporaties betalen

hiervoor een borgstellingsvergoeding aan het WSW. Als de buffers van het WSW op enig moment ontoereikend zijn, kan het WSW de woningcorporaties aanspreken op een obligoverplichting. Dit is een voorwaardelijke verplichting tot liquiditeitssteun. Als deze steun onvoldoende blijkt om de liquiditeitsproblemen van het WSW op te lossen, dan wordt de achtervang van het Rijk en de gemeenten aangesproken. In 2018 is het WSW een strategisch programma gestart om het borgstelsel te versterken. In 2021 zijn de gemaakte afspraken vastgelegd in verschillende overeenkomsten, waaronder ook nieuwe achtervangovereenkomsten met gemeenten. De nieuwe overeenkomsten bevatten een aantal verbeteringen voor de positie van de gemeente als achtervanger. De versterking van de positie van het WSW heeft onder andere geleid tot de invoering van een direct door het WSW bij de woningcorporaties opvraagbare obligolening en tot betere afspraken over het onderpand dat het WSW heeft op het vastgoed van woningcorporaties. Vóór 1 augustus 2021 stonden gemeenten rechtstreeks in de achtervang voor individuele leningen. Voor leningen na 1 augustus 2021 worden leningen achteraf aan gemeenten toegerekend naar rato van het bezit van de betreffende corporatie in de gemeente.

In lijn met de voorgaande jaren wordt het risicobedrag in de onderstaande tabel weergegeven als het totaal van de toegerekende borgstellingen die de waarborgfondsen hebben afgegeven op Rotterdams grondgebied. Dit is niet het werkelijke risicobedrag voor de gemeente Rotterdam. Bij aanspraak op alle achtervangers door het WSW voor renteloze leningen wordt het hier gepresenteerde bedrag als verdeelsleutel gehanteerd. Bij de VNG ligt de vraag om een methodiek te ontwikkelen voor de verslaglegging over de achtervangpositie en de berekening van het risico waarmee de achtervangpositie gepaard gaat.

Borgstellingen door waarborgfondsen (standen ultimo jaar)	Rekening 2021	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2024
WEW	2.435.000	2.273.000	2.049.000	1.849.000	1.930.000
WSW	7.068.944	7.576.507	6.961.380	6.961.380	7.121.463
Totaal borgstellingen door waarborgfondsen	9.503.944	9.849.507	9.010.380	8.810.380	9.051.463

Garanties voor particulieren

De garanties in de volkshuisvesting aan particulieren hebben voornamelijk betrekking op een regeling die gold tot 1995. Volgens deze regeling verstrekte de gemeente garanties voor hypothecaire geldleningen van particulieren. Bij verliezen op grond van deze regeling neemt het Rijk 50% voor zijn rekening. Met de komst van de NHG in 1995 is deze regeling gestopt. Daarnaast heeft de gemeente zich garant gesteld voor door het Nationaal Restauratiefonds (NRF) verstrekte leningen.

Garanties t.b.v. volkshuisvesting (standen ultimo jaar)	Rekening 2021	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Hypotheekgaranties	27.233	24.510	21.787	19.063	19.063
Garantie NRF-leningen	2.900	2.329	2.079	1.279	1.344
Totaal garanties t.b.v. volkshuisvesting particulieren	30.133	26.839	23.866	20.342	20.407

Garanties voor rechtspersonen

In het verleden zijn op verschillende beleidsgebieden garanties voor rechtspersonen verstrekt. Bij de risicobeoordeling van de garanties wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën met hun eigen specifieke kenmerken.

Enkele geldnemers (Blijdorp, Stadion Excelsior, Stichting Humanitas en Stichting Lelie Zorggroep) hebben in 2024 leningen bij hun financiers afgelost, waarmee de afgegeven garanties zijn vervallen. In 2024 zijn geen nieuwe garanties voor rechtspersonen verleend. Voor meer toelichting op de garanties, zie de [balanspagina Niet uit de balans blijvende verplichtingen](#).

Garanties t.b.v. rechtspersonen (standen ultimo jaar)	Rekening 2021	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Zorg	6.322	5.272	3.157	2.211	2.109
Sport en recreatie	1.282	827	365	0	0
Kunst en cultuur	730	556	269	264	264
Overig	665	601	575	550	550
Totaal garanties t.b.v. rechtspersonen	8.999	7.257	4.366	3.025	2.923

Kredietrisicobeheer

Bij het verstrekken van leningen en het verlenen van garanties loopt de gemeente het risico dat de betrokken partijen niet aan hun financiële verplichtingen kunnen voldoen. Daarom neemt de gemeente risicobeperkende maatregelen en voert een actief kredietrisicobeheer. De gemeente berekent de risico's op wanbetaling van de betreffende geldnemers. Dit wordt het kredietrisico genoemd. In 2012 is de kredietrisicoreserve ingesteld om deze risico's te kunnen afdekken. Bij leningverstrekking of garantieverlening dient eenmalig een bijdrage te worden gestort voor de dekking van deze kredietrisico's. Daarnaast betaalt de geldnemer aan de gemeente een renteopslag of garantiopremie, die als voeding dient voor de kredietrisicoreserve. De onderstaande tabel toont per ultimo 2024 de bedragen waarover risico wordt gelopen en de omvang van het kredietrisico.

Er is nu nog geen goede methodiek voorhanden om het kredietrisicobedrag voor de achtervangposities in het Waarborgfonds Eigen Woning en het Waarborgfonds Sociale Woningbouw te berekenen. Daarom wordt dit op PM gesteld. Nu het strategisch programma door het WSW voltooid is, kan een methodiek ontwikkeld worden om het kredietrisicobedrag van de achtervangpositie voor gemeenten te kunnen berekenen. De VNG buigt zich over de vraag hoe het kredietrisicobedrag met betrekking tot de achtervangpositie in het WSW te berekenen.

Voor garanties ten behoeve van volkshuisvesting particulieren baseert de gemeente zich bij het berekenen van het kredietrisicobedrag op bancaire richtlijnen. Met behulp van een kredietrisicomodel zijn de bedragen berekend die minimaal zouden moeten worden gereserveerd om de risico's van de leningverstrekking en de garantieverlening voor rechtspersonen te kunnen opvangen. De kredietrisicoreserve is vooralsnog voldoende om het hier berekende totale kredietrisicobedrag te kunnen dekken. Pas als er ook een goede inschatting kan worden gemaakt van de risico's die samenhangen met de achtervang in de waarborgfondsen, kan worden vastgesteld of de kredietrisicoreserve toereikend is.

Kredietrisicoberekening	Uitstaand bedrag	Kredietrisico
Borgstellingen door waarborgfondsen	9.051.463	PM
Garanties t.b.v. volkshuisvesting particulieren	20.407	571
Garanties t.b.v. rechtspersonen	2.923	866
Verstreckte leningen	81.524	3.813
Totaal	9.156.317	5.251

Jaarstukken 2024

Grondbeleid

Paginanummer in website: 198

Grondbeleid

Beleid

Rotterdam werkt aan een aantrekkelijke woonstad met een sterke economie, zoals vastgelegd in de [Omgevingsvisie Rotterdam](#), en zoals verwoord in het [coalitieakkoord 'Eén Stad'](#). De uitwerking van fijn wonen en leven in een wereldstad richt zich erop dat mensen in allerlei levensfasen en met verschillende inkomens en woonwensen fijn kunnen wonen, werken en verblijven in Rotterdam. Vandaag, morgen en overmorgen.

De ambities voor de toekomst zijn aangescherpt in de Omgevingsvisie Rotterdam: "De Veranderstad, werken aan een wereldstad voor iedereen". Daarin staat dat Rotterdam kiest voor goede groei. Groei die bijdraagt aan het welzijn van de inwoners, aan een duurzame samenleving en aan economische vooruitgang. Om richting te bepalen bij goede groei wordt gebruik gemaakt van het kompas met de perspectieven: compact, gezond, inclusief, duurzaam en productief. En om goede groei te concretiseren, worden in deze omgevingsvisie vijf hoofdkeuzes gemaakt. Belangrijke hoofdkeuzes voor het grondbeleid zijn daarbij: Verstedelijken & verbinden, Prettig leven in de delta en Schouders onder de energie- en grondstoffentransitie.

Bouwen en ontwikkelen in Rotterdam moet voor nu en voor de lange termijn. Het verlichten van de druk op de woningmarkt blijft daarbij de belangrijkste opgave, met name voor middeninkomens, studenten en ouderen.

De komende jaren wordt ingezet op het jaarlijks starten met de bouw van 3.500 tot 4.000 woningen, zowel vanuit een actieve als een faciliterende rol.

Het thema betaalbaarheid is nadrukkelijk een belangrijk aandachtspunt in deze bouwopgave. Zo zet het college zich met het [Doorbouwakkoord](#) maximaal in op de realisatie van betaalbare woningen conform de collegedoelstelling. Daarnaast spelen duurzaamheid en energieuinig een grote rol. Dit te realiseren, vraagt om flinke keuzes, maatregelen en investeringen.

De gemeente zet zich in om nieuw investerend en organiserend vermogen voor Rotterdam aan te trekken. Zodoende wil de gemeente innovatieve initiatieven stimuleren en optimaal ruimte bieden.

Externe ontwikkelingen

BBV-aspecten

In december 2023 heeft de commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) een nieuwe notitie "Grondbeleid in begroting en jaarstukken" gepubliceerd. Alle wijzigingen in deze notitie die te maken hebben met de Omgevingswet treden in werking gelijktijdig met deze wet (1-1-2024). Alle overige wijzigingen treden in werking met ingang van begrotingsjaar 2025.

Eén van de wijzigingen is het te hanteren rentepercentage. Vanaf 2025 wordt niet langer de werkelijke rente, maar de omslagrente gebruikt voor het toerekenen van rente aan de grondexploitaties. Omdat dit de waardering van de grondexploitaties raakt, heeft deze wijziging een effect op het (grondexploitatie)resultaat van 2024.

Dit (negatieve) effect op het resultaat van € 23,1 mln is zowel in de begroting 2024 als in het gerealiseerde resultaat 2024 opgenomen.

Zo zorgt de gemeente ervoor dat continu wordt voldaan aan de regels van de BBV.

Ontwikkelingen woningbouw

In 2024 is het kabinet-Schoof gestart met het streven om jaarlijks 100.000 woningen te bouwen. Hiervoor is (landelijk) € 5 miljard gereserveerd tot 2029, waarbij de nadruk ligt op het stimuleren van betaalbare woningbouw vanaf 2025 en het voortzetten van de woningbouwimpuls voor uitdagende locaties. In datzelfde jaar zijn 82.000 woningen toegevoegd aan de voorraad door nieuwbouw en andere woningbouwvormen, wat minder is dan in de voorgaande vijf jaar. De woningbouw heeft in 2024 een groei van 1,0 procent bijgedragen aan de totale woningvoorraad. Rotterdam, na Amsterdam, heeft de meeste woningen gerealiseerd, met 4.500 nieuwgebouwde woningen (volgens CBS).

De nieuwbouwmarkt vertoont in 2024 een positieve trend, met een stijging van het aanbod en hogere verkoopcijfers. Het aantal verkochte woningen per kwartaal ligt gemiddeld rond de 7.000. Toch blijft het aanbod krap door de snelle verkoop en het beperkte aanbod van woningtypes. Appartementen blijven de markt domineren, vooral vanwege de focus op betaalbare woningen en stedelijke ontwikkelingen. Hoewel de aantrekkelijkheid van nieuwbouw toeneemt door kleinere prijsverschillen met bestaande woningen, blijven er aanzienlijke tekorten en een mismatch tussen vraag en aanbod die een uitdaging vormen voor de toekomst.

De inflatie in Nederland voor 2024 was lager dan in 2023, maar blijft boven de gemiddelde historische niveaus (3,3% ten opzichte van 3,8%). Een belangrijke bijdrage aan de inflatie was de prijsontwikkeling in de huisvesting,

In de bestaande markt is te zien dat een koopwoning in 2024 gemiddeld 8,7% duurder was dan in 2023. In Rotterdam lag de prijsstijging onder het gemiddelde (6,5%). Daarnaast was binnen de G4-gemeenten sprake van de grootste stijging van het aantal transacties binnen de bestaande markt in Rotterdam (26,1%).

In 2023 werd geconstateerd dat de investeringsbereidheid van beleggers in de huursector af nam. Er was sprake van een stijgend aandeel van het aanbod in de bestaande koopmarkt afkomstig uit de huurmarkt. Het afnemende huuraanbod had een stijging van de gemiddelde vrijesectorhuurprijzen tot gevolg. Per 1 juli 2024 is de Wet betaalbare huur ingegaan, die de huurprijsregulering voor middenhuur waarborgt. Tot nu toe heeft de trend van 2023 zich voortgezet in 2024.

In 2024 is gestart met de bouw van 3.751 woningen, waarvan 65,5% in het betaalbare segment.

Zie ook de toelichting op het [programma Stedelijke Ontwikkeling](#) voor de ontwikkelingen woningbouwproductie.

Ontwikkelingen werklocaties

De Nederlandse economie heeft in 2024 een zachte landing doorgemaakt: economische groei en dalende rente hebben vertrouwen gewekt bij investeerders. Algemeen geldt een aanhoudend positief investeringsklimaat, waarbij de internationale ontwikkelingen tot een grotere belangstelling van buitenlandse beleggers zal leiden voor de grotere metrages. Experts verwachten dat de Europese Centrale Bank (ECB) haar beleid van renteverlagingen voortzet. Voor 2025 worden mogelijk nog renteverlagingen verwacht. Hoewel deze dalende trend normaal gesproken gunstig zou zijn voor de vastgoedmarkt, zorgt de recente stijging van de kapitaalmarktrente voor onzekerheid. Deze tegenstrijdige bewegingen maken het lastig om de precieze impact op de vastgoedmarkt te voorspellen.

Kantoren

Vooraf voor wonen en kantoren voorziet vastgoedadviseur CBRE dat 2025 een instapmomentum is voor investeerders. De kantorenmarkt heeft in 2024 een bescheiden herstel laten zien. Het totale beleggingsvolume kwam uit op circa € 1,5 miljard, een stijging van 7%. Voor 2025 wordt een verder herstel verwacht met een beleggingsvolume van € 2,0 miljard. De vraag naar hoogwaardige, duurzame kantoorruimtes blijft toenemen, ondanks de veranderende werkpatronen die zijn ontstaan in de afgelopen jaren. Hier gaat de komende jaren een groeiend tekort aan ontstaan en dit begint steeds meer interesse te wekken vanuit kantoorbeleggers.

Bedrijven

De bedrijfsruimte sector (logistiek en kleinschalig) toonde in 2024 robuuste groei en met een verwacht volume van € 3,0 miljard in 2025 blijft deze sector sterk presteren. De bedrijfsruimtemarkt profiteert van de toenemende vraag naar distributiecentra en de groei van e-commerce. Uitdaging voor deze sector is de groeiende schaarste van nieuwe ontwikkellocaties (versterkt door de netcongestie). Hierdoor gaat meer focus ontstaan op herontwikkeling van verouderde locaties.

Detailhandel

De markt kenmerkt zich door verdere digitalisering, concentratie op A-locaties en transformatie naar multifunctionele ruimtes. Het aantal fysieke winkels daalt, terwijl online verkopen gemiddeld 34% van de totale retailomzet uitmaken. De krimp van het fysieke winkelareaal gaat een positief effect hebben op de leegstand waardoor vraag en aanbod beter in balans gaan komen.

Horeca

De vooruitzichten voor de horeca voor 2025 zijn, met een verwachte volumegroei van 3%, gematigd positief. Dankzij een verbeterde koopkracht is de verwachting dat de consument meer uit gaat geven in de horeca dan in 2024 het geval was. Vorig jaar deden consumenten het rustiger aan met de bestedingen vanwege onder meer de relatief hoge prijzen. Niet alle bestaande ondernemers kunnen delen in de groei: het aantal faillissementen zal nog toenemen en dat geldt met name voor restaurants en cafés. Meer dan 15% van de ondernemers in deze sector ervaren hun schuldenlast als problematisch.

Hotels

De logiesector, bestaande uit hotels, campings en vakantieparken, liet een wisselend beeld zien in 2024. Terwijl het aantal hotelovernachtingen in 2024 met 4% steeg, steeg het aantal overnachtingen bij de verblijfsaccommodaties, waaronder campings en vakantieparken, met slechts 1,5%. Dit kwam met name door een sterke daling in het aantal overnachtingen op campings. Naast hoge prijzen, kwam dit mogelijk ook door het slechte weer in het tweede kwartaal van 2024, waardoor vakantiegangers liever voor een alternatieve accommodatie kozen. De vooruitzichten voor de Nederlandse hotelbranche zien er rooskleurig uit. Voor 2025 wordt opnieuw een groei van 4% in het aantal hotelovernachtingen voorzien. Vastgoedadviseur CBRE verwacht dat de hotelmarkt zich in warme belangstelling van beleggers mag blijven verheugen, vooral boetiekhotels en extended-stay zijn populair.

Wijze van uitvoering grondbeleid

De gemeente hanteert sinds 2013 de 'normatief residuele methode' voor het tot stand komen van grondprijzen. Hierbij wordt op basis van kengetallen bepaald welk aandeel (grondquote) de grond heeft in de stichtingskosten van het te realiseren vastgoed.

Daarnaast zet de gemeente zich in voor de marktbenadering en aantrekking van investerend vermogen. Specifieke beleidsdoelstellingen vragen om een gerichte aanpak in programma's. Om versnelling in de woningbouwopgave mogelijk te maken wordt het grondbeleidsinstrumentarium voortdurend vernieuwd en waar mogelijk verruimd of aangescherpt. In februari 2024 heeft de raad de [nota Grondbeleid](#) vastgesteld. De belangrijkste doelstelling van dit grondbeleid is: De gemeente zet zich in om binnen de gestelde kaders en met inzet van de ter beschikking staande instrumenten en financiële middelen, door middel van grondbeleid gemeentelijke doelstellingen en ambities te realiseren in samenwerking met derden. In december 2024 is de raad geïnformeerd over de door het college vastgestelde [grondprijzenbrief 2025](#). Deze grondprijzenbrief behandelt de belangrijkste principes en richtlijnen die worden toegepast bij het bepalen en vaststellen van de grondwaarde die de gemeente vraagt bij de verkoop in eigendom of uitgifte in erfpacht van grond. Voor drie grondexploitaties geldt dat de minimale grondprijs uit de grondprijzenbrief niet kon worden verwerkt. Dit komt doordat voor deze grondexploitaties vastgestelde programma's met door gemeenteraad vastgestelde uitgangspunten dan niet meer zijn te realiseren. Het gaat om de grondexploitaties Merwehaven, Rijnhaven en Sportcampus. Wel zijn voor deze grondexploitaties de (vaste) sociale grondprijs en de (vaste) grondprijs voor maatschappelijke voorzieningen toegepast.

Het ruimtelijk economisch perspectief, de gemeentelijke rolopvatting en de gewenste sturing op gebiedsontwikkelingen met behulp van het grondinstrumentarium, hebben gevolgen voor de wijze waarop en het tempo waarin gebiedsontwikkelingen tot uitvoering komen. Gebiedsontwikkelingen zijn steeds complexer. Dat komt onder andere door de betrokkenheid van meerdere partijen en het bouwen in de bestaande leefomgeving.

De complexiteit van gebiedsontwikkelingen dwingt de gemeente scherp te zijn op de wijze waarop zij haar schaarse mensen en middelen inzet. De inzet van actief grondbeleid (grondexploitaties) biedt de meeste mogelijkheden om te sturen op de gebiedsontwikkeling. Daarnaast heeft de gemeente via in het verleden gesloten privaatrechtelijk grondcontracten de mogelijkheid om, behalve via publiekrechtelijke weg, ook privaatrechtelijk op het grondgebruik te sturen. Een andere mogelijkheid is samenwerking met partners aan te gaan, maar er zijn ook veel situaties waarin de gemeente een ontwikkeling alleen faciliteert.

Op basis van actuele marktanalyses en van gemeentelijke ambities, bijvoorbeeld om een aantrekkelijke doelgroep in de gemeente te kunnen huisvesten, stelt de gemeente de eigen lopende grondexploitaties bij op project- en portefeuilleniveau. Voor het ondervangen van projectspecifieke risico's bevatten de meeste grondexploitaties een post 'onvoorzien' als onderdeel van de reguliere kosten- en opbrengstsoorten. Projectoverstijgende risico's, zoals macro-economische effecten en marktontwikkelingen, hebben hun weerslag op het benodigde weerstandsvermogen voor de gemeentelijke begroting.

Voor het inzicht op portefeuilleniveau wordt de gemeenteraad jaarlijks de [Markt-, Grond- en Vastgoedrapportage Rotterdam](#) (MGVR) aangeboden. Voor de MGVR onderzoekt de gemeente de trends en marktontwikkelingen bij woningbouw, werklocaties en maatschappelijke voorzieningen. De analyse van deze ontwikkelingen leidt tot een uiteenzetting van risico's en kansen voor het planaanbod in Rotterdam en een raming van het benodigde weerstandsvermogen.

Resultaten grondexploitatieportefeuille

Overzicht grondexploitatieportefeuille

Grondexploitaties worden in principe alleen naar uitvoering gebracht als deze minimaal financieel neutraal kunnen worden uitgevoerd. Wel kan daarvoor een bijdrage uit gemeentelijke middelen nodig zijn, zoals een bijdrage uit een bestemmingsreserve.

In 2024 is gestart met de uitvoering van de grondexploitaties Schiekadeblok, Robbenoordplein, Ostadehof (De Zeehond) en Gat van Middelland. Rekening houdend met het afsluiten van de afgeronde grondexploitatie Noorderboulevard Supermarkt komt het aantal actieve grondexploitaties uit op 82 (ultimo 2023 waren dat er 79).

De grondexploitatieportefeuille bevat in totaal (afgerond) 18.300 nog te realiseren woningen, 170.000 m2 bvo (bruto vloeroppervlak) kantoren, 142.000 m2 bedrijven en 1.500 m2 bvo winkels in de periode 2025-2040.

Financieel resultaat

De projectadministratie van de grondexploitaties bevat enerzijds de gerealiseerde kosten en opbrengsten en anderzijds de begroting van de nog te maken kosten en voorziene opbrengsten. De gemeente maakt alle posten contant. Gesaldeerd ontstaat daardoor de netto contante waarde (NCW) van het project.

Voor een betrouwbare inschatting van de waardeontwikkeling van de grondexploitatieportefeuille zijn verschillende externe factoren van invloed. Door de economische ontwikkelingen kan sprake zijn van prijsdalingen of -stijgingen. In de grondexploitaties rekent de gemeente daarom met langjarige gemiddelde parameters voor kosten- en opbrengststijgingen en voor renteontwikkelingen. Een verandering van de langjarige parameters kan grote invloed hebben op de uitkomst van de NCW-berekening.

De lange-termijn parameters die worden gehanteerd voor de periode 2025 t/m 2034 zijn:

Parameter	%

Rente	2,5%
Disconteringvoet	2%
Opbrengststijging	1% (2025+2026: 2%)
Kostenstijging	2% (2025: 3,5%, 2026: 3%)

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft de berekeningswijze voor voor het aan de grondexploitaties toe te rekenen rentepercentage. Voor 2024 is het te hanteren percentage een gewogen gemiddelde rente over de gemeentelijke leningenportefeuille, berekend naar de verhouding vreemd vermogen versus totaal vermogen. Het gerealiseerde percentage over 2024 bedraagt 1,28%. Vanaf 2025 dient de omslagrente te worden gehanteerd. Langjarig bedraagt dit percentage voor Rotterdam 2,5%.

De BBV schrijft ook de disconteringsvoet voor. Deze wordt bepaald op 2% zijnde het maximale meerjarige streefpercentage van de Europese Centrale Bank (ECB) voor inflatie binnen de Eurozone.

Daarnaast voert de gemeente jaarlijks een analyse uit om te bepalen of een aanpassing nodig is voor de langjarige indexparameters. Op basis van de analyse komt het percentage van de opbrengststijging meerjarig op 1% uit (met uitzondering van een stijging van 2% in 2025 en 2026). Vanaf 2035 staat de opbrengststijging op 0%. Dit is een beheersmaatregel die voortkomt uit het BBV in relatie tot de 10-jaars termijn van de grondexploitaties. Hiermee is duidelijk dat de opbrengstparameter voor de korte termijn meebeweegt met de marktontwikkelingen en voor de lange termijn geleidelijk richting de vastgestelde 0% gaat. Het percentage voor de kostenstijging komt meerjarig op 2% uit (met uitzondering van een stijging van 3,5% in 2025 en een stijging van 3% in 2026).

Raming nog te maken kosten en opbrengsten

De ramingen van de nog te maken kosten en nog te realiseren opbrengsten in de grondexploitaties zijn gebaseerd op de inzichten ultimo 2024 en de daarbij behorende inschatting van de uitgangspunten, de parameters (indices) en de risico's. Uiteraard is deze inschatting omgeven door onzekerheden en wordt deze periodiek herzien, waarbij de waardering in het komende jaar zowel positief als negatief kan uitvallen.

Afhankelijk van de marktomstandigheden zijn er onzekerheden voor de geraamde afzetmogelijkheden voor woning- en werklocaties en voor de mogelijke uitkomsten daarvan.

De nog te maken kosten en te realiseren opbrengsten zijn in onderstaande tabel weergegeven. Ter indicatie is tevens de boekwaarde ultimo 2024 van de onderhanden grondexploitaties opgenomen. Deze boekwaarde is inclusief de aan de grondexploitaties toegerekende rente.

Toekomstige kosten en opbrengsten (nominaal)	Ultimo 2023 (mln)	Ultimo 2024 (mln)	Boekwaarde ultimo 2024 (mln)
Apparaatskosten	64	69	227
Verwervingen	23	42	570
Bouw- en woonrijpmaken	490	480	1.296
Overige kosten	94	112	395
Totaal kosten	671	703	2.488
Gronduitgiften	588	607	1.604
Subsidies	16	21	532
Overige opbrengsten	21	82	276
Totaal opbrengsten	625	710	2.412

De mutaties in de toekomstige kosten en opbrengsten worden met name veroorzaakt door de grondexploitaties die in 2024 in uitvoering zijn gegaan (Schiekadeblok, Robbenoordplein, Ostadehof (De Zeehond) en Gat van Middelland) en de herzieningen die in 2024 hebben plaatsgevonden (o.a. Feyenoord City, Rijnhaven, Vierhavenstrip en Revitalisering Spaanse Polder).

Voor projectspecifieke risico's die zich in een grondexploitatie kunnen voordoen wordt in de grondexploitatiebegroting een bedrag 'onzekerheidsreserve' opgenomen. Het totaal van de in de individuele grondexploitaties opgenomen onzekerheidsreserves (als onderdeel van de overige kosten) bedraagt nominaal ultimo 2024 € 61,0 mln (ultimo 2023: € 55,5 mln). Dit bedrag komt voort uit een simulatie van voor ieder

individueel project geïnterpreteerde kansen en risico's die gedurende de looptijd van het betreffende project kunnen voor komen. Als geen rekening gehouden zou worden met kansen, zou dit bedrag hoger worden.

Het verwachte eindresultaat op NCW van alle projecten (positieve en negatieve resultaten) bedraagt - € 68,5 mln (ultimo 2023: - € 54,1 mln). Het verwachte eindresultaat op eindwaarde (EW) van alle projecten (positieve en negatieve resultaten) bedraagt - € 74,3 mln (ultimo 2023: - € 59,6 mln).

Het verwachte eindresultaat is gedaald ten opzichte van vorig jaar (2023). Dit wordt met name veroorzaakt door de waardering van de grondexploitatie Feyenoord City. Ultimo 2023 is deze grondexploitatie gewaardeerd tegen de directe opbrengstwaarde, waardoor deze grondexploitatie geen onderdeel uitmaakte van het totale eindresultaat op NCW en EW. Ultimo 2023 is voor Feyenoord City wel een verliesvoorziening gevormd van € 16,1 mln op basis van de (negatieve) directe opbrengstwaarde. Met het doorvoeren van de herziening in 2024 heeft de waardering van deze grondexploitatie ultimo 2024 wel op NCW kunnen plaatsvinden.

Resultaatsneming

De resultaatnemingen op de grondexploitatieportefeuille bestaan uit drie onderdelen, te weten:

1. Winstnemingen
 - Tussentijdse winstneming
 - Terugdraaien van in eerdere jaren genomen winsten
 - Winstnemingen bij afsluiten van een grondexploitatie
2. Mutaties op de voorzieningen
3. Verliesnemingen

Ad 1 Winstnemingen

De berekeningswijze voor tussentijdse winstnemingen wordt voorgeschreven door het BBV en is gebaseerd op de financiële voortgang van het project in relatie tot het verwachte (positieve) resultaat. In overleg met de accountant is een berekeningswijze tot stand gekomen die voldoet aan de BBV-vereisten en die tevens recht doet aan het onzekere karakter van de grondexploitaties. Naarmate de resterende looptijd van een grondexploitatie langer is, worden de onzekerheden groter. De voorziene grondopbrengsten kunnen in de toekomst bijvoorbeeld fors tegenvallen. Conform de gehanteerde systematiek zijn de project-specifieke risico's verwerkt in de onzekerheidsreserves met als gevolg een drukkend effect op de tussentijdse winstnemingen. Zoals voorgeschreven in de BBV wordt met ingang van 2024 op grondexploitaties met een positieve EW en een looptijd langer dan 10 jaar geen winst genomen.

Reeds gerealiseerde winsten worden teruggenomen als de totale winst op basis van de huidige inzichten kleiner is dan de reeds gerealiseerde winst. In de systematiek wordt hier rekening mee gehouden. De basis voor de winstberekening is de eindwaarde.

Bij het afsluiten van een grondexploitatie met een positief saldo wordt het volledige saldo als resultaat genomen.

In 2024 is op de grondexploitaties per saldo € 27,9 mln winst genomen.

Ad 2 Voorziening verliesgevende grondexploitaties

In geval van een negatief NCW-saldo gedurende de looptijd van een project treft de gemeente bij de jaarafsluiting een (verlies)voorziening ter grootte van het negatieve saldo.

Het saldo van een project kan fluctueren gedurende de looptijd. Bij de jaarafsluiting wordt per project bepaald of de benodigde voorziening hoger of lager is dan de bij de vorige jaarrekening getroffen voorziening. Als de benodigde voorziening hoger is, vindt een toevoeging aan de voorziening plaats ter grootte van het verschil. Als de benodigde voorziening lager is, vindt een vrijval plaats ter grootte van het verschil.

De verliesvoorziening ultimo 2024 bedraagt € 201,2 mln op contante waarde (ultimo 2023: € 200,8 mln). Op eindwaarde bedraagt de verliesvoorziening € 232,7 mln (ultimo 2023: € 233,4 mln). Per saldo is de verliesvoorziening toegenomen met € 0,4 mln. Deze mutatie komt voor € 6,3 mln ten gunste van de algemene middelen, € 2,6 mln wordt gedekt vanuit de toegerekende rente en € 9,3 mln wordt gedekt vanuit bestemmingsreserves.

Ad 3 Verliesnemingen

Verliesnemingen boekt de gemeente bij het afsluiten van een grondexploitatie met een negatief saldo.

In 2024 is op de grondexploitaties € 2,3 mln verlies genomen. Het gaat hier met name om het afboeken van kosten die voortkomen uit de grondexploitatieactiviteiten maar niet (eenduidig) zijn toe te rekenen aan specifieke grondexploitaties.

Het positieve saldo van de resultaatnemingen komt daarmee op € 37,0 mln. Als verder rekening wordt gehouden met een bijdrage van € 1,2 mln vanuit Duurzaam, het toevoegen van de tussentijdse winstneming van € 5,6 mln op de grondexploitatie Spaanse Polder aan de hiervoor opgerichte bestemmingsreserve en de vrijval van € 10,8 vanuit de reserve Gebiedsontwikkelingsfonds ter dekking van een deel van het negatieve effect op het resultaat van de hogere toe te rekenen rente vanaf 2025 komt het netto resultaat op de grondexploitatieportefeuille uit op € 43,4 mln. Dit resultaat op de grondexploitatieportefeuille brengt de gemeente ten gunste van de algemene middelen.

Verdienvermogen

Het verdienvermogen van de grondexploitatieportefeuille bedraagt ultimo 2024 € 132,8 mln (ultimo 2023: € 130,6 mln). Dit is de som van de saldi van de positieve grondexploitaties (voor de projecten met een negatief saldo wordt een verliesvoorziening getroffen).

Verloop verdienvermogen	Bedragen (mln)
Verdienvermogen ultimo 2023	130,6
Wijzigingen grondexploitaties gedurende 2024	30,1
Winstnemingen 2024	-27,9
Verdienvermogen ultimo 2024	132,8

Het verdienvermogen van de grondexploitaties in uitvoering is ten opzichte van 2023 toegenomen met € 2,2 mln. Deze toename (per saldo) komt door:

- Een verbetering van € 30,1 mln door aanpassingen in de grondexploitaties met een positief saldo. Dit als gevolg van het herzien van grondexploitaties, het in uitvoering nemen van grondexploitaties en aanpassingen van parameters, opbrengstenramingen en kostenramingen.
- Een verslechtering door winstnemingen van per saldo € 27,9 mln in 2024. In 2024 zijn op de grondexploitaties conform de spelregels tussentijdse winstnemingen geboekt (€ 28,9 mln) en zijn in het verleden genomen winsten teruggedraaid (- € 1,0 mln).

Het totaal van het verdienvermogen wordt voor 35% bepaald door de (verwachte) resultaten van uitbreidingslocaties Park Zestienhoven en Nesseland. De binnenstedelijke locaties dragen beperkt bij aan het verdienvermogen van de grondexploitatieportefeuille. Uitzonderingen hierop zijn de ontwikkelingen Nieuw Kralingen, Kop van Zuid, Katendrecht en Parkstad (onder andere door in het verleden genomen verliezen). Binnenstedelijke (her)ontwikkeling is complexer en risicovoller dan de ontwikkeling van uitleggebieden. De kosten voor verwerving zijn bijvoorbeeld hoger en vaak is de grond vervuild. Hoewel dergelijke projecten voor de ruimtelijke ontwikkeling wenselijk zijn, zijn ze zonder de inzet van eigen middelen doorgaans financieel niet haalbaar als ze traditioneel worden ontwikkeld. Daarom zoekt de gemeente naar andere manieren van ontwikkelen, met als kenmerk meer samenwerking met eindgebruikers en investeerders. Omdat er nauwelijks grondexploitaties met een (groot) positief saldo aan de portefeuille worden toegevoegd en het aantal grondexploitaties vrij stabiel is, zal het verdienvermogen de komende jaren meer onder druk komen te staan.

Het verdienvermogen tegen eindwaarde bedraagt € 158,4 mln (ultimo 2023: € 154,9 mln).

Reserves grondzaken

Voor de projectspecifieke risico's wordt in de grondexploitaties een onzekerheidsreserve ingerekend (zie hierboven). Daarnaast wordt voor de project overstijgende risico's de benodigde weerstandscapaciteit voor de grondexploitatieportefeuille berekend. De weerstandscapaciteit is onderdeel van het weerstandsvermogen van de gemeente Rotterdam. Dit is in lijn met de [beleidsnota Weerstandsvermogen en Risicobeheersing](#) zoals die door de gemeenteraad is vastgesteld op 10 november 2022.

Voor de bepaling van de weerstandscapaciteit wordt met een risicoanalyse voor verschillende scenario's het financieel effect bepaald van risico's die volgen uit de marktanalyse van woon- en werklocaties en van de algemene prijsontwikkelingen. Dit is gedaan aan de hand van een risicoanalyse. Hierbij zijn de omgevingsrisico's vertaald in verschillende scenario's.

Het resultaat op de grondexploitaties over 2024 bedroeg € 43,5 mln positief. In de laatste begroting (2e herziening 2024) stond dit op € 4,2 mln positief.

De ontwikkeling van het resultaat op de grondexploitatieportefeuille is in grote mate afhankelijk van de marktontwikkelingen. De resultaatnemingen zijn onder andere afhankelijk van macro-economische ontwikkelingen zoals fluctuaties in de bouwkosten, rentetarieven en de residueel bepaalde verkoopprijs van bouwgrond (opbrengst van de bouwgrond minus de kosten van de bouwgrond).

In aansluiting op bovengenoemd beleid heeft de gemeente voor de grondexploitatieportefeuille het financiële effect bepaald van risico's die volgen uit de marktanalyse van woon- en werklocaties en van de algemene prijsontwikkelingen. Dit is gedaan aan de hand van een risicoanalyse. Hierbij zijn de omgevingsrisico's vertaald in verschillende scenario's.

De benodigde weerstandscapaciteit voor de grondexploitatieportefeuille ultimo 2024 bedraagt € 40 mln (ultimo 2023: € 35 mln). Hierbij dient opgemerkt te worden dat bij jaarrekening 2023 de risico's op de deelnemingen waarin grondexploitatieactiviteiten plaatsvinden onderdeel uitmaakten van de weerstandscapaciteit op de grondexploitatieportefeuille. Vanaf jaarrekening 2024 zal de weerstandscapaciteit voor deze deelnemingen apart worden gepresenteerd (zie ook [paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing](#)).

Jaarstukken 2024

Investeringsen

Paginanummer in website: 199

Investeringsen

In deze paragraaf wordt een overzicht van de nieuwe en lopende investeringen gepresenteerd. De raad geeft met het voteren van kredieten het college toestemming meerjarige investeringsuitgaven te doen en/of verplichtingen aan te gaan. Het college bewaakt de voortgang en afsluiting van het gevoteerde krediet.

Beleid

Rotterdam groeit, verandert en veroudert. Om hierop in te spelen moet de gemeente investeren. Om te kunnen investeren, moet de gemeente over investerend vermogen beschikken. Het beleid is erop gericht om dit investerend vermogen te borgen. Er worden drie investeringsruimten onderscheiden:

1. Investeringsruimte voor vervanging, renovatie of restauratie van huidige bezittingen;
2. Reguliere investeringsruimte voor investeringen die leiden tot nieuwe bezittingen;
3. Extra investeringsruimte voor investeringen die leiden tot nieuwe bezittingen, die is ontstaan uit de verkoop van aandelen Eneco (2020) en de eeuwigdurende afkoop van erfpacht door enkele woningcorporaties (2022-2023).

Met verstandig investeringsbeleid willen we zekerstellen dat deze investeringsruimten nu en in de toekomst voldoende omvang hebben, passend bij de verwachte groei van de stad, de maatschappelijke opgaven waarvoor de stad staat en bij het huidige voorzieningenniveau. Daarnaast willen we bevorderen dat de schaarse investeringsruimten weloverwogen en transparant worden ingezet.

De gemeente Rotterdam staat er gelukkig niet alleen voor. We trekken samen op met inwoners, ondernemers, woningcorporaties, waterschappen, de provincie Zuid-Holland, de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH), het Rijk, de Europese Unie en ander partijen. Daarbij geldt: hoe meer investerend vermogen van andere partijen wordt aangetrokken, hoe beter dat is voor Rotterdam en voor de Rotterdammers. Het eigen investerend vermogen fungeert daarbij als hefboom voor het aantrekken van extern investerend vermogen. Onderstaande afbeelding illustreert dit.

Lopende investeringen

Uit onderstaande tabel blijkt welke investeringen thans worden gedaan. De kredieten voor deze investeringen zijn al verleend (gevoteerd). In sommige gevallen is echter een bijstelling van het krediet nodig. Dit kan komen doordat de kosten veranderd zijn, maar ook doordat de kredietaanvragen gefaseerd worden. Dit is te herkennen aan het bedrag dat is opgenomen in de kolom 'Bijstelling krediet'. Dit kan gaan om zowel een verhoging als een verlaging van het benodigde krediet. Voor de jaren 2024-2028 zijn de investeringsramingen weergegeven. Dit is het verwachte verloop van de uitgaven.

Iedere investering is kort omschreven. Voor meer inzicht kan een overzicht met detailinformatie worden geraadpleegd. Dit overzicht geeft inzicht in de eventuele bijdragen van derden, het netto-investeringsbedrag dat voor rekening van de gemeente komt en de jaarlijkse kapitaallasten die uit de investering zullen voortvloeien vanaf het moment dat de investering in gebruik wordt genomen. Soms is een investering reeds deels in gebruik genomen. Als hier sprake van is, hebben de getoonde kapitaallasten alleen betrekking op het nog niet in gebruik genomen deel.

NB Onder aan de tabel kun je de tabel naar rechts scrollen, de informatievensters met toelichting per investering worden dan zichtbaar.

Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	39.000	20.426	3.562	10.000	-6.438	15.012
Opvang locaties en tijdelijke huisvesting vluchtelingen en statushouders	39.000	20.426	3.562	10.000	-6.438	15.012
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	39.000	20.426	3.562	10.000	-6.438	15.012
Opvang locaties en tijdelijke huisvesting vluchtelingen en statushouders	39.000	20.426	3.562	10.000	-6.438	15.012
Doel krediet: Het krediet is bestemd voor de verbouwkosten om locaties geschikt te maken als opvanglocatie of tijdelijke huisvesting.						
In 2024 zijn minder panden omgebouwd naar opvanglocaties dan waarmee rekening gehouden is in het investeringskrediet. De investeringen worden voorgelegd aan het rijk en na goedkeuring volledig gedekt vanuit het rijk.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	39.000	20.426	3.562			
Bijdragen van derden	13.840	13.840	3.562			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Inzamelmiddelen Containers 2018 t/m 2022	23.570	24.957	67	939	-872	-1.454
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Inzamelmiddelen Containers 2018 t/m 2022	23.570	24.957	67	939	-872	-1.454
Doel krediet: Krediet wordt ingezet voor nieuwe containers en het vervangen van bestaande ondergrondse containers (binnenbakken), Rotterdambakken, containers milieuparken en containers voor containerservice.						
De realisatie hoort voor 1454k op het nieuw krediet (Inzamelmiddelen 2023-2026) dat is gestart in 2023. Doordat projecten behorend bij beide kredieten open waren is er verkeerd geboekt. Om dit te voorkomen is er nu een meerjarig project gestart van 2023 t/m 2026.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	23.570	24.957	67			

Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	67			
Maastunnel renovatie	204.741	192.062	1.814	1.312	502	10.865
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Maastunnel renovatie	204.741	192.062	1.814	1.312	502	10.865
Doel krediet: Dit krediet is bedoeld voor de voorbereidingsfase en de uitvoeringsfase van de renovatie van de Maastunnel.						
De vervanging van de vluchtdeuren zou normaliter in 2023 worden afgerond. Vanwege testproblemen is de uitvoering echter verschoven naar 2024. In de jaarraming 2024 is hier onvoldoende rekening meegehouden.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	204.741	192.062	1.814			
Bijdragen van derden	3.742	3.742	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	1.814			
Wastemanagementsysteem	2.038	1.915	0	0	0	123
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Wastemanagementsysteem	2.038	1.915	0	0	0	123
Doel krediet: Dit krediet is bedoeld voor de aanschaf en invoering van een ICT-systeem (Wastemanagement-systeem). Het doel is efficiënter en minder arbeidsintensief werken in het primaire proces en bij de administratieve ondersteuning van Inzameling & Hergebruik.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	2.038	1.915	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Vervanging Pullenbakken	4.765	6.027	-12	-966	954	-1.251
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Vervanging Pullenbakken	4.765	6.027	-12	-966	954	-1.251

Doel krediet: Krediet heeft als doel het aantal prullenbakken uit te breiden en waar nodig te vervangen.							
Kosten zijn foutief geboekt en horen thuis op een ander krediet . Wordt in 2025 gecorrigeerd							
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024				
Realisatie	4.765	6.027	-12				
Bijdragen van derden	0	0	0				
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	-12				
Investeringskrediet Wegen 2019 - 2022	113.461	104.316	8.234	1.422		6.811	911
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad		1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Investeringskrediet Wegen 2019 - 2022		113.461	104.316	8.234	1.422	6.811	911
Doel krediet: Het investeringskrediet Wegen 2019 - 2022 is bedoeld voor alle te activeren investeringsuitgaven die in de periode 2019 - 2022 voor de asset 'Wegen' worden gedaan.							
Dit investeringskrediet is overeenkomstig het doel ingezet. Vanaf 2025 zal alleen het reeds toegekende investeringsbudget wegen (2023-2026) worden aangewend voor investeringen in het wegenareaal. Daarmee kan dit investeringskrediet worden afgesloten. Doordat projecten meerjarig doorliepen is er besloten om de ruimte in dit krediet ook in de periode 2023 en 2024 in te zetten, dit is abusievelijk echter niet begroot, waardoor er een afwijking in de realisatie is ontstaan.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		113.461	104.316	8.234			
Bijdragen van derden		1.643	1.643	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	8.234			
Verkeersdynamisch systeem Hoek van Holland	910	840	0	60		-60	70
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad		1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Verkeersdynamisch systeem Hoek van Holland		910	840	0	60	-60	70
Doel krediet: Krediet dient ter voorbereiding van een dynamisch verkeersmanagementsysteem. Dit is nodig om de verkeerssituatie in Hoek van Holland tijdens drukke stranddagen beter te kunnen sturen en te reguleren.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			

Realisatie	910	840	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Eiland van Brienoord, brug Zuiddiepje	5.231	4.637	53	50	3	542
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Eiland van Brienoord, brug Zuiddiepje	5.231	4.637	53	50	3	542
Doel krediet: Met dit krediet wordt de brug Zuiddiepje vervangen. Dit maakt onderdeel uit van de uitvoering van het project Getijdenpark Eiland van Brienoord.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	5.231	4.637	53			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	53			
Modernisering Schiebruggen	30.437	7.290	5.512	5.193	319	17.635
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Modernisering Schiebruggen	30.437	7.290	5.512	5.193	319	17.635
Doel krediet: Modernisering en centralisering Schiebruggen, levensduurverlengend onderhoud aan de elektrotechnische installaties en ombouw naar afstandbediening van 17 bruggen en sluizen op en rond de Schie. Uitvoering verloopt in delen vanaf 2019 t/m 2023.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	30.437	7.290	5.512			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	5.512			
CO2 reductie door versnelde ombouw straatverlichting naar LED	51.000	36.212	2.740	6.171	-3.430	12.048
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
CO2 reductie door versnelde ombouw straatverlichting naar LED	51.000	36.212	2.740	6.171	-3.430	12.048

Doel krediet: In 6 jaar een versnelde ombouw van de armaturen (lampen) in led realiseren zodat een reductie van ca. 4,4 kton CO2 uitstoot per jaar wordt gerealiseerd en ca. 30% energie wordt bespaard ten opzichte van het huidige verbruik.							
De beschikbare voorraad armaturen was voldoende om voor ongeveer een half jaar werk te verrichten. De aanbesteding voor een nieuwe leverancier liep langer door dan op voorhand gedacht. Dit heeft erin geresulteerd dat er in het tweede deel van het jaar minder werk is uitgevoerd dan waar in de jaarraming 2024 rekening mee is gehouden.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		51.000	36.212	2.740			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	2.740			
Digitaliseren Onderhoud Management Systeem	342	298	0	44	-44	44	
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521	
Digitaliseren Onderhoud Management Systeem	342	298	0	44	-44	44	
Doel krediet: Software om het onderhoudsproces te kunnen ondersteunen.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		342	298	0			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	0			
Conservering grote stalen en betonnen bruggen	15.500	378	7	242	-235	15.115	
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad		1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Conservering grote stalen en betonnen bruggen		15.500	378	7	242	-235	15.115
Doel krediet: Inspectie en monitoring heeft aangetoond dat bij een aantal bruggen levensduurverlengende maatregelen getroffen moeten worden. Met deze maatregelen wordt de achteruitgang van de constructieve kwaliteit voorkomen (roestvorming, schade, materiaalreductie).							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		15.500	378	7			
Bijdragen van derden		0	0	0			

Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	7			
Urgente Vervaningsinvesteringen kademuren	46.696	6.003	3.917	11.793	-7.876	36.776	
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521	
Urgente Vervaningsinvesteringen kademuren	46.696	6.003	3.917	11.793	-7.876	36.776	
Doel krediet: Inspectie en Monitoring heeft aangetoond dat bij een aantal kademuren levensduurverlengende maatregelen getroffen moeten worden. Het betreft de kademuren Rijnhaven Oostzijde, Parkhaven Oostzijde, Hertekade en Kreeksehaven.							
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024				
Realisatie	46.696	6.003	3.917				
Bijdragen van derden	0	0	0				
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	3.917				
Rijksmonument Crooswijk	882	755	91	45	46	36	
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521	
Rijksmonument Crooswijk	882	755	91	45	46	36	
Doel krediet: Diverse restauratiewerkzaamheden aan het rijksmonument Crooswijk, zoals de restauratie van de gevels en het damestoilet van de kapel, de entree van de begraafplaats Crooswijk (aanpassen linker poortgebouw) en diverse herstel en renovatie werkzaamheden aan de kapel.							
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024				
Realisatie	882	755	91				
Bijdragen van derden	0	0	0				
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	91				
Vervanging vrijverval riolen 2021-2025	265.900	110.161	40.461	48.000	-7.539	115.278	
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521	
Vervanging vrijverval riolen 2021-2025	265.900	110.161	40.461	48.000	-7.539	115.278	
Doel krediet: Dit krediet is bestemd voor het in stand houden van een robuust rioolstelsel. Hiervoor is het nodig delen van het rioolstelsel te vervangen volgens het Gemeentelijke							

Rioleringsplan (GRP) 2021-2025. Hiermee voldoet het college aan doelstellingen en langetermijnvisie van Rotterdam om de stad duurzaam en klimaatbestendig in te richten, waterstromen te scheiden en de sponswerking van de buitenruimte te benutten.

Bij de rioolvervanging wordt het werk steeds meer integraal uitgevoerd en worden gelijktijdig ook onderwerpen als klimaatadaptatie, extra vergroening, energietransitie, circulariteit en duurzaamheid meegenomen. Ook participatie van de wijken wordt steeds belangrijker. Dit resulteert erin dat projecten groter en complexer worden, het uitvoeringstempo lager ligt en de jaarramingen moeilijk in te schatten zijn. Het resterende krediet zal gedurende de resterende looptijd worden aangewend om de noodzakelijk rioolvervanging te realiseren.

Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024		
Realisatie		265.900	110.161	40.461		
Bijdragen van derden		62.656	62.656	39.498		
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	963		

Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025	133.352	41.460	26.845	37.272	-10.427	65.047

Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet

Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521

Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025	133.352	41.460	26.845	37.272	-10.427	65.047

Doel krediet: Dit krediet betreft de vervanging van kapitaalgoederen vanuit het Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025 als gevolg van economische veroudering of slijtage.

De planning en het uitvoeringstempo van de renovatie van een aantal grote gemalen is complex en daarmee onvoldoende in de jaarraming 2024 aangepast. Dit resulteert voor jaarschijf 2024 in een onderbesteding van het jaarbudget 2024. De inschatting blijft deze middelen de komende jaren benodigd zijn voor noodzakelijke werkzaamheden

Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024		
Realisatie		133.352	41.460	26.845		
Bijdragen van derden		0	0	555		
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	26.290		

Maastunnel Roltrappen 2.0	4.320	4.035	371	285	86	-86

Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet

Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521

Maastunnel Roltrappen 2.0	4.320	4.035	371	285	86	-86

Doel krediet: In de afgelopen jaren heeft een ingrijpende renovatie/restauratie plaatsgevonden van vier roltrappen van het rijksmonument Maastunnel.

De restauratie van de Maastunnel roltrappen wordt begin 2025 afgerond. Het investeringskrediet kent een zeer geringe afwijking welke gezien de complexiteit van de restauratie als acceptabel wordt geacht.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	4.320	4.035	371			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	371			
Assetgroep Civiele kunstwerken 2023-2026	9.450	1.280	1.680	1.820	-140	6.490
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Assetgroep Civiele kunstwerken 2023-2026	9.450	1.280	1.680	1.820	-140	6.490
Doel krediet: Dit krediet is bestemd voor de vervangingsinvesteringen van de assetgroep Civiele kunstwerken in de periode 2023 tot en met 2026.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	9.450	1.280	1.680			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	1.680			
Assetgroep Wegen 2023-2026	126.182	30.991	28.291	27.612	679	66.900
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Assetgroep Wegen 2023-2026	126.182	30.991	28.291	27.612	679	66.900
Doel krediet: Dit krediet is bestemd voor de vervangingsinvesteringen van de assetgroep Wegen in de periode 2023 tot en met 2026.						
Vervanginsinvesteringen in het wegenareaal vinden voornamelijk integraal plaats met rioolvervanging. In tegenstelling tot de rioolvervanging is wel gelukt om de jaarraming van dit investeringsbudget accuraat in te schatten. De afwijking voor het jaar 2024 is relatief tot het jaarbudget gering.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	126.182	30.991	28.291			
Bijdragen van derden	16	16	358			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	27.937			

Assetgroep Groen en bomen 2023-2026	38.800	10.374	12.619	13.016	-397	15.807
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Assetgroep Groen en bomen 2023-2026	38.800	10.374	12.619	13.016	-397	15.807
Doel krediet: Dit krediet is bestemd voor de vervangingsinvesteringen van de assetgroep Groen en bomen in de periode 2023 tot en met 2026.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	38.800	10.374	12.619			
Bijdragen van derden	2	2	80			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	12.539			
Assetgroep Oppervlaktewater 2023-2026	16.215	2.522	2.971	3.265	-294	10.721
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Assetgroep Oppervlaktewater 2023-2026	16.215	2.522	2.971	3.265	-294	10.721
Doel krediet: Dit krediet is bestemd voor de vervangingsinvesteringen van de assetgroep Oppervlaktewater in de periode 2023 tot en met 2026.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	16.215	2.522	2.971			
Bijdragen van derden	0	0	25			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	2.947			
Sportcampus en Park De Twee Heuvels	61.800	28.238	259	900	-641	33.303
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Sportcampus en Park De Twee Heuvels	61.800	28.238	259	900	-641	33.303
Doel krediet: Het sportcomplex Varkenoord wordt omgevormd naar een sportcampus. Dit stimuleert een grotere diversiteit aan sporten en het ongeorganiseerd sporten. Dit is bedoeld om de bewoners van Zuid meer aan het bewegen te krijgen. Door de omzetting naar sportcampus ontstaat ook ruimte voor een aanvullend vastgoedprogramma: onderwijs, retail en commerciële sportvoorzieningen. Rotterdammers maken nog te weinig gebruik van het Park de Twee Heuvels. Dit park kan een veel belangrijkere plek innemen in de recreatie van vooral de bewoners van						

IJsselmonde. Daartoe krijgt het Park de komende jaren een nieuwe inrichting, en een betere programmering.

Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024		
Realisatie		61.800	28.238	259		
Bijdragen van derden		13	13	0		
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	259		
Assetgroep Beeldende kunst en monumenten 2023-2026	1.170	62	356	498	-142	752

Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad		1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Assetgroep Beeldende kunst en monumenten 2023-2026		1.170	62	356	498	-142	752
Doel krediet: Dit krediet is bestemd voor de vervangingsinvesteringen van de assetgroep Beeldende kunst en monumenten in de periode 2023 tot en met 2026.							

Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024		
Realisatie		1.170	62	356		
Bijdragen van derden		0	0	0		
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	356		
Assetgroep Openbare verlichting 2023-2026	14.930	3.979	4.478	5.130	-652	6.473

Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad		1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Assetgroep Openbare verlichting 2023-2026		14.930	3.979	4.478	5.130	-652	6.473
Doel krediet: Dit krediet is bestemd voor de vervangingsinvesteringen van de assetgroep Openbare verlichting in de periode 2023 tot en met 2026.							

Het masten vervangingsprogramma, gestart in 2023, loopt conform schema. Afhankelijk van de prioritering en complexiteit worden er jaarlijks tussen de 2.000 en 4.000 lichtmasten vervangen. Afhankelijk van het uitvoeringstempo is er sprake van afwijkingen ten opzichte van de jaarraming. Voor 2024 resulteert dit in een onderbesteding. Gezien de stijgende materiaalkosten wordt er in 2025 nader onderzocht of dit investeringskrediet bijgesteld moet worden om de gehele mastenvervanging uit te kunnen voeren.

Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024		
Realisatie		14.930	3.979	4.478		

Bijdragen van derden		2	2	8		
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	4.476		
Assetgroep Spelen 2023-2026	23.200	3.418	6.427	6.596	-168	13.355
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Assetgroep Spelen 2023-2026	23.200	3.418	6.427	6.596	-168	13.355
Doel krediet: Dit krediet is bestemd voor de vervangingsinvesteringen van de assetgroep Spelen in de periode 2023 tot en met 2026.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	23.200	3.418	6.427			
Bijdragen van derden	0	0	25			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	6.472			
Begraven en Cremeren 2023-2026	4.225	848	755	777	-22	2.622
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Begraven en Cremeren 2023-2026	4.225	848	755	777	-22	2.622
Doel krediet: Dit krediet is bestemd voor de vervangingsinvesteringen van de begraafplaatsen en crematorium in de periode 2023 tot en met 2026.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	4.225	848	755			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	755			
Vervanging Leges Informatie Systeem (LIS)	1.735	876	1.110	859	251	-251
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Vervanging Leges Informatie Systeem (LIS)	1.735	876	1.110	859	251	-251
Doel krediet: De vervanging van de huidige applicatie Leges Informatie Systeem (LIS).						
Er bestaat een samenhang tussen de applicatie LIS en de applicatie VGW. Bij de aanvraag van het investeringskrediet LIS was er geen rekening gehouden met het de benodigde extra						

werkzaamheden als gevolg van de samenhang tussen deze twee applicaties. Dit resulteert in overbesteding van dit investeringskrediet. Het is de verwachting dat de werkzaamheden LIS halverwege 2025 worden afgerond. Aanvullende budgetaanvraag zal in 2025 voor besluitvorming worden geagendeerd.

Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024		
Realisatie		1.735	876	1.110		
Bijdragen van derden		0	0	0		
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	1.110		
Voertuigen/Werktuigen 2023 t/m 2026	109.300	22.702	21.439	26.000	-4.561	65.159

Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad		1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Voertuigen/Werktuigen 2023 t/m 2026		109.300	22.702	21.439	26.000	-4.561	65.159

Doel krediet: Dit krediet is bestemd voor de jaarlijkse aanschaf van voertuigen en middelen van de onderhoudswerkplaats door de afdeling Vervoer & Materieel. De kapitaallasten die voortvloeien uit de jaarlijks terugkerende investering wordt terugverdiend vanuit de exploitatie van Vervoer & Materieel.

Dit krediet is bestemd voor de jaarlijkse aanschaf van voertuigen en materieel door de afdeling Vervoer & Materieel voor de gemeente Rotterdam. De kapitaallasten die voortvloeien uit deze terugkerende investeringen worden terugverdiend via de exploitatie van Vervoer & Materieel. Het verschil tussen de raming en de realisatie van de investeringen kan worden verklaard door een langere doorlooptijd tot contractvorming voor innovatieve, emissieloze werkvoertuigen. Daarnaast hebben deze voertuigen langere levertijden dan voorzien.

Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024		
Realisatie		109.300	22.702	21.439		
Bijdragen van derden		0	0	0		
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	0		
Inzamelmiddelen 2023-2026	58.190	9.770	12.957	14.548	-1.590	35.463

Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad		1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Inzamelmiddelen 2023-2026		58.190	9.770	12.957	14.548	-1.590	35.463

Doel krediet: Krediet wordt ingezet voor nieuwe containers en het vervangen van bestaande containers, afvalbakken, rolcontainers, containers milieuparken en containers voor containerservice.

Het zwaartepunt van de plaatsingen van de gfe-containers heeft voor een deel eind 2024 plaatsgevonden, het grootste deel zal in 2025 plaats gaan vinden voor het gebied Delfshaven. Daarnaast heeft het plaatsingswerk voor de reguliere ondergrondse containers voor een aantal locaties met vervuilde grond stilgelegen omdat er geen contract was voor de afvoer en reiniging van die grond bij het ingenieursbureau. Die locaties worden in 2025 weer opgepakt.						
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024		
Realisatie		58.190	9.770	12.957		
Bijdragen van derden		0	0	0		
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	12.957		
Forza - MOR	2.871	1.909	1.045	962	82	-82
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Forza - MOR	2.871	1.909	1.045	962	82	-82
Doel krediet: Het programma Forza - MOR heeft tot doel de dienstverleningsketen Meldingen Openbare Ruimte te verbeteren.						
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024		
Realisatie		2.871	1.909	1.045		
Bijdragen van derden		0	0	0		
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	1.045		
Vergroenen middels meekoppelen Rio-projecten	15.500	36	1.929	2.500	-571	13.535
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Vergroenen middels meekoppelen Rio-projecten	15.500	36	1.929	2.500	-571	13.535
Doel krediet: Het betreft verschillende activiteiten die bijdragen aan meerdere doelstellingen, zoals het vergroten van de biodiversiteit, meer groen in de stad en het verbeteren van de klimaatadaptatie						
De extra vergroening middels het meekoppelen via rioolprojecten is afhankelijk van de rioolvervanging. Daar waar 2023 een opstartjaar was met nagenoeg geen realisatie is dit in 2024 met circa 1,9 miljoen significant toegenomen. De vergroening vindt verder ook pas plaats aan het einde van de rioolprojecten wat een exacte planning in jaarschijven ook complex maakt.						
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024		

Realisatie	15.500	36	1.929			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	1.929			
Aanleg 4 groenblauwe verbindingen	22.400	62	2.149	6.300	-4.151	20.189
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Aanleg 4 groenblauwe verbindingen	22.400	62	2.149	6.300	-4.151	20.189
Doel krediet: Met dit krediet worde de aanleg van 4 Groene/blauwe verbindingen gerealiseerd: Heemraadsingel, Steilrand, Rondje Bruggen en Landschapspark de Rotte.						
Voor deze 4 groenblauwe verbindingen zijn al diverse projecten gerealiseerd, maar het betreft ook projecten met een langere uitvoeringsscope die in 2024 zijn voorbereid en waarvan de uitvoering vanaf 2025 zal starten en waarvoor de gereserveerde budgetten gebruikt zullen worden						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	22.400	62	2.149			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	2.149			
Upcycle Mall	480	23	71	365	-294	386
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad	1.409.593	658.434	188.638	223.011	-34.373	562.521
Upcycle Mall	480	23	71	365	-294	386
Doel krediet: Inrichten van de Upcycle Mall						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	480	23	71			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	71			
Bestaande stad	2.240.258	525.013	140.150	214.537	-74.388	1.575.096
Opdrachtgever: Programma Bestaande stad						
Nieuw vastgoed -stimuleren adaptief bouwen	980	0	0	0	0	980
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Bestaande stad						

Nieuw vastgoed -stimuleren adaptief bouwen	980	0	0	0	0	980
Doel krediet: Bijdrage in nieuwbouw of renovatieproject aan de oplossing van de door het Programma Weerwoord gesignaleerde problemen als gevolg van klimaatverandering. Recent onderzoek laat zien dat een extreme bui in Rotterdam tot € 1,3 mld schade kan leiden als gevolg van wateroverlast.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	980	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Klimaatadaptief maken eigen vastgoed	385	0	0	0	0	385
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Bestaande stad						
Klimaatadaptief maken eigen vastgoed	385	0	0	0	0	385
Doel krediet: Bijdrage onderhoudsmaatregelen en -projecten aan de oplossing van de door het Programma Weerwoord gesignaleerde problemen als gevolg van klimaatverandering. Recent onderzoek laat zien dat een extreme bui in Rotterdam tot € 1,3 mld schade kan leiden als gevolg van wateroverlast. Bij bestaand vastgoed kan gedacht worden waterberging, groenblauwe daken e.d.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	385	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Pilot aardgasvrij (gemeentelijk vastgoed)	6.300	175	4	130	-126	6.122
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Bestaande stad						
Pilot aardgasvrij (gemeentelijk vastgoed)	6.300	175	4	130	-126	6.122
Doel krediet: In het coalitieakkoord zijn vijf wijken aangewezen die 'van het gas af' gaan of daarop voorbereid worden: Prinsenland / Lage Land, Bospolder Tussendijken, Reyeroord (IJsselmonde), Rozenburg en Pendrecht. Het doel is om de vijf wijken voor 2030 geheel aangesloten te hebben op stadsverwarming of een ander aardgasvrij alternatief. In de vijf wijken bevinden zich in totaal 98 maatschappelijke vastgoedobjecten.						

Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		6.300	175	4			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	4			
Leuehaven Paviljoen	6.100	5.945	0	0	0	155	
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Bestaande stad							
Leuehaven Paviljoen	6.100	5.945	0	0	0	155	
Doel krediet: In het Maritiem District wordt het Leuehavenpaviljoen ontwikkeld. Het paviljoen biedt onderdak aan het Maritiem Museum, het HIP (Haveninformatiepunt) en horeca.							
Verantwoording: De afgelopen jaren is gestuurd op het versnellen van de renovatie van het dak en de inrichting van het evenementendek van de Museumgarage. Het effect daarvan is in 2024 hoger gebleken dan vooraf werd voorzien. Zo ook de overeenkomstige financiële gevolgen							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		6.100	5.945	0			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	0			
Vastgoed 2021	3.000	477	194	530	-336	2.329	
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Bestaande stad							
Vastgoed 2021	3.000	477	194	530	-336	2.329	
Doel krediet: Om kleine en onverwachte investeringen in gebouwen of voorzieningen te realiseren wordt jaarlijks een vast investeringskrediet aangevraagd. Deze investeringen kunnen worden gedekt uit de huur die de gemeente bij gebruikers in rekening brengt.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		3.000	477	194			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	194			
Digitalisering bouwdoosier	300	0	0	0	0	300	

Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Bestaande stad						
Digitalisering bouwdoossier	300	0	0	0	0	300
Doel krediet: Het doel van het krediet is om de hard- en software aan te schaffen (scanners etc.) voor de digitalisering van de bouwdoossiers.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	300	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Vastgoed 2024	3.000	0	0	0	0	3.000

Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Bestaande stad						
Vastgoed 2024	3.000	0	0	0	0	3.000
Doel krediet: Om kleine en onverwachte investeringen in gebouwen of voorzieningen te realiseren wordt jaarlijks een vast investeringskrediet aangevraagd. Deze investeringen kunnen worden gedekt uit de huur die de gemeente bij gebruikers in rekening brengt.						
Het krediet "Vastgoed 2021" dient als buffer voor kleine vooraf niet voorspelbare kredietaanvragen. Hierin is nog voldoende ruimte.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	3.000	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Schiehaven 17 (huisvesting creatieve ondernemers)	688	0	0	488	-488	688

Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Bestaande stad						
Schiehaven 17 (huisvesting creatieve ondernemers)	688	0	0	488	-488	688
Doel krediet: Herstelwerkzaamheden om het pand Schiehaven 17 te verhuren voor huisvesting creatieve ondernemers van de afgebrande Keilewerf 1 Vierhavenstraat/Keileweg M4H.						

Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	688	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Rijnwaterstraat 7-23 Pompgebouw De Esch	605	0	0	605	-605	605
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Bestaande stad						
Rijnwaterstraat 7-23 Pompgebouw De Esch	605	0	0	605	-605	605
Doel krediet: Dit krediet wordt gebruikt voor een gedeeltelijke renovatie voor locatie Rijnwaterstraat 7-23						
Verantwoording: Dit is een in 2024 geopend nieuw krediet. Hoewel verwacht is het project dat uit dit krediet wordt gefinancierd nog niet gestart.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	605	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Opdrachtgever: Programma Cultuur						
IHP Verzamelkrediet (Cultuur, Parkeren, Sport, Welzijn en Zorg).	615.926	8.598	9.117	45.231	-36.114	598.211
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Cultuur						
IHP Verzamelkrediet (Cultuur, Parkeren, Sport, Welzijn en Zorg).	615.926	8.598	9.117	45.231	-36.114	598.211
Doel krediet: In een IHP worden vervangingsinvesteringen van gemeentelijke vastgoedobjecten voor de komende 10 jaar (2021-2030) in beeld gebracht, die nodig zijn voor kosten efficiënte (toekomstgerichte) instandhouding van de vastgoedportefeuille						
Verantwoording: Vanwege een langer voorbereidingstraject voor de projecten is de realisatie lager uitgevallen dan verwacht.Onderdeel van Integraal Huisvestingsplan (totaal: € 615.926).						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	615.926	8.598	9.117			
Bijdragen van derden	0	0	0			

Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	9.117			
Museum Boijmans Van Beuningen	34.800	25.640	-8.667	5.000	-13.667	17.827	
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Cultuur							
Museum Boijmans Van Beuningen		34.800	25.640	-8.667	5.000	-13.667	17.827
Doel krediet: In december 2017 heeft de gemeenteraad een voorbereidingskrediet vastgesteld van € 2,9 mln voor de renovatie van museum Boijmans van Beuningen. De kosten die gepaard gaan met de planvoorbereiding en planuitwerking van de renovatiemaatregelen, betaalt de gemeente uit het voorbereidingskrediet. Het gaat dan om kosten voor onder meer een verkennend onderzoek, een vervolgonderzoek, inschakeling van extra adviseurs en ambtelijke inzet vanuit de gemeente. In december 2018 heeft de gemeenteraad een aanvullend voorbereidingskrediet vastgesteld van € 23,9 mln (als onderdeel van het investeringsbudget) om te starten met de definitiefase waarin een Programma van Eisen, Voorlopig Ontwerp, Definitief Ontwerp en een Bestek worden opgesteld.							
Verantwoording: In het herziene raadsbesluit scenariokeuze renovatie MBVB is voorzien in een eenmalige afboeking van € 15 mln. Als dit buiten beschouwing wordt gelaten dan is er € 6,3 mln uitgegeven. De prognose was € 5,0 mln. Reden van de hogere realisatie is voornamelijk gelegen in meer juridische en adviseurskosten dan voorzien. Over de gehele looptijd van het project bezien kunnen deze extra kosten opgevangen worden binnen de projectbegroting en is de huidige verwachting nog steeds dat het project binnen het met de raad afgesproken financieel kader blijft.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		34.800	25.640	-8.667			
Bijdragen van derden		294	294	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	-8.667			
Verbouwing Spinozaweg 300	500	371	898	0	898	-768	
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Cultuur							
Verbouwing Spinozaweg 300		500	371	898	0	898	-768
Doel krediet: Het pand aan de Spinozaweg 300 (IJsselmonde), waarin poppodium Baroeg is gevestigd, voldoet niet meer aan de eisen van deze tijd. Op basis van een gezamenlijke verkenning tussen stichting poppodium Baroeg en de gemeente Rotterdam is gekozen voor een renovatie. De dekking van de bijbehorende kapitaalslasten is geborgd in de kostprijs dekkende huur.							

Verantwoording: De uitgaven zijn per abuis nog op dit krediet - Verbouwing Spinozaweg 300 - geland. Dit krediet was bedoeld voor verbouwing. In 2024 is begonnen met nieuwbouw van Baroeg dat gedekt wordt uit de kredieten 'Baroeg' (€ 4,8 mln) en het Integraal Huisvestingsplan Cultuur (€ 3,9 mln). De uitgaven hadden in deze verhouding over deze twee kredieten moeten worden verdeeld.						
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024		
Realisatie		500	371	898		
Bijdragen van derden		0	0	0		
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	898		
Energieplan de Doelen	3.040	2.581	337	459	-122	122
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Cultuur						
Energieplan de Doelen	3.040	2.581	337	459	-122	122
Doel krediet: Het verduurzamen van De Doelen door een functionele verbetering in het binnenklimaat met een warmte koude opslag (WKO).						
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024		
Realisatie		3.040	2.581	337		
Bijdragen van derden		0	0	0		
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	337		
Baroeg poppodium	4.800	694	237	0	237	3.869
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Cultuur						
Baroeg poppodium	4.800	694	237	0	237	3.869
Doel krediet: Om Baroeg zijn nationale plek als poppodium te laten behouden is er een investering nodig. Hiermee kan Baroeg in de toekomst meer eigen inkomsten generen. Investeren in het backstage gedeelte, vergroting van de capaciteit en geluidsisolatie zijn hiervoor noodzakelijk. De raad van cultuur onderschrijft in het onlangs gepresenteerde cultuurplan advies de zorg over de huidige slechte kwaliteit van huisvesting. Het college is akkoord gegaan met het doen van de investering in Baroeg om het poppodium weer huisvesting te geven die het verdient.						
Verantwoording: De uitgaven zijn per abuis nog op het krediet Verbouwing Spinozaweg 300 geland (€ 898). Dit krediet was bedoeld voor verbouwing. In 2024 is begonnen met nieuwbouw van Baroeg dat gedekt wordt uit de kredieten 'Baroeg' (dit krediet; € 4,8 mln) en het Integraal Huisvestingsplan Cultuur (€ 3,9 mln).						

De uitgaven hadden in deze verhouding over deze twee kredieten moeten worden verdeeld. Op dit deeltkrediet is - ook per abuis - geen prognose opgevoerd.

Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	4.800	694	237			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	237			

Groen-blauw dak de Doelen	459	671	-234	0	-234	22

Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet

Opdrachtgever: Programma Cultuur						
Groen-blauw dak de Doelen	459	671	-234	0	-234	22

Doel krediet: In het kader van de vergroening van de stad en het benutten van daken wordt een groenblauw dak op de Doelen aangelegd.

Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	459	671	-234			
Bijdragen van derden	268	268	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	-234			

Vernieuwing Centrale Bibliotheek Rotterdam	36.910	1.499	893	3.157	-2.265	34.519

Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet

Opdrachtgever: Programma Cultuur						
Vernieuwing Centrale Bibliotheek Rotterdam	36.910	1.499	893	3.157	-2.265	34.519

Doel krediet: Na vaststellen van het Voorlopig Ontwerp op 22 juni 2023 is voor de vernieuwing van de Centrale Bibliotheek Rotterdam een investeringskrediet verstrekt. Hierbij is het voorbereidingskrediet opgehoogd en is krediet beschikbaar voor de opvolgende fases tot einde werk. Dit krediet is bestemd voor de deelprojecten; Inrichting CBR, Fietsenstalling en de investering voor de tijdelijke huisvesting op de Librijesteeg. Tevens is hier een voorbereidingskrediet opgenomen voor de buitenruimte. Het krediet voor de vernieuwing van het gebouw op de Hoogstraat zelf valt onder het verzamelkrediet IHP.

Verantwoording: Het project vernieuwing CBR (vastgoed) heeft in 2024 wat vertraging opgelopen. Het krediet is later nodig. Ook zijn in december twee termijnen niet betaald omdat de prestatie door het ontwerpteam nog niet was voldaan. Met betrekking tot de tijdelijke huisvesting van de Bibliotheek: Dit komt door later starten van de uitvoering van de werkzaamheden. In de eerste planning was september 2024 verwacht dit is doorgeschoven naar

november 2024. De betalingen richting aannemer worden in 2025 verwacht.

Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		36.910	1.499	893			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	893			
Vervanging koelmachines Nieuwe Luxor	600	136	99	464		-365	365
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Cultuur							
Vervanging koelmachines Nieuwe Luxor		600	136	99	464	-365	365
Doel krediet: Aansluiting van Nieuwe Luxor (gemeentelijk vastgoed) op maaskoeling door het koudenet van Eneco. Deze huidige koelmachines zijn in 2021 aan vervanging toe en dus is dit een natuurlijk vervangingsmoment en kans om te verduurzamen.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		600	136	99			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	99			
Cultuurcampus Rotterdam	5.707	841	831	2.433		-1.602	4.035
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Cultuur							
Cultuurcampus Rotterdam		5.707	841	831	2.433	-1.602	4.035
Doel krediet: Binnen de Regiodeal Rotterdam Zuid 2019-2022 is de aanpak van de woonomgeving als onderdeel van het programma opgenomen. Daarom is binnen het werkprogramma NPRZ - Wonen 2019-2022 (uitwerking van de Regiodeal) een buitenruimte programma opgenomen. Het doel van het buitenruimte programma is om de komende jaren aantrekkelijke woonmilieus te creëren. Bij een aantrekkelijk woonmilieu hoort kwalitatieve buitenruimte. Een woonomgeving die aantrekkelijk en groen is. Buitenruimte die uitnodigt tot ontmoeten, bewegen, verblijven en verbinden.							
Verantwoording: De oorspronkelijke planning was dat de aannemer na de bouwvak zou starten, de eerste termijnfactuur hebben we echter pas in november ontvangen. De bestedingen zijn daarom iets opgeschoven naar volgend jaar.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			

Realisatie	5.707	841	831			
Bijdragen van derden	0	0	200			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	631			
Opdrachtgever: Programma Onderwijs						
Kinderopvang met VE in nieuwbouw scholen	29.000	0	0	0	0	29.000
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Onderwijs						
Kinderopvang met VE in nieuwbouw scholen	29.000	0	0	0	0	29.000
Doel krediet: Uitvoering geven aan beleidsregel "Kinderopvang met VE in nieuwbouw scholen". Hiermee wordt uitvoering gegeven aan doelstellingen Nieuw Rotterdams Onderwijs Beleid en IHP Onderwijs.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	29.000	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Nieuwbouw Hazelaarweg 50 - Rijndam oplevering 2020	13.318	13.043	-12.231	275	-12.506	12.506
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Onderwijs						
Nieuwbouw Hazelaarweg 50 - Rijndam oplevering 2020	13.318	13.043	-12.231	275	-12.506	12.506
Doel krediet: Dit krediet is bestemd voor investering in het Onderwijs en Revalidatiecentrum (ORC) op de locatie Hazelaarweg 50 voor Mytyschool De Brug, de Tyltyschool en Rijndam Revalidatie. Het betreft hier special onderwijs voor meervoudig gehandicapte kinderen. De investering in het Rijndamgedeelte wordt volledig gedekt door de inkomsten uit de toekomstige huursommen.						
Verantwoording: De uitgaven van dit krediet zijn overgeboekt naar het krediet Onderwijshuisvesting - officiële naam: IHP (Integraal Huisvestingsplan) Onderwijs. In de prognose was hiermee geen rekening gehouden. In 2025 wordt dit krediet afgesloten en volgt nog een correctie op de huidige toerekening van uitgaven. Zie ook krediet Onderwijshuisvesting - officiële naam: IHP (Integraal Huisvestingsplan).						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	13.318	13.043	-12.231			
Bijdragen van derden	0	0	0			

Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	-13.253			
Erasmus University College	20.300	13.068	0	0	0	7.232	
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Opdrachtgever: Programma Onderwijs							
Erasmus University College	20.300	13.068	0	0	0	7.232	
Doel krediet: Dit krediet dient voor het verbouwen en geschikt maken van het pand aan Nieuwemarkt 1a voor de vestiging van het Erasmus University College.							
Verantwoording: Er is minder krediet nodig gebleken, vanwege het gedurende het project beschikbaar komen van externe subsidiegelden.							
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024				
Realisatie	20.300	13.068	0				
Bijdragen van derden	2.565	2.565	0				
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0				
Onderwijshuisvesting	1.063.544	367.974	120.263	100.000	20.263	575.308	
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Opdrachtgever: Programma Onderwijs							
Onderwijshuisvesting	1.063.544	367.974	120.263	100.000	20.263	575.308	
Doel krediet: Dit krediet is bedoeld om te investeren in onderwijshuisvesting in Rotterdam. In het meerjarenplan Onderwijshuisvesting 2015-2019 staat de ambitie om de achterstanden in de onderwijshuisvesting aan te pakken.							
Verantwoording: Het jaar 2024 was een druk jaar voor onderwijshuisvesting binnen de vastgoedontwikkeling. In totaal zijn 11 middelgrote tot grote bouwprojecten succesvol opgeleverd, waaronder nieuwbouw voor Mytyschool de Brug Tytyschool op de locatie Hazelaarweg, Archipelschool inclusief dubbele gymzalen, Thorbecke VMBO en Openluchtschool De Recon. Daarnaast zijn er diverse businesscases, startnotities en fasedocumenten vastgesteld, wat heeft geleid binnen het programma tot extra uitgaven op de projectramingen.De uitgaven van het krediet "Nieuwbouw Hazelaarweg 50 - Rijndam oplevering 2020" zijn voor € 13,3 mln overgeboekt naar dit krediet. In de prognose was hiermee geen rekening gehouden. Dit verklaart het grootste verschil tussen prognose en realisatie.							
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024				
Realisatie	1.063.544	367.974	120.263				
Bijdragen van derden	700	700	-139				
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	120.402				

Onderwijshuisvesting - regiodeal	44.400	326	0	0	0	44.074
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Onderwijs						
Onderwijshuisvesting - regiodeal	44.400	326	0	0	0	44.074
Doel krediet: Krediet is bedoeld voor onderwijshuisvesting waarmee uitvoering wordt gegeven aan de regio-deal Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NRPZ). Het Rijk draagt hier € 14 mln aan bij.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	44.400	326	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Nieuwbouw Argonautenweg - Sport en Zorg	465	0	0	198	-198	465
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Onderwijs						
Nieuwbouw Argonautenweg - Sport en Zorg	465	0	0	198	-198	465
Doel krediet: Dit krediet is bedoeld als investeringskrediet om in Rozenburg een multifunctioneel centrum te realiseren. In het Integraal Huisvestings Plan (IHP) is een nieuwbouwproject voor onderwijs in combinatie met sport en zorg opgenomen. In het IHP is budget beschikbaar voor het onderwijsdeel. Dit krediet betreft het deel van sport en zorg. Deze investering wordt gedekt via de huur die de gebruikers betalen.						
Verantwoording: Zowel in 2023 als in 2024 was er wel gerekend op uitgaven; tot nu toe nog niets uit dit krediet besteed. Toegevoegd/ toevoegen aan krediet 99980085 Nieuwbouw Hazelaarweg.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	465	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Huisvesting voor- en vroegschoolse educatie in scholen	10.000	0	0	0	0	10.000
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Onderwijs						
Huisvesting voor- en vroegschoolse educatie in scholen	10.000	0	0	0	0	10.000

Doel krediet: Het uitbreiden van scholen in het basisonderwijs voor voor- en vroegschoolse educatie voor peuters, om zo de integratie tussen de voor- en vroegschoolse educatie en scholen te optimaliseren.						
Verantwoording: Zowel in 2023 als in 2024 is dit krediet niet gebruikt; tot nu toe nog niets uit dit krediet besteed. Krediet moet blijven bestaan, volgend jaar worden 10 projecten aan gekoppeld.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	10.000	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Opdrachtgever: Programma Overhead						
IHP Concernhuisvesting diverse panden	70.602	104	509	9.276	-8.767	69.989
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Overhead						
IHP Concernhuisvesting diverse panden	70.602	104	509	9.276	-8.767	69.989
Doel krediet: Vervangingsinvesteringen voor inrichting van concernhuisvestingslocaties, die zijn opgenomen in het IHP-CHV 2021-2030 met startdatum 2021 en 2022.						
Verantwoording: Vanwege een langer voorbereidingstraject voor de projecten is de realisatie lager uitgevallen dan verwacht.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	70.602	104	509			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	3.057			
Integraal Huisvestingsplan CHV (Vastgoed) 20jrs aanpak	30.169	0	0	1.732	-1.732	30.169
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Overhead						
Integraal Huisvestingsplan CHV (Vastgoed) 20jrs aanpak	30.169	0	0	1.732	-1.732	30.169
Doel krediet: In een IHP worden vervangingsinvesteringen m.b.t. gemeentelijke vastgoedobjecten voor de komende 10 jaar (2021-2030) in beeld gebracht, die nodig zijn voor kosten efficiënte (toekomstgerichte) instandhouding van de vastgoedportefeuille						
Prognose was te optimistisch gezien het feit dat het krediet nog nieuw is, er is nog geen project gestart.						

Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	30.169	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Integraal Huisvestingsplan CHV Uitbreiding (SO-VG)	10.992	0	0	0	0	10.992
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Overhead						
Integraal Huisvestingsplan CHV Uitbreiding (SO-VG)	10.992	0	0	0	0	10.992
Doel krediet: Uitbreidingsinvesteringen voor inrichting van CHV-locaties, die zijn opgenomen in het IHP-CHV 2021-2030.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	10.992	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Gebiedsontwikkeling Nieuw Kralingen	53.391	11.165	11.061	20.994	-9.934	31.165
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Overhead						
Gebiedsontwikkeling Nieuw Kralingen	53.391	11.165	11.061	20.994	-9.934	31.165
Doel krediet: Het realiseren van milieuparken.						
Verantwoording: Prognose is gemaakt op einddatumproject, niet op jaarschijven. Dit verklaart de grote afwijking in 2024. Er is sprake van vertraging op de financiering voor het verstrekken van de aanbesteding. Prijsonderhandeling met aannemer heeft ook tijd gekost. Gevolg is een vertraging van ruim één jaar ten opzichte van oorspronkelijke planning.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	53.391	11.165	11.061			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	11.061			
Kantoorpanden label C	855	301	18	554	-536	536
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet

Opdrachtgever: Programma Overhead						
Kantoorpanden label C	855	301	18	554	-536	536
Doel krediet: Conform wet- en regelgeving moeten alle kantoorpanden per 1-1-2023 beschikken over minimaal energielabel C en per 2030 over energielabel A. Door het doorvoeren van deze verplichting worden kantoorgebouwen energiezuiniger en daalt de CO2 uitstoot. Noodzakelijk is het investeren in 5 panden, waarbij het gaat om een totaal investeringsbedrag van € 0,8 mln. Voor locaties waarbij een sloop/nieuwbouw of herhuisvestingsvraagstuk speelt, volgen op een later moment aparte kredietaanvragen.						
Verantwoording: Er is meer werk verricht dan op basis van de realisatie blijkt: De aannemer is vertraagd met het uitsturen van facturen.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	855	301	18			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	18			
Opdrachtgever: Programma Sport						
Huis op Zuid	33.200	25.180	3.601	6.300	-2.699	4.419
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Sport						
Huis op Zuid	33.200	25.180	3.601	6.300	-2.699	4.419
Doel krediet: Het Huis op Zuid bestaat uit ongeveer 24 appartementen in de vrije sector, een zwembad van 25 meter en een instructiebad, een sporthal met drie zaaldelen en sportgerelateerde horeca, en de basisschool 'Nelson Mandela'. Dit geheel is gebouwd om het zwembad Afrikaanderwijk, de Afrikaanderhal en de huidige basisschool te vervangen. Het Huis op Zuid heeft een sleutelfunctie in het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ). Het verbindt de Afrikaanderwijk en de Kop van Zuid met elkaar.						
Verantwoording : Bij Huis op Zuid speelt al een tijdje de kwestie van een claim van de aannemer m.b.t. extreme prijsstijging. Dit is het gehele jaar 2024 in discussie geweest. We verwachtten toentertijd in 2024 dit ook in rekening gebracht te krijgen, dit bedrag is rond de 3 mln.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	33.200	25.180	3.601			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	3.601			
IHP Sport 2020 voorbereidingskrediet	14.890	13.834	2.303	800	1.503	-1.247

Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Sport						
IHP Sport 2020 voorbereidingskrediet	14.890	13.834	2.303	800	1.503	-1.247
Doel krediet: Op basis van de eerder vastgestelde IHP Sport, Onderwijs en Cultuur worden de investeringskredieten voor het Onderdeel Sport aangevraagd. Voor de voorbereidingskosten van vastgestelde urgente projecten waaronder de vervanging Zwembad Overschie en Sporthal Schuttersveld wordt krediet aangevraagd.						
Verantwoording: De prognose was te laag omdat ten tijde van het maken van de prognose de afspraken met de aannemer nog onvoldoende duidelijk waren.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	14.890	13.834	2.303			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	2.303			
Aanleg sportcomplex Sperwers	800	361	333	439	-107	107
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Sport						
Aanleg sportcomplex Sperwers	800	361	333	439	-107	107
Doel krediet: Aanleg sportcomplex door realisatie kunstgrasveld, tennisbaan en jeu de boules baan en renovatie van bestaande opstal.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	800	361	333			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	139			
Realisatie Dierenasiel	7.420	4.597	2.817	3.203	-386	6
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Sport						
Realisatie Dierenasiel	7.420	4.597	2.817	3.203	-386	6
Doel krediet: Het realiseren van een duurzaam en demontabel Dierenasiel in verband met toekomstige herontwikkeling op de Abraham van Stolkweg 33. De bestuurlijke opdrachtgever is wethouder is Vincent Karremans						

Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		7.420	4.597	2.817			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	2.817			
Uitbreiding Topsportcentrum Rotterdam voorber. Krediet	4.000	0	0	500	-500	4.000	
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Opdrachtgever: Programma Sport							
Uitbreiding Topsportcentrum Rotterdam voorber. Krediet	4.000	0	0	500	-500	4.000	
Doel krediet: Voorbereidingskrediet voor het Topsportcentrum Rotterdam							
Prognose was te optimistisch gezien het feit dat het krediet nog nieuw is.							
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024				
Realisatie	4.000	0	0				
Bijdragen van derden	0	0	0				
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0				
DVT kunstgrasveld vv Hillegersberg Duivenpad 11	520	0	219	520	-301	301	
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Opdrachtgever: Programma Sport							
DVT kunstgrasveld vv Hillegersberg Duivenpad 11	520	0	219	520	-301	301	
Doel krediet: Vervangen van de verzakte fundatielagen naar een grauwacke fundering, geschikt voor dit deel van de stad (veengrond)							
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024				
Realisatie	520	0	219				
Bijdragen van derden	0	0	0				
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	219				
Opdrachtgever: Programma Stedelijke ontwikkeling							
Parkeergarage Museumpark kogelvrij glas	800	0	0	0	0	800	
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	

Opdrachtgever: Programma Stedelijke ontwikkeling						
Parkeergarage Museumpark kogelvrij glas	800	0	0	0	0	800
Doel krediet: Het aanbrengen van kogelvrij glas leidt tot een significante kwaliteitsverbetering. Het lost direct de uitdaging van de gevolgen van vandalisme - vervanging van glas - op.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	800	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Parkeergarage Kiphof (brandveiligheid)	800	0	0	400	-400	800
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Stedelijke ontwikkeling						
Parkeergarage Kiphof (brandveiligheid)	800	0	0	400	-400	800
Doel krediet: Parkeergarage Kipstraat compartimenteren om te voldoen aan wettelijke brandveiligheidseisen.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	800	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Rotterdams Weerwoord (gemeentelijk vastgoed)	10.116	10.147	604	0	604	-635
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Stedelijke ontwikkeling						
Rotterdams Weerwoord (gemeentelijk vastgoed)	10.116	10.147	604	0	604	-635
Doel krediet: De problemen bij panden met een hoog risico voor wateroverlast bij hevige regen worden aangepakt. Met de beoogde maatregelen worden zoveel mogelijk ook andere effecten van het veranderende klimaat aangepakt, zoals hitte en droogte.						
De overschrijding wordt veroorzaakt doordat uitvoeringsprojecten in de buitenruimte om wateroverlast in panden te voorkomen hoger zijn uitgevallen dan initieel geraamd. De kosen gemoeid met de monitoring van de voortgang van de college target pakten eveneens hoger uit dan geraamd. Rotterdam WeerWoord heeft ook de uitvoering van een aantal openbare groenblauwe schoolpleinen overgenomen van Rotterdam gaat voor groen						

omdat deze een bijdrage leverden aan he behalen van ons
collegetarget.

Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		10.116	10.147	604			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	10			
Top 6 parkeergarages	16.600	9.611	3.224	1.399		1.825	3.765
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Stedelijke ontwikkeling							
Top 6 parkeergarages		16.600	9.611	3.224	1.399	1.825	3.765
Doel krediet: Op 21 juni 2016 heeft het college van B&W het Parkeerplan 2016-2018 'Parkeren in beweging' vastgesteld en aangeboden aan de gemeenteraad. Tegelijkertijd heeft het college een aantal besluiten genomen over de parkeeropdracht en is het college akkoord gegaan met de uitwerking van de bestuursopdracht parkeren. Er is geconstateerd dat bij zes parkeerobjecten (Veranda, Schouwburgplein, Museumpark, Sint Jacobsplaats, Beverwaard en Markthal) bouwkundige gebreken zijn. Deze zijn veroorzaakt door verkeerde detailleringsbeslissingen tijdens de ontwerp- en uitvoeringsfase. Dit krediet wordt ingezet om deze gebreken te verhelpen.							
Verantwoording: De afgelopen jaren is gestuurd op het versnellen van de renovatie van het dak en de inrichting van het evenementendek van de Museumparkgarage. Het effect daarvan is in 2024 hoger gebleken dan vooraf werd voorzien. Zo ook de overeenkomstige financiële gevolgen							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		16.600	9.611	3.224			
Bijdragen van derden		3.724	3.724	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	3.224			
Vloercoating parkeergarages	3.650	414	0	0		0	3.236
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Stedelijke ontwikkeling							
Vloercoating parkeergarages	3.650	414	0	0		0	3.236
Doel krediet: Het voorzien van een antislip-beschermlaag in een viertal parkeergarages.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		3.650	414	0			

Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Uitbreiding P+R Kralingse Zoom	1.750	160	373	1.590	-1.217	1.217
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Stedelijke ontwikkeling						
Uitbreiding P+R Kralingse Zoom	1.750	160	373	1.590	-1.217	1.217
Doel krediet: Uitbreiden P+R Kralingse Zoom met drie lagen, totaal 525 extra plaatsen.						
Verantwoording: Prognose is gemaakt op einddatumproject, niet op jaarschijven. Er is sprake van vertraging op de financiering voor het verstrekken van de aanbesteding. Prijsonderhandeling met aannemer heeft ook tijd gekost. Vertraging van één jaar en een kwartaal is het gevolg.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	1.750	160	373			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	373			
Uitbreiding P+R Meijersplein	2.025	82	274	650	-376	1.669
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Stedelijke ontwikkeling						
Uitbreiding P+R Meijersplein	2.025	82	274	650	-376	1.669
Doel krediet: Uitbreiding capaciteit P+R Meijersplein. Realiseren extra parkeerplaatsen op P+R Meijersplein met 500 plaatsen.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	2.025	82	274			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	274			
Bewaakte fietsenstalling OV-knooppunt Kralingse Zoom	1.133	917	5	50	-45	212
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma Stedelijke ontwikkeling						

Bewaakte fietsenstalling OV-knooppunt Kralingse Zoom	1.133	917	5	50	-45	212
Doel krediet: De bouw en inrichting van een bewaakte openbare fietsenstalling bij P+R Kralingse Zoom						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	1.133	917	5			
Bijdragen van derden	469	469	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	5			
Opdrachtgever: Programma ZWW						
Multifunct. opvangloc. Capelsebrug (voorber. krediet)	600	0	0	600	-600	600
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma ZWW						
Multifunct. opvangloc. Capelsebrug (voorber. krediet)	600	0	0	600	-600	600
Doel krediet: Voorbereidingskrediet voor de multifunctionele opvanglocatie i.r.t. verbouwing/renovatie Capelsebrug.						
Prognose was te optimistisch gezien het feit dat het krediet nog nieuw is.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	600	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Zonnepanelen vastgoed	3.750	2.323	409	500	-91	1.018
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma ZWW						
Zonnepanelen vastgoed	3.750	2.323	409	500	-91	1.018
Doel krediet: Dit krediet is bestemd voor het aanbrengen van circa 12.000 zonnepanelen op gemeentelijk vastgoed. De kapitaallasten worden gedekt uit de besparing op energiekosten en een toegekende subsidie vanuit de Rijksoverheid.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	3.750	2.323	409			

Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	409			
Meerjaren programma gemeentelijke vastgoed MO/BW 2024-2028	55.493	0	0	2.700	-2.700	55.493
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma ZWW						
Meerjaren programma gemeentelijke vastgoed MO/BW 2024-2028	55.493	0	0	2.700	-2.700	55.493
Doel krediet: Meerjaren programma gemeentelijk vastgoed MO/BW 2022/2028 als doel vervangende nieuwbouw en/ of uitgebreide renovatie van gemeentelijke posities ten behoeve van Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen.						
Prognose was te optimistisch gezien het feit dat het krediet nog nieuw is.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	55.493	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Huis van de Wijk t Steiger t.b.v planontwikkeling Schalm/Katendrecht	135	109	9	0	9	17
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma ZWW						
Huis van de Wijk t Steiger t.b.v planontwikkeling Schalm/Katendrecht	135	109	9	0	9	17
Doel krediet: Voorbereidingskosten voor een welzijnsvastgoedontwikkeling als vervanging voor Het Steiger.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	135	109	9			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	9			
Aankoop pand Kralingse Plaslaan	7.740	2.118	341	3.357	-3.016	5.282
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma ZWW						

Aankoop pand Kralingse Plaslaan	7.740	2.118	341	3.357	-3.016	5.282
Doel krediet: Aankoop en verbouwing van de Kralingse Plaslaan van tot een semi-murale opvang voorziening voor de doelgroep kwetsbare jongeren						
Verantwoording: Het project was in 2024 in de voorbereidingsfase. In 2025 zal de aanbesteding van de aannemer lopen en zal het gros van het bedrag worden uitgegeven. Er is meer gebeurd dan nu als realisatie is verwerkt. De aannemer is vertraagd met het uitsturen van facturen.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	7.740	2.118	341			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	341			
Verbouwing loc. Beverwaard t.b.v. opvang jongeren 18+	2.158	1.545	1.126	0	1.126	-512
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma ZWW						
Verbouwing loc. Beverwaard t.b.v. opvang jongeren 18+	2.158	1.545	1.126	0	1.126	-512
Doel krediet: Verbouwing locatie Beverwaard voor de opvang van de doelgroep jongeren 18+						
Verantwoording: Een externe bijdrage van € 557.000 dekt de overschrijding. Project nog niet afgesloten, bijdrage IBS en SPUK geboekt op project.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	2.158	1.545	1.126			
Bijdragen van derden	418	418	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	1.126			
CSG en Filomena in Little C	1.541	9	1.186	0	1.186	346
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Opdrachtgever: Programma ZWW						
CSG en Filomena in Little C	1.541	9	1.186	0	1.186	346
Doel krediet: Het Centrum voor Seksueel Geweld en Filomena (het Centrum voor Huiselijk Geweld en Kindermishandeling, onderdeel van Stichting Veilig Thuis), nu gehuisvest bij de GGD op de Schiedamsdijk, gaan verhuizen naar Little C, de Karl Weisbardstraat 225.						
Verantwoording: Realisatie heeft met vertraging plaatsgevonden in 2024. Inmiddels zijn de werkzaamheden						

uitgevoerd. In 2025 wordt het project administratief afgerond.
Aan het einde van 2025 kan dit krediet worden afgesloten.

Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024		
Realisatie	1.541	9	1.186		
Bijdragen van derden	0	0	0		
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	1.186		

Dienstverlening	950	277	0	0	0	673
Website Stadsarchief	350	277	0	0	0	73

Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Dienstverlening	950	277	0	0	0	673
Website Stadsarchief	350	277	0	0	0	73

Doel krediet: Het krediet wordt ingezet voor de vernieuwing van de website van het Stadsarchief in het generieke Content Management Systeem (CMS).

Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024		
Realisatie	350	277	0		
Bijdragen van derden	0	0	0		
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0		

Stadswinkel projecten	600	0	0	0	0	600

Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Dienstverlening	950	277	0	0	0	673
Stadswinkel projecten	600	0	0	0	0	600

Doel krediet: Stadswinkelprojecten 2022 omvat twee projecten, beide uitgevoerd door de afdeling Uitvoering Klantcontact van cluster dienstverlening. (1) Pasfotocontrole; Dit project heeft betrekking op de controle van de pasfoto en het reisdocument bij het aanvragen van reisdocumenten. (2) Controleren en digitaliseren van buitenlandse brondocumenten; Buitenlandse brondocumenten worden gescand en digitaal gelezen.

Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024		
Realisatie	600	0	0		
Bijdragen van derden	0	0	0		
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0		

Economische ontwikkeling	250	0	78	135	-57	172

Stroomvoorziening Markten en Evenementen	250	0	78	135	-57	172
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Economische ontwikkeling	250	0	78	135	-57	172
Stroomvoorziening Markten en Evenementen	250	0	78	135	-57	172
Doel krediet: Het areaal elektriciteitsvoorzieningen voor markten en evenementen eenduidig ombouwen c.q. vervangen en voorzien van slimme technologie, de zogenaamde Slimme kast.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	250	0	78			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.			
Energietransitie	84.400	12.555	2.611	9.707	-7.096	69.234
Rotterdam Climate Proof (RCP) Groene Daken	7.600	6.807	0	0	0	793
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Energietransitie	84.400	12.555	2.611	9.707	-7.096	69.234
Rotterdam Climate Proof (RCP) Groene Daken	7.600	6.807	0	0	0	793
Doel krediet: Dit krediet is bedoeld voor de aanleg van groene daken om extra waterberging te creëren en tegelijkertijd bij te dragen aan een aantrekkelijkere stad.						
De realisatie loopt achter op de raming als gevolg van diverse vertragingen, waaronder vertraging op inregeling aanvraag, deels overige financiering die nog niet rond is en ontwerpen mbt waterpleinen die nog niet duidelijk zijn, waaronder aantal taken binnen de projecten doorschuiven naar 2025.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	7.600	6.807	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Rotterdam Climate Proof (RCP) Waterpleinen	10.500	5.748	2.611	1.479	1.132	2.141
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Energietransitie	84.400	12.555	2.611	9.707	-7.096	69.234
Rotterdam Climate Proof (RCP) Waterpleinen	10.500	5.748	2.611	1.479	1.132	2.141
Doel krediet: Dit krediet is bedoeld voor slimme ontwerpen van de buitenruimte. De slimme ontwerpen zijn bedoeld voor						

extra waterberging, in combinatie met extra kwaliteit van de buitenruimte.

De realisatie loopt achter op de raming als gevolg van diverse vertragingen, waaronder vertraging op inregeling aanvraag, deels overige financiering die nog niet rond is en ontwerpen mbt waterpleinen die nog niet duidelijk zijn, waaronder aantal taken binnen de projecten doorschuiven naar 2025.

Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024		
Realisatie	10.500	5.748	2.611		
Bijdragen van derden	0	0	480		
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	2.131		

Gebiedsaanpak Aardgasvrij (correctie 2021)	2.200	0	0	0	0	2.200

Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Energietransitie	84.400	12.555	2.611	9.707	-7.096	69.234
Gebiedsaanpak Aardgasvrij (correctie 2021)	2.200	0	0	0	0	2.200
Doel krediet: Gebiedsaanpak Aardgasvrij						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	2.200	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			

Gebiedsaanpak aardgasvrij Bospolder Tussendijken II	2.800	0	0	0	0	2.800

Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Energietransitie	84.400	12.555	2.611	9.707	-7.096	69.234
Gebiedsaanpak aardgasvrij Bospolder Tussendijken II	2.800	0	0	0	0	2.800
Doel krediet: Dekking onrendabele top procesbeschrijving Gebiedsaanpak aardgasvrij Bospolder Tussendijken II						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	2.800	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			

Investeringskosten Pendrecht en Reyeroord	13.500	0	0	8.053	-8.053	13.500

Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Energietransitie	84.400	12.555	2.611	9.707	-7.096	69.234
Investeringskosten Pendrecht en Reyeroord	13.500	0	0	8.053	-8.053	13.500
Doel krediet: Het realiseren van de stadsverwarming in Pendrecht en Reyeroord.						
De uitvoering van de aardgasvrij-aanpak is in volle gang. De uitvoering duurt een aantal jaren waardoor de kosten meer verspreid over de jaren zullen vallen. Bij de eerste herziening wordt dit aangepast.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	13.500	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Voorber.-en invest. kosten Gebiedsaanpakken aardgasvrij	47.800	0	0	175	-175	47.800
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Energietransitie	84.400	12.555	2.611	9.707	-7.096	69.234
Voorber.-en invest. kosten Gebiedsaanpakken aardgasvrij	47.800	0	0	175	-175	47.800
Doel krediet: Voorbereidings- en investeringskosten voor Gebiedsaanpakken Reyeoord Oost PLF, Rozenburg, ONA en overige.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	47.800	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Overhead	173.192	44.614	36.904	53.078	-16.174	91.674
Meldkamer fysieke beveiliging Concernhuisvesting	1.435	304	223	700	-477	908
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Overhead	173.192	44.614	36.904	53.078	-16.174	91.674
Meldkamer fysieke beveiliging Concernhuisvesting	1.435	304	223	700	-477	908
Doel krediet: Inrichten van een centrale meldkamer (CMK) voor de fysieke beveiliging van gemeentelijke werklocaties. Betreft het 24/7 monitoren van locaties, openen en sluiten						

van objecten en verificatie van alarmen m.b.t. inbraak-, brand- -en storingsmeldingen.						
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024		
Realisatie		1.435	304	223		
Bijdragen van derden		0	0	0		
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	223		
Businesscase Anders Werken	31.476	22.554	3.483	4.172	-689	5.440
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024
Overhead		173.192	44.614	36.904	53.078	-16.174
Businesscase Anders Werken		31.476	22.554	3.483	4.172	-689
Doel krediet: Anders werken in en met de stad. Investeringsen in voorzieningen om flexibeler te kunnen werken en meer te ontmoeten.						
De verwachte kosten op een aantal locaties binnen het project zijn lager uitgevallen, waardoor op totaal niveau een significante afwijking is te zien tussen de realisatie en de raming.						
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024		
Realisatie		31.476	22.554	3.483		
Bijdragen van derden		0	0	0		
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	3.483		
Vervangingsinvesteringen IHP-CHV	35.360	351	10.044	15.824	-5.780	24.965
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024
Overhead		173.192	44.614	36.904	53.078	-16.174
Vervangingsinvesteringen IHP-CHV		35.360	351	10.044	15.824	-5.780
Doel krediet: Vervangingsinvesteringen voor inrichting van concernhuisvestingslocaties, die zijn opgenomen in het IHP-CHV 2021-2030 met startdatum 2021 en 2022.						
De afwijking tussen de realisatie t.o.v. de raming van de IHP-projecten heeft voornamelijk te maken met vertragingen in start en uitvoering, die niet altijd direct door FDV te beïnvloeden zijn.						
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024		
Realisatie		35.360	351	10.044		
Bijdragen van derden		0	0	0		
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	10.046		

ICT-infrastructuur	16.059	15.095	342	664	-322	622
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Overhead	173.192	44.614	36.904	53.078	-16.174	91.674
ICT-infrastructuur	16.059	15.095	342	664	-322	622
Doel krediet: Jaarlijks wordt een deel van de ICT-infrastructuur, werkplekapparatuur en concernbrede systemen vervangen. Dit gebeurt vanwege de technische levensduur en functionele eisen. Voor de geraamde vervangingsinvesteringen 2022 gaat het om een krediet van € 13,45 mln. De dekking van de bijbehorende kapitaallasten zijn meerjarig begroot binnen de ICT-serviceorganisatie.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	16.059	15.095	342			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	342			
ICT-infrastructuur	7.750	3.986	3.555	3.764	-209	209
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Overhead	173.192	44.614	36.904	53.078	-16.174	91.674
ICT-infrastructuur	7.750	3.986	3.555	3.764	-209	209
Doel krediet: Jaarlijks wordt een deel van de ICT-infrastructuur, werkplekapparatuur en concernbrede systemen vervangen. Dit gebeurt vanwege de technische levensduur en functionele eisen.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	7.750	3.986	3.555			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	3.555			
DA DWARSS 2023	1.153	993	135	160	-25	25
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Overhead	173.192	44.614	36.904	53.078	-16.174	91.674
DA DWARSS 2023	1.153	993	135	160	-25	25
Doel krediet: Het programma DA RAVE uit de Digitaliseringsagenda heeft een investeringscomponent.						

Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	1.153	993	135			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	135			
DWH GREAT 2022/2023	1.200	1.029	14	171	-157	157
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Overhead	173.192	44.614	36.904	53.078	-16.174	91.674
DWH GREAT 2022/2023	1.200	1.029	14	171	-157	157
Doel krediet: Data Warehouse-aanpassingen in het kader van het project GREAT.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	1.200	1.029	14			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	14			
Vervanging AV apparatuur commissie- en raadszaal	1.000	238	525	580	-55	236
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Overhead	173.192	44.614	36.904	53.078	-16.174	91.674
Vervanging AV apparatuur commissie- en raadszaal	1.000	238	525	580	-55	236
Doel krediet: Vervangingsinvesteringen voor AV inrichting raadszaal en commissiezaal						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	1.000	238	525			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	525			
Vervangingsinvesteringen IHP-CHV	28.394	4	686	5.632	-4.946	27.703
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Overhead	173.192	44.614	36.904	53.078	-16.174	91.674
Vervangingsinvesteringen IHP-CHV	28.394	4	686	5.632	-4.946	27.703
Doel krediet: Vervangingsinvesteringen voor inrichting van CHV-locaties, die zijn opgenomen in het IHP-CHV 2021-						

2030 geactualiseerd met startdatum 2023 en 2024.

De afwijking tussen de realisatie t.o.v. de raming van de IHP-projecten heeft voornamelijk te maken met vertragingen in start en uitvoering, die niet altijd direct door FDV te beïnvloeden zijn.

Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024
Realisatie	28.394	4	686
Bijdragen van derden	0	0	0
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	686

Terreinvoorzieningen	5.400	0	0	0	0	5.400

Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet

Overhead	173.192	44.614	36.904	53.078	-16.174	91.674

Terreinvoorzieningen	5.400	0	0	0	0	5.400

Doel krediet: Infrastructuur voor de laadvoorzieningen KPP en Laagjes/Molenvliet.

In het Integraal Huisvestingsplan zijn voor verschillende locaties reeds investeringen voor laadvoorzieningen opgenomen. Hierdoor wordt het specifiek hiervoor aangevraagde krediet niet benut. Het krediet zal daarom worden afgesloten.

Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024
Realisatie	5.400	0	0
Bijdragen van derden	0	0	0
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0

Roompanels vergaderzalen	735	0	0	0	0	735

Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet

Overhead	173.192	44.614	36.904	53.078	-16.174	91.674

Roompanels vergaderzalen	735	0	0	0	0	735

Doel krediet: Roompanels vergaderzalen

Het aangevraagde krediet voor de roompanels van de vergaderzalen zal niet worden benut. Het krediet zal daarom worden afgesloten.

Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024
Realisatie	735	0	0
Bijdragen van derden	0	0	0
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0

RAVE 2024 - 2027	8.000	0	1.478	2.000	-522	6.522
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Overhead	173.192	44.614	36.904	53.078	-16.174	91.674
RAVE 2024 - 2027	8.000	0	1.478	2.000	-522	6.522
Doel krediet: Het programma RAVE uit de Digitaliseringsagenda heeft een investeringscomponent. De investering betreft de vervanging van E-Suite.						
De afwijking tussen de realisatie en de raming wordt voornamelijk veroorzaakt door het achterblijven van de ontwikkeling van de software als gevolg van het vertraagd aanleveren van de hiervoor benodigde producten van de leverancier. Verder is eind 2024 een subsidie ontvangen, waarvoor de prestaties pas worden geleverd in 2025.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	8.000	0	1.478			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	1.478			
Vervangingsinvesteringen ICT 2024	16.261	60	13.118	15.911	-2.793	3.083
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Overhead	173.192	44.614	36.904	53.078	-16.174	91.674
Vervangingsinvesteringen ICT 2024	16.261	60	13.118	15.911	-2.793	3.083
Doel krediet: Jaarlijks wordt een deel van de ICT-infrastructuur, werkplekapparatuur en concernbrede systemen vervangen. Dit gebeurt vanwege de technische levensduur en functionele eisen.						
De afwijking tussen de realisatie en de raming wordt voornamelijk veroorzaakt door de terughoudendheid van de afdeling ICT voor de vervanging van verschillende ICT-onderdelen in het kader van de cloudtransitie. Voor de vervangingsinvesteringen van het netwerk is in oktober besloten om een deel van de vervanging CNI uit te stellen, omdat de economisch afgeschreven apparatuur technisch nog bruikbaar is. Vervanging van de hardware voor legacy applicaties worden overgezet naar Azure ipv deze aan te schaffen (lagere investeringen in servers). Bovendien is vanwege de reguliere groei, het investeren in storage niet noodzakelijk.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	16.261	60	13.118			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	13.118			
Vervangingsinvesteringen ICT 2025	13.159	0	0	0	0	13.159

Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Overhead	173.192	44.614	36.904	53.078	-16.174	91.674
Vervangingsinvesteringen ICT 2025	13.159	0	0	0	0	13.159
Doel krediet: Jaarlijks wordt een deel van de ICT-infrastructuur, werkplekapparatuur en concernbrede systemen vervangen. Dit gebeurt vanwege de technische levensduur en functionele eisen.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	13.159	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Aanpassing Data Warehouse 2024/2025	3.300	0	3.300	3.300	0	0

Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Overhead	173.192	44.614	36.904	53.078	-16.174	91.674
Aanpassing Data Warehouse 2024/2025	3.300	0	3.300	3.300	0	0
Doel krediet: Data Warehouse-aanpassingen in het kader van de implementatie van een nieuw financieel systeem (project GREAT).						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	3.300	0	3.300			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	3.300			
Integraal Huisvestingsplan CHV 2021/2027 Uitbreiding (BCO-CHV)	2.510	0	0	200	-200	2.510

Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Overhead	173.192	44.614	36.904	53.078	-16.174	91.674
Integraal Huisvestingsplan CHV 2021/2027 Uitbreiding (BCO-CHV)	2.510	0	0	200	-200	2.510
Doel krediet: Uitbreidingsinvesteringen voor inrichting van CHV-locaties, die zijn opgenomen in het IHP-CHV 2021-2030 met startdatum 2021 t/m 2027.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	2.510	0	0			

Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Uitbreiding van laadinfra in Parkeergarages	4.693	3.064	553	622	-69	1.076
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Uitbreiding van laadinfra in Parkeergarages	4.693	3.064	553	622	-69	1.076
Doel krediet: Het inrichten van 10% van alle parkeerplaatsen in parkeergarages voor het opladen van elektrische voertuigen.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	4.693	3.064	553			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	553			
Stadsbrug, HOV en station Stadionpark 2023	70.000	0	0	0	0	70.000
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Stadsbrug, HOV en station Stadionpark 2023	70.000	0	0	0	0	70.000
Doel krediet: Beoogde investering in een HOV-verbinding tussen de stationsKralingse Zoom en Zuidplein, een multimodale stadsbrug en de omvorming van(evenementen)station Stadionpark tot regulier NS-station						
Er zijn in het verslagjaar geen kosten geactiveerd met betrekking tot het project Stadsbrug, HOV en station Stadionpark 2023						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	70.000	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	314			
Brandmeldinstallatie/ CO-LPG detectie veiligheid in parkeergarages	3.172	1.561	314	451	-137	1.297
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690

Brandmeldinstallatie/ CO-LPG detectie veiligheid in parkeergarages	3.172	1.561	314	451	-137	1.297
Doel krediet: De parkeergarages Schouwburgplein 1, Kralingse Zoom, Meent, Museumpark, Boompjes en Veranda laten voldoen aan de eisen van de veiligheidsregio en NEN-normeringen van het bouwbesluit. LIST bekabeling wordt aangebracht, sprinklerinstallaties vervangen en ventilatiesystemen worden aangepast. Daarnaast moet ook de gas-en LPG detectectiesysteem worden vervangen.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	3.172	1.561	314			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	314			
Vervangen parkeermanagementsystemen en toegangscontrolesystemen van parkeervoorzieningen	5.995	1.292	1.020	1.200	-180	3.683
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Vervangen parkeermanagementsystemen en toegangscontrolesystemen van parkeervoorzieningen	5.995	1.292	1.020	1.200	-180	3.683
Doel krediet: Vervangen van de huidige parkeermanagementsystemen en toegangscontrolesystemen in garages en P+R terreinen.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	5.995	1.292	1.020			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	1.020			
Bewegwijzering aanbrengen in parkeergarages volgens Rotterdamse huisstijl	765	314	214	359	-145	237
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Bewegwijzering aanbrengen in parkeergarages volgens Rotterdamse huisstijl	765	314	214	359	-145	237
Doel krediet: Aanbrengen van bewegwijzering in de parkeergarages zodat bezoekers de uitgang, betaalruimte en/of liften eenvoudig kunnen vinden.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			

Realisatie	765	314	214			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	214			
Uitbreiding aantal fietstrommels	1.504	1.150	176	150	26	178
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Uitbreiding aantal fietstrommels	1.504	1.150	176	150	26	178
Doel krediet: Het aantal fietstrommels dient deze collegeperiode jaarlijks uitgebreid te worden met 80 nieuwe fietstrommels.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	1.504	1.150	176			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	176			
Impuls maatschappelijke voorzieningen	18.880	519	527	531	-4	17.834
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Impuls maatschappelijke voorzieningen	18.880	519	527	531	-4	17.834
Doel krediet: Het op niveau brengen van de maatschappelijke voorzieningen in de wijken en stedelijke voorzieningen.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	18.880	519	527			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	248			
Producteninnovatie straatparkeren	3.383	556	852	1.034	-182	1.975
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Producteninnovatie straatparkeren	3.383	556	852	1.034	-182	1.975
Doel krediet: In het kader van nieuwe ontwikkelingen dienen de Integrale Scan Applicatie (ISA), het door de afdeling Fiscaal gebruikte Handhavingsadministratiesysteem (HAS) en het parkeer managementsysteem Parksaver geupgrade te worden.						

Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		3.383	556	852			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	852			
Uitbreiding straatparkeren	997	1.130	13	0	13	-146	
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690	
Uitbreiding straatparkeren	997	1.130	13	0	13	-146	
Doel krediet: Voor 2020 staat invoering van betaald parkeren in Feijenoord, Kleiwegkwartier, Oud Charlois en Vreewijk gepland.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		997	1.130	13			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	13			
Inrichting fietsenstalling Beursgallerij	2.029	127	1.723	1.910	-187	179	
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690	
Inrichting fietsenstalling Beursgallerij	2.029	127	1.723	1.910	-187	179	
Doel krediet: Realisatie fietsvoorziening aan de Hoogstraat.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		2.029	127	1.723			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	1.723			
Scanunits	1.550	555	492	504	-12	503	
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690	
Scanunits	1.550	555	492	504	-12	503	
Doel krediet: Uitbreiding en vervanging scanunits.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			

Realisatie	1.550	555	492				
Bijdragen van derden	0	0	0				
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	492				
Buurtfietsenstalling Mauritsstraat	241	0	13	120	-108	228	
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling		1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Buurtfietsenstalling Mauritsstraat		241	0	13	120	-108	228
Doel krediet: Investering in buurtfietsenstalling Mauritsstraat							
Verantwoording: De vertraging in dit project zit in het feit dat de gehele gevel van monumentale pand ook moet worden opgeknapt. Dit was in de eerste instantie niet de verwachting. Het pand is van Vastgoed. Hiervoor moet een vergunning worden aangevraagd. Ter info voor de fietsenstalling op de begane grond moeten nieuwe kozijnen worden geplaatst. In de tussentijd is de nieuwe projectleider bezig met het bestek schrijven waarna de uitvraag richting de aannemers eruit kan. Het project gaat nu weer lopen en de periodieke overleggen worden ingepland. Verwacht wel dat de stalling dit jaar 2025 nog gerealiseerd kan worden.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		241	0	13			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	13			
Aanschaf en plaatsing parkeerautomaten op straat	6.227	1.608	4.025	3.223	803	594	
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling		1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Aanschaf en plaatsing parkeerautomaten op straat		6.227	1.608	4.025	3.223	803	594
Doel krediet: Het aanschaffen en plaatsen van parkeerautomaten en bijbehorende bebording vanwege uitbreidingen gebieden waar betaald parkeren wordt ingevoerd. Ook worden circa 550 parkeerautomaten vervangen.							
Voor uitbreidingen betaald Parkeren Lombardijen en IJsselmonde zijn meer parkeerautomaten aangeschaft dan voorzien. Ook zijn voor parkeerautomaten die op zonne-energie werken, nieuwe zonnemasten aangeschaft.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		6.227	1.608	4.025			

Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	4.025			
Uitbreidingen en vervanging camera's in parkeervoorz.	2.400	1.061	622	573	48	717
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Uitbreidingen en vervanging camera's in parkeervoorz.	2.400	1.061	622	573	48	717
Doel krediet: Uitbreidingen en moderniseren van bestaande camerasystemen behorende bij de parkeervoorzieningen van de gemeente Rotterdam.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	2.400	1.061	622			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	622			
Openbare parkeergarage Zoomstraat wijz. naar stallingsgar.	212	114	60	86	-25	37
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Openbare parkeergarage Zoomstraat wijz. naar stallingsgar.	212	114	60	86	-25	37
Doel krediet: Door realisatie van nieuwbouwappartementen in de nabije omgeving van parkeergarage Zoomstraat zijn meer parkeerplekken benodigd voor de toekomstige bewoners. Voor kortparkeerders is er hierdoor straks minder plek. De openbare parkeergarage wordt daarom geschikt gemaakt om als stallingsgarage te dienen.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	212	114	60			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	60			
Vervanging fietstrommels	1.220	0	463	570	-107	757
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Vervanging fietstrommels	1.220	0	463	570	-107	757
Doel krediet: Het vervangen van						

verouderde fietstrommels.							
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024				
Realisatie	1.220	0	463				
Bijdragen van derden	0	0	0				
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	463				
Bonnie applicatie voor naheffingsaanslagen	1.687	0	162	190	-28	1.525	
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690	
Bonnie applicatie voor naheffingsaanslagen	1.687	0	162	190	-28	1.525	
Doel krediet: Dit betreft investering in de doorontwikkeling van de applicatie "Bonnie". Dit is de applicatie waar de naheffingsaanslag wordt geregistreerd indien vaststaat dat een parkeerrecht ontbreekt. Voor efficiënte verwerking van naheffingsaanslagen is deze investering noodzakelijk.							
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024				
Realisatie	1.687	0	162				
Bijdragen van derden	0	0	0				
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	162				
Geo Parkeer Database (GPD)	936	0	24	200	-176	912	
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690	
Geo Parkeer Database (GPD)	936	0	24	200	-176	912	
Doel krediet: Dit betreft investering in doorontwikkeling van de Geo Parkeer Database waarin de parkeersituatie digitaal is vastgelegd. Voor efficiënte handhaving met scanauto's is deze investering noodzakelijk.							
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024				
Realisatie	936	0	24				
Bijdragen van derden	0	0	0				
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	24				
ISA Scansoftware parkeerhandhaving	2.564	0	507	400	107	2.057	
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	

Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
ISA Scansoftware parkeerhandhaving	2.564	0	507	400	107	2.057
Doel krediet: Dit betreft investering in doorontwikkeling van de scansoftware waar de scanauto's gebruik van maken voor handhaving op het betaald parkeren. Voor efficiënte handhaving met scanauto's is deze investering noodzakelijk.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	2.564	0	507			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	507			
Rotterdam Bezoekersparkeren app	2.532	0	776	633	143	1.756
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Rotterdam Bezoekersparkeren app	2.532	0	776	633	143	1.756
Doel krediet: Dit betreft investering in de doorontwikkeling van de Bezoekersapp waarmee contracthouders bezoekers tegen gereduceerd tarief kunnen laten parkeren. Doel van deze investering is om de continuïteit (beschikbaarheid) van de applicatie verder te verbeteren						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	2.532	0	776			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	776			
Handhavingsapplicatie wielklem buitenlandse kentekens	361	0	32	115	-83	329
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Handhavingsapplicatie wielklem buitenlandse kentekens	361	0	32	115	-83	329
Doel krediet: Er wordt geïnvesteerd in de doorontwikkeling van de handhavingsapplicatie "Klemmi" waarmee door handhavers wordt gecontroleerd of voertuigen met buitenlandse kentekens meer dan 2 parkeernaheffingen open hebben staan waarna een wielklem wordt geplaatst.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	361	0	32			

Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	32			
Handhavingsapplicatie parkeren buitenlandse kentekens	519	0	52	165	-113	467
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Handhavingsapplicatie parkeren buitenlandse kentekens	519	0	52	165	-113	467
Doel krediet: Er wordt geïnvesteerd in een nieuwe applicatie voor het handhaven op betaald parkeren door buitenlandse kentekens. Dit is ter vervanging van de huidige applicatie die tegen het einde van zijn levensduur aanloopt.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	519	0	52			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	52			
Hart van Zuid	161.070	143.715	1.771	4.448	-2.676	15.583
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Hart van Zuid	161.070	143.715	1.771	4.448	-2.676	15.583
Doel krediet: Het project Hart van Zuid, het gebied rond Ahoy, Zuidplein en Vaanweg-Pleinweg en het Motorstraatgebied, vindt zijn oorsprong in de gemeentelijke Stadsvisie 2030 en in het Pact op Zuid. Met het Hart van Zuid zet de gemeente zich samen met externe partijen en andere overheden in voor een kwaliteitsimpuls om zo de sociale, culturele en economische positie van het gebied binnen wijk, stad en regio te versterken.						
Binnen Hart van Zuid zijn er verschillende deelenkredieten. Deze betreffen Hart van Zuid algemeen, voorbereiding Stationshal, bewegwijzering en de Urban Water Buffer Ahoy. In 2024 zijn er flinke stappen gezet in de uitvoering van de bewegwijzering en de Urban Water Buffer. Het krediet voor de voorbereiding stationshal is toegekend en de eerste werkzaamheden hiervoor zijn uitgevoerd. De gemaakte kosten in 2024 lager dan begroot. Dit heeft vooral te maken met het verschuiven en herfasen van een deel van de geplande werkzaamheden van 2024 naar 2025.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	161.070	143.715	1.771			
Bijdragen van derden	12.838	12.838	745			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	1.026			

Beter Benutten - Bereikbaarheid	2.040	1.620	45	10	35	375
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Beter Benutten - Bereikbaarheid	2.040	1.620	45	10	35	375
Doel krediet: In het coalitieakkoord 2014-2018 waren diverse intensiveringen opgenomen voor het programma Verkeer en Vervoer. Een deel van deze middelen wordt ingezet voor investeringen.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	2.040	1.620	45			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	347			
Beter Benutten - Fietsbeleid	1.532	1.140	0	0	0	392
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Beter Benutten - Fietsbeleid	1.532	1.140	0	0	0	392
Doel krediet: In het coalitieakkoord 2014-2018 zijn diverse intensiveringen opgenomen voor het programma Verkeer en Vervoer. Een deel van deze middelen wordt ingezet voor investeringen.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	1.532	1.140	0			
Bijdragen van derden	96	96	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Bushaltetoegankelijkheid 2015	5.000	3.998	102	300	-198	900
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Bushaltetoegankelijkheid 2015	5.000	3.998	102	300	-198	900
Doel krediet: Toegankelijk maken van zoveel mogelijk bushaltes, minimaal 62% conform landelijke wetgeving en afspraken met de Metropoolregio Rotterdam Den Haag.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	5.000	3.998	102			

Bijdragen van derden	343	343	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	102			
Coolsingel	47.500	40.866	177	200	-23	6.458
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Coolsingel	47.500	40.866	177	200	-23	6.458
Doel krediet: De Coolsingel verandert van een drukke verkeersweg in een fraai vormgegeven stadsboulevard met allure, met meer ruimte voor voetganger en fietser.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	47.500	40.866	177			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	177			
Mobiliteitsmaatregelen Feyenoord City	28.643	10.746	724	50	674	17.174
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Mobiliteitsmaatregelen Feyenoord City	28.643	10.746	724	50	674	17.174
Doel krediet: Bij de raadsbesluitvorming Feyenoord City is het mobiliteitsplan Feyenoord City als basis voor de verdere uitwerking vastgesteld. Met dit krediet worden de te activeren investeringen gerealiseerd. In het krediet zijn geen projecten opgenomen die in opdracht van derden worden uitgevoerd en geen gemeentelijke investering zijn. Het krediet bevat wel de bijdragen van derden aan gemeentelijke projecten.						
In 2024 zijn er ProRail gronden verworven. Deze gronden zijn nodig voor de aanleg van de verlengde Colosseumweg. Dit is een onderdeel van de Roseknoop en onderdeel van de Mobiliteitsmaatregelen Feyenoord City. Daarnaast zijn in dezelfde overeenkomst ook reststroken verworven die benodigd zijn voor de ontsluiting en de ontwikkeling van de Colosseumplot en de Roseplot. Ontwikkellocaties binnen Feyenoord City. Deze verwervingen zijn in één transactie verwerkt en stonden binnen de Mobiliteitsopgave Feyenoord City later in de tijd geprognotiseerd. Hierdoor waren deze kosten in 2024 nog niet begroot. Deze verwerving, samen met de rente, verklaart het verschil tussen begroot en de daadwerkelijke realisatie in 2024.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	28.643	10.746	724			
Bijdragen van derden	0	0	0			

Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	724		
Centrum Fiets As	3.532	2.841	0	0	0	690
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Centrum Fiets As	3.532	2.841	0	0	0	690
Doel krediet: Het project Centrum Fiets As heeft als doel verbetering van de bestaande fysieke fietsinfrastructuur.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	3.532	2.841	0			
Bijdragen van derden	1.791	1.791	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Oprit verlengde Willemsbrug	168	73	0	60	-60	94
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Oprit verlengde Willemsbrug	168	73	0	60	-60	94
Doel krediet: Het project Willemsbrug heeft als doel het verbeteren van de bestaande fysieke fietsinfrastructuur.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	168	73	0			
Bijdragen van derden	27	27	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Buitenruimte Hoek van Holland Haven	8.018	7.390	3	15	-12	625
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Buitenruimte Hoek van Holland Haven	8.018	7.390	3	15	-12	625
Doel krediet: Dit krediet wordt ingezet voor het project buitenruimte en infrastructuur ter hoogte van het station Hoek van Holland Haven. Voor de kapitaalsaten die ontstaan ontvangt de gemeente jaarlijkse bijdragen van externe partijen.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			

Realisatie	8.018	7.390	3			
Bijdragen van derden	3.092	3.092	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	3			
NPRZ Wonen	154.204	111.366	5.254	9.391	-4.137	37.584
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
NPRZ Wonen	154.204	111.366	5.254	9.391	-4.137	37.584
Doel krediet: Dit krediet is bedoeld om woningen te kunnen kopen voor projecten die in voorbereiding zijn. Vanuit het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) verwerft de gemeente particuliere woningen, waarvan de meeste daarna over gaan naar een project in uitvoering. Hierin worden ze ofwel ingezet ten behoeve van nieuwbouw ofwel aangepakt (vergroot / samengevoegd / verduurzaamd / verbeterd) en daarna verkocht.						
Er is in 2024 minder aangekocht. Voor strategische verwervingen hangt dit af van de kansen die ontstaan op de markt. Daarnaast wordt er naar aanleiding van gestegen prijzen (woningmarkt en bouwkosten) onderzocht in hoeverre het programma in aantallen bijgestuurd moet worden. Hierdoor wordt er kritischer gekeken naar wat aangekocht wordt.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	154.204	111.366	5.254			
Bijdragen van derden	11.405	11.405	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	5.492			
Fietspaden 2018	1.030	1.023	0	0	0	7
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Fietspaden 2018	1.030	1.023	0	0	0	7
Doel krediet: Het krediet is bedoeld voor het verlengen of verbeteren van vier fietspaden aan: het Terletpad (Rotterdam The Hague Airport), de Argonautenweg/Jasonweg, de Krabbendijkestraat en de Hoge Boezem.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	1.030	1.023	0			
Bijdragen van derden	663	663	-25			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	25			
Fysieke Maatregelen Verkeersveiligheid 2019	3.200	3.593	66	0	66	-459

Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Fysieke Maatregelen Verkeersveiligheid 2019	3.200	3.593	66	0	66	-459
Doel krediet: Met dit krediet worden investeringen gedaan om fysieke maatregelen te treffen aan wegen om de verkeersveiligheid of –doorstroming te verbeteren, waaronder de aanpak van tien black spots per jaar.						
Verantwoording: Het krediet is overschreden, doordat er werkzaamheden bijgekomen zijn die vooraf niet waren voorzien.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	3.200	3.593	66			
Bijdragen van derden	1.427	1.427	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	66			
Project Mainport Rotterdam (PMR) 150 ha (Vlinderstrik)	19.700	12.554	1.538	1.135	403	5.608
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Project Mainport Rotterdam (PMR) 150 ha (Vlinderstrik)	19.700	12.554	1.538	1.135	403	5.608
Doel krediet: Dit krediet wordt aangevraagd voor investeringen die worden gedaan in de Zuid- en Schiebroekse polder (Vlinderstrik) en de Schiezone, beide voor de inrichting als natuur- en recreatiegebied. De goedkeuring door de raad van investeringen voor het Project Mainport Rotterdam (PMR) 150ha verliep tot en met 2017 via het jaarlijkse krediet voor de grondexploitatieportefeuille. Vanaf 2018 vindt dit voor de grondexploitaties plaats via de begroting. Het PMR 150ha is door de aanpassing van de projectscope geen grondexploitatie meer. Daarom wordt voor deze investeringen vanaf 2018 krediet nodig.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	19.700	12.554	1.538			
Bijdragen van derden	4.196	4.196	56			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	1.482			
Schieveen	9.700	7.062	593	845	-252	2.045
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690

Schieveen		9.700	7.062	593	845	-252	2.045
Doel krediet: Dit krediet is bestemd voor investeringen die worden gedaan in de polder Schieveen voor de inrichting als natuur- en recreatiegebied. De goedkeuring door de raad van investeringen voor het project Project Mainport Rotterdam (PMR) 150ha verliep tot en met 2017 via het jaarlijkse krediet voor de grondexploitatieportefeuille. Vanaf 2018 vindt dit voor de grondexploitaties plaats via de begroting. Dit project is door de aanpassing van de projectscope geen grondexploitatie dus is voor deze investeringen vanaf 2018 tot einde looptijd krediet nodig.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		9.700	7.062	593			
Bijdragen van derden		1.520	1.520	61			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	593			
Vorbereidingskrediet Grondexploitaties (IVA)	19.000	15.160	2.614	2.500	114		1.225
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024		Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289		682.690
Vorbereidingskrediet Grondexploitaties (IVA)	19.000	15.160	2.614	2.500	114		1.225
Doel krediet: Tijdelijk activeren van voorbereidingskosten voor grondexploitatie als materiele vaste activa.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		19.000	15.160	2.614			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	2.614			
Fietspaden	2.926	2.926	30	0	30		-31
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024		Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289		682.690
Fietspaden	2.926	2.926	30	0	30		-31
Doel krediet: Het krediet wordt ingezet voor het aanleggen van circa 20 fietspaden, het aanbrengen van fietspadverlichting en verbeteringen in het recreatieve knooppunten netwerk.							
Verantwoording: Het krediet is overschreden, doordat er werkzaamheden bijgekomen zijn die vooraf niet waren voorzien.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			

Realisatie	2.926	2.926	30			
Bijdragen van derden	131	131	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	30			
Fietspaden 2020 - 2022	14.400	10.262	1.753	2.594	-841	2.385
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Fietspaden 2020 - 2022	14.400	10.262	1.753	2.594	-841	2.385
Doel krediet: Het krediet wordt ingezet voor het aanleggen van fietspaden, het aanbrengen van fietspadverlichting en verbeteringen in het recreatieve knooppunten netwerk.						
Verantwoorden: In 2024 is er minder planvorming voor het inzetten van de middelen, doordat in de uitvoering de werkzaamheden verschoven zijn in verband met het gebrek aan capaciteit.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	14.400	10.262	1.753			
Bijdragen van derden	989	989	462			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	1.291			
Fysieke Maatregelen Verkeersveiligheid 2020 - 2022	11.600	6.714	3.879	4.886	-1.007	1.007
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Fysieke Maatregelen Verkeersveiligheid 2020 - 2022	11.600	6.714	3.879	4.886	-1.007	1.007
Doel krediet: Met dit krediet worden investeringen gedaan om fysieke maatregelen te treffen aan wegen om de verkeersveiligheid of –doorstroming te verbeteren, waaronder de aanpak van 10 black spots per jaar.						
Verantwoording: In 2024 is er minder planvorming voor het inzetten van de middelen, doordat in de uitvoering de werkzaamheden verschoven zijn in verband met het gebrek aan capaciteit.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	11.600	6.714	3.879			
Bijdragen van derden	1.038	1.038	1.193			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	2.686			
Vervanging Verkeersregelininstallaties 2020	6.000	5.972	23	28	-5	5

Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling		1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Vervanging Verkeersregelininstallaties 2020		6.000	5.972	23	28	-5	5
Doel krediet: Dit krediet wordt ingezet voor het vervangen of verwijderen na einde levensduur van diverse verkeersmanagementsystemen in heel Rotterdam. Daaronder verstaan we verkeersregelininstallaties en verkeersgeleiding, en ook de vervanging van benodigde software voor verkeersmanagement.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		6.000	5.972	23			
Bijdragen van derden		4	4	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	23			
Stationsomgeving Hoek van Holland Strand	3.630	3.706	224	-76	300	-300	
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling		1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Stationsomgeving Hoek van Holland Strand		3.630	3.706	224	-76	300	-300
Doel krediet: Uitvoering inrichtingsplan eindplein Hoek van Holland Strand.							
Verantwoording: Het krediet is overschreden. Er zijn baten ontvangen vanuit verrekeningen inkomende bijdrage subsidies (IBS). Deze baten worden niet mindering op de totale realisatie gebracht. Daarnaast zijn de werkzaamheden voor dit krediet afgerond. Verwachting is dat de financiële afwikkeling in het 2e kwartaal 2025 zal plaats vinden.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		3.630	3.706	224			
Bijdragen van derden		1.794	1.794	219			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	5			
Ovonde Hoek van Holland	1.691	1.579	104	112	-9	9	
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling		1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Ovonde Hoek van Holland		1.691	1.579	104	112	-9	9
Doel krediet: De ovonde is een project in Hoek van Holland en is onderdeel van het investeringsproject Strandboulevard. De ovonde maakt een goede verkeersafwikkeling mogelijk							

tussen de strandboulevard, Badweg, Strandweg en Paviljoensweg.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	1.691	1.579	104			
Bijdragen van derden	643	643	104			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
A16 Rotterdam	31.625	2.847	588	1.618	-1.031	28.191
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
A16 Rotterdam	31.625	2.847	588	1.618	-1.031	28.191
Doel krediet: Het betreft de kosten voor de werkzaamheden in het kader van de nieuwe rijksweg tussen A13 en A16. Het betreft specifiek de realisatie van geluidsschermen, recreaduct, meerkosten landtunnel en de verplaatsing Tunnelmond Rotte.						
Verantwoording: Bij de 1e herziening is er vanuit gegaan dat het onderdeel Recreaduct (deel 2) opgeleverd zou zijn. In de voortgangsrapportage van Rijkswaterstaat van december 2024 is gebleken dat niet 100% maar 90% opgeleverd is.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	31.625	2.847	588			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	588			
Verkeersmanagementsystemen 2021	16.565	13.611	1.301	1.500	-199	1.653
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Verkeersmanagementsystemen 2021	16.565	13.611	1.301	1.500	-199	1.653
Doel krediet: Dit krediet wordt ingezet voor het vervangen of verwijderen na einde levensduur van diverse verkeersmanagementsystemen in heel Rotterdam. Daaronder verstaan we verkeersregelininstallaties, verkeersgeleiding en ook de vervanging van benodigde software voor verkeersmanagement.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	16.565	13.611	1.301			
Bijdragen van derden	0	0	0			

Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	1.301			
Gebiedontwikkeling Merwehaven	6.700	5.777	60	0	60	863	
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690	
Gebiedontwikkeling Merwehaven	6.700	5.777	60	0	60	863	
Doel krediet: Strategische verwerving gronden/panden Korte Vaarpier binnen de Merwehaven.							
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024				
Realisatie	6.700	5.777	60				
Bijdragen van derden	1.183	1.183	0				
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	60				
Vergroeningsopgaaf Museumpark	12.159	12.058	1.404	2.255	-851	-1.303	
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling		1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Vergroeningsopgaaf Museumpark		12.159	12.058	1.404	2.255	-851	-1.303
Doel krediet: Realiseren van een betere verblijfskwaliteit en een groenere omgeving bij het Museumpark voor zowel bezoekers als bewoners. Ook wordt een betere aansluiting van het Museumpark op de omgeving beoogd.							
De kredieten vergroeningsopgaaf Museumpark straten, vijver en voorplein depotgebouw zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden vanwege o.a. aanpalende ligging en hebben betrekking op alle drie de kredieten. De overschrijding Museumpark straten is o.a het gevolg vanwege uitloop en vertraging van project Evenementendek/dak.Dit omdat de groenpercelen direct grenzen aan het Evenementedek.dak. Afronding wordt nu verwacht medio 2025.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		12.159	12.058	1.404			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	1.404			
Voorplein Depotgebouw	6.500	4.892	287	1.608	-1.321	1.321	
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling		1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690

Voorplein Depotgebouw	6.500	4.892	287	1.608	-1.321	1.321
Doel krediet: Herinrichting van de directe omgeving (het Voorplein) van het Depotgebouw Boijmans Van Beuningen.						
De kredieten vergroeningsopgaaf Museumpark straten, vijver en voorplein depotgebouw zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden vanwege o.a. aanpalende ligging en hebben betrekking op alle drie de kredieten. De onderschrijving Museumpark straten is o.a. het gevolg vanwege uitloop en vertraging van project Evenementendek/dak. Afronding wordt nu verwacht medio 2025.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	6.500	4.892	287			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	287			
Haltevoorzieningen personenvervoer over water	718	310	0	82	-82	408
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Haltevoorzieningen personenvervoer over water	718	310	0	82	-82	408
Doel krediet: Dit betreft de aankoop van haltes voor personenvervoer over water.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	718	310	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Bijdrage aan de herinrichting van het Lage Bergse Bos	4.035	15	0	0	0	4.020
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Bijdrage aan de herinrichting van het Lage Bergse Bos	4.035	15	0	0	0	4.020
Doel krediet: Bijdrage aan de Gemeenschappelijke Regeling Rottemeren voor de realisatie van de herinrichting van het Lage Bergse Bos tot een aantrekkelijk park. Het park ligt direct tegen Rotterdam aan en wordt veel gebruikt door Rotterdammers.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	4.035	15	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			

Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	0		
Buitenruimte Leuvehaven	4.333	892	277	500	-223	3.164
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Buitenruimte Leuvehaven	4.333	892	277	500	-223	3.164
Doel krediet: Herinrichting van de buitenruimte rondom het nieuw te bouwen Leuvehavenpaviljoen aan de Leuvehaven.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	4.333	892	277			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	277			
Herinrichting Plein 't Landje	6.000	439	154	90	64	5.407
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Herinrichting Plein 't Landje	6.000	439	154	90	64	5.407
Doel krediet: Herinrichting van Plein 't Landje inclusief wateropvang en vergroening en het ontwikkelen van voorzieningen voor de huidige en toekomstige bewoners.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	6.000	439	154			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	154			
Zeven Stadsprojecten	253.474	26.221	8.962	14.245	-5.283	218.292
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Zeven Stadsprojecten	253.474	26.221	8.962	14.245	-5.283	218.292
Doel krediet: Dit krediet wordt beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de zeven stadsprojecten (Hofbogenpark, Alexanderplein, Schouwburgplein, Groene Long (Hofplein en Westblaak), Rijnhavenpark, Getijdenpark Feyenoord City en Nelson Mandelapark). De stadsprojecten zijn integrale projecten die door middel van een investering in de buitenruimte een						

vliegwieleffect beogen op de woningbouw, werkgelegenheid, maatschappelijke voorzieningen, klimaatadaptatie, samen leven en het economisch herstel van Rotterdam na de coronacrisis.							
Binnen het programma Stadsprojecten zit de onderbesteding specifiek bij twee Stadsprojecten: - Getijdenpark Feyenoord: in de raming was rekening gehouden met uitvoering van het getijdenpark nabij Mallegat in 2024. Vanwege de vertraging van de woningbouw bij Mallegatplot en bijbehorende discussies over de buitenruimte is dat niet gelukt. Dit onderdeel schuift naar achteren. - Rijnhavenpark: een deel van de kosten is direct ten laste van de subsidie van het Rijk gebracht en niet op het krediet verantwoord maar in de exploitatie. In de raming was rekening gehouden dat alle kosten op het krediet terecht zouden komen							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		253.474	26.221	8.962			
Bijdragen van derden		469	469	1.000			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	7.962			
ANPR systemen	1.000	533	70	75	-5	397	
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling		1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
ANPR systemen		1.000	533	70	75	-5	397
Doel krediet: Betreft aanschaf ANPR-systemen Mobiliteit. Deze systemen verzamelen met behulp van Automatic Number Plate Recognition-camera's langs de kant van de weg informatie van passerend verkeer.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		1.000	533	70			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	70			
Flexibele Huisvesting	3.025	417	270	230	40	2.338	
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling		1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Flexibele Huisvesting		3.025	417	270	230	40	2.338
Doel krediet: Tijdelijke huisvesting voor jongeren en kwetsbare doelgroepen.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		3.025	417	270			
Bijdragen van derden		409	409	0			

Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	270				
Verzamelkrediet Gebiedsontwikkeling	10.000	3.694	1.655	3.470		-1.814	4.651
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling		1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Verzamelkrediet Gebiedsontwikkeling		10.000	3.694	1.655	3.470	-1.814	4.651
Doel krediet: Het gebiedsontwikkelingsfonds is een investeringskrediet dat bedoeld is voor middelgrote investeringen in de openbare ruimte, al dan niet gekoppeld aan een gebiedsontwikkeling. Het doel van de bijdrage is dat daarmee de kwaliteit van de openbare ruimte							
Het krediet is gealloceerd naar projecten. Vanwege verschillende redenen blijven uitgaven van een aantal projecten achterwege. Onder dit krediet veroorzaken onder andere het project Inrichtingsplan Heijplaat Oude Dorp een onderbesteding van € 500K, Middenberm Rechthuislaan een onderbesteding van € 400K, Herinrichting Kruising Pleinweg Goereesestraat een onderbesteding van € 300K en Posweg een onderbesteding van € 300K ten opzichte van de raming. Daarnaast sprake van kleine verschillen op diverse projecten.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		10.000	3.694	1.655			
Bijdragen van derden		50	50	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	1.655			
Herontwerp OVV/TVV	1.502	663	791	800		-9	49
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling		1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Herontwerp OVV/TVV		1.502	663	791	800	-9	49
Doel krediet: Betreft het vervangen van software die nodig is om voor Rotterdamse gebieden met voertuigrestricties (waaronder milieuzones) 1) een ontheffing aan te vragen en te beoordelen en 2) vast te stellen of een voertuig in overtreding is, afhankelijk van de voertuigrestricties in betreffend gebied.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		1.502	663	791			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	791			
Optimalisatie OV Maastunnel en Van Brienenoordbrug	6.000	979	3.872	5.021		-1.150	1.150

Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling		1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Optimalisatie OV Maastunnel en Van Brienenoordbrug		6.000	979	3.872	5.021	-1.150	1.150
Doel krediet: Verbetering van het OV tussen Zuid en Noord op de bestaande oeververbindingen via de Maastunnel (Zuidplein-Rotterdam Centraal) en Van Brienenoordbrugcorridor (Zuidplein-Stadionpark-Kralingse Zoom) door versterking kwaliteit, doorstroming, frequentie, betrouwbaarheid en aantrekkelijkheid van (deels) bestaande busverbindingen op deze routes.							
Verantwoording: Project OV Maastunnel is nog niet helemaal afgerond; er is enige vertraging ten opzichte van wat eerder in het jaar was verwacht. Een deel van de uitgaven zullen in 2025 worden gemaakt.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		6.000	979	3.872			
Bijdragen van derden		268	268	3.702			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	170			
Wegdekverharding gem. Lansingerland deel 1 (A16 R'dam)	7.687	0	1.107	0	1.107		6.581

Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling		1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Wegdekverharding gem. Lansingerland deel 1 (A16 R'dam)		7.687	0	1.107	0	1.107	6.581
Doel krediet: Het betreft de kosten voor de werkzaamheden in het kader van de nieuwe rijksweg tussen A13 en A16. Het betreft specifiek werkzaamheden die in 2022 en 2023 zullen plaatsvinden aan geluidschermen en wegdekverhardingen.							
Verantwoording: Het project Ringdijk stil asfalt A16 (uitvoeringsproject) is ten onrechte niet meegenomen in de prognose van dit krediet. Dit verklaart de afwijking.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		7.687	0	1.107			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	1.107			
Bewegwijzering Parkeren	1.855	332	44	1.100	-1.056		1.479
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling		1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690

Bewegwijzering Parkeren	1.855	332	44	1.100	-1.056	1.479
Doel krediet: Het investeringskrediet is bedoeld voor de realisatie bewegwijzering parkeren.						
Verantwoording: Een aantal bewegwijzeringsprojecten zijn vertraagd. Hierdoor zijn er minder uitgaven gemaakt dan geraamd. Deze projecten zullen in 2025 worden gerealiseerd.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	1.855	332	44			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	44			
NPRZ - Verzamelkrediet Programma Buitenruimte	39.860	3.061	1.975	5.007	-3.032	34.824
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
NPRZ - Verzamelkrediet Programma Buitenruimte	39.860	3.061	1.975	5.007	-3.032	34.824
Doel krediet: Woningbouw in M4H levert een bijdrage aan het verminderen van het woningbouwtekort. Ten behoeve van de aanvraag 3e Tranche Woningbouwimpus M4H is cofinanciering door gemeente noodzakelijk.						
Diverse projecten die een bijdrage vanuit NPRZ ontvangen zijn vertraagd in aanloop naar de realisatie. De reden voor de vertraging verschilt per project maar is veelal gelegen in uitloop van de planvorming en beperkte aanwezige capaciteit om de voorbereiding van de realisatie uit te werken.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	39.860	3.061	1.975			
Bijdragen van derden	261	261	188			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	1.787			
Verzamelkrediet Gebiedsontwikkeling 2021	5.188	2.262	253	433	-180	2.673
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Verzamelkrediet Gebiedsontwikkeling 2021	5.188	2.262	253	433	-180	2.673
Doel krediet: Het gebiedsontwikkelingsfonds is een investeringskrediet dat bedoeld is voor middelgrote investeringen in de openbare ruimte, al dan niet gekoppeld aan een gebiedsontwikkeling. Het doel van de bijdrage is dat daarmee de kwaliteit van de openbare ruimte verbetert.						

Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		5.188	2.262	253			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	253			
Roseknoop	39.815	11.642	9.047	10.389	-1.341		19.125
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024		Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289		682.690
Roseknoop	39.815	11.642	9.047	10.389	-1.341		19.125
Doel krediet: Aanpakken verkeersknooppunt om kwalitatieve aansluiting op de (woningbouw)ontwikkelingen in Parkstad, Hillesluis en Feyenoord City te realiseren.							
Bij dit krediet zijn de verkopen aan derden in mindering gebracht op de kosten, wat heeft geleid tot een verschil ten opzichte van de oorspronkelijke raming.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		39.815	11.642	9.047			
Bijdragen van derden		0	0	2.781			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	6.266			
Verkeersmanagementsystemen 2023 - 2026	28.400	1.925	5.224	4.100	1.124		21.251
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024		Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289		682.690
Verkeersmanagementsystemen 2023 - 2026	28.400	1.925	5.224	4.100	1.124		21.251
Doel krediet: Dit krediet wordt ingezet voor het vervangen of verwijderen na einde levensduur van diverse verkeersmanagementsystemen in heel Rotterdam. Daaronder verstaan we verkeersregelininstallaties en verkeersgeleiding, en ook de vervanging van benodigde software voor verkeersmanagement.							
Verantwoording: In de raming waren uitgaven voor bewegwijzeringsprojecten niet opgenomen. In 2024 heeft inhaalslag plaatsgevonden van in 2023 vertraagde projecten, zoals Pleinweg en 's-Gravendijkwal. Dit verklaart de hogere realisatie (ten opzichte van de prognose).							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		28.400	1.925	5.224			
Bijdragen van derden		0	0	68			

Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	5.156		
Fysieke Maatregel verkeersveiligh. 2023 tm 2026	7.200	1.986	3.424	2.115	1.309	1.790
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Fysieke Maatregel verkeersveiligh. 2023 tm 2026	7.200	1.986	3.424	2.115	1.309	1.790
Doel krediet: Met dit krediet worden investeringen gedaan om fysieke maatregelen te treffen aan wegen om de verkeersveiligheid of –doorstroming te verbeteren, waaronder de aanpak van tien black spots per jaar.						
Verantwoorden: In 2024 is er meer planvorming voor het inzetten van de middelen gedaan, waardoor in de uitvoering ook de werkzaamheden zijn bijgekomen.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	7.200	1.986	3.424			
Bijdragen van derden	223	223	356			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	3.069			
Buitenruimte A16 Rotterdam	6.462	165	312	300	12	5.985
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Buitenruimte A16 Rotterdam	6.462	165	312	300	12	5.985
Doel krediet: Het betreft de kosten voor de werkzaamheden in het kader van de nieuwe rijksweg A16. Het betreft werkzaamheden die tussen 2022 en 2025 zullen plaatsvinden zoals herinrichting gebied, vergroening parken, en fiets/wandelpaden in de buitenruimte in Terbregseveld en Schiebroeksepark.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	6.462	165	312			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	312			
Vorbereidingskosten Grondexpl (IVA's) 2022-2026	7.500	85	431	750	-319	6.983
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Vorbereidingskosten Grondexpl (IVA's) 2022-2026	7.500	85	431	750	-319	6.983

Doel krediet: Het tijdelijk activeren van voorbereidingskosten voor grondexploitatie als immateriële vaste activa.							
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024				
Realisatie	7.500	85	431				
Bijdragen van derden	0	0	0				
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	431				
Brainpark I	3.600	327	264	200	64	3.009	
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690	
Brainpark I	3.600	327	264	200	64	3.009	
Doel krediet: Aanleg/herinrichting van openbare ruimte, infrastructuur en geluidschermen gekoppeld aan de herontwikkeling van Brainpark I (van kantoorgebied naar woon-werkmilieu).							
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024				
Realisatie	3.600	327	264				
Bijdragen van derden	0	0	0				
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	264				
Pontons	3.025	2.175	0	0	0	850	
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690	
Pontons	3.025	2.175	0	0	0	850	
Doel krediet: Het betreft de overdracht van Pontons vanuit het havenbedrijf naar de gemeente Rotterdam. De pontons worden overgenomen voor een bedrag van 3 miljoen euro. Dit zijn pontons die worden gebruikt door bijvoorbeeld de Waterbus, Watertaxi en partyvaart.							
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024				
Realisatie	3.025	2.175	0				
Bijdragen van derden	0	0	0				
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0				
Gebiedsontwikkelingsfonds toekenning vrijval 2021	1.325	546	62	63	-1	717	

Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Gebiedsontwikkelingsfonds toekenning vrijval 2021	1.325	546	62	63	-1	717
Doel krediet: Toekenningen aan projecten in de openbare ruimte vanuit gebiedsontwikkelingsfonds						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	1.325	546	62			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	62			
Gebiedsontwikkelingsfonds toekenning toekenning juli 2022	5.000	1.805	457	1.235	-777	2.738
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Gebiedsontwikkelingsfonds toekenning toekenning juli 2022	5.000	1.805	457	1.235	-777	2.738
Doel krediet: Toekenningen aan projecten in de openbare ruimte vanuit gebiedsontwikkelingsfonds						
Het krediet is gealloceerd naar projecten. Onder dit krediet veroorzaakt het project Jonker Fransstraat een overbesteding van € 1,5 mln omdat deze niet geraamd was voor 2024. Daarnaast is sprake van een onderbesteding op de projecten getijdenpak Keilehaven en Zalmhaven (ieder € 200K) ten opzichte van de raming.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	5.000	1.805	457			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	457			
Gebiedsontwikkelingsfonds toekenning toekenning nov 2022	5.000	631	777	2.526	-1.749	3.592
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Gebiedsontwikkelingsfonds toekenning toekenning nov 2022	5.000	631	777	2.526	-1.749	3.592
Doel krediet: Toekenningen aan projecten in de openbare ruimte vanuit gebiedsontwikkelingsfonds						

Het krediet is gealloceerd naar projecten. Vanwege verschillende redenen, waaronder het verschuiven van werkzaamheden naar 2025 en verder, blijven uitgaven van een aantal projecten achter. Onder dit krediet veroorzaakt het project Hart van Zuid een onderbesteding van € 500K, het project Hazelaarweg een onderbesteding van € 400K, het project Carnisselaan een onderbesteding van € 400K en het project Schuifoperatie Noordrand Zuid een onderbesteding van € 500K ten opzichte van de raming.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		5.000	631	777			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	777			
vergroeningsopgave	3.591	1.387	1.486	791		695	719
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling		1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
vergroeningsopgave		3.591	1.387	1.486	791	695	719
Doel krediet: Binnen de reserve Gebiedsontwikkeling is geld gereserveerd voor programma extra vergroening. Een deel van de bijdragen is bestemd voor projecten die al gestart waren voor 2021. Die kosten blijven in de exploitatie landen en worden gedekt vanuit de reserve.							
Het krediet is gealloceerd naar projecten. Op veel projecten die uit dit krediet gefinancierd worden zijn in 2024 vergroeningswerkzaamheden eerder uitgevoerd dan geraamd, denk aan onder andere hofbogen, Driehoekspein, Persoonsdam en Ericaplein. Uit het restantkrediet van ca € 700K wordt het project voorplein deportgebouw gefinancierd.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		3.591	1.387	1.486			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	1.486			
Museumtuin	3.000	286	145	100		45	2.569
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling		1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Museumtuin		3.000	286	145	100	45	2.569
Doel krediet: Als onderdeel van de renovatie van MBVB wordt de nieuwe halfverdiepte expeditietunnel ingepast en de tuin gerenoveerd.							

Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	3.000	286	145			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	145			
Noordrand Zuiderpark (NPRZ)	500	178	73	150	-77	249
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Noordrand Zuiderpark (NPRZ)	500	178	73	150	-77	249
Doel krediet: Toekenningen aan projecten in de openbare ruimte vanuit gebiedsontwikkelingsfonds						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	500	178	73			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	73			
Verkeersveiligheidsaanpak Centrum en omgeving	4.500	712	1.399	2.388	-989	2.389
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Verkeersveiligheidsaanpak Centrum en omgeving	4.500	712	1.399	2.388	-989	2.389
Doel krediet: Dit krediet is voor financiering van 18 straten 30km-zones en het programma veilige en gezonde straten (voorbereiding) binnen de ring (Centrum, Oude Westen, Nieuwe Westen, Middelland en Oude Noorden). Het doel is daarbij om het veiliger te maken voor fietsers en voetgangers in het centrum en de oude stadswijken, niet om alle auto's uit de stad te weren.						
Verantwoording: Er zijn werkzaamheden goedkoper uitgevallen dan begroot (Van Aerssenlaan 30 km). Daarnaast zijn er een aantal locaties opgeschoven in de tijd in verband met bereikbaarheid en koppeling van werkzaamheden (uitvoering Willem Buytenwech, Gedempte Zalmhaven, Bentinkclaan etc.).						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	4.500	712	1.399			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	1.399			
Fietsstraten ventwegen Maastunnelcorridor	400	119	138	281	-143	143

Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Fietsstraten ventwegen Maastunnelcorridor	400	119	138	281	-143	143
Doel krediet: Dit krediet is voor financiering het inrichten van de ventwegen van de Maastunnelcorridor als fietsstraten 'auto te gast'. Het is een voorbereidingskrediet.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	400	119	138			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	138			
Autoluw	1.000	1.388	195	0	195	-583
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Autoluw	1.000	1.388	195	0	195	-583
Doel krediet: Dit krediet is voor de financiering van het autoluw maken van het centrum en de wijken Oude Westen, Nieuwe Westen, Middelland en Oude Noorden. Het doel is daarbij om het veiliger te maken voor fietsers en voetgangers in het centrum en de oude stadswijken, niet om alle auto's uit de stad te weren.						
Verantwoording: Het krediet is overschreden, doordat er werkzaamheden bijgekomen zijn die vooraf niet waren voorzien (o.a. extra werkzaamheden aan de Jonkerfranstraat).						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	1.000	1.388	195			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	195			
Alexanderknoop (mobiliteitsfonds)	3.500	0	0	0	0	3.500
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Alexanderknoop (mobiliteitsfonds)	3.500	0	0	0	0	3.500
Doel krediet: Het realiseren van een mobiliteitshub in de Alexanderknoop (particuliere ontwikkeling met een publiek deel)						

Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024				
Realisatie		3.500	0	0				
Bijdragen van derden		0	0	0				
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	0				
Merwe Vierhavens (mobiliteitsfonds)		15.338	63	288	330	-42	14.988	
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Stedelijke ontwikkeling		1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690	
Merwe Vierhavens (mobiliteitsfonds)		15.338	63	288	330	-42	14.988	
Doel krediet: Het realiseren van vier mobiliteitsingrepen (gebiedsontsluitingswegen, nieuwe entrees, last mile voorzieningen en verbinding dakpark).								
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024				
Realisatie		15.338	63	288				
Bijdragen van derden		0	0	0				
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	288				
Rijnhaven (mobiliteitsfonds)		4.000	0	35	200	-165	3.965	
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Stedelijke ontwikkeling		1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690	
Rijnhaven (mobiliteitsfonds)		4.000	0	35	200	-165	3.965	
Doel krediet: Het realiseren van een betere bereikbaarheid van de metro en oversteekbaarheid Posthumalaan.								
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024				
Realisatie		4.000	0	35				
Bijdragen van derden		0	0	17				
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	18				
Verzamelkrediet Gebiedsontwikkeling 2023		10.480	366	1.048	2.758	-1.710	9.067	
Lopende investeringen per programma			Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling			1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Verzamelkrediet Gebiedsontwikkeling 2023			10.480	366	1.048	2.758	-1.710	9.067

Doel krediet: Krediet ten behoeve van gebiedsontwikkelingsprojecten							
Het krediet is gealloceerd naar projecten. Vanwege verschillende redenen, waaronder het verschuiven van werkzaamheden naar 2025 en verder, blijven uitgaven van een aantal projecten achterwege. Onder dit krediet veroorzaakt het project Herinrichting vitale kern/winkelcentrum Ambachtsplein een onderbesteding van € 400K en het project Zalmhaven een onderbesteding van € 300K ten opzichte van de raming. Daarnaast is prake op diverse projecten van kleine afwijkingen ten opzichte van de raming.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		10.480	366	1.048			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	1.048			
Getijdenpark Keilehaven	514	514	0	0	0	0	
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690	
Getijdenpark Keilehaven	514	514	0	0	0	0	
Doel krediet: Transformatie van de haven bekken van Keilehaven naar een Getijdenpark							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		514	514	0			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	0			
Urban Water Buffer (deel HvZ)	602	74	490	528	-39	39	
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling		1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Urban Water Buffer (deel HvZ)		602	74	490	528	-39	39
Doel krediet: Het plaatselijk beperken van de invloed van brak/zout water uit Nieuwe maas. Tegelijk invullen van wateropgave in dit deel van stad door het maken van een berging voor de opvang van hemelwater uit de omgeving. Het water in de berging wordt opgeslagen in een zoetwaterbel bij Ahoy en dat zoetwater wordt aangeboden aan Ahoy en Pathé als alternatief voor drinkwater. Daarnaast is er een optie dat het zoetwater kan worden benut voor het nabijgelegen zwembad bij het Zuidplein. De dekking is volledig geregeld door Realisatie							
Details		Initieel	Realisatie	Realisatie			

		bedrag	t/m 2023	2024			
Realisatie		602	74	490			
Bijdragen van derden		0	0	429			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	60			
Prgramma kleine kernen aanpak	22.700	241	2.274	4.250	-1.976	20.185	
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling		1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Prgramma kleine kernen aanpak	22.700	241	2.274	4.250	-1.976	20.185	
Doel krediet: Activiteiten in het kader van het Toeristisch Recreatief Ontwikkelperspectief (TROP) in de kleine kernen Pernis, Hoek van Holland, Heijplaat en Rozenburg.							
Als gevolg van vertraging in de planvormingsfase van enkele projecten is ook de start uitvoering van deze projecten fors verschoven. Daarmee wordt een groot gedeelte van de kosten waarschijnlijk pas in 2025 gemaakt ipv 2024. Daarnaast telt het programma Kleine Kernen meerdere projecten, waarbij de gezamenlijke som van kleine afwijkingen ook invloed hebben op de totale afwijking.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		22.700	241	2.274			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	2.274			
Herontwikkeling Tankstation 's Gravendijkwal	800	0	208	400	-192	592	
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling		1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Herontwikkeling Tankstation 's Gravendijkwal	800	0	208	400	-192	592	
Doel krediet: Het Tankstation aan de 's Gravendijkwal(kant EMC) wordt geamoveerd. Dit betekent dat er gesloopt, gesaneerd wordt waarna er kan worden heringericht.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		800	0	208			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	208			
Zero emissie zone Rotterdam	2.697	0	1.393	2.347	-954	1.304	
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie -	Restant krediet

					Raming 2024	
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Zero emissie zone Rotterdam	2.697	0	1.393	2.347	-954	1.304
Doel krediet: Dit krediet is voor het leveren van camera's, installatie, verkeersmaatregelen, kwaliteitscontrole, bebording en meer voor het realiseren van de zero emissie zones.						
Verantwoording: De voortgang van de zero-emissiezone in 2024 wijkt af van de oorspronkelijke planning. Dit betreft uitsluitend de investeringen, die worden doorgeschoven naar 2025 en in de begroting voor dat jaar anders geraamd. De onderbesteding is het gevolg van de oplevering van de zero-emissiezone, inclusief de borden en het handhavingssysteem met camera's, op 1 januari 2025. De bijbehorende uitgaven worden pas geboekt nadat de noodzakelijke controles en acceptatietesten zijn afgerond. Zodoende worden deze uitgaven geboekt in 2025.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	2.697	0	1.393			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	1.393			
Integrale aanpak Slinge IAS fysieke pijler	2.000	0	270	595	-325	1.730
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Integrale aanpak Slinge IAS fysieke pijler	2.000	0	270	595	-325	1.730
Doel krediet: Aanpak van basis op orde winkelgebied; aanpak panden (reglementen/beeldkwaliteitsplan) en buitenruimte.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	2.000	0	270			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	270			
Programma Veilige en gezonde straten	15.253	0	0	0	0	15.253
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Programma Veilige en gezonde straten	15.253	0	0	0	0	15.253
Doel krediet: Het college van B&W werkt in lijn met het coalitieakkoord 2022 – 2026 aan de invoering van meer 30 km/u wegen waar dat nodig en mogelijk is. Daarmee geeft het ook						

uitwerking aan het eind 2021 vastgestelde ambitiedocument (21bb14999) welke is opgesteld naar aanleiding van een door de gemeenteraad aangenomen motie 'Veilige Straten' (20bb17962). Een motie welke verzoekt om meer 30 km/u in te voeren in het belang van de verkeersveiligheid. Met deze aanvraag wordt investeringskrediet gevraagd voor het uitvoeren van het verlagen van de snelheid op 110 straten/straatdelen in Rotterdam en daarmee de verkeersveiligheid te verbeteren.

Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024		
Realisatie		15.253	0	0		
Bijdragen van derden		0	0	0		
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	0		

Verzamelkrediet Gebiedsontwikkeling 2024	10.790	0	6	547	-541	10.784

Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Verzamelkrediet Gebiedsontwikkeling 2024	10.790	0	6	547	-541	10.784
Doel krediet: Het krediet ten behoeve van gebiedsontwikkelingsprojecten						

Het krediet is gealloceerd naar projecten. Vanwege verschillende redenen, waaronder het verschuiven van werkzaamheden naar 2025 en verder, blijven uitgaven van een aantal projecten achterwege. Onder dit krediet vallen de nieuw toegekende projecten van het gebiedsontwikkelingsfonds. Ten laste van dit krediet zijn tot nu toe nog geen uitgaven gedaan voor deze projecten.

Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024		
Realisatie		10.790	0	6		
Bijdragen van derden		0	0	0		
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	6		

Uitvoeringsstrategie Spaanse Polder	2.500	0	0	0	0	2.500

Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Uitvoeringsstrategie Spaanse Polder	2.500	0	0	0	0	2.500
Doel krediet: Gebiedsaanpak Spaanse Polder draagt bij aan collegetarget behoud bedrijfsruimte.						

Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024		

Realisatie	2.500	0	0				
Bijdragen van derden	0	0	0				
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0				
Pleinweg Goereesestraat	1.860	0	485	360	125	1.375	
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling		1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Pleinweg Goereesestraat		1.860	0	485	360	125	1.375
Doel krediet: Het aanpassen van de ventwegen van de Pleinweg, extra waterberging, bereikbaarheid Hart van Zuid, de fietspadenstructuur, het park en het oorlogsmonument bij de Mijnsherenlaan.							
Project Pleinweg Goereesestraat wordt gefinancierd uit meerdere kredieten. Omdat deze bij start van de uitvoering nog niet volledig waren aangevraagd en deels niet tijdig administratief zijn ingeregeld, werden er in 2024 onevenredig veel kosten naar het investeringskrediet IP Pleinweg/ Goereesestraat geboekt. In 2025 zal er een correctie plaats vinden om de kosten die vorig jaar voor de overschrijding zorgden, weer af te boeken naar de andere medefinancieringskredieten.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		1.860	0	485			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	1.185			
Motie Winkelstraat om trots op te zijn	1.060	0	48	203	-155	1.012	
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling		1.284.408	514.633	87.085	119.374	-32.289	682.690
Motie Winkelstraat om trots op te zijn		1.060	0	48	203	-155	1.012
Doel krediet: Het veilig(er) en aantrekkelijk(er) inrichten van de winkelstraten Wolphaertsbocht, Crooswijkseweg en Slinge zodat het een aantrekkelijke, uitnodigende en groenere publieke ontmoetingsruimte wordt met meer ruimte voor de voetganger, fietser en passende voorzieningen.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		1.060	0	48			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	48			
Strategisch verwerven Kop van Homerus	2.500	0	0	1.500	-1.500	2.500	

Lopende investeringen per programma			Gevoteerd		Realisatie t/m 2023		Realisatie 2024		Raming 2024		Afwijking Realisatie - Raming 2024		Restant krediet	
Stedelijke ontwikkeling			1.284.408		514.633		87.085		119.374		-32.289		682.690	
Strategisch verwerven Kop van Homerus			2.500		0		0		1.500		-1.500		2.500	
Doel krediet: Via strategisch verwerven van gronden en panden Kop van Homerus worden aankopen gedaan ten behoeve van de ontwikkeling Kop van Homerus. Ter dekking van strategische aankopen en vestiging van voorkeursrecht is het voorliggende krediet benodigd														
De inzet op strategische verwervingen voor Kop van Homerus is in 2024 gestart maar heeft in 2024 nog niet tot daadwerkelijke aankopen geleid														
Details			Initieel bedrag		Realisatie t/m 2023		Realisatie 2024							
Realisatie			2.500		0		0							
Bijdragen van derden			0		0		0							
Netto investering (Rotterdams geld)			N.v.t.		N.v.t.		0							
Vorbereidingskosten planvorming buitenruimte		12.820	1.660		2.519		2.400		119		8.641			
Lopende investeringen per programma			Gevoteerd		Realisatie t/m 2023		Realisatie 2024		Raming 2024		Afwijking Realisatie - Raming 2024		Restant krediet	
Stedelijke ontwikkeling			1.284.408		514.633		87.085		119.374		-32.289		682.690	
Vorbereidingskosten planvorming buitenruimte			12.820		1.660		2.519		2.400		119		8.641	
Doel krediet: Vervangingsinvesteringen voor inrichting van concernhuisvestingslocaties, die zijn opgenomen in het IHP-CHV 2021-2030 met startdatum 2021 en 2022.														
Details			Initieel bedrag		Realisatie t/m 2023		Realisatie 2024							
Realisatie			12.820		1.660		2.519							
Bijdragen van derden			0		0		0							
Netto investering (Rotterdams geld)			N.v.t.		N.v.t.		708							
Veilig		4.050	946		812		472		340		2.291			
Handhavingssysteem Redline		1.700	0		0		0		0		1.700			
Lopende investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023		Realisatie 2024		Raming 2024		Afwijking Realisatie - Raming 2024		Restant krediet			
Veilig		4.050	946		812		472		340		2.291			
Handhavingssysteem Redline		1.700	0		0		0		0		1.700			
Doel krediet: Implementatie nieuw Handhavingssysteem.														
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023		Realisatie 2024									

Realisatie	1.700	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Control-room Bereikbaarheid en Veiligheid	525	0	0	0	0	525
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Veilig	4.050	946	812	472	340	2.291
Control-room Bereikbaarheid en Veiligheid	525	0	0	0	0	525
Doel krediet: Het verhuizen naar meer geschikte ruimtes en het moderniseren van de werkplekken van de control-rooms Bereikbaarheid en Veiligheid.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	525	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Ontwikkeling vakopleidingen Veiligheid	150	0	0	75	-75	150
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Veilig	4.050	946	812	472	340	2.291
Ontwikkeling vakopleidingen Veiligheid	150	0	0	75	-75	150
Doel krediet: Ontwikkeling van vakopleidingen voor centralisten en gamificatie voor cameratoezicht.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	150	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Taakapplicatie Stadszaken	1.500	946	708	397	311	-155
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Veilig	4.050	946	812	472	340	2.291
Taakapplicatie Stadszaken	1.500	946	708	397	311	-155
Doel krediet: Vervanging applicatie VIS, voor afhandeling vergunningen horeca en evenementen, alsmede het registreren van dossiers voor Ondernijning en interventies.						

Er zal in 2025 een ophoging van het krediet worden gevraagd van €1,0 mln, in 2024 is het oorspronkelijke krediet al overschreden met €155. Het systeem VIS is al enige tijd geleden vervangen door TASZ, maar TASZ wordt niet verder ontwikkeld en er worden ook geen koppelingen meer gebouwd. In plaats daarvan wordt een nieuw systeem Mendix ontwikkeld ter vervanging van VIS en TASZ, dat eind 2025 zal worden opgeleverd.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	1.500	946	708			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	708			
Crisis applicatie Meldkamer	175	0	104	0	104	71
Lopende investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Veilig	4.050	946	812	472	340	2.291
Crisis applicatie Meldkamer	175	0	104	0	104	71
Doel krediet: De crisis applicatie die gebouwd wordt door het Mendix team zorgt voor een uniform platform waarbinnen alle applicaties kunnen communiceren met elkaar.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	175	0	104			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	78			
Eindtotaal	5.236.100	1.776.898	459.839	630.314	-170.475	2.999.363

Afgeronde investeringen

Uit onderstaande tabel blijkt welke investeringen het afgelopen jaar zijn afgerond. Het gevoteerde krediet wordt afgesloten.

In de tabel is per krediet een beschrijving van het doel van het krediet, een verantwoording over de realisatie van het krediet en een overzicht met detailinformatie opgenomen. Per investering is hieronder meer detailinformatie te vinden door op de (i) knop te klikken.

Afgeronde investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024		Restant krediet
Veilig	2.030	1.709	0	0	0		321
Inrijbeperkende maatregelen	2.030	1.709	0	0	0		321
Afgeronde investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Veilig		2.030	1.709	0	0	0	321
Inrijbeperkende maatregelen		2.030	1.709	0	0	0	321
Doel krediet: Rotterdam is een aantrekkelijke en toegankelijke stad met verschillende uitgaansgebieden en grote evenementen waar veel publiek op af komt. Rotterdam moet echter door de aanslagen in recente jaren in verschillende Europese steden, extra alert zijn op locaties waar veel mensen bijeen komen. Het college wil deze locaties de nodige bescherming bieden door de fysieke weerbaarheid te vergroten. Uitgangspunt daarbij is dat Rotterdam een aantrekkelijke en toegankelijke stad blijft, en zoveel mogelijk bescherming biedt voor grote groepen mensen die in de stad uitgaan en recreëren.							
Krediet afsluiten, project gereed gemeld, krediet niet meer nodig.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		2.030	1.709	0			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	0			
Bestaande stad	9.195	8.570	0	331	-331		625
Gymlokalen Lekker Fit	5.900	5.614	0	0	0		286
Afgeronde investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Bestaande stad		9.195	8.570	0	331	-331	625
Gymlokalen Lekker Fit		5.900	5.614	0	0	0	286
Doel krediet: Dit krediet is beschikbaar gesteld om de doelen van het programma Lekker Fit te kunnen realiseren. Het gaat om een uitbreiding van het aantal gymlokalen.							
Krediet afsluiten, project gereed gemeld, krediet niet meer nodig.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		5.900	5.614	0			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	0			

Uitbreiding atletiekcomplex Langepad	850	519	0	331	-331	331	
Afgeronde investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Bestaande stad	9.195	8.570	0	331	-331	625	
Uitbreiding atletiekcomplex Langepad	850	519	0	331	-331	331	
Doel krediet: Uitbreiding naar een 8-baans atletiekbaan.							
Krediet afsluiten, project gereed gemeld, krediet niet meer nodig.							
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024				
Realisatie	850	519	0				
Bijdragen van derden	0	0	0				
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0				
Fundatievervanging kunstgrasveld vv de Spartaan	135	131	0	0	0	4	
Afgeronde investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Bestaande stad	9.195	8.570	0	331	-331	625	
Fundatievervanging kunstgrasveld vv de Spartaan	135	131	0	0	0	4	
Doel krediet: Vervangen van de lava/rubber fundatielaag tbv een nieuw kunstgras toplaag							
Verantwoording: Project is volledig afgerond. Krediet kan worden afgesloten.							
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024				
Realisatie	135	131	0				
Bijdragen van derden	0	0	0				
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0				
Aankoop opvanglocatie de Hille	2.310	2.306	0	0	0	4	
Afgeronde investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Bestaande stad		9.195	8.570	0	331	-331	625
Aankoop opvanglocatie de Hille		2.310	2.306	0	0	0	4
Doel krediet: De opvanglocatie aan de Lange Hilleweg 256 is in eigendom bij zorgpartij Antes en wordt al jaren verhuurd aan zorgpartij Centrum voor Dienstverlening (CvD). Ter versterking van haar liquiditeitspositie en ter uitvoering van haar beleid moet Antes het pand afstoten. Dat levert voor de gemeente en huurder grote onzekerheid op over het behoud van de opvanglocatie. Het pand is in gebruik als opvang (30 bedden nachtopvang, 60							

plaatsen dagbesteding en 29 plekken BW / sociaal pension). Het betreft een goede locatie voor deze functie voor nu en de toekomst.							
Verantwoording: Dit krediet kan worden afgesloten.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		2.310	2.306	0			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	0			
Stedelijke ontwikkeling	77.310	47.151	23	23	0	30.136	
Fietsenstalling Capelsebrug	975	626	0	0	0	349	
Afgeronde investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling		77.310	47.151	23	23	0	30.136
Fietsenstalling Capelsebrug		975	626	0	0	0	349
Doel krediet: Het verhogen van de capaciteit en het service-niveau van fietsenstalling Capelsebrug.							
De fietsenstalling is in 2021 opgeleverd en administratief volledig afgehandeld. Het krediet is daarom afgesloten.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		975	626	0			
Bijdragen van derden		352	352	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	0			
Vervanging Verkeersregelininstallaties 2018	4.812	4.770	0	0	0	42	
Afgeronde investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling		77.310	47.151	23	23	0	30.136
Vervanging Verkeersregelininstallaties 2018		4.812	4.770	0	0	0	42
Doel krediet: Dit krediet wordt ingezet voor het verwijderen of vervangen van diverse verkeersregelininstallaties op meerdere kruispunten na einde levensduur.							
Verantwoording: Het krediet is volledig gerealiseerd en ook de uitvoering van de administratieve afhandelingen zijn afgewikkeld. Het restant kredietbedrag kan vrijvallen en het krediet wordt afgesloten.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		4.812	4.770	0			

Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	0			
H6-weg Hoek van Holland fase 2	17.991	10.977	0	1	0		7.014
Afgeronde investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling		77.310	47.151	23	23	0	30.136
H6-weg Hoek van Holland fase 2		17.991	10.977	0	1	0	7.014
Doel krediet: Het krediet betreft de aanleg van de H6-weg, aansluitend op de Hoekse Lijn, waarmee Hoek van Holland een tweede (calamiteiten-) ontsluiting krijgt en het dorp wordt ontlast van verkeersdruk.							
Verantwoording: Het krediet is volledig gerealiseerd en ook de uitvoering van de administratieve afhandelingen zijn afgewikkeld. De realisatie is € 7,0 mln lager geworden. Dit bedrag kan vrijvallen. Het krediet wordt afgesloten.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		17.991	10.977	0			
Bijdragen van derden		6.068	6.068	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	0			
Fietsroutes (restant)	1.337	1.314	23	23	0		0
Afgeronde investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling		77.310	47.151	23	23	0	30.136
Fietsroutes (restant)		1.337	1.314	23	23	0	0
Doel krediet: Het krediet is bedoeld voor de gefaseerde aanleg van een klein deel van een aantrekkelijke fiets- en looproute voor recreatie en woon- en werkverkeer vanaf de A20 tot aan het centrum (volgens de door de gemeenteraad op 12 november 2015 aangenomen motie Rotte fietspad).							
Verantwoording: Het krediet is volledig gerealiseerd en ook de uitvoering van de administratieve afhandelingen zijn afgewikkeld. Het krediet wordt afgesloten.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		1.337	1.314	23			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	23			
Vervanging verkeersregelininstallaties 2019	3.900	3.885	0	0	0		15
Afgeronde investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet

Stedelijke ontwikkeling	77.310	47.151	23	23	0	30.136
Vervanging verkeersregelininstallaties 2019	3.900	3.885	0	0	0	15
Doel krediet: Dit krediet wordt ingezet voor het verwijderen of vervangen van diverse verkeersregelininstallaties op meerdere kruispunten na einde levensduur.						
Verantwoording: Het krediet is volledig gerealiseerd en ook de uitvoering van de administratieve afhandelingen zijn afgewikkeld. Het restant kredietbedrag kan vrijvallen en het krediet wordt afgesloten.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	3.900	3.885	0			
Bijdragen van derden	3	3	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Gebiedsontwikkeling Schiekadeblok	22.700	0	0	0	0	22.700
Afgeronde investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	77.310	47.151	23	23	0	30.136
Gebiedsontwikkeling Schiekadeblok	22.700	0	0	0	0	22.700
Doel krediet: Aankoop panden en gronden ten behoeve van ruimtelijke ontwikkeling Schiekadeblok.						
In 2024 is de grondexploitatie geopend en is dit krediet niet meer nodig. Aankopen en verwervingen vinden rechtstreeks op de grondexploitatie plaats.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	22.700	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Odeon	700	764	0	0	0	-64
Afgeronde investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	77.310	47.151	23	23	0	30.136
Odeon	700	764	0	0	0	-64
Doel krediet: Aankoop van kinderdagverblijf bij Odeon om woningbouwontwikkeling mogelijk te maken						
Het krediet kan afgesloten worden. De sloopwerkzaamheden zijn uitgevoerd.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			

Realisatie	700	764	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
SO GO Paviljoens Coolsingel	21.500	21.429	0	0	0	71
Afgeronde investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	77.310	47.151	23	23	0	30.136
SO GO Paviljoens Coolsingel	21.500	21.429	0	0	0	71
Doel krediet: Verwerving paviljoens Coolsingel 191-217 en Coolsingel 207-231						
Het krediet kan afgesloten worden. De sloopwerkzaamheden zijn uitgevoerd.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	21.500	21.429	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Fysieke Maatregelen Verkeersveiligheid 2016	3.395	3.385	0	0	0	10
Afgeronde investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Stedelijke ontwikkeling	77.310	47.151	23	23	0	30.136
Fysieke Maatregelen Verkeersveiligheid 2016	3.395	3.385	0	0	0	10
Doel krediet: Met dit krediet worden investeringen gedaan om fysieke maatregelen te treffen aan wegen om de verkeersveiligheid of –doorstroming te verbeteren, waaronder de aanpak van tien black spots per jaar.						
Verantwoording: Projecten voor het verbeteren van de verkeersveiligheidsmaatregelen waaronder blackspots zijn gerealiseerd. Het restant kredietbedrag kan vrijvallen en het krediet wordt afgesloten.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	3.395	3.385	0			
Bijdragen van derden	773	773	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Beheer van de stad	420.731	393.114	238	321	-83	27.379
Gemeentelijk rioleringsplan 2016-2020	61.075	52.328	0	0	0	8.747
Afgeronde investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet

Beheer van de stad	420.731	393.114	238	321	-83	27.379
Gemeentelijk rioleringsplan 2016-2020	61.075	52.328	0	0	0	8.747
Doel krediet: Dit krediet betreft de vervanging van oude (bestaande) kapitaalgoederen (vanuit Gemeentelijk Rioleringsplan 3), als gevolg van economische veroudering of slijtage.						
Dit krediet is overeenkomstig het GRP 3 besteed. Met het vaststellen van het Gemeentelijk Rioleringsplan 4 zijn er reeds nieuwe middelen beschikbaar gesteld voor de periode 2021-2025. Hierbij is reeds rekening gehouden met de benodigde middelen voor de periode 2021-2025.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	61.075	52.328	0			
Bijdragen van derden	11	11	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Schiebruggen CE-Markering	8.000	0	0	0	0	8.000
Afgeronde investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad	420.731	393.114	238	321	-83	27.379
Schiebruggen CE-Markering	8.000	0	0	0	0	8.000
Doel krediet: Realisering van CE-Markering van de Schiebruggen.						
Verantwoording: Het restant kredietbedrag kan vrijvallen en het krediet wordt afgesloten.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	8.000	0	0			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0			
Beweegbare objecten, modernisering, centralisering & CE-Markering	4.000	0	0	0	0	4.000
Afgeronde investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad	420.731	393.114	238	321	-83	27.379
Beweegbare objecten, modernisering, centralisering & CE-Markering	4.000	0	0	0	0	4.000
Doel krediet: Modernisering van de elektrotechnische installaties, ombouw naar afstandsbediening en realisering van CE-Markering van beweegbare bruggen en sluizen.						
Verantwoording: Het restant kredietbedrag kan vrijvallen en het krediet wordt afgesloten.						

Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		4.000	0	0			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	0			
Vervanging civiele kunstwerken	48.982	47.990	1	0	1	991	
Afgeronde investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad		420.731	393.114	238	321	-83	27.379
Vervanging civiele kunstwerken		48.982	47.990	1	0	1	991
Doel krediet: Dit gaat om het doorlopende krediet voor de uitvoering van noodzakelijke maatregelen aan stedelijke kapitaalgoederen, waaronder: - sluizen en beweegbare bruggen;- vervanging van de rijksmonumentale roltrappen van het Maastunnelcomplex;- bruggen, kademuren en glooiingen.							
Dit krediet is overeenkomstig het doel besteed. Het areaal van civiele kunstwerken vraagt specifieke kennis en planning waardoor de besteding marginaal afwijkt ten opzichte van het totaal gevoteerde budget. Met de vaststelling van de nota vervangingsinvesteringen is er voor de periode 2023-2026 nieuw budget toegekend om maatregelen aan civiele kunstwerken uit te voeren.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		48.982	47.990	1			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	1			
Openbare verlichting 2017-2022	11.979	12.676	2	161	-160	-698	
Afgeronde investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad		420.731	393.114	238	321	-83	27.379
Openbare verlichting 2017-2022		11.979	12.676	2	161	-160	-698
Doel krediet: Dit krediet is bedoeld voor de vervangingsopgave van lichtmasten en armaturen in de periode 2017-2020. Rotterdam hanteert voor lichtmasten een technische levensduur van 30 jaar. Na 30 jaar wordt het lichtontwerp van een straat herzien en worden masten eventueel vervangen.							
Dit investeringskrediet is overeenkomstig het doel ingezet waarmee lichtmasten en armaturen zijn vervangen. Met de vaststelling van de nota vervangingsinvesteringen zijn er middelen voor de periode 2023-2026 beschikbaar gesteld. Hiermee kan dit investeringskrediet worden afgesloten.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			

Realisatie		11.979	12.676	2			
Bijdragen van derden		27	27	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	2			
Assetbeheersysteem	1.015	108	0	0	0		907
Afgeronde investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad		420.731	393.114	238	321	-83	27.379
Assetbeheersysteem		1.015	108	0	0	0	907
Doel krediet: Voor het beheer van de stad is behoefte aan een nieuw integraal assetbeheersysteem (beheer van waardevolle bedrijfsmiddelen). Enerzijds komt deze behoefte voort uit het bereiken van het eind van de technische levensduur van een deel van de huidige assetbeheersystemen of uit het nog onder de oude legacy-omgeving draaien van het systeem. Anderzijds is de verwachting dat de overgang op één nieuw assetbeheersysteem de verdere invoering van de gebiedsgerichte aanpak en de integrale manier van beheren, sterk positief zal beïnvloeden. Bij het integraal beheer gebruiken alle afdelingen dezelfde systemen.							
Na onderzoek en analyse van beschikbare systemen is de voorbereiding opgestart voor de vervanging van het assetbeheersysteem. De vervanging staat gepland voor 2025 en 2026. Op basis van de gemaakte keuzes zal de financiering van het nieuwe systeem niet vanuit de investeringen plaatsvinden waardoor dit investeringskrediet afgesloten kan worden.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		1.015	108	0			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	0			
Blauwe verbinding fase 2	7.026	4.487	0	0	0		2.539
Afgeronde investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad		420.731	393.114	238	321	-83	27.379
Blauwe verbinding fase 2		7.026	4.487	0	0	0	2.539
Doel krediet: Dit krediet is bestemd voor de aanleg van de 'Blauwe Verbinding'. De Blauwe Verbinding is een recreatief bevaarbare route tussen het Zuiderpark in Rotterdam, het toekomstige landschapspark 'Het Buitenland' van Rhoon en de Zuidpolder in Barendrecht. Deze bijzondere verbinding zorgt ook voor schoon water, functioneert als een waterberging en legt een ecologische verbinding tussen de verschillende groengebieden in en rond de stad.							
De aanleg van de blauwe verbinding is gerealiseerd en de route is reeds officieel in gebruik. De passeringen van de Oldegaarde en Slinge in Rotterdam Charlois kunnen waarschijnlijk pas							

gerealiseerd worden als de wegconstructie van de wegen uitgevoerd moeten worden.

Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024		
Realisatie		7.026	4.487	0		
Bijdragen van derden		3.613	3.613	0		
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	0		
Begraafplaatsen en Crematorium 2016-2019	1.000	943	0	0	0	57

Afgeronde investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad		420.731	393.114	238	321	-83	27.379
Begraafplaatsen en Crematorium 2016-2019		1.000	943	0	0	0	57
Doel krediet: Volgens het beleidsplan Begraven en Cremeren 2016-2019 pleegt de gemeente noodzakelijke investeringen in voorzieningen op actieve begraafplaatsen en het crematorium. Dit krediet is bedoeld voor de restauratie van de aula van de monumentale begraafplaats in Crooswijk (de kapel is een rijksmonument). Verder bleek uit een inspectie dat de totale kapel voor renovatie in aanmerking moet komen. Dit betekent dat een gedeelte van de investering ook nodig zal zijn om het rijksmonument in het geheel te restaureren.							
Overeenkomstig het doel van dit investeringskrediet heeft de restauratie van de aula en de renovatie van de kapel plaatsgevonden.							

Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024		
Realisatie		1.000	943	0		
Bijdragen van derden		60	60	0		
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	0		

Bruggen en tunnels	33.925	33.796	0	0	0	129

Afgeronde investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad		420.731	393.114	238	321	-83	27.379
Bruggen en tunnels		33.925	33.796	0	0	0	129
Doel krediet: Dit krediet wordt ingezet om reeds bestaande kapitaalgoeden bij einde levensduur te vervangen of herstellen.							
Overeenkomstig het doel van het krediet heeft vervanging en/of herstel van bruggen en tunnels plaatsgevonden. Met de vaststelling van de nota vervangingsinvesteringen zijn er nieuwe investeringsmiddelen toegekend voor de periode 2023-2026.							

Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		33.925	33.796	0			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	0			
Thema vak natuur begraven op begraafplaats Hofwijk	1.384	1.311	0	0	0	73	
Afgeronde investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Beheer van de stad	420.731	393.114	238	321	-83	27.379	
Thema vak natuur begraven op begraafplaats Hofwijk	1.384	1.311	0	0	0	73	
Doel krediet: Dit krediet is bestemd voor de aanleg van een themavak natuurbegraven, om een nieuwe begraafmogelijkheid op begraafplaats Hofwijk te realiseren.							
Overeenkomstig het doel van dit krediet is er in Hofwijk een vak voor natuurbegraven gerealiseerd.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	1.384	1.311	0				
Bijdragen van derden	0	0	0				
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0				
Vervanging vrijval riolen	196.700	198.347	-3	0	-3	-1.644	
Afgeronde investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Beheer van de stad	420.731	393.114	238	321	-83	27.379	
Vervanging vrijval riolen	196.700	198.347	-3	0	-3	-1.644	
Doel krediet: Dit krediet is bestemd voor het in stand houden van een robuust rioolstelsel. Hiervoor is het nodig delen van het rioolstelsel te vervangen volgens het Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) 2016-2020. Hiermee voldoet het college aan doelstellingen en langetermijnvisie van Rotterdam om de stad duurzaam en klimaatbestendig in te richten, waterstromen te scheiden en de sponswerking van de buitenruimte te benutten.							
Dit krediet heeft betrekking op de rioolvervanging overeenkomstig het GRP3 gedurende de periode 2016-2020. Met het vaststellen van het GRP4 is er voor de periode 2021-2025 inzichtelijk gemaakt welke investeringsmiddelen er benodigd zijn. Deze begrotingsmiddelen zijn eveneens aangevraagd en toegekend.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	196.700	198.347	-3				

Bijdragen van derden			8.270	8.270	0		
Netto investering (Rotterdams geld)			N.v.t.	N.v.t.	-3		
Investeringskrediet Groen 2019 - 2022	27.362	28.144	2	0	2	-784	
Afgeronde investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad		420.731	393.114	238	321	-83	27.379
Investeringskrediet Groen 2019 - 2022		27.362	28.144	2	0	2	-784
Doel krediet: Het investeringskrediet is bedoeld voor alle te activeren investeringsuitgaven die in de periode 2019-2022 voor de asset 'Groen' worden gedaan.							
Dit investeringskrediet is overeenkomstig het doel ingezet voor investeringen in het Rotterdamse groen gedurende de periode 2019-2022. Met de vaststelling van de nota vervangingsinvesteringen zijn er voor de periode 2023-2026 nieuwe investeringsmiddelen aangevraagd. Ten opzichte van het totale investeringskrediet is er sprake van een geringe overschrijding. Doordat projecten integraal worden uitgevoerd worden projecten steeds groter, waarbij groen en vergroening belangrijke ontwikkelingen zijn. Daarnaast wordt er ook singulier groen werkt uitgevoerd (beplanting, bomen, en bosplantsoen), waardoor projecten sneller uitgevoerd kunnen worden.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie		27.362	28.144	2			
Bijdragen van derden		130	130	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	2			
Investeringskrediet Water 2019 - 2022	9.750	5.532	1	0	1	4.217	
Afgeronde investeringen per programma		Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet
Beheer van de stad		420.731	393.114	238	321	-83	27.379
Investeringskrediet Water 2019 - 2022		9.750	5.532	1	0	1	4.217
Doel krediet: Het investeringskrediet is bedoeld voor alle te activeren investeringsuitgaven die voor de asset "Water" in de periode 2019-2022 worden gedaan.							
Overeenkomstig het doel van het krediet hebben er maatregelen aan oppervlaktewater plaatsgevonden. Na nadere inspecties van duikers bleek vervanging in de periode 2019-2022 toch niet volledig benodigd. Dit verklaart met name de onderbesteding van dit investeringskrediet. Met de vaststelling van de nota vervangingsinvesteringen zijn er nieuwe investeringsmiddelen toegekend voor de periode 2023-2026 waardoor dit investeringskrediet wordt afgesloten.							
Details		Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			

Realisatie		9.750	5.532	1			
Bijdragen van derden		0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)		N.v.t.	N.v.t.	1			
Investeringskrediet Spelen 2019 - 2022	7.373	6.586	48	0	48	739	
Afgeronde investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Beheer van de stad	420.731	393.114	238	321	-83	27.379	
Investeringskrediet Spelen 2019 - 2022	7.373	6.586	48	0	48	739	
Doel krediet: Het investeringskrediet is bedoeld voor alle te activeren investeringsuitgaven die in de periode 2019-2022 voor de asset "Spelen" worden gedaan.							
Overeenkomstig het doel van het krediet hebben er maatregelen aan diverse speelobjecten plaatsgevonden. Met de vaststelling van de nota vervangingsinvesteringen zijn er nieuwe investeringsmiddelen toegekend voor de periode 2023-2026 waardoor dit investeringskrediet wordt afgesloten.							
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024				
Realisatie	7.373	6.586	48				
Bijdragen van derden	0	0	0				
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	48				
Werkplaatssysteem Vervoer & Materieel	1.000	866	0	0	0	134	
Afgeronde investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Beheer van de stad	420.731	393.114	238	321	-83	27.379	
Werkplaatssysteem Vervoer & Materieel	1.000	866	0	0	0	134	
Doel krediet: Nieuw software systeem (Combipac) ten behoeve van de werkplaatsen, ter vervanging van het huidige systeem (Dolas).							
Het nieuwe software systeem ten behoeve van de werkplaatsen, ter vervanging van het oude systeem is gerealiseerd en in gebruik genomen.							
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024				
Realisatie	1.000	866	0				
Bijdragen van derden	0	0	0				
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	0				
Vangststelsel Keilehaven	160	0	188	160	28	-28	
Afgeronde investeringen per programma	Gevoteerd	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Raming 2024	Afwijking Realisatie - Raming 2024	Restant krediet	
Beheer van de stad	420.731	393.114	238	321	-83	27.379	

Vangstysteem Keilehaven	160	0	188	160	28	-28
Doel krediet: Aanschaf van een vuil- vangstysteem						
Krediet afsluiten, project gereed gemeld, krediet niet meer nodig.						
Details	Initieel bedrag	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024			
Realisatie	160	0	188			
Bijdragen van derden	0	0	0			
Netto investering (Rotterdams geld)	N.v.t.	N.v.t.	188			
Eindtotaal	509.267	450.544	261	676	-415	58.461

Jaarstukken 2024

Klimaat

Paginanummer in website: 200

Klimaat

De gemeente werkt aan zowel de energietransitie als aan de transitie naar een circulaire economie en tegelijkertijd creëren we een gezonde en klimaatbestendige leefomgeving. Deze vier ambities zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en versterken elkaar in de uitvoering. Zo werken we aan goede groei van de stad en creëren we een robuust pad naar een gezond, groen en schoon Rotterdam met een duurzame toekomst. In deze paragraaf verantwoorden we onze integrale inspanningen en transitiebudgetten voor duurzaamheid. In de begrotingsprogramma's verantwoorden we de inspanningen en targets.

Wat willen we bereiken?

Samenwerking met en stimuleren van de verduurzaming van de stad

Om onze klimaatdoelen te halen, hebben we de inzet van de hele stad nodig. De afgelopen periode zijn veel initiatieven ontwikkeld, netwerken ontstaan en afspraken gemaakt. Nu is het van belang meer naar uitvoering en opschaling te gaan. Hier willen we samen met de partners en de Rotterdamse samenleving de schouders onder zetten.

- De focus komt te liggen op de uitvoering en opschaling
- We trekken samen op in lobby richting het Rijk en de EU
- We blijven stevig sturen op CO2 impact, waarbij DCMR jaarlijks monitort op effect (terugkijkend) en op doorrekenen van de targets: liggen er voldoende plannen en ambities om de lange termijn doelen te halen. Integratie met doelstellingen rondom ketenimpacts (scope 3) en daarmee de grondstoftransitie is noodzakelijk om klimaatdoelstellingen te halen.

We betrekken bewoners in het verduurzamen van de stad

Rotterdammers weten wat zij zelf kunnen doen om een bijdrage te leveren aan het verduurzamen van hun leefomgeving en dus de stad. We ondersteunen effectieve bewonersinitiatieven waar nodig en mogelijk en laten hun stem meewegen in onze besluitvorming bijvoorbeeld via het Burgerberaad.

Stimuleren verduurzaming stad en haven door het Duurzaamheidstransitiebudget en het Energietransitiefonds

We willen de juiste innovaties in de regio versnellen en zo het verdienvermogen voor de stad en de werkgelegenheid voor Rotterdammers bevorderen. En het mogelijk maken dat VvE's, kleine bedrijven, maatschappelijke organisaties en woningeigenaren voldoende en juiste financieringsmogelijkheden hebben voor het verbeteren en verduurzamen van hun panden.

Het goede voorbeeld geven door een duurzame bedrijfsvoering

Rotterdam is een betrouwbare, geloofwaardige en inspirerende gemeente. Daarom geven we zelf het goede voorbeeld en zijn we transparant over wat we zelf doen op het gebied van duurzaamheid. Want goed voorbeeld doet goed volgen. We stellen prioriteiten en richten onze aandacht op onderdelen waar we het grootste verschil kunnen maken op het gebied van energiebesparing, CO2-reductie en grondstoffenreductie in onze bedrijfsvoering én in de keten. Daarnaast benutten we kansen voor synergie tussen verschillende initiatieven.

We maken jaarlijks ons energieverbruik en CO2-uitstoot openbaar, rapporteren over de maatregelen, communiceren intern en extern over ons interne verduurzamingsbeleid en nemen actief deel aan keteninitiatieven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samenwerking met en stimuleren van de verduurzaming van de stad

Voor elke sector uit het landelijke Klimaatakkoord zijn doelen geformuleerd. Per sector werken we samen met onze partners een aanpak uit om de CO2 reductiedoelstellingen te halen. Ook maken we afspraken over de uitvoering. De gemeente coördineert de voortgang van de uitvoering en monitort het effect op de doelstellingen.

- We betrekken de verschillende sectoren, zoals de Haven en Industrie, Circulair, de gezondheidszorg bij de opgave.
- De gemeente maakt een concreet actieprogramma voor circulair en werken hierin nauw samen met de partners in de stad. De tafel richt zich vooral op voedselconsumptie, textiel, elektronica en verpakkingen.

We betrekken bewoners in het verduurzamen van de stad

We organiseren een Rotterdams Burgerberaad voor het klimaat: een gelote groep Rotterdammers wordt gevraagd welke klimaatmaatregelen zij voorstellen om de klimaatdoelen voor 2030 te realiseren. In 2024 is het eerste Burgerberaad georganiseerd en zijn de eerste plannen voorgelegd aan de Raad.

Stimuleren verduurzaming stad en haven door het Duurzaamheidstransitiebudget en het Energietransitiefonds

We vormen een Duurzaamheidstransitiebudget (DTB) van €100 mln. Het fonds wordt ingezet voor het versnellen van innovatie, het bevorderen van het verdienvermogen en werkgelegenheid, de vergroening van de Rotterdam, het verduurzamen van de energie-opwekking, de transitie naar een circulaire economie voor Rotterdam. Daarnaast willen we ook het energiegebruik van bewoners en ondernemingen reduceren, als ook dat van de gemeente zelf. We investeren in projecten met de hoogste reductie van uitstoot van schadelijke stoffen per bestede euro en de grootste vermindering van de afhankelijkheid van fossiele bronnen.

We zetten het Energietransatiefonds (ETF) voort in samenwerking met Innovation Quarter en ondersteunen hiermee de financiering van innovatieve bedrijven en grote duurzame projecten die bijdragen aan de Rotterdamse energietransitie en circulaire economie. De middelen van het Energietransatiefonds worden revolverend ingezet, via leningen of aandelenkapitaal. We streven ernaar om ten minste drie deals per jaar af te sluiten, die nauw aansluiten bij onze doelen voor de energie- en grondstoffentransitie. Daarbij dienen deze projecten/investeringen bij te dragen aan nevendoelen, zoals werkgelegenheid en milieu. Daarnaast verstrekken we energietransitieleningen voor verduurzaming en verbetering van panden aan VvE's, kleine bedrijven, maatschappelijke organisaties en woningeigenaren. Dit doen wij samen met Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting.

Het goede voorbeeld geven door een duurzame bedrijfsvoering

We geven het goede voorbeeld als gemeentelijke organisatie. Daarbij richten we onze aandacht op processen binnen onze bedrijfsvoering waar we het grootste verschil kunnen maken. De verantwoording over de doelstellingen en afspraken vindt plaats via diverse programma's:

- Meerjarenplan 'Op weg naar een emissie loos wagenpark' (2030)
- Energiebesparing gemeentelijke vastgoedportefeuille en concernhuisvesting
- Energiebesparing assets openbare ruimte (gemaal van de toekomst, led transitie openbare verlichting e.d.)
- Verschoning zakelijke reizen (mobiliteitspas)
- Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI)
- We richten een stuurcyclus in op basis van het 'Plan, Do, Check, Act'-principe (PDCA-cyclus) volgens de CO2-Prestatieladder, zodat een systeem ontstaat waarbij sprake is van continue verbetering. We starten met het in kaart brengen van de CO2 voetafdruk van ons eigen energie en brandstoffenverbruik en de zakelijke kilometers. En we maken een actieplan energiebesparing voor het gehele concern (aansluiten bij de landelijke Rijksoverheid campagne 'Zet ook de knop om'). Beide publiceren we op onze website. Het systeem wordt jaarlijks getoetst door een externe audit
- We verbreden onze scope naar ketenemissies van gemeentelijke opdrachten en projecten. Onze focus ligt op activiteiten en sectoren met de grootste uitstoot én potentiële invloed van de gemeente om een reductie-aanpak door te voeren.

Prestatie-indicatoren

- CO2-bewust certificaat niveau 4 behaald (2024).
- Behalen van CO2-bewust certificaat niveau 5 is gepland 2025.

Voortgang 2024

Stadsbrede verduurzaming en het goede voorbeeld

Als eerste G4 gemeente klommen we een niveau hoger op de CO2 Prestatieladder, een mooie stap in energiemangement en CO2-reductie van de gemeentelijke bedrijfsvoering. Op 21 maart 2024 werd het CO2 Bewust Certificaat Niveau 4 uitgereikt door de auditor (TUV Nord) en Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden en Ondernemen (SKAO). De ladder bestaat uit 5 niveaus. Hoe hoger op de ladder, hoe meer de activiteiten op het gebied van CO2-uitstoot zijn geborgd binnen de organisatie en in de keten of sectoren waarin de gemeente actief is. De Concerndirectie besloot om de monitoring op prestatie-indicatoren binnen de gemeentelijke bedrijfsvoering onderdeel te maken van de sturingsgesprekken met de clusters.

In het kader van de 100 Climate Neutral- en Smart Cities-missie wordt er met andere missiesteden en het Rijk samengewerkt om de energietransitie te versnellen. Met een nieuwe Europese Commissie én een nieuw kabinet proberen we op verschillende manieren aandacht te vragen voor de noodzaak om Europees beleid beter aan te laten sluiten bij de opgave waar specifiek steden voor staan.

Rotterdamse klimaataanjagers

De Rotterdamse Klimaataanjagers (RKA) verbinden partijen en netwerken in Rotterdam en motiveren hen om samen te werken aan de energie- en grondstoffentransitie in de sectoren Zorg, Bouw, Haven en Industrie en Circulair. Ze kijken waar in deze sectoren versnellingskansen liggen, koppelen deze partijen aan de gemeente, nemen waar mogelijk belemmeringen weg en helpen ketensamenwerking en slagkracht op verduurzaming van de sector te vergroten.

Mede door de inzet van de aanjagers is in 2024 het volgende behaald:

- Een intentieverklaring ondertekend voor de nieuwe City Deal Toekomstbestendige Gebiedsontwikkeling. Doel: gebieden duurzaam, betaalbaar en met snelheid te ontwikkelen. Mét oog voor natuur, klimaatadaptatie en sociale cohesie;
- Is door Rotterdam de Green Deal Duurzame zorg 3.0 ondertekend;
- Is er een bijeenkomst "Samen aan de slag voor een (meer) inclusieve energietransitie" i.s.m. de number 5 foundation, Deltalinqs en de gemeente Rotterdam georganiseerd. Krijgt vervolg in 2025;

- Is er een [Duurzaamheidscongres](#) georganiseerd in samenwerking met MKB Rotterdam Rijnmond waar 180 MKB-ers aan deel hebben genomen;
- Kennis en netwerk beschikbaar gesteld voor het [burgerberaad klimaat](#) en zijn er expertsessies op de vier kennisgebieden georganiseerd;
- Het [Plan van aanpak Duurzaam Doorbouwen](#) gelanceerd;
- Is de CO2-reductie vertaalt naar gezondheidswinst wat een zestal van de grootste ziekenhuizen van Rotterdam moet stimuleren om te verduurzamen op het gebied van mobiliteit.
- En is er een [bijeenkomst over circulaire scheepvaart](#) georganiseerd.
- Is in samenwerking met een zestal apothekers een proef succesvol afgerond waarbij overtollig ingeleverde medicijnen door medewerkers van Roteb worden opgehaald en ingeleverd bij het milieupark. In 2025 wordt onderzocht of dit breder kan worden uitgerold.

Energietransitiefonds Rotterdam

In 2024 zijn er vijf investeringen gedaan door het ETF-R, waarmee het fonds zijn jaarlijkse doelstelling heeft behaald. Het betreft investeringen in de volgende bedrijven:

- Beryl (plasticrecycling naar industriële wax)
- Pryme (chemische recycling van plasticafval)
- Zepp Solutions (waterstofoplossingen voor transport)
- Vertoro (productie van biobased brandstoffen en chemicaliën)
- Value Maritime (carbon capture technologie voor scheepvaart)

In 2024 is de geplande evaluatie van het ETF-R uitgevoerd door uitvoeringsbureau Rebel. Deze evaluatie richtte zich op de doelstelling, governance, beheer en financiën van het fonds. Het evaluatierapport, dat in juli werd opgeleverd, heeft geleid tot de ontwikkeling van een Afsprakenkader in samenwerking met InnovationQuarter (IQ) en de Raad van Commissarissen (RvC). In dit document zijn de handelingsperspectieven uit de evaluatie uitgewerkt tot concrete afspraken tussen alle betrokken partijen om het fonds verder te versterken.

In 2025 zullen we, samen met IQ en de RvC, overgaan tot de uitvoering van dit Afsprakenkader. Naar verwachting zullen de belangrijkste wijzigingen aan het fonds in Q2 zijn doorgevoerd.

Rotterdams burgerberaad klimaat

In 2024 kregen 10.000 Rotterdammers een uitnodiging om mee te doen aan het burgerberaad klimaat. Hierop meldden 358 mensen zich aan. Uit deze groep werd een representatieve groep van 117 Rotterdammers geloot. Zij hebben nagedacht over de vraag: "Wat moet Rotterdam doen om de klimaatdoelen te halen?"

In zes bijeenkomsten heeft het burgerberaad elkaar leren kennen, het thema leren kennen en zijn ze via experts en excursies in de stad gaan leren over klimaat en duurzaamheid. Daarna hebben ze conceptadviezen geformuleerd die zijn getoetst op haalbaarheid en uitvoerbaarheid door een ambtelijke commissie. Ook zijn ze het gesprek met de stad aangegaan middels de Zomergesprekken en konden Rotterdammers hun ideeën delen via mijnRotterdam. Alle opgedane kennis en inzichten hebben geleid tot een eindrapport met adviezen, dat in oktober is overhandigd aan de wethouder.

Het eindrapport bestaat uit 22 adviezen, waarvan er 10 een meerderheid van het burgerberaad kregen, en worden aangeboden aan de gemeenteraad om te worden uitgevoerd.

Na overhandiging van de adviezen is een kerngroep van ambtelijke actiehouders samengekomen om na te denken over de uitvoering van de adviezen. Deze adviezen zullen bij akkoord van de gemeenteraad uitgevoerd worden in 2025. Hierbij zal een monitorgroep, bestaande uit oud burgerberaad deelnemers, het proces van uitvoering kritisch blijven volgen.

Duurzaamheidstransitiebudget

Het Duurzaamheidstransitiebudget (DTB) is in januari 2023 gestart en is de opvolger van het Energietransitiebudget (ETB). Voor de periode 2023 tot en met 2026 is vanuit het Coalitieakkoord €100 miljoen beschikbaar gesteld voor het DTB. Van enkele ETB-projecten lopen er kosten door.

Enkele succesvolle projecten in 2024 zijn:

- Duurzaam ondernemen in het kader van een toekomstbestendig MKB, waarmee met het aanbieden van duurzaamheidsvouchers voor MKB-ondernemers deze op praktische wijze ontzorgd worden met advies over verduurzamingsmaatregelen.
- Zero Emissie Zone (ZES), waarbij de voorbereidingen zijn getroffen om op 1 januari 2025 de ZES in te voeren. Hierbij moeten vanaf 2025 alle nieuwe zakelijke bestel- en vrachtwagens in deze ZES-zone uitstootvrij zijn.
- Het burgerberaad klimaat waar na zes bijeenkomsten een advies is opgeleverd om concrete projecten uit te werken en uit te voeren. In 2025 wordt naast het geven van adviezen actief aan de slag gegaan met de implementatie hiervan in samenwerking met de monitorgroep.

Een aantal projecten heeft in 2024 langer de tijd nodig gehad om op te starten en op stoom te komen, vanwege personele capaciteitsproblemen en dat er een langere voorbereidingstijd nodig bleek. Zo bleek dit laatste het geval voor onder meer het opstellen van subsidieregelingen, waaronder voor walstroom, het versnellen van emissie loze taxivoertuigen en de voucherregeling flex scans netcongestie. De middelen die in het opstartjaar niet gebruikt worden, worden in de opvolgende uitvoeringsjaren benut, want de opgave en doelstellingen zijn ongewijzigd.

Een ander project is circolab maritime waar voor de samenwerkingsovereenkomst meer tijd nodig was en de uitvoering hierdoor opschuift.

Fondsbeheer monitort structureel op de besteding van de DTB-projecten om strak te sturen op de financiën en resultaten. Over alle projecten wordt periodiek gerapporteerd over de voortgang op resultaten en realisatie.

Het college heeft besloten om voor 3 projecten in de ronde van juni 2024 financiering voor de komende jaren uit het DTB toe te kennen. Het betreft de volgende projecten:

- Waterstof (extra middelen toegekend)
- Duurzaamheid IHP Sport
- Klimaatacademie en ParisProof-tuin Schiehaven-Noord

In oktober 2024 heeft de laatste DTB-ronde plaatsgevonden waarover in Q1 2025 door het college besluitvorming plaats zal vinden.

Rotterdam Circulair

Een groot deel van de CO₂-uitstoot in Rotterdam wordt veroorzaakt door het gebruik van grondstoffen en materialen. Daarom zoekt de gemeente manieren om slimmer en duurzamer met grondstoffen en materialen om te gaan. Door minder grondstoffen te gebruiken en deze beter, langer en opnieuw toe te passen, werkt de gemeente toe naar een volledig circulaire economie in 2050. Dit draagt bij aan een groener en duurzamer Rotterdam. En aan een stad die gezonder en schoner is, en economisch veerkrachtiger.

Enkele voorbeelden van projectresultaten in 2024:

- In Reyeroord opende in september een eerste circulair projectdepot, waar gebruikte materialen uit de openbare ruimte worden opgeslagen, zodat ze op een later moment opnieuw kunnen worden gebruikt. Met de kennis en ervaring die we opdeden in het project willen we in de komende jaren nog een of meer stedelijke opslagplaatsen voor (bouw)materialen ontwikkelen.
- In maart 2024 opende op het terrein van de circulaire materialenbank een bokashihoop. Bokashi is een bodemverbeteraar die gemaakt wordt van gefermenteerd organisch materiaal, zoals bladafval. Uit experimenten blijkt dat het relatief eenvoudig is om met bokashi de kwaliteit van de bodem te verbeteren. En een gezondere bodem draagt niet alleen bij aan circulariteit, maar ook aan biodiversiteit, vergroening en klimaatadaptatie.
- In samenwerking met Rotterdamse opleidingen startte we met de Microfactory, waar studenten van mode-opleidingen circulair leren ontwerpen. Een groep studenten kreeg de officiële opdracht van KPN om oude monteurskleding een nieuw leven geven. Het bedrijf was zo enthousiast over de uitvoering, dat het gelijk een mega-order plaatste. Met hulp van Oxious Talent Factory wordt de productie van familiedekens en koffiebekers uitgeoefend.
- Afgelopen november leverden we de eerste gemeentelijke MVOI-actieplannen op (Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen), met circulair als een van de 7 MVOI-thema's. In de plannen wordt bijvoorbeeld gestuurd op levensduurverlenging, lagere milieu-impact of reductie van benodigde materialen die de gemeente inkoopt.
- De Afrikaanderwijk Coöperatie opende in 2024 het Grondstoffenstation, waar hergebruik en recycling door de marktondernemers op het Afrikaanderplein centraal staan. Het Grondstoffenstation vergroot bovendien het circulair bewustzijn van de bezoekers, bewoners en ondernemers. Zo wordt in 2025 de 'circulaire wijkhub' toegevoegd, waar bewoners terecht kunnen voor workshops en andere activiteiten. Daarnaast is het gebouw zelf volledig uit restmaterialen gebouwd, waarmee het de Rotterdamse Architectuurprijs won.

Jaarstukken 2024

Lokale heffingen

Lokale heffingen

Beleid

Inwoners en ondernemers in Rotterdam betalen lokale heffingen. Hiermee dragen zij bij aan het welzijn, de leefbaarheid en voorzieningen in onze stad. Deze lokale heffingen zijn een belangrijk onderdeel van de inkomsten van de gemeente.

Belastingheffing is een ingrijpende bevoegdheid van overheden in relatie tot de belastingbetalers. Dat vraagt om helderheid over de besteding van het belastinggeld, maar evenzeer om een correcte benadering van de belastingbetaler. Voor de relatie overheid - belastingbetaler gelden de volgende uitgangspunten:

- Rechtmatigheid
- Rechtszekerheid
- Rechtsgelijkheid
- Doelmatigheid
- Doeltreffendheid

De Kadernota Lokale Lasten 2022-2026 beschrijft zowel de vertaling van de uitgangspunten uit het coalitieakkoord 'Eén Stad', als het Rotterdamse beleid op het gebied van lokale heffingen. De Kadernota geeft antwoord op vragen als: welke lokale lasten worden in Rotterdam geheven, op grond waarvan, wie betalen deze lasten, wat zijn de opbrengsten, en welke beleidsuitgangspunten gelden hierbij. Daarmee stelt de gemeenteraad de kaders voor het door het college te voeren lokale lastenbeleid voor de komende jaren vast. En daarover legt het college periodiek verantwoording af richting raad. Vanwege wijzigingen in wet- en regelgeving en beleid is de kadernota tijdens de begrotingsbehandelingen herzien en opnieuw vastgesteld door de gemeenteraad.

Bij de begrotingsbehandelingen van 2025, afgelopen november, heeft de gemeenteraad besloten om de Kadernota op een aantal onderwerpen te herzien. Bijvoorbeeld de wijze waarop de kostendekkenheid wordt berekend en het voornemen dat de gemeenteraad jaarlijks de belastingverordening logiesbelasting cruiseschepen vaststelt. Hiermee is de Kadernota licht gewijzigd. De financiële uitgangspunten zijn niet veranderd.

Inkomsten

De totale opbrengsten uit de heffing van gemeentelijke belastingen in 2024 bedraagt € 822 mln. In onderstaande tabel staat een specificatie van de opbrengsten van de belangrijkste belasting- en heffingssoorten.

In onderstaande tabel staat een specificatie van de opbrengsten van de belangrijkste belasting- en heffingssoorten:

Belangrijkste inkomsten lokale heffingen	Bijgest. Begroting2024	Realisatie2024	Afwijking
Onroerende zaakbelasting	347.556	354.135	6.579
Logiesbelasting	15.515	15.522	7
Reclame- en precariobelasting	15.338	15.786	448
Algemene parkeerbelasting	156.901	153.628	-3.273
Leges omgevingsvergunningen	19.444	16.308	-3.137
Rioolheffing	107.080	106.948	-131
Bedrijfsreinigingsrecht	5.099	5.345	246
Afvalstoffenheffing	119.098	119.039	-59
Totaal	786.030	786.710	680

Kostendekkendheid tarieven

Op grond van het [Besluit Begroten en Verantwoorden provincies en gemeenten](#) (BBV) stelt de raad de programma's vast exclusief de overhead. Daarnaast stelt de raad het bedrag aan overhead vast en de wijze van doorbelasting van deze overhead in die gevallen waarin een integrale kostprijs een rol blijft spelen ten aanzien van taken/activiteiten en samenhangende diensten waarvoor de gemeente maximaal kostendekkende tarieven mag hanteren. Het niet maximaal toerekenen van deze overheadkosten zou – ongewenst – een begrotingstekort veroorzaken. Het BBV schrijft geen methode van kostentoe rekening voor; wel dat deze methode toegelicht, consistent toegepast en door de raad vastgesteld moet worden. Met het vaststellen van de Kadernota Lokale Lasten door de raad wordt deze methode vastgesteld. Daarmee wordt voor deze collegeperiode vastgesteld welke kostencomponenten aan welke tarieven toegerekend worden en welke niet.

In het BBV wordt bepaald dat uit de begroting moet blijken hoe de tarieven worden berekend en welke (beleids-)keuzes bij de berekening ervan worden gemaakt (artikel 1, onderdeel G). Daarom wordt in de paragraaf Lokale Heffingen opgenomen hoe bij de berekening van tarieven voor leges en heffingen bewerkstelligd wordt dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten (inclusief overheadkosten) niet overschrijden en welke uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd. Deze BBV-bepaling geldt overigens alleen voor tarieven waarvoor uitsluitend maximaal kostendekkende tarieven mogen worden geheven (zoals riool- en afvalstoffenheffing, leges publiekszaken, lijkbezorgings-rechten en omgevingsvergunningen) en niet voor algemene belastingen (waaronder OZB, precario- en reclamebelasting, precario standplaatsen, liggeld woonschepen en parkeerregulering en -belastingen).

De kostendekkendheid wordt berekend op basis van de methode die vastgesteld is in de Kadernota Lokale Lasten 2022-2026. De realisatiecijfers over heffingsjaar 2024 worden daarbij afgezet tegen de begrote cijfers uit de primaire begroting 2024 die de gemeenteraad in november 2023 heeft vastgesteld. Deze begrotingscijfers gelden namelijk als onderbouwing van de geraamde kostendekkendheid van de, bij primaire begroting, vastgestelde verordeningen 2024. Per verordening wordt de gerealiseerde kostendekkendheid toegelicht aan de hand van de totaal begrote en totaal gerealiseerde kosten en baten toegeschreven aan de tarieven 2024.

Naam verordening	Verordening 2024	Realisatie 2024
Algemene legesverordening	87%	74%

Naam verordening	Verordening 2024	Realisatie 2024
Algemene legesverordening	87%	74%

Berekening kostendekkendheid Algemene legesverordening		
Personeelskosten	6.907	6.677
Specifieke automatiseringskosten	208	239
Materiële kosten	2.012	933
Overhead (eigen cluster)	914	846
Overhead (concern)	3.002	2.900
Totale kosten	13.069	11.595
Opbrengst heffingen	11.355	8.600
Dekkingspercentage	87%	74%
Toelichting verschil begrote kosten 2024 en gerealiseerde kosten 2024:	De gerealiseerde materiële kosten zijn lager dan begroot. Dit komt doordat deze afnemen in verschillende hoofdstukken van de Algemene legesverordening. Het grootste effect van deze daling wordt veroorzaakt doordat er minder materiële kosten gemaakt zijn voor hoofdstuk 9 'leges leidingen'. Daarnaast heeft bij de Eerste Herziening 2024 een correctie plaatsgevonden van de materiële kosten van hoofdstuk 8 'dienstverlening stadsarchief' en zijn deze kosten verlaagd. In onderstaande tabel is per hoofdstuk van deze verordening de kostenontwikkeling uitgesplitst met daarbij steeds ook een toelichting.	
Toelichting verschil begrote baten 2024 en gerealiseerde baten 2024:	De gerealiseerde opbrengsten zijn lager dan begroot. De daling van de opbrengsten komt met name doordat er minder aanvragen zijn ingediend met betrekking tot hoofdstuk 6 'leges gebruik van de weg' en hoofdstuk 9 'leges leidingen'. Daarnaast heeft bij de Eerste Herziening 2024 een correctie plaatsgevonden van de opbrengsten van hoofdstuk 8 'dienstverlening stadsarchief' en zijn deze opbrengsten verlaagd.	

Afvalstoffenheffing	88%	80%

Naam verordening	Verordening 2024	Realisatie 2024
Afvalstoffenheffing	88%	80%

Berekening kostendekkendheid Afvalstoffenheffing		
Personeelskosten	28.315	32.678
Materiële kosten	101.211	109.364
Overhead (eigen cluster)	289	332
Overhead (concern)	5.463	6.282
Totale kosten	135.278	148.656
Opbrengst heffingen	119.098	119.039
Dekkingspercentage	88%	80%
Toelichting verschil begrote kosten 2024 en gerealiseerde kosten 2024:	De gerealiseerde personeels- en materiële kosten zijn hoger dan begroot. De toename van de personeelskosten wordt met name veroorzaakt door hogere kosten voor inhuur, voortkomend uit zowel een hogere prijs per uur als een toename van het aantal gepresteerde uren. Voor de materiële kosten is de stijging voornamelijk toe te schrijven aan hogere verwerkingskosten. De indexatie ter compensatie van prijsstijgingen waar rekening mee is gehouden in de begroting is onvoldoende gebleken om de daadwerkelijke stijging van de verwerkingstarieven op te vangen. Daarnaast vallen de verwerkingskosten ook hoger uit doordat de hoeveelheid afval die is ingezameld gegroeid is met ruim 3% en doordat het aandeel grofvuil dat is opgehaald bij huishoudens thuis is toegenomen waardoor dit meer kosten met zich meebrengt dan wanneer het grofvuil naar een van de milieuparken wordt gebracht. Daarnaast	

	zijn ook de leasekosten harder gestegen dan begroot. Ten slotte heeft de aanpak op naastplaatsingen aanhoudend de aandacht en draagt deze bij aan hogere kosten in de realisatie vanwege de benodigde inhuur, voertuigen en bijbehorende verwerkingskosten.	
Toelichting verschil begrote baten 2024 en gerealiseerde baten 2024:	Niet van toepassing	
Bedrijfsreinigingsrecht	87%	80%
Naam verordening	Verordening 2024	Realisatie 2024
Bedrijfsreinigingsrecht	87%	80%
Berekening kostendekkendheid Bedrijfsreinigingsrecht		
Personeelskosten	1.807	2.086
Materiële kosten	3.664	4.141
Overhead (eigen cluster)	32	37
Overhead (concern)	348	401
Totale kosten	5.852	6.665
Opbrengst heffingen	5.099	5.345
Dekkingspercentage	87%	80%
Toelichting verschil begrote kosten 2024 en gerealiseerde kosten 2024:	De gerealiseerde personeels- en materiële kosten zijn hoger dan begroot. De toename van de personeelskosten wordt met name veroorzaakt door hogere kosten voor inhuur, voortkomend uit zowel een hogere prijs per uur als een toename van het aantal gepresteerde uren. Voor de materiële kosten is de stijging voornamelijk toe te schrijven aan hogere verwerkingskosten. De indexatie ter compensatie van prijsstijgingen waar rekening mee is gehouden in de begroting is onvoldoende gebleken om de daadwerkelijke stijging van de verwerkingstarieven op te vangen. Daarnaast zijn ook de leasekosten harder gestegen dan begroot.	
Toelichting verschil begrote baten 2024 en gerealiseerde baten 2024:	Niet van toepassing	
Rioolheffing	92%	95%
Naam verordening	Verordening 2024	Realisatie 2024
Rioolheffing	92%	95%
Berekening kostendekkendheid Rioolheffing		
Personeelskosten	19.372	19.083
Specifieke automatiseringskosten	775	796
Materiële kosten	84.015	81.124
Overhead (eigen cluster)	3.733	3.754
Overhead (concern)	8.374	8.259
Totale kosten	116.269	113.016
Opbrengst heffingen	106.864	106.948
Dekkingspercentage	92%	95%

Toelichting verschil begrote kosten 2024 en gerealiseerde kosten 2024:	De gerealiseerde materiële kosten zijn lager dan begroot, omdat er minder btw is toegerekend als gevolg van minder investeringsuitgaven dan voorgenomen voor 2024. De rioolvervanging wordt steeds meer integraal uitgevoerd waardoor projecten groter en complexer zijn geworden. Daardoor ligt het uitvoeringstempo van de projecten lager dan waar in de begroting rekening mee is gehouden.

Toelichting verschil begrote baten 2024 en gerealiseerde baten 2024:	Niet van toepassing

Rechten Markten	60%	55%

Naam verordening	Verordening 2024	Realisatie 2024
Rechten Markten	60%	55%

Berekening kostendekkendheid Rechten Markten

Personeelskosten	1.548	1.520
Specifieke automatiseringskosten	26	0
Materiële kosten	1.544	1.489
Overhead (eigen cluster)	350	476
Overhead (concern)	512	563
Totale kosten	3.980	4.048
Opbrengst heffingen	2.388	2.207
Dekkingspercentage	60%	55%

Toelichting verschil begrote kosten 2024 en gerealiseerde kosten 2024:	In 2024 zijn geen specifieke automatiseringskosten gerealiseerd. Voor 2024 zijn kosten ontwikkeling en uitbreiding van het huidige administratie systeem van Markten begroot. De kosten voor ontwikkeling en uitbreiding zijn uitgebleven waardoor deze kosten niet zijn gerealiseerd. De gerealiseerde kosten voor overhead zijn hoger dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat in de bezetting verschuivingen tussen binnen- en buitenpersoneel hebben plaatsgevonden.

Toelichting verschil begrote baten 2024 en gerealiseerde baten 2024:	De gerealiseerde opbrengsten zijn lager dan begroot. De lagere baten komen doordat de verwachte bezettingsgraad van 80% niet gehaald is. De bezettingsgraad is door de aanpak van leegstand ten opzichte van 2023 overigens wel met 4% naar 75% in 2024 toegenomen.

Retributieverordening Openbare Werken	58%	65%

Naam verordening	Verordening 2024	Realisatie 2024
Retributieverordening Openbare Werken	58%	65%

Berekening kostendekkendheid Retributieverordening Openbare Werken

Personeelskosten	211	253
Materiële kosten	187	35
Overhead (eigen cluster)	41	50
Overhead (concern)	91	110
Totale kosten	531	448
Opbrengst heffingen	309	291
Dekkingspercentage	58%	65%

Toelichting verschil begrote kosten 2024 en gerealiseerde kosten 2024:	De gerealiseerde personele en de daarmee verbonden kosten overhead zijn hoger dan begroot. De materiële kosten komen door hergebruik van materialen lager uit dan waar in de begroting rekening mee is gehouden.

Toelichting verschil begrote baten 2024 en gerealiseerde baten 2024:	De gerealiseerde opbrengsten zijn lager dan begroot. Dit komt doordat het aantal aanvragen iets lager ligt dan het aantal aanvragen waar in de begroting vanuit is gegaan.		
Lijkbezorgingsrechten		98%	85%
Naam verordening	Verordening 2024	Realisatie 2024	
Lijkbezorgingsrechten		98%	85%
Berekening kostendekkendheid Lijkbezorgingsrechten			
Personeelskosten		1.909	1.711
Materiële kosten		3.815	4.983
Overhead (eigen cluster)		1.151	1.197
Overhead (concern)		593	532
Totale kosten		7.468	8.423
Opbrengst heffingen		7.337	7.143
Dekkingspercentage		98%	85%
Toelichting verschil begrote kosten 2024 en gerealiseerde kosten 2024:	De gerealiseerde personeelskosten zijn lager dan begroot door een iets lagere bezetting dan begroot. De gerealiseerde materiële kosten zijn hoger dan begroot, grotendeels door hogere energie- en brandstofkosten.		
Toelichting verschil begrote baten 2024 en gerealiseerde baten 2024:	Niet van toepassing		
Leges Publieksrechten		79%	83%
Naam verordening	Verordening 2024	Realisatie 2024	
Leges Publieksrechten		79%	83%
Berekening kostendekkendheid Leges Publieksrechten			
Personeelskosten		6.142	7.218
Materiële kosten		7.885	8.593
Overhead (eigen cluster)		1.437	1.239
Overhead (concern)		3.139	3.556
Totale kosten		18.603	20.606
Opbrengst heffingen		14.712	17.155
Dekkingspercentage		79%	83%
Toelichting verschil begrote kosten 2024 en gerealiseerde kosten 2024:	De gerealiseerde personele kosten zijn hoger uitgevallen dan begroot, doordat er extra personeel is aangetrokken voor de reisdocumentenpiek. De wijzigingen aan de baten- en lastenkant zijn verwerkt in de Eerste Herziening 2024. Ook de gerealiseerde materiële kosten zijn hoger dan begroot; dit met name door hogere afdrachten leges aan het Rijk als gevolg van extra gerealiseerde opbrengsten. De gerealiseerde kosten voor clusteroverhead zijn juist lager dan begroot doordat het aantal fte's waarover de overhead verdeeld wordt binnen het cluster is toegenomen o.a. door de vorming van het gemeentelijk klantcontactcentrum en de reisdocumentenpiek waardoor de overheadkosten per fte lager zijn. Door extra inzet van personeel voor de reisdocumentenpiek is ook de gerealiseerde kosten voor concernoverhead hoger dan begroot.		
Toelichting verschil begrote baten 2024 en gerealiseerde baten 2024:	De gerealiseerde opbrengsten zijn hoger dan begroot doordat de piek in aanvragen reisdocumenten. De wijzigingen aan de batenkant zijn verwerkt in de Eerste Herziening 2024.		
Leges Omgevingsvergunning		98%	60%

Naam verordening	Verordening 2024	Realisatie 2024
Leges Omgevingsvergunning	98%	60%

Berekening kostendekkendheid Leges Omgevingsvergunning

Personeelskosten	12.346	9.881
Specifieke automatiseringskosten	851	782
Materiële kosten	6.600	5.489
Overhead (eigen cluster)	200	162
Overhead (concern)	5.216	4.024
Totale kosten	25.213	20.338
Opbrengst heffingen	24.638	12.181
Dekkingspercentage	98%	60%

Toelichting verschil begrote kosten 2024 en gerealiseerde kosten 2024:	De gerealiseerde personele kosten en de kosten voor overhead zijn lager dan begroot. Reden hiervoor is dat er minder aanvragen zijn ingediend dan geraamd en daardoor minder inzet is gevraagd.De gerealiseerde specifieke automatiseringskosten zijn lager dan begroot, doordat er in 2023 geen investering heeft plaatsgevonden, waardoor er in 2024 geen kapitaalslasten zijn geboekt. De gerealiseerde materiële kosten zijn lager dan begroot. Reden hiervoor is dat er minder aanvragen zijn ingediend, daardoor kosten voor de uitbesteding lager zijn.
Toelichting verschil begrote baten 2024 en gerealiseerde baten 2024:	De gerealiseerde baten zijn lager dan begroot omdat er in 2024 minder aanvragen zijn ingediend dan geraamd. Redenen voor minder aanvragen zijn onder meer gelegen in doordat als gevolg van de invoering van de Omgevingswet (OW) per 1 januari 2024 is een deel van de vergunningsaanvragen reeds eind 2023 versneld ingediend is. Daarnaast zijn enkele vergunningaanvragen vertraagd door voornamelijk in lopende beroepsprocedures op gekoppelde planologische kaders en door vertraging in de planvorming, voornamelijk als gevolg van gestegen bouwkosten en terughoudendheid vanuit de beleggersector.Vanwege overgang naar nieuwe wetgeving kan 2024 niet los worden gezien van 2023. Vanwege de knip tussen omgevingsplanactiviteit bouwwerken en bouwtechnische activiteit worden sinds 2024 grote plannen geknipt ingediend en ontstaat dus ook een knip in moment van opbrengsten.Vanwege complexiteit van de nieuwe regelgeving en leren duurt het langer voordat plannen goed voorbereid tot een vergunningaanvraag leiden. Dit effect zal vooral de eerste twee jaren aan de orde zijn.Ten slotte is in de begroting nog rekening gehouden met opbrengsten uit de OW en de Wet Kwaliteitsborging (Wkb) gevolgklasse 1 nieuw- en verbouw. Dit terwijl de raad eind december het veegbesluit OW en de Wkb uitsluitend o.b.v. nieuwbouw heeft geaccordeerd. Dit als gevolg van rijksregelgeving uit eind 2023.

Kostendekkendheid per hoofdstuk

De Algemene legesverordening bestaat uit hoofdstukken die de tarieven van een veelheid van uiteenlopende dienstverlening regelt. Per hoofdstuk bedragen de geraamde kosten, baten en daarmee het kostendekkendheidspercentage als volgt:

Hoofdstuk Algemene Legesverordening 2024		Verordening 2024	Realisatie 2024
2. Diverse gebruiksvergunningen		98%	98%
Hoofdstuk Algemene Legesverordening 2024	Verordening 2024	Realisatie 2024	
2. Diverse gebruiksvergunningen	98%	98%	
Berekening kostendekkendheid hoofdstuk 2. Diverse gebruiksvergunningen			
Personeelskosten	206	334	
Materiële kosten	4	4	
Overhead (eigen cluster)	3	5	
Overhead (concern)	104	149	
Totale kosten	317	492	
Opbrengst heffingen	310	481	
Dekkingspercentage	98%	98%	
Toelichting verschil begrote kosten 2024 en gerealiseerde kosten 2024:	De gerealiseerde personeelskosten en de daarmee samenhangende kosten voor overhead zijn hoger dan begroot. Reden hiervan is dat er meer aanvragen splitsingsvergunningen en kamerverhuur zijn ingediend dan begroot, waardoor er meer inzet is gevraagd.		
Toelichting verschil begrote baten 2024 en gerealiseerde baten 2024:	De gerealiseerde opbrengsten zijn hoger dan begroot. Enerzijds door een behoorlijke toename van het aantal aanvragen splitsingsvergunningen. Dit als gevolg van diverse wetgeving die invloed heeft op de particuliere verhuurmarkt, zoals de Wet betaalbare huur, maar ook de opkoopbescherming en invoering van de verhuurvergunning in Carnisse. Verhuurders met meerdere woningen op één kadastraal perceel, splitsen deze woningen in appartementsrechten. Hierdoor kunnen woningen als appartementen verkocht worden.Anderzijds door een hoger aantal aanvragen kamerververhuur dan begroot. Met ingang van 1 juli 2024 zijn de regels voor kamerverhuur versoepeld. Op meer plekken mag er verhuurd worden aan meer dan 3 kamerbewoners en kamerbewoning voor maximaal 3 personen is ook mogelijk om aan niet-studenten te verhuren.		
3. Horeca en evenementen		53%	52%
Hoofdstuk Algemene Legesverordening 2024	Verordening 2024	Realisatie 2024	
3. Horeca en evenementen	53%	52%	
Berekening kostendekkendheid hoofdstuk 3. Horeca en evenementen			
Personeelskosten	1.119	1.235	
Specifieke automatiseringskosten	94	106	
Materiële kosten	384	313	
Overhead (eigen cluster)	20	20	
Overhead (concern)	534	585	
Totale kosten	2.151	2.259	
Opbrengst heffingen	1.137	1.171	
Dekkingspercentage	53%	52%	
Toelichting verschil begrote kosten 2024 en gerealiseerde kosten 2024:	De totale gerealiseerde kosten zijn iets hoger dan geraamd, doordat onder meer meer kosten zijn gemaakt op gebied van automatisering door ontwikkeling van een nieuw systeem voor horeca en evenementen, waarbij eerst de B/C-evenementen en demonstraties zijn toegevoegd. Hier zijn naast de kosten van de standaardlicentie ook kosten van adviseurs op ICT bijgekomen.		

Toelichting verschil begrote baten 2024 en gerealiseerde baten 2024:	De gerealiseerde baten zijn hoger dan begroot, doordat er meer exploitatie- en evenementenvergunningen zijn aangevraagd dan begroot. Indien een horeca-inrichting wordt overgenomen dan dient er zowel een nieuwe exploitatie- als Alcholwetvergunning te worden aangevraagd. De groei betreft nog deels herstel van de coronapandemie.		
4. Alcoholwet		39%	38%
Hoofdstuk Algemene Legesverordening 2024	Verordening 2024	Realisatie 2024	
4. Alcoholwet	39%	38%	
Berekening kostendekkendheid hoofdstuk 4. Alcoholwet			
Personeelskosten	299	329	
Specifieke automatiseringskosten	25	28	
Materiële kosten	102	83	
Overhead (eigen cluster)	5	5	
Overhead (concern)	142	156	
Totale kosten	573	601	
Opbrengst heffingen	225	227	
Dekkingspercentage	39%	38%	
Toelichting verschil begrote kosten 2024 en gerealiseerde kosten 2024:	De totale gerealiseerde kosten zijn iets hoger dan geraamd, doordat onder meer meer kosten zijn gemaakt op gebied van automatisering door ontwikkeling van een nieuw systeem voor horeca en evenementen, waarbij eerst de B/C-evenementen en demonstraties zijn toegevoegd. Hier zijn naast de kosten van de standaardlicentie ook kosten van adviseurs op ICT bijgekomen.		
Toelichting verschil begrote baten 2024 en gerealiseerde baten 2024:	De gerealiseerde baten zijn hoger dan begroot, doordat er meer exploitatie- en evenementenvergunningen zijn aangevraagd dan begroot. Indien een horeca-inrichting wordt overgenomen dan dient er zowel een nieuwe exploitatie- als Alcholwetvergunning te worden aangevraagd. De groei betreft nog deels herstel van de coronapandemie.		
5. Wet op de Kansspelen		8%	19%
Hoofdstuk Algemene Legesverordening 2024	Verordening 2024	Realisatie 2024	
5. Wet op de Kansspelen	8%	19%	
Berekening kostendekkendheid hoofdstuk 5. Wet op de Kansspelen			
Personeelskosten	75	82	
Specifieke automatiseringskosten	6	7	
Materiële kosten	26	21	
Overhead (eigen cluster)	1	1	
Overhead (concern)	36	39	
Totale kosten	144	150	
Opbrengst heffingen	12	28	
Dekkingspercentage	8%	19%	
Toelichting verschil begrote kosten 2024 en gerealiseerde kosten 2024:	De totaal gerealiseerde kosten zijn iets hoger dan begroot, door hogere aanvragen en daardoor meer inzet dan begroot.		

Toelichting verschil begrote baten 2024 en gerealiseerde baten 2024:		Er is dit jaar een speelhal geweest die zijn aanwezigheidsvergunning voor het plaatsen van kansspelautomaten moest vernieuwen/verlengen waardoor de opbrengsten hoger zijn dan eerder begroot. Dit was onvoorzien.	
6. Leges Gebruik van de Weg		98%	59%
Hoofdstuk Algemene Legesverordening 2024	Verordening 2024	Realisatie 2024	
6. Leges Gebruik van de Weg	98%	59%	
Berekening kostendekkendheid hoofdstuk 6. Leges Gebruik van de Weg			
Personeelskosten	991	1.046	
Materiële kosten	130	43	
Overhead (eigen cluster)	195	206	
Overhead (concern)	429	453	
Totale kosten	1.745	1.748	
Opbrengst heffingen	1.704	1.040	
Dekkingspercentage	98%	59%	
Toelichting verschil begrote kosten 2024 en gerealiseerde kosten 2024:	De totaal gerealiseerde kosten komen nagenoeg overeen met de begrote; de verschillende kostensoorten laten daarentegen verschillende afwijkingen zien. In 2023 is gestart met het in rekening brengen van leges voor het gebruik van de weg. Vanwege het ontbreken van historische gegevens zijn hierbij een aantal aannames gedaan. Hoewel het aantal aangevraagde vergunningen in 2024 achterblijft ten opzichte van de initiële ramingen, blijkt dat de benodigde personele inzet per aanvraag een stuk hoger uitvalt. De gerealiseerde materiële kosten zijn lager dan begroot omdat de geraamde ontwikkelingskosten van een applicatie nog niet zijn gerealiseerd		
Toelichting verschil begrote baten 2024 en gerealiseerde baten 2024:	Doordat het aantal aangevraagde vergunningen in 2024 achterblijft bij de initiële raming vallen de gerealiseerde opbrengsten lager uit. In de begroting was ermee rekening gehouden dat vergunningen voor één dag in rekening worden gebracht, hierop is later echter beslist dat deze niet in rekening worden gebracht. Dit zorgt ook dat de opbrengsten lager uitvallen dan geraamd.		
7. Verkeer en Vervoer		98%	104%
Hoofdstuk Algemene Legesverordening 2024	Verordening 2024	Realisatie 2024	
7. Verkeer en Vervoer	98%	104%	
Berekening kostendekkendheid hoofdstuk 7. Verkeer en Vervoer			
Personeelskosten	349	337	
Specifieke automatiseringskosten	83	98	
Materiële kosten	79	59	
Overhead (eigen cluster)	15	16	
Overhead (concern)	192	187	
Totale kosten	718	697	
Opbrengst heffingen	701	724	
Dekkingspercentage	98%	104%	
Toelichting verschil begrote kosten 2024 en gerealiseerde kosten 2024:	De gerealiseerde specifieke automatiseringskosten zijn hoger dan begroot doordat er verschillende (onvoorziene) werkzaamheden zijn uitgevoerd. Daarnaast zijn er enerzijds naar verhouding meer langdurige ontheffingen voor milieuzonering ontvangen die naar verhouding minder personele inzet vragen dan kortdurende		

	en zijn er anderzijds meer eenmalige aanvragen ontheffingen parkeerverbod ontvangen die juist meer personele inzet vragen. Deze twee effecten heffen elkaar nagenoeg op waardoor de totale gerealiseerde personele- en overheadkosten slechts licht afwijken. De materiële kosten zijn afgenomen door minder uitbesteed werk.
Toelichting verschil begrote baten 2024 en gerealiseerde baten 2024:	De gerealiseerde baten zijn hoger vanwege een aanzienlijke stijging van het aantal aangevraagde ontheffingen parkeerverbod met een looptijd van 6 maanden tot 1 jaar (jaarontheffingen) en verhoudingsgewijs een lager aantal 'gestapelde' aanvragen tegen het lage tarief. Daarnaast zijn er minder ontheffingsaanvragen milieuzonering gedaan. Dat geldt vooral voor de milieuzone Maasvlakte en milieuzone Stad. De verschoning van de vrachtauto's gaat sneller dan gedacht. Dit hangt mogelijk samen met de komst van de zero-emissiezone in Rotterdam vanaf 1 januari 2025 waardoor er in bepaalde gevallen geen ontheffing meer nodig is.

8. Dienstverlening Stadsarchief	98%	99%
Hoofdstuk Algemene Legesverordening 2024	Verordening 2024	Realisatie 2024
8. Dienstverlening Stadsarchief	98%	99%

Berekening kostendekkendheid hoofdstuk 8. Dienstverlening Stadsarchief		
Personeelskosten	256	247
Materiële kosten	453	206
Totale kosten	709	453
Opbrengst heffingen	694	447
Dekkingspercentage	98%	99%
Toelichting verschil begrote kosten 2024 en gerealiseerde kosten 2024:	De totaal gerealiseerde kosten zijn lager dan begroot. Dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat bij de begroting is uitgegaan van een foutief aantal meters bij legesoort "Opslag archief, exclusief dienstverlening". Bij de Eerste Herziening 2024 heeft een herberekening plaatsgevonden en zijn de materiële kosten verlaagd met € 266.	
Toelichting verschil begrote baten 2024 en gerealiseerde baten 2024:	De gerealiseerde opbrengsten zijn lager dan begroot, Dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat bij de begroting is uitgegaan van een foutief aantal meters bij legesoort "Opslag archief, exclusief dienstverlening". Bij de Eerste Herziening 2024 heeft een herberekening plaatsgevonden en zijn de begrote opbrengsten verlaagd met € 246.	

9. Leges Leidingen	98%	86%
Hoofdstuk Algemene Legesverordening 2024	Verordening 2024	Realisatie 2024
9. Leges Leidingen	98%	86%

Berekening kostendekkendheid hoofdstuk 9. Leidingen		
Personeelskosten	3.563	3.010
Materiële kosten	833	203
Overhead (eigen cluster)	701	592
Overhead (concern)	1.542	1.303
Totale kosten	6.639	5.108
Opbrengst heffingen	6.500	4.408
Dekkingspercentage	98%	86%
Toelichting verschil begrote kosten 2024 en gerealiseerde kosten 2024:	De totaal gerealiseerde kosten zijn lager dan begroot. Tot en met 2023 hebben met name glasvezelpartijen grootschalig glasvezel aangelegd in de stad. In 2024 zijn deze bedrijven overgegaan op een andere strategie waarbij ze zich richten op meerdere soorten huisaansluitingen. Dit heeft geresulteerd in lagere kosten en opbrengsten dan begroot. Daarnaast is het aanleggen van warmtenetten en de uitvoering van gasvervangingsprojecten in de stad minder snel gegaan dan verwacht.	

Toelichting verschil begrote baten 2024 en gerealiseerde baten 2024:	Een lager aantal aanvragen heeft geleid tot lagere opbrengsten en daarmee ook tot minder gerealiseerde kosten.	
10. Overige activiteiten buitenruimte	99%	85%
Hoofdstuk Algemene Legesverordening 2024	Verordening 2024	Realisatie 2024
10. Overige activiteiten buitenruimte	99%	85%
Berekening kostendekkendheid hoofdstuk 10. Overige activiteiten buitenruimte		
Personeelskosten	46	57
Specifieke automatiseringskosten	0	0
Materiële kosten	1	1
Overhead (eigen cluster)	1	1
Overhead (concern)	22	28
Totale kosten	69	87
Opbrengst heffingen	68	74
Dekkingspercentage	99%	85%
Toelichting verschil begrote kosten 2024 en gerealiseerde kosten 2024:	De gerealiseerde kosten zijn hoger dan begroot. Reden is dat er meer aanvragen zijn ingediend m.b.t. standplaatsen, promotievergunningen, inname openbare grond en deelmobiliteit tweewielers, waardoor er meer inzet is gevraagd. Hierdoor zijn de personeelskosten en de concernoverhead hoger dan begroot.	
Toelichting verschil begrote baten 2024 en gerealiseerde baten 2024:	De gerealiseerde baten zijn hoger dan begroot. Baten blijven iets achter, omdat de aangevraagde vergunningen voor standplaatsen nog niet zijn gefactureerd. Het nog te factureren bedrag is te laag om als recht op de balans op te kunnen nemen. Om die reden zijn deze baten niet in de cijfers verwerkt. Facturering gaat plaatsvinden in het eerste kwartaal 2025. De kostendekkendheid is om deze reden dan ook lager dan begroot.	
11. Ligplaatsvergunning	98%	0%
Hoofdstuk Algemene Legesverordening 2024	Verordening 2024	Realisatie 2024
11. Ligplaatsvergunning	98%	0%
Berekening kostendekkendheid hoofdstuk 11. Ligplaatsvergunning		
Personeelskosten	3	0
Specifieke automatiseringskosten	0	0
Materiële kosten	0	0
Overhead (eigen cluster)	0	0
Overhead (concern)	1	0
Totale kosten	4	0
Opbrengst heffingen	4	0
Dekkingspercentage	98%	0%
Toelichting verschil begrote kosten 2024 en gerealiseerde	Gerealiseerde kosten zijn lager dan begroot. Er zijn minder woonboten verkocht of in eigendom overgedragen dan verwacht. De begroting was gebaseerd op mutaties van voorgaande jaren. In 2024 waren	

kosten 2024:	er slechts 2 aanvragen. De hoogte van de personeelskosten en overheadkosten komen, als gevolg van een lage aanvraag, niet boven de € 1.000. Om die reden worden ze niet gepresenteerd in de cijfermatige tabel.
Toelichting verschil begrote baten 2024 en gerealiseerde baten 2024:	In 2024 zijn er 2 aanvragen voor ligplaatsvergunningen binnengekomen. Het heffen van leges voor ligplaatsvergunning is per 2024 ingegaan. De hoogte van de baten die hieraan verbonden zijn komen niet boven de € 1.000. Om die reden worden ze niet gepresenteerd in de cijfermatige tabel.

Lokale lastendruk

De onroerendezaakbelasting, afvalstofheffing en rioolheffing die de gemeente aan Rotterdammers oplegt, vormen samen de gemeentelijke woonlasten. Voor een beeld van de lokale lastendruk volgt hierna een schets van de recente tarievenontwikkeling in de gemeente. Bedragen zijn in hele euro's tenzij anders vermeld.

Ontwikkeling woonlasten 2023-2025

In de tabel hieronder is een verdeling van de gemeentelijke woonlasten in Rotterdam voor een meerpersoonshuishouden naar jaar weergegeven, uitgesplitst per belastingsoort. Het bedrag dat bij OZB is vermeld, betreft het gemiddelde aanslagbedrag voor koopwoningen.

Meerpersoonshuishouden	2023	2024	2025
OZB aanslag	€ 282	€ 301	€ 304
RIO (basistarief)	€ 259	€ 287	€ 302
ASH - meerpersoons	€ 384	€ 437	€ 474
Totale woonlasten	€ 925	€ 1.025	€ 1.080

Vergelijking G4-niveau

In de tabel hieronder zie je de vergelijking voor een meerpersoonshuishouden voor 2024. De bedragen die bij OZB zijn vermeld, betreffen de aanslagbedragen per gemeente bij een WOZ-waarde van € 441.000 (gemiddelde WOZ-waarde koopwoningen in Rotterdam voor 2024). Merk op: deze vergelijking met G4-gemeenten staat los van het gemiddelde aanslagbedrag in andere gemeenten aangezien de gemiddelde WOZ-waarde per koopwoning per gemeente verschilt.

Gemeenten	Onroerendezaakbelasting	Rioolheffing	Afvalstoffenheffing	Totaal
Utrecht	€ 372	€ 246	€ 442	€ 1.060
Amsterdam	€ 204	€ 167	€ 469	€ 840
Rotterdam	€ 301	€ 287	€ 437	€ 1.025
Den Haag	€ 240	€ 185	€ 480	€ 901

Kwijtscheldingsbeleid

Voor het heffingsjaar 2024 bedroeg het maximale kwijtscheldingspercentage 76,5% van de aanslag afvalstoffenheffing. In 2024 is in ongeveer 33.700 gevallen kwijtschelding verleend, waarvan in circa 24.200 gevallen sprake is van automatische kwijtschelding. Met de automatische kwijtschelding verleent de gemeente Rotterdammers die er recht op hebben direct kwijtschelding.

Jaarstukken 2024

Nationaal Programma Rotterdam Zuid

Paginanummer in website: 202

Nationaal Programma Rotterdam Zuid

In deze paragraaf treft u meer informatie aan over de activiteiten binnen de Regio Deal (2019-2022), Regio Deal (2023-2026) en de NPLV regeling Kansrijke Wijk van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ).

In het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ), werken Rijk, de gemeente Rotterdam, corporaties, zorginstellingen, schoolbesturen, bedrijfsleven, bewoners, politie en Openbaar Ministerie aan het verbeteren van de kansen voor Rotterdammers op Zuid. Samen zorgen deze partners dat de kansen van Zuiderlingen worden vergoed zodat opleidingsniveau, arbeidsparticipatie en woonkwaliteit in 20 jaar stijgen naar het gemiddelde van de vier grote steden in Nederland. Naast maatregelen op het gebied van school, werk en wonen, moet intensieve inzet op veiligheid en cultuur de kwaliteit van leven van Rotterdammers op Zuid verhogen. De gemeente Rotterdam is één van de partners binnen het NPRZ. De wethouder NPRZ is één van de bestuursleden van het NPRZ en legt aan de gemeenteraad verantwoording af over de gemeentelijke inzet binnen het programma.

Voor de periode 2018 tot en met 2022 is door de rijksoverheid € 130 mln beschikbaar gesteld, de gemeente Rotterdam heeft dit aangevuld met nogmaals € 130 mln. Deze cofinanciering is afgesproken met het Rijk in de Regiodeal Rotterdam Zuid. Het grootste deel van deze middelen is uitgegeven in de periode 2018 t/m 2023. Alleen voor de pijler School en Wonen zijn de rijksmiddelen nog niet volledig uitgegeven en worden hiervoor in de komende jaren nog bestedingen gedaan. Tijdens het Rijk Regio overleg Rotterdam-Zuid (NPLV en Regio Deal) van 28 mei 2024 is het voorstel om de doorlooptijd Regiodeal NPRZ voor de pijler Wonen te verlengen t/m 2031 goedgekeurd.

Eind 2023 is een nieuwe Regio Deal (Regio Deal Rotterdam Zuid II) door het Rijk toegekend van in totaal € 30 mln voor de periode 2023-2026. Daarnaast is eind 2023 in het kader van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV) de regeling Kansrijke Wijk toegekend voor in totaal € 69,25 mln voor de periode 2023-2025. Voor de pijlers Thuisbasis op Orde, School, Werk en Veilig zijn er voldoende middelen beschikbaar tot en met ongeveer medio 2026 om de ambities uit het Uitvoeringsplan te realiseren. Alleen voor de pijler Wonen zijn er nog aanvullende rijksmiddelen nodig.

De verantwoording in deze paragraaf is gebaseerd op de Regio Deal 2019-2022, de Regio Deal 2023-2026 en de regeling Kansrijke Wijk (2023-2025) en behandelt daarmee de pijlers Wonen, School, Thuisbasis op Orde, Werk en Veilig. Voor de pijlers Wonen en Veilig zijn er daarnaast rijksbijdragen die specifiek voor die pijler zijn (zoals Volkshuisvestingsfonds en Preventie met Gezag). Hier wordt niet over gerapporteerd in deze paragraaf; deze komen terug in de betreffende begrotingsprogramma's.

Onder de kop 'wat willen we bereiken?' zijn de doelen per pijler benoemd en gedefinieerd. Deze volgen door een inhoudelijke toelichting op de activiteiten onder 'wat hebben we bereikt in 2024?' en de financiële tabellen en toelichting hierop onder 'wat heeft het gekost in 2024?'

Wat willen we bereiken?

Onderstaand wordt ingegaan op wat we willen bereiken.

Op basis van het Uitvoeringsplan NPRZ 2023 – 2027 is ingezet op een versnelling binnen vijf pijlers: Thuisbasis op Orde, Wonen, School, Werk en Veilig waarvoor een integrale aanpak wordt nagestreefd om tot het grootst mogelijke maatschappelijk effect te komen. Daarnaast is een onderdeel economische structuurversterking toegevoegd onder de pijler Werk. De te behalen doelen van deze thema's zijn in het Uitvoeringsplan als volgt vastgesteld:

- Thuisbasis op Orde: het bieden van een stevige thuisbasis voor de bewoners op Zuid, om de kans op een succesvolle schoolcarrière voor kinderen en de kans op werk voor volwassenen te vergroten.
- School: het aanpakken van onderwijsachterstanden, het vergroten van de ontwikkelkansen van kinderen en het toerusten van jongeren voor de arbeidsmarkt met name richting Techniek en Zorg via loopbaanoriëntatie en -begeleiding. Hiertoe wordt onder meer de verlengde schooltijd in Rotterdam Zuid uitgebreid naar andere wijken buiten de Children's Zone en investeren we in onderwijshuisvesting van het voortgezet onderwijs.
- Werk: het vergroten van de arbeidsparticipatie van bewoners van Rotterdam Zuid, waardoor het aantal mensen dat afhankelijk is van de bijstand structureel wordt verminderd.
- Wonen: ingrepen in de verouderde woningvoorraad van Rotterdam Zuid moeten ervoor zorgen dat gemengde woonmilieus gerealiseerd worden, zodat woonruimte beschikbaar komt voor sociale stijgers uit Zuid. Gelijktijdig zetten we in op het toekomstbestendig maken van de woningvoorraad en daarmee aantrekkelijke, leefbare en inclusieve woonmilieus
- Veilig: het effectiever signaleren, voorkomen en aanpakken van ondermijnende activiteiten.

Wat hebben we gedaan in 2024?

In de onderstaande paragrafen wordt toegelicht wat er binnen de verschillende pijlers is gedaan in 2024. Overkoepelend geldt voor alle pijlers dat het beter betrekken van de inwoners van Rotterdam-Zuid als bondgenoten van het NPRZ een belangrijke ambitie is voor de komende jaren. Met de aanpak Wijk aan Zet wordt aansluiting gezocht bij wat de wijk nodig heeft en krijgen Rotterdammers meer zeggenschap over hun directe omgeving.

In 2024 is in alle wijkraden in aanwezigheid van het programmabureau NPRZ en de gemeente (wethouder) minstens een keer gesproken over NPRZ. Tijdens deze bezoeken zijn waar mogelijk onderwerpen benoemd waar vervolgens gezamenlijke actie (gemeente, NPRZ en wijkraad) op is ondernomen. In het najaar zijn de wijkraden via een gevraagd advies verzocht om mee te denken over thema's die geschikt zijn voor het te organiseren burgerberaad in 2025. De wijkraden hebben dit elk op hun eigen manier georganiseerd; soms met een ronde tafelgesprek, soms met grote bijeenkomsten met bewoners, professionals, ambtenaren en ondernemers. Het thema wat centraal zal staan tijdens het burgerberaad zal het eerste kwartaal 2025 vastgesteld worden door het bestuur.

Pijler Thuisbasis op orde

Thuisbasis op orde is als volwaardige pijler toegevoegd aan het nieuwe Uitvoeringsplan NPRZ 2023-2027. Hierop inzetten is van belang om de ambities van met name de pijlers School en Werk te verwezenlijken. Een stevige thuisbasis vergroot immers de kans op een succesvolle schoolcarrière voor kinderen en de kans op werk voor volwassenen. Voor de pijler Thuisbasis op orde zijn extra (rijks)middelen beschikbaar gekomen voor bepaalde activiteiten die we vanaf 2024 zijn gaan uitvoeren.

Wijkteams

In het Uitvoeringsplan NPRZ 2023-2027 is opgenomen dat de wijkteams in het NPRZ-gebied er zorg voor dragen dat er geen wachtlijst bij de wijkteams zijn. Dit betekent dat Rotterdammers niet langer dan 14 dagen hoeven te wachten alvorens zij ondersteuning ontvangen van het wijkteam. Vanuit de regiodeal worden middelen ter beschikking gesteld om de wijkteams te ondersteunen bij het nakomen van de afspraak.

Vanaf half juni zijn we in de teams Carnisse-Zuidplein en Nieuw Zuid gestart om kwaliteitscoaches in de teams te plaatsen. Vanaf half augustus zijn er ook kwaliteitscoaches werkzaam in de wijkteams IJsselmonde Zuid en Lombardijen. De kwaliteitscoaches worden aan de wijkteams toegevoegd om effectiviteit van de wijkteams te vergroten en de wachtlijsten te verminderen. In 2025 worden er nog meer kwaliteitscoaches geworven.

Children's Zone werkwijze en gezinsaanpak

In 2024 is de Gezinsaanpak (GA) geborgd binnen de gemeente Rotterdam. De gemeente heeft de GA opgezet in Kralingen/Crooswijk, Bospolder/Tussendijken en Tarwewijk/Carnisse. Op de Noordoever is de GA geland in de wijkteams van Kralingen/Crooswijk en Bospolder/Tussendijken. Op Zuid is ervoor gekozen de GA te laten landen binnen de Children's Zone (CZ). Dat paste goed binnen de opdracht om de CZ uit te breiden naar alle wijken in het NPRZ-gebied. De werkzame elementen van de GA zijn nu onderdeel van de herijkte CZ methodiek "Een Brug naar een Positieve Toekomst" en vastgestelde resultaatafspraken en worden uitgevoerd en toegepast door de wijkcoaches CZ in heel Zuid. De gezinsondersteuners van de GA werken inmiddels ook als wijkcoach CZ binnen een wijkteam.

Het doel van de CZ is om de ontwikkelingskansen van kinderen (0-18 jaar) te vergroten. De wijkcoaches CZ versterken de thuissituatie van gezinnen door ouders vaardigheden aan te leren, zodat zij hun kinderen een betere toekomst kunnen bieden. De CZ-werkwijze is in 2024 uitgebreid naar alle wijkteams in het NPRZ gebied. In het derde kwartaal van 2024 was de CZ actief in alle wijkteams van Charlois, Feijenoord en IJsselmonde.

Programmatische aanpak 0-4 jarigen

In 2024 zijn we gestart met de programmatische aanpak 0-4 jarigen zodat kinderen taalvaardig, motorisch goed ontwikkeld en mentaal gezond op de basisschool komen. Op basis van een plan van aanpak is samen met partijen in de wijken begonnen met de uitvoering. Bijvoorbeeld extra aanbod opvoedondersteuning, extra muziekaanbod op de voorschool en aanbod bevordering zindelijkheid.

Verder is gratis kinderopvang in voorbereiding, evenals plannen per wijk. Tot slot is begonnen met het vergroten van bereik van kinderopvang en voorschoolse educatie en het vergroten van het bereik van voorzieningen zoals het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG).

Pijler School

Dagprogrammering

Om gelijke kansen te realiseren en de talenten van de kinderen beter te benutten werken wij in het Nationaal Programma Rotterdam-Zuid met de scholen en vele partners aan tien uur (PO) en zes uur (VO) extra schooltijd, de dagprogrammering. In deze uren bieden scholen extra activiteiten aan voor hun leerlingen op het gebied van taal, rekenen, sociaal-emotioneel, leren, sport en gezondheid, kunst en cultuur, wetenschap en techniek, ICT en media, natuur en milieu, burgerschap en loopbaanoriëntatie.

Ook in schooljaar 2024-2025 bieden we wederom in totaal 40 scholen op Zuid dagprogrammering aan: 33 scholen in het primair onderwijs en 7 scholen in het voortgezet onderwijs. In het voortgezet onderwijs wordt niet tien uur maar zes uur extra leertijd voor 37% van de leerlingen aangeboden, waarbij we verspreid over meerdere schooljaren toewerken naar een bereik van 50%. In schooljaar 2025-2026 starten in totaal vier nieuwe scholen met de Dagprogrammering, twee po-scholen en twee vo-scholen.

Net als in voorgaande jaren wordt in schooljaar 2024-2025 een outputmeting Dagprogrammering gedaan. Deze outputmetingen geven inzicht in het aantal dagprogrammeringsuren die scholen realiseren en welk type activiteiten de scholen aanbieden binnen de dagprogrammering. Tot slot worden in schooljaar 2024-2025 de laatste scholen geschouwd. Met een schouw worden de opbrengsten, resultaten en ervaren meerwaarde van de dagprogrammering inzichtelijk gemaakt.

Voorschoolse educatie (ve)

Het Rijk heeft voor 2023 t/m 2025 extra middelen beschikbaar gesteld voor NPRZ in het kader van de SPUK (specifieke uitkering) Kansrijke wijken voor het thema Ontwikkeling Jonge Kind. In 2024 is met deze middelen in NPRZ-gebied de 130% van start gegaan. Dit houdt in dat peuters uit de doelgroep Extra Spelen en Leren, waarvan de ouders een inkomen hebben tot 130% van het wettelijk sociaal minimum, gratis naar de voorschoolse educatie kunnen.

De verwachting is dat we met onder andere deze maatregel de VE in NPRZ een flinke impuls kunnen geven bovenop de inzet vanuit het Rotterdams Onderwijsbeleid en dat we door middel van monitoring en evaluatie kunnen kijken wat mogelijk goed kan werken voor de rest van de stad.

Kwaliteit én aanpak leraren

In het Nieuw Rotterdams Onderwijsbeleid (NROB) 2024-2027 heeft de gemeente voor verschillende onderdelen waar rijksmiddelen beschikbaar zijn gekomen voor NPRZ 50% gemeentelijk cofinanciering geborgd. Voor de aanpak lerarentekort gaat het om het verminderen van werkdruk, het ontzorgen van starters en stagiairs. Dit als plus voor Zuid ten opzichte van de reguliere stedelijke inzet vanuit het nieuwe ROB. De extra inzet op Zuid is mogelijke vanwege de cofinanciering vanuit het Rijk. We monitoren en evalueren de opbrengsten in NPRZ, zodat we in de toekomst ook onderdelen in andere (kwetsbare) gebieden kunnen inzetten.

Kwaliteit is in het uitvoeringsplan NPRZ 2023-2027 gedefinieerd als extra capaciteit voor het versterken/ondersteunen van de schoolleiding zodat er ruimte komt om te sturen op de kwaliteit van het onderwijs. In 2024 is hiervoor een subsidieregeling beschikbaar gesteld, hier maken 57 poscholen gebruik van in het schooljaar 2024-2025. Met deze scholen wordt een onderzoek uitgevoerd om te zien in hoeverre de inzet bijdraagt aan het sturen op kwaliteit.

Gaan voor een Baan

Met het loopbaanoriëntatie- en begeleidingsprogramma Gaan voor een Baan investeren we in gelijke kansen en arbeidsperspectief voor jongeren van Zuid. De focus ligt op de sectoren met hoge baankansen en goede salarissen, namelijk de techniek, haven, logistiek en zorg om uiteindelijk de uitstroom in deze kansrijke opleidingen in het mbo te verhogen. Hiervoor zijn regiodealgelden en de Kansen voor West III subsidie beschikbaar, waarbij de gemeente co-financiert.

Alle scholen op Zuid stellen met ondersteuning van het Gaan voor een Baan programma een LOB-plan samen uit de onderdelen: ontdekken en ervaren, reflecteren en kiezen, training en scholing leerkrachten en docenten en de aansluiting arbeidsmarkt. Na een forse stijging in voorgaande schooljaar van het aantal LOB activiteiten afgenomen door het po, zien we voor schooljaar 2024-2025 een stabilisatie met gemiddeld 8,9 voorgenomen activiteiten (was 8,8). Voor het vo is met 3,9 voorgenomen activiteiten in de onderbouw en 4,9 in de bovenbouw sprake van een lichte daling (was 4 en 5,2).

In 2024 is ook het Oberon onderzoek opgeleverd naar wat ervoor nodig is om op alle vmbo-scholen een technisch profiel aan te bieden. De aanbevelingen worden nader uitgewerkt binnen de nieuwe regeling Sterk Techniek Onderwijs (STO) periode 2025-2028. Hierbij is gebied Rotterdam Zuid gefuseerd met Rotterdam Noord, Capelle en Oostland tot TechTown.

De profielkeuzes op het vmbo, de in- en uitstroom op het mbo worden jaarlijks gemonitord. De doelstelling is dat 38% van de jongeren van Zuid een mbo-diploma behaald in de richting van techniek, haven en logistiek en 18% in de richting van zorg. De meest actuele cijfers in 2024 betreffen een realisatie van respectievelijk 28,8% en 16,1% (cijfers schooljaar 2021-2022).

Pijler Werk

Een aanzienlijk deel van de beroepsbevolking van Zuid bevindt zich in een kwetsbare positie. Deze groep mensen wordt eerder en harder geraakt door economische crises, zoals de corona-crisis en de energiecrisis ons hebben laten zien. Zzp-ers en mensen met flexibele contracten met een lager opleidingsniveau die lager betaald werk doen, raken dan sneller hun werk en inkomen kwijt. Deze groepen beschikken ook minder dan anderen over de financiële buffers, de vaardigheden en het sociale netwerk om op eigen kracht met tegenslagen om te gaan en zijn dan voor hun levensonderhoud sneller aangewezen op een bijstandsuitkering.

Hoe langer een werkzoekende in een uitkeringssituatie zit, hoe lastiger het wordt om de connectie met de arbeidsmarkt (weer) te leggen en hoe groter de kans dat er problemen ontstaan rondom schulden of gezondheid die het perspectief op werk belemmeren. Juist voor mensen die de stap naar werk graag willen zetten en daarvoor bijgeschoold of omgeschoold moeten worden ontstaan dan ingewikkelde situaties.

We willen de uitgangspositie van schoolverlaters, werkzoekenden en werkenden van Rotterdam Zuid structureel versterken. Dat is niet alleen in het belang van de mensen zelf, of van de gemeente Rotterdam. Ook werkgevers hebben er een groot belang bij om meer te investeren in het ontsluiten en ontwikkelen van het onbenutte arbeidspotentieel op Zuid. De personeelstekorten hebben een structureel karakter. Veel werknemers gaan met pensioen. Daarnaast verandert de economische structuur en ontstaan nieuwe verdienmodellen. Door deze ontwikkelingen worden werkgevers uitgedaagd om hun organisatie aan te passen en op een andere manier met hun vraag naar arbeidskrachten om te gaan. De

bewoners van Zuid moeten kunnen meeprofiten van de kansen die daardoor ontstaan. De gemeente Rotterdam biedt daarom dienstverlening aan zowel burgers als werkgevers.

Het in 2019 ingerichte programma Samen voor Zuid is daarom in 2024 doorgezet. Er worden op Zuid extra consultants ingezet om werkzoekenden op Zuid te helpen bij het vinden en het behouden van werk. Deze medewerkers besteden samen met de werkzoekende, met het perspectief op werk, gerichte aandacht aan de aanpak van de belemmeringen die zij ervaren. Het Werkstation op Zuid aan de Koperslagerstraat speelt daar een belangrijke rol in. Als Rotterdammers van Zuid een uitkering aanvragen is daar alle dienstverlening voorhanden om ze goed te kunnen helpen en naar werk toe te leiden. Bij verzuim of no-show bij afspraken volgt snel een thuisbezoek.

Door de afgewogen inzet van taal, scholing, jobcoaching en indien nodig ook loonkostensubsidie, komt werk stap voor stap dichterbij. Om de positie van de werkzoekende verder te verstevigen kan via de wijkteams schulddienstverlening en zorg worden ingezet.

Onder de noemer 'Met Inkomenszekerheid naar Werk' is extra aandacht besteed aan de inkomenszekerheid van mensen die vanuit de uitkering aan het werk gaan. Veel mensen die (meer) gaan werken worden geconfronteerd met schommelingen in hun maandelijks inkomen, bijvoorbeeld omdat de toeslagen die ze ontvangen aangepast worden. De, in 2024 geïntroduceerde, rekentool kan helpen om meer grip op de situatie te krijgen: het is een digitaal hulpmiddel waarmee de financiële consequenties van de stap naar werk of urenuitbreiding inzichtelijk worden gemaakt. Vanaf 2025 wordt deze tool in heel Rotterdam ingezet. In de brief over de voortgang Met Inkomenszekerheid Naar Werk (25bb000870) bent u verder geïnformeerd over deze tool.

Ook is extra geïnvesteerd in de beschikbaarheid en toegankelijkheid van kinderopvang. Voor veel ouders in de bijstand is dit een belangrijke voorwaarde om de stap naar werk met vertrouwen te kunnen zetten. In 2024 is – mede naar aanleiding van de motie 'Empower alleenstaande vrouwen met kinderen' - het project 'Kind en Werkgeluk' opgezet, om moeders in de bijstand die willen en kunnen werken te helpen om het geloof in eigen kunnen op te bouwen en dit ook vast te houden. Kinderopvang is voor hen een cruciale randvoorwaarde om te werken.

In de Leerpraktijkcentra in de wijk worden Rotterdammers in de gelegenheid gesteld om in hun wijk leerwerktrajecten te volgen. De focus ligt daarbij vooral op betrokken werkgevers in de wijk, werkgevers uit sectoren die voor de economische transitie van belang zijn (haven, bouw & techniek en zorg) en de cruciale maatschappelijke beroepen (o.a. kinderopvang, onderwijs, politie, OV).

Deze combinatie van activiteiten heeft in 2024 een aansprekend resultaat opgeleverd. De bijstandspopulatie op Zuid is in 2024 gedaald van 13.067 naar 12.793 uitkeringen. Het aantal mensen dat afhankelijk is van een bijstandsuitkering daalde in het NPRZ-gebied (Feijenoord, Charlois, IJsselmonde) het afgelopen jaar zelfs sneller dan in de rest van Rotterdam en de G4.

Economische structuurversterking

Onder de noemer Cultuur&Campus werken de Erasmus Universiteit Rotterdam, Hogeschool Rotterdam/Willem de Kooning Academie, Codarts Rotterdam en de gemeente Rotterdam aan een iconisch instituut op Zuid. Met innovatieve samenwerking van onderzoek, onderwijs en cultuur en door het iconische en innovatieve karakter, zal Cultuur&Campus bezoekers van binnen en buiten Rotterdam trekken. Zo wordt Zuid niet alleen een gebied om te wonen, maar ook om naartoe te komen. Op die manier zal Cultuur&Campus als economisch vliegwiel fungeren.

Eind 2021 heeft de gemeente Rotterdam, in goed overleg met de samenwerkingspartners, opdracht verleend voor het opstellen van een ruimtelijk kader (masterplan) voor de locatie van Cultuur&Campus aan de Doklaan (nu het terrein van Van Leeuwen Recycling). Gezamenlijk bepaalde uitgangspunten voor het plan zijn: gezond, samen, toegankelijk en bereikbaar, herkenbaar, verbonden en sociaal duurzaam en flexibel. Met vormstudies is aangetoond dat het benodigde programma (m2) past op de locatie. De samenwerkende partijen hebben de inhoudelijke uitwerking (conceptmasterplan) op 19 juni 2023 onderschreven.

Op grond van een globale financiële doorrekening van het conceptmasterplan is de stap naar de grote campus (C&C Doklaan) op dit moment te groot. Inzet is nu om de realisatie van Cultuur&Campus op Zuid stapsgewijs te realiseren via organische groei.

Als eerste stap wordt vol ingezet op C&C Putselaan. Deze stap is mogelijk gemaakt door toekenning van Europese subsidie voor het vernieuwende concept van Cultuur&Campus. In C&C Putselaan leggen de samenwerkende partijen gezamenlijk het fundament voor verdere ontwikkeling: lokaal, nationaal en internationaal. Daar worden ook partners uit de buurt bij betrokken, die ruimte aangeboden krijgen voor creëren, leren en onderzoeken, midden in de grootstedelijke samenleving.

De verbouwing en verduurzaming van het gemeentelijk monument Putselaan 178 is gestart na de bouwvak van 2024. Medio 2025 kan het gebouw in gebruik worden genomen voor het opstarten van de Cultuur&Campus programmering op kleine schaal. Tegelijkertijd blijft het college zich nadrukkelijk inzetten voor het vrijmaken van de locatie naast het Charloisse Hoofd (Doklaan).

In het kader van de economische structuurversterking via het NPRZ is ook de aanpak van winkelstraten gecontinueerd. De afgelopen jaren is met name bij de Beijerlandselaan/Groene Hilledijk een integrale aanpak ontwikkeld, waarbij deze lange winkelstraat werd gerevitaliseerd. In de integrale aanpak is veiligheid een belangrijke randvoorwaarde. De integrale aanpak is ontwikkeld om te voorkomen dat deze straten nog verder afglijden. Door het aanpakken van de verouderde fysieke omgeving, een stevige veiligheidsaanpak ter voorkoming van ondermijning en het ontwikkelen van een aantrekkelijk winkelaanbod, worden de winkelstraten weer de economische haarvaten in de wijken die helpen de economie te versterken.

Aan de integrale aanpak is een aantal straten toegevoegd in Feijenoord, Bloemhof: Dordtselaan, Putsebocht en Strevelsweg en in Charlois: Slinge, Wolphaartsbocht, Katendrechtse Lagedijk. Resultaten worden nader toegelicht onder de peiler Veilig.

Pijler Wonen

De middelen in de pijler van de Regiodeal 2019-2022 dragen bij aan de fysieke doelstellingen van het NPRZ-programma. De projecten zijn concreet opgezet om invulling te geven aan de gemeentelijke opgave binnen het NPRZ of dienen ter ondersteuning en facilitering van de opgave van derden (zoals woningcorporaties).

1. Basisaanpak Particuliere voorraad

Er zijn drie uitvoeringsplannen: Steigers op Zuid (2015-2018), Steigers op Zuid 2.0 (2019-2022) en Programma Basisaanpak PV (2023-2026). De regiodeal middelen worden ingezet voor het programma Steigers op Zuid 2.0 (2019-2022).

In 2018 heeft het college het Uitvoeringsplan Steigers op Zuid 2.0 vastgesteld waarmee de aanpak voor 3.000 woningen is gegarandeerd. Eigenaren van woningen in de wijken op Zuid worden gestimuleerd onderhoudsachterstanden weg te werken en worden verleid om door middel van 'slim onderhoud' de eerste verduurzamingsstappen te zetten en ook een duurzaam meerjaren onderhoudsplan (groen MJOP) op te stellen. Alle rondes (4) van Steigers op Zuid 2.0 zijn gestart, het aanbestedingstraject voor het aantrekken van adviesbureaus voor de uitvoering van de 4e ronde is eind 2022 afgerond.

Alle 3000 eenheden zijn in jaarlijkse stappen in aanpak genomen. De aanpak omvat een informatiefase, voorbereidingsfase, opdrachtphase en uitvoeringsfase. De uitvoering van het MJOP is voor 361 eenheden gereed en de laatste eenheden worden naar verwachting eind 2027 afgerond. Het merendeel bevindt zich nu in de voorbereidings- en opdrachtphase.

De negatieve effecten van crises zijn nog steeds duidelijk merkbaar in projecten. Eigenaren hebben meer tijd nodig om de financiering voor onderhoud en verbeteringen rond te krijgen en krapte bij bouwbedrijven, hoge kosten van bouwmaterialen en arbeid en druk bij beheerkantoren gelden nog steeds.

Toekomstperspectieven

In 2021 heeft de gemeente Rotterdam een bijdrage van € 1 mln. verleend als cofinanciering voor de door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland vastgestelde subsidieregeling "Spreiding sociale woningbouw regio Rotterdam" (na ophoging provinciale inbreng in 2023 is het subsidiebudget € 6 mln.). Met deze substantiële bijdrage vanuit de Rotterdamse NPRZ-middelen wordt meebetaald aan een positieve financiële prikkel voor de betere spreiding van de sociale woningvoorraad over de Rotterdamse regio. Tot 1 januari 2024 konden gemeenten aanvragen indienen voor in totaal 800 woningen.

In de periode 2020 t/m 2024 is er voor 800 woningen subsidie verleend aan 17 projecten in 7 randgemeenten. Eind 2024 zijn hiervan 10 projecten (586 woningen) gerealiseerd. De overige 7 projecten (214 woningen) zullen in 2025 en 2026 worden opgeleverd, waarna de projectsubsidies worden vastgesteld en de NPRZ-bijdrage aan de provincie zal worden afgerekend.

2. Grondige aanpak particuliere voorraad: sloop- nieuwbouw

Binnen project Groningerstraat is in 2024 de sloop afgerond van 5 panden. De marktselectieprocedure voor de nieuwbouw heeft geleid tot een voorlopige gunning aan een ontwikkelende partij en momenteel vindt verdere planuitwerking plaats. Het nieuwbouw programma bestaat uit een winkelplint, 1 of 2 bedrijfsruimten en 12 tot 15 woningen in het middensegment koop. In 2025 worden de definitieve gunning en de aanvraag omgevingsvergunning verwacht.

Met project Carnisse Poort wordt gezorgd voor een betere verbinding (voor fietsers en voetgangers) tussen de voorzieningen in Hart van Zuid (de OV-knoop, het winkelcentrum en andere wijkondersteunende functies zoals het zwembad en het Kunstenpand) met de woonwijk Carnisse.. In 2024 is de doorgang definitief gerealiseerd en opengesteld voor gebruik. De realisatie van de nieuwe woningen zal waarschijnlijk in 2026 starten waarna de doorgang definitief ingericht kan worden.

Voor de projecten Texelsestraat-Noord, Robbenoordplein en Pleinweg-Goereesestraat heeft het college van BenW in 2023 een startbesluit genomen. Inzet op deze plekken is om via sloop en nieuwbouw een nieuw, aanvullend woonprogramma toe te voegen in de wijk Carnisse.

De gemeenteraad heeft besloten om de grondexploitatie Texelsestraat-Noord (raadsbesluit september 2023) en Robbenoordplein (raadsbesluit maart 2024) in uitvoering te brengen. Voor Pleinweg-Goereesestraat is het streven om in 2025 het ontwerp en beoogd programma definitief te maken.

3. Grondige aanpak particuliere voorraad: transformatie bestaande voorraad

Er zijn meerdere focuswijken geselecteerd waar het de ambitie is om zoveel mogelijk woningen te verbeteren, vergroten en/of te (laten) samenvoegen. Het betreft woningen in wijken met een technisch slechte voorraad en hoge concentratie aan particuliere verhuurder (Carnisse, Oud-Charlois, Tarwewijk en Hillesluis). In deze wijken koopt de gemeente zelf woningen op om vervolgens te transformeren en verkopen. In 2024 is het eerder gevestigde voorkeursrecht op verschillende projectgebieden ingetrokken. Er worden nog wel woningen aangekocht, maar veel gericht (bijv. direct gekoppeld aan bestaand bezit en/of woningen die snel aangepakt kunnen worden).

Daarnaast worden woningeigenaren benaderd door een gemeentelijke samenvoegadviseur die hen informeert en adviseert over de (subsidie)mogelijkheden. De Subsidieregeling Samenvoegen en Vergroten is in 2022 door het college verlengd met vier jaar en op basis van een analyse van de subsidie wordt verkend hoe deze nog beter benut kan worden.

Het derde spoor is een samenwerking met marktpartijen zoals Stichting Wijkverbetering Rotterdam Zuid (SWRZ) en Steenvlinder B.V. Sinds 2024 wordt nadrukkelijk gestuurd op het inperken van leegstand in aangekocht bezit door tijdelijke te verhuren (op grond van de Leegstandswet). Alleen als de slechte staat van de woning tijdelijke verhuur niet toestaat of wanneer de aanpak op korte termijn start, vindt monitoring via camerabewaking plaats.

In project Swiego (Van Swietenlaan/Goereesestraat) worden de woningen door de gemeente Rotterdam vrij op de markt aangekocht, waarna de woningen met een samenvoeg-/vergrootverplichting of als samengevoegde kluswoning dan wel als opgeknapte woning worden verkocht aan particulieren met zelfbewoningsplicht. In 2022 zijn 56 woningen aangekocht en is het samenvoegen/vergroten en verduurzamen van 24 woningen aanbesteed. In 2023 en 2024 zijn de eerste 4 samengevoegde klus- en turnkey-woningen verkocht. In 2025 wordt er een nieuwe aanbesteding gedaan voor de volgende tranche woningen (naar verwachting 12 woningen).

In 2020 is de uitvoeringsovereenkomst met Stichting Wijkverbetering Rotterdam Zuid ondertekend, waarna de stichting 32 woningen van de gemeente heeft overgenomen en er één zelf heeft verworven. SWRZ gaat de aangekochte woningen grondig verbeteren en in het middensegment verhuren. In 2023 is de aanpak geëvalueerd en vanwege de veranderende markomstandigheden aangepast, waarbij het ambitieniveau is teruggebracht naar 51 woningen en de verduurzaming van de woningen als prestatie-element is toegevoegd. In juli 2024 is de vernieuwde samenwerking verwoord in een addendum en ondertekend. De focus ligt nu vooral op de woningen die al in bezit zijn. Inmiddels is gestart met het transformeren van 10 wisselwoningen die vervolgens worden gebruikt om een aantal huurders van de overige 23 woningen tijdelijk te huisvesten zodat het totale bezit kan worden aangepakt.

Voor project Fazantstraat fase 2 heeft de gemeenteraad in december 2020 het voorstel afgewezen voor de combinatieaanpak omdat sloop ongewenst was voor de bestaande bewoners van de Fazantstraat.

De raad besloot wel de Wvg voor het gebied te vestigen. In november 2023 is het college akkoord gegaan met het nieuwe plan voor de Fazantstraat om de tot nu toe 100 aangekochte woningen te verbeteren, te verduurzamen en waar mogelijk te vergroten. Vervolgens worden de woningen verkocht aan eigenaren met een zelfbewoningsplicht. Bij de overige woningen in particulier bezit kan - via de Aanpak Basiskwaliteit, met subsidie en begeleiding van VVE010 - het achterstallig onderhoud worden aangepakt en worden verduurzaamd. Ook kunnen de VvE's gebruik maken van de door de gemeente aangeboden gevelaanpak, waarbij de voorgevel waar nodig wordt gereinigd en hersteld en het portiek-entreekozijn wordt vernieuwd.

Voor de gebiedsaanpak Bloemhof zijn in 2024 gesprekken gevoerd met particuliere eigenaren over de problemen van bodemdaling op niet-onderheide panden en is een uitgebreide informatiecampagne opgezet. Bij dit alles stemt de gemeente nauw af met de in het gebied aanwezige woningcorporaties, Woonstad Rotterdam en Hef Wonen. Voor Bloemhof-Midden is een gebieds-ambitiedocument opgesteld, waarover bestuurlijke besluitvorming wordt verwacht in het voorjaar van 2025. Voor Bloemhof-Zuid is een start gemaakt met het gebiedsambitiedocument. De in het najaar van 2024 bij het Rijk ingediende aanvraag voor de 4e tranche van het Volkshuisvestingsfonds voor de gebiedsaanpak Bloemhof is afgewezen.

Vanwege de gestegen vastgoedprijzen en bouwkosten is het aannemelijk geworden dat de doelstelling van 1.400 woningen in de grondige aanpak t/m 2030 niet behaald zal worden. In 2022 is met het rijk afgesproken dat de target voor de grondige aanpak van de particuliere voorraad neerwaarts is bijgesteld naar 700 tot 900 aan te pakken woningen t/m 2030, waarbij de ambitie hoger moet liggen. Een aantal van 700 woningen is de absolute ondergrens. In 2024 is met het Rijk afgesproken dat de looptijd van de grondige aanpak wordt verlengd naar 2031.

4. Verbetering woonmilieus en buitenruimte

Voor verbetering van de buitenruimte is in 2024 van diverse grote projecten de planvorming afgerond en de voorbereiding van de uitvoering gestart (o.a. IP Carnisselaan/Oud Carnisse, IP Goereesestraat en de buitenruimte in het oostelijke deel van de Tarwewijk). Ook is de vergroening van het Ericaplein en de vergroting van de speeltuin Lepelaarsingel afgerond. Daarnaast zijn enkele bewonersinitiatieven gehonoreerd, zijn diverse speel- en sportplekken verbeterd, is een parkeertelling in Carnisse uitgevoerd en is bij de Oranjeschool aan de Blazoenstraat een veilige oversteekplek gerealiseerd.

Aansluitend op de nieuwbouw van de woningblokken wordt de buitenruimte in de Mijnslootbuurt in twee fasen heringericht (inclusief vervanging riool). De uitvoering van Fase 1 (bij blok 1 en 2) is in 2024 gestart en verwacht wordt dat deze fase medio 2025 afgerond zal worden. De uitvoering van fase 2 (bij blok 3) zal in het 4e kwartaal van 2025 starten.

Op de Boulevard Zuid zet de Alliantie Hand in Hand zich in de periode 2019-2029 in voor een sterke lokale economie en een aantrekkelijke woonomgeving op de Beijerlandse laan en Groene Hilledijk. In de Alliantie Hand in Hand werken de gemeente Rotterdam, het NPRZ, ondernemers, vastgoedeigenaren, veiligheidspartners en andere belangrijke partijen in het gebied samen. Het programma NPRZ Wonen levert een belangrijke bijdrage aan de fysieke pijler van het programma Hand in Hand (zowel buitenruimte, gebiedsontwikkeling en vastgoedaanpak).

Het puien- en gevelherstel van de winkels op de Beijerlandse laan & Groene Hilledijk is nagenoeg afgerond. Op de winkelboulevard zijn door de gemeente totaal ca. 66 winkelpanden en 95 woningen aangekocht ten behoeve van samenvoegen, transformatie en vernieuwbouw. Zowel de winkels als woningen zijn gedeeltelijk verhuurd en dit bepaalt in welke mate bouwplannen kunnen worden uitgevoerd.

De samenwerking met BIZ-eigenaren wordt versterkt door middel van de brancheringscommissie voor de invulling van de winkelruimtes. Er zijn momenteel 4 winkels gerenoveerd, 8 staan aan de vooravond van grootschalige renovatie, 5 winkels hebben een 'woongevel' gekregen en worden in de komende tijd intern omgebouwd naar split-levelwoning. Tevens zijn 6 woningen gerenoveerd en worden momenteel verkoopklaar gemaakt.

In het winkelgebied aan de Katendrechtse Lagedijk en Wolphaertsbocht (Katwol) zijn sinds 2018 ongeveer 100 verpauperde (winkel)panden en woningen getransformeerd tot woningen. Daarnaast is bij 25 winkelpanden conform welstandscriteria de fysieke uitstraling volledig opgeknapt. Tevens is in 2024 gestart met de herinrichting van de winkelstraat Wolphaertsbocht tot een veiliger en prettiger omgeving.

Eind 2024 jaar is het bestemmingsplan van het Nelson Mandelapark vastgesteld. Het definitief ontwerp van het dempen van het oostelijke deel van de Maashaven (fase 1 uitvoering) is in 2024 afgerond. Tevens is gewerkt aan het inrichtingsplan en een beheerplan (vaststelling in 2025). In 2025 wordt gestart met het dempen en egaliseren van de bodem om vervolgens in 2026 te starten met het plaatsen van damwanden, stenen dammen en het verder dempen met zand en lichte ophoogmaterialen.

Sinds 2019 worden 4 wijkconciërges ingezet in de wijken Feijenoord, Afrikaanderwijk, Hillesluis en Bloemhof-Landbouwboulevard. De wijkconciërges zijn ook in 2024 ingezet op de onderdelen schoon heel en veilig (via signaleren, oplossen en voorkomen) Door de inzet van wijkconciërges ontstaat een duidelijke koppeling met wijkregie (stadsbeheer) (via inloopsprekuren).

Regionale spreiding

In 2021 heeft de gemeente Rotterdam een bijdrage van € 1 mln. verleend als cofinanciering voor de door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland vastgestelde subsidieregeling "Spreiding sociale woningbouw regio Rotterdam" (na ophoging provinciale inbreng in 2023 is het subsidiebudget € 6 mln.). Met deze substantiële bijdrage vanuit de Rotterdamse NPRZ-middelen wordt meebetaald aan een positieve financiële prikkel voor de betere spreiding van de sociale woningvoorraad over de Rotterdamse regio. Tot 1 januari 2024 konden gemeenten aanvragen indienen voor in totaal 800 woningen.

In de periode 2020 t/m 2024 is er voor 800 woningen subsidie verleend aan 17 projecten in 7 randgemeenten. Eind 2024 zijn hiervan 10 projecten (586 woningen) gerealiseerd. De overige 7 projecten (214 woningen) zullen in 2025 en 2026 worden opgeleverd, waarna de projectsubsidies worden vastgesteld en de NPRZ-bijdrage aan de provincie zal worden afgerekend.

5. Grip op Vastgoed

Eind 2023 is voor de pijler Wonen onder actielijn/ pijler 5 – Grip op Vastgoed een bedrag van in totaal € 5 mln. toegekend uit de Regio Deal (Regio Deal Rotterdam Zuid II). Doel is een versterkte handhavingsaanpak. Het betreft een proactieve, integrale aanpak, die al lopende aanpakken (gericht op misstanden in de verhuur, ondermijning, woonoverlast etc.) aan elkaar verbindt in één aanpak. Er wordt nauw samengewerkt met partners als politie en woningcorporaties, alsmede het sociale domein. Er wordt gewerkt aan een uitvoeringsplan dat begin 2025 zal worden vastgesteld. Op basis daarvan zal invulling gegeven worden met de integrale werkwijze in 5 wijken. In 2024 is er voorbereidend werk verzet in het kader van automatisering ten behoeve van efficiëntie in het proces en juridische ondersteuning voor de mogelijkheden van gegevensdeling om tot effectieve oplossingen in de wijk te komen.

Pijler Veilig

Integrale aanpak/proces op de winkel/woonstraten

De aanpak van winkelstraten, in combinatie met aanpak ondermijning, de aanpak van de problematiek van de EU-arbeidsmigranten, de pandenaanpak en de communicatie met bewoners is complex en wordt daarom integraal opgepakt. De aanpak bestaat uit het duurzaam bestrijden van misstanden en het vitaliseren van het winkelstratenaanbod.

Aan de integrale aanpak in Bloemhof: Putsebocht, Dordtselaan en Strevelsweg zijn enkele straten in Charlois toegevoegd: Beijerlandseelaan, Groene Hilledijk, Slinge, Wolphaertsbocht, Katendrechtse Lagedijk

Deze straten en de bewoners verdienen extra aandacht vanuit economisch en leefbaarheids oogpunt. De gemeente werkt aan het vergroten van de veiligheid en leefbaarheid van de straten door verschillende vormen van zorg, begeleiding, inzet van toezicht & handhaving en het opleggen van bestuurlijke maatregelen.

In het gebied Feijenoord, wijk Bloemhof, worden de winkelstraten Dordtselaan, Putsebocht en Strevelsweg aangepakt. In de winkelstraten worden steeds meer winkels getransformeerd naar woningen, en hiervoor wordt een transformatiemanager ingezet. De projectleider winkelstraten heeft een sterke informatiepositie op de straten, contacten met bewoners en ondernemers. Er is door Intensief Beheer ingezet op juiste BRP, op overbewoning en op illegale verhuur. Er wordt ingezet op ondermijning bij kleine ondernemers en horeca. Het Horecagebiedsplan is aangepast en zo ook het Alcoholoverlastgebied waardoor er geen nieuwe slijterijen kunnen worden toegevoegd. Met name op en rond de Strevelsweg en Putsebocht gaat veel aandacht uit naar de gevestigde zorginstellingen.

In het gebied Charlois zijn diverse ondernemingen integraal gecontroleerd door het Bestuurlijk Toezichtsteam (BTT) of tijdens andere acties. Dit heeft geleid tot tientallen geconstateerde bijzonderheden en dertien sluitingen van ondernemingen. Daarnaast zijn vijf onderneming bestuurlijk gesloten voor een periode van twee weken tot zes maanden naar aanleiding van incidenten.

Naar aanleiding van verschillende incidenten zijn er in Pendrecht/Zuidwijk en Oud-Charlois, 5 ondernemingen bestuurlijk gesloten voor een periode van 2 weken tot 6 maanden.

In de laatste maanden van 2024 zijn er op de Beijerlandseelaan, Groene Hilledijk en Slinge laan stewards ingezet. Dit zorg in de donkere maanden voor extra ogen en oren in het gebied en ook voor zichtbaarheid richting bewoners en ondernemers.

Wat heeft het gekost in 2024?

In onderstaande tabel is op het niveau van de Regiodeal 2019-2022^[1] het totaal van realisatie en begroting opgenomen. Er worden hier alleen nog kosten voor de pijler Wonen op verantwoord. Het openstaand bedrag voor de pijler School is uit de Regiodeal gehaald en in het gemeentefonds gestort. Dit wordt onderstaand verder toegelicht bij de pijler School.

In de laatste kolom wordt ook het gerealiseerde bedrag aan cofinanciering vanuit de gemeente gepresenteerd.

^[1] De Regiodeal 2019-2022 betreft formeel een totaalbedrag van € 106 mln. De overige € 24 mln (€ 10 mln Wonen en € 14 mln School) is in 2018 het gemeentefonds gestort. Hierover hoeft niet verantwoord te worden richting het Rijk en wordt ook niet opgenomen in de tabel. Hierdoor zal realisatie in de tabel oplopen tot maximaal € 106 mln.

Pijlers	Totale rijksbijdrage	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verplichtingen 2024	Afwijking begroting- realisatie 2024	Totale realisatie ultimo 2024	Totale cofinanciering ultimo 2024
School	44.000	0	0	0	0	29.100	30.639
Werk	24.000	0	0	0	0	24.00	24.906
Wonen	60.000	2.941	1.695	0	1.246	32.117	36.959
Cultuur	2.000	0	0	0	0	2.000	2.295
Totaal	130.000	2.941	1.695	0	1.246	87.217	94.799

Eind 2023 zijn nieuwe middelen toegekend voor het NPRZ met een nieuwe Regio Deal (2023-2026) en de regeling Kansrijke Wijk (2023-2025). In de tabel is de begroting en realisatie opgenomen per pijler/activiteit. Voor alleen de Regio Deal (totaal € 30 mln) is er met het Rijk een co-financieringsverplichting opgenomen, waarvan de realisatie terugkomt in de tabel.

Pijler	Totale rijksbijdrage	Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking begroting- realisatie 2024	Totale realisatie ultimo 2024	Totale cofinanciering ultimo 2024
Thuisbasis op orde	16.722	2.443	956	1.487	956	138
School	58.918	26.510	21.547	5.040	21.547	2.387
Werk & economische structuurversterking	14.112	5.922	4.603	1.319	4.603	1.431
Wonen	5.000	0	0	0	0	2.938
Veilig	242	88	70	18	70	0
Programmabureau, onderzoek & participatie	3.260	556	692	-186	1.051	193
Totaal	98.254	35.519	27.868	7.601	28.227	7.087

Pijler Thuisbasis op orde

Het aanstellen van kwaliteitscoaches binnen de wijkteams en de uitbreiding van de Children’s zone teams op heel Zuid verliep door de arbeidskrapte moeizamer, dit is tevens te zien in de onderbesteding van 2024.

Het jaar 2024 is voor het programma Programmatische aanpak -9 maanden tot 4 jaar (integraliteit MO Thuisbasis op orde) voornamelijk een voorbereiding geweest om tot een gedragen plan van aanpak te komen. De uitvoering van dit plan zal voornamelijk vanaf 2025 plaatsvinden waarmee de besteding van de Rijksmiddelen voor Thuisbasis op Orde zal worden ingelopen.

Pijler School

Regiodeal 2019-2022

Het openstaand bedrag van deze regeling betreft het convenant ‘herontwerp voortgezet onderwijs Rotterdam Zuid’ wat in 2018 is afgesloten. Deze middelen zijn uit de Regiodeal gehaald en in het gemeentefonds opgenomen. De realisatie van het convenant volgt in 2026, omdat de kosten pas gerealiseerd worden bij oplevering van de nieuwe objecten Plot Z en het Stadionpark in 2026.

Regiodeal 2023-2026

De subsidiëring voor de versterking van schoolleiders in het NPRZ-gebied is vanwege de schooljaarsystematiek pas per augustus 2024 van start gegaan. Daardoor zijn met name op dit onderdeel lagere kosten gerealiseerd.

Kansrijke Wijk 2023-2025

- Jonge Kind

Het Rijk heeft middelen beschikbaar gesteld voor het thema Ontwikkeling Jonge Kind. Vanaf augustus 2024 is met deze middelen in NPRZ-gebied de 130%-regeling van start gegaan. Dit houdt in dat peuters uit de doelgroep Extra Spelen en Leren, waarvan de ouders een inkomen hebben tot 130% van het wettelijk sociaal minimum, gratis naar de voorschoolse educatie kunnen. De lagere lasten ontstaan doordat de regeling pas halverwege het jaar in werking is getreden. Hierdoor loopt de besteding van de rijksmiddelen langer door tot en met 2026.

- School en omgeving

Via de regeling School en Omgeving heeft het Rijk voor de periode 2023 tot en met 2025 middelen beschikbaar gesteld voor de Dagprogrammering in NPRZ-gebied. In het kader van deze regeling organiseren scholen extra activiteiten voor hun leerlingen. De financiering van de dagprogrammering komt zowel uit rijks- als gemeentelijke middelen. Er is voor dit onderdeel meer rijks-financiering ingezet dan oorspronkelijk begroot, om zowel op korte als lange termijn optimaal gebruik te maken van de beschikbare rijks- en stedelijke middelen

Pijler Werk & economische structuurversterking

Samen voor Zuid

Het programma Samen voor Zuid kende in 2024 een onderbesteding van bijna 1 miljoen euro op de Rijksmiddelen (gezamenlijk Regiodeal en regeling Kansrijke Wijk). De hoofdoorzaak is dat voor een aantal projecten personeel geworven moest worden. Door de schaarste op de huidige arbeidsmarkt kost dit tijd, waardoor bepaalde functies in het eerste kwartaal onderbezet waren. Daarnaast waren er middelen beschikbaar voor het verlagen van de caseload van inkomensconsulenten. Aangezien dit minder direct bijdraagt aan de doelstellingen van het programma Samen voor Zuid zijn de Rijksmiddelen hier vanaf 1 juli niet meer op ingezet. De onderbesteding van 2024 wordt doorgeschoven naar 2025.

Economische structuurversterking

In 2024 zijn er geen middelen vanuit de regiodeal ingezet voor Cultuur en Campus. Deze zullen voornamelijk worden ingezet in 2025 en 2026 na de opening van de Putselaan om zo met de partners ervaring op te doen met dit concept

Pijler Wonen

Regiodeal 2019-2022 (verlengd t/m 2031)

De regiodeal-middelen worden gebruikt als dekking voor projecten in de focuswijken, tuinsteden en tuindorpen in Rotterdam Zuid, die bijdragen aan de fysieke doelstellingen van het NPRZ binnen de pijler Wonen. De projecten zijn concreet opgezet om invulling te geven aan de gemeentelijke opgave binnen het NPRZ of dienen ter ondersteuning en facilitering van de opgave van derden (zoals woningcorporaties).

De middelen zijn ingezet op drie thema's voor de pijler Wonen. De opgenomen verplichtingen en bestedingen hebben betrekking op de rijksmiddelen uit de regiodeal en op de gemeentelijke cofinanciering. De term verplichting zoals die in bovenstaande tabel is gebruikt, betreft de binnen de projecten aangegane verplichtingen met derden, zoals die in de concernadministratie zijn opgenomen (financieel administratief verplicht, conform definitie Sisa). Deze term heeft hier dus geen betrekking op de intern aangegane verplichtingen die via formeel afgegeven verleningsbesluiten zijn verplicht.

Voor **thema 1 (Grondige aanpak particuliere voorraad: sloop/nieuwbouw en samenvoegen)** wordt een groot deel van de regiodeal middelen voor de pijler Wonen van het NPRZ ingezet ten behoeve van de grondige aanpak van de bestaande particuliere woningvoorraad. Hiertoe wordt een groot aantal projecten uitgevoerd van sloop/nieuwbouw, transformatie en samenvoegen van woningen.

In 2024 is niets financieel administratief verplicht in de projecten (zoals nieuwe opdrachten verstrekt n.a.v. offertes). Wel zijn er binnen dit thema voor €21,21 mln. aan formele verleningsbesluiten afgegeven (juridisch verplicht) voor de projecten Robbenoordplein (grex) en Fazantstraat (samenvoegen/vergroten). In 2024 zijn vanuit de rijksmiddelen geen bestedingen gerealiseerd ten behoeve van thema 1; de gerealiseerde kosten (€ 9,32 mln.) zijn gedekt vanuit de gemeentelijke cofinanciering, en vooral ten behoeve van de projecten Robbenoordplein (grex), Gebiedsaanpak Bloemhof, Swiego fase 1 en Fazantstraat.

De sloop/nieuwbouw projecten worden grotendeels binnen grondexploitaties uitgevoerd, en deze hebben meestal een looptijd van 10 jaar. Binnen transformatie- en samenvoeg-projecten is een belangrijk onderdeel het aankopen van (aangrenzende) woningen hetgeen een langjarige inspanning vergt. Daarom heeft de gemeente Rotterdam richting het Rijk aangegeven dat de looptijd van de specifieke uitkering regiodeal NPRZ (oorspronkelijk 2018 t/m 2025) voor de pijler Wonen een te korte periode is om de afgesproken prestatiedoelen te kunnen realiseren en verlengd zou moeten worden tot 15 jaar. Op aangeven van Rotterdam is in de rijksbeschikking voor de specifieke uitkering regiodeal NPRZ (van 10 december 2019) de mogelijkheid opgenomen om de looptijd voor de pijler Wonen te verlengen (art 3.3). In de stuurgroep Rijk-Regio van 28 oktober 2021 is de principeafpraak gemaakt om de looptijd voor de pijler wonen na 2025 te verlengen. In de stuurgroep Rijk-Regio van 28 mei 2024 is besloten om de looptijd van NPRZ pijler wonen te verlengen t/m 2031. Dit besluit zal door het Rijk in 2025 nog formeel per brief worden bevestigd.

Dat er voor de Grondige aanpak particuliere voorraad (thema 1) in 2024 minder middelen zijn besteed dan oorspronkelijk begroot wordt vooral veroorzaakt door vertraging op de planvorming als gevolg van onvoorziene omstandigheden (zoals technisch slechtere staat van de voorraad

waardoor bijstelling plannen nodig bleek en vertraging als gevolg van VvE besluitvorming). Daardoor werden er in 2024 minder verwervingen uitgevoerd ten opzichte van de oorspronkelijke raming.

Voor **thema 2 (woonmilieus: buitenruimte en winkelstraten)** is in 2024 niets financieel administratief verplicht. Wel zijn er binnen dit thema voor € 1,13 mln. aan formele verleningsbesluiten afgegeven (juridisch verplicht) voor het buitenruimteproject Mijnkintbuurt blokken 1,2,3.

In 2024 is vanuit de rijksmiddelen € 1,69 mln. aan bestedingen gerealiseerd ten behoeve van vooral de buitenruimte-projecten Nelson Mandelapark, Mijnkintbuurt blokken 1,2,3, en Eksterstraat. Daarnaast is er vanuit de gemeentelijke middelen € 1,37 mln. bestedingen gerealiseerd ten behoeve van met name de projecten Simonsblokken, Walravenbuurt en de Kindercampus Bloemhof.

Dat er voor de Woonmilieus onderdeel buitenruimte en winkelstraten (thema 2) minder middelen zijn besteed dan oorspronkelijk begroot wordt vooral veroorzaakt doordat de fysieke uitvoeringswerkzaamheden voor een aantal projecten (oa Gebiedsaanpak Bloemhof, Carnisse Goereesestraat) vertraagd zijn of in 2025 worden heroverwogen. De redenen hiervoor waren vooral de noodzakelijk geworden planwijzigingen als gevolg van gebleken funderings-problematiek (Bloemhof) dan wel de benodigde afstemming met de stakeholders (Carnisse-Goereesestraat).

Voor zowel Grondige aanpak particuliere voorraad (thema 1) als Woonmilieus onderdeel buitenruimte en winkelstraten (thema 2) bestond in 2024 de laatste mogelijkheid voor begrotingsaanpassing bij de 2e bestuursrapportage (juli 2024). Daardoor konden opdoemende projectvertragingen in de tweede helft 2024 niet meer worden vertaald naar een neerwaartse bijstelling van de begroting.

Voor **thema 3 (regionale spreiding sociale woningen)** is in 2021 door de gemeente Rotterdam een bijdrage van € 1 mln. verleend als cofinanciering voor de door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland vastgestelde subsidieregeling "Spreiding sociale woningbouw regio Rotterdam" (na ophoging provinciale inbreng in 2023 is het subsidiebudget € 6 mln. voor 800 woningen). Tegelijkertijd met het afgeven van het formele commitment is een voorschot (50%) aan de provincie betaald. Eind 2023 was de subsidie vastgesteld voor in totaal 411 woningen, op grond waarvan over 2023 in de verantwoording € 0,44 mln. als besteding was opgenomen. De verwachting was dat alle projectsubsidies eind 2024 zouden zijn vastgesteld waarna Rotterdam de NPRZ bijdrage aan de provincie zou kunnen vaststellen en uitbetalen.

Echter eind 2024 zijn pas 10 projecten (586 woningen) opgeleverd en zullen de resterende 7 projecten (214 woningen) volgens de provincie in 2025 en 2026 worden opgeleverd. Zodoende kan Rotterdam de NPRZ-bijdrage aan de provincie pas eind 2026 definitief vaststellen, waarna het laatste deel zal worden betaald.

Regio Deal 2023-2026 (Grip op Vastgoed)

De middelen voor Grip op Vastgoed zijn bedoeld voor personele inzet, maar ook kosten gerelateerd aan de benodigde automatisering en verbeterde informatiedeling. De opgenomen bestedingen hebben betrekking op de gemeentelijke cofinanciering. In 2024 zijn nog geen Rijksmiddelen besteed. Er is gewerkt aan een uitvoeringsplan dat begin 2025 zal worden vastgesteld. Op basis daarvan zal vanaf 2025 invulling gegeven worden aan de integrale werkwijze in 5 wijken.

Pijler Veilig

De middelen van de regiodeal (in de tabel onder de pijler Werk & Economische structuurversterking) zijn gebruikt om een projectleider en een projectmedewerker te financieren voor de winkelstraten Slinge en Wolphaertsbocht. Daarnaast is er voor Zuid extra inzet geweest met een Meld Misdaad Anoniem-campagne om de meldingsbereidheid te vergroten. In de laatste maanden van het jaar is er extra inzet geweest van Laanstewards op de geprioriteerde winkelstraten.

Programmabureau, onderzoek & participatie

Programmabureau

Voor het programmabureau NPRZ is jaarlijks gemiddeld € 500.000 beschikbaar vanuit de regeling Kansrijke Wijk. In 2024 is € 590.000 besteed en voornamelijk ingezet op de bemensing van het programmabureau.

Onderzoek

Voor onderzoek, kennis en monitoring zijn door het Rijk via de Regio Deal Rotterdam Zuid 2023-2026 middelen beschikbaar gesteld. In totaal gaat het om € 790.000 (excl. BTW). Eind 2024 is de NPRZ Kennis- en Onderzoeksagenda vastgesteld door het NPRZ-bestuur. In 2025 en 2026 zal de besteding van deze middelen plaats vinden. In 2024 is er wel € 121.000 aan kosten verantwoord als gemeentelijke cofinanciering.

Vanuit de SPUK Kansrijke Wijk is daarnaast € 345.000 beschikbaar voor voorbereidend onderzoek naar de Gezonde Leefomgeving. Deze middelen worden ingezet in samenwerking met de Erasmus Universiteit en woningcorporaties. In 2024 is hier € 135.000 van uitgegeven.

Participatie

De middelen die beschikbaar zijn vanuit de regiodeal 2023-2026 worden gebruikt om het burgerberaad te financieren. In 2024 heeft dat nog beperkt tot bestedingen geleid, met uitzondering van wat uitgaven van gemeentelijke middelen (cofinanciering).

Jaarstukken 2024

Onderhoud kapitaalgoederen

Paginanummer in website: 203

Onderhoud kapitaalgoederen

De gemeente is eigenaar en beheerder van de openbare ruimte. Een goed onderhouden openbare ruimte draagt in hoge mate bij aan een veilige en fijne woon- en leefomgeving. Rotterdam investeert jaarlijks veel geld in het onderhoud van haar openbare ruimte, om te zorgen dat die schoon, heel en veilig is. Het in stand en op orde houden van de openbare ruimte vraagt voortdurende aandacht, verantwoorde keuzes en investeringen. Het beleid hiervoor staat in de Nota Onderhoud Kapitaalgoederen 2023-2027, Nota Vervangingsinvesteringen Openbare Ruimte 2021-2071 en de Kadernota Vastgoed 2023.

Beleid

Nota Onderhoud Kapitaalgoederen 2023-2027

De assets in de openbare ruimte zijn kapitaalgoederen die van grote maatschappelijke waarde zijn en onderhoudskosten en vervangingsinvesteringen met zich meebrengen. Het onderhoud van deze kapitaalgoederen vormt een aanzienlijke post op de gemeentelijke begroting. Achterstallig onderhoud zorgt voor mogelijk onveilige situaties en meer kosten en inspanning dan bij tijdig onderhoud. In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is daarom bepaald dat in de gemeentelijke begroting en jaarrekening een verplichte paragraaf 'Onderhoud Kapitaalgoederen' wordt opgenomen. Basis daarvoor is een integrale Nota Onderhoud Kapitaalgoederen, die eens in de vier jaar door de gemeenteraad wordt vastgesteld. De Nota Onderhoud Kapitaalgoederen 2023 - 2027 beschrijft hoe de gemeente Rotterdam haar beschikbare middelen in wil zetten om de bestaande kapitaalgoederen in de openbare ruimte verantwoord te beheren en te onderhouden. Het doel is om verwaarlozing van de openbare ruimte te voorkomen, en daarmee verlies van waarde van investeringen die in het verleden in de stad zijn gedaan en de komende jaren nog gaan plaatsvinden. De financiële consequenties van de Nota Onderhoud Kapitaalgoederen 2023-2027 zijn per assetgroep structureel in de begroting verwerkt.

Nota Vervangingsinvesteringen Openbare Ruimte 2021-2071

De Nota Vervangingsinvesteringen Openbare Ruimte wordt om de vier jaar opgesteld. De eerste Nota Vervangingsinvesteringen dateert van 2021. Op basis van kengetallen is de investeringsbehoefte, en daarmee de kapitaallasten voor de vervangingsinvesteringen, voor vijftig jaar vooruit doorgerekend. Het is een theoretische, beleidsarme doorrekening, als onderdeel van de doorrekening van de vervangingsbehoefte van het gehele Rotterdamse bezit.

Kadernota Vastgoed 2023

De Kadernota Vastgoed bevat richtlijnen hoe om te gaan met gemeentelijk vastgoed en het vastgoed zowel financieel als functioneel optimaal te benutten voor de stad.

Financiële consequenties exploitatie

Assetgroep (x € 1 mln)	Begroting 2024	Realisatie 2024	Vershil
Wegen	43,7	44,2	-0,5
Groen en bomen	38,4	40,7	-2,3
Speelvoorzieningen	5,2	4,6	0,6
Civiele kunstwerken	31,1	29,5	1,6
Beeldende kunst en monumenten	2,2	2,4	-0,2
Begraafplaatsen	1,8	1,8	0
Oppervlaktewater	7,3	8,6	-1,3
Openbare verlichting	4,5	4,9	-0,4
Verkeersinstallaties	4,3	3,7	0,6
Parkeervoorzieningen	9,1	8,9	0,2
Afvalvoorzieningen	2,1	2,7	-0,6

Vastgoed	44,1	40,8	3,3
Totaal	193,8	192,8	1,0

De totale onderbesteding van € 1,0 mln is het resultante van diverse geringe afwijkingen. Oorzaken hiervan zijn onder andere prijsstijgingen, het doorschuiven van werk vanwege beperkte capaciteit van aannemers, leveringsproblematiek van materialen en aangepaste onderhoudsplanningen.

Financiële consequenties investeringen

Assetgroep (x € 1 mln)	Begroting 2024	Realisatie 2024	Vershil
Wegen	29,0	36,5	-7,5
Groen en bomen	13,0	12,6	0,4
Speelvoorzieningen	6,6	6,4	0,2
Civiele kunstwerken	11,4	12,3	-0,9
Beeldende kunst en monumenten	0,5	0,4	0,1
Begraafplaatsen	0,8	0,8	0
Oppervlaktewater	3,3	3,0	0,3
Openbare verlichting	11,3	7,2	4,1
Verkeersinstallaties	4,1	5,2	-1,1
Parkeervoorzieningen	7,2	7,2	0
Afvalvoorzieningen	14,5	14,3	0,2
Vastgoed	206,4	137,3	69,1
Totaal	308,1	243,2	64,9

De afwijking wordt voornamelijk veroorzaakt door de onderbesteding van Vastgoed. In 2023 is een start gemaakt met het terugdringen van planningsoptimisme in de ramingen van kredieten. In 2024 is hiermee verder gegaan. Voor het tweede jaar op rij bleek de raming voor uitvoering van projecten onderwijshuisvesting niet te hoog, maar te laag te zijn ingeschat (€ 5 mln). Ook de realisatie van de top 6 parkeergarages was hoger dan begroot (€ 2 mln).

Aan de andere kant was het planningsoptimisme nog wel duidelijk zichtbaar op de Integrale Huisvestingsplannen (IHP's); de realisatie was € 36 mln lager dan de raming. Ook gebiedsontwikkeling Nieuw Kralingen had een € 10 mln lagere realisatie ten opzichte van de begroting. Daarnaast nog een aantal lagere realisaties ten opzichte van de prognose die optellen tot € 14 mln.

Tenslotte nog de vermelding dat een deel van de in het verleden gemaakte projectuitgaven op de renovatie Museum Boymans van Beuningen ten laste van de exploitatie is afgeboekt. Hiermee was geen rekening gehouden en leverde een lagere realisatie van € 15 mln op. Een Raadsbesluit scenariokeuze renovatie MBVB van juni 2024 lag hieraan ten grondslag.

Jaarstukken 2024

Subsidies

Paginanummer in website: 204

Subsidies

Subsidies zijn financiële bijdragen aan burgers of organisaties voor activiteiten die bijdragen aan de realisatie van een door de gemeenteraad vastgesteld beleidsdoel.

Beleid

De gemeentelijke [Subsidieverordening Rotterdam 2014 \(SVR 2014\)](#) bevat de spelregels voor subsidieverlening. De verordening bepaalt dat er twee subsidievormen zijn: eenmalige subsidies en jaarlijkse subsidies. Een eenmalige subsidie verstrekt de gemeente voor één of meer prestaties of activiteiten die in beginsel van bepaalde duur zijn. Een jaarlijkse subsidie verstrekt de gemeente per kalender- of boekjaar.

Subsidielijst

De subsidielijst geeft een overzicht van de subsidielasten in 2024. In de lijst staan ook negatieve subsidiebedragen. Dit kunnen teruggevorderde subsidies zijn, die in voorgaande jaren zijn betaald aan de burgers of organisaties. De bedragen in de onderstaande lijst zijn in euro's (geen duizendtallen) afgerond.

Gesubsidieerde instelling	Realisatie 2024
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	10.095.320
B.V. Recreatiecentrum Oostervant	-19.508
DIVERSION Holding B.V.	-32.890
Dona Daria, Centrum voor Vrouwen en Emancipatie	102.452
Het Nederlandse Rode Kruis	20.000
Interculturele Stichting Salaam	49.990
Internationale Vrije Vrouwen Stichting	3.870
Money Start	98.100
Morgen in kleur	140.200
NCB Opleidingen B.V.	1.951
Nederlandse Vereniging tot Integratie van Homoseksualiteit COC Rotterdam	23.875
Platform Levensbeschouwelijke en Religieuze Organisaties Rotterdam	-9.507
Rotterdam Gay Sportclub Ketelbinkie	10.300
samenwerkende bewonersorganisaties LEVEN in SCHIEBROEK	19.770
Stichting &tree	22.500
Stichting Adelaida	40.000
Stichting Aflatoun International	75.000
Stichting Albeda	24.999
Stichting Anders Rotterdam	65.000
Stichting Armoedefonds	42.000
Stichting Brillante	48.110
Stichting Buddy to Buddy Rotterdam	37.375
Stichting Buurtmaaltijden Carnisse	24.300
Stichting Colours of Impact	35.000
Stichting Confro	12.000
Stichting Cultuurwerkplaats Tarwewijk	9.000
Stichting De Muren hebben Oren	24.000
Stichting DOCK	147.079
Stichting Dress for Success Rotterdam	96.000
Stichting EDUVO	80.946
Stichting Empowerment Foundation	54.184
Stichting Facts	199.999
Stichting Gaarkeuken van Rotterdam	50.000
Stichting GayRotterdam	46.959

Stichting Geloven in de Wijk	55.000
Stichting Giovanni van Bronckhorst Foundation	89.378
Stichting Goud van Noord	180.000
Stichting Het Fort	30.000
Stichting Hogeschool Rotterdam	16.220
Stichting HotspotHutspot	24.999
Stichting House of Hope	92.700
Stichting Humanitas	74.891
Stichting Inclusia	35.000
Stichting Inclusive Film Foundation	21.300
Stichting Iyaaba	3.750
Stichting Jarige Job	93.720
Stichting Jeugdeducatiefonds	625.000
Stichting Jeugdfonds Sport & Cultuur Rotterdam	2.247.700
Stichting Jeugdvakantieland Rotterdam	180.000
Stichting Jongeren en Migrantten Omroep Rotterdam	29.730
Stichting Kledingbank Rotterdam	77.500
Stichting Kledingbank Rotterdam Zuid	6.680
Stichting MAIT (Mijn Administratie is Top)	150.000
Stichting Mano	215.628
Stichting Mara	33.206
Stichting Maritiem Museum Rotterdam	25.000
Stichting Me & Society, Bureau voor Diversiteitmanagement	165.275
Stichting Meedoen in Rotterdam	1.673.900
Stichting Menaswell	10.000
Stichting Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting	132.050
Stichting Netwerk Nieuw Rotterdam	62.500
Stichting Novum NL	37.050
Stichting Ondersteuning Kind En Huisdier Omgeving Rotterdam	40.000
Stichting Open Eyes Foundation	34.020
Stichting Openhaard	3.700
Stichting Platform Islamitische Organisaties Rijnmond (S.P.I.O.R.)	273.350
Stichting Present Rotterdam	49.500
Stichting Pride Photo Award	11.670
Stichting Queer Gym	54.925
Stichting Queer Rotterdam	20.400

Stichting Radar WMO diensten	130.400
Stichting Recht op Ontwikkeling	17.515
Stichting Rijnmond Multicultureel Centrum	25.697
Stichting SAMEN010	24.999
Stichting Samenwerkende Kerken in Nederland-Rotterdam	87.020
Stichting SamSam Uitvaartcoaching	10.000
Stichting Single SuperMom	24.999
Stichting Sirkaf	9.300
Stichting Socialdebt	195.000
Stichting Storydocz	24.982
Stichting Taal en Theater Studio de Bakkerij	34.192
Stichting Theaterbolwerk PUNCH	1.500
Stichting Thuis in West	36.125
Stichting Veelkleurige Religies Rotterdam	49.999
Stichting Vitaal Pendrecht	83.710
Stichting VluchtelingenWerk Nederland	332.831
Stichting Voedselbanken Nederland, Regio Rotterdam	199.999
Stichting Voice of All Women	139.265
Stichting Wilskracht Werkt	-11.421
Tulp Training B.V.	38.100
Van Veldhuizen Stichting	197.413
Vereniging De Pupillen	24.900
Beheer van de stad	856.492
Afrikaanderwijk Coöperatief U.A.	110.000
Ahornli B.V.	25
BOXO B.V	5.000
CoCreate Good Life	16.727
Creatief Beheer	129.605
De Kralingsche School	200
De Kroon Rotterdam B.V.	1.500
Freefy	2.505
Fullspeed B.V.	24.524
Handboogclub Doelgericht	40.000
Heijbergerschool	30.890
Islamitisch Cultureel Centrum Alexander	700
Privé personen	295.022

Rulethefield B.V.	5.000
Stichting Awaerness Kollektif	5.000
Stichting de Frikandel	3.060
Stichting Havensteder	12.600
Stichting Hef Wonen	48.602
Stichting SEA-ECO-LOGIC	-42.000
Stichting Students 4 Sustainability	859
Stichting Woonbron	4.665
Stichting Woonstad Rotterdam	-5.964
Stichting Zwerfkatten Rijnmond	40.000
Supernova Hotel Group B.V.	1.300
Vereniging van Eigenaars Honingerdijk 41ab en 43ab	4.193
VvE Complex Batavia gelegen te Rotterdam, aan de Rijksboom	50.000
Whale Events & Exposure	72.479
Bestaande stad	3.870.803
Aanvragen voor een VVE	124.487
Aveco De Bondt B.V.	57.041
bbci Frijiwk B.V.	14.954
BVL Bouwadvies B.V.	53.977
De Funderingswinkel	6.080
Domos Rotterdam B.V.	8.872
Fugro NL Land B.V.	7.239
La Fleur B.V.	40.000
MyRealEstate B.V.	80.000
Parkzoom Vastgoed B.V.	12.000
Privé personen	975.148
Sandra Lobbe	24.566
Steenvlinder B.V.	360.938
Stichting Derdengelden Maashave Vastgoedbeheer	8.184
Stichting het Rotterdams-Joodse Hulpfonds	85.000
Stichting Maatschappelijk Gebruik Kerkgebouwen	20.000
Stichting Open Monumentendag Rotterdam	49.999
Stichting Platform Wederopbouw Rotterdam	5.000
Stichting Prolepha	35.000
Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten	1.197.285
Stichting Vergeten Zaken	2.000

Stichting VvE-010	299.463
Techniek & Methode B.V.	97.617
Vereniging van Eigenaars Bonaventurastraat 56 te Rotterdam	7.997
Vereniging van Eigenaars Donkerslootstraat 139, 141 en 143 te Rotterdam	14.919
Vereniging van Eigenaars Dorpsweg 67 te Rotterdam	9.000
Vereniging van Eigenaars Flatgebouw Ellewoutsdijkstraat 169 tot en met 179 (oneven nummers) te Rotterdam	18.000
Vereniging van Eigenaars flatgebouw Talingstraat 148 te Rotterdam	8.784
Vereniging van Eigenaars Flatgebouw Zuidhoek 166 a en b	16.638
Vereniging van eigenaars gebouw aan de Geervlietstraat 5 AB te Rotterdam	6.000
Vereniging van eigenaars gebouw Donkerslootstraat 145ab te Rotterdam	5.490
Vereniging van Eigenaars Gebouw Ellewoutsdijkstraat 145 tot en met 167 (oneven) te Rotterdam	36.000
Vereniging van Eigenaars gebouw Nachtegaalstraat 1 te Rotterdam	6.000
Vereniging van Eigenaars gebouw Zwaluwstraat 2 tot en met 8 (even) te Rotterdam	21.000
Vereniging van Eigenaars Polderlaan 62ab te Rotterdam	6.075
Vereniging van Eigenaars Randweg 91	9.000
Vereniging van Eigenaars Texelsestraat 69 en 71 te Rotterdam	9.860
Vereniging van Eigenaars van het gebouw Stoppelstraat 39 a/b te Rotterdam	8.498
Vereniging van Eigenaars West-Varkenoordseweg 207 en 209 te Rotterdam	12.000
Vereniging van Eigenaars Zuidhoek 268 te Rotterdam	9.000
Vereniging van Eigenaars Zwaluwstraat 17 te Rotterdam	3.000
Vereniging van Eigenaren Flat Zuidhoek 118ab te Rotterdam	4.233
VINSA Vastgoed B.V.	18.000
VvE gebouw Ellewoutsdijkstraat 181 tot en met 203 (oneven) te Rotterdam	36.000
VvE Scottstr. 2-32 & Moliereweg 768-776	365
VvE Scottstraat 34 t/m 64 Molièreweg 780-790	93
W & M Vastgoed BV	40.000
Cultuur	163.604.933
Afdeling Rotterdam en Omstreken van de Maatschappij tot Bevordering der Toonkunst	28.000
Afrikaanderwijk Coöperatief U.A.	220.578
Alexander Kamerkoor	2.000
Bonnema & Mandersloot Producties	15.000
Calandkoor	1.500
Catch Your Moment b.v.	8.500
Chabotgroep	1.000
Chapeau	1.500
Christelijk gemengd koor "Canticum Novum"	1.500

Christelijk Gemengd Koor Delfshaven	1.500
Christelijk Koor Joy	1.500
Christelijke Muziekvereniging "Door Eendracht Sterk"	2.000
Christelijke Oratoriumvereniging Sursum Corda	4.000
Coöperatieve Vereniging HBS U.A.	61.245
Corps d' Esprit	4.500
Couleurs Vocales	1.500
Culturele Stichting Het Succes	2.500
Dockyard Mannenkoor	1.500
Eerste Hoekse Accordeonvereniging	1.000
Encore	1.500
Erasmus Studentenkoor Rotterdamsch Schoon	1.500
Erasmus Universiteit Rotterdam	10.000
Fennan B.V.	25.000
Folkhouse Matrix	11.685
Fundraising and Strategy International B.V.	105.648
Gouwe Ouwe Koor Hoek van Holland	1.000
Henk, het Nieuwe Koor	2.000
HipHopHuis Holland	928.200
Hoekse Tranentrekkers	1.500
Hoogvliets Smartlappenkoor Tranen met Tuiten	1.500
Kaapse Koppen	1.500
Kamerkoor Rotterdam	2.000
Kamerkoor Voci Volanti	2.000
Kamerorkest Ars Musica	2.000
Karimoves	23.500
Kindercantorij Open Hof	1.500
Klein Rotterdams Toneel	1.000
Koffie & Ambacht	6.600
Kokon Architectuur & Stedenbouw B.V.	9.500
Koor Fortissimo	2.250
Koor Hemelsbreed	2.000
Koor Van de Rotterdamse Opera	1.500
Maison M'Elise	5.000
Make Way Film B.V.	-10.000
Mixed Voices	1.500

Muziekvereniging Rotterdam aan Zee	5.000
Needle Loves the Haystack	49.852
OBK Gebouw	20.998
Oecumenisch Koor Together	1.500
Oudere- Jongerenkoor O. Jee	1.500
Ouderenkoor Pernis	1.154
Pastrami Film Company B.V.	10.500
Popkoor Given	1.500
Popkoor Paper Moon	1.500
Popkoor Puur Zang Enzo	1.500
Privé personen	1.087.142
R.A.V. Scala	1.000
Rauwkost-Collective	12.500
Rib Art Space	10.000
Risk	1.000
Robin Nimanong	4.500
Rotterdam Festivals	10.154.400
Rotterdam Yurttan Sesler Korosu (R.Y.S.K.)	1.500
Rotterdams Majoretten Peloton	1.000
Rotterdams Symfonisch Blaasorkest	2.000
Rotterdamse Accordeonvereniging Progressio-Marinucci	1.000
Rotterdamse Kring van Volksdansgroepen (R.K.V.)	1.500
Rotterdamse Mandoline Vereniging Aeoline	1.000
Rotterdamse Poppenspelers Coöperatieve Vereniging U.A.	26.000
Rozenburgs Dameskoor	1.500
Rozenburgse Harmonievereniging Uitspanning door Inspanning	3.000
Russisch-Oekraïns Zang- en Dansensemble Kalinka	4.000
Scapino Ballet Rotterdam	1.393.000
Semper Cantantes	1.500
Stg. The Office People	12.500
Stichting Cultuur Concreet	3.240.900
Stichting "Conny Janssen Danst"	651.900
Stichting "Hans en Koor"	2.000
Stichting (A)WAKE	101.008
Stichting A Tale of a Tub	109.300
Stichting Acteursgroep Wunderbaum	422.200

Stichting Afrovibes	13.000
Stichting ALL CAPS	75.000
Stichting Altstadt Rotterdam	62.500
Stichting Amenti MoveMeant	70.000
Stichting Anita Productions	10.000
Stichting Archell Thompson Foundation	43.600
Stichting Archiklas	34.945
Stichting Architectuur Instituut Rotterdam (AIR)	652.300
Stichting ARK - Connor Schumacher	6.250
Stichting Arminius	196.400
Stichting Art Projects Amsterdam	12.900
Stichting Art Studio	244.500
Stichting Artertainment	27.500
Stichting Bades Foundation	7.000
Stichting Ballon Rouge	5.000
Stichting Banlieue Foundation	12.000
Stichting Bibliotheek Rotterdam	25.879.589
Stichting Big Salsa Band	2.000
Stichting Boom Snap Clap	4.100
Stichting Branie Rotterdam	2.200
Stichting Brutus Art Space	194.100
Stichting Buitenplaats Brieneoord	30.000
Stichting Buma Cultuur	30.000
Stichting C-010	109.900
Stichting Cafetheaterfestival	10.000
Stichting Capoeira Beto	1.500
Stichting Cecilia Moisio	10.000
Stichting Centrum Beeldende Kunst	3.983.000
Stichting Circus Rotjeknor	183.400
Stichting CLUB GEWALT	132.900
Stichting Coal Harbour	12.500
Stichting Com in Beeld	15.000
Stichting Concert- en congresgebouw De Doelen	6.082.850
Stichting Confro	43.770
Stichting Cool Clay Collective	12.100
Stichting Creative Action Now	737.165

Stichting Cretopia Rotterdam	5.000
Stichting Cult North.	175.871
Stichting Cult World Wide	25.000
Stichting Culturele Persoonlijke Ontwikkeling	25.000
Stichting Cultuur+Ondernemen	10.000
Stichting CultuurRijk Overschie	35.000
Stichting Cultuurwerkplaats IJsselmonde	772.768
Stichting Daguerre	10.000
Stichting Dansateliers	419.500
Stichting Darkmatter	5.500
Stichting de Bende / Hotel Modern	290.400
Stichting de Bühne	4.000
Stichting De Dependance	106.000
Stichting De Geheime Tuin	42.500
Stichting De Nieuwe Lichting	209.800
Stichting De Noormannen	12.500
Stichting De Oostkust	5.000
Stichting De zoek naar schittering	8.200
Stichting Designplatform	146.600
Stichting Dig It Up	137.300
Stichting Digital Playground	335.375
Stichting Doelenensemble	226.300
Stichting Domestica Rotterdam	6.000
Stichting Drijfzand	1.000
Stichting Dromen in Kleur	28.250
Stichting Dutch Dance League	30.000
Stichting DutchCulture	6.600
Stichting Ellae Foundation	40.000
Stichting Epitome Entertainment	202.000
Stichting Escola Portatil de Musica Holanda	4.000
Stichting Extra Extra	186.000
Stichting F.U.N.	12.000
Stichting Fijt & Fictie	7.500
Stichting Film Platform Rotterdam	36.000
Stichting Focus Luistersessies	5.000
Stichting Fratsen	8.000

Stichting Frontaal Podium	57.900
Stichting Future Vintage	8.000
Stichting Game Changers	85.000
Stichting Garage Rotterdam	70.900
Stichting Gewoon Leuk	10.000
Stichting GloMAD	3.303
Stichting Grote of Sint-Laurenskerk te Rotterdam	253.000
Stichting Hendrik Chabot	192.000
Stichting Het Markttheater	10.000
Stichting het Nederlands Studenten Orkest	3.000
Stichting Het Nieuwe Instituut	100.000
Stichting Het Rode Lint	2.500
Stichting Het Speelhuis	2.500
Stichting Het Weeshuis	10.000
Stichting HIJS	277.900
Stichting HipSick	32.000
Stichting Historisch Charlois	3.000
Stichting Historisch Genootschap Hoek van Holland	1.156
Stichting Hogeschool Rotterdam	29.665
Stichting Hommes Foundation	15.000
Stichting House of Knowledge	262.225
Stichting House of Urban Arts	223.550
Stichting Hraunmosi	10.000
Stichting IID Company	20.000
Stichting IKBENWIJ	6.600
Stichting IMPACT-DIY	42.500
Stichting Independent School for the City	106.500
Stichting International Film Festival Rotterdam	1.381.044
Stichting INTERNATIONALE ARCHITECTUUR BIENNALE ROTTERDAM	185.100
Stichting JA	7.500
Stichting Jazz International Rotterdam	171.500
Stichting Jazz010	16.489
Stichting Jazzpodium Rotterdam	337.200
Stichting Je Moeder	2.250
Stichting Jeugdtheater Hofplein	2.676.292
Stichting John 106	15.000

Stichting Jongeren en Migranten Omroep Rotterdam	6.500
Stichting Ken Je Stad, Maak Je Stad	59.800
Stichting Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam	2.137.248
Stichting Kito Events	33.000
Stichting Klangendum	2.500
Stichting Klassiek op Zuid	17.988
Stichting Kongsj	10.000
Stichting Kunstaccommodatie Rotterdam	632.000
Stichting Kunsthal Rotterdam	3.628.000
Stichting Kunstinstituut Melly	849.650
Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam	9.570.854
Stichting LantarenVenster	1.984.500
Stichting Laurens Vocaal Rotterdam.	226.100
Stichting lavender Films	12.500
Stichting Levels	28.000
Stichting Life From the Concrete	81.818
Stichting Live at Rotown	397.100
Stichting Lloydscompany	180.600
Stichting LUSU	15.000
Stichting Luxor Theater Rotterdam	3.272.500
Stichting Maas theater en dans	2.199.250
Stichting Maasstedelijk Kamerkoor	2.000
Stichting Maasstedelijk Meisjeskoor	1.500
Stichting Maasstedelijk Senior Kamerkoor	2.000
Stichting Maatschappelijk Gebruik Kerkgebouwen	67.385
Stichting Machinist Live	8.000
Stichting Malumba Nu Theater/Breaking Barriers Building Bridges	23.590
Stichting Maniacs Theaterproducties.	5.000
Stichting Maritiem Museum Rotterdam	6.039.000
Stichting Media and Moving Art	343.722
Stichting Melopee	2.500
Stichting Mensen Zeggen Dingen	8.000
Stichting Merel Smitt	5.000
Stichting MiMa	31.200
Stichting mint film office	5.500
Stichting Misiconi	60.000

Stichting Mooi Weer & Zo	136.516
Stichting Moois Media	12.100
Stichting Motel Mozaique	462.000
Stichting Murals Inc.	6.000
Stichting Museum Rotterdam	2.543.555
Stichting Music Matters	322.680
Stichting Mutua Amicitia Intorno	1.000
Stichting Muzekamer	1.500
Stichting Muziektent Pernis	6.100
Stichting Muziektheater De Ontmoeting	5.000
Stichting Mystiek Mediterrane Muziek	10.000
Stichting N8w8 Rotterdam	81.950
Stichting Nachtlucht	2.500
Stichting NAI Uitgevers/Publishers	7.000
Stichting Namahskar	1.500
Stichting Nanoek	65.000
Stichting Natuurhistorisch Museum Rotterdam	964.300
Stichting Nederlands Fotomuseum	1.235.800
Stichting Nederlands Studenten Jazz Orkest	2.500
Stichting Nederlands Studenten Kamerkoor	2.500
Stichting Northern Light Switch	7.500
Stichting NUL TEEN ART	10.000
Stichting Office for Metropolitan Information	117.700
Stichting OH ZO	20.000
Stichting Onder Het Buro	15.000
Stichting Onderwater Producties	25.000
Stichting Open Monumentendag Rotterdam	8.000
Stichting Open Rotterdam	932.358
Stichting Operator Radio	94.600
Stichting Orkest Intermezzo	2.600
Stichting OTREDAD	49.800
Stichting Panah Studio	42.421
Stichting Passionate Bulkboek	316.700
Stichting Pier 10	10.000
Stichting Poetry International	330.500
Stichting Poeziebus	7.500

Stichting Poppodium Baroeg	495.900
Stichting Popunie	523.700
Stichting Popwaarts	9.000
Stichting Prinses Christina Concours	10.500
Stichting PrintRoom	105.300
Stichting Punt 5	108.800
Stichting REALmag	4.500
Stichting Recht op Ontwikkeling	362.243
Stichting Reverb Rotterdam	24.500
Stichting Roffa Mon Amour	60.000
Stichting RoMeO	74.800
Stichting Roodkapje	329.050
Stichting RotjeKoor	12.500
Stichting Rotown Magic	120.600
Stichting Rotterdam Topsport	878.000
Stichting Rotterdams Jongenskoor	1.500
Stichting Rotterdams Philharmonisch Orkest	8.464.500
Stichting Rotterdams Volkstheater	180.300
Stichting Rotterdams Wijktheater	657.440
Stichting Sähne	1.000
Stichting SANNE	1.500
Stichting Sao Joao Baptista Rotterdam	3.000
Stichting SAZ	1.500
Stichting Schievents	2.500
Stichting SeriousFilm	3.250
Stichting Shimmer	14.800
Stichting Silver Line	156.000
Stichting Sinfonia Rotterdam	570.400
Stichting Skateland Rotterdam	30.000
Stichting Soinu	6.855
Stichting Spatial Media Laboratories	4.000
Stichting SpraakuhlooS	218.000
Stichting Stadspodium Rotterdam	60.500
Stichting Streekarchief Eiland IJsselmonde	3.740
Stichting Symfonieorkest Rijnmond	2.000
Stichting Taal en Theater Studio de Bakkerij	321.656

Stichting Take Notes	59.937
Stichting Talentz Skool	25.000
Stichting Talk-Theater XL	10.000
Stichting Tall Tales Company	132.900
Stichting Teddy shouldn't smoke	10.000
Stichting The Mystifiers	15.000
Stichting The Writer's Guide (to the Galaxy)	138.200
Stichting Theater Babel Rotterdam	489.600
Stichting Theater Rotterdam	10.291.550
Stichting theater 't Kapelletje	73.000
Stichting Theater Zuidplein	4.204.789
Stichting Theatergroep Knars	12.500
Stichting Theatergroep Tartuffe	15.000
Stichting Tini Priseni	4.000
Stichting Tinsel Studio	4.000
Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen Rotterdam	15.073.750
Stichting Transistor	205.700
Stichting TROMPSTER	12.500
Stichting Turks Volksdansen	6.000
Stichting Urland	205.700
Stichting V2_, Instituut voor de instabiele media	481.448
Stichting Vergeten Zaken	4.000
Stichting Verhalenhuis Belvedere	331.700
Stichting Vessel 11	80.000
Stichting voor Educatie en Beroepsonderwijs Zadkine	12.000
Stichting voordekunst	64.500
Stichting Vox Interna	1.800
Stichting VOX Muziektheater	15.000
Stichting Vrienden Koor Op Zuid	1.500
Stichting WaaR art and culture	40.300
Stichting Waardenhuis	7.500
Stichting WArd/waRD	60.000
Stichting WAT WE DOEN	261.925
Stichting Watch That Sound	167.300
Stichting Water Music	3.500
Stichting wedoWE	57.857

Stichting Wereldmuseum Rotterdam	6.117.500
Stichting Wereldmuziek in Nederland	21.818
Stichting WESTERKADEKUNST	6.000
Stichting WET	9.500
Stichting Wijkpastoraat Rotterdam West	1.500
Stichting Wijktheater de Buurvrouw	57.000
Stichting Women Connected	99.500
Stichting Woordnacht	3.750
Stichting Worldvisuals Film	7.000
Stichting Worm	956.800
Stichting Xclusiv	301.600
Stichting Yardbird	23.000
Stichting Zona Franca	7.500
Studio Adams B.V.	12.000
Tamboer- & Trompetterkorps Euro-Band	6.000
That's It, koor voor lichte muziek	1.500
The Film Kitchen B.V.	24.500
The Gents Mainport Barbershop Singers Rotterdam	1.500
The O	20.000
The Skyline Sisters	1.500
Theater Walhalla	614.000
V.Z.O.D.	1.000
Vereniging Drumfanfare Excelsior Rotterdam	1.000
Vereniging MultiCulti Koor Rotterdam Noord	1.500
Vereniging Ondersteboven	1.500
Vereniging Rotterdams Barok Ensemble	3.500
Vereniging Rotterdams Jeugd Symfonie Orkest	49.000
Vereniging Turks Klassieke Muziek Koor	4.000
Vereniging van Amateur Kamermusici in Rotterdam	2.000
Villa Zebra	646.985
VIVID vormgeving	10.000
Vocaal Ensemble Tiramisu	2.000
Vocalgroup-WE	1.500
Volya Films B.V.	3.738
Wandschappen Ivo van den Baar & Nicole Driessens	11.200
World music & Dance Centre	355.200

Zanggroep "AFTER EIGHT"	1.500
Dienstverlening	5.437.939
BioFashionTech B.V.	45.000
Bobbinhood	8.038
Buurman Groep B.V.	8.432
Coastruction B.V.	8.188
Coöperatie Noorderwind U.A.	5.952
Good, thanks surfboards	25.000
GroenCollect B.V.	-84.000
HatRabbits B.V.	48.965
Luid Fruit B.V.	10.000
Lunch Bunch B.V.	49.883
LUPA Atelier B.V.	45.925
MAAK INClusief B.V.	29.939
Moor Holding B.V.	7.600
Privé personen	264.663
Spider City NL B.V.	-21.583
Stichting Bioto	10.000
Stichting BurgerPanel	51.850
Stichting de Speelfabriek	10.000
Stichting Enver	-39.397
Stichting Exodus Nederland	4.993
Stichting Feijenoord Kop van Zuid	39.762
Stichting iHUB Onderwijs	-22.619
Stichting Kralingen aan de Maas	9.961
Stichting MuziekPodium PrinsenPark	-6.752
Stichting Opzoomer Mee Rotterdam	4.494.786
stichting platform katendrecht	5.885
Stichting Sanderling	45.000
Stichting STORE Schools & Projects	33.980
Stichting Techlabs Rotterdam	45.000
Stichting Ticketbank	25.601
Stichting Torentuin Liskwartier	7.500
Stichting Wijkcollectie	45.000
Studio Adams B.V.	50.000
Studio Lotte Douwes	24.990

Studio RAP B.V.	50.000
Uitgeverij Wilde Haren B.V.	10.000
Vereniging Groen010	44.999
Verveeld & Verward	25.000
Young UP B.V.	30.398
ZZ_Uitgeverij Wilde Haren	-10.000
Economische ontwikkeling	11.365.043
Biosphere Solar B.V.	30.000
BlueBlocks B.V.	59.325
BlueCity010 B.V.	160.000
D.L. Buitenhuis Holding B.V.	68.192
Deep Branch B.V.	30.000
Deltalinqs	12.240
Erdotex B.V.	28.958
Euro Equipment Nederland B.V.	47.023
EuroLoop B.V.	41.283
Factory 19	20.000
Houtenladders.nl B.V.	5.069
La Buvette B.V.	-8.450
Liberty Fabrics Rotterdam B.V.	40.005
Nature's Principles B.V.	80.000
OBBOTEC B.V.	61.093
Ondernemersvereniging Beursplein Rotterdam	24.388
Ondernemersvereniging Charlois-West	22.794
Ondernemersvereniging Hoek van Holland	20.012
Ondernemersvereniging Nesselande	24.999
Ondernemersvereniging Overschie	5.000
Ondernemersvereniging Spinoza Lombardijen	4.438
Ondernemersvereniging Zuidplein	24.999
Ondernemingsvereniging Kruiskade Rotterdam	18.198
Other Spheres	15.000
Outlander B.V.	40.000
Parkmanagement Bedrijventerrein Charloise Poort	8.079
Platform Zero B.V.	218.614
Privé personen	477
Regionale Ontwikkelingsmaatschappij InnovationQuarter B.V.	995.893

Rob de Feestmaker	303
Socius Care B.V.	1.222
Stichting Bedrijven Investeringszone gebruikers Mahokwartier	27.447
Stichting Bedrijven Investeringszone Lusthofstraat e.o.	5.838
Stichting Bedrijven Investeringszone WittedeWithkwartier	17.775
Stichting BIZ Gebruikers en eigenaren Boulevard Kralingen e.o.	14.875
Stichting BIZ Gebruikers West Kruiskade e.o.	24.999
Stichting BIZ Gebruikers Winkelboulevard Zuid	20.740
Stichting BIZ Hart van Katendrecht	10.630
Stichting BIZ Hillergersberg	48.999
Stichting BIZ Hoek van Holland Centrum	24.461
Stichting BIZ Hoogkwartier	8.592
Stichting BIZ Hoogvliet Gadering	11.294
Stichting BIZ Kleiwegkwartier	24.738
Stichting BIZ Meent Rotterdam	24.999
Stichting Biz Middelland	44.041
Stichting BIZ Middellandstraat Eigenaren	34.400
Stichting BIZ Nieuwe Binnenweg Delfshaven	26.042
Stichting BIZ Pothof	14.150
Stichting BIZ Raadhuisplein/Molenweg Rozenburg	1.424
Stichting BIZ Rotterdam Centrum	49.103
Stichting BIZ Winkelcentrum Lageland	24.999
Stichting BIZ Winkelcentrum Schiebroek	24.999
Stichting BIZ Winkelgebied Plein '53	15.620
Stichting BIZ Zalmplaat	5.283
Stichting Circle Economy	100.000
Stichting Coolsingel Club	7.500
Stichting Erasmus MC Campus	404.309
Stichting Erasmus Trustfonds	20.000
Stichting PortXL	24.999
Stichting Rotterdam Partners	7.617.498
Stichting Venture Café Rotterdam	62.500
Stichting Winkeliersvereniging Asterloplein	24.999
Stichting Ziezuid	41.569
Stichting Zwaanshalskwartier	43.268
Technische Universiteit Delft	30.000

V.O.F. Vishandel Ruud den Haan	3.125
Vereniging Centrum Promotie Alexandrium II	17.650
Vereniging van Winkeliers in het Winkelcentrum Groot IJsselmonde	24.999
Vereniging Winkel Promenade Lijnbaan en omgeving	24.999
Vereniging Winkelcentrum Hoogvliet	24.999
Vereniging Winkeliers De Hesseplaats	13.743
Vopak Terminal Europoort B.V.	60.000
Winkelcentrum Beverwaard	16.064
Winkelcentrum Prinsenland	11.696
Winkeliersvereniging De Binnenhof	17.718
Winkeliersvereniging EMR	18.153
Winkeliersvereniging Hart van Charlois	4.998
Winkeliersvereniging Plaza Rotterdam	25.000
Winkeliersvereniging Shopping Beurs-WTC	15.275
Winkeliersvereniging Zevenkamp	6.382
ZEF B.V.	99.000
Energietransitie	2.058.619
AMELA Process Optimization B.V.	12.803
City Hub Rotterdam B.V.	50.000
Coöperatie Blijstroom U.A.	15.690
Delfshaven Energie Coöperatie U.A.	-24.680
Delft Offshore Turbine B.V.	78.720
Deltalinqs	300.000
Elestor B.V.	-50.000
Energie van Rotterdam B.V.	322.500
EnerTrans B.V.	-50.000
F & L Powerrental B.V.	-50.000
FLASC B.V.	18.500
Flying Fish Exploration B.V.	30.000
Geotherm Electric B.V.	93.440
GKB Machines B.V.	47.500
Hubbel Rotterdam B.V.	50.000
HyER Power B.V.	-47.760
HyGro Energy B.V.	-4.749
HySiLabs	-29.570
Jules Dock Development B.V.	15.000

Kalpana Systems B.V.	50.000
Mego Mobility BV	45.000
NetVerder B.V.	140.000
Pakkethelden B.V.	50.000
Phoenix Metals B.V.	-22.100
Power2Match	44.375
Privé personen	67.137
Proton Ventures	-50.000
QuinteQ Energy B.V.	60.548
RABLE Group B.V.	7.500
Recycling Combinatie REKO B.V.	-100.000
Renewable Iron Fuel Technology B.V.	45.409
Snijders B.V.	50.000
Sterke Energy B.V.	11.775
Stichting Green Business Club Rotterdam Alexander	-16.601
Stichting HABION	7.838
Stichting Havensteder	-840.416
Stichting Hef Wonen	-203.940
Stichting MaasWonen	-80.450
Stichting Pauw	65.974
Stichting Studenten Huisvesting	-109.192
Stichting VvE-010	340.273
Stichting Woonbron	-126.400
Stichting Woonstad Rotterdam	2.026.607
TechBinder B.V.	47.750
Unify Energy B.V.	50.000
Vattenfall N.V.	50.000
Vereniging FME	-651.143
Vereniging van Eigenaars Dadeltuin e.o te Rotterdam	47.520
Vereniging van Eigenaars Delfgaauwstraat 35 abc te Rotterdam	3.000
Vereniging van Eigenaars Den Hertigstraat 42 ab te Rotterdam	2.000
Vereniging van eigenaars Eerste Gijsingstraat 8 te Rotterdam	11.300
Vereniging van Eigenaars flatgebouw Texelsestraat 77/79 te Rotterdam	2.000
Vereniging van Eigenaars flatgebouw van Nideck straat 31 a,b en 33 a,b te Rotterdam	4.000
Vereniging van eigenaars Gordelweg 127 te Rotterdam	1.000
Vereniging van Eigenaars Henegouwerlaan 60ab te Rotterdam	3.000

Vereniging van Eigenaars Johan de Meesterstraat29 tot en met 31 te Rotterdam	18.000
Vereniging van Eigenaars Malvastraat 6 tot en met 16 (even nummers) te Rotterdam	-31.500
Vereniging van eigenaars Schieweg 222/224	16.000
Vereniging van Eigenaars Van der Meydestraat 40 te Rotterdam	-1.200
Vereniging van Eigenaars Zuiderkroon (Hoofdsplitsing)	31.930
Vereniging van Eigenaren Flat Goereesestraat 39abc/41abc	2.000
Vereniging van Eigenaren Spuikreek te Rotterdam	96.000
Vespercare	-33.000
Vlot Holding B.V.	-5.074
VvE Admiraal de Ruyterweg 8/14(even nummers) en Vondelweg 1 en 3 te Rotterdam	-17.500
VvE Delfgaauwstraat 23 25 Rotterdam	6.000
VvE flatgebouw West Varkenoordseweg 365/ Elzendaal 3 tot en met 5 te Rotterdam	9.000
VvE gebouw Lisbloemstraat 37AB	2.000
VvE gebouw Noorderhavenkade 94abc tot en met 100abc (even nummers) en Abraham Kuiperlaan 101abc en 103abc te Rotterdam	12.000
VvE Goereesestraat 11abc en 13abc	2.000
VvE Goereesestraat 15abc en 17abc	2.000
VvE Goereesestraat 19abc en 21abc	2.000
VvE Goereesestraat 27abc en 29abc	2.000
VvE Goereesestraat 31abc en 33abc	2.000
VvE Goereesestraat 35abc en 37abc	2.000
VvE Goereesestraat 43abc en 45abcd	2.000
VvE Gordelweg 122, 123, 124, 125, 126 te Rotterdam	10.000
VvE Mijnsherenlaan 50 te Rotterdam	3.000
VvE Noorderhavenkade 59	1.000
VvE Stadhoudersweg 7 tot en met 11, 15 tot en met 37(oneven nummers) en van Maanenstraat 12 en 14 te Rotterdam	-62.000
VVE Strevelsweg 800 t/m 1054	-59.733
VvE van het flatgebouw Waterloostraat nummer 55 tot en met 61c	9.000
VvE Veenoord 2 tot en met 216 en 304 tot en met 518 te Rotterdam	38.978
Woningbouwvereniging Hoek van Holland	134.080
Woningstichting Ressort Wonen	14.481
ZEF B.V.	40.000
Onderwijs	109.501.712
Actief Ouderschap B.V.	575.000
Beregoed Opvang B.V.	78.758
BLOS Kinderopvang B.V.	73.235

BSO Kleinrijkje	245.369
De Droomplaats Holding B.V.	287.996
De Kralingsche School	37.623
de Passie, stichting voor Evangelisch Bijbelgetrouw Onderwijs	112.400
De Vereniging De Van Oldenbarneveltschool voor algemeen bijzonder onderwijs	52.572
Erasmus Universitair Medisch Centrum Rotterdam (Erasmus MC)	16.537
gro-up Kinderopvang B.V.	2.841.008
gro-up Peuteropvang B.V.	4.841.547
GSR - Vereniging voor Gereformeerd Voortgezet Onderwijs in de Randstad	98.267
Het Kleurpaleis B.V.	13.372
Het Randstadje Noord B.V.	102.512
Het Randstadje West B.V.	93.485
Het Talentencollege B.V.	72.341
Hoornbeeck College	46.337
Ikke-Omar B.V.	3.750
Indigo B.V.	-6.679
Indigo i-psy PsyQ Brijder B.V.	77.302
Jinc	684.355
Kiddoozz B.V.	695.503
Kiddoozz Rotterdam B.V.	315.810
Kinder Service Hotels B.V.	317.116
Kindercentrum De Klaver-Heijplaat B.V.	40.132
Kindercentrum De Wonderwolk B.V.	49.665
Kindercentrum Emma B.V.	52.150
Kinderdagverblijf & BSO De Groene Tuin Slinge B.V.	121.663
Kinderdagverblijf De Groene Tuin B.V.	114.612
Kinderdagverblijf De Maan Rotterdam B.V.	118.734
Kinderdagverblijf De Zeebaboe B.V.	184.061
Kinderdagverblijf in de Wolken	63.284
Kinderdagverblijf Satu	37.705
KindeRdam Groep Holding B.V.	-26.666
KindeRdam Kinderopvang B.V.	-42.994
Kinderopvang de Speelboom B.V.	55.010
Kinderopvang KidzGlobe	101.346
Kinderopvang Smurfenland B.V.	51.566
Komkids Kinderopvang B.V.	196.652

KSH Kindercentra B.V.	18.192
LEV Scholengroep West-Nederland (LEV-WN)	85.042
Martinusstichting voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs	67.688
Montessorischool, Vereniging De Rotterdamse	59.546
Mundo Kinderopvang B.V.	123.166
Norlandia Kinderopvang Rotterdam B.V.	222.073
Rudolf Steiner College	172.816
Samenwerkingsverband Koers VO	170.000
Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs Rotterdam	104.187
Seva Kinderopvang Rotterdam B.V.	59.250
Small Kidz Bredestraat B.V.	55.280
Smallsteps B.V.	-84.699
STC-Group/Scheepvaart en Transport	364.130
Stichting Albeda	856.939
Stichting Armoedefonds	41.100
Stichting Bibliotheek Rotterdam	65.000
Stichting BOOR	20.168.306
Stichting CED-Groep	-6.005
Stichting CJG Rijnmond	1.317.851
Stichting Educatief Informatie Centrum	103.075
Stichting Enderun Hisar Scholen Nederland	318.588
Stichting Grafisch Lyceum Rotterdam	153.823
Stichting Groos	1.329
Stichting gro-up Buurtwerk	58.743
Stichting HefGroep-KindeRdam	20.261.944
Stichting Hindoe Onderwijs Nederland	144.771
Stichting Hogeschool Rotterdam	514.983
Stichting Hout- en Meubileringscollege	68.464
Stichting Humankind	341.447
Stichting iHUB Onderwijs	682.379
Stichting Interregionaal Onderwijs Zaanstad	312.589
Stichting Islamitisch Primair Onderwijs Rijnmond (SIPOR)	3.693.932
Stichting IT Campus Rotterdam	475.000
Stichting Katholiek Voortgezet Onderwijs Rotterdam	104.655
Stichting Katholieke Peuteropvang Rotterdam en omstreken	5.653.047
Stichting Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam	435.135

Stichting Kiddoozz Peuteropvang	635.860
Stichting Kind en Onderwijs Rotterdam (stichting voor christelijk primair onderwijs)	1.447.912
Stichting Kindercentrum Het Kompas	247.897
Stichting Kinderdagverzorging De Kasteeltuin	74.222
Stichting Kinderopvang Frida Dida	-26.710
Stichting Kinderopvang Nissewaard	18.432
Stichting Koninklijke Visio, expertisecentrum voor slechtziende en blinde mensen	14.584
Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam	576.690
Stichting Meestert!	-9.820
Stichting Onderwijs Koninklijke Auris Groep	243.651
Stichting Onderwijsgroep EduMare	125.542
Stichting Opwijs	331.059
Stichting Opwijs Opgang	719.045
Stichting Peuter&Co	-3.000
Stichting Peuterspeelzalen Hindoe Onderwijs	-15.197
Stichting Prokino Kinderopvang	73.235
Stichting Rotterdamse Schoolvereniging	75.118
Stichting Rotterdamse Vereniging voor Katholiek Onderwijs	10.472.439
Stichting Samen Ambitieuze Rotterdams Onderwijs	5.399.822
Stichting Samenwerkende Vrijescholen Zuid-Holland	97.970
Stichting Samenwerkingsverband Nieuwe Waterweg Noord V(S)O	60.326
Stichting Samenwerkingsverband Passend Voortgezet Onderwijs Goeree-Overflakkee	16.288
Stichting Samenwerkingsverband VO Voorne-Putten-Rozenburg	62.930
Stichting Scholengemeenschap Montessori Lyceum Rotterdam	152.861
Stichting School Maatschappelijk Werk Rijnmond (SMWR)	7.614
Stichting Studentmentoren Rotterdam	587.657
Stichting Van Brienenoordschool	-24.030
Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs op Reformatische Grondslag Driestar-Wartburg	215.519
Stichting voor Educatie en Beroepsonderwijs Zadkine	468.869
Stichting voor Interconfessioneel Basisonderwijs te Rotterdam eo	206.370
Stichting voor Islamitisch Voortgezet Onderwijs in Rotterdam e.o.	937.212
Stichting voor Protestants-Christelijk Basis en Orthopedagogisch Onderwijs	12.322.373
Stichting voor Rooms-Katholiek Voorbereidend Hoger en Middelbaar Onderwijs voor Noordelijk Rotterdam	168.617
Stichting Yulius Onderwijs	341.577
Stichting ZuiderLokaal	-10.819
Van Veldhuizen Stichting	337.840

Vereniging Montessorischool Kralingen (MSK)	42.374
Vereniging tot het Verstrekken van Basisonderwijs op Reformatorische Grondslag te Kootwijkerbroek en Rotterdam	26.158
Vereniging tot het Verstrekken van Onderwijs op Gereformeerde Grondslag	13.828
Vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs te Rotterdam en omgeving	2.933.433
Vriendjeskring Kinderopvang	49.615
Stichting voor Interconfessioneel Basisonderwijs te Rotterdam en omstreken	110.147
Overhead	253.087
Stichting Herdenking 14 mei 1940	33.092
Stichting LOKAAL Rotterdam	170.000
Stichting Rotterdams Comité ter Behartiging van Nationale Belangen	49.995
Sport en recreatie	35.987.978
"Stichting Scouting Schout bij Nacht Doorman - MOVO"	1.522
Abdel-Kwan Rotterdam	34.950
Algemene Sport Vereniging Indus '67	2.180
B.V. Recreatiecentrum Oostervant	827.255
Beachsportvereniging Beach Club Rotterdam	16.000
Blue Marlins	7.591
Buurt- en Speeltuin Vereniging Kralingseveer	9.685
Buurt en Speeltuinver Terbregge	9.685
Buurt en Speeltuinvereniging "De Klimroos"	19.370
Buurt- en Speeltuinvereniging "De Vuurklip"	9.685
Buurt en Speeltuinvereniging "Het Lage Land"	19.370
Buurt- en Speeltuinvereniging Bodelo	19.370
Buurt en Speeltuinvereniging Levenslust	9.685
Buurt- en Speeltuinvereniging N.H.V.O.	12.913
Buurt- en Speeltuinvereniging Zalmplaat	9.685
Christelijke Korfbal Vereniging Na Inspanning Ontspanning	10.927
Christelijke Korfbalclub tot Heil Onzer Ribbenkasten (t.h.o.R.)	580
Coöperatieve Vereniging ONS Recreatieoord Hoek van Holland B.A.	750.000
De Kralingsche Troep groep X	1.937
Eros-Tediro-Combinatie	14.700
Exploitatie Topsportcentrum B.V.	344.445
Exploitiemaatschappij Oostelijk Zwembad B.V.	612.036
Golfclub Kralingen	2.375
Handboogclub Doelgericht	65.165
Hockey Club Feijenoord	13.000

Hockeyvereniging Delfshaven	10.000
Hoekse Voetbal Club (HVC 10)	15.960
Hoekse Watersportvereniging	15.211
Honkbalvereniging Portland Poema's	2.375
Klaas Kittengroep	1.862
Korfbalvereniging Nikantes	2.375
Lawn Tennis Vereniging Door Onderlinge Samenwerking Hoger	40.000
Lori events	5.000
Maasgroep 18	1.774
Natuurspeeltuin De Speeldernis	192.641
Omnivereniging De Pont	8.408
Optisport Rotterdam B.V.	651.503
Privé personen	62.208
R.L.T.V. Deuce-Again	19.462
Recreatiecentrum Zevenkampse Ring B.V.	1.009.511
RiF010 B.V.	5.000
Rijnmond Hoogvliet Sport	45.000
Rijvereniging De Hazelaar	3.025
RIO - 010	5.000
RIS, Rotterdamse vereniging voor aangepast sporten	11.876
Roeivereniging Nautilus	-3.432
Roeivereniging Rijnmond	3.507
Rotterdam Marathon B.V.	463.152
Rotterdamse Atletiek Vereniging Pro Patria A.L.O. Combinatie	2.375
Rotterdamse Ontspannings Vereniging "Eureka"	4.045
Rotterdamse Voetbalvereniging Geestdrift leert Zegevieren Delfshaven	20.000
Rotterdamse Voetbalvereniging Transvalia	9.160
Schaatsvereniging Rotterdam	-1.929
Scouting Albert Schweitzergroep	1.808
Scouting Brownseagroep 66	2.120
Scouting Charlois Rotterdam	1.733
Scouting De Spoorzoekers	1.830
Scouting Dorus Rijkers Nesselande	2.130
Scouting Hoogvliet	2.023
Scouting Impeesa Rotterdam	915
Scouting Olivier van Noort	2.088

Scouting Starrenburg Groep 38	1.969
Scoutinggroep Hillegersberg	1.905
Speeltuin en Ontspanningsvereniging Kralingen	9.685
Speeltuin Vereniging "Het Westen"	12.913
Speeltuin Vereniging Crooswijk	19.370
Speeltuin Vereniging Pernis	9.685
Speeltuinvereniging Afrikaanderplein	19.370
Speeltuinvereniging "De Driehoek"	19.370
Speeltuinvereniging "Het Noorden"	12.913
Speeltuinvereniging "Hoek van Holland"	25.338
Speeltuinvereniging "Schiewijk"	9.685
Speeltuinvereniging Charlois	12.913
Speeltuinvereniging De Hoeve	9.685
Speeltuinvereniging de Torteltuin	16.142
Speeltuinvereniging De Waal	12.913
Speeltuinvereniging Hillesluis	19.370
Speeltuinvereniging Jeugdveld	12.913
Speeltuinvereniging Katendrecht	9.685
Speeltuinvereniging Meeuwenplaat	9.685
Speeltuinvereniging Millinx	12.913
Speeltuinvereniging Neeltje Jans	12.913
Speeltuinvereniging Ommoord	16.142
Speeltuinvereniging Vreewijk De Vaan	19.370
Sportfondsen Rotterdam Noord N.V.	1.085.518
Sportvereniging "De Rotterdamse Leeuw" (D.R.L.)	13.637
Sportvereniging R.D.M.	75.000
Stichting "Clubhuizen Albert Schweitzer Groep"	2.271
Stichting Ambition by Sport Foundation	80.000
Stichting Bewonersorganisatie 110-Morgen	20.992
Stichting BOOR	639.549
Stichting Brillante	4.500
Stichting Buurt- en Speeltuinwerk Rotterdam	1.778.686
Stichting Buurtlab	110.009
Stichting Calandtroep	1.636
Stichting Code Groen educatie	10.621
Stichting Concrete Lions Foundation	54.950

Stichting Confetti	12.913
Stichting Cult World Wide	20.000
Stichting De Betrokken Spartaan	31.000
Stichting de Botanische Tuin Afrikaanderwijk	19.233
Stichting De Zandtuin	12.913
Stichting Excelsior4All	80.000
Stichting Feijenoord OldStars	1.664
Stichting Feyenoord Foundation	90.000
Stichting Free to Move !!	61.876
Stichting Game Changers	49.500
Stichting Gehandicapten Tennis Alexanderstad	2.375
Stichting GroenGoed	25.784
Stichting gro-up Buurtwerk	164.855
Stichting Het Kinderparadijs Meidoorn	31.870
Stichting Het Startblok	2.280
Stichting Hindoe Onderwijs Nederland	17.704
Stichting House of Esports Gamen in de Maatschappij	60.000
Stichting Humanitas	3.260
Stichting Interregionaal Onderwijs Zaanstad	17.704
Stichting Islamitisch Primair Onderwijs Rijnmond (SIPOR)	93.105
Stichting Jeugdactiviteiten Oud-Mathenesse	5.000
Stichting Kind en Onderwijs Rotterdam (stichting voor christelijk primair onderwijs)	284.020
Stichting Kinderboerderij "De Heij"	11.563
Stichting Kinderboerderij Pernis	8.075
stichting kinderen in de speeltuinen van IJsselmonde	326.156
Stichting Koninklijke Rotterdamse Diergaarde	1.233.566
Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam	56.800
Stichting Lab.010.	1.800
Stichting Leer Zelf Online	4.940
Stichting Lekker Groen	26.261
Stichting Manege De Hazelaar	-7.535
Stichting MEE Rotterdam Rijnmond	237.551
Stichting Misiconi	9.501
Stichting Natuurstad Rotterdam	10.721.338
Stichting Nemesis	4.500
Stichting Odilia	17.934

Stichting Plons	3.543
Stichting Rijnmond Actief Groep	75.000
Stichting Roeivalidatie	2.375
Stichting Ronde van Kralingen	3.750
Stichting Rotterdam Sportsupport	5.192.262
Stichting Rotterdam Topsport	4.958.828
Stichting Rotterdams Milieucentrum (RMC)	18.863
Stichting Rotterdamse Munt	27.562
Stichting Rotterdamse Vereniging voor Katholiek Onderwijs	598.459
Stichting Rozenburg Bloeit	150.666
Stichting Scouting De Argonauten	1.367
Stichting Scoutingregio Rond de Rotte	-29.805
Stichting Skateland Rotterdam	135.689
Stichting Speelcentrum Weena	206.997
Stichting Speeltuyn "Ali Baba"	12.913
Stichting Speeltuyn De Feijenoordse Middenstip	19.370
Stichting Speeltuyn Oude Dijk	12.913
Stichting Speeltuyn Oudeland	9.685
Stichting Sportland	-5.263
Stichting Sportpark 16Hoven	63.966
Stichting Station Roffa	2.400
Stichting Stella Maris	1.809
Stichting Steunfonds Kinderboerderij Hoek van Holland	7.268
Stichting Team Toekomst	6.000
Stichting Techniek, Arbeid en Organisatie	6.800
Stichting ter behartiging van de belangen van de Prinses Irene Groep 45	6.443
Stichting tot Behartiging van de Belangen van de Groep 17 Oranje-Blauw/Theofilus	990
Stichting tot behartiging van de belangen van de Prins Hendrikgroep	2.206
Stichting Urban Culture Lab	343.665
Stichting Vogelasiel De Houtsnip	5.032
Stichting Vogelklas Karel Schot	164.840
Stichting voor Interconfessioneel Basisonderwijs te Rotterdam eo	25.522
Stichting voor Protestants-Christelijk Basis en Orthopedagogisch Onderwijs	332.286
Stichting Vrienden van XerxesDZB	5.000
Stichting WIFFEL WAFFEL	19.370
Stichting Zeeverkenners te Hillegersberg	8.369

Stichting Zwemgym	2.375
SV Besiktas	7.957
sv Charlois	18.677
Tennisclub T.O.E.G.-Rotterdam	72.500
Tennisvereniging "Laatjes Kaai"	14.790
The Rangers Rotterdam	3.372
Vereniging Binnenste Buiten	12.913
Vereniging Cornelis Tromp Groep 14	1.700
Vereniging Scouting Sint Patrick groep	1.884
Voetbalvereniging Alexandria '66	2.375
Voetbalvereniging Oud Leerlingen van het Doven Instituut	1.615
Voetbalvereniging Pernis	5.000
Watersportvereniging Blijdorp	7.644
Watersportvereniging IJsselmonde	10.000
Wijk- en Speeltuinvereniging Bospolder- tussen Dijken	32.283
Wijk- en Speeltuinvereniging Pendrecht 7	12.913
Wijk- en Speeltuinvereniging Tarwewijk	12.913
Zwemvereniging De Zeehond '73	2.375
Stedelijke ontwikkeling	823.309
A. Salaad taxi	4.500
Cordeel Nederland B.V.	9.555
Dyter Services	4.500
Efrata Taxi	4.500
Goudprijs B.V.	-716
Havenbedrijf Rotterdam N.V.	216.132
Istanbul Supermarkt B.V.	5.818
K&B Infra B.V.	4.500
Kapsalon The Mix	-108
Kedus Mekael Taxi	4.500
Maaszicht Taxi	4.500
Maatschap Joosen-Cockx	-7.000
Marwan Taxi Branche	4.500
Melanya Wedding & Cake	3.500
Oladtaxi	4.500
Polska Chata Rotterdam B.V.	1.125
Schie Taxi	4.500

Shamz Taxi	4.500
Stichting BOOR	170.000
Stichting Buzz010	116.380
Stichting Kind en Onderwijs Rotterdam (stichting voor christelijk primair onderwijs)	-10.000
Stichting Rotterdamse Vereniging voor Katholiek Onderwijs	190.000
Stichting Samen Ambitieuus Rotterdams Onderwijs	80.000
Stichting Samenwerkende Vrijescholen Zuid-Holland	39.470
Stichting Woonstad Rotterdam	-917.303
Taxi Atmani	4.500
Taxi José-Luis	4.500
Taxi Talia	4.500
Taxi van Wanum	4.500
Taxibedrijf A. Berkenpeis V.O.F.	4.500
Taxibedrijf P.Hoogerbrugge	4.500
Taxibedrijf Wahid	4.500
Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland	840.956
White star Taxi	4.500
Yasin Din	4.500
Veilig	3.638.811
Erasmus Universiteit Rotterdam	142.037
Feyenoord Rotterdam N.V.	49.900
Luvenis Veldwerk en Consultancy B.V.	46.789
Rotterdamse Elektrische Tram N.V., afgekort R.E.T. N.V.	2.939.675
Stichting Buurt- en Speeltuinwerk Rotterdam	173.403
Stichting De Moeder is de Sleutel	27.623
Stichting Inclusia	84.385
Stichting JOZ	150.000
Stichting Ontmoeting	25.000
Volksgezondheid	24.437.300
Aafje Hulpthuis B.V.	2.000
Antes Zorg B.V.	29.071
Avant sanare B.V.	99.009
Care XL Katendrecht B.V.	10.650
Huisartsenpraktijk Feijenoord B.V.	16.400
Indigo i-psy PsyQ Brijder B.V.	116.989
Netwerk van Organisaties van Oudere Migranten	38.500

SOL Sociaal BV	-26.912
Stichting @ease	-4.439
Stichting Aafje Thuiszorg Huizen Zorghotels	-28.848
Stichting Albeda	258.833
Stichting Argos Zorggroep	10.000
Stichting Centrum voor Vrijwillige en Professionele Maatschappelijke Dienstverlening	47.388
Stichting CJG Rijnmond	21.070.294
Stichting DOCK	187.482
Stichting gro-up Buurtwerk	240.546
Stichting Het Witte Bos	24.873
Stichting InMovement	138.889
Stichting Mara	60.000
Stichting MEE Rotterdam Rijnmond	413.678
Stichting Migrant Moeder en Kind	24.800
Stichting Netwerk Nieuw Rotterdam	122.500
Stichting Ontmoeting	50.000
Stichting Pameijer	97.450
Stichting Present Rotterdam	49.300
Stichting Radar WMO diensten	331.003
Stichting Rotterdam Sportsupport	264.629
Stichting Rotterdamse Munt	72.000
Stichting Shareaty	155.000
Stichting SlimmerThuis	29.828
Stichting SOL Samen Ondernemend Leren	405.685
Stichting Vrijwilligerswinkel	120.702
Stichting Zovida	10.000
Werk en inkomen	4.491.894
Bright Sides Public B.V.	152.440
CityTec B.V.	82.759
CS Staal B.V.	37.500
CurrentWerkt B.V.	248.333
ECHT Onderwijs	63.844
Galileo Academy B.V.	66.867
NLtraining B.V.	81.260
PortPlus B.V.	45.000
Road Rebels B.V.	66.000

Stichting Albeda	28.364
Stichting Cedrah	26.720
Stichting deRotterdamseZorg.nl	188.863
Stichting Innovatiefonds PROVSO.WORKS	215.018
Stichting Mama	45.000
Stichting Nelis	25.000
Stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven	-33.750
Stichting Samenwerking Onderwijs en Bedrijfsleven Hoeksche Waard	80.000
Stichting Team Toekomst	174.664
Stichting VluchtelingenWerk Nederland	18.628
Stichting Voor Goed	520.000
Stroomopwaarts MVS	260.170
TJS Advies	132.000
iHUB Zorg B.V.	425.410
Nico Adriaans Stichting (NAS)	-13.504
Reakt B.V.	416.434
Stichting De Heilige Boontjes	260.000
Stichting Excelsior4All	45.000
Stichting Maaszicht	145.000
Stichting Queer Gym	33.700
Stichting Rotterdam Recruitment Agency	170.176
Stichting Rotterdamse Douwers	485.000
Zorg, welzijn en wijkteams	124.056.765
JAS	14.068
Abdel-Kwan Rotterdam	21.100
Academisch Ziekenhuis Leiden	104.576
Antes Zorg B.V.	5.582.969
Avant sanare B.V.	2.793.812
Bewonersorganisatie vereniging Terbregge's Belang	4.838
Bewonersorganisatie Vreewijk	24.104
Bewonersvereniging Provenierswijk	18.990
Christelijke Jongeren Club Time Out	3.400
De Huischmeesters Zuid-Holland B.V.	42.950
De Inloop Stichting Johanna	10.935
De Middellander B.V.	-586
de Passie, stichting voor Evangelisch Bijbelgetrouw Onderwijs	19.427

De Verbindingskamer	33.200
Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid	-165.000
Dona Daria, Centrum voor Vrouwen en Emancipatie	524.212
Dwins	20.990
gro-up Kinderopvang B.V.	53.151
iHUB Zorg B.V.	3.683.408
Indigo B.V.	6.863
Indigo i-psy PsyQ Brijder B.V.	2.266.166
Jeugdcentrum CJV Feijenoord	29.350
Jong Actief Rotterdam	35.000
Karimoves	28.910
KindeRdam Kinderopvang B.V.	747.835
Lunch Bunch B.V.	-784
MpIX Urban Sports B.V.	32.000
Netwerk van Organisaties van Oudere Migranten	80.000
Nico Adriaans Stichting (NAS)	10.344.578
P.I. Research B.V.	59.550
Parnassia Groep B.V.	-753.267
Praktijk4Kids Brielle	340.594
Privé personen	2.793.116
Productiehuis HHVA B.V.	34.200
Reakt B.V.	1.063.088
RIO - 010	35.000
Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs Rotterdam	114.000
Schakenbosch Zorg Voor Jeugdigen B.V.	123.314
Sezer Consult B.V.	45.579
SOL Sociaal BV	1.958.734
Stadstrainers B.V.	35.000
STC-Group/Scheepvaart en Transport	198.152
Stichting Aafje Thuiszorg Huizen Zorghotels	225.735
Stichting Adelaida	35.000
Stichting Against Violence	34.985
Stichting Albada	1.008.568
Stichting Atlas Feijenoord	20.600
Stichting B For You	101.197
Stichting Barka	347.179

Stichting BedtimeStories	26.250
Stichting Beheer De Nieuwe Nachtegaal	160.000
Stichting Bewonersorganisatie 110-Morgen	35.326
Stichting Bewonersorganisatie Kleiwegkwartier (B.O.K.)	12.680
Stichting Bewonersorganisatie Ommoord	2.453
Stichting Bibliotheek Rotterdam	201.941
STICHTING BIG BROTHERS BIG SISTERS OF ROTTERDAM	306.226
Stichting BLEND Bloemhof	19.000
Stichting BOOR	77.709
Stichting Brede Raad Rotterdam	692.403
Stichting Brillante	18.946
Stichting Buurtgezinnen	41.850
Stichting Buurtlab	10.625
Stichting Cardea Jeugdzorg	416.382
Stichting Careyn	21.467
Stichting CED-Groep	-2.704
Stichting Centrum voor Levensvragen voor Rotterdam en Omstreken	456.979
Stichting Centrum voor Vrijwillige en Professionele Maatschappelijke Dienstverlening	12.031.036
Stichting Chris en Voorkom!	5.407
Stichting Citysteward Rotterdam	431.263
Stichting CJG Rijnmond	7.723.475
Stichting Confro	255.160
Stichting Corridor Dienstverlening	812.248
Stichting Creative Action Now	35.000
Stichting Cultuurwerkplaats Tarwewijk	20.000
Stichting Dames van Nu	31.142
Stichting De Forensische Zorgspecialisten	499.378
Stichting De Haven	90.707
Stichting de Huiskamer 2.0	30.445
Stichting De Roodkapjes	138.199
Stichting de Tijdmachine	10.000
Stichting De Uil	10.500
Stichting De Veerkrachtige Gemeenschap	35.000
Stichting DementTalent	146.010
Stichting DOCK	744.239
Stichting Eerlijke Kansen	20.833

Stichting Enver	4.299.822
Stichting Excelsior4All	79.000
Stichting Exodus Nederland	125.309
Stichting Eye-opener Foundation	3.750
Stichting Fier	3.418.542
Stichting Formaat, Werkplaats voor Participatief Drama	47.000
Stichting Free to Move !!	26.400
Stichting Future the Crowd	5.604
Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Delfland	-1.605.861
Stichting Geloven in de Wijk	15.162
Stichting Giovanni van Bronckhorst Foundation	35.000
Stichting Goedwerk Foundation	62.193
Stichting Goud van Noord	-1.874
Stichting Groene Oase Carnissetuin	30.000
Stichting GroenGoed	99.895
Stichting gro-up Buurtwerk	101.560
Stichting Havensteder	-19.849
Stichting Hef Wonen	106.542
Stichting Het Anker Charlois	4.587
Stichting Het Kinderparadijs Meidoorn	515.857
Stichting hogeDRUKgebied	1.050
Stichting Hogeschool Leiden	50.840
Stichting Hogeschool Rotterdam	5.430
Stichting Hospice De Liefde	7.000
Stichting Hospice Nathrine	8.000
Stichting House of Hope	296.350
Stichting Hout- en Meubileringscollege	96.649
Stichting Huis op Zuid	20.833
Stichting Huiswerkklass Oude Westen	20.833
Stichting Humanitas	3.830.020
Stichting IMC Weekendschool	35.000
Stichting Inloophuis Rotterdam	135.000
Stichting JAN	12.000
Stichting JESS	221.515
Stichting Jeugdactiviteiten Oud-Mathenesse	34.380
Stichting Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond	37.032

Stichting Jeugdbescherming west Haaglanden	150.000
Stichting Jeugdformaat	49.198
Stichting Jeugdteams Zuid-Holland Zuid	45.490
Stichting JIJ	20.737
Stichting Jong010	90.000
Stichting Jongerenrechtbanken Nederland	44.883
Stichting Joods Maatschappelijk Werk	35.498
Stichting KesslerPerspektief	4.349.232
Stichting Kind en Onderwijs Rotterdam (stichting voor christelijk primair onderwijs)	14.310
Stichting Kinder- en Jongeren Rechtswinkel Rotterdam	2.000
Stichting Kinderboerderij "De Heij"	9.000
Stichting KOCO Rotterdam	102.530
Stichting Kopp Op	12.650
Stichting Krachtvrouwen Oude Westen	5.000
Stichting Kringloopcentrum Hoek van Holland	11.200
Stichting Kroeldekens Vreewijk	16.075
Stichting Kunst en Vliegfabriek Charlois	20.000
Stichting Kunst=Zinnig	25.000
Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam	44.044
Stichting Kwadraad	253.408
Stichting Laurens	34.400
Stichting Laureus Foundation the Netherlands	511.667
Stichting Leeszaal Vreewijk	7.555
Stichting Leger des Heils Jeugdbescherming & Reclassering	40.764
Stichting Leger des Heils Welzijns- en Gezondheidszorg	14.903.956
Stichting Lekker Groen	1.850
Stichting Lelie Zorggroep	133.336
Stichting Link2Work	29.382
Stichting LOKAAL Rotterdam	198.498
Stichting LOV	29.600
Stichting MaasWonen	2.542
Stichting Maaszicht	76.198
Stichting Maatschappelijke Dienstverlening Rijnmond Plus	937.884
Stichting MAEH	10.000
Stichting Magneet	-11
Stichting MAIT (Mijn Administratie is Top)	22.500

Stichting Mano	-607
Stichting Mara	24.459
Stichting Me & Society, Bureau voor Diversiteitmanagement	50.920
Stichting MEE Rotterdam Rijnmond	909.558
Stichting Menaswell	30.595
Stichting Mens Centraal	123.640
Stichting Minters	-25.310
STICHTING MOV	21.500
Stichting Move - verzamel je kracht!	35.000
Stichting Netwerk Nieuw Rotterdam	135.000
Stichting NL Cares	21.140
Stichting Normal Difference Mind Health Project	28.350
Stichting Oeverloos	30.450
Stichting Ontmoeting	812.655
Stichting Ontmoeting Vastgoed	1.094.000
Stichting Ontmoetingscentrum Prinsenhof	227.382
Stichting Opa's en Oma's Passen Op Een Huisdier	16.000
Stichting Open Arms	19.947
Stichting Opzoomer Mee Rotterdam	2.993.112
Stichting Ouderenhuisvesting Rotterdam	49.636
Stichting Pameijer	4.503.456
Stichting Parenting Coordination Nederland	16.400
Stichting Pendrecht Vooruit	125.000
Stichting PerspeKtief	-153.850
Stichting Peuter&Co	-30.504
Stichting Platform Islamitische Organisaties Rijnmond (S.P.I.O.R.)	1.133.380
Stichting Present Rotterdam	100.000
Stichting Project Fearless	35.000
Stichting Prokino Kinderopvang	94.671
Stichting Prokino Zorg	844.506
Stichting Public Food	35.000
Stichting Radar WMO diensten	1.293.877
Stichting Rijnmond Multicultureel Centrum	20.335
Stichting Rivierduinen	-475.123
Stichting Rotterdam in Koor	29.490
Stichting Rotterdams Handwerk	33.895

Stichting Rotterdams Ogedocumenteerden Steunpunt	219.659
Stichting Rotterdamse Douwers	41.347
Stichting Rotterdamse Munt	35.000
Stichting Rubii GG	28.872
Stichting Ruwe Diamant	4.870
Stichting Samen Ambitieuus Rotterdams Onderwijs	10.420
Stichting Samen Ondernemend Leren Jeugd	1.172.007
Stichting SAMEN010	113.544
Stichting Samenwerkende Kerken in Nederland-Rotterdam	-4.950
Stichting Samenwerking Christelijke Maatschappelijke Activering te Rotterdam	841.042
Stichting Schiezicht.info	23.700
Stichting School Maatschappelijk Werk Rijnmond (SMWR)	2.508.511
Stichting Seinpost Slinge Maatschappelijk	22.000
Stichting SeniorenStudent	41.835
Stichting Slachtofferhulp Nederland	244.490
Stichting Sociaal Werk Rotterdam en Rijnmond	22.627
Stichting SOL Samen Ondernemend Leren	150.000
Stichting Somali-Netherlands Cultural Association	26.070
Stichting SOMNL	159.980
Stichting Speeltuín De Feijenoordse Middenstip	15.000
Stichting Spirit 55+	4.369
Stichting Steunpunt Ontmoeting Educatie en Recreatie	29.690
Stichting Straatzorg Rotterdam	237.997
Stichting Super-Actief	25.500
Stichting Talentz Skool	11.150
Stichting Team Toekomst	55.066
Stichting Theater Babel Rotterdam	100.000
Stichting Thuis in West	10.926
Stichting Timon	204.632
Stichting Unie van Vrijwilligers	814.242
Stichting vader en zoon Feyenoord	5.900
Stichting VanHarte	103.213
Stichting Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond	2.419.856
Stichting Villa Pinedo	25.405
Stichting Vitaal Pendrecht	62.377
Stichting VluchtelingenWerk Nederland	30.625

Stichting Voedseltuin Rotterdam	35.000
Stichting Voice of All Women	161.422
Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs op Reformatische Grondslag Driestar-Wartburg	51.525
Stichting voor Educatie en Beroepsonderwijs Zadkine	742.095
Stichting voor Interconfessioneel Basisonderwijs te Rotterdam eo	110.606
Stichting voor Protestants-Christelijk Basis en Orthopedagogisch Onderwijs	1.509.103
Stichting Vrienden van het Klooster (VK)	483.000
Stichting Vrijwilligerswinkel	289.130
Stichting VU	-5.922
Stichting We Are Concerned	25.000
Stichting Welzijn Doven Rotterdam e.o.	36.370
Stichting Who Am I ?!	102.000
Stichting Wijkalliantie IJsselmonde (SWI)	9.441
Stichting Wijkbus Alexander	165.952
Stichting Wijkbus Charlois	54.259
Stichting Wijkbus Feijenoord	130.494
Stichting Wijkbus Hoogvliet/Pernis	69.350
Stichting Wijkpastoraat Rotterdam West	43.696
Stichting Wijk-TV	5.510
Stichting Wijkvervoer Hillegersberg/Schiebroek	45.073
Stichting Wilskracht Werkt	-63.593
Stichting Woonbron	-2.714
Stichting Woonstad Rotterdam	50.000
Stichting Yulius	-1.598.217
Stichting Zorgbelang Inclusief	979.354
Stichting Zorgvrijstaat	128.844
Stichting ZuiderLokaal	50.000
StichtingGevangenenzorg Nederland	3.500
Tao of Care B.V.	100.000
Theater in Feite	137.511
Thuismakers Collectief	22.005
Erasmus Universitair Medisch Centrum Rotterdam (Erasmus MC)	-26.758
Van Veldhuizen Stichting	955.570
Vereniging Bewonersorganisatie Overschie	4.565
Vereniging De Pupillen	55.783
Vereniging Het Buurtatelier, Zwaerdecoonstraat, Rotterdam	270.991

Vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs te Rotterdam en omgeving	561.085
Vereniging Wijkbus Groot IJsselmonde	64.000
Vereniging YMCA-Nederland	12.250
Verus, Vereniging voor katholiek en christelijk onderwijs	-7.300
Vespercare BV	46.021
VvE Zonappartementen te Rotterdam	43.744
William Schrikker Stichting Jeugdbescherming & Jeugdreclassering	44.042
WorkLab B.V.	-22.400
You Talentontwikkeling	34.764
ZZ_Stichting Arosa	-18.624
Totaal	500.480.004

Jaarstukken 2024

Sustainable Development Goals

Paginanummer in website: 205

Sustainable Development Goals

De SDG's (Sustainable Development Goals of Duurzame Ontwikkelingsdoelen) zijn zeventien doelen om van de wereld een betere plek te maken in 2030. De SDG's zijn afgesproken door de landen die zijn aangesloten bij de Verenigde Naties (VN), waaronder Nederland. Ook Rotterdam heeft de SDG's omarmd en heeft zich aangesloten bij de VNG-campagne '[Gemeenten 4 Global Goals](#)'. In beleid en plannen zoals het Rotterdams Weerwoord, 'Uit de Knoop', Gezond010 en Veilig@Rotterdam zijn doelen en indicatoren opgesteld die een duidelijke relatie hebben met de SDG's. Ook bedrijven en organisaties in Rotterdam waaronder de Erasmus Universiteit, Hogeschool Rotterdam, Havenbedrijf Rotterdam, Unilever en Verstegen spijzen hebben de SDG's doorgevoerd in hun bedrijfsvoering.

Crisissen op het gebied van wonen, energie, klimaat en verdeling van de samenleving leggen extra druk op het realiseren van de ambities van onze stad. Het brede welvaartsbegrip en de duurzame ontwikkelingsdoelen kunnen dienen als gemeenschappelijke stip op de horizon voor alle partijen, in Rotterdam maar ook regionaal en (inter)nationaal, en bieden een gedeelde taal en helpen de krachten van partijen te bundelen. Zo versterken we de samenwerking met onze partners én vergroten we de kansen van Rotterdam om meer Europese subsidies te verwerven om samen te bouwen aan de toekomst van de stad.

Daartoe verschijnt een Rotterdamse rapportage over de duurzame doelen (internationaal heet dat een 'Voluntary Local Review' (VLR)): een overzicht dat laat zien hoe Rotterdam ervoor staat op elk van de zeventien duurzame ontwikkelingsdoelen, wat de aanpak is om de situatie verder te verbeteren en welke inspirerende praktijkvoorbeelden van werken met SDG's er in de stad te vinden zijn.

De paragraaf Sustainable development goals en de begroting van gemeente Rotterdam

In onderstaande dwarsdoorsnede van de begroting treft u een rapportage aan over SDG's die is gebaseerd op het beschreven beleid in de begrotingsprogramma's. Dat is de basis voor het sturen op doelen met de beschikbare middelen. Bij elke SDG wordt aangegeven in welk begrotingsprogramma het beleid is beschreven en welke bestaande college targets relevant zijn.

SDG 1 en 2: Geen armoede (SDG 1) en geen honger (SDG 2)

Doel is minder armoede en schulden, wat we willen bereiken door meer Rotterdammers met schulden te bereiken, de gevolgen te beperken van het leven met financiële problemen door het bieden van inkomensondersteunende regelingen en door te zorgen dat minder Rotterdammers – en dus ook minder kinderen – leven in armoede. Daarbij wordt gewerkt aan de betaalbaarheid van de energietransitie en tegengaan energie armoede

In 2024 zijn diverse activiteiten uitgevoerd om de doelen te bereiken en zijn resultaten geboekt, zoals:

- In 2024 zijn we verder gegaan met de uitvoering van het meerjarenbeleidskader [Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede en schulden 2023-2026](#). In het voorjaar wordt over de uitvoering gerapporteerd. Daarnaast is de Individuele Bijzondere Bijstand (IBB) geïndexeerd.
- In 2024 is een nieuw dienstverleningsconcept voor Rotterdammers met financiële problemen ontwikkeld. De afdelingen Grip op Geld en Kredietbank Rotterdam zijn per 1 januari 2025 verdergegaan als het Geldplein. Met het project Samen sterk tegen armoede en schulden worden inwoners, die in de wijk initiatieven organiseren om Rotterdammers in armoede een handje te helpen, in het zonnetje gezet.
- Voor de betaalbaarheid van de energietransitie en tegengaan van energiearmoede werken we aan projecten op te zetten die de energierekening omlaag brengen van Rotterdammers met een kleinere beurs. Voorbeelden zijn energiekussers die praktische maatregelen uitvoeren, energiecoaching vanuit het Rotterdams Milieucentrum (RMC), verduurzaming sociale woningvoorraad door woningcorporaties en subsidies voor VVE's voor verduurzaming.
- In de rol als marktmeester op de particuliere verhuurmarkt stuurt de gemeente op goed verhuurderschap door in te grijpen op misstanden, zoals te hoge huurprijzen. In Carnisse is de pilot 'verhuurvergunning Carnisse' ingezet om grip te krijgen op de particuliere verhuurmarkt in deze wijk.

Begrotingsprogramma's: Armoede, schuldhulpverlening, integratie en samenleving, Energietransitie. De programma's Zorg, welzijn en wijkteam, Sport en recreatie en Bestaande stad dragen ook bij.

College targets: College target ondersteuning aanpak schulden

SDG 3: Goede gezondheid en welzijn

Doel is het beschermen, bewaken en ondersteunen van een gezond leven van Rotterdammers. Dit doen we door een gezonde leefstijl en een gezonde leefomgeving te bevorderen en de gezondheid te beschermen tegen schadelijke invloeden en infectieziekten.

Doel is ook dat Rotterdammers zich op alle levensterreinen zelfstandig kunnen redden, zo nodig met een beroep op familie, vrienden en burens. De gemeente zorgt voor passende ondersteuning en hulp voor Rotterdammers die dat nodig hebben. Verder bevordert de gemeente dat kinderen en jongeren kansrijk, veilig en gezond kunnen opgroeien.

Voor een goede gezondheid en welzijn bevordert de gemeente dat alle Rotterdammers hun leven lang met plezier sporten en in beweging blijven. We streven naar een cultureel aanbod dat alle Rotterdammers bereikt en verrijkt, ook dicht bij de mensen in de wijken.

Gezond wonen en een klimaatneutraal gebouwde omgeving zijn uitgangspunten voor een toekomstbestendige stad. De gemeente levert, als toezichthouder op de basiskwaliteit van de bestaande woningvoorraad, in toenemende mate een bijdrage aan de toekomstbestendige stad.

In 2024 zijn diverse activiteiten uitgevoerd om de doelen te bereiken en zijn resultaten geboekt, zoals:

- Voor een gezonde leefstijl zijn 1200 speel- en verblijfsplekken voor kinderen in de stad rookvrij gemaakt, is de campagne 'Zien Drinken, Doet Drinken' gevoerd met een bereik van meer dan 600.000 mensen en zijn gezondheidstrajecten voor 1300 Rotterdammers uitgevoerd.
- De GGD heeft in het najaar wederom een vaccinatiecampagne corona uitgevoerd in opdracht van het ministerie van VWS. Er is veel inzet gepleegd op infectieziekten, zoals een uitbraak van Hepatitis A op een basisschool. Verder is de wachtlijst voor PrEP-zorg weggewerkt (PrEP staat voor Pre-Expositie Profylaxe, een medicijn ter voorkoming van hiv).
- Daarbij levert de gemeente als toezichthouder op de basiskwaliteit van de bestaande woningvoorraad een belangrijke bijdrage aan gezond wonen.
- In 2014 is de subsidieregeling Couleur Locale in het leven geroepen ter ondersteuning van lokale initiatieven voor het organiseren van welzijnsactiviteiten. In 2024 is de regeling versoepeld en een tweede ronde georganiseerd. Het gebruik van de regeling is daarmee verbeterd.
- In 2024 ondersteunde de gemeente de Rotterdamse jeugd met preventieve interventies en passende ondersteuning. Het gaat jaarlijks om ongeveer 5.000 kinderen en jongeren (en/of hun ouders/verzorgers).
- Aan preventie en vroegtijdige signalering wordt gewerkt in- en om scholen om zwaardere zorg te voorkomen. Dat gebeurt in het kader van het preventie- en Handhavingsplan Alcohol & andere Drugs, met de inzet van schoolmaatschappelijk werk (SMW) en schoolzorgteams. Ook het CJG zet zich in om tijdig ontwikkeling- en opvoedproblemen te signaleren en ontwikkelachterstanden en jeugdhulp te voorkomen.
- In 2024 zijn 20 Jongerenhubs geopend. Er is een infographic over jongerenhubs opgesteld voor partnerorganisaties, gemeentebesturen en gemeenteraad. Dit maakt duidelijk wat een Jongerenhub precies is – en wat het juist niet is.
- Voor ouderen wordt het aantal Thuisplusflats uitgebreid. Op 1 juli zijn de contracten ingegaan voor de 20 Thuisplusflats die er verspreid over de stad komen. Verder wordt gewerkt aan het doel dat 16 partners in de stad het certificaat dementievriendelijk halen in de periode 2023-2026.
- In 2024 zijn in Bloemhof en Schiebroek de pilots bestaanszekerheid gestart. Het doel is dat bewoners en professionals in het sociaal domein zich meer kunnen inzetten voor bestaanszekerheid. Onderdeel zijn 'casuïstiektafels' om vastgelopen situaties te bespreken. De eerste signalen zijn positief en laten een kostenbesparing in de zorg zien. Op de casuïstiektafel komen alle sporen van bestaanszekerheid samen (samenredzaamheid, wonen, werk/dagbesteding/financiën).
- In juni is Via225 geopend: de nieuwe locatie waar het Centrum Seksueel Geweld, Filomena en het Erasmus MC werken aan de aanpak van ernstig huiselijk en seksueel geweld en kindermishandeling.
- Opvang en beschermd wonen: in lijn met het landelijke beeld en de algehele druk op bestaanszekerheid en de wooncrisis maken dat het lastig is om instroom te voorkomen. Voor beschermd wonen geldt dat de instroom stabiel blijft. Het lukt nog niet om de algehele verblijfsduur in de opvang terug te dringen tot 3 maanden vanwege een hoge instroom en beperkingen in de uitstroom.
- De GGD werkt samen met Rotterdams WeerWoord aan een klimaatbestendige stad door de ontwikkeling van een Rotterdams hitteplan, het monitoren van nieuwe infectierisico's en veranderende milieufactoren, zoals droogte, hitte, wateroverlast en luchtkwaliteit.
- Sporten en bewegen is onder meer bevordert door het verbeteren van de fysieke en sociale toegankelijkheid van sportaccommodaties en speeltuinen, het garanderen van voldoende specifieke sportlocaties in de openbare ruimte (zoals trapveldjes en skatevoorzieningen). Verder worden vanuit de ketenaanpakken valpreventie en welzijn op recept mensen actief doorverwezen naar structureel sporten en bewegen. Met het project Swapgym maken leerlingen op een laagdrempelige manier kennis met verschillende sporten. Voor overgewicht is nieuwe aanpak 'Fit'R 010' vastgesteld.

Begrotingsprogramma's: Volksgezondheid, Sport en recreatie, Cultuur, Zorg, welzijn en wijkteams, Bestaande stad en Energietransitie

Collegetargets:

- Collegetarget toename sportdeelname
- Collegetarget realisatie woon(zorg)concepten
- Collegetarget jeugdpreventie

SDG 4: Kwaliteitsonderwijs

Doel is ten eerste het vergroten van het aantal doelgroepkinderen dat gebruikt maakt van het aanbod voorschoolse educatie. Ten tweede een beter en passender ondersteuningsaanbod voor kinderen en jongeren die dat nodig hebben. Derde doel is een betere en meer doelgerichte ondersteuning van scholen met interventies om de kwaliteit van het onderwijs te bevorderen. En als vierde doel willen we een aantrekkelijkere werkstad creëren voor onderwijsprofessionals.

Deze doelen weerspiegelen het streven naar een inclusieve educatieve omgeving, waarin elk kind, ongeacht achtergrond, gelijke toegang heeft tot kwalitatief onderwijs en de bijbehorende kansen. Dat in een onderwijslandschap waarin elk kind en elke jongere, ongeacht hun specifieke behoeften, de juiste ondersteuning ontvangt om deel te kunnen nemen aan onderwijs en zich te kunnen ontwikkelen. De focus van de inzet van de gemeente is gericht op het versterken van scholen en het creëren van een omgeving waarin leerlingen optimaal kunnen leren en groeien, zowel binnen als buiten de klaslokalen. En dat in Rotterdam als stad die onderwijsprofessionals uit diverse sectoren aanspreekt en uitnodigt om er te werken en te wonen.

Met beleid op Cultuuronderwijs bevorderen we dat alle leerlingen in Rotterdam de kans krijgen zich creatief en cultureel te ontwikkelen, ongeacht het schooltype.

De gemeente stimuleert tot sportdeelname en begeleidt naar structureel sporten bij een sportaanbieder. Dat gebeurt bijvoorbeeld door inzet van schoolsportclinics, schoolsportverenigingen, swapgym én e-sports activiteiten.

In 2024 zijn diverse activiteiten uitgevoerd om de doelen te bereiken en zijn resultaten geboekt, zoals:

- In Hoogvliet, Prins Alexander en Feijenoord zijn gebiedscoördinatoren gestart voor een sterk netwerk van professionals en sleutelpersonen die goed op de hoogte zijn van de regelingen rond voorschoolse educatie, evenals verschillende voorlichtingsactiviteiten voor ouders en professionals. Op 1 augustus 2024 is in NPRZ-gebied de 130%-regeling van start gegaan, zodat peuters met een indicatie Extra spelen en leren 16 uur gratis naar de Peutergroep kunnen.
- Alle scholen maken gebruik van de gemeentelijke subsidie Kwaliteit om de onderwijskwaliteit te verbeteren. Scholen kiezen evidence-based of evidence-informed interventies waarbij zij werken aan het vergroten van taal, lees en rekenvaardigheden.
- Scholen in het primair en voortgezet onderwijs met een achterstandsscore maken gebruik van de subsidie Educatief Partnerschap. Scholen zetten deze subsidie in om ouders meer te betrekken bij school en de ontwikkeling van het kind.
- In mei 2024 is de MBO-Uitvoeringsagenda vastgesteld door de raad om de overgang tussen voortgezet onderwijs en mbo te versterken. Met gemeentelijke subsidie zijn 23 initiatieven gehonoreerd, wat de samenwerking tussen vo en mbo verder heeft versterkt.
- Het Project Thuiszitters is ingezet op het verbeteren van de registratie en monitoring van thuiszitters wat moet leiden tot een snellere inzet van en doorstroom naar het juiste traject van onderwijs en/of zorg.
- Voor meer onderwijsprofessionals zijn er drie succesvolle bijeenkomsten voor zij-instromers in onderwijs en kinderopvang geweest. Met Slim Organiseren wordt in het onderwijs met andere professionals gewerkt om het lerarentekort op te vangen. Ook gaan we door met het project om (kunst)vakdocenten beter inzetbaar te maken op de scholen.
- Scholen en kinderopvangorganisaties kunnen sinds april 2024 door aangepaste regelgeving meer parkeervergunningen aanvragen voor hun personeel.
- Project Swapgym is een succesvol programma, waaraan steeds meer scholen meedoen. Leerlingen maken op een laagdrempelige manier kennis met verschillende sporten, en waarderen deze manier van gymles op school. Het streven is om zoveel mogelijk jongeren door te laten stromen naar structureel sporten. Op sportpark Olympia is een mobiele gymbox gerealiseerd. Rotterdammers kunnen daar georganiseerd en ongeorganiseerd sporten via verenigingen, scholen en sportaanbieders. In plaats lessen komen er belevingsgerichte activiteiten voor natuur- en milieueducatie, zowel schools als naschools.

Begrotingsprogramma's: Onderwijs, Sport en recreatie, Cultuur

Collegetargets: Collegetarget Een schil om de school

SDG 6: Schoon water en sanitair

Doel is een schone stad met een buitenruimte waarvan bewoners gebruik kunnen maken. Daartoe wordt eens per 4 jaar een nota vervangingsinvesteringen en een nota onderhoud kapitaalgoederen opgesteld. Eens per 5 jaar schrijven we het gemeentelijk rioleringsplan. Begin 2024 is de nieuwe nota onderhoud kapitaalgoederen (2023-2027) vastgesteld door de gemeenteraad. Het (vervangings-)onderhoud voeren we op tijd uit op basis van de vastgestelde nota's en het GRP.

Rotterdam werkt in de waterketen nauw samen met de waterschappen en Evides aan het stedelijk watersysteem van de toekomst, klimaatbestendig en circulair. Waterschappen dragen formeel zorg voor de kwaliteit en kwantiteit van de binnenwateren, Rijkswaterstaat doet dat voor de Maas.

De gemeente plaatst in deze collegeperiode 10 extra watertappunten per jaar. In 2024 zijn de watertappunten geïnitieerd vanuit de wijkactieplannen. Evides is de uitvoerende partij voor de watertappunten.

Begrotingsprogramma: Beheer van de stad

Collegetargets: Geen

SDG 7: Betaalbare en duurzame energie

Rotterdam maakt werk van de energietransitie: een duurzaam energiesysteem, energietransitie in de gebouwde omgeving en mobiliteit en een duurzame haven en industrie.

In 2024 zijn diverse activiteiten uitgevoerd om de doelen te bereiken en zijn resultaten geboekt, zoals:

- Voor een duurzaam energiesysteem is Rotterdam goed op weg naar de 3,2 km² zonnepanelen in 2026 met een realisatie van 1,97 km² o.b.v. een luchtfoto uit april. Verder is op weg naar 350 MW windenergie in 2025 328,9 MW gerealiseerd, waarvan 308,2 MW in de haven. Dit is 12 MW minder dan in 2023 vanwege sanering van een windpark in de haven (Dintel).
- Voor een duurzaam energiesysteem werkt Rotterdam aan alternatieve warmte - en koudeoplossingen. In 2024 is samen met partijen in de stad gewerkt aan de voorbereiding van het warmteprogramma. Daarnaast wordt er actief gesproken met onze partners in de stad om de warmtetransitie op gang te houden voor zowel nieuwbouw als de bestaande bouw.
- Voor de energietransitie in de gebouwde omgeving wordt gewerkt aan energiebesparing en verduurzaming van de woningvoorraad en andere gebouwen. Zo zijn in 2024 de lopende trajecten advies & ondersteuning voor verduurzaming VvE's zoveel mogelijk afgerond. In het kader van de gebiedsgerichte aanpakken isolatie lopen er projecten in 6 buurten in 2024. Inmiddels heeft nu 10% van het MKB in deze collegeperiode ondersteuning gehad bij het nemen van energiemaatregelen. Voor de energietransitie in nieuwbouw wordt op continue basis advies op maat gegeven om te verduurzamen. In mei 2024 is het plan van aanpak Duurzaam Doorbouwen gelanceerd. Samen met (Rotterdamse) bouwers, ontwikkelaars, beleggers en woningcorporaties is dit plan opgezet en werken we aan het doorbouwen van duurzame en betaalbare woningen.
- Voor de energietransitie in de gebouwde omgeving is het doel ook geen fossiele energie in de woningvoorraad meer in 2050. Hiervoor is bijvoorbeeld de gebiedsaanpak Bospolder-Tussendijken in uitvoering. Tot nu toe zijn er 859 woningen aangesloten op stadsverwarming. Andere gebiedsaanpakken volgen, evenals twee marktinitiatieven op het gebied van aardgasvrij in Ommoord en Schiebroek.
- Voor de energietransitie in mobiliteit is aan diverse activiteiten gewerkt, zoals aan het geharmoniseerd invoeren van de zero-emissiezone op 1 januari 2025. Verder is het laadnetwerk nu dekkend: binnen 200 meter loopafstand is een laadpaal aanwezig. Dit jaar zijn alle bedrijven met meer dan 100 medewerkers benaderd om afspraken te maken over verduurzaming van het woon-werk en zakelijke verkeer. De verschoning van het gemeentelijk wagenpark dat in 2030 emissieloos moet zijn ligt op schema.
- Voor de verduurzaming van scheepvaart zijn inmiddels vijftien haalbaarheidsstudies walstroom voor bedrijven (door de gemeente 80% gefinancierd) aangevraagd en zijn vier haalbaarheidsstudies walstroom opgeleverd. De installaties voor walstroom voor de Cruiseterminal zijn naar verwachting voor de zomer van 2025 gereed, evenals de walstroom voor de Parkkade.
- Voor elektrificatie en energiebesparing van de industrie heeft DCMR een indrukwekkend potentieel kunnen identificeren. Alleen wordt elektrificatie van de industrie ernstig gehinderd door netcongestie in Botlek en Europoort, en sinds december ook in Waalhaven, Eemhaven en Merwe-Vierhavens. Investerings in de verduurzaming lopen hierdoor vertraging op.

Begrotingsprogramma: Energietransitie

Collegetargets: Geen

SDG 8: Eerlijk werk en economische groei

Doelen zijn versterking van het ondernemers- en investeringsklimaat, een uitstekende gemeentelijke dienstverlening aan bedrijven en ruimte voor ondernemerschap. De gemeente Rotterdam steunt de ontwikkelingen in het mkb naar toekomstbestendig en innovatief ondernemerschap. Zo draagt het programma bij aan een schone, innovatieve en circulaire Rotterdamse economie. Door te zorgen voor de juiste omstandigheden voor het bedrijfsleven komen banen beschikbaar voor Rotterdammers en regiobewoners.

Rotterdammers die niet zelfstandig in een inkomen kunnen voorzien, krijgen een bijstandsuitkering. Deze uitkering geeft de noodzakelijke zekerheid en rust om stappen te zetten in de mens- en arbeidsontwikkeling. Daarbij krijgen deze Rotterdammers steun van de gemeente om hun economische zelfstandigheid naar vermogen te vergroten en zoveel als mogelijk door te stromen naar duurzaam werk. Doel is het aantal Rotterdamse huishoudens met een bijstandsuitkering laten dalen naar 30.000 eind 2025.

In 2024 zijn diverse activiteiten uitgevoerd om de doelen te bereiken en zijn resultaten geboekt, zoals:

- Ondernemers zijn 15.844 keer van advies en informatie voorzien. Bijvoorbeeld over circulair ondernemen of digitalisering van bedrijfsvoering, koppeling van investeerders aan mkb'ers. De ondernemersbalie heeft in 2024 3.040 klantcontacten gehad met ondernemers en er zijn 31.315 bezoekers op de website ondernemen010 geweest. Via 14010 zijn in totaal 16.828 ondernemers verder geholpen.
- Het uitlokken van investeringen die banen opleveren heeft de afgelopen jaren € 2,88 miljard aan investeringen opgeleverd en dat betekent 2.664 banen. Sinds 2023 neemt het aantal bedrijven weer toe dat zich in Rotterdam wil vestigen. Dit gaat enigszins in tegen de trend waarbij het aantal internationale toetreders in Nederland en in Europa afneemt. Uitdagingen zijn onder andere netcongestie, gebrek aan fysieke ruimte, veranderingen van nationaal beleid en stikstofproblematiek en geopolitieke ontwikkelingen.
- In 2024 is de voorraad m² bedrijfsruimte met ruim 80.000 m² toegenomen door enkele (incidentele) grootschalige vastgoedopleveringen in het buitengebied en op bedrijventerrein Spaanse Polder.
- De afgelopen jaren zijn 31 winkelgebieden toekomstbestendiger en economisch vitaal gemaakt door ze om te vormen naar aantrekkelijkere ontmoetings- en verblijfsgebieden.
- De bezettingsgraad van de marktkramen op de warenmarkten is gestegen naar 75%. Om de bezettingsgraad te verhogen naar 80% zijn er na de zomer 2024 animatie en promotie video's online gezet om meer bezoekers en marktondernemers enthousiast te maken voor de markten.
- Hoewel we onze target– 31.350 uitkeringen op 31 december 2024 - niet hebben gehaald, zijn we voor het eerst in jaren wel onder de 32.000 uitkeringen gezakt. En zien wij, tegen de landelijke trend in, ons bijstandsbestand verder dalen. Er zijn 1.603 Rotterdammers aan het werk met loonkostensubsidie, waarmee in 2024 een netto-groei van 199 banen is gerealiseerd.

- In 2024 zijn er in totaal 873 onderzoeken naar mogelijke fraude afgerond. Het uitvoeren van heronderzoeken is een waardevol instrument om onrechtmatigheden tijdig naar voren te laten komen, zodat de bijstandsuitkering wordt aangepast grote terugvorderingen worden voorkomen. Het aantal onrechtmatigheden is in 2024 toegenomen van 10% naar 21%.

Begrotingsprogramma's: Werk en inkomen, Economische Ontwikkeling, Energietransitie, Sport en recreatie, Cultuur

Collegetargets:

- Collegetarget naar 30.000 bijstandsuitkeringen
- Collegetarget handhaven bedrijfsruimte

SDG 9: Innovatie en duurzame infrastructuur

Wie in Rotterdam woont, of de stad regelmatig bezoekt, ziet het gebeuren: Rotterdam verandert snel. Het aantal Rotterdammers stijgt en de stad groeit. Belangrijk is dat iedereen hier fijn kan leven, wonen, werken, leren, bewegen en recreëren. Doel is de ruimte verstandig te verdelen. Daartoe wordt gewerkt met de Omgevingswet en wordt uitvoering gegeven aan de doelen van de Omgevingsvisie. Het opstellen van de Uitvoeringsstrategie Omgevingsvisie is in volle gang. Er is daardoor beter inzicht op welk moment ruimteclaims vanuit de diverse sectoren op de stad afkomen. Nieuwe, grote toekomstige ruimteclaims zijn onder meer: een nieuwe of uitgebreide afvalwaterzuivering en een aantal grote transformatorstations voor de benodigde versterking van het elektriciteitsnetwerk.

Uitwerking van doelen gebeurt in samenspraak met bewoners, ondernemers en gebruikers van de stad. Hierbij hoort ook het contact met de hogere overheden, met verbanden als de G4 en met de Verstedelijkingsalliantie. Vanuit hogere overheden – Rijk en provincie - komt veel nieuwe regelgeving en omgevingsbeleid. In de twee uitwerkingen van de nota Ruimte van het Rijk voor deze regio, de NOVEX-haven en NOVEX Zuidelijke Randstad, komen diverse rijksprogramma's en rijksbeleid samen. Beide NOVEX-uitwerkingen hebben verder een directe relatie met toegekend geld van het Rijk voor de [MIRT](#)-verkenning Oude Lijn en de nieuwe Stadsbrug.

Voor het fijn leven, werken en verblijven in de delta is een goede bereikbaarheid en doorstroming nodig met ruim baan voor fietsers en voetgangers en hoogwaardig openbaar vervoer. Bovendien is een veilige en beschikbare buitenruimte nodig. Het (vervangings-)onderhoud voeren we op tijd uit op basis van de vastgestelde nota's en het GRP. Hierbij nemen we de thema's circulair, duurzaamheid, biodiversiteit, klimaatadaptatie en participatie zoveel mogelijk mee.

Voor een duurzame haven en industrie wordt gewerkt aan een robuust, adaptief en slim energiesysteem van transport, opslag en distributie. Daartoe is het zaak netcongestie tegen te gaan en de uitrol van elektriciteitsinfrastructuur in het havengebied te versnellen.

Een goed ondernemers- en investeringsklimaat stimuleert innovatie.

In 2024 zijn diverse activiteiten uitgevoerd om de doelen te bereiken en zijn resultaten geboekt, zoals:

- De Koers op Zuid als gebiedsuitwerking van de Omgevingsvisie is vastgesteld door de Raad. Bij een aantal gebiedsontwikkelingen moeten er functies verplaatst worden, zodat er ruimte ontstaat voor nieuwe ontwikkelingen, zoals woningbouw. Door de afgekondigde netcongestie is het verplaatsen van functies naar alternatieve locaties bemoeilijkt, omdat daar dan niet zondermeer voorzien kan worden in de benodigde elektriciteit.
- Ruim baan voor fietsers en voetgangers: In de door de gemeenteraad vastgesteld ontwikkelvisie Oostflank is opgenomen dat het mobiliteitssysteem ruimte biedt voor alle vervoersmodaliteiten die de wijken goed bereikbaar houden. Daarbij krijgen fietser en voetganger ten opzichte van de huidige situatie meer ruimte in een sterk netwerk van openbare ruimte, en het openbaar vervoer wordt verbeterd. Parkeren is op loopafstand van de woningen mogelijk.
- In de Wijk aanpak Mobiliteit in de wijken hebben we met de betrokken bewoners en ondernemers hun perspectief op de mobiliteit voor de wijk gemaakt. Deze verschillende stappen zorgen voor een meer geïntegreerde uitrol van mobiliteitsingrepen zoals aanbod deelmobiliteit en hubs, openbaar vervoer, het stimuleren van fietsen en lopen.
- Voor een goede bereikbaarheid en doorstroming zijn dertien verkeersregelininstallaties (VRI's) vervangen en zijn vier nieuwe VRI's geplaatst. Al deze VRI's zijn voorbereid om als zogenoemde "intelligente VRI" te kunnen werken. In het samenwerkingstraject met RET, MRDH en Rotterdam The Hague Airport dat moet leiden tot een zelfrijdende bus tussen de luchthaven en metrostation Meijersplein, is een leverancier geselecteerd is begonnen met het doen van de benodigde aanpassingen aan de route om ingebruikname in 2025 mogelijk te maken.
- 2024 heeft qua benutting van de beschikbare netwerken gestaan in het teken van de grote afsluiting van de Roseknoop. Ondanks de enorme impact is de stad tijdens de afsluiting van dit goed bereikbaar gebleven. Half juni is na anderhalf jaar werken aan het kruispunt 2 maanden eerder opgeleverd en is de Rosknoop nu een veilig en groen stadsplein geworden.
- Hoogwaardig openbaar vervoer: op 8 april 2024 is de HOV (Hoogwaardig Openbaar Vervoer) Maastunnel in gebruik genomen. Op 18 januari 2024 is de Bestuursovereenkomst Stadsbrug, HOV en station Stadionpark ondertekend. Medio december is als belangrijke mijlpaal in het kader van de MIRT-verkenning Oude Lijn de Notitie Kansrijke Oplossingsrichtingen bestuurlijk vastgesteld. Relevant voor Rotterdam is vooral dat een nieuw station Van Nelle als kansrijke oplossing wordt uitgewerkt op twee alternatieve locaties (West en Sparta). De komst van station Stadionpark vormt al een uitgangspunt in deze studie. Verder is in nauwe samenwerking met de RET en MRDH verder gewerkt aan de voorbereiding van de capaciteitsuitbreiding van het metronetwerk en aan de uitvoering van het Plan Toekomstvast Tramnet.
- Voor een duurzame haven en industrie is in 2024 € 5,7 mln vanuit het Just Transition Fund (JTF) toegekend aan het Human Capital Coalitie Energietransitie (HCCE) om vertraging van de industriële energietransitie te voorkomen door de krapte op de arbeidsmarkt. Met steun van het

Just Transition Fund (JTF) zijn verschillende bedrijven ondersteund die nieuwe innovaties in de haven ontwikkelen. Op waterstofgebied in de haven zijn weer stappen gezet. In mei 2024 vond voor de tweede keer de World Hydrogen Summit plaats in Rotterdam.

Begrotingsprogramma's: Stedelijke ontwikkeling, Economische ontwikkeling, Beheer van de stad, Energietransitie

Collegetargets: Geen

SDG 10 en 5: Ongelijkheid verminderen (SDG 10) en gendergelijkheid (SDG 5)

Doel is gelijke kansen voor Rotterdammers in een inclusieve samenleving. Centraal daarbij staan bestaanszekerheid en kansengelijkheid. Dat geldt ook voor bijvoorbeeld nieuwe bewoners en Rotterdammers die moeite hebben met lezen en schrijven. Iedereen moet kansrijk, veilig en gezond kunnen leven.

De gemeente richt zich er ook op dat Rotterdammers zich op alle levensterreinen zelfstandig kunnen redden, zo nodig met een beroep op familie, vrienden en burens. De gemeente zorgt voor passende ondersteuning en hulp voor Rotterdammers die dat nodig hebben. Verder bevordert de gemeente dat kinderen en jongeren kansrijk, veilig en gezond kunnen opgroeien. Zie hiervoor de rapportage onder SDG 4, Gezondheid en welzijn.

Doel is ook om alle Rotterdammers hun leven lang met plezier aan het sporten krijgen en in beweging houden. Verder willen we bevorderen dat iedere Rotterdammer kunst en cultuur kan ervaren, beoefenen en beleven. Hierbij is van belang dat cultuur toegankelijk is voor iedereen.

In 2024 zijn diverse activiteiten uitgevoerd om de doelen te bereiken en zijn resultaten geboekt, zoals:

- In oktober 2023 is het actieplan Samenleven in een stad vastgesteld. Daarmee is 2024 het eerste volledige jaar waarin het beleid is uitgevoerd. In 2024 zijn er nieuwe opdrachten gegund, zoals de aanbesteding Educatie over samenleven in een superdiverse stad, aandacht voor de herdenkingsmomenten rond migratie en gastarbeiderschap, de nieuwe subsidieregeling 'Samenleven in één stad' en de voorlichting daarover voor geïnteresseerde initiatiefnemers, 70 nieuwe stadsgesprekken, enzovoort.
- Er zijn 2.477 statushouders met inburgeringsplicht. Hiervan zijn er 1.214 aangemeld op een leerroute. Van de gehuisveste statushouders zitten de meesten nog in de brede intakefase van 10 weken. In 2024 hebben 89 inburgeraars hun inburgering afgerond. Hiervan hebben 29 statushouders, 55 voor gezinsmigranten en 5 overige migranten hun inburgeringstraject afgerond. Het inburgeringstraject duurt minimaal 3 jaar. Sinds de nieuwe wet vallen 2.477 statushouders en 1.897 gezinsmigranten en overige migranten onder de nieuwe wet.
- Voor betere taalvaardigheden is de ambitie voor deze collegeperiode 25.000 gestarte trajecten basisvaardigheden. In 2023 en 2024 zijn totaal 18.450 trajecten gestart.
- De gemeente stimuleert dat het aanbod in de wijk aansluit op de vraag, door sportaanbieders actief te helpen bij het opzetten van passend aanbod waar vraag naar is.
- Een belangrijke bijdrage aan laagdrempelige programmering in de wijken voor iedereen wordt geleverd door de uitvoering van de regeling Lokale Culturele Programmering

Begrotingsprogramma's: Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving, Zorg, welzijn en wijkteams, Sport en recreatie, Cultuur

Collegetargets: Geen

SDG 11: Duurzame steden en gemeenschappen

Doel is dat iedereen fijn kan leven, wonen, werken, leren, bewegen en recreëren in Rotterdam. Dat betekent een aantrekkelijke bestaande stad met vitale en veerkrachtige wijken. Gezond wonen en een klimaatneutraal gebouwde omgeving zijn uitgangspunten voor een toekomstbestendige stad, evenals een schone en prettige leefomgeving met een goede milieukwaliteit.

Het vraagt ook het integraal ontwikkelen van de stad door middel van gebiedsontwikkelingen en binnenstedelijke groei met betaalbare woningen en bestaande plekken die worden versterkt. Voor een aantrekkelijke stad is een prettige buitenruimte gewenst. Daartoe worden parken, straten, pleinen en boulevards groener en meer klimaatadaptief gemaakt en er wordt gewerkt aan betere routes langs de rivieren en verlevendiging van de oevers.

In 2024 zijn diverse activiteiten uitgevoerd om de doelen te bereiken en zijn resultaten geboekt, zoals:

- De gemeente levert, als toezichhouder op de basiskwaliteit van de bestaande woningvoorraad, in toenemende mate een bijdrage aan de toekomstbestendige stad. Dat begint bij een goede fundering. Het Funderingsloket levert hier een belangrijke bijdrage. Zo is in 2024 in Hillegersberg gestart met een aantal wijkgerichte en bloksgewijze projecten in het kader van funderingsonderzoek. In totaal gaat het om de eigenaren van 3.820 particuliere woningen. In de rol als marktmeester op de particuliere verhuurmarkt stuurt de gemeente op goed verhuurderschap. Zo zijn via het meldpunt Ongewenst Verhuurgedrag in 2024 383 meldingen ontvangen van huurders met klachten over onder andere te hoge huurprijzen, slecht onderhoud en intimidatie door verhuurders. Alle meldingen zijn onderzocht, en waar nodig zijn handhavingstrajecten gestart. In Carnisse is de pilot 'verhuurvergunning Carnisse' ingezet om grip te krijgen op de particuliere verhuurmarkt in deze wijk.
- Het uitvoeringsprogramma Particuliere woningvoorraad is vastgesteld door het college. Voor de diverse projecten Samenvoegen en vergroten hebben we in 2024 192 woningen verworven. Deze woningen worden beheerd en zo snel mogelijk getransformeerd of anders tijdelijk

verhuurd.

- Voorbereiding en uitvoering geven aan gebiedsontwikkelingen: plannen maken voor elk gebied en wijk en waar nodig nieuwe ontwikkelingen in gang zetten en voorbereiden gebeurt samen met bedrijven en andere organisaties volgens de stappen in het Besluitvormingsmodel Ruimtelijke Ontwikkeling. In de wijken komen de opgaven rond wonen, werken en verblijven samen. De uitvoering gebeurt in samenspraak met de stad.
- Rotterdam werkt mee aan de Rijksprogramma's voor een goede ruimtelijke ordening, in aanloop naar de nieuwe Nota Ruimte van het Rijk. Onderdeel van de Rijksprogramma's zijn de uitwerking van het NOVEX-gebied Zuidelijke Randstad en het NOVEX-gebied Haven. In 2024 is de gebiedsuitwerking Van Nelleknoop vastgesteld door de gemeenteraad.
- Voor een schone stad heeft de gemeente meerdere acties uitgevoerd om het zwerfafval en de naastplaatsingen te verminderen. Dit betekent extra inzet op verwijdering van zwerfafval, waaronder het reinigen van de goten, het uitvoeren van een extra schoonmaakbeurt in een wijk, het plaatsen van 40 nieuwe afvalbakken met perstechniek, het uitbreiden van het aantal pop-up milieuparken en het plaatsen van een afvalvanger in het getijddepark Keilehaven. De overlast door plaagdieren, zoals ratten, houden we onder controle door een gebiedsgerichte rattenaanpak.
- Voor de verbetering van de milieukwaliteit van de leefomgeving is in 2024 onverminderd ingezet op de thema's luchtkwaliteit, geluid, bodem en omgevingsveiligheid. Dit is belangrijk voor een gezonde leefomgeving. Rotterdam voldoet aan de huidige Europese wettelijke norm voor stikstofdioxide (NO₂) en fijnstof, maar vermindering van de luchtverontreiniging blijft noodzakelijk.
- Voor het verbeteren van de verkeersveiligheid in Rotterdam zijn in 2024 4 locaties verbeterd. Vanwege de benodigde planvoorbereidingstijd ligt het zwaartepunt van de uitvoering van de target in de jaren 2025 en 2026. Met behulp van BOA's, geluidmetingen, flitspalen en een integrale gebiedsaanpak specifiek in Kralingen-Crooswijk hebben we opgetreden tegen overlast en verkeersasos. Het betaald parkeren is binnen de Ring uitgebreid naar de wijken Wielewaal, Pendrecht, Zuidwijk, Lombardijen en delen van IJsselmonde en Oud-IJsselmonde.
- De stad groeit binnenstedelijk en versterkt daarbij bestaande plekken: vanaf 1 juli 2022 t/m Aug 2024 zijn 8.391 nieuwe woningen gerealiseerd, waarvan 28% in het sociale segment, 30% in het middensegment, 25% in het hogere segment en 12% in het topsegment. Van de laatste 5% is de prijscategorie onbekend. Er zijn voldoende projecten in voorbereiding om het collegetarget te kunnen halen. Het garanderen van een planvoorraad van nieuwe woningbouwprojecten voor de middellange termijn gebeurt door voortgang te houden in de lopende gebiedsontwikkelingen zoals M4H, Hart van Zuid en Stadionpark. Er vindt voorbereidend werk plaats voor nieuwe ontwikkelingen, onder meer de gebiedsuitwerking Van Nelle Knoop en de gebiedsuitwerking in de Esch.
- Betaalbare woningen: voor verschillende doelgroepen worden woningen gebouwd. Tussen 1 juli 2022 tot en met eind 2024 is begonnen met de bouw van: 1.007 studentenwoningen, 4 woon(zorg)complexen en 87 flexwoningen. In 2024 is met gezamenlijke partners inzichtelijk gemaakt wat de (bouw)opgave is voor ouderenwoningen (nul-tredenwoningen, geclusterde woningen en zorggeschikte woningen) en de huisvestingsopgave voor kwetsbare Rotterdammers.
- De gemeente maakt wijken groener, klimaatadaptiever en meer biodivers door extra groen en waterbergingen toe te voegen aan lopende buitenruimteprojecten, zoals rioleringsprojecten. Het doel is om in deze collegeperiode 50 projecten groener, klimaatadaptiever en meer biodivers uit te voeren. Dit gebeurt ook voor 15 pleinen. De uitvoering ligt op schema om de doelstelling te behalen, maar bij diverse projecten is er vertraging. In 2024 waren er 5 pleinen gereed, 3 pleinen in uitvoering, en 13 pleinen in verschillende fase van voorbereiding. Ook waren er 6 klimaatadaptieve projecten gereed, 15 in uitvoering, waarvan 6 nagenoeg gereed. Tot slot zijn nog 35 projecten in verschillende fasen van voorbereiding. Het getijdenpark Nassauhaven op de kop van Feijenoord is halverwege 2024 opgeleverd. Samen met de achterliggende vergroening van de Nijverheidsstraat is dit een robuuste toevoeging van het areaal groen.

Begrotingsprogramma's: Bestaande stad, Beheer van de stad, Stedelijke ontwikkeling en Volksgezondheid

Collegetargets:

- Collegetarget woningbouw
- Collegetarget verminderen naastplaatsingen en zwerfafval
- Collegetarget verbeteren verkeersveiligheid

SDG 12: Verantwoorde consumptie en productie

Doel is een circulaire stad. In 2050 moet Rotterdam een stad zijn zonder afval. Om dat te bereiken moet de totale hoeveelheid afval afnemen en moeten Rotterdammers het huishoudelijk afval nog beter scheiden. Rotterdam is daarnaast op weg naar een afvalvrije en grondstoffenrijke samenleving. Daarbij maken we stapsgewijs de omschakeling van een lineaire naar een circulaire economie. Rotterdam Circulair draagt bij aan de transitie naar een groener, duurzamer, economisch veerkrachtiger, gezonder en schoner Rotterdam. Rotterdam maakt werk van de energietransitie. We werken toe naar een klimaatneutraal en fossielvrij Rotterdam in en na 2050. De gemeente ondersteunt bedrijven om toekomstbestendig te ondernemen, zodat ze bijdragen aan een schone, innovatieve, digitale en circulaire economie.

In 2024 zijn diverse activiteiten uitgevoerd om de doelen te bereiken en zijn resultaten geboekt, zoals:

- In het eerste kwartaal van 2024 heeft het college het herijkte [Programmaplan Rotterdam Circulair | Rotterdam Circulair](#) 2023-2026 vastgesteld en is het in de gemeenteraad behandeld. In dit programma ligt de aandacht op de ketens en gebruikersgroepen waar de gemeente de meeste invloed en impact op heeft. Dit zijn 3 ketens: bouw, organische stromen en consumptiewaar(de). En 3 gebruikersgroepen: gemeentelijke inkoop, ondernemers en Rotterdammers. Enkele voorbeelden van de voortgang in 2024: materiaalpaspoorten die hergebruik van materialen uit bouwprojecten mogelijk maken, het inzamelen van schoon bladafval waarvan bokashi (goed organisch gefermenteerd materiaal) wordt gemaakt, tegengaan van voedselverspilling, de instelling van een circulair loket, de ontwikkeling van materialendepots, hulp aan mkb-bedrijven en opkomende (bewoners)initiatieven. Meer toelichting is te lezen in de [paragraaf Klimaat](#).

- Toekomstbestendig ondernemerschap: Met onder andere BlueCity werkten 150 mkb-ondernemers samen via programma's als Het Nieuwe Nassen, Hotel Neutraal en CIRCO aan circulaire oplossingen. Andere activiteiten en events zijn MKB Duurzaamheids Experience, SHELEADS+, Rotterdam Square Science café en de dag van de ondernemer.

Begrotingsprogramma's: Beheer van de stad, Economische ontwikkeling, Energietransitie

Collegetargets: Geen

SDG 13: Klimaatactie

Rotterdam maakt werk van de energietransitie. We werken toe naar een klimaatneutraal en fossielvrij Rotterdam in en na 2050. Rotterdam draagt bij aan de landelijke reductienorm van 55% in 2030 en zet voor het stedelijk gebied in op minimaal 25% CO₂-reductie in 2025 ten opzichte van 1990. Per 2040 moet het stedelijk verkeer in Rotterdam vrij zijn van uitstoot van schadelijke stoffen.

In 2024 zijn diverse activiteiten uitgevoerd om de doelen te bereiken en zijn resultaten geboekt, zoals:

- De Milieudienst Rijnmond (DCMR) berekent voor het stedelijke gebied een CO₂-uitstoot van 2,37 Mton in 2023; dat is een daling van 31% ten opzichte van 1990. De dalende trend van afgelopen jaren zet dus door en overtreft zelfs de Rotterdamse collegetarget van -25% in 2025. Deze daling komt vooral door een groener energiegebruik en ook doordat het aanbod van schonere bronnen stijgt, waaronder de Rotterdamse wind- en zonprojecten. Ook gebruiken Rotterdammers minder aardgas. Isolerende maatregelen en aardgasvrij-projecten zorgen verder voor een gestage toename van de verduurzaming van de gebouwde omgeving.
- Verder zijn 2.000 ondernemers bereikt met een duurzaamheidsvoucher en de Klus & Coach aanpak.
- Het plan van aanpak Duurzaam Doorbouwen is gelanceerd, opgesteld samen met (Rotterdamse) bouwers, ontwikkelaars, beleggers en woningcorporaties. Met het plan wordt gewerkt aan het doorbouwen van duurzame en betaalbare woningen.
- Het burgerberaad klimaat heeft plaatsgevonden en is met 10 adviezen gekomen om de klimaatdoelen een stapje dichterbij te brengen.
- Via de Integrale Huisvesting Plannen (IHP's) draagt de gemeente zorg voor vervanging of grootschalige renovaties van maatschappelijke panden, die niet meer aan de gebruikers- en duurzaamheidseisen voldoen. Het streven is de kernportefeuille uiterlijk in 2027 te voorzien van geactualiseerde duurzame meerjarenonderhoudsplannen (DMJOP's). Eind 2024 waren er 99 (D)MJOP's gereed. Dit is 29% van het totale aantal (340 stuks in 2027) en 48% van de totale oppervlakte in m² van de objecten waarvoor een (D)MJOP wordt opgesteld. In de opgestelde (D)MJOP's zijn, naast het benodigde onderhoud, ook de energiebesparende maatregelen uit de Erkende maatregelenlijsten (EML) en andere verduurzamingskansen meegenomen. Op 31 december 2024 lagen er in totaal 29.147 zonnepanelen op bezittingen van de gemeente Rotterdam.
- Met het oog op het klimaat en de volksgezondheid is het gehele gemeentelijke wagenpark in 2030 zonder uitstoot. De toename van het aantal emissieloze voertuigen ligt op schema.
- Als eerste G4 gemeente klommen we een niveau hoger op de CO₂ Prestatieladder, een mooie stap in energiemangement en CO₂-reductie van de gemeentelijke bedrijfsvoering: zie de paragraaf klimaat
- In 2024 zijn de benodigde voorbereidingen getroffen voor het geharmoniseerd invoeren van de zero-emissiezone op 1 januari 2025. Na een uitgebreide zienswijzeprocedure is het verkeersbesluit definitief in april 2024 vastgesteld.
- Dit jaar zijn alle bedrijven met meer dan 100 medewerkers benaderd om afspraken te maken over verduurzaming van het woon-werk en zakelijke verkeer.
- Voor het verduurzamen van de taxi's in Rotterdam is per 15 september 2024 de subsidieregeling Zero Emissie Taxi (ZET) opengesteld, waarmee taxi-eigenaren een bijdragen kunnen aanvragen voor de aanschaf van een elektrische of waterstof-taxi.

Begrotingsprogramma's: Energietransitie, Bestaande stad en Beheer van de stad

Collegetargets: Collegetarget CO₂ reductie

SDG 14 en 15: Leven op het land (SDG 14) en leven in het water (SDG 15)

Doel is fijn leven en verblijven in de delta. Om fijn te kunnen leven in Rotterdam, maakt de gemeente de stad meer biodivers en groener. Daarbij wordt gewerkt aan het realiseren van groene en blauwe verbindingen en het verlevendigen van de rivieroever.

In 2024 zijn diverse activiteiten uitgevoerd om de doelen te bereiken en zijn resultaten geboekt, zoals:

- Tot eind 2024 is 17,4 hectare groen toegevoegd aan Rotterdam. Hiervan ligt 6,3 hectare op groene daken. Na 2,5 jaar ligt de voortgang van het collegetarget ruim op schema. Het doel is ook om 50 projecten groener, klimaatadaptiever en meer biodivers uit te voeren. Dit gebeurt ook voor 15 pleinen. De uitvoering ligt op schema om de doelstelling te behalen: zie ook SDG 11.
- Met zorgvuldige locatiekeuze maakt de gemeente ecologische bijenzones op zowel de noordoever als de zuidoever mogelijk. Het bijenlandschap strekt zich nu uit over de volgende gebieden; de Steilrand, Noord, Crooswijk, Kralingen en Kralingse Bos. De gemeente realiseert ook dit jaar ongeveer 10 hectare bijenlint van de in het collegeakkoord afgesproken 40 hectare.
- Deze collegeperiode ligt de focus vooral op de volgende groenblauwe verbindingen: Heemraadssingel – Van Aerssenlaan, Rotterdamse Rotte, Steilrand en Rondje bruggen Nieuwe Maas. Het getijdenpark Nassauhaven is halverwege 2024 opgeleverd.

Begrotingsprogramma's: Stedelijke ontwikkeling, Energietransitie en Beheer van de stad

Collegetargets: Collegetarget 20 ha meer groen

SDG 16: Vrede, veiligheid en sterke publieke diensten

Wij werken aan een veilige stad waar iedereen zich thuis en welkom voelt. Samen met partners, bewoners en ondernemers werkt het college aan het minimaal handhaven van het huidige veiligheidsniveau en versterking daarvan waar dat nodig is.

In de Veiligheidsregio Rijnmond (VRR) werken de Regionale Brandweer, Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR), Ambulancezorg en de Gemeenschappelijke Meldkamer van politie, brandweer en ambulancedienst intensief samen. Zij bieden professionele hulp bij en bescherming tegen mogelijke risico's en bedreigingen.

De gemeente Rotterdam levert persoonlijke, eigentijdse en betrouwbare dienstverlening, met oog voor de menselijke maat. Daarom is onze fysieke en digitale dienstverlening goed georganiseerd en mogen Rotterdammers verwachten dat we vriendelijk en duidelijk zijn. Ook kunnen Rotterdammers de gemeente makkelijk bereiken, geeft de gemeente op tijd antwoord en komt afspraken na. We zorgen dat we continu leren van het contact met Rotterdammers. Daarom luisteren we naar de signalen van Rotterdammers en gebruiken hun ervaringen om onze dienstverlening te verbeteren. We zijn eigentijds en bewegen mee op ontwikkelingen in de samenleving. Door vooruit te denken en in te spelen op de behoeften van Rotterdammers, lossen we problemen tijdig op om daarmee vragen zoveel mogelijk voorkomen. Op deze manier draagt de gemeente Rotterdam bij aan herstel van het vertrouwen in de overheid.

De gemeente zet zich in om een betrouwbare en betrokken overheid te zijn voor alle Rotterdammers. Dat doen we door meer betrokkenheid van burgers, ondernemers en andere organisaties bij het bepalen van het gemeentelijke beleid mogelijk te maken. Met Wijk aan Zet hebben Rotterdammers meer invloed op wat er gebeurt in hun wijk. In Rotterdam zijn er 37 wijkraden en 2 dorpsraden. De wijk-/dorpsraad brengt bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties samen en luistert naar wat er speelt in de wijk. Bewoners en partners denken en beslissen mee over wat in hun wijk nodig is. Dit brengen zij onder de aandacht bij de gemeente Rotterdam. Zo sluit het gemeentelijk beleid beter aan bij de opgaven in de wijken. We stimuleren initiatieven en helpen in de vorm van advies, ondersteuning of subsidie. De gemeente zet zich ook in om zorgvuldige, betrouwbare en toegankelijke verkiezingen en referenda te realiseren.

In 2024 zijn diverse activiteiten uitgevoerd om de doelen te bereiken en zijn resultaten geboekt, zoals:

- De gemiddelde score van de Veiligheidsindex 2024 voor Rotterdam daalt van 110 naar 105. De streefwaarde voor 2024 is daarmee niet behaald. De streefwaarde voor 2024 is behaald in Carnisse, Hillesluis, Tussendijken en Lombardijen, maar niet in de Tarwewijk.
- In 2024 heeft elke wijkraad een eigen wijkhandhaver. Om bewoners beter te betrekken, zijn inloopsprekuren georganiseerd in de wijkhubs. Dit maakt het makkelijker om vragen te stellen en problemen te melden.
- Sinds 1 juli 2024 is seksuele intimidatie strafbaar gesteld. Rotterdam speelt een voortrekkersrol in de landelijke pilot voor de handhaving van deze wet.
- In 2024 zijn in het geografisch gebied van de gemeente Rotterdam 220 incidenten excessief geweld geweest, waarvan 151 explosies en 69 schietincidenten. Na de impactvolle incidenten zijn in de omgeving informatiebrieven verspreid. Hierin wordt verwezen naar Slachtofferhulp Nederland en manieren waarop informatie over geweld gemeld kan worden bij de overheid.
- In de aanpak van ondermijnende criminaliteit is bijvoorbeeld de campagne 'Chat erover' gehouden om jongeren de weg te wijzen naar hulpverlening, om dader- en slachtofferschap te voorkomen en om hen weerbaarder te maken. Verder zijn ruim 250 medewerkers van woningbouwcorporaties, boa's, inspecteurs van Bouw en Woningtoezicht en wijkagenten op 5 verschillende locaties in een mobiele escaperoom getraind in het herkennen van signalen van ondermijning.
- Tevredenheid concerndienstverlening: in de laatste vier maanden van 2024 is het aantal ontevreden Rotterdammers (11,9%) al flink gedaald ten opzichte van de eerste 4 maanden van 2024 (13,4%).
- In totaal is 74% van de acties voor 2024 naar het oordeel van de wijkraad gerealiseerd.
- In alle wijken en kleine kernen is nu een wijkhub.
- Donderdag 6 juni 2024 was de verkiezing voor het Europees Parlement. De verkiezing is goed verlopen. De uitslag is tijdig en onbetwist vastgesteld na de Centrale Stemopneming op vrijdag 7 juni in Ahoy.
- In 2024 werden op verzoek van burgers bijna 2.700 collectiestukken bij het Stadsarchief gedigitaliseerd, werd de Canon van Rotterdam gepresenteerd en is de dienstverlening uitgebreid met een chatdienst. Ook werden in samenwerking met Stadsontwikkeling en Rotterdam Inclusief de bouwdoosiers van Rotterdamse panden uit 1948 tot en met 1950 gedigitaliseerd en op de website toegankelijk gemaakt.

Begrotingsprogramma's: Veiligheid, Dienstverlening, Bestuur, Overhead en Belastingen

Collegetargets:

- Collegetarget veilig
- Collegetarget tevredenheid concerndienstverlening
- Collegetarget Wijk aan Zet

SDG 17: Partnerschappen om de doelen te bereiken

Samenwerken gebeurt al sinds vele tientallen jaren in diverse nationale en internationale samenwerkingsverbanden op de in voorgaande hoofdstukken aan de orde gekomen beleidsterreinen. Rotterdam is geen eiland: samenwerking is onmisbaar om de beleidsdoelstellingen en doorbraken te realiseren. Daarom wordt beleid gezamenlijk of in samenspraak met veel verschillende bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden gemaakt. Ook de uitvoering vindt vaak samen plaats.

Zo wordt binnen het Nationaal Programma Rotterdam Zuid ingezet op verdere verbetering van het onderwijs, het ondersteunen van werkzoekenden en het verminderen van het aantal mensen in de bijstand, voor meer cultuuraanbod en het verbeteren van de woningvoorraad, zodat sociale stijgers ook op Zuid blijven wonen.

Op regionaal niveau wordt o.a. samengewerkt op milieugebied (DCMR), werkgelegenheid (de Arbeidsmarktregio), Veiligheid (VRR, Zorg- en Veiligheidshuis), openbaar vervoer en economisch vestigingsklimaat (Metropoolregio Rotterdam Den Haag), groene ruimte (recreatiegebieden), jeugd, (Jeugdhulp Rotterdam Rijnmond) en gezondheid (GGD Rotterdam Rijnmond). De gemeente Rotterdam is vertegenwoordigd samenwerkingsverbanden zoals de Regionale Energie Strategie (RES), het provinciale Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK) en Energieraad, het nationale MIEK (nMIEK), de Cluster Energie Strategie (CES) voor de haven, de Energy & Industry Board van het havengebied en de Stedin commissie energietransitie.

Op hoger schaalniveau vindt de samenwerking plaats o.a. in G4 verband en als lid van de VNG en de VZHG (Vereniging Zuid-Hollandse gemeenten). Internationale samenwerking zit in de genen van onze havenstad. Rotterdam heeft al jaren een actief internationaal programma en onderhoudt wereldwijd contacten en relaties en behartigt daarbij onze belangen. Onder andere bij de Europese Unie. Verder werken we samen met zuster- en partnersteden, in netwerken als Eurocities (ontstaan in 1986 in Rotterdam), het Comité van de Regio's, ICLEI, Global Resilient Cities, C40, U20, EFUS (veiligheid) en TDA (transport decarbonisation alliance). Naast bestuurlijke inzet is Rotterdam ook op ambtelijk niveau (internationaal) actief en wordt Rotterdam als koploper op tal van terreinen gezien en gewaardeerd.

Jaarstukken 2024

Verbonden partijen

Paginanummer in website: 206

Verbonden partijen

De paragraaf Verbonden Partijen geeft inzicht in de belangrijkste beleidsvoornemens en ontwikkelingen van rechtspersonen waarin de gemeente Rotterdam een financieel én bestuurlijk belang heeft. Deze rechtspersonen worden ook wel de 'verbonden partijen' genoemd. De beleidsvoornemens gaan over gemeentelijke deelname in nieuwe verbonden partijen, over het beheer en over de beëindiging van gemeentelijke deelname in bestaande verbonden partijen door liquidatie, afstoting of verkoop van een verbonden partij. Daarnaast biedt de paragraaf inzicht in de belangrijkste beleidsmatige ontwikkelingen, waaronder die te maken hebben met de borging van het Rotterdamse publieke belang en de belangrijkste risico's. Tot slot geeft de paragraaf de ontwikkelingen weer van de vermogensposities en de nettoresultaten van alle verbonden partijen, en per beleidsprogramma staat aangegeven welk verbonden partij bijdraagt aan het programma.

Opbouw paragraaf Verbonden Partijen

De paragraaf Verbonden Partijen is als volgt opgebouwd, waarbij waar nodig onderscheid gemaakt wordt qua type verbonden partij:

1. **Beleid en kaders**; geeft inzicht in de definiëring van verbonden partijen, de kaders vanuit het BBV en de beleidsuitgangspunten ten aanzien van enkele verbonden partijen die prominent voor de Rotterdamse publieke belangen zijn.;
2. **Lijst van verbonden partijen**, waar de kwalitatieve en kwantitatieve kerngegevens voor de jaarrekening 2024 per verbonden partijen worden weergegeven.

Daarna wordt nader ingegaan op de verschillende type verbonden partijen die de gemeente Rotterdam kent.

1. *vennootschappen*: overzicht van de nieuwe, te continueren en te beëindigen vennootschappen en de verwachte dividendstromen richting de gemeente Rotterdam;
2. *stichtingen*: overzicht van de nieuwe, te continueren en te beëindigen stichtingen;
3. *verenigingen*: overzicht van de nieuwe, te continueren en te beëindigen verenigingen;
4. *gemeenschappelijke regelingen*: overzicht van de nieuwe, te continueren en te beëindigen gemeenschappelijke regelingen.

Beleid

Wettelijk kader - BBV

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is het college van burgemeester en wethouders verplicht om de gemeenteraad inzicht te geven in de relaties met rechtspersonen. Dit biedt de gemeenteraad de mogelijkheid om haar toezichthoudende rol te vervullen. Gemeentelijke deelname aan rechtspersonen is een manier om het publiek belang te dienen of een bepaalde publieke taak uit te voeren.

Als de gemeente zowel een *bestuurlijk* als een *financieel* belang heeft bij een bepaalde privaatrechtelijke of publiekrechtelijke rechtspersoon, dan is sprake van een verbonden partij. Daarnaast kan ook het college van burgemeester en wethouders besluiten een publiek of privaatrechtelijke organisatie als verbonden partij aan te merken. Bij privaatrechtelijke personen gaat het om deelnemingen, zoals een vennootschap, en bij publiekrechtelijke personen gaat het bijvoorbeeld om gemeenschappelijke regelingen.

Het BBV (in artikel 1, lid 1c en 1d) specificeert de begrippen bestuurlijk en financieel belang als volgt:

- *bestuurlijk belang*: zeggenschap door vertegenwoordiging van de gemeente in het bestuur van een organisatie, bijvoorbeeld in directie, Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur of Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Het kan ook gaan om zeggenschap in de vorm van stemrecht;
- *financieel belang*: bij het financiële belang van de gemeente gaat het meestal om een gestort aandelenkapitaal, bijdragen aan bijvoorbeeld een fonds, verstrekte leningen of verleende garanties. De gemeente loopt financieel risico als ze zo'n beschikbaar gesteld bedrag niet terugkrijgt, bijvoorbeeld als de verbonden partij failliet gaat en daardoor niet aan haar verplichtingen kan voldoen. Als het financieel belang uitsluitend bestaat uit een subsidierelatie, dan is die rechtspersoon geen verbonden partij, maar een gesubsidieerde instelling.

De gemeente Rotterdam kent in totaal 36 verbonden partijen aan het eind van 2024. Het gaat hierbij om 20 vennootschappen, 4 stichtingen, 3 verenigingen (allemaal privaatrechtelijke rechtspersonen) waarvan 1 coöperatie, en 9 gemeenschappelijke regelingen (publiekrechtelijke rechtspersonen). Per type verbonden partij wordt, later in deze paragraaf, nader toegelicht welke relaties worden aangegaan of verbroken.

Het BBV als kader voor de paragraaf

Voor het opstellen van de paragraaf hanteert de gemeente het BBV als kader voor de te presenteren informatie over de verbonden partijen. Conform artikel 15 van het BBV is de gemeente verplicht inzage te bieden in:

1

- a. de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
- b. de lijst van verbonden partijen, die wordt onderverdeeld in:

- verbonden partijen;
- stichtingen, verenigingen en coöperaties;
- gemeenschappelijke regelingen;
- vennootschappen;

2

In de lijst van verbonden partijen wordt tenminste de volgende informatie opgenomen:

- a. de wijze waarop de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het publiek belang dat ermee gediend wordt;
- b. het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
- c. de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
- d. de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
- e. de eventuele risico's, van de verbonden partij voor de financiële positie van de provincie onderscheidenlijk gemeente.

Lijst van verbonden partijen

Vennootschappen & Coöperaties

Verbonden partijen - Vennootschappen		Taakveld	Soort	Status
Bank Nederlandse Gemeenten N.V.		Treasury	Vennootschap	Te continueren
Verbonden partijen - Vennootschappen	Taakveld		Soort	Status
Bank Nederlandse Gemeenten N.V.	Treasury		Vennootschap	Te continueren

Algemene gegevens			
Vestigingsplaats:	Den Haag		
Publiek belang:	De BNG is opgericht (1914) om de kredietwaardigheid van gemeenten te versterken. De BNG kan gezien worden als een inkoopcombinatie van geld namens de gemeenten.		
Bestuurlijk belang:	Door vertegenwoordiging van het college van B en W in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Financieel belang:	321.555 aandelen met een nominale waarde van 2,50 euro. BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.		
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen die het maatschappelijk belang dienen. De bank heeft toegang tot financieringsmiddelen tegen relatief scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Hier kleven weinig risico's aan. BNG Bank is een van 's werelds meest kredietwaardige banken, met de hoogst mogelijke credit ratings.		
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	In het eerste halfjaarbericht van 2024 rapporteert BNG Bank een nettowinst van EUR 158 miljoen. De nettowinst bedraagt EUR 17 miljoen meer dan in dezelfde periode vorig jaar (2023). Over 2023 realiseerde BNG Bank een nettowinst EUR 258 miljoen.		
Financiële gegevens *Betreft een eigen inschatting, BNG geeft geen prognoses vóór de publicatie van het jaarverslag.	Jaarrekening 2023	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024
Boekwaarde	97	97	97
Netto resultaat:	258.000	258.000	300.000
Eigen vermogen per 31/12:	5.062	4.615	4.615
Vreemd vermogen per 31/12:	143.995	107.459	107.459

Energietransitiefonds Rotterdam		Milieubeheer - Duurzaam, bodem, geluid en handhaving	Vennootschap	Te continueren
Verbonden partijen - Vennootschappen	Taakveld		Soort	Status
Energietransitiefonds Rotterdam	Milieubeheer - Duurzaam, bodem, geluid en handhaving		Vennootschap	Te continueren

Algemene gegevens			
Vestigingsplaats:	Rotterdam		
Publiek belang:	Verduurzaming van de productie, infrastructuur en gebruik van energie en het versterken van decirculaire economie in Rotterdam		
Bestuurlijk belang:	Het college is vertegenwoordigd in de Algemene vergadering van Aandeelhouders		
Financieel belang:	De gemeente heeft 100 mln. aan kapitaal toegezegd.		
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	Het risico op afwaardering staat voor alle investeringsfondsen op 'licht verhoogd' vanwege de aard van de activiteiten (het verstrekken van leningen, garanties en/of risicodragend participeren) van dit specifieke		

	type deelnemingen. In de investeringsstrategie zijn de kaders vastgelegd waarbinnen het fondsmanagement investeringen mag verrichten		
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	In 2024 heeft het energietransitiefonds meerdere investeringen gedaan en is het fonds inmiddels uit haar 'kinderjaren' (oprichting begin 2021). Daarbij begint de investeringsportefeuille van het ETF te groeien en is het ETF team ook op volle kracht om het fonds goed te beheren. In 2024 is het fonds geëvalueerd, waarbij enkele aanbevelingen zijn geformuleerd die gedurende 2025 worden ingevoerd.		
Financiële gegevens* Jaarrekening 2024 nog niet beschikbaar, cijfers van begroting 2024 gehanteerd.	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024*
Boekwaarde	29.448	13.753	51.741
Netto resultaat:			nmb
Eigen vermogen per 31/12:	13753	13.753	nmb
Vreemd vermogen per 31/12:	38	38	nmb
Gemeenschappelijk Bezit Evides (GBE)		Treasury	Vennootschap
			Te continueren
Verbonden partijen - Vennootschappen	Taakveld	Soort	Status
Gemeenschappelijk Bezit Evides (GBE)	Treasury	Vennootschap	Te continueren

Algemene gegevens

Vestigingsplaats:	Rotterdam		
Publiek belang:	De deelneming is voortgekomen uit het Drinkwaterleidingbedrijf Rotterdam (1874). Evides wint, zuivert en levert veilig en schoon drink- en industriewater aan 2,5 miljoen consumenten en bedrijven in Zuid-Holland-Zuid, Zeeland en op de Brabantse Wal.		
Bestuurlijk belang:	Het college van B en W is vertegenwoordigd in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De waterkwaliteit is landelijk geregeld.		
Financieel belang:	De gemeente Rotterdam bezit 936.398 aandelen tegen een nominale waarde van 0,05 euro.		
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	GBE BV is houder van 50% aandelen in Evides NV. Onze gemeente heeft een belang van 50,6% in GBE. Het eigen vermogen van de onderneming is fors hoger dan de gemeentelijke boekwaarde; en de onderneming mag van de toezichthouder haar kosten doorberekenen in het tarief van de eindgebruiker. Het risico op een afwaardering is daarmee beperkt. Wel heeft Evides de komende jaren een forse investeringsopgave die solvabiliteit onder druk zet, en dividenduitkeringen vanuit het drinkwaterbedrijf voorlopig niet mogelijk maakt. De dividenduitkering uit de Industriewateractiviteiten wordt vooralsnog doorgezet.		
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	Door woningbouw, klimaatverandering en vervuiling van onze bronnen, moet Evides steeds meer moeite doen om voldoende en goed drinkwaterte leveren . Zo investeert Evides nu al in de uitbreiding van het leidingnet om een mogelijkdrinkwatertekort in Midden-Zeeland rond 2030 te voorkomen. Daarnaast moet Evides in 2025 de afschrijvingstermijnen aanpassen en heeft de onderneming te maken met sterk gestegenprijzen van leveranciers. Bij elkaar leidt dit tot een tariefstijging in 2025 van € 3,11 per maand voor een huishouden met een verbruik van 100 m2 per jaar.		
Financiële gegevens *	Jaarrekening 2023	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*
Boekwaarde	848	848	848
Netto resultaat:	31.200	52.600	nmb
Eigen vermogen per 31/12:	593.300	600.000	nmb

Vreemd vermogen per 31/12:	877.000	850.000	nnb	
Glazen Maas Exploitatie B.V.	Economische ontwikkeling		Vennootschap	Te beëindigen
Verbonden partijen - Vennootschappen	Taakveld	Soort	Status	
Glazen Maas Exploitatie B.V.	Economische ontwikkeling	Vennootschap	Te beëindigen	

Algemene gegevens			
Vestigingsplaats:	Rotterdam		
Publiek belang:	Verdere stimulering van de open breedband markt in Rotterdam en daaraan gerelateerde bedrijvigheid in Rotterdam. Inmiddels heeft het college van B en W besloten dat ter borging van dit publieke belang, gemeentelijke betrokkenheid via het aandeelhouderschap niet langer noodzakelijk is.		
Bestuurlijk belang:	Omdat de gemeente aandelen heeft, vertegenwoordigt het college van B en W de gemeente in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Eind 2024 is de (ambtelijke) bestuurder vervangen door een externe bestuurder.		
Financieel belang:	Kapitaalstorting van 25.000 euro bij oprichting van de vennootschap.		
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	De boekwaarde van Glazen Maas Exploitatie B.V. is beperkt en de aansprakelijkheid van de gemeente als aandeelhouder strekt niet verder dan dit bedrag. Het risico voor de gemeente is daarmee laag.		
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	In voorgaande jaren is besloten om de deelnemingen Glazen Maas Exploitatie en Glazen Maas Infrastructuur te beëindigen. Er heeft een onderzoek plaats gevonden wat van het Glazen Maas netwerk binnen de gemeente moet blijven en wat verkocht kan worden. Dit heeft nog niet tot een besluit geleid in 2024. In 2025 zal hierop besluitvorming plaats vinden.		
Financiële gegevens * geen begroting beschikbaar; jaarrekening 2024 n.n.b.; gelijk gehouden aan voorgaande jaar.	Jaarrekening 2023 (geactualiseerd)	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*
Boekwaarde	25	0	25
Netto resultaat:	10	10	10
Eigen vermogen per 31/12:	60	65	60
Vreemd vermogen per 31/12:	50	50	50

Glazen Maas Infrastructuur B.V.	Economische ontwikkeling	Vennootschap	Te beëindigen
Verbonden partijen - Vennootschappen	Taakveld	Soort	Status
Glazen Maas Infrastructuur B.V.	Economische ontwikkeling	Vennootschap	Te beëindigen

Algemene gegevens			
Vestigingsplaats:	Rotterdam		
Publiek belang:	Verdere stimulering van de open breedband markt in en daaraan gerelateerde bedrijvigheid in Rotterdam. Inmiddels heeft het college van B en W besloten dat ter borging van dit publieke belang, gemeentelijke betrokkenheid via het aandeelhouderschap niet langer noodzakelijk is.		
Bestuurlijk belang:	Omdat de gemeente aandelen heeft, vertegenwoordigt het college van B en W de gemeente in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Eind 2024 is de (ambtelijke) bestuurder vervangen door een externe bestuurder.		
Financieel belang:	Omvang van de gedane kapitaalstorting van 395.000 euro bij oprichting van de vennootschap.		
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	De boekwaarde van Glazen Maas Infrastructuur B.V. is beperkt en de aansprakelijkheid van de gemeente als aandeelhouder strekt niet verder dan dit bedrag. Het risico voor de gemeente is daarmee		

	laag.		
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	In voorgaande jaren is besloten om de deelnemingen Glazen Maas Exploitatie en Glazen Maas Infrastructuur te beëindigen. Er heeft een onderzoek plaats gevonden wat van het Glazen Maas netwerk binnen de gemeente moet blijven en wat verkocht kan worden. Dit heeft nog niet tot een besluit geleid in 2024. In 2025 zal hierop besluitvorming plaats vinden.		
Financiële gegevens * geen begroting beschikbaar; jaarrekening 2024 n.n.b.; gelijk gehouden aan voorgaande jaar.	Jaarrekening 2023	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*
Boekwaarde	125	200	125
Netto resultaat:	4	5	4
Eigen vermogen per 31/12:	390	361	390
Vreemd vermogen per 31/12:	16	2	16
Havenbedrijf Rotterdam N.V.		Treasury	Vennootschap
Te continueren			
Verbonden partijen - Vennootschappen	Taakveld	Soort	Status
Havenbedrijf Rotterdam N.V.	Treasury	Vennootschap	Te continueren
Algemene gegevens			
Vestigingsplaats:	Rotterdam		
Publiek belang:	Borgen van de continuïteit en kwaliteit van de havenvoorzieningen en invloed op de ontwikkeling van het havenindustriële complex.		
Bestuurlijk belang:	Vertegenwoordiging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders en benoeming van de leden van de Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen.		
Financieel belang:	De boekwaarde van de uitgezette middelen (gestort agio en aandelenkapitaal) ter waarde van 327.144.000 euro.		
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	Havenbedrijf Rotterdam N.V. is een financieel robuust bedrijf met een stabiele kasstroom.		
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	De overslag staat per 2024 op 435,8. Ook 2024 was de doelstelling om tussen 275 en 325 miljoen euro te investeren in het haven- en industriecomplex.Het havenbedrijf werkt aan diverse projecten waarmee de onderneming 20 tot25% van de Nederlandse CO -reductiedoelstelling voor 2030 wil bereiken. Waterstof wordt steeds belangrijker in de energietransitie. Met de investeringen in Porthos draagt Havenbedrijf Rotterdam bij aan de realisatie van de infrastructuur voor grootschalige CO2 opslag en daarmee, aan de energietransitie van klanten in de Rotterdamse haven. In december 2024 kondigde de overheid aan dat de Delta Rhine Corridor (DRC) zich richt op waterstof en CO. De DRC legt leidingen aan tussen Rotterdam, Chemelot en Noordrijn-Westfalen. Het Havenbedrijf heeft voor scope 1 en 2 emissiedoelstelling van -90% in 2030 (t.o.v. 2019).		
Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*
Boekwaarde	327.144	327.144	4.058
Netto resultaat:	237.000	267.000	273.700
Eigen vermogen per 31/12:	4.553	4.689	4.695
Vreemd vermogen per 31/12:	1.608.904	1.695.000	1.567.613
ICOS Capital Fund 3 C.V.		Economische ontwikkeling	Vennootschap
Te continueren			

Verbonden partijen - Vennootschappen	Taakveld	Soort	Status
ICOS Capital Fund 3 C.V.	Economische ontwikkeling	Vennootschap	Te continueren
Algemene gegevens			
Vestigingsplaats:	Hoofddorp		
Publiek belang:	Voorzien in de regionale behoefte aan een innovatiefonds met ruime investeringscapaciteit voor bestaande bedrijven met groeipotentie om zo bij te dragen aan de doorontwikkeling van kansrijke cleantech ontwikkelingen in Rotterdam.		
Bestuurlijk belang:	Op dit moment is de gemeente nog stille vennoot. De gemeente is voornemens in 2021 als stille vennoot (limited partner) toe te treden tot de commanditaire vennootschap en zal daarmee vertegenwoordigd zijn in de algemene vergadering van aandeelhouders.		
Financieel belang:	Het financieel belang van de gemeente Rotterdam is 4.000.000,-. Het bedrag wordt per investering in delen opgevraagd en de kosten van het fonds worden per kwartaal opgevraagd.		
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	Het risico op afwaardering staat voor alle investeringsfondsen op 'licht verhoogd' vanwege de aard van de activiteiten (het verstrekken van leningen, garanties en/of risicodragend participeren) van dit specifieke type deelnemingen.		
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	ICOS CF 3 heeft eind 2024 circa 19mln. aan investeringen uitstaan. Gedurende 2024 heeft ICOS meerdere investeringen gedaan.		
Financiële gegevens* Jaarrekening 2024 nog niet beschikbaar, cijfers van jaarrekening 2023 gehanteerd.	Jaarrekening 2023	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*
Boekwaarde	3.000	3.130	4.000
Netto resultaat:	-1700	nmb	-1700
Eigen vermogen per 31/12:	21193	nmb	21193
Vreemd vermogen per 31/12:	1854	nmb	1854
ICOS Cleantech Earlystage fund II B.V.	Economische ontwikkeling	Vennootschap	Te continueren
Verbonden partijen - Vennootschappen	Taakveld	Soort	Status
ICOS Cleantech Earlystage fund II B.V.	Economische ontwikkeling	Vennootschap	Te continueren
Algemene gegevens			
Vestigingsplaats:	Badhoevedorp		
Publiek belang:	Ontwikkeling en stimulering van cleantechbedrijven (aanbieden van technologische oplossingen die gericht zijn op een schonere en veilige leefomgeving en daarmee een transitie faciliteren naar een duurzame economiesector) in het Clean Tech Delta-gebied (Rijnmond en Drechtsteden).		
Bestuurlijk belang:	Vertegenwoordiging van het college van B en W in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Financieel belang:	Deze deelneming vertegenwoordigt een boekwaarde van circa 2,2 mln. op de gemeentelijke balans.		
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	Het risico op afwaardering staat voor alle investeringsfondsen op 'licht verhoogd' vanwege de aard van de activiteiten (het verstrekken van leningen, garanties en/of risicodragend participeren) van dit specifieke type deelnemingen.		
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	De investeringsperiode is geëindigd en de ondernemingen moeten voldoende groeien om verkocht te kunnen worden. Verwacht wordt dat het fonds in de komende jaren zal sluiten.		
Financiële gegevens* Jaarrekening 2024 nog niet beschikbaar, cijfers van jaarrekening 2023 gehanteerd.	Jaarrekening 2023	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*

Boekwaarde	2.161	2.187	1.888
Netto resultaat:	17	nnb	17
Eigen vermogen per 31/12:	2.700	nnb	2.700
Vreemd vermogen per 31/12:	4.250	nnb	4.250

InnovationQuarter B.V.	Economische ontwikkeling	Vennootschap	Te continueren
Verbonden partijen - Vennootschappen	Taakveld	Soort	Status
InnovationQuarter B.V.	Economische ontwikkeling	Vennootschap	Te continueren

Algemene gegevens

Vestigingsplaats:	Den Haag
Publiek belang:	De gemeente Rotterdam wil op deze wijze de regionale economie stimuleren, in het bijzonder op het gebied van innovatie.
Bestuurlijk belang:	De gemeente heeft aandelen en zodoende vertegenwoordigt het college van B en W de gemeente Rotterdam in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Financieel belang:	Kapitaalstorting van 3 mln euro en een jaarlijkse exploitatiebijdrage van 660.000 euro en 165.000 euro voor de (nog) niet in de exploitatiebijdrage geïntegreerde bijdrage Zuid-Hollands Investeringsplatform (ZIP). De gemeente heeft een extra kapitaalstorting toegezegd van 7,68 mln. vanuit de Eneco-middelen; deze kapitaalstorting is in 2023 uitgevoerd.
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	Het risico op afwaardering staat voor alle investeringsfondsen op 'licht verhoogd' vanwege de aard van de activiteiten (het verstrekken van leningen, garanties en/of risicodragend participeren) van dit specifieke type deelnemingen.
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	De gemeente heeft in 2023 een evaluatie op IQ en haar eigen gemeentelijke rol hierin laten uitvoeren. Hieruit zijn meerdere aandachtspunten geïdentificeerd waarmee IQ en de gemeente mee aan de slag zijn gegaan in 2024, om zo als gemeente een betere samenwerking met IQ te realiseren en meer impact te genereren. Ook zijn in 2024 enkele personele wijzigingen in de top van IQ doorgevoerd, waarbij de aandeelhouders nauw betrokken waren.

Financiële gegevens* Jaarrekening 2024 nog niet beschikbaar, cijfers van begroting 2024 gehanteerd.	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024*
Boekwaarde	10.634	10.000	10.633
Netto resultaat:	-1.576	-2.821	-1.576
Eigen vermogen per 31/12:	111.777	90.000	111.777
Vreemd vermogen per 31/12:	8.000	10.000	8.000

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden Beheer N.V.	Treasury	Vennootschap	Te beëindigen
Verbonden partijen - Vennootschappen	Taakveld	Soort	Status
Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden Beheer N.V.	Treasury	Vennootschap	Te beëindigen

Algemene gegevens

Vestigingsplaats:	Dordrecht

Publiek belang:	De ROM-D Beheer N.V. is uitsluitend opgericht voor het beheer van andere vennootschappen, waaronder Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden C.V. Kil III.		
Bestuurlijk belang:	Het college van B en W vertegenwoordigt de gemeente Rotterdam in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Financieel belang:	Kapitaalstorting van 5.681 euro.		
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	ROM-D Beheer loopt geen commerciële risico's, waardoor het risico voor de gemeente beperkt is. De gemeente ontvangt geen dividend vanuit de vennootschap dus er is geen risico op missende dividendbaten. Voort is de boekwaarde met EUR6.000 beperkt te noemen en wordt er op basis van de huidige inzichten geen afboeking verwacht.		
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	De resultaten van ROM-D Beheer worden bepaald door de ontwikkelingen binnen de twee in beheer zijnde vennootschappen, waaronder Kil III C.V. Zie toelichting aldaar.		

Financiële gegevens *	Jaarrekening 2023 (geactualiseerd)	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*
Boekwaarde	6	6	6
Netto resultaat:	2	3	nmb
Eigen vermogen per 31/12:	67	77	nmb
Vreemd vermogen per 31/12:	202	200	nmb

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden Dordtse Kil III C.V.	Treasury	Vennootschap	Te beëindigen

Verbonden partijen - Vennootschappen	Taakveld	Soort	Status
Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden Dordtse Kil III C.V.	Treasury	Vennootschap	Te beëindigen

Algemene gegevens

Vestigingsplaats:	Dordrecht		
Publiek belang:	Ontwikkeling van de bedrijfsterreinen optimaal op elkaar af te stemmen en de betrokkenheid van de aanpalende regio bij de plannen te vergroten.		
Bestuurlijk belang:	De directie van ROM-D C.V. wordt gevormd door ROM-D Beheer N.V. College van B en W wordt vertegenwoordigd bij de vergadering van vennoten.		
Financieel belang:	Kapitaalstorting van 561.155 euro.		
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	Het financiële risico voor de gemeente Rotterdam is gering en beperkt tot de boekwaarde van EUR 0,5 miljoen. Op dit moment zijn er geen indicatoren waartoe tot afboeking van deze boekwaarde zou moeten worden besloten. Naar verwachting kan de gemeente Rotterdam in 2025 uittreden met een kleine positief resultaat.		
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	De belangrijkste doelstelling van de ROM-D is het meewerken aan het behoud en de creatie van werkgelegenheid, door via gebiedsontwikkeling werklocaties te ontwikkelen in de regio van Dordrecht. Dit betreffen veelal ontwikkelingen en herontwikkelingen van bedrijfsterreinen. De verwachting is dat in 2025 alle kavels zullen zijn uitgegeven. De gemeente wenst daarna uit te treden.		

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*
Boekwaarde	561	561	561
Netto resultaat:	475	630	nmb
Eigen vermogen per 31/12:	14.257	16.330	nmb
Vreemd vermogen per 31/12:	37	1.000	nmb

RET Infrastructuur B.V.		Treasury	Vennootschap	Te continueren
Verbonden partijen - Vennootschappen	Taakveld	Soort	Status	
RET Infrastructuur B.V.	Treasury	Vennootschap	Te continueren	

Algemene gegevens			
Vestigingsplaats:	Rotterdam		
Publiek belang:	Verzelfstandiging van de RET werd bij wet gevorderd (Wp2000 in relatie tot openbare aanbesteding vervoersconcessies). Daarbij is het economisch eigendom in een aparte vennootschap ondergebracht, vanwege het publieke belang van de OV-infrastructuur en aan deze infrastructuur verbonden metro- en tramvoertuigen..		
Bestuurlijk belang:	Het college van B en W heeft aandeelhoudersbevoegdheden, waaronder benoeming en ontslag van de directeur van RET Infrastructuur B.V.		
Financieel belang:	Inbrengwaarde (boekwaarde) railinfrastructuur en strategische activa (metrostations).		
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	De vennootschap werkt met een nulresultaat, waarbij de kosten van beheer en onderhoud worden gedekt door een separate concessievergoeding van MRDH. Na de overdracht van de gemeentelijke leningportefeuille blijft het risico beperkt tot het ingebrachte eigen vermogen.		
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	De investeringen in beheer en onderhoud van de OV-infrastructuur en de railvoertuigen zijn volgens de voorwaarden van MRDH uitgevoerd.		
Financiële gegevens* Jaarrekening 2024 nog niet beschikbaar, cijfers van begroting 2024 gehanteerd.	Jaarrekening 2023	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*
Boekwaarde	0	0	0
Netto resultaat:	0	0	0
Eigen vermogen per 31/12:	14	14	14
Vreemd vermogen per 31/12:	675.000	675.000	675.000

RET N.V.		Treasury	Vennootschap	Te continueren
Verbonden partijen - Vennootschappen	Taakveld	Soort	Status	
RET N.V.	Treasury	Vennootschap	Te continueren	

Algemene gegevens			
Vestigingsplaats:	Rotterdam		
Publiek belang:	Verzelfstandiging van de RET werd bij wet gevorderd (Wp2000 in relatie tot openbare aanbesteding vervoersconcessies). Het publieke belang betreft een betrouwbaar, veilig en optimaal uitgevoerd (bereikbaar, tijdig) openbaar vervoer met een hoge kwaliteitsbeoordeling door de reiziger.		
Bestuurlijk belang:	De gemeente Rotterdam is vertegenwoordigd in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Financieel belang:	De gemeente heeft 99,2% van het geplaatste aandelenkapitaal tegen een totale waarde van 7,5 mln. euro.		
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	RET geeft in opdracht van de MRDH uitvoering aan de Rail- en busconcessie Rotterdam e.o. De exploitatie van de vervoersconcessies wordt periodiek herijkt volgens de concessievoorwaarden. Voor onze gemeente blijft het financieel risico beperkt tot de inbreng bij de verzelfstandiging.		
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	In 2024 heeft de RET samen met de MRDH en de gemeente Rotterdam invulling gegeven aan het gezamenlijk opgestelde toekomstperspectief. Dit toekomstperspectief vraagt veel inzet en bezuinigingen vanuit de RET, een verhoogde uitkering vanuit de MRDH en flankerend beleid vanuit de gemeente Rotterdam. In 2025 (januari) volgt daarbij ook nog een kapitaalstorting vanuit de gemeente als aandeelhouder.		

Financiële gegevens*	Jaarrekening 2023 (geactualiseerd)	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*
Jaarrekening 2024 nog niet beschikbaar, cijfers van begroting 2024 gehanteerd.			
Boekwaarde	7.500	7.500	7.500
Netto resultaat:	-5.000	-15.127	-15.127
Eigen vermogen per 31/12:	148.282	150.556	150.556
Vreemd vermogen per 31/12:	315.000	318.845	318.845
Royal Schiphol Group NV		Treasury	Vennootschap
			Te continueren
Verbonden partijen - Vennootschappen	Taakveld	Soort	Status
Royal Schiphol Group NV	Treasury	Vennootschap	Te continueren

Algemene gegevens

Vestigingsplaats:	Schiphol, Haarlemmermeer		
Publiek belang:	Als nationale (Schiphol) en regionale (Rotterdam The Hague Airport) luchthaven Nederlandse en Rotterdamse burgers optimaal en duurzaam blijven verbinden met de rest van de wereld en op een verantwoorde wijze (rekening houdend met stakeholders, omwonenden en natuur) een bijdrage te leveren aan de welvaart en welzijn van Nederland en Rotterdam.		
Bestuurlijk belang:	Het college van B&W is vertegenwoordigd in de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Financieel belang:	4.099 aandelen A tegen een nominale waarde van 454 euro.		
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	De boekwaarde van Royal Schiphol Group (RSG) op de financiële balans van de gemeente is € 1,2 mln. Het risico op waardevermindering (afboeking) van de gemeentelijke boekwaarde is nihil. Reden hiertoe is dat de reële marktwaarde van RSG hoger is dan de gemeentelijke boekwaarde. Daarnaast kent RSG een gezonde kredietwaardigheid (credit rating Short term S&P van A-) met een degelijke financiële- en vermogenspositie, hetgeen een afboeking niet waarschijnlijk maakt. Een punt van aandacht is de tariefstijging en de hoge capex kosten op de financiële positie. RSG zit nu in een fase waarin ze haar financiële positie tracht te versterken. Om die reden is tot eind 2024 gesproken over het dividendbeleid over 2025. Voorlopig staat het dividend nog op 0 geraamd in de begroting van 2025.		
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	Het groot onderhoud voor de Kaagbaan en renovatie Lounge 2 is 2024 begonnen. In mei maakt RTHA samenwerking met het Havenbedrijf Rotterdam bekend voor de ontwikkeling van toeleveringsketens voor meer duurzame vliegtuigbrandstoffen, specifiek Duurzame Luchtvaart Brandstoffen (SAF) en waterstof. In augustus kondigt de RSG een meerjarige grote investering van € 6 miljard voor verbeteren infrastructuur, arbeidsomstandigheden en dienstverlening en zet RTHA de laatste stappen in de elektrificatie van zijn grond operaties door uitbreiding van de vloot van elektrische grondapparatuur. Daarbovenop heeft de RSG haar vliegvelddarieven 2025-2027 aangekondigd bij de luchtvaartmaatschappijen ingaande vanaf 1 april 2025. Door de verwerking van de Covid-verliezen betekent dit een grote stijging voor Schiphol.		
Financiële gegevens *	Jaarrekening 2023 (geactualiseerd)	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*
Boekwaarde	1.164	1.164	1.164
Netto resultaat:	150.000	178.000	280.000
Eigen vermogen per 31/12:	3.700.000	3.447.000	3.900.000
Vreemd vermogen per 31/12:	5.400	5.400.000	5.247.000
Sportbedrijf Rotterdam B.V.		Treasury	Vennootschap
			Te continueren

Verbonden partijen - Vennootschappen	Taakveld	Soort	Status
Sportbedrijf Rotterdam B.V.	Treasury	Vennootschap	Te continueren

Algemene gegevens

Vestigingsplaats:	Rotterdam
Publiek belang:	Uitvoering van de taken op het gebied van sportvoorzieningen en van sport- en recreatieve programmering (hoofdpijnenbesluit College).
Bestuurlijk belang:	De gemeente Rotterdam is enig (100%) aandeelhouder. College van B&W is vertegenwoordigd in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Financieel belang:	Kapitaalstorting van de gemeente Rotterdam ter waarde van 6.551.000 euro.
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	Het Sportbedrijf heeft aanzienlijk negatieve (financiële) consequenties ondervonden van de sterk gestegen prijzen voor energie en onderhoud. Dit heeft in 2022 en 2023 tot verliezen geleid. Met het normaliseren van de energieprijzen wordt 2024 naar verwachting weer met winst afgesloten. Het Sportbedrijf heeft de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in energiebesparende maatregelen om de energielasten te drukken en de CO2 uitstoot te verminderen.
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	In 2024 is het nieuwe Sportcentrum Feijenoord opgeleverd en in gebruik genomen. Ook heeft het Sportbedrijf in 2024 naast de reguliere schoolsporttoernooi The Final, voor de tweede maal The Final Special georganiseerd, voor scholieren uit het speciaal onderwijs met een fysieke of visuele beperking. Daarnaast is het Sportbedrijf in 2024 in opdracht van gemeente gestart met valpreventieaanpak voor 65-plussers.

Financiële gegevens *	Jaarrekening 2023 (geactualiseerd)	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*
Boekwaarde	6.551	6.551	6.551
Netto resultaat:	-436	200	200
Eigen vermogen per 31/12:	10.466	10.902	10.902
Vreemd vermogen per 31/12:	23.762	19.114	19.114

StadshavensOntwikkelingsFonds voor Innovatie & Economie C.V.	Economische ontwikkeling	Vennootschap	Te continueren

Verbonden partijen - Vennootschappen	Taakveld	Soort	Status
StadshavensOntwikkelingsFonds voor Innovatie & Economie C.V.	Economische ontwikkeling	Vennootschap	Te continueren

Algemene gegevens

Vestigingsplaats:	Rotterdam
Publiek belang:	Bijdragen aan een duurzame gebiedsontwikkeling van het Stadshavensgebied, met de structuurvisie als grondslag. Gezien het karakter van het fonds en in het licht van de Europese betrokkenheid zullen de projecten aantoonbaar maatschappelijke effecten genereren.
Bestuurlijk belang:	De gemeente heeft zeggenschap binnen de Commanditaire Vennootschap uit hoofde van de gesloten samenwerkingsovereenkomst en heeft zeggenschap door zittingname in het toezichthoudende Investeringscomité.
Financieel belang:	De gemeente heeft een bijdrage (inbrengverplichting) verstrekt van 2.250.000 euro ten behoeve van de fondsactiviteiten. Dit is gerealiseerd door de rijkssubsidie van Nota Ruimte - gelabeld voor Stadshavens - in te zetten als cofinanciering voor de Europese middelen.
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	Net als voorgaande jaren, zijn de juridische risico's voor de gemeente Rotterdam, gezien de gekozen juridische constructie, minimaal. Daarbij spelen er geen dossiers/actualiteiten die noemenswaardig zijn. Omdat het fondsvermogen is gevoed met Europese subsidie middelen i.p.v.

	kapitaals stortingen is de gemeentelijke boekwaarde nihil. Negatieve fondsresultaten raken de gemeentelijke financiën daarmee niet.		
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	SOFIE zit in de afrondende fase als investeringsfonds. Het fondsmanagement is velengd tot en met juni 2024. Er wordt nu gekeken of SOFIE als fonds wordt doorgezet of dat de middelen elders worden gebruikt, in bijv. een ander fonds met andere doelstellingen. Hiertoe wordt begin 2025 een keuze gemaakt.		
Financiële gegevens* Jaarrekening 2024 nog niet beschikbaar, cijfers van jaarrekening 2023 gehanteerd.	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024*
Boekwaarde	0	0	0
Netto resultaat:	-531	0	-531
Eigen vermogen per 31/12:	17.501	11.242	17.501
Vreemd vermogen per 31/12:	0	14.930	0
Stadsherstel Historisch Rotterdam N.V.		Treasury	Vennootschap Te continueren
Verbonden partijen - Vennootschappen	Taakveld	Soort	Status
Stadsherstel Historisch Rotterdam N.V.	Treasury	Vennootschap	Te continueren

Algemene gegevens

Vestigingsplaats:	Rotterdam		
Publiek belang:	Stadsherstel Historisch Rotterdam NV heeft tot doel het op een maatschappelijk en economisch verantwoorde wijze aankopen, renoveren, en exploiteren van monumentale en beeldbepalende gebouwen in Rotterdam.		
Bestuurlijk belang:	Het college van B en W is vertegenwoordigd in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders en heeft het benoemingsrecht voor een van de zes commissarissen.		
Financieel belang:	15.470 aandelen van elk nominaal 100 euro.		
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	Stadsherstel laat al jaren een stabiel positief financieel resultaat zien. Ten opzichte van de doelstelling van de vennootschap en in relatie tot de activiteiten, is de risicobeheersing met name gericht op de bezettingsgraden van het onroerend goed, solvabiliteit, kwaliteit van restauratieprojecten en regelgeving. De directie is van mening dat genoemde risico's in voldoende mate worden beheerst. Deze risico's worden ook elk kwartaal door de raad van commissarissen gemonitord.		
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	Met de volledige verhuur van De Dubbelde Palmboom is de bezettingsgraad van de verhuurportefeuille is in 2024 de 100% genaderd. Stadsherstel heeft in 2024 verder gewerkt aan meerdere mogelijke aankopen, en aan de aanbouw aan het Heinekengebouw.		
Financiële gegevens *	Jaarrekening 2023	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024
Boekwaarde	1.547	1.547	1.747
Netto resultaat:	526	nnb	nnb
Eigen vermogen per 31/12:	19.531	nnb	nnb
Vreemd vermogen per 31/12:	13.014	nnb	nnb
Stedin Holding N.V.		Treasury	Vennootschap Te continueren
Verbonden partijen - Vennootschappen	Taakveld	Soort	Status
Stedin Holding N.V.	Treasury	Vennootschap	Te continueren

Algemene gegevens			
Vestigingsplaats:	Rotterdam		
Publiek belang:	Het bezit is voortgekomen uit de fusie van het voormalig Rotterdamse Gemeentelijk Energie Bedrijf (GEB, opgericht 1879). met energie- en netwerkbedrijven van andere (omliggende) gemeenten. Het publiek belang is dat Stedin zorg draagt voor het aanleggen, beheren en onderhouden van de gas- en elektriciteitsnetten. Ook minimaliseert Stedin de uitval of onderbreking van de gas- en elektriciteitstoevoer.		
Bestuurlijk belang:	Vertegenwoordiging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders en voorzitterschap van de Aandeelhouderscommissie van Stedin		
Financieel belang:	De gemeente Rotterdam bezit 1.575.145 aandelen met elk een nominale waarde van 100 euro. Daarnaast heeft de gemeente Rotterdam 131.852 cumulatief preferente aandelen met elk een nominale waarde van 100 euro. Het aandeelhoudersbelang van de gemeente Rotterdam bedroeg op per ultimo 2023 27,9%.		
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	Stedin kent een negatieve vrije kasstroom. Dit komt door de grote investeringen die worden gedaan en de wijze waarop de vergoeding van de investering pas later in de tijd wordt terugverdiend, conform het Methodebesluit van de ACM. Op termijn zal de sterke investeringsbehoefte ertoe leiden dat de credit rating van Stedin, en de ondergrens van A-, onder druk komt te staan. Daarmee zal op termijn een nieuwe kapitaalbehoefte ontstaan. Naar verwachting zal deze situatie zich in 2029 voordoen. Hierbij geldt dat het nieuwe methodebesluit dat per 2027 ingaat een belangrijke onzekere factor.		
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	Stedin is sterk aan het investeren in de bouw van het electriciteitsnet. Daarmee gaat een forse opschaling in personeel gepaard. Het electriciteitsnet wordt zwaar belast, en met toenemende druk op uitbreidingsinvesteringen moeten soms lastige keuzes gemaakt worden tussen investeren in het uitbreiden van netten of het vervangen en onderhouden ervan. Door het bijbouwen van het net neemt het aantal assets dat moet worden beheerd neemt ook toe. In 2024 is een aanpassing op de strategie goedgekeurd waardoor Stedin meer kan inzetten op Warmte. Stedin kan hierdoor met dochteronderneming NetVerder inzetten in warmtenetten, een op dit moment niet gereguleerde activiteit.		
Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024
Boekwaarde	63.916	63.916	63.916
Netto resultaat:	63.000	110.000	n nb
Eigen vermogen per 31/12:	3.839.000	3.290.000	n nb
Vreemd vermogen per 31/12:	5.143.000	5.572.000	n nb
Stadion Feijenoord			Vennootschap Te continueren
Verbonden partijen - Vennootschappen	Taakveld	Soort	Status
Stadion Feijenoord		Vennootschap	Te continueren
Algemene gegevens			
Vestigingsplaats:	Rotterdam		
Publiek belang:	Het aandeelhouderschap is ontstaan vanuit de conversie van een achtergestelde lening uit 1994 ten behoeve van de renovatie van De Kuip. Het (nieuwe) stadion speelt een belangrijke rol in de voorgenomen gebiedsontwikkeling in Feyenoord. Daarnaast is het voor Rotterdam belangrijk om een multifunctionele evenementenlocatie in de stad te hebben.		
Bestuurlijk belang:	De gemeente heeft als houder van één aandeel in beperkte mate zeggenschap in de aandeelhoudersvergadering (0,02%).		
Financieel belang:	Aan het preferente aandeel van de gemeente is een agioreserve van 7,9 mln. euro verbonden.		
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	Er is de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in de plannen voor een nieuw stadion, en corona heeft een zeer forse impact gehad op de inkomsten. Uiteindelijk is besloten voor geen nieuw stadion, maar een verbouwing/vernieuwing van het huidige.		

Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	Het minimale resultaat en negatieve eigen vermogen heeft geen directe impact op de boekwaarde van het preferente aandeel. De gemeente is in gesprek met de directie van Stadion omtrent het gemeentelijke aandeelhouderschap in Stadion Feijenoord en de toekomst hiervan.			
Financiële gegevens* Cijfers gebaseerd op het jaarverslag 2023-2024 (Stadion Feijenoord werkt met een gebroken boekjaar)	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024*	
Boekwaarde	7.941	7.941	7.941	
Netto resultaat:	1.657	-2.000	4.448	
Eigen vermogen per 31/12:	-15.151	-6.064	-10.703	
Vreemd vermogen per 31/12:	36.943	70.000	34.697	
Swanbridge Capital B.V.		Treasury	Vennootschap	Te continueren
Verbonden partijen - Vennootschappen	Taakveld	Soort	Status	
Swanbridge Capital B.V.	Treasury	Vennootschap	Te continueren	

Algemene gegevens

Vestigingsplaats:	Rotterdam			
Publiek belang:	De gemeente hecht aan het innovatieklimaat in de stad, in het bijzonder rond de medische zorg. De gemeente ondersteunt de Life Science- sector door voldoende investeringskapitaal beschikbaar te stellen voor start-ups in een vroege fase van productontwikkeling, via Swanbridge Capital levert de gemeente hier zijn bijdrage aan.			
Bestuurlijk belang:	Vertegenwoordiging van het college van B en W in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders en het benoemingsrecht van één lid van de Investor Board.			
Financieel belang:	Het totale gemeentelijke commitment bedraagt 1 mln euro; met dit bedrag bezit de gemeente 24,69% van de aandelen.			
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	Het risico op afwaardering is voor alle investeringsfondsen 'licht verhoogd' vanwege de aard van de activiteiten (het verstrekken van leningen, garanties en/of risicodragend participeren) van dit specifieke type deelnemingen. Het meest recente kwartaalrapport geeft geen aanleiding tot afwaardering.			
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	Swanbridge Capital zit in de afrondende fase als investeringsfonds; ze investeert niet meer in nieuwe activiteiten, maar beheert enkel nog haar lopende portefeuille. Daarbij kijkt het fonds naar kopers voor de huidige investeringen, om zo richting de exit-fase te gaan van het fonds als geheel.			
Financiële gegevens* Jaarrekening 2024 nog niet beschikbaar, cijfers van jaarrekening 2023 gehanteerd.	Jaarrekening 2023	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*	
Boekwaarde	327	327	475	
Netto resultaat:	-120	nnb	-120	
Eigen vermogen per 31/12:	952	nnb	952	
Vreemd vermogen per 31/12:	1845	nnb	1845	

Vennootschappen kennen verschillende vormen: een besloten, naamloze of commanditaire vennootschap. Als de gemeente aandelen in een vennootschap heeft, neemt de gemeente op die manier deel in het aandelenkapitaal. Een dergelijk financieel belang met een derde rechtspersoon is pas een verbonden partij als de gemeente tevens een bestuurlijk belang heeft. Dit kan door een vertegenwoordiging in het bestuur of de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, het hebben van stemrecht en zo meer.

In de tabel hierboven wordt nadere informatie gegeven voor de vennootschappen waarin de gemeente Rotterdam een aandeelhouderschap kent. De tabel biedt per vennootschap inzicht in de naam, vestigingsplaats, en in de publieke, bestuurlijke en financiële belangen. Conform artikel 15 van het BBV biedt de tabel daarnaast inzicht in de ontwikkeling van de boekwaarden, het eigen en vreemd vermogen en het nettoresultaat.

Hieronder wordt een korte uiteenzetting gegeven over de:

1. Te continueren gemeentelijke deelname in vennootschappen, inclusief indicatieve dividend raming;
2. Gemeentelijke deelname in nieuw op te richten vennootschappen of nieuwe deelname in bestaande vennootschappen;
3. Te beëindigen gemeentelijke deelname in vennootschappen.

Te continueren gemeentelijke deelname in vennootschappen, inclusief indicatieve dividend raming

De gemeente was eind 2024 aandeelhouder in 20 vennootschappen, waarbij de intentie is om haar deelname in 16 vennootschappen te continueren en in 4 vennootschappen te beëindigen (zie de paragraaf over de te beëindigen vennootschappen). Daarnaast hebben we deelname in een coöperatie.

De vennootschappen Bank Nederlandse Gemeenten Bank NV (BNG Bank), Gemeenschappelijk Bezit Evides BV, Havenbedrijf Rotterdam NV, Stedin Groep NV en de Royal Schiphol Group NV zijn de verbonden partijen die bij een positief nettoresultaat een deel van de winst als dividend uitkeren aan de gemeente als aandeelhouder. Dat deel hangt af van de pay-out ratio: de procentueel aan aandeelhouders uitgekeerde winst. Voor 2024 heeft de gemeente EUR 111,3 miljoen aan dividenden geraamd. Eind 2024 is EUR 112,4 miljoen aan dividenden gerealiseerd. Eind 2024 is SSC Flex B.V. geliquideerd, en is een nagekomen dividend uitkering ontvangen van EUR 1,1 miljoen die niet was begroot.

Te beëindigen gemeentelijke deelname in vennootschappen

De gemeente heeft besloten om de deelname in 4 vennootschappen te beëindigen door als aandeelhouder uit te treden, de verbonden partij te verkopen of te liquideren. Dat zijn: Glazen Maas Exploitatie B.V. & Glazen Maas Infrastructuur B.V., Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden Beheer N.V., en Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden Dordtse Kil III C.V.

SSC Flex B.V. en MultiDiensten Rotterdam B.V. zijn op 31 december 2024 geliquideerd.

Relevant om te vermelden is dat de gemeente, bij een beëindiging, afhankelijk is van derden, waaronder de desbetreffende deelneming, debiteuren en crediteuren, of de belastingdienst. In de lijst van verbonden partijen van deze paragraaf is een nadere toelichting opgenomen over de status van de beëindiging van de gemeentelijke deelname in voornoemde verbonden partijen.

Beleidsuitgangspunten en kaders

Beleidsuitgangspunten

De algemene beleidsdoelstelling van verbonden partijen is de behartiging van het publiek belang van de gemeente Rotterdam door een organisatie met een private of publieke rechtsvorm. De gemeente verbindt zich daaraan door bijvoorbeeld kapitaal te storten of zeggenschap te krijgen. Bij verbonden partijen gelden de volgende voorwaarden:

- de financiële en beleidsmatige risico's die de gemeente loopt, staan in redelijke verhouding tot het publiek belang;
- de deelneming is het efficiëntste en effectiefste instrument om het beoogde beleidsdoel te bereiken;
- het publiek belang en het toezicht daarop is niet al op een andere manier volledig geborgd.

Kaders

Deze voorwaarden zijn afgeleid van bepalingen in het gemeentelijke Beleidskader Verbonden Partijen dat in 2023 door de gemeenteraad is vastgesteld. Hierin is dat nadrukkelijk een kader is opgenomen voor (investerings-) fondsen. Deze vorm wordt vaker toegepast bij de in- en oprichting van verbonden partijen. Daarnaast is ook de Leidraad Governance opgenomen in het beleidskader. De kern van de leidraad is het gebruik van een gemeente breed *relatie-classificatiemodel*. In dit model worden organisaties op basis van criteria ingedeeld en wordt per categorie uitgewerkt op welke wijze de invulling van het toezicht vanuit de gemeente concreet vorm krijgt. Daarnaast is uitgewerkt op welke wijze dit instrument behulpzaam kan zijn bij de wijze waarop accounthouders binnen de gemeente Rotterdam invulling geven aan hun toezichthoudende rol.

Samen met het Burgerlijk Wetboek Boek 2 en de Code Corporate Governance vormen voornoemde bepalingen de belangrijkste richtlijnen voor het beleid ten aanzien van verbonden partijen - zo wordt er in het Beleidskader ingegaan op de relatie tussen & bevoegdheden voor de Raad vis-a-vis de Verbonden Partijen. De uitvoering van de algemene beleidsdoelstelling is onder te verdelen in:

- de gemeentelijke deelname in nieuwe verbonden partijen;
- het beheer en de evaluatie van gemeentelijke deelname in bestaande verbonden partijen;
- de wijziging en beëindiging van gemeentelijke deelname in bestaande verbonden partijen.

Bij het aangaan van een nieuwe verbonden partij heeft de gemeenteraad op basis van de Gemeentewet het recht om wensen en bedenkingen te uiten. Dit betekent dat het college pas kan besluiten tot het oprichten of participeren in een nieuwe verbonden partij nadat de gemeenteraad in de positie is geweest om haar wensen en bedenkingen te uiten.

Voor het beheer en afstoten bepaalt de Gemeentewet dat in principe het college verantwoordelijk is voor de uitvoering en besluitvorming rondom verbonden partijen en dat de gemeenteraad wordt geïnformeerd. In de praktijk blijkt echter dat wanneer er sprake is van grote belangen voor de

gemeente zoals de strategie van het Havenbedrijf of de verkoop van het Warmtebedrijf de gemeenteraad juist voorafgaand aan de besluitvorming wordt betrokken.

Als het gaat om het beheer van een verbonden partij dan betekent dit dat de gemeente als aandeelhouder van een vennootschap of lid van een vereniging of gemeenschappelijke regeling gedurende het jaar onder andere betrokken is bij het opstellen en vaststellen van begrotingen en jaarrekeningen, de strategie of jaarplan, majeure investeringsbeslissingen en benoemingen van bestuurders, toezichthouders alsmede commissarissen van een verbonden partij. De basis hiervoor zijn vaak de statuten, overeenkomsten of wetgeving afhankelijk van het type verbonden partij.

Daarnaast informeert het college en de gemeenteraad bij een voornemen een verbonden partij te verzelfstandigen. Eenzelfde rol vervult het college bij uittreding en beëindiging van de gemeentelijke deelname of het liquideren van bestaande verbonden partijen.

Koppeling met Coalitieakkoord Rotterdam 2022-2026: Eén Stad

In het Coalitieakkoord staan de beleidsvoornemens om de uitdagingen die Rotterdam kent het hoofd te bieden en van Rotterdam een nog betere stad te maken. Ook de gemeentelijke verbonden partijen spelen hierbij een rol. Zo zijn onder andere het Havenbedrijf, Stedin en het Energietransitie, waarvan de gemeente Rotterdam aandeelhouder is, belangrijke partners voor de gemeente in de energietransitie, maar ook in kwesties van arbeidsgelegenheid. Zo wordt er bijvoorbeeld met bedrijven in de Rotterdamse haven samengewerkt aan de om- en bijscholing van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt of oudere werkzoekenden.

Belangrijkste beleidsvoornemens & beleid voor verbonden partijen met "verhoogd risico"

De beleidsvoornemens voor de verbonden partijen worden opgenomen in de paragraaf Verbonden Partijen van de begroting. Aan het einde van het boekjaar legt het college vervolgens verantwoording af over dit gevoerde beleid in de gelijknamige paragraaf van de jaarstukken.

Ook wordt jaarlijks door het college het Beheerverslag Deelnemingen aan de gemeenteraad aangeboden. Doel van het Beheerverslag is om de gemeenteraad van Rotterdam grondiger te informeren over de ontwikkelingen binnen deelnemingenportefeuille en de individuele deelnemingen, gelet op de grote publieke en financiële belangen die zijn gemoeid met deze deelnemingen.

Daarnaast zijn met betrekking tot de verbonden partijen voor 2025 enkele belangrijke beleidsvoornemens en ontwikkelingen te benoemen voor de meest omvangrijke deelnemingen wanneer wordt gekeken naar de impact op de publieke (verduurzaming, energievoorziening, betaalbaarheid en mobiliteit) en financiële (dividend en gestort kapitaal) belangen voor de gemeente.

1. Havenbedrijf

Havenbedrijf Rotterdam (HbR) werkt continue aan het ontwikkelen van de haven om de efficiëntie en betrouwbaarheid van de Rotterdamse haven te vergroten. De maatschappelijke rol van HbR is in 2024 gegroeid. HbR streeft ernaar om de haven te verbinden met de omgeving, zoals het verbeteren van de luchtkwaliteit en het behoud van natuur en biodiversiteit.

HbR stimuleert en faciliteert haar klanten om CO₂ te verminderen door activiteiten en schepen aan te passen en daarmee het haven- en industriecomplex te verduurzamen. HbR heeft in 2024 het initiatief genomen om duurzaamheidskortingen op huurprijzen en zeehavengelden te introduceren. Verder heeft HbR geïnvesteerd in diverse projecten, zoals Porthos (CO-opslag en -transport), waterstofleidingen en walstroom. Ondanks de inzet van HbR verloopt de energietransitie trager dan gepland. HbR loopt o.a. aan tegen hogere elektriciteitsprijzen en beperkende regelgeving. Ook in 2025 blijft HbR werken aan een duurzamere haven.

2. Stedin

Om de overgang naar schonere energie mogelijk te maken, én ruimte te bieden voor het aansluiten van woningen en bedrijven, worden miljarden geïnvesteerd in de energienetten. Ook wordt gekeken naar het totale energiesysteem. Naast elektriciteit en gas speelt ook warmte een belangrijke rol. Rotterdam is de grootste aandeelhouder van Netbeheerder Stedin. Stedin heeft voor de investeringen in het energiesysteem kapitaal nodig. Voor Rotterdam is in het kader van publieke belangen ook de betaalbaarheid belangrijk. Rotterdam, en de andere aandeelhouders van Stedin, hebben daarom extra eigen vermogen ingebracht. Er is een dividendstaffel overeengekomen waardoor een groot deel van de winst niet wordt uitgekeerd. Ook zijn nieuwe aandeelhouders toegetreden. Door deze maatregelen is het vermogen met honderden miljoenen versterkt. Tot 2027 is de kapitaalbehoefte van Stedin hiermee voldoende ingevuld. In 2026 wordt bekeken of er voor de periode daarna een kapitaalbehoefte zal zijn, en hoe hoog die dan is. Dit gebeurt mede aan de hand van de nieuwe (tarieven)regulering van de ACM en de verwachtingen die er dan zijn over de nog benodigde investeringen.

In 2024 is de strategie van Stedin bijgesteld zodat de onderneming een rol kan spelen in het ontwikkelen en beheren van warmtenetten, als onderdeel van de energietransitie. Hiermee kan nuttig gebruik gemaakt worden van restwarmte, bijvoorbeeld uit de industrie. Bovendien kan door de inzet van warmtenetten de noodzaak om te investeren in het elektriciteitsnet (zie hieronder) verlaagd worden, omdat er dan minder vraag is naar stroom voor warmtepompen. Vanwege de bedrijfseconomische risico's die aan warmtenetten verbonden zijn is een kader overeengekomen waarbinnen de warmte-activiteiten ontplooid kunnen worden.

Het oplossen van netcongestie, ofwel de file op het stroomnet, is het belangrijkste thema voor het bedrijf. De financiële randvoorwaarden om de benodigde investeringen te kunnen doen zijn voorlopig ingevuld, maar er zijn ook andere beperkingen. Bijvoorbeeld schaarse beschikbaarheid aan medewerkers die ook opgeleid moeten worden, de beschikbaarheid van materialen en soms zijn de processen rond ruimtelijke ordening ingewikkeld. De verzwarende van het elektriciteitsnet is daarmee een proces van jaren. De speerpunten zijn sneller bouwen, optimaal benutten en

goed beheren. Zo zet Stedin in op intensievere benutting van het bestaande net, bijvoorbeeld in de daluren, zodat het net tijdens de piekuren minder belast hoeft te worden.

In lijn met bovenstaande hebben de wethouders Zeegers, Simons en Struijvenberg de Strategische Actieagenda ondertekend tijdens een bestuurlijk overleg met bestuurders van Stedin. Hierin zijn bestaande en reeds voorgenomen doelen en projecten gebundeld waaraan Stedin Groep en Gemeente Rotterdam samenwerken.

3. RET

Eind 2023 heeft RET samen met gemeente Rotterdam en Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) een plan opgesteld om de komende jaren weer financieel gezond te worden. Dat doet RET door op meerdere aspecten maatregelen te treffen. Zo komt er een slimmere manier van toezicht houden in de tram, voert RET een nieuwe aanpak in om het ziekteverzuim te verminderen en krijgt het busnetwerk een nieuwe invulling.

Onderdeel van de afspraken tussen RET, gemeente en MRDH is dat de gemeente een kapitaalstorting in RET doet, van ten hoogste € 25 mln. In 2024 heeft de gemeente met de RET concrete afspraken hierover gemaakt, waarbij begin 2025 er €15 mln kapitaal gestort wordt in de RET. De storting is verwerkt in Begroting 2025/Tweede herziening 2024. Voor deze storting is een dividendstroom terug te verwachten, net zoals bij een storting vanuit een private aandeelhouder. Het inboeken van deze dividendenstroom vindt later plaats in 2025.

Gedurende 2024 heeft de RET zich ook gefocust op het herstel van de reizigersaantallen (n.a.v. de corona-jaren), waarbij extra aandacht is geweest voor het werven van personeel om de dienstverlening op kwalitatief hoog peil te houden.

4. Evides

In de afgelopen jaren is door enkele droge zomers en verontreiniging van oppervlaktewater duidelijk geworden dat de beschikbaarheid van toegankelijkheid en kwalitatief goed drinkwater niet zonder meer vanzelfsprekend is en dat voor de borging daarvan voor de toekomst ook in 2024 e.v. geïnvesteerd zal moeten in productielocaties en drinkwatercapaciteit. Er is extra inzet nodig om de waterkwaliteit van grond- en oppervlaktewater in Nederland te verbeteren, dit geldt ook voor de belangrijkste bron van Evides: de Maas. Op 11 december 2024 is in het Bestuurlijk Overleg Water het Actieprogramma beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2023 – 2030 vastgesteld. De provincies en drinkwaterbedrijven hebben in aanvulling hierop regionale actieplannen opgesteld om de beschikbaarheid van drinkwater te garanderen in het verzorgingsgebied van Evides.

De organisatie heeft de doelstelling om in 2025 energieneutraal te zijn. Dit alles zorgt voor een stijgende investeringsdruk bij Evides (net zoals bij de andere waterbedrijven in Nederland). De organisatie kan deze investeringen met eigen middelen dragen.

Stichtingen

Verbonden partijen - Stichtingen		Taakveld	Soort	Status
Stichting Bestuur openbaar onderwijs Rotterdam		Onderwijs en leerlingzaken	Stichting	Te continueren
Verbonden partijen - Stichtingen	Taakveld		Soort	Status
Stichting Bestuur openbaar onderwijs Rotterdam	Onderwijs en leerlingzaken		Stichting	Te continueren

Algemene gegevens			
Vestigingsplaats:	Rotterdam		
Publiek belang:	Goede uitvoering en spreiding van het openbaar onderwijs in Rotterdam.		
Bestuurlijk belang:	De gemeenteraad is toezichthouder van de stichting BOOR. De gemeenteraad keurt de strategische beleidskoers, de begroting en de jaarrekening goed. Daarnaast benoemt zij de leden van het college van bestuur, waarvan specifiek de voorzitter in functie.		
Financieel belang:	n.v.t.		
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	n.v.t.		
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	n.v.t.		
Financiële gegevens *	Jaarrekening 2023	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*
Netto resultaat:	2.910	-5.522	-8.814
Eigen vermogen per 31/12:	63.089	47.731	46.026
Vreemd vermogen per 31/12:	127.516	116.590	133.876

Stichting Bibliotheek Rotterdam	Media		Stichting	Te continueren
Verbonden partijen - Stichtingen	Taakveld		Soort	Status
Stichting Bibliotheek Rotterdam	Media		Stichting	Te continueren

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats:	Rotterdam
Publiek belang:	Gezien de verantwoordelijkheid van de gemeente voor de openbare bibliotheek, en de nauwe verwevenheid tussen bibliotheekwerk en democratie, is gekozen voor een constructie als verbonden partij.
Bestuurlijk belang:	Statutaire bevoegdheden als aangesloten instelling.
Financieel belang:	De inbrengwaarde van de activa (collectie, inventaris).
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	Bibliotheek Rotterdam kampt niet met actuele risico's. Voor de langere termijn zijn er risico's in de vorm van een teruglopend aantal betalende leden en de mogelijkheid van een lager subsidieniveau. Naast een terugloop van eigen inkomsten is de terugloop van subsidie een risico voor Bibliotheek Rotterdam. Het grootste deel van de inkomsten van de bibliotheek is afkomstig van subsidies. Zowel een terugloop in subsidieniveau als een ontoereikende indexatie leidt tot een risico in het op niveau houden van de aanwezigheid in de stad en de kwaliteit van de dienstverlening. Vooral de ongunstige economische ontwikkelingen zoals de hoge CPI en rentestijgingen, maken dit risico extra prangend. Omdat Bibliotheek Rotterdam nu en in de toekomst in toenemende mate afhankelijk is van de samenwerkingen met diverse partners in de stad, geldt een terugloop in subsidie en een toenemende kostendruk bij partners ook als risico, die het behalen van de doelstellingen van Bibliotheek Rotterdam kunnen belemmeren.Ten aanzien van de Centrale Bibliotheek aan de Hoogstraat,

	heeft de gemeenteraad op 26 november 2020 besloten het traject tot een Voorlopig Ontwerp voort te zetten. Dit heeft ertoe geleid dat in 2023 het voorlopig ontwerp voor de vernieuwde Centrale Bibliotheek en voor de tijdelijke huisvesting aan de Librijesteeg is vastgesteld. In 2024 is voor zowel voor de tijdelijke huisvesting als de hoogstraat een Definitief Ontwerp vastgesteld. Teven is de verbouwing van de tijdelijke huisvesting in 2024 aanbesteed.		
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	Bibliotheek Rotterdam help Rotterdammers bewust, kritisch en actief deel te nemen aan de samenleving. Dit doet de bibliotheek door enerzijds een uitgebreide programmering aan te bieden waarin Rotterdammers kennis en vaardigheden aangereikt krijgen om mee te kunnen doen. Anderzijds doet de bibliotheek dit door het aanbod laagdrempelig en in de nabijheid van Rotterdammers aan te bieden.Bibliotheek Rotterdam biedt een laagdrempelig en toegankelijk netwerk aan bibliotheekvestigingen, met een aanbod dat is afgestemd op de samenstelling en behoeften van het gebied. De bibliotheek vormt een hoeksteen in het oplossen van sociaal-maatschappelijke problemen waar Rotterdam mee kampt. In het bijzonder het terugdringen van laaggeletterdheid, het ontwikkelen van (digitale) basisvaardigheden en het voorkomen van eenzaamheid (in het bijzonder onder ouderen). De programmering van de bibliotheek is afgestemd op deze uitdagingen. In 2024 is volop ingezet om achterstanden in lezen, schrijven en digitale vaardigheden te verkleinen: door o.a. een nieuwe vestiging te openen, het programma-aanbod op nagenoeg alle vestigingen hierop af te stemmen en in samenwerking met partners die hier een bijdrage aan leveren.		
Financiële gegevens*	Jaarrekening 2023	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*
Netto resultaat:	1.500	11	*551
Eigen vermogen per 31/12:	10.464	8.831	*10.540
Vreemd vermogen per 31/12:	5.392	6.150	*6.451
Stichting Natuurstad	Openbaar groen en (openlucht) recreatie		Stichting Te continueren
Verbonden partijen - Stichtingen	Taakveld	Soort	Status
Stichting Natuurstad	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Stichting	Te continueren

Algemene gegevens			
Vestigingsplaats:	Rotterdam		
Publiek belang:	Het bevorderen van kennis en waardering voor natuur en milieu in Rotterdam onder meer door de exploitatie van kinderboerderijen en educatieve tuinen en het aanbieden van lesprogramma's over natuur, milieu en duurzaamheid.		
Bestuurlijk belang:	Benoeming van alle leden van de raad van toezicht, benoemingsrecht voor de directeur, informatierecht voor alle benodigde informatie		
Financieel belang:	Kapitaalstorting van 340.000 euro en jaarlijkse subsidie van 9.384.027 euro.		
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	Stichting Natuustad functioneert bestuurlijk en financieel naar behoren. In de Voorjaarsnota van de gemeente Rotterdam is opgenomen dat er bezuinigd gaat worden op NME-lessen en deze deels anders invult met beleavingsgerichte activiteiten. De groene locaties blijven hiervoor beschikbaar. Dit resulteert in een geleidelijke bezuiniging van totaal € 900.000 op de subsidie aan Natuurstad per 2027, oplopend vanaf 2025.		
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	Verwachting is dat de afgesproken subsidieprestaties 2024 zijn gehaald (volgens achtmaandsrapportage 2024 geen afwijkingen, jaarverslag moet dit bevestigen). Om het bereik van Natuurstad in de wijken te vergroten zijn er 3 mobiele units en 3 bakfietsen aangeschaft in 2024. Voorgenomen bezuinigingen zijn in 2024 bekend gemaakt en uitvoerig doorgesproken met Natuurstad.		
Financiële gegevens *	Jaarrekening 2023 (geactualiseerd)	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*
Netto resultaat:	-319.589	0	0
Eigen vermogen per 31/12:	1.186	1.387	1.200
Vreemd vermogen per 31/12:	2.623	1.976	2.600

Stichting Zuid-Holland bereikbaar		Mobiliteit	Stichting	Te continueren
Verbonden partijen - Stichtingen	Taakveld	Soort	Status	
Stichting Zuid-Holland bereikbaar	Mobiliteit	Stichting	Te continueren	
Algemene gegevens				
Vestigingsplaats:	Rotterdam			
Publiek belang:	Het publiek belang is gelegen in het kunnen uitvoeren van een gezamenlijk programma van mobiliteitsmaatregelen ter verbetering van de bereikbaarheid en ter bevordering van duurzame gedragsverandering in de regio op de korte termijn. In dit programma worden deel- en gezamenlijk belangen van de moederorganisaties geïntegreerd. Via de stichting kunnen aanbestedingen worden gedaan ter uitvoering van dit programma.			
Bestuurlijk belang:	De wethouder Handhaving, Buitenruimte en Mobiliteit is lid van de stuurgroep, die de jaarplannen, met daarin de strategische doelen, en de begroting vaststelt. De stichting kent een Raad van Toezicht, de leden waarvan door de stuurgroep zijn benoemd.			
Financieel belang:	De gemeente betaalt een vaste jaarlijkse exploitatiebijdrage van € 272.000. Daarnaast kan de gemeente werkbudgetten, aanbestedingen en projecten mede-bekostigen op basis van het jaarplan.			
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	"Door de directe aansturing vanuit de stuurgroep heeft de stichtingsbestuurder een strikt mandaat, dat met waarborgen is omkleed, zodat er geen bijzondere financiële risico's voor de moedersorganisaties zijn. Omdat de stichting met veel zzp'ers werkt, worden de hiermee samenhangende risico's op dit moment onderzocht. Uit de cijfers blijkt een ruim voldoende weerstandsvermogen. Er zijn geen risico's bekend die van materiele invloed kunnen zijn op de financiële positie."			
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	"In 2022, het startjaar van de stichting, heeft Zuid-Holland Bereikbaar de organisatie opgezet waarin acht partijen samenwerken en een gezamenlijk programma vormgeven en uitwerken, gericht op bereikbaarheid en duurzame gedragsverandering. De samenwerkingsovereenkomst is aangegaan voor onbepaalde tijd, waarbij elke partij de mogelijkheid heeft om schriftelijk op te zeggen met een opzegtermijn van drie jaar. Het gezamenlijk belang is uitgewerkt in een gedragen jaarplan 2022, 2023 en 2024. Inhoudelijke pijlers werden in 2023 verder ontwikkeld op het gebied van planning en programmering van hinder-gevende infrastructurele projecten alsook evenementen en op het gebied van verkeersmanagement, mobiliteitsmanagement, communicatie en ontwikkeling. Daarnaast is een gebiedsgerichte aanpak gestart met het vormen van vier gebiedsteams en bijbehorende gebiedstafels in Zuid-Holland. Hieronder valt gebiedsaanpak Rotterdam en omgeving, waar tevens omliggende gemeenten aan deelnemen. In deze gebiedstafel zijn hoofdlijnen van een ambities, doelstellingen en een meerjarige gebiedsagenda geformuleerd. De gebiedstafel heeft in 2023 al gebleken een goed platform te bieden voor gebiedsgerichte kwesties ten aanzien van hinder en duurzame mobiliteitsverandering die de gemeentelijke grenzen en beheersobjecten overstijgen. In 2024 zijn de eerste maatregelen volgend uit de gebiedsagenda uit te voeren en is zijn maatregelen voor de periode van 2025-2027 benoemd. Hiervoor is aanvullend budget nodig. Vooralsnog is de financiële dekking voor deze maatregelen niet rond. Vanaf 2024 is het onderdeel ontwikkeling uit het programma geschrapt. Tot slot voerde Zuid-Holland Bereikbaar diverse projecten uit omtrent mobiliteitsmaatregelen ter verbetering van de bereikbaarheid en ter bevordering van duurzame gedragsverandering. Voor Rotterdam betreft dit onder andere de werkgeversaanpak Duurzame Mobiliteit, de logistieke aanpak Ecostars en de mobiliteitsmaatregelen bij de werkzaamheden bij Hofplein. Zuid-Holland bereikbaar heeft in 2024 belangrijke stappen gezet in de verdere ontwikkeling van Gebiedsgericht Werken, waarin het Gebied Rotterdam zeer sterk vertegenwoordigd is; 42% van de projectkosten van ZHB is in Gebied Rotterdam besteed. De samenwerking tussen de Gemeente en de Stichting op het vlak van de detachering van personeel is sterk geïntensiveerd."			
Financiële gegevens *Stichting Zuid-Holland Bereikbaar (ZHB) heeft geen winstoogmerk - eventueel batig saldo vloeit jaarlijks terug naar partners. Feitelijk is het resultaat nihil. Vanuit deze beschikt ZHB ook niet over een eigen vermogen. De financiering van ZHB bestaat uit	Jaarrekening 2023	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024	

exploitatie-, werk- en projectbudgetten afkomstig van de samenwerkingspartners; er is geen sprake van vreemd vermogen.			
Netto resultaat:	-425.000	0	224.000
Eigen vermogen per 31/12:	2.453.000	2.453.000	2.677.000
Vreemd vermogen per 31/12:	2.470.000	2.500.000	2.723.000

Een verbonden partij kan een stichting zijn. Stichtingen waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft, of waartoe het College expliciet besloten vallen onder de term verbonden partij. Dit geldt alleen als er geen sprake is van een subsidierelatie. Als de gemeente een stichting in overwegende mate subsidie geeft, valt die stichting onder 'gesubsidieerde instellingen' en is het geen verbonden partij. Eind 2024 kent de gemeente Rotterdam vier stichtingen die zich classificeren als verbonden partij. Al deze stichtingen worden in 2025 gecontinueerd.

Gemeentelijke deelname in nieuw op te richten stichtingen of nieuwe gemeentelijke deelname in bestaande stichtingen

Geen.

Te beëindigen gemeentelijke deelname in stichtingen

Geen.

Verenigingen

Verbonden partijen - Verenigingen		Taakveld	Soort	Status
Wigo4It C.V.		Inkomensregelingen	Vereniging	Te continueren
Verbonden partijen - Verenigingen	Taakveld		Soort	Status
Wigo4It C.V.	Inkomensregelingen		Vereniging	Te continueren

Algemene gegevens				
Vestigingsplaats:	Den Haag			
Publiek belang:	Zonder winstoogmerk de ICT-functie ten behoeve van het Inkomensdomein (aanvragen en verstrekken uitkering) voor de sociale diensten van de G4 te verzorgen			
Bestuurlijk belang:	De coöperatie heeft een onafhankelijke directie en hiërarchisch daarboven geplaatste raad van commissarissen die door de G4 worden benoemd. Vertegenwoordiging door het college van B en W (vakwethouder) is in de algemene leden vergadering. De gebruikersraad heeft een adviesrol richting de directie over de kwaliteit en doelmatigheid van de dienstverlening, de functionaliteit van de producten en de roadmap voor de productontwikkeling.			
Financieel belang:	In het deelnemersconvenant staat dat elke deelnemer 25.000 euro in het eigen vermogen van de Coöperatie Wigo4it U.A. stort. Daarnaast is er een jaarlijkse bijdrage. De reguliere deelnemersbijdrage van de gemeente Rotterdam is in 2024 6,4M euro.			
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	In de begroting 2025 gaat de reguliere bijdrage van Rotterdam omlaag met 0,4M euro (6M euro). De reden van deze verlaging is het vrijvallen van een bestemmingsreserve waarmee de reguliere bijdrage 2025 van Rotterdam eenmalig is verlaagd. Zodra het RMW systeem voor Rotterdam uitgezet kan worden zullen kosten voor beheer, onderhoud wegvallen.			
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	Er wordt op verzoek van de steden ingezet op het besparen met het IKV-product binnen het inkomensdomein. Met de uitwerking van het jaarplan en begroting 2025 wordt aangesloten bij deze behoefte.			

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*
Netto resultaat:	-3.164	300	1002
Eigen vermogen per 31/12:	2.632	2.100	3.633
Vreemd vermogen per 31/12:	16.684	10.000	11.163

Dimpact		Inkomensregelingen	Vereniging	Te continueren
Verbonden partijen - Verenigingen	Taakveld		Soort	Status
Dimpact	Inkomensregelingen		Vereniging	Te continueren

Algemene gegevens				
Vestigingsplaats:	Enschede			
Publiek belang:	Volgens artikel 2 van de statuten fungeert de coöperatie fungeert als een katalysator voor gestandaardiseerde, integrale gemeentelijke informatievoorziening ten behoeve van de (digitale) dienstverlening en bedrijfsvoering.			
Bestuurlijk belang:	Stemrecht over onder meer besluiten over de jaarlijkse lidmaatschapsbijdrage, de benoeming van de raad van commissarissen, de begroting en jaarrekening en wijziging van de statuten van de coöperatie.			
Financieel belang:	Een jaarlijkse lidmaatschapsbijdrage (gering)			
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	Geen gegevens beschikbaar.			
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	Geen gegevens beschikbaar.			

Financiële gegevens *	Jaarrekening 2023		Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*
Netto resultaat:	172		-1	0
Eigen vermogen per 31/12:	2.335		2.664	2.665
Vreemd vermogen per 31/12:	3.218		-	-
Coöperatie Social Impact Fonds Rotterdam (SIFR)		Inkomensregelingen	Vereniging	Te continueren
Verbonden partijen - Verenigingen	Taakveld		Soort	Status
Coöperatie Social Impact Fonds Rotterdam (SIFR)	Inkomensregelingen		Vereniging	Te continueren
Algemene gegevens				
Vestigingsplaats:	Rotterdam			
Publiek belang:	Het SIF-R is een extern investeringsfonds met een focus op drie grote impactthema's: 1. Werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt 2. Creëren van kansengelijkheid en armoedebestrijding 3. Creëren van inclusieve (energie)transitiesHiermee sluit SIF-R aan op de doelstellingen van de gemeente Rotterdam. Het college van B&W van Rotterdam liet bij het genomen besluit tot investeren weten dat een privaat-publiek impact investeringsfonds SIF-R dat kan investeren in impact ondernemingen een actieve bijdrage kan leveren aan het oplossen van grote maatschappelijke uitdagingen van de stad.			
Bestuurlijk belang:	Eind 2023 is de gemeente Rotterdam als lid toegetreden tot de coöperatie SIF-R. Met het toegezegde kapitaal heeft de gemeente een belang van 33% van het totaal toegezegde vermogen door alle kapitaal verstreckende partijen. De gemeente heeft hiermee als investeerder stemrecht in de ledenvergadering naar rato van haar inbreng (2,5mln. ten opzichte van een totaal investeringsbedrag van 7,5mln.).			
Financieel belang:	De gemeente heeft een bedrag van EUR 2,5mln toegezegd aan SIF-R. Dit wordt over meerdere jaren, naar behoefte vanuit SIF-R, gestort.Het SIF-R is in november 2019 opgericht en heeft een looptijd van 10 jaar, van november 2019 tot november 2029. De looptijd mag twee met een jaar verlengd worden. De totale looptijd valt uiteen in twee fasen. In de eerste fase, die de eerste vijf jaar beslaat, worden de beschikbare financiële middelen geïnvesteerd in impact ondernemingen. Na afloop van de investeringsperiode begint de inleg terug te vloeien in het fonds en het eventueel behaalde resultaat terug naar de investeerders. Het fonds heeft daarmee een strategie waarbij de investeringen binnen de looptijd worden geliquideerd en in de vorm van gelden weer beschikbaar komen voor de leden.			
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	Het risico op afwaardering staat voor alle investeringsfondsen op 'licht verhoogd' vanwege de aard van de activiteiten (het verstrekken van leningen, garanties en/of risicodragend participeren) van dit specifieke type deelnemingen.			
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2024:	SIF-R heeft in 2024 meerdereinvesteringen gepleegd, waarbij de gemeente ook voor het eerst sinds haar toetreden kapitaal heeft ingelegd in SIF-R. SIF-R zal in 2025 verder investeren conform de 3 impactthema's; daarbij is de verwachting dat SIF-R een beroep zal doen op de gemeente Rotterdam, zowel als de andere kapitaalverstrekkers, om de toegezegde middelen toe te kennen aan SIF-R.Omdat de gemeente tussentijds is toegetreden is afgesproken dat nadat de gemeente 82% van de 2,5mln. heeft gestort de andere investeerders weer pro-rata hun commitment gaan meebetalen in de kapitaalstortingen.			
Financiële gegevens* De gemeente is eind 2023 toegetreden tot SIF-R en heeft daartoe niet de begroting van 2024. De eerste storting is medio 2024 gedaan** Jaarrekening 2024 nog niet beschikbaar. Meest recente cijfers gebruikt (JR23)	Jaarrekening 2023		Begroting 2024*	Jaarrekening 2024**
Boekwaarde	*		500	1.000
Netto resultaat:	-497		nbn	-497

Eigen vermogen per 31/12:	1.553	nmb	1.553
Vreemd vermogen per 31/12:	1.212	nmb	1.212

Ook een coöperatieve vereniging kan een verbonden partij zijn. Een coöperatieve vereniging heeft als doel in bepaalde materiële behoeften van de leden te voorzien. In tegenstelling tot een gewone vereniging kan een coöperatieve vereniging de aansprakelijkheid van de leden beperken of helemaal uitsluiten. Zo is de gemeente Rotterdam bijvoorbeeld lid van de vereniging "Wigo4it". Dit is een coöperatie die in dienst van én samen met de 4 grote gemeenten (Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Den Haag) - integrale ICT-oplossingen ontwikkelt voor het aanvragen en verstrekken van uitkeringen, het begeleiden van mensen naar werk en het aanvragen en verstrekken van zorg. Eind 2024 kent de gemeente Rotterdam 3 verenigingen, waarvan 1 coöperatie, die zich classificeren als verbonden partij. Al deze verenigingen worden in 2025 gecontinueerd.

Te continueren gemeentelijke deelname in verenigingen

De gemeente continueert haar deelname in de verenigingen Wigo4it en Dimpact. De gemeente continueert ook haar deelname in de Coöperatie Social Impact Fonds Rotterdam (SIFR).

Gemeentelijke deelname in nieuw op te richten verenigingen of nieuwe gemeentelijke deelname in bestaande verenigingen

Geen.

Te beëindigen gemeentelijke deelname in verenigingen

Geen.

Gemeenschappelijke regelingen

Verbonden partijen - Gemeenschappelijke regelingen		Taakveld	Soort	Status
GGD Rotterdam-Rijnmond		Volksgezondheid	Gemeenschappelijke Regeling	Te continueren
Verbonden partijen - Gemeenschappelijke regelingen	Taakveld		Soort	Status
GGD Rotterdam-Rijnmond	Volksgezondheid		Gemeenschappelijke Regeling	Te continueren
Algemene gegevens				
Vestigingsplaats:	Rotterdam			
Publiek belang:	De lichamelijke gezondheid van de bevolking of van specifieke groepen beschermen en bevorderen, en daarnaast ziekten onder de bevolking voorkomen of vroegtijdig opsporen.			
Bestuurlijk belang:	De gemeente Rotterdam heeft één lid en één plaatsvervangend lid in het Algemeen Bestuur.			
Financieel belang:	Rotterdam voert deze regeling uit. Uitgaven voor de uitvoering van deze wettelijke taken en inkomsten vanuit regiogemeenten (inwonerbijdragen) zijn onderdeel van de gemeentebegroting. Voor het complete verzorgingsgebied Rotterdam-Rijnmond is het budget in 2022 in totaal 10,1 mln euro. 5,1 mln komt hiervan voor rekening van de gemeente Rotterdam.			
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	Er wordt geen financiële afrekening gevoerd op het basistakenpakket van de GGD omdat het overwegend gaat om capaciteitstaken waarbij een bepaalde formatie nodig is om de taak voor het werkgebied uit te voeren dan wel voorbereid te zijn op uitbraken en incidenten. Met ingang van 2024 wordt ook op het product kinderopvanginspecties niet meer afgerekend op het werkelijke aantal verrichte inspecties zodat de gemeente Rotterdam ook geen risico meer loopt dat bedragen aan aangesloten gemeenten terug betaald moeten worden ivm niet uitgevoerde inspecties. Het risico is nu eerlijker verdeel dover de aangesloten gemeenten. Vanaf 2024 wordt gerekend bij de kinderopvanginspecties met een standaard 5% ‘verzekeringspremie’ bovenop de inschatting van het totaal aantal benodigde inspecties. Deze verzekeringspremie is bedoeld om ruimte te bieden voor complexere onvoorziene situaties waar meer tijd voor nodig is.			
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	Begroting 2024 was de eerste begroting van een vierjaarsbegroting. Door de extra middelen die in 2024 zijn toegevoegd aan de GGD begroting konden we onze wettelijke basistaken op wettelijk minimum niveau uitvoeren. Er zijn in dat kader netwerkbezoeken afgelegd aan verschillende organisaties zoals laboratoria en zorginstellingen. Dit zorgt ervoor dat organisaties op de hoogte zijn van de wettelijke vereisten (zoals het verplicht melden van ziekten bij de GGD) en de GGD beter in staat is om (grote) uitbraken te voorkomen, eerder signalen op te vangen en uitbraken in te dammen in samenwerking met de ketenpartners. Zonder de extra bijdrage die in de begroting van 2024 beschikbaar is gesteld was dit niet mogelijk geweest. Ook kon hierdoor het traject voor de aanpassing van de gemeenschappelijke regeling worden opgepakt en is een start gemaakt met de bestuurlijke processen die volgen uit de archiefwet en de Wet Open Overheid. (WOO). De GGD regeling voldoet daarmee weer aan de nieuwe wet op de gemeenschappelijke regelingen. Zowel landelijk als regionaal zijn er diverse zorgwekkende signalen met betrekking tot de dalende vaccinatiegraad vanuit het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) en daarmee een (verwachte) toename van uitbraken van infectieziekten zoals mazelen, bof, rodehond en kinkhoest. Ook vormen ontwikkelingen zoals klimaatverandering en toenemende reisbewegingen een risico op introductie van (nieuwe) infectieziekten. Daarom is er volop ingezet op de versterking van de infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid (hierna: VIP) van GGD'en. Aan de hand van het landelijke VIP-programma werkte de GGD onder andere aan het wegnemen van kwetsbaarheden om beter (pandemisch) paraat te staan. Ook is er ingezet op bovenregionaal samenwerken en op (boven)regionale monitoring en surveillance. Het VIP-programma wordt gefinancierd door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).			
Financiële gegevens	Jaarrekening 2023 (geactualiseerd)		Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*
Netto resultaat:	nvt		nvt	nvt
Eigen vermogen per 31/12:	nvt		nvt	nvt
Vreemd vermogen per 31/12:	nvt		nvt	nvt

Grondbank RZG Zuidplas	Wonen en bouwen	Gemeenschappelijke Regeling	Te continueren
Verbonden partijen - Gemeenschappelijke regelingen	Taakveld	Soort	Status
Grondbank RZG Zuidplas	Wonen en bouwen	Gemeenschappelijke Regeling	Te continueren

Algemene gegevens

Vestigingsplaats:	Den Haag
Publiek belang:	Het behartigen van het belang van de gemeente Rotterdam in het ontwikkelingsgebied van de Zuidplas voor wat betreft de ontwikkeling van de woningbouw, bedrijventerreinen en het waarborgen van voldoende hoogwaardige plankwaliteit.
Bestuurlijk belang:	De gemeente Rotterdam heeft één lid in het Dagelijks Bestuur lid, die tevens tweede vice-voorzitter is en een vervanger. Daarnaast heeft de gemeente Rotterdam twee leden in het Algemeen Bestuur.
Financieel belang:	De gemeente Rotterdam draagt naar rato bij aan deze gemeenschappelijke regeling en is voor 40% deelnemer. De deelnemersbijdrage van de gemeente Rotterdam bedraagt in 2020 0,9 mln. euro.
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	Op 1 juli 2021 zijn de Grondbank RZG Zuidplaspolder en de gemeente Zuidplas een koopovereenkomst overeengekomen voor de overdracht van alle gronden van de Grondbank. Deze koopovereenkomst is gesloten onder de ontbindende voorwaarde dat het omgevingsplan voor de functies wonen en werken onherroepelijk wordt. Uitvoering van de koopovereenkomst kan voor de Grondbank leiden tot een budgetneutrale afsluiting. Het bestemmingsplan is in 2024 door Zuidplas vastgesteld. Meerdere partijen hebben bij de Raad van State een beroep ingediend tegen het bestemmingsplan. Het zal nog ca. 1 jaar duren voordat de Raad van State een uitspraak zal doen. In het worst case scenario dat het bestemmingsplan geheel wordt vernietigd zal er sprake zijn van afboeking van de waarde van de gronden en een verliesneming voor de deelnemers. Maximale verlies is dan (momenteel) € 28 mln. voor Rotterdam. Zuidplas heeft in de zomer van 2023 aangegeven dat zij door de sterk gewijzigde economische omstandigheden geen integrale grondexploitatie voor de gehele ontwikkeling kan vaststellen en daarmee niet de middelen heeft om in één transactie de volledige positie van de Grondbank over te nemen. Zuidplas gaat wel door met de planvorming en is aan het onderzoeken onder welke voorwaarden een gefaseerde afname van de gronden van de Grondbank mogelijk is. Als gevolg hiervan is de gemeenschappelijke regeling eind 2024 met instemming van alle deelnemers gewijzigd, waarmee de regeling met 10 jaar is verlengd. De (financiële) effecten van de gefaseerde uitname door Zuidplas kunnen nog niet goed worden ingeschat. Het uitgangspunt en streven blijft om de Grondbank budgetneutraal af te kunnen sluiten.
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	Zie risico- inschatting

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*
Netto resultaat:		-	-
Eigen vermogen per 31/12:		-	-
Vreemd vermogen per 31/12:	92.400	97.000	97.200

Instandhouding en Beheer DCMR	Milieubeheer	Gemeenschappelijke Regeling	Te continueren
Verbonden partijen - Gemeenschappelijke regelingen	Taakveld	Soort	Status
Instandhouding en Beheer DCMR	Milieubeheer	Gemeenschappelijke Regeling	Te continueren

Algemene gegevens

Vestigingsplaats:	Schiedam
Publiek belang:	De milieuproblemen in de regio Rijnmond worden aangepakt door intensieve samenwerking tussen betrokken overheden. Rotterdam heeft een groot deel van de uitvoering van de

	milieutaken neergelegd bij de DCMR Milieudienst Rijnmond. Die geeft bijvoorbeeld milieuvergunningen af, voert controles uit, begeleidt bodemsaneringen of laat milieumetingen uitvoeren. De dienst stelt ook milieuexpertise beschikbaar en adviseert rond het beleid van de gemeente Rotterdam.		
Bestuurlijk belang:	De wethouder Milieu zit in Dagelijks Bestuur, de wethouders Milieu en Financiën zitten in het Algemeen Bestuur		
Financieel belang:	De gemeente Rotterdam draagt jaarlijkse naar rato bij aan deze gemeenschappelijke regeling. De deelnemersbijdrage van de gemeente Rotterdam bedraagt in 2024 € 23,4 mln.		
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	DCMR kent een systeem van risicomanagement. Voor in beeld zijnde risico's zijn bestemmingsreserves gevormd. Daarnaast wordt een ratio weerstandsvermogen aangehouden van $1,0 < x < 1,4$. Mochten er zich risico's voordoen waar niet in voorzien is, en waarvoor ook het weerstandsvermogen ontoereikend is, dan kan Rotterdam uit hoofde van deelname in de gemeenschappelijke regeling voor ca 1/3 worden aangesproken.		
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	Ook in 2024 lag de aandacht binnen de organisatie en het werkpakket van de GR DCMR op de vergunningverlenings-, toezichts- en handhavingstaken. Daarnaast lag de nadruk op de implementatie van de Omgevingswet.		
Financiële gegevens * Jaarrekening 2024 nog niet beschikbaar, cijfers van begroting 2024 gehanteerd	Jaarrekening 2023	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*
Netto resultaat:	0	0	3.517
Eigen vermogen per 31/12:	2.900	2.903	7.341
Vreemd vermogen per 31/12:	14.000	12.414	17.123
De gemeente draagt naar rato bij aan deze gemeenschappelijke regeling en is voor ongeveer 70% deelnemer. De deelnemersbijdrage van de gemeente is in 2024 240 mln euro. De gemeenschappelijke regeling Jeugdhulp Rijnmond is een inkoopcombinatie van 13 regiogemeenten voor de inzet van specialistische jeugdhulp, GI's en Veilig Thuis en kent geen eigen vermogen en geen vreemd vermogen. Ze sluit geen financieringen af (schulden/vreemd vermogen). Bij een eventueel tekort dragen gemeenten naar gebruik bij, en bij een overschot (nettoresultaat) ontvangen zij naar gebruik.			Te continueren
Algemene gegevens			
Vestigingsplaats:	Rotterdam		
Publiek belang:	Een kwalitatief goede en efficiënte uitvoering van jeugdhulp in het Rijnmondgebied van de gemeenschappelijke regeling.		
Bestuurlijk belang:	Elke deelnemende gemeente wijst vanuit haar College van B en W een vertegenwoordiger in het Algemeen Bestuur aan, alsmede een plaatsvervanger.		
Financieel belang:	De gemeente draagt naar rato bij aan deze gemeenschappelijke regeling en is voor ongeveer 70% deelnemer. De deelnemersbijdrage van de gemeente is in 2024 240 mln euro. De gemeenschappelijke regeling Jeugdhulp Rijnmond is een inkoopcombinatie van 13 regiogemeenten voor de inzet van specialistische jeugdhulp, GI's en Veilig Thuis en kent geen eigen vermogen en geen vreemd vermogen. Ze sluit geen financieringen af (schulden/vreemd vermogen). Bij een eventueel tekort dragen gemeenten naar gebruik bij, en bij een overschot (nettoresultaat) ontvangen zij naar gebruik.		
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	Er is een risico op verhoging van de bijdragen van gemeenten, dit betekent dat Rotterdam de bijdrage moet verhogen als er een naheffing komt.		
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	De gemeenten hebben samen een visie op de jeugdhulp: de Regiovisie Nabij en Passend. In regionaal (GRJR-)verband bouwen gemeenten aan een regionale infrastructuur die aansluit bij 'sterke lokale infrastructuren'. Gemeenten zorgen zo dat gezinnen in hun leefomgeving ondersteuning en basishulp kunnen vinden die op elkaar aansluiten. En dat op het juiste moment ook persoonsgebonden specialistische hulp komt indien nodig. Om tot een realistische begroting te komen, met minder tegenvallers achteraf, is ingeschat welke hulp in welke mate beschikbaar moet zijn.		

Financiële gegevens * Jaarrekening 2024 nog niet beschikbaar, cijfers van begroting 2024 gehanteerd.		Jaarrekening 2023 (geactualiseerd)		Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*
Netto resultaat:		0		0	0
Eigen vermogen per 31/12:		0		0	0
Vreemd vermogen per 31/12:		0		0	0
Metropoolregio Rotterdam - Den Haag		Overhead		Gemeenschappelijke Regeling	Te continueren
Verbonden partijen - Gemeenschappelijke regelingen	Taakveld	Soort			Status
Metropoolregio Rotterdam - Den Haag	Overhead	Gemeenschappelijke Regeling			Te continueren
Algemene gegevens					
Vestigingsplaats: Rotterdam					
Publiek belang: De samenwerking tussen de gemeenten bevorderen met het oog op het vernieuwen van de economie en het verbeteren van de bereikbaarheid in de metropoolregio Rotterdam Den Haag.					
Bestuurlijk belang: Burgemeester en portefeuillehouders Verkeer & Vervoer en Economie & Werkgelegenheid nemen zitting in Algemeen Bestuur.					
Financieel belang: De gemeente Rotterdam draagt naar rato bij aan deze gemeenschappelijke regeling voor het onderdeel Economisch Vestigingsklimaat. De overige bijdrage is afkomstig uit Rijksmiddelen (BDU Verkeer en Vervoer). De deelnemersbijdrage van de gemeente Rotterdam bedraagt in 2022 1,81 mln euro (2,77 euro per inwoner).					
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b) Sinds 2017 financiert de MRDH zowel de bestaande als de toekomstige railinvesteringen in het OV zelf. De hieraan verbonden risico's zijn beperkt, o.a. omdat de MRDH zelf zorg draagt voor de integrale bekostiging van rente en afschrijving van alle door haar goedgekeurde railinvesteringen Voor elke verstrekte lening, garantstelling en borgstelling, wordt een toereikende risicoreservering opgebouwd als onderdeel van het eigen vermogen van de MRDH.Ook heeft het algemeen bestuur van de MRDH eind 2017 de Verordening bussenleningen vastgesteld Ook voor elke verstrekte lening wordt een toereikende risicoreservering opgebouwd als onderdeel van het eigen vermogen van de MRDH. De benodigde weerstandscapaciteit voor de financieringsactiviteiten wordt in 2024 bereikt. Er is dan geen dekkingstekort op de te bereiken reserve. De meerjarenbegroting geeft aan dat er na 2025 ook toevoegingen aan de reserve nodig zullen zijn om de benodigde weerstandscapaciteit te bereiken.					
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024: De begroting 2024 gebruikte de zes ambities uit de Strategische Agenda MRDH 2023-2026 'Met elkaar, voor elkaar' als kader voor de invulling van de begroting: 1) Investeren in bereikbaarheid om de bewonersgroei in de regio te faciliteren.2) Toekomstbestendige economie faciliteren3) Actieve en collectieve vormen van mobiliteit stimuleren4) Vernieuwen van werklocaties5) Versterken van het regionale mobiliteitsnetwerk6) Herstellen van het OV-systeem.Voor de realisatie van deze ambities zijn in 2024 verschillende programma's en projecten uitgevoerd bijv. het via het campusprogramma inregelen van een betere samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en onderwijsinstellingen ter stimulering van een toekomstbestendige economie. Daarnaast is ingezet op het programma Leven Lang Ontwikkelen, de versterking van de het MKB en de versterking van een innovatie-ecoysteem.					
Financiële gegevens * Jaarrekening 2024 nog niet beschikbaar, cijfers van begroting 2024 gehanteerd.		Jaarrekening 2023		Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*
Netto resultaat:		905		0	-
Eigen vermogen per 31/12:		35.422		43.522	43.522
Vreemd vermogen per 31/12:		1.532.687		1.697.948	1.697.948

Nieuw-Reijerwaard	Wonen en bouwen	Gemeenschappelijke Regeling	Te continueren
Verbonden partijen - Gemeenschappelijke regelingen	Taakveld	Soort	Status
Nieuw-Reijerwaard	Wonen en bouwen	Gemeenschappelijke Regeling	Te continueren

Algemene gegevens			
Vestigingsplaats:	Gemeente Ridderkerk		
Publiek belang:	De GR Nieuw Reijerwaard heeft tot doel en als belang het binnen diens rechtsgebied ontwikkelen en realiseren van minimaal 90 hectare bedrijventerrein op de locatie Nieuw Reijerwaard met de daarbij horende ontsluiting en het daarbij horende groen.		
Bestuurlijk belang:	Benoeming twee leden en twee plaatsvervangende leden van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur.		
Financieel belang:	De gemeente Rotterdam draagt naar rato risico in deze gemeenschappelijke regeling.		
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	Stedin heeft netcongestie aangegeven voor nieuwe vestigers op het plangebied. Risico op vertraging in de uitgifte		
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	In 2024 is er wederom meer gronden verkocht dan begroot was.		
Financiële gegevens	Jaarrekening 2023 (geactualiseerd)	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*
Netto resultaat:	0	0	
Eigen vermogen per 31/12:	0	0	
Vreemd vermogen per 31/12:	128.501	69.891	97.000

Gezamenlijke brandweer voor het haven- en industriegebied van Rotterdam	Crisisbeheersing en brandweer	Gemeenschappelijke Regeling	Te continueren
Verbonden partijen - Gemeenschappelijke regelingen	Taakveld	Soort	Status
Gezamenlijke brandweer voor het haven- en industriegebied van Rotterdam	Crisisbeheersing en brandweer	Gemeenschappelijke Regeling	Te continueren

Algemene gegevens			
Vestigingsplaats:	Rotterdam-Europort		
Publiek belang:	De Gezamenlijke Brandweer (GB) is een samenwerkingsverband tussen bedrijven in het haven- en industriegebied van Rotterdam en de Gemeente Rotterdam. De organisatie verzorgt in dit gebied de brandbestrijding en hulpverlening en heeft daarbij de verplichting tot het instand houden van een bedrijfsbrandweer (Wet veiligheidsregio's) overgenomen van de bedrijven die aangesloten zijn.		
Bestuurlijk belang:	Het bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van de gemeente Rotterdam en de bedrijven en wordt voorgezeten door de burgemeester van Rotterdam.		
Financieel belang:	De gemeente Rotterdam draagt naar rato bij aan deze gemeenschappelijke regeling. De deelnemersbijdrage van de gemeente Rotterdam bedroeg in 2024 EUR 11,3 mln.		
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	Door het positieve resultaat over 2024 zal het eigen vermogen met ongeveer EUR 1,6 mln toenemen ten opzichte van 2023; daarmee is weerstandsvermogen ultimo 2024 (EUR 8,3 mln) ruim voldoende in relatie tot de financiële risico's (kans * impact) die niet zijn voorzien in de begroting 2025. Uitzondering hierbij is het volgende risico: de GB heeft voor de komende jaren een aanzienlijke verplichting ten aanzien van Functioneel LeeftijdsOntslag (FLO) uitkeringen: de cumulatieve verplichting per jaareinde 2024 bedraagt ruim EUR 23 mln. Gezien het feit dat deze verplichting in de komende jaren (binnen een bepaalde bandbreedte) min of meer gelijkblijvend is, hoeft hier volgens het BBV geen		

voorziening voor in de balans te hoeven worden opgenomen. Het is echter allesbehalve ondenkbaar dat in de komende jaren niet meer aan de voorwaarden om niet te voorzien in de balans kan worden voldaan, met als gevolg een forse voorziening en een (sterk) negatief eigen vermogen. Het bestuur van het Openbaar Lichaam Gezamenlijke Brandweer (OLGB) is op de hoogte van dit risico. Hierbij dient wel aangetekend te worden dat dit vooral een ‘boekhoudkundig’ risico is: het opnemen van deze verplichting heeft geen gevolgen voor de liquiditeit van de GB, maar het negatieve eigen vermogen kan wel gevolgen hebben voor toekomstige kredietverstrekking en/of impact hebben op de wijze van toezicht door de Provincie. Het is daarbij ook waarschijnlijk dat de Provincie dan herstelmaatregelen zal eisen van de deelnemers in de Gemeenschappelijke Regeling (GR).In de begroting 2025 wordt de contributiestijging voor de deelnemers in de GR gedempt door een onttrekking aan de algemene reserve van ongeveer EUR 0,5mln. Gezien de omvang van de reserve, in combinatie met het feit de meeste gemeenten voor financieel uitdagende jaren staan, is het niet ondenkbeeldig dat de deelnemers besluiten om in de komende jaren nogmaals middelen uit de algemene reserve te onttrekken om tot een sluitende begroting te komen. De GB is door de toezichthouder Provincie Zuid-Holland (PZH) op voorhand gewaarschuwd dat een dergelijke onttrekking slechts in beperkte mate mogelijk is: als niet meer voldaan wordt aan de solvabiliteitseis van tenminste 20% zal de GB onder preventief financieel toezicht door PZH komen te staan.

Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:

De positieve financiële koers van de afgelopen jaren is in 2024 voortgezet. Het exacte resultaat over 2024 moet op het moment van schrijven nog worden vastgesteld, maar de verwachting is een overschot op de exploitatie van ongeveer EUR 1,3mln (exclusief projecten), waarmee het weerstandsvermogen verder versterkt zal worden. Een belangrijke oorzaak van dit positieve resultaat t.o.v. de oorspronkelijke begroting en begrotingswijzigingen is het niet (tijdig) kunnen invullen van alle vacatures. De resultaten op projecten zullen worden toegevoegd, danwel onttrokken aan de individuele bestemmingsreserves. Conform de laatste begrotingswijziging is de waarde van de (strategische) voorraad fluorhoudend schuimvormend middel (svm) (120.000 liter met een boekwaarde van EUR 500k) in 2024 naar nihil gebracht als gevolg van ontwikkelingen in wet- en regelgeving, die in de loop van 2025 het gebruik van dit fluorhoudende blusmiddel onder alle omstandigheden verbiedt. De hieraan gerelateerde bestemmingsreserve is van voldoende omvang om deze kosten te kunnen dekken. In 2025 zal de gehele voorraad fluorhoudend svm vervangen zijn door een fluorvrije variant. In 2024 zijn geen nieuwe langlopende financiële verplichtingen aangegaan, waardoor - door reguliere aflossingen- de langlopende schulden verder zijn afgenomen ten opzichte van 2023. Vanzelfsprekend hebben deze ontwikkelingen een positief effect op de solvabiliteit van de GB.

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*
Netto resultaat:	1.754	516	1.300 (voorlopig)
Eigen vermogen per 31/12:	6.720	7.500	8.292
Vreemd vermogen per 31/12:	19.821	18.432	18.432

Openbaar lichaam Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond	9	Gemeenschappelijke Regeling	Te continueren

Verbonden partijen - Gemeenschappelijke regelingen	Taakveld	Soort	Status
Openbaar lichaam Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond	9	Gemeenschappelijke Regeling	Te continueren

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats:	Rotterdam
Publiek belang:	Gemeenten zijn op basis van art. 9 van de Wet Veiligheidsregio's verplicht gemeenschappelijke regelingen te treffen om de taken die in deze artikelen staan uit te voeren.In de VRR werken de Regionale Brandweer, Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen, Ambulancezorg en de Gemeenschappelijke Meldkamer van politie, brandweer en ambulance intensief samen. Zij bieden professionele hulp en bescherming bij mogelijke risico's en bedreigingen.
Bestuurlijk belang:	De burgemeester van Rotterdam is voorzitter van het Algemeen en Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond.
Financieel belang:	De Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond heeft meerdere financieringsbronnen, één van de bronnen zijn de gemeenten in de regio met een totale bijdrage van € 113 mln. Naast de gemeentelijke bijdrage zijn de

	zorgverzekeraars een andere bron van financiering met € 68 mln. De deelnemersbijdrage van de gemeente Rotterdam voor de basiszorg van de VRR is 55,1% van de totale deelnemersbijdragen van de regiogemeenten. Dat komt voor 2024 neer op € 57,5 mln. Door de nieuwe kosten verdeel systematiek zal het aandeel van de gemeente Rotterdam in de toekomst verder afnemen. In het kader van de bezuinigingsopdracht van het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond zal er een bezuiniging doorgevoerd worden van 3% van de gemeentelijke bijdrage. Verder heeft de gemeente Rotterdam afspraken met de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond gemaakt voor extra dienstverlening in 2024 buiten de basiszorg van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond voor een bedrag van € 1,4 mln.		
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	De VRR hanteert een weerstandsvermogen bandbreedte van 0,5-0,8, waarbij voor de benodigde weerstandscapaciteit wordt uitgegaan van de netto-risico's. Op basis van de verwachte ontwikkeling van het resultaat de komende jaren en de inschatting van de netto-risico's verwachten wij dat onze ratio binnen de afgesproken bandbreedte blijft.		
Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	Het afgelopen jaar is de VRR weer veel in actie geweest. Een aantal voorbeelden hiervan zijn de Schammenkamp en de grote brand op het Noordereiland. Om dit allemaal uit te kunnen voeren is er veel aandacht voor onze medewerkers. Een onderdeel daarvan is het toekomstbestendig maken van onze piketorganisatie. Daarnaast blijven wij de inwoners van de regio handvatten geven om hun zelfredzaamheid te vergroten. Ook op de meldkamer zijn er veel ontwikkelingen geweest. Zo is het Zorgcoördinatiecentrum een vast onderdeel geworden van de reguliere zorgverlening op de meldkamer. In het Zorgcoördinatiecentrum werken verschillende partners nauw samen om goede passende zorg in de regio te leveren. Ambulancezorg is voor alle burgers in de regio belangrijk, zowel nu als in de toekomst. De ambulancedienst zorgt met het plan spreiding en beschikbaarheid dat de ambulancezorg nu en in de toekomst goed bereikbaar is en blijft. Het afgelopen jaar is er onderzoek uitgevoerd naar strategische locaties in de regio. De VRR heeft één van de meest complexe risicoprofielen van Nederland. Met de uitvoering van de ontwikkelagenda, zorgen wij dat ons personeel goed opgeleid is en blijft. De wereld verandert snel, branden worden complexer en treden minder vaak op. Hierdoor is het van belang om meer te trainen en oefenen, zodat medewerkers voorbereid zijn als een incident zich voordoet.		
Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*
Netto resultaat:	2.361	1.002	1.200
Eigen vermogen per 31/12:	9.664	10.579	11.598
Vreemd vermogen per 31/12:	99.080	94.729	87.401
Recreatieschap Rottemeren		Ruimte en wonen	Gemeenschappelijke Regeling
			Te continueren
Verbonden partijen - Gemeenschappelijke regelingen	Taakveld	Soort	Status
Recreatieschap Rottemeren	Ruimte en wonen	Gemeenschappelijke Regeling	Te continueren
Algemene gegevens			
Vestigingsplaats:	Schiedam		
Publiek belang:	Het behartigen van het gemeenschappelijk belang van de deelnemers voor wat betreft de ontsluiting, de ontwikkeling, aanleg en het beheer in het kader van de openluchtrecreatie en waar mogelijk het toerisme en van natuur en landschap in het gebied waarvoor de regeling geldt.		
Bestuurlijk belang:	De gemeente Rotterdam heeft één zetel in het Dagelijks Bestuur en twee zetels in het Algemeen Bestuur.		
Financieel belang:	De gemeente Rotterdam draagt naar rato bij aan deze gemeenschappelijke regeling. De deelnemersbijdrage van de gemeente Rotterdam bedraagt in 2024 € 4,1 mln.		
Risico-inschatting (BBV, art. 11 eerste lid, sub b)	Recreatieschap Rottemeren kent een systeem van risicomanagement. Voor in beeld zijnde risico's zijn bestemmingsreserves gevormd. Daarnaast wordt een weerstandsvermogen berekend: de maximum omvang van de gekwantificeerde risico's bedraagt € 87k. Daarmee is de ratio van het Weerstandsvermogen >2 en uitstekend te noemen.		

Ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2024:	In mei 2021 is het Ontwikkelplan voor Landschapspark De Rotte vastgesteld. Dit Ontwikkelplan geldt voor de komende 10 jaar. In 2022 is tranche 1 van het uitvoeringsplan vastgesteld en in 2024 het uitvoeringsprogramma 2024-2027. Jaarlijks wordt budget voor uitvoeringsprojecten vastgesteld. Daarnaast wordt tot 2025 in het Lage Bergse Bos een kwaliteitsimpuls uitgevoerd, parallel aan de aanleg van de A16 die ook door dit gebied loopt.		
Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Begroting 2024*	Jaarrekening 2024*
Netto resultaat:	300	0	474
Eigen vermogen per 31/12:	12.437	10.857	12.835
Vreemd vermogen per 31/12:	9.095	3.255	4.396

De Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR) biedt overheden de mogelijkheid een deel van hun bestuurstaken te verplaatsen naar een openbaar lichaam. Dit wordt 'verlengd lokaal bestuur' genoemd. Gemeenten kunnen dan een openbaar lichaam instellen. Zo'n openbaar lichaam is een rechtspersoon en kent drie organen: een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter. Dit hoofdstuk gaat alleen in op de gemeenschappelijke regelingen die een 'verbonden partij' zijn. Daaronder vallen niet de zogeheten lichte regelingen, omdat in deze regelingen geen sprake is van een bestuurlijk onderdeel. Het zijn samenwerkingsverbanden zonder bestuursorganen.

Te continueren gemeentelijke deelname in gemeenschappelijke regelingen

De gemeente continueert in 2025 haar deelname in negen gemeenschappelijke regelingen. Dit zijn: Metropoolregio Rotterdam - Den Haag, GGD Rotterdam-Rijnmond, Grondbank RZG Zuidplas, DCMR, Jeugdhulp Rijnmond, Nieuw Reijerwaard, Openbaar Lichaam Gezamenlijke Brandweer, Openbaar Lichaam Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond en het Recreatieschap Rottemeren.

Gemeentelijke deelname in nieuw op te richten gemeenschappelijke regelingen of nieuwe gemeentelijk deelname in bestaande gemeenschappelijke regelingen

Geen.

Te beëindigen deelname in gemeenschappelijke regelingen

Geen.

Beleidskaders, beleidsmonitoren en wet- en regelgeving

- [Burgerlijk Wetboek Boek 2 \(rechtspersonen\)](#)
- [Besluit begroting en verantwoording \(BBV\)](#)
- [Code Corporate Governance](#)
- [Beleidskader Verbonden Partijen en governance samenwerkingrelaties](#)
- [Beheerverslag Deelnemingen 2023](#)

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Beleid

De gemeente Rotterdam wil voorkomen dat elke niet begrote, financiële tegenvaller direct dwingt tot bezuinigen, zonder dat hiertoe een onnodig hoge, financiële buffer wordt aangehouden. Hiertoe wordt periodiek geïnventariseerd welke majeure financiële risico's (groter dan € 1,0 mln) de gemeente loopt, waarvoor geen beheersmaatregelen of voorzieningen zijn getroffen en geen verzekering is afgesloten. Op basis hiervan wordt door middel van risico-simulatie de benodigde weerstandscapaciteit bepaald en afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. Het beleid is erop gericht om de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (i.c. het weerstandsvermogen) ten minste 1,00 te laten zijn.

Risico's

In de Begroting 2025 en Tweede Herziening 2024 zijn de voornaamste financiële risico's gepresenteerd die voor het jaar 2024 werden voorzien. Daarbij is een onderscheid gemaakt tussen kwantificeerbare en niet-quantificeerbare risico's. Op grond hiervan is met behulp van een risico-simulatiemodel de benodigde weerstandscapaciteit bepaald op € 88 mln.

De grootste risico's hebben betrekking op grondexploitatie, de inkomensregeling BUIG, het gemeentefonds, compenserende maatregelen en planschades en portefeuille Zorg. Deze risico's zijn als volgt omschreven:

Kwantificeerbare risico's	Kans op risico	Ingeschat minimumbedrag (x € 1.000,-)	Ingeschat maximumbedrag x € 1.000,-)
Grondexploitatie	buiten model	35.000	35.000

Op basis van de actuele inzichten uit de Markt-, Grond- en Vastgoedrapportage Rotterdam is door middel van een risicoanalyse het financiële effect bepaald van de risico's die volgen uit de marktanalyse van wonen en werklocaties, en van de algemene prijsontwikkelingen. Hiervoor zijn de omgevingsrisico's vertaald in verschillende scenario's. De benodigde weerstandscapaciteit voor de grondexploitatieportefeuille wordt berekend als het verschil tussen het huidige ingerekende scenario (base-case) en een realistisch worst-case scenario. Door de huidige volatiele markt ligt het worst-case scenario op dit moment beduidend dichterbij het base-case scenario dan voorgaande jaren, wat leidt tot een relatief lage benodigde weerstandscapaciteit.

Inkomensregeling (BUIG)	10%	0	55.000

Het BUIG-saldo is het verschil tussen de inkomsten die Rotterdam van het Rijk ontvangt voor het verstrekken van bijstandsuitkeringen (het BUIG-budget) en de verstrekte bijstandsuitkeringen aan Rotterdammers. Het verwachte BUIG-saldo voor het lopende en volgende begrotingsjaar worden in de exploitatiebegroting verwerkt. Het risico is dat het geraamde BUIG-saldo negatiever uitpakt. Specifieke risico's zijn:• Als het Rotterdamse bijstandsvolume een ongunstigere ontwikkeling van het aantal uitkeringen kent dan het landelijke bijstandsvolume zal dit leiden tot een financieel tekort. • In de huidige begroting is voor het BUIG-budget uitgegaan van het nader voorlopig budget 2024 (gepubliceerd eind april 2023). Mede op basis hiervan zijn inschattingen gemaakt voor het BUIG-budget 2024 en 2025. Eind september 2024 wordt het definitief budget 2024 en het voorlopig budget 2025 gepubliceerd. Een risico is dat het BUIG-budget lager is dan waar in de begroting van is uitgegaan. • In de Voorjaarsnota 2024 is voor het jaar 2024 uitgegaan van een risico van 25%. Gezien het huidige verloop van het bijstandsvolume (t.o.v. het landelijke gemiddelde) wordt een kans op een groter BUIG-tekort dan waar in de begroting van is uitgegaan verlaagd naar 10%. Voor de overige jaren is het risico gelijk gebleven. • In 2025 is het verwachte tekort verwerkt in de begroting, maar is het risico hoger dan in 2024 vanwege de grotere onzekerheid over de ontwikkeling van het (Rotterdamse en landelijke) bijstandsvolume en het BUIG-budget in 2025. • In de huidige begrotingssystematiek wordt ervan uitgegaan dat in het jaar 2026 en verder de uitkeringslasten gelijk zijn aan het BUIG-budget (het BUIG-saldo is dus nul). Gezien de tekorten in 2024 en 2025 is er een hogere kans op tekorten in 2026 en verder. Voor 2027 en 2028 daalt het risico t.o.v. 2026 waarbij wordt verondersteld dat door het treffen van gerichte maatregelen (bv door het maken van afspraken met SZW m.b.t. het BUIG-budget of inzet van specifiek beleid) de kans op een BUIG-tekort gaat afnemen. Voor het bepalen van het maximale tekort op de BUIG wordt uitgegaan van 10% van de BUIG lasten (circa € 550 mln). Voor een eventueel extra tekort kan namelijk een beroep worden gedaan op de vangnetregeling (voor zover dat extra tekort door de accountant als rechtmatig is beoordeeld en niet wordt gecompenseerd door meevallers uit de voorgaande twee jaren).

Gemeentefonds (ontwikkeling verdeelmaatstaven)	50%	0	15.000

Kwantificeerbare risico's	Kans op risico	Ingeschat minimumbedrag (x € 1.000,-)	Ingeschat maximumbedrag x € 1.000,-)

Risico dat de bestaande verdelingsmaatstaven zich anders ontwikkelen dan geraamd.

Compenserende maatregelen en planschades	25%	0	12.884

Bij projecten loopt de gemeente het risico op planschades en het nemen van compenserende maatregelen. Vooralsnog doet het risico zich bij een beperkt aantal projecten voor. Hierdoor ontstaan mogelijk kosten voor de gemeente om de voorgenomen projecten binnen de kaders in uitvoering te kunnen brengen. De mate waarin is niet duidelijk. Om vertrouwelijkheid van informatie te waarborgen is ervoor gekozen om de afzonderlijke projectrisico's gezamenlijk te presenteren.

Aanvullend risico portefeuille Zorg	50%	0	25.000

Als gevolg van externe en interne ontwikkelingen is er een kans dat de begroting opwaarts moet worden bijgesteld. Er is echter sprake van verschillende onzekerheden, waardoor er geen robuuste inschatting kan worden gemaakt voor een begrotingsbijstelling. Daarom wordt dit als risico meegenomen in de financiële restrisico's. Dit risico is voor € 25,0 mln opgenomen in 2024 met een kans van optreden van 50%.

De volgende risico's hebben zich in 2024 daadwerkelijk voortgedaan:

- Aanvullend risico portefeuille Zorg: De inschatting is dat de Bestuursopdracht Zorg (BOZ)-maatregelen in 2024 minder hebben opgeleverd dan opgenomen in de begroting. We schatten in dat de maatregelen € 27,5 mln hebben opgeleverd in plaats van de benodigde € 33,0 mln en dus een nadelig effect van ca. € 5,4 mln.

Actualisatie op de grootste risico's:

- Grondexploitatie: Zoals toegezegd ((24bb009248) zal het financiële restrisico dat de gemeente loopt met betrekking tot haar (twee) deelnemingen in grondbanken apart inzichtelijk worden gemaakt, waar deze tot op heden werd geschaard onder het restrisico met betrekking tot de grondexploitaties. De komende tijd zal de methodiek voor de berekening van het restrisico met betrekking tot de grondexploitatie nader onder de loep worden genomen. De uitsplitsing van het risico grondexploitatie zoals opgenomen in de benodigde weerstandscapaciteit in de Begroting (€ 35 mln) geeft een risico van € 28 mln op de grondexploitaties en € 7 mln op de deelneming in grondbanken. Kijkend naar de laatste cijfers, zoals toegelicht in de paragraaf [Grondbeleid](#), is de splitsing € 40,4 mln voor het risico grondexploitaties en € 7 mln voor het risico grondbanken.
- Inkomensregeling (BUIG): het verwachte tekort is verwerkt in de begroting, maar het risico wordt lichtjes hoger in 2025 vanwege de grotere onzekerheid over de ontwikkeling van het bijstandsvolume en het BUIG-budget in 2025.
- Gemeentefonds (ontwikkeling verdeelmaatstaven) & Compenserende maatregelen en planschades: op deze risico's is geen wijziging voorzien.
- Aanvullend risico portefeuille Zorg: zoals hierboven vermeld, heeft dit risico zich voortgedaan in 2024. De maatregelen hebben in 2024 minder opgeleverd dan was opgenomen in de financiële reeks (€ 5,4 mln).

Beschikbare weerstandscapaciteit

Voor de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit wordt gerekend met de volgende bestanddelen:

- de algemene reserve;
- de bestemmingsreserves die zijn gevormd om een specifiek financieel risico af te dekken (kortweg aangeduid als: de risicoreserves);
- de wettelijk verplichte stelpost voor onvoorziene lasten (kortweg aangeduid als: stelpost onvoorzien).

Dit sluit aan bij het primaire doel van het weerstandsvermogen: het opvangen van plotselinge, niet begrote financiële tegenvallers, zonder dat er direct moet worden bezuinigd. Stille reserves lenen zich in de praktijk niet of nauwelijks voor het opvangen van plotselinge financiële tegenvallers, omdat ze niet per direct gerealiseerd kunnen worden. En het aanwenden van bestemmingsreserves, die voor een specifiek doel worden aangehouden, moet de facto worden opgevat als een bezuiniging.

Beschikbare weerstandscapaciteit (bedragen x € 1 mln, balansstanden ultimo jaar)	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Kredietrisicoreserve	19	20	20	20
Bestemmingsreserve BUIG	19	31	26	29
Bestemmingsreserve Decentralisatie AWBZ	1	0	0	0

Bestemmingsreserve Tweedelijns Wmo en Jeugdhulp	58	22	0	0
Risicoreserves	98	72	45	49
Algemene reserve	176	42	107	95
Stelpost onvoorzien	1	0	1	1
Beschikbare weerstandscapaciteit*	274	114	153	145

* Er kan sprake zijn van een afrondingsverschil

Weerstandsvermogen

Conform coalitieakkoord wordt gestuurd op een weerstandsvermogen van minimaal 1,0, passend bij de financiële risico's die de gemeente loopt. Met andere woorden: de beschikbare weerstandscapaciteit zou tenminste gelijk moeten zijn aan de benodigde weerstandscapaciteit.

De daling in de benodigde weerstandscapaciteit is toe te wijden aan het besluit om met ingang van 2024 geen weerstandscapaciteit meer aan te houden voor de risico's die zich niet laten kwantificeren. Daarnaast komt de daling door de nieuwe inschatting van de kans op het voordoen van het risico rondom de BUIG (van 25% naar 10%).

Weerstandsvermogen (bedragen x € 1 mln, balansstanden ultimo jaar)	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Beschikbare weerstandscapaciteit	274	114	153	145
Benodigde weerstandscapaciteit	182	182	88	88
Weerstandsvermogen	1,51	0,63	1,74	1,65

Norm gemeente Rotterdam Coalitieakkoord 2022-2026: minimaal 1,0

Wettelijk voorgeschreven kengetallen

Onderstaand worden uitsluitend de financiële kengetallen weergegeven die op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording moeten worden vermeld in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Het complete overzicht van alle door de gemeente Rotterdam gehanteerde financiële kengetallen, inclusief toelichting, is terug te vinden in het onderdeel [Financiële Kengetallen](#).

Verplichte financiële kengetallen BBV	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Netto Schuldquote	11,7%	22,4%	31,7%	29,1%
Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	9,6%	20,1%	29,9%	27,2%
Solvabiliteitsratio	64%	57,8%	51,5%	53,6%
Structurele exploitatiesaldo	1,7%	-0,4%	-2,5%	-1,8%
Grondexploitatie	-3,0%	-3,0%	-3,6%	-1,7%
Belastingcapaciteit	101%	101%	108%	109%

Jaarstukken 2024

Grondslagen

Paginanummer in website: 208

Jaarrekening

Grondslagen

Als basis voor het opstellen van de begroting en de jaarstukken zijn diverse algemene grondslagen van toepassing, waaronder verschillende bepalingen vanuit de Gemeentewet, het Besluit begroting en verantwoording (BBV), de begrotingscirculaire vanuit de provincie Zuid-Holland, de Verordening financiën Rotterdam en de Regeling financiën Rotterdam. Daarnaast zijn er verschillende specifieke kaders en uitgangspunten. Deze uitgangspunten zijn terug te vinden in de paragrafen. In dit onderdeel worden enkele algemene principes toegelicht die voor alle programma's gelden.

Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Aanpassingen in hiërarchieën

De indeling van de programma's en de onderliggende rapportagestructuur van de jaarstukken 2024 zijn ongewijzigd ten opzichte van die van de begroting 2024.

Waarderingsgrondslagen

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

De bijdragen aan activa in eigendom van derden worden verantwoord onder de immateriële vaste activa. Bijdragen aan activa in eigendom van derden kunnen worden geactiveerd als zij voldoen aan de bepalingen van artikel 61 BBV. Waardering gebeurt tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De afschrijvingsduur is maximaal de afschrijvingstermijn (gebruiksduur) van het betreffende actief bij de derde.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden niet geactiveerd, met uitzondering van kosten voor toekomstige grondexploitaties.

De kosten voor toekomstige grondexploitaties worden gedurende 5 jaar geactiveerd. Als na het 5e jaar nog geen overgang naar een actieve grondexploitatie heeft plaatsgevonden worden de geactiveerde kosten uit het eerste jaar afgeschreven. Voor de voorbereidingskosten voor grondexploitaties geldt dat de plannen tot ontwikkeling van de grond hiervoor bestuurlijke instemming moeten hebben.

Materiële vaste activa met economisch nut

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Gronden waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen registratiewaarde gewaardeerd.

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

De overige investeringen met economisch nut zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Ontvangen specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Bij duurzame waardevermindering van een bestaand actief wordt de boekwaarde gecorrigeerd via een te treffen voorziening indien waardeherstel nog kan optreden.

Investerings met een meerjarig economisch nut worden slechts geactiveerd als het bruto investeringsbedrag € 0,1 miljoen of meer bedraagt, ongeacht de levensduur van het actief.

Materiële vaste activa in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

De investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut (bruggen, tunnels, wegen, viaducten, sluizen, monumenten, kunst, kademuren en glooiingen) zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs – of vervaardigingsprijs. Deze investeringen worden geactiveerd als het bruto investeringsbedrag € 0,1 miljoen of meer bedraagt, ongeacht de levensduur van het actief. Investerings in gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.

Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. De vervaardigingsprijs omvat ook een deel van de toerekenbare indirecte vervaardigingskosten en de rentekosten over het vervaardigingstijdvak die aan de geactiveerde investering toegerekend kunnen worden.

Overhead

De aan investeringen verbonden overheadkosten worden als onderdeel van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs opgenomen in de waardering van vaste activa en van bouwgronden in exploitatie.

Afschrijvingen

Slijtende investeringen worden afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. De afschrijving gebeurt op lineaire basis, met uitzondering van voor verhuur bestemde bedrijfsgebouwen.

De bedrijfsgebouwen die zijn bestemd voor de verhuur worden niet lineair maar annuïtair afgeschreven naar gelang de verwachte gebruiksduur met een maximum van 40 jaar. Hiervoor is gekozen vanaf 2010, zodat de huuropbrengsten gelijklopen met de kapitaallasten (afschrijving en rente). Op vastgoedobjecten en materiële vaste activa, die als onderdeel van gebiedsontwikkeling zijn vervaardigd kan (in het geval ze zijn samengesteld uit meerdere componenten) één gezamenlijk afschrijvingstermijn worden gehanteerd. Deze afschrijvingstermijn is niet langer dan de afschrijvingstermijn van de component met de langste afschrijvingstermijn.

Gehanteerde afschrijvingstermijnen in hoofdlijnen (in jaren)	
Gebouwen	10 - 40
Infrastructuur	10 - 50
Installaties	5 - 20
Voer- en vaartuigen	5 - 30
Hulpmateriaal	5 - 15
Buitenruimte	5 - 30

Een nadere specificatie van de afschrijvingstermijnen staat in de afschrijvingstabel in de Verordening financiën Rotterdam 2021.

De afschrijving start in het jaar volgend op het jaar van ingebruikname. Voor de 'Vervoermiddelen' (leaseauto's) geldt dat afschrijving direct bij ingebruikname plaatsvindt. Dit houdt verband met het feit dat in de leasetermijnen (opbrengst) ook het afschrijvingsdeel is gedekt. Door deze systematiek zijn de afschrijvingskosten gelijk aan de dekking die in de leasetermijnen zit.

Voor software geldt een afschrijvingstermijn van vijf jaar. De concernbrede bedrijfsvoeringssystemen hebben echter een langere afschrijvingstermijn van tien jaar, omdat zij door hun complexiteit niet binnen een termijn van vijf jaar buiten gebruik zullen worden gesteld.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, als deze naar verwachting duurzaam is. Als waardeherstel nog mogelijk is, wordt de waarde gecorrigeerd via een voorziening. Bij de waardering van de commerciële vastgoedportefeuille is het uitgangspunt dat de koper de grond in eigendom verkrijgt en daarom geen erfpacht van toepassing is.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Waar van toepassing is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van nv's en bv's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen structureel daalt tot onder de verkrijgingsprijs vindt afwaardering plaats.

Vlottende activa

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs of lagere marktwaarde.

Bouwgronden in exploitatie

De 'Bouwgronden in exploitatie' zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs of tegen de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Voor bouwgronden in exploitatie met een looptijd langer dan 10 jaar zijn risico-beperkende maatregelen toegepast (op project- of portefeuilleniveau). Deze risico-beperkende maatregelen zijn:

- Per grondexploitatie is een actuele en goed onderbouwde raming van de uitgaven en inkomsten beschikbaar
- Investerings worden zoveel mogelijk afgestemd op het genereren van inkomsten ten einde het financieringsrisico te beperken
- Een realistisch, op de marktvraag afgestemd uitgifteprogramma (zowel qua planning als typologie); Door middel van de portefeuillesturing wordt tweemaal per jaar het in de portefeuille opgenomen uitgifteprogramma afgezet tegen de voorziene marktvraag (aantallen, fasering en typologie)
- Een adequate beheersing van de grondexploitatieportefeuille (zoals monitoring van marktontwikkelingen en periodieke confrontatie van opgenomen programma versus marktvraag op gebiedsniveau, dit mede op basis van provinciale kaders omtrent de programmering)
- De parameter 'opbrengstenstijging', waarmee de geraamde grondopbrengsten in de NCW-berekening geïndexeerd wordt, wordt na het 10e jaar verlaagd naar 0,0%. Met deze maatregel wordt voorzichtigheid in de financiële uitkomsten van de grondexploitatie betracht

De richtlijnen voor het nemen van winsten en verliezen uit de grondexploitaties zijn opgenomen in de grondslagen voor resultaatbepaling. Genomen resultaten zijn in de waardering verdisconteerd. In het geval een voorziening voor een verwacht verlies leidt tot een negatieve stand van een grondexploitatie, wordt de voorziening voor de hoogte van dit negatieve bedrag credit op de balans gepresenteerd.

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de boekwaarde van vorderingen verrekend.

Liquide middelen

De liquide middelen worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene, bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten. Van bestemmingsreserves die niet met juridisch onontkoombare verplichtingen zijn belast, valt het (restant)saldo van een bestemmingsreserve zonder voorafgaand raadsbesluit ten gunste van het 'resultaat na bestemming' vrij als:

- a. het doel waarvoor de bestemmingsreserve is gevormd vervalst; of
- b. gedurende drie jaren niets aan de bestemmingsreserve is onttrokken of toegevoegd.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen of verwachte verliezen of risico's waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten op de balansdatum. Onder voorzieningen worden ook opgenomen de van derden verkregen middelen die specifiek moeten worden besteed. Uitzondering hierop vormen de van Europese en Nederlandse overheidslichamen verkregen middelen. Deze worden gepresenteerd bij de 'Overlopende passiva overheidsmiddelen'.

De voorzieningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De voorziening bouwgronden in exploitatie is echter tegen contante waarde gewaardeerd. Ook de pensioenverplichting voor wethouders is echter tegen de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. Vooruit ontvangen afkoopsommen erfpacht vallen naar voortgang van de afkoopperiode vrij ten gunste van het resultaat. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Buiten balansstelling

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balansstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Renteswaps

De gemeente is in het verleden derivaten aangegaan om renterisico's af te dekken in overeenstemming met Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo). Het betreft alleen volledig effectieve hedges en op grond daarvan worden de derivaten verantwoord onder de niet uit de balans blijvende verplichtingen. De marktwaarde van de derivaten wordt bepaald als de contante waarde van alle vaste en verwachte variabele cashflows. Bij de berekening van de marktwaarde wordt gebruik gemaakt van de relevante Interest Rate Swap curve.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Personeelslasten

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Algemene uitkering

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen overeenkomstig de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling.

Dividend

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Erfpacht

De vooruit ontvangen afkoopsommen bij tijdelijk in erfpacht uitgegeven gronden vallen vrij ten gunste van het resultaat naar gelang de looptijd van het erfpachtcontract.

Resultaatsneming grondexploitatie

Winstneming op bouwgronden in exploitatie

Voor het bepalen van de tussentijdse winstnemingen hanteert de gemeente de Percentage of Completion methode, rekening houdend met onzekerheden in de projecten. De winstneming wordt hierbij bepaald op basis van de voortgang van de realisatie van de grondexploitatiebegroting. In individuele gevallen kan op basis van planspecifieke omstandigheden beargumenteerd worden afgeweken.

Als winstnemingsformule geldt: het percentage voortgang in de opbrengsten, vermenigvuldigd met het percentage in de voortgang in de kosten, vermenigvuldigd met de verwachte winst (gecorrigeerd voor onzekerheden).

Verliesneming op bouwgronden in exploitatie

Bij actieve grondexploitaties met een verwacht negatief resultaat wordt een voorziening getroffen ter hoogte van dit negatieve verwachte resultaat. De voorziening is afzonderlijk zichtbaar onder de balanspost Voorraden/onderhanden werk. In het geval de voorziening groter is dan de boekwaarde van de betreffende bouwgrond in exploitatie, is het restant van de voorziening aan de passiefzijde van de balans onder de voorzieningen gepresenteerd. Het voorzienbare verlies wordt bij afsluiten van het complex als gerealiseerd resultaat in de grondexploitatie verwerkt.

Parameters grondexploitaties

In de grondexploitaties wordt gerekend met langjarige gemiddelde parameters voor kosten- en opbrengstenstijging en renteontwikkelingen. Uitzonderingen op deze algemene lijn zijn de parameters in de grondexploitaties Nesselande en Feyenoord City. Dit wordt in de paragraaf Grondbeleid toegelicht.

Langjarige parameters grondexploitaties	2024	2025 e.v.
Rente	1,28%	2,5%
Opbrengstenstijging	-3,0%	2025-2026: 2,0%, 2027-2034 1%, 2035 e.v. 0%
Kostenstijging	4,0%	2025: 3,5%, 2026: 3,0%, 2027 e.v.: 2,0%
Disconteringsvoet	2,0%	2,0%

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft de berekeningswijze voor het rentepercentage voor.

Voor 2024 is het te hanteren percentage de gewogen gemiddelde rente over de gemeentelijke leningenportefeuille, berekend naar de verhouding van het vreemd vermogen ten opzichte van het totale vermogen. Het gerealiseerde percentage over 2024 is 1,28%

Vanaf 2025 dient de omslagrente te worden gehanteerd. Voor de toekomstige jaren is deze omslagrente 2,5%.

De te hanteren discontovoet is, in overeenstemming met de voorschriften van de commissie BBV, gelijk aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone. Deze bedraagt 2,0%.

Gebruik van schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening doet het college van burgemeester en wethouders schattingen en veronderstellingen die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. Dit gebeurt in overeenstemming met algemeen geldende grondslagen.

Overige grondslagen

Eigen bijdragen van het Centraal administratiekantoor (CAK)

Het CAK is verantwoordelijk voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo die het CAK int voor de gemeente. Op grond van de kadernota Rechtmatigheid melden wij: "Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over de omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht."

Rechtmatigheidsverantwoording

Op 14 maart 2024 heeft de gemeenteraad het normenkader en de kadernota accountantscontrole en rechtmatigheid 2023 vastgesteld. Het normenkader en de kadernota accountantscontrole 2023 bevatten bepalingen voor de rechtmatigheidsverantwoording van het college van B&W. Het normenkader bevat de van toepassing zijnde interne en externe regelgeving. De kadernota accountantscontrole en rechtmatigheidsverantwoording bevat bepalingen over de toe te passen verantwoordingsgrens en rapportagegrens voor de rechtmatigheidsverantwoording alsmede specifieke bepalingen inzake begrotingsrechtmatigheid en verstrekte subsidies.

Met de raad zijn er in het normenkader afspraken gemaakt welke begrotingsonrechtmatigheden geaccepteerd zijn. Dat betekent dat deze afwijkingen nog steeds onrechtmatig zijn maar door de raad worden geaccepteerd. Geaccepteerde afwijkingen worden niet toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering. De niet geaccepteerde begrotingsafwijkingen, boven de rapportagegrens moeten wel worden toegelicht.

In de volgende gevallen zijn begrotingsafwijkingen niet geaccepteerd:

A. Er is in de volgende twee situaties sprake van een onacceptabele overschrijding van lasten en investeringskredieten:

- Er is gehandeld buiten het door de gemeenteraad vastgestelde beleid;
- Er is sprake van een overschrijding op programmaniveau van
 - de lasten, zonder direct compenserende baten, of
 - cumulatief gevoteerde investeringskredieten

die niet tijdig aan de raad zijn voorgelegd danwel gemeld bij risico's.

Begrotingswijzigingen als gevolg van verwachte overschrijdingen van lasten en cumulatief gevoteerde investeringskredieten op programmaniveau worden als tijdig beschouwd indien deze voor het laatst bij de eindejaarsbrief ter besluitvorming aan de gemeenteraad worden aangeboden;

B. Voor afwijkingen op het niveau van het programma zijnde overschrijding van lasten, overschrijding van het cumulatief gevoteerd krediet, overschrijding van baten en overschrijding van baten geldt dat deze onrechtmatig zijn, wanneer deze niet tijdig aan de gemeenteraad zijn gemeld. Deze afwijkingen worden als tijdig beschouwd indien deze voor het laatst op het moment van de tweede herziening aan de gemeenteraad worden gemeld.

Afrondingen

- Alle bedragen in de tabellen zijn in euro's (€) en afgerond op 1.000-tallen, behalve als het anders is aangegeven.
- Omdat bedragen in de financiële tabellen zijn afgerond, kan het voorkomen dat de totaalstelling afwijkt van de optelling van de afzonderlijke afgeronde bedragen. De totaalstellingen van de financiële tabellen sluiten aan bij de totaalstellingen van de oorspronkelijke, niet afgeronde tabellen. Waar het de onderdelen balans en staat van baten en lasten betreft, geldt dit ook voor alle subtotaal.
- In de teksten worden bedragen afgerond in miljoenen: bijvoorbeeld € 2,1 mln. Duizendtallen worden languit geschreven: bijvoorbeeld € 125.000.

Onderzoek naar mogelijke fraude en corruptie

Aanleiding voor extern onderzoek

Eind 2023 verschenen berichten in de media over vermeende fraude door een gemeenteambtenaar van het cluster Stadsontwikkeling. Desbetreffende ambtenaar zou volgens de berichtgeving als projectmanager nauw betrokken zijn geweest bij de inschakeling van aannemers en installatiebedrijven in opdracht van de gemeente Rotterdam bij een aantal projecten waaronder de renovaties van het Wereldmuseum, de Doelen en Boijmans Van Beuningen. Met een van deze bedrijven – een installatiebedrijf – zou betrokkene privé (buiten de gemeente om) nauwe banden onderhouden. Betrokkene zou met zijn bedrijf gelieerd zijn aan een aantal bedrijven waarin het installatiebedrijf een financieel belang zou hebben. De gemeente Rotterdam heeft naar aanleiding van de signalen in de media besloten een extern onderzoek te laten uitvoeren door een onafhankelijk bureau gespecialiseerd in forensisch onderzoek. Ook het Openbaar Ministerie (OM) is een onderzoek gestart.

Onderzoeksopdracht

Het college heeft de raad op 17 januari 2024 (Opdrachtverstrekking forensisch onderzoek, kenmerk 24bb000226) op de hoogte gebracht van het onderzoek en de onderzoeksvragen van het externe onderzoek door het onafhankelijke bureau. Het onderzoek is opgesplitst in een persoonsgericht onderzoek en een breder onderzoek. Het persoonsgerichte onderzoek richt zich op mogelijke integriteitsschendingen door betrokkene in relatie tot leveranciers, teneinde passende juridische en organisatorische maatregelen te kunnen nemen. In het brede onderzoek wordt onderzocht of het ambtelijk apparaat onder leiding van het college adequaat gehandeld heeft naar aanleiding van de binnengekomen signalen. Dit brede onderzoek betreft zowel het handelen binnen de clusters (deel A) als binnen de integriteitsketen (deel B).

Status van het onderzoek

De gemeenteraad is op 4 februari 2025 via een raadsinformatiebrief (kenmerk 25bb000792) over de uitkomsten van het brede onderzoek en de voorlopige uitkomsten van het persoonsgerichte onderzoek geïnformeerd. In deze raadsinformatiebrief heeft het college van B&W haar reflectie op de bevindingen opgenomen. Vooralsnog is niet aangetoond dat de gemeente financieel is benadeeld in de onderzochte projecten. In het onderzoek is wel geconstateerd dat er bij binnengekomen signalen handelingsverlegenheid te zien is van management en medewerkers over hoe om te gaan met meldingen rondom integriteit of vermoeden van misstanden en zijn er aandachtspunten ten aanzien van de interne beheersing geconstateerd. Ook is geconstateerd dat er bij betrokken ambtenaar sprake was van belangenverstrengeling. Daarnaast is van belang dat het onderzoek dat wordt uitgevoerd door het OM nog niet is afgerond (zie bericht van het OM 18/2/25). Na afronding van dit onderzoek zal het college bepalen of vervolgonderzoek nodig is en of eventuele (civielrechtelijke) vervolgacties opportuun zijn.

Het externe persoonsgerichte onderzoek en het onderzoek van het OM zijn nog niet afgerond. Om deze reden is in kaart gebracht wat de omvang is van de bestedingen van de gemeente in 2024 bij de bedrijven die als object van onderzoek betrokken zijn. Dit leidt tot een onzekerheid van € 15,6 miljoen. Voor de genoemde bedragen zijn door desbetreffende bedrijven wel prestaties geleverd.

Lopende acties

Het bredere onderzoek, deel A en B, kan niet los gezien worden van eerder verschenen onderzoeken van Strated Consulting ("Onderzoek naar de kwaliteit van de Rotterdamse ambtelijke integriteitsketen" uit 2021) en de Rekenkamer Rotterdam ("Ambtelijke integriteit, onderzoek naar detecteren, oppakken en onderzoeken, afhandelen en leren" uit 2023). Vooruitlopend op de uitkomsten van het lopende externe onderzoek was de gemeente Rotterdam al gestart met het opvolging geven aan de aanbevelingen uit deze twee eerder verschenen onderzoeken. De aanbevelingen uit het onderzoek door Strated Consulting zijn omgezet in actiepunten die geland zijn in het eerste actieplan integriteit. De actiepunten uit dit actieplan zijn grotendeels afgerond. De actiepunten die nog niet zijn afgerond, zijn, samen met de acties uit de aanbevelingen van het rekenkameronderzoek, opgenomen in het tweede actieplan integriteit. De acties zijn gericht op regelgeving (is alles op orde met wet- en regelgeving), bewustwording (trainingen en communicatie), coördinatie en toetsing (toezien op de juiste toepassing van integriteitsregelgeving) en het structureel en blijvend reflecteren op de werkwijze rond integriteit. Deze acties zijn nog onderhanden.

Daarnaast is er na afronding van het externe onderzoek een notitie (opvolgplan) opgesteld met aanvullende acties ter verbetering van de interne beheersing. Hierin staan de aandachtspunten en daaraan gekoppeld reeds lopende acties en de acties waar het concern nog mee gaat starten,

opgenomen. Te denken valt daarbij aan aandachtspunten en acties ten aanzien van prestatieverklaringen, JEO-procedures, nevenwerkzaamheden, aanbesteden en integriteit. Aan de acties zijn verantwoordelijken gekoppeld. Deze notitie is ter vaststelling aan de Concerndirectie voorgelegd. Tevens heeft de Concerndirectie een (gedelegeerd) ambtelijk opdrachtgever benoemd die zich bezig gaat houden met het sturen op en monitoren van de acties en hier tweemaandelijks over aan de Concerndirectie rapporteert.

Ten slotte zijn er nog aanvullende meldingen binnen gekomen naar aanleiding van of gerelateerd aan het onderzoek. Deze meldingen zijn nog in onderzoek. De impact hiervan is nog onbekend.

Jaarstukken 2024

Balans

Financiën

Balans

De vaste activa bestaan uit de immateriële, de materiële en de financiële vaste activa. De vlottende activa bestaan uit voorraden, debiteuren (uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar), liquide middelen en overlopende activa. De vaste passiva bestaan uit eigen vermogen, voorzieningen en vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer. De vlottende passiva bestaan uit crediteuren (netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar) en overlopende passiva. In onderstaande tabel worden in de kolom 31-12-2023 de cijfers voor resultaatbestemming getoond en in de kolom 1-1-2024 de cijfers na resultaatbestemming.

VASTE ACTIVA	31-12-2023	1-1-2024	31-12-2024
<i>Immateriële vaste activa</i>			
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	34.102	34.102	32.137
Onderzoek en ontwikkeling	10.065	10.065	9.137
Subtotaal Immateriële vaste activa	44.166	44.166	41.274
<i>Materiële vaste activa</i>			
Investerings met een economisch nut	2.147.105	2.147.105	2.270.089
Investerings met een economisch nut met heffing	245.945	245.945	274.009
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	825.257	825.257	936.758
Subtotaal Materiële vaste activa	3.218.307	3.218.307	3.480.856
<i>Financiële vaste activa</i>			
Kapitaalverstrekkingen	463.278	463.278	486.074
Leningen	52.643	52.643	39.240
Overige langlopende leningen	45.370	45.370	50.159
Subtotaal Financiële vaste activa	561.291	561.291	575.473
TOTAAL VASTE ACTIVA	3.823.765	3.823.765	4.097.603
VLOTTENDE ACTIVA	31-12-2023	1-1-2024	31-12-2024
Voorraden	-38.996	-38.996	19.811
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	422.012	422.012	404.584
Liquide middelen	52.345	52.345	17.206
Overlopende activa	329.151	329.151	345.666
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	764.511	764.511	787.267
TOTAAL ACTIVA	4.588.276	4.588.276	4.884.870
VASTE PASSIVA	31-12-2023	1-1-2024	31-12-2024

Eigen Vermogen			
Algemene reserve	83.677	20.819	95.213
Bestemmingsreserves	2.609.717	2.631.296	2.458.630
Gerealiseerde resultaat	-41.280	0	64.245
Subtotaal Eigen Vermogen	2.652.115	2.652.115	2.618.089
Voorzieningen	146.202	146.202	130.410
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	667.744	667.744	941.837
Subtotaal Voorzieningen en Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	813.946	813.946	1.072.247
TOTAAL VASTE PASSIVA	3.466.061	3.466.061	3.690.335
VLOTTENDE PASSIVA	31-12-2023	1-1-2024	31-12-2024
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	287.644	287.644	292.146
Overlopende passiva	834.571	834.571	902.389
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	1.122.215	1.122.215	1.194.535
TOTAAL PASSIVA	4.588.276	4.588.276	4.884.870

Buiten balansstelling

Rechten	31-12-2023	01-01-2024	31-12-2024
<u>Niet uit de balans blijkende rechten</u>			
Huurrechten	0	495.219	504.141
BTW-compensatie gratis openbaar vervoer	419	419	0
Totaal	419	495.638	504.141

Verplichtingen	31-12-2023	01-01-2024	31-12-2024
<u>Niet uit de balans blijkende verplichtingen</u>			
1. Borgstellingen waarborgfondsen met achtervang gemeente Rotterdam	9.010.380	9.010.380	9.051.463
2. Garanties volkshuisvesting particulieren	23.866	23.866	20.407
3. Garanties ten behoeve van rechtspersonen	4.366	4.366	2.923
Totaal achtervang, garanties en borgstellingen	9.038.612	9.038.612	9.074.793

Jaarstukken 2024

Immateriële vaste activa

Paginanummer in website: 210

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa zijn niet-tastbare activa die over een langere periode van economische waarde zijn.

Immateriële vaste activa	31-12-2023	Correctie/ overboeking	Vermeerdering	Afschrijving	31-12-2024
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	34.102	0	0	1.965	32.137
Onderzoek en ontwikkeling	10.065	-3.978	3.050	0	9.137
Totaal	44.166	-3.978	3.050	1.965	41.274

Toelichting verloopstaat Immateriële vaste activa

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

De bijdragen aan activa in eigendom van derden heeft betrekking op de boekwaarden van het Zwembad en Kunstenpand Hart van Zuid, Calandkanaal en bijdrage Turnhal Topsportcentrum Rotterdam.

Onderzoek en ontwikkeling

Onder onderzoek en ontwikkeling zijn de voorbereidingskosten voor (toekomstige) grondexploitaties opgenomen.

Correctie/overboeking

Het bedrag van correctie/overboeking -€ 4 mln heeft betrekking op de volgende overboekingen naar Voorraad (Bouwgronden in exploitatie):

- Schiekadeblok -€ 3,8 mln
- Zeehond -€ 188.000
- Merwehaven -€ 38.000

Vermeerdering

Het bedrag van de vermeerdering € 3,1 mln betreft voorbereidingskosten voor (toekomstige) grondexploitaties, waaronder:

- Schiehaven noord € 479.000
- Pompenburg € 438.000
- Schoterboshof € 431.000
- Romeynshof € 430.000
- Overig € 1,3 mln

Afschrijving

Het bedrag van € 2 mln heeft betrekking op reguliere afschrijvingen op de bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Jaarstukken 2024

Materiële vaste activa

Paginanummer in website: 211

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn de geactiveerde materiële tastbare bezittingen die de gemeente langdurig inzet voor de realisatie van beleidsdoelen en bedrijfsvoering. In onderstaande tabel wordt het verloop weergegeven per subcategorie en de totalen per hoofdcategorie. Onder de tabel is per subcategorie toegelicht waar de posten betrekking op hebben.

Materiële vaste activa	31-12-2023	Correctie/overboeking	Investing	Desinvestering	Afschrijving	Bijdrage van derden	Duurzame waardevermindering	31-12-2024
Investerings met een economisch nut:								
Gronden en terreinen	7.927	-4.924	0	0	115	0	923	1.966
Gronden en terreinen in erfpacht	155.427	-60	14.828	5.955	0	0	0	164.240
Bedrijfsgebouwen	1.569.208	216.280	3.562	1.682	52.077	3.718	3.058	1.728.515
Vervoermiddelen	84.693	0	21.439	5.272	19.083	0	0	81.777
Machines, apparaten en installaties	16.867	5.211	0	0	1.965	0	0	20.112
Overige materiële vaste activa	67.810	49.928	0	0	23.608	0	0	94.130
Materiële vaste activa in uitvoering (projecten)	245.173	-272.224	206.597	0	0	197	0	179.350
Subtotaal investeringen met een economisch nut	2.147.105	-5.790	246.426	12.909	96.849	3.915	3.981	2.270.089
Investerings met een economisch nut met heffing:								
Gronden en terreinen	115	0	0	0	11	0	0	103
Bedrijfsgebouwen	7.731	745	0	0	484	0	0	7.992
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	193.475	65.506	0	0	8.481	39.454	0	211.046
Machines, apparaten en installaties	8.371	0	0	0	2.636	0	0	5.735
Overige materiële vaste activa	15.904	15.257	0	0	2.217	0	0	28.945
Materiële vaste activa in uitvoering (projecten)	20.348	-81.509	81.947	0	0	599	0	20.188
Subtotaal investeringen met een economisch nut met heffing	245.945	0	81.947	0	13.830	40.053	0	274.009

Investerings in de openbare ruimten met een maatschappelijk nut:								
Gronden en Terreinen	12.652	298	0	0	1.007	0	0	11.943
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	614.322	60.982	0	0	24.499	1.397	0	649.409
Overige materiële vaste activa	103.900	32.196	0	0	8.487	3.644	0	123.965
Materiële vaste activa in uitvoering (projecten)	94.383	-92.801	158.664	61	0	8.744	0	151.440
Subtotaal invest. in de openbare ruimten met een maatschappelijk nut	825.257	676	158.664	61	33.993	13.785	0	936.758
Totaal materiële vaste activa	3.218.307	-5.114	487.037	12.970	144.671	57.752	3.981	3.480.856

Toelichting verloopstaat Materiële vaste activa

Correctie/overboeking

In de kolom Correctie/overboeking worden de overboekingen vanuit de Materiële vaste activa in uitvoering (projecten) naar de diverse categorieën opgenomen (activeringen). Ook worden in deze kolom interne overboekingen van/naar andere balanscategorieën vermeld. Het saldo van de kolom Correctie/overboeking -€ 5,1 mln heeft betrekking op de volgende boekingen.

Overboekingen van Materiële vaste activa naar Voorraad (bouwgronden in exploitatie):

- Schiekadeblok (inclusief voorziening) -€ 4,6 mln
- Bergschenhoekseweg -€ 460.000
- Zwarteweg -€ 216.000
- Carnissedreef 8 -€ 46.000

Overboekingen van Voorraad (bouwgronden in exploitatie) naar Materiële vaste activa:

- DGE-552303-niet PMR MVA Deel € 676.000
- DGO-260900-Merwehaven MVA € 21.000.

Overboekingen van Materiële vaste activa naar Voorraad (intentie verkoop):

- Brielselaan 1 -€ 508.000

Investerings met een economisch nut

Gronden en terreinen

Het bedrag van -€ 4,9 mln in de kolom Correctie/overboeking heeft voor -€ 4,6 mln betrekking op de overboeking van het Schiekadeblok (aanschafwaarde -€ 52 mln, voorziening € 47,4) naar Voorraad (bouwgronden in exploitatie) en voor -€ 682.000 op de overheveling van het activum Langepad 16 (uitbreiding PAC Atletiek) naar Gebouwen economisch nut en op overhevelingen vanuit de activa in aanbouw naar de activa (activeringen) voor € 340.000. Voor het Schiekadeblok is voor 2024 een bedrag van € 923.000 toegevoegd aan de voorziening. Deze is verantwoord onder Duurzame waardevermindering.

Gronden en terreinen in erfpacht

In 2024 is voor € 14,8 mln grond uitgegeven in erfpacht, waarvan € 9,6 niet-afkoop (canon) en € 5,2 mln afkoop. De afschrijvingen voor verkopen erfpachtrecht gronduitgiften bedragen € 6,0 mln. Dit bedrag is verantwoord onder Desinvestering.

Bedrijfsgebouwen

Het bedrag van € 216,3 mln in de kolom Correctie/overboeking heeft voor € 215,2 mln op activeringen en voor -€ 1,2 mln op interne overboekingen vanuit en naar Voorraad (zie toelichting "Correctie/overboeking"). Op overboekingen naar andere subcategorie binnen de Materiële Vaste activa € 2,1 mln. Hieronder een specificatie van de activeringen groter dan € 10 mln.

- Hazelaarweg 50 ORC € 69,3 mln
- Huis op Zuid € 31,1 mln
- Prinsenlaan 82 € 18,4 mln
- Soesterbergstraat (milieustraat en upcycle mall) € 17 mln
- Taborstraat 44 (schoolgebouw en gymzaal) € 10,5 mln

In de kolom Investerings is een bedrag opgenomen van € 3,6 mln, welke betrekking heeft op Opvang Oekraïners.

De in 2024 ontvangen bijdragen van derden € 3,8 mln heeft voor € 3,6 mln betrekking op de investeringen Opvang Oekraïners en voor € 157.000 op de Hazelaarsweg 50 ORC.

Er zijn voor Coolsingel 191-201 en Coolsingel 207-231 voorzieningen opgenomen van respectievelijk € 768.000 en € 2,3 mln. Deze is verantwoord onder Duurzame waardevermindering.

Vervoermiddelen

De vervoermiddelen betreffen voertuigen in eigen beheer. Het gaat om gemeentelijke voertuigen, waaronder afval inzamelwagens en voertuigen voor externe klanten. De voertuigen worden na afloop van de leaseperiode vervangen. Er is een continue stroom van vervanging, waardoor de balanswaarde stabiel is.

Er zijn dit jaar vervoermiddelen aangeschaft voor een totaalbedrag van € 21,4 mln. De kosten als gevolg van buitengebruikstellingen (desinvesteringen) waren € 5,3 mln.

Machines, apparaten en installaties

Er is voor € 5,2 mln geactiveerd. Hieronder een specificatie van de activeringen groter dan € 1 mln.

- Parkeerautomaten € 4 mln
- Parkeermanagement- en toegangscontrolesystemen € 1 mln

Overige materiële vaste activa

In 2024 is voor een bedrag van € 49,9 mln geactiveerd. Hieronder een specificatie van de hoogste bedragen.

- Great, investering 2024 € 15,4 mln
- IHP-FDV Zalmstraat 2024 € 8,1 mln
- Laptops € 3,2 mln
- Programma Forza € 2,9 mln
- DWH Great 2024 € 2,2 mln

Materiële vaste activa in uitvoering (projecten)

Het totaalbedrag van de nog niet in gebruik genomen activa is € 179,3 mln.

Investerings met een economisch nut met heffing

Bedrijfsgebouwen

In 2024 is voor het krediet vervangingsinvesteringen Begraafplaatsen/crematoria 2023-2026 € 745.000 geactiveerd.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

In 2024 is voor een totaal van € 65,5 mln geactiveerd, waarvan hieronder een specificatie.

- Rioolvervanging € 39,4 mln
- Gemeentelijk rioleringsplan € 26,1 mln

De onttrekking op de voorziening rioolvervanging bedraagt € 39,4 mln, welke is opgenomen onder bijdrage van derden.

Overige materiële vaste activa

In 2024 is voor een totaal van € 15,3 mln geactiveerd, waarvan hieronder een specificatie van de activeringen:

- Investerings in Inzamelmiddelen, krediet 2023-2026 € 12,5 mln
- Vervanging afvalbakken en containers € 2,8 mln

Materiële vaste activa in uitvoering (projecten)

Het totaalbedrag van de nog niet in gebruik genomen activa is € 20,2 mln.

Investerings in de openbare ruimten met een maatschappelijk nut

Gronden en terreinen

De activeringen 2024 bedraagt € 298.000.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

Het totaal van de activeringen in 2024 is € 61 mln, waarvan hieronder een specificatie van de activeringen groter dan € 2 mln.

- Wegen € 34,5 mln

- Openbare verlichting € 6,8 mln
- Fysieke Maatregelen Verkeersveiligheid € 4,1 mln
- Voorbereidingskrediet vluchtdeuren Maastunnel € 3,8 mln
- Oppervlaktewater € 2,9 mln

Het bedrag in de kolom bijdragen van derden van € 1,4 mln hebben betrekking op diverse in 2024 gedane activeringen.

Overige materiële vaste activa

Totaal in 2024 geactiveerd bedrag is € 32,2 mln. Hieronder een specificatie van de activeringen groter dan € 4 mln.

- Groen en bomen € 12,6 mln
- Spelen € 6,3 mln
- Verkeersmanagementsystemen € 4,8 mln

Materiële vaste activa in uitvoering (projecten)

Het totaalbedrag van de nog niet in gebruik genomen activa is € 151,4 mln.

Jaarstukken 2024

Financiële vaste activa

Paginanummer in website: 212

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa geeft inzage in de kapitaalverstrekkingen, de leningen en de overige financiële vaste activa.

	31-12-2023	Vermeerdering	Verminderings en aflossingen	Buitengewone waardevermindering	31-12-2024
Kapitaalverstrekkingen aan:					
Deelnemingen	456.163	22.613	335	0	478.440
Overige verbonden partijen	7.116	1.000	0	481	7.634
Totaal kapitaalverstrekkingen	463.278	23.613	335	481	486.074
Leningen aan:					
Woningbouwcorporaties	27.143	0	4.903	0	22.240
Deelnemingen	25.500	0	8.500	0	17.000
Totaal leningen	52.643	0	13.403	0	39.240
Overige financiële vaste activa:					
Overige langlopende leningen	37.495	9.638	5.083	-235	42.284
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	7.875	0	0	0	7.875
Totaal overige financiële vaste activa	45.370	9.638	5.083	-235	50.159
Totaal financiële vaste activa	561.291	33.251	18.822	247	575.473

Toelichting verloopstaat Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Het beginsaldo van de post deelnemingen bestaat voornamelijk uit de reeds gedane kapitaalverstrekkingen aan:

- € 327,1 mln Havenbedrijf Rotterdam NV

- € 63,4 mln Stedin Holding
- € 29,4 mln Energietransitiefonds BV
- € 10,6 mln Innovation Quarter (IQ Capital)
- € 7,9 mln Stadion Feyenoord NV
- € 7,5 mln Rotterdamse Elektrische Tram (RET)
- € 6,6 mln Sportbedrijf Rotterdam

In 2024 heeft er een uitbreiding plaatsgevonden in de deelname aan het Energietransitiefonds (+ € 22,3 mln). De totale deelname bedraagt nu medio 2024 € 51,7 mln. Daarnaast is de deelname in de NV Stadsherstel Historisch Rotterdam opgehoogd met € 200.000.

Kapitaalverstrekkingen aan overige verbonden partijen

Dit zijn kapitaalverstrekkingen aan voormalige gemeentelijke instellingen. Per 1 januari 2024 was de boekwaarde € 7,1 mln. In 2024 is hierop € 481.000 afgeschreven. Daarnaast is er voor € 1 mln nieuw kapitaal verstrekt aan het Coöperatie Social Impact Fonds Rotterdam (SIFR).

Leningen

Leningen aan woningcorporaties

Tot begin jaren '90 heeft de gemeente leningen verstrekt aan de woningcorporaties voor de bouw en renovatie van woningen. Voor deze leningen betalen de woningcorporaties jaarlijks rente en aflossing. In 2024 is een bedrag van € 4,9 mln afgelost.

Leningen aan deelnemingen

Per 1 januari 2007 is de Rotterdamse Elektrische Tram (RET) verzelfstandigd. Na de verzelfstandiging is de gemeente de RET blijven financieren tot de Metropoolregio Rotterdam Den Haag het grootste deel van de portefeuille overnam in 2017 en 2018. Er resteren nu nog enkele leningen aan RET Infrastructuur BV en RET Railgebonden voertuigen BV. In 2024 is € 8,5 mln afgelost op deze leningen.

Overige financiële vaste activa

Overige langlopende leningen

Het betreft onder andere leningen aan sportverenigingen en kunst- en welzijnsorganisaties om investeringen te kunnen financieren, maar ook leningen voor economische ontwikkeling. In 2016 is een leningfaciliteit verstrekt aan Cambridge Innovation Center (CIC) om de economische ontwikkeling en het innovatie- en ondernemersklimaat in Rotterdam te versterken. Het CIC verzorgt de huisvesting en ondersteuning van start-ups en innovatieve ondernemers in het Groothandelsgebouw. In 2024 is besloten tot herstructurering van de lening. Tot juli 2027 wordt de verschuldigde rente opgeteld bij de hoofdsom. In 2024 is de hoofdsom verhoogd met € 406.000 tot € 10,8 mln.

In 2010 heeft de gemeente een lening verstrekt aan de Hippische Alliantie Rotterdam (HAR) voor de totstandkoming van een permanent tribunegebouw. De HAR is een samenwerkingsverband van het CHIO (een jaarlijks hippisch topsportevenement), de Rotterdamse Manege en de hazelaar voor mindervalide ruiters. In 2021 heeft een herstructurering van deze lening plaatsgevonden omdat de HAR door de coronacrisis in financiële problemen was gekomen. Als onderdeel van deze herstructurering wordt de rente tot en met 2024 opgeteld bij de hoofdsom. Na toevoeging van € 38.000 aan rente komt de hoofdsom van de lening uit op € 2,5 mln.

Onder de Subsidieregeling investeringssubsidies breedtesport-, scouting- en speeltuinverenigingen 2024 zijn er twee leningen verstrekt aan Tennisclub TOEG Rotterdam (€ 72.700) en LTV Dosh (€ 90.000). Daarnaast is er een lening verstrekt aan de Stichting Rijnmond Actief Groep (€ 50.000).

Op lopende regelingen vanuit SVn met betrekking tot het Energie Transitie Fonds (ETF) is voor € 5,3 mln aan nieuwe leningen verstrekt. In 2024 is op deze leningen ook voor € 643.000 afgelost. Op overige leningen verstrekt via SvN is € 740.000 afgelost.

Op lopende leningen die verstrekt zijn door de Kredietbank Rotterdam (KBR) is in 2024 voor € 3,5 mln afgelost en voor € 3,2 mln aan nieuwe leningen verstrekt. Het saldo van uitstaande leningen via het NRF is met € 313.000 toegenomen.

De buitengewone waardevermindering betreft een verlaging van de voorziening KBR met betrekking tot verstrekte leningen (- € 145.000) en een verlaging van de voorziening voor een kunstinstelling in verband met aflossing op een lening (-€ 90.000).

Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Het betreft hier een verstrekte subsidie aan Cruise Port Shore Power B.V. voor het realiseren van walstroom aan de Wilhelminakade. Het uitgangspunt bij deze subsidie is dat deze op termijn wordt terugbetaald. Daarom wordt deze gepresenteerd als een uitzetting met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Jaarstukken 2024

Vorraden

Vorraden

De voorraden bestaan uit aanwezige materialen, grondexploitaties en handelsgoederen. Onder de tabel zijn de onderdelen nader toegelicht. Tevens is hier een toelichting gegeven op de geraamde kosten, opbrengsten en eindresultaat van de bouwgronden in exploitatie.

Vorraden	31-12-2023	Correctie / overboeking	Rente	Investing	Desinvestering	Niet Gemeentelijke bijdrage	Genomen resultaat/ mutatie voorziening	31-12-2024
Grond- en hulpstoffen	4.965	0	0	-435	0	0	0	4.530
Subtotaal grond- en hulpstoffen	4.965	0	0	-435	0	0	0	4.530
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie								
Bouwgronden in exploitatie	-31.675	8.584	-35	86.829	39.727	5.095	25.597	44.477
Voorziening BIE	-99.309	-23.705	-2.570				2.182	-123.402
Subtotaal onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	-130.983	-15.121	-2.606	86.829	39.727	5.095	27.779	-78.926
Gereed product en handelsgoederen								
Gereed product en handelsgoederen	87.023	508	0	8.366	1.116	0	-573	94.207
Subtotaal gereed product en handelsgoederen	87.023	508	0	8.366	1.116	0	-573	94.207
Totaal voorraden	-38.996	-14.613	-2.606	94.759	40.844	5.095	27.206	19.811

Toelichting verloopstaat Voorraden

Grond- en hulpstoffen

Tot de grond- en hulpstoffen behoren de magazijnen Materiaalvoorziening, Schone Stad, Zuidlaardermeer, Vervoer en Materieel (lease) en de kwekerij Bomen en Planten van Stadsbeheer. Per saldo zijn de magazijnmutaties in 2024 afgenomen met € 435.000. Bedrag eindbalans bestaat uit:

- Magazijn Materiaalvoorziening € 2,6 mln
- Schone Stad € 324.000
- Zuidlaardermeer € 388.000
- Kwekerij Bomen en Planten € 213.000
- Vervoer en Materieel (Lease) € 1 mln

Bouwgronden in exploitatie

Grondexploitaties zijn gronden die worden omgevormd van in bezit zijnde grond met eventuele opstallen tot bouwrijpe grond. Het doel is om deze grond (opnieuw) te bebouwen. Deze grondexploitaties en de voorziening daarop maken deel uit van het programma Stedelijke Ontwikkeling, grondexploitaties.

Correctie/overboeking

De correctie/overboeking van € 8,6 mln heeft betrekking op overboekingen van boekwaarden vanuit materiële vaste activa naar o.a. de grondexploitaties Schiekadeblok € 14,7 mln en Ontwikkellocatie RCD -€ 6,4 mln. Daarnaast betreft het bedrag van € 508.000 overhevelingen van materiële vaste activa naar voorraad in verband met intentie verkoop.

Rente

De rente op de bouwgronden in exploitatie en voorziening BIE -€ 2,6 mln wordt, conform het Besluit Ruimtelijke Ordening (BRO), verantwoord onder onderhanden werk.

Investering

De investeringen in de bouwgronden in exploitatie van € 86,8 mln bestaan voor € 5,6 mln uit verwervingskosten, € 33,8 mln kosten voor het bouwen woonrijp maken, € 27,7 mln voor de kosten voor ureninzet en € 19,7 mln voor overige kosten.

Desinvestering

De desinvesteringen van € 39,7 mln bestaan uit de uitgiften van bouwrijpe en/of woonrijpe grond. De grond wordt uitgegeven in volle eigendom of in erfpacht.

De grootste gronduitgiften betreffen:

- RottaNova (€ 7 mln)
- Emplacement 1 (€ 2,8 mln)
- Hof van Maasdam (€ 3,6 mln)
- Rietzoom (€ 3 mln)
- Tamboer (€ 3,6 mln)
- Zeehond Ostadehof (€ 2,5 mln)
- Endenhout (€ 1,3 mln)
- Vierhavenstrip (€ 1,4 mln)
- Hof van Maasdam en bedrijventerrein (€ 2 mln).

Het restant is verdeeld over meerdere projecten en heeft betrekking op gronduitgiften kleiner dan € 1 mln.

Niet-gemeentelijke bijdrage

De niet-gemeentelijke bijdragen van € 5,1 mln bestaan uit € 2,6 mln ontvangen subsidies Texelsestraat en Feyenoord City, € 400.000 investeringsbijdragen en € 2,1 mln overige opbrengsten. De overige opbrengsten betreffen bijdragen van derden in het kader van samenwerkingsovereenkomsten.

Genomen resultaat/mutatie voorziening

Het genomen resultaat van € 27,8 mln bestaat uit tussentijdse winstnemingen op de actieve bouwgronden in exploitatie € 25,6 mln en verliesnemingen van € 2,2 mln. De mutatie verliesvoorziening grondexploitaties is € 2,2 mln. In de paragraaf grondbeleid worden de resultaatnemingen nader gespecificeerd.

De ramingen van de nog te maken kosten en te realiseren opbrengsten in de grondexploitaties zijn gebaseerd op de inzichten ultimo 2024 en de daarbij behorende inschatting van de uitgangspunten, de parameters en de risico's. Uiteraard is deze inschatting omgeven door onzekerheden en wordt deze periodiek herzien, waarbij de waardering in het komende jaar zowel positief als negatief kan uitvallen. Afhankelijk van de marktomstandigheden zijn er onzekerheden voor de geraamde afzetmogelijkheden voor woning- en werklocaties en voor de mogelijke uitkomsten daarvan. De geraamde nog te maken kosten bedragen € 702,4 mln (nominaal). Deze raming is onder te verdelen in geraamde kosten voor bouwen woonrijp maken € 479,7 mln, apparaat € 68,9 mln, verwervingen € 42 mln en overige kosten € 111,8 mln. De geraamde opbrengsten bedragen € 709,5 mln. Deze raming is onder te verdelen in geraamde opbrengsten voor gronduitgiften € 607,2 mln, subsidies € 20,7 mln en overige opbrengsten € 81,6 mln. In de paragraaf Grondbeleid zijn de uitgangspunten, parameters, risico's etc. nader uitgewerkt.

Voorzieningen BIE	31-12-2023	Correctie / overboeking	Rente	Genomen resultaat/ mutatie voorziening	31-12- 2024
Voorziening negatieve GU-plannen	-99.309	-23.705	-2.570	2.182	-123.402

Totaal voorzieningen BIE	-99.309	-23.705	-2.570	2.182	-123.402

Voorziening negatieve GU-plannen

Voor de bouwgronden in exploitatie met een negatieve netto contante waarde is een verliesvoorziening getroffen. De voorziening wordt jaarlijks geactualiseerd. Per 31-12-2024 bedraagt de verliesvoorziening -€ 123,4 mln. Conform het BBV mag maximaal de boekwaarde van het onderhanden werk van de betreffende grondexploitatie als een waardecorrectie op de post bouwgronden in exploitatie worden gepresenteerd. In het geval dat de te treffen voorziening hoger is dan de boekwaarde, wordt het restant gepresenteerd aan de passiefzijde van de balans onder de voorzieningen. Op basis van de boekwaarden van de negatieve grondexploitaties wordt € 123,4 mln als waardecorrectie op de bouwgronden in exploitatie (eindstand 31-12-2024) gepresenteerd en € 77,8 mln onder de voorzieningen. De correctie overboeking van -€ 23,7 mln betreft het effect reclassificatie BIE 2023 -€ 101,5 mln en 2024 € 77,8 mln.

Gereed product en handelsgoederen

Deze post betreft projectmatig aangekochte woningen voor het Nationaal Plan Rotterdam Zuid (NPRZ) en voorraad objecten Vastgoed (intentie verkoop). Investering bedraagt € 8,4 mln. De desinvestering van € 1,1 mln heeft betrekking op de verkoop van panden.

Investering

In 2024 zijn in het kader van NPRZ woningen aangekocht voor € 8,4 mln.

Desinvestering

Het bedrag van € 1,1 mln heeft betrekking op:

- Verkopen objecten intentie verkoop € 778.000.
- Verkopen objecten NPRZ € 338.000.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

In onderstaande tabel zijn de kortlopende vorderingen weergegeven volgens de voorgeschreven onderverdeling naar vorderingen op overheidslichamen, rekening-courant verhoudingen en overige vorderingen. De posten zijn onder de tabel afzonderlijk toegelicht, waarbij de overige vorderingen nog verder zijn gespecificeerd.

	31-12-2023	Nominaal bedrag	Voorziening oninbaarheid	31-12-2024
Vorderingen op openbare lichamen	219.205	231.675	0	231.675
Rekening-courant verhoudingen met niet-financiële instellingen	16.080	18.016	0	18.016
Overige vorderingen	186.727	262.961	108.068	154.893
Totaal uitzettingen	422.012	512.653	108.068	404.584

Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen op openbare lichamen bestaat voor het grootste gedeelte uit een vordering van €186,5 mln op het BTW- compensatiefonds. Het restant van € 45,2 mln heeft met name betrekking op ministeries, provincies, gemeenten, belastingen en waterschappen.

Rekening-courant verhoudingen met niet-financiële instellingen

De post rekening-courant verhoudingen met niet financiële instellingen heeft voor € 5,6 mln betrekking op het NRF (Nationaal Restauratiefonds), en voor € 11,2 mln op het SVN (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten) en € 1,2 mln ETF-regeling (Energietransitiefonds).

Overige vorderingen

Onder de balanspost overige vorderingen is een grote verscheidenheid aan vorderingen opgenomen, waarvan onderstaand de grootste posten (na aftrek voorziening) zijn toegelicht.

	31-12-2023	31-12-2024
Belastingaanslagen	76.917	71.688
Bijstandsvorderingen	34.591	33.049
Parkeren	16.887	18.738
Vergunningen en Toezicht	7.923	10.814
Huren en exploitatiekosten	8.804	9.127
Overige vorderingen kleiner dan € 5 mln	41.604	11.477
Totaal	186.727	154.893

Belastingaanslagen

Opgelegde gemeentelijke belastingaanslagen van € 97,5 mln verminderd met de voorziening die is gevormd van € 25,8 mln voor oninbaarheid.

Bijstandsvorderingen

De vorderingen bedragen in totaal € 83,1 mln (inclusief Tozo vorderingen van € 15,8 mln) waarvan € 50,1 mln als oninbaar is voorzien (aandeel Tozo in de voorziening bedraagt € 12,8 mln).

Parkeren

Het betreft hier door de gemeente Rotterdam opgelegde parkeerboetes en uitgegeven abonnementen, bezoekerspassen en vergunningen. Het gepresenteerde bedrag is verminderd met de voorziening voor oninbaarheid van € 24,6 mln.

Vergunningen en Toezicht

Het betreft hier o.a. vergunningen vanuit Bouw en Woningtoezicht (BWT). Het gepresenteerde bedrag is verminderd met de voorziening voor oninbaarheid € 2,3 mln.

Huren en exploitatiekosten

Binnen de gemeente Rotterdam zijn vastgoed objecten in beheer die verhuurd of verkocht worden aan diverse partijen. Het gepresenteerde bedrag is verminderd met de voorziening voor oninbaarheid van € 1,7 mln.

Overige vorderingen kleiner dan € 5 mln

De overige vorderingen zijn niet toe te rekenen aan een specifieke soort vordering, maar wel te categoriseren naar taakvelden. Het saldo van de grootste taakvelden bedraagt € 19,5 mln, als volgt:

- € 3,5 mln Wonen en bouwen
- € 3,4 mln Afval-grondstoffen
- € 3,2 mln Beheer overige gebouwen en gronden
- € 2,2 mln Grondexploitatie
- € 1,7 mln Openbaar groen en (openlucht)recreatie
- € 1,7 mln Openbare orde en veiligheid-handhaving
- € 1,3 mln Wijkteams en Wmo loketten
- € 1,3 mln Begeleide participatie
- € 1,2 mln Verkeer en vervoer (ontwikkeling)

Voor de vorderingen op openbare lichamen is een voorziening onder de overige vorderingen opgenomen van € 27,9 mln. Ten opzichte van de stand per 31-12-2023 is er op de "Uitzettingen in 's Rijks-schatkist met een looptijd < 1 jaar" afloop plaatsgevonden van € 32,0 mln.

Jaarstukken 2024

Liquide middelen

Paginanummer in website: 215

Liquide middelen

Onder liquide middelen vallen de bank- en kasgelden van het concern.

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2024
Bank	52.094	16.979
Kas	251	226
Totaal liquide middelen	52.345	17.206

Jaarstukken 2024

Overlopende activa

Paginanummer in website: 216

Overlopende activa

In onderstaande tabellen zijn de nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen opgenomen. Deze zijn volgens de voorschriften onderverdeeld in de categorieën overheidslichamen en overige bedrijven of instellingen. Beide categorieën zijn in deze paragraaf verder gespecificeerd en nader toegelicht.

Overlopende activa	31-12-2023	31-12-2024
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.	64.411	82.340
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.	264.739	263.326
Totaal overlopende activa	329.150	345.666

Verdeling van te ontvangen bedragen van overheidslichamen naar herkomst

Verdeling overheidslichamen naar herkomst	31-12-2023	Correctie/ overboeking	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	31-12-2024
Overige Nederlandse overheidslichamen	12.821	-5.269	14.412	8.882	13.082
Europese overheidslichamen	68	-5.504	25.845	8.224	12.185
Het Rijk	51.522	-6.114	104.351	92.685	57.073
Totaal	64.411	-16.888	144.607	109.791	82.340

Van Europese en Nederlandse overheidslichamen te ontvangen voorschotbedragen op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel

Regeling	31-12-2023	Correctie/ overboeking	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	31-12-2024	CBS code
Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	24.314	0	46.437	24.335	46.415	Rijk
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling 2021-2027	0	-5.028	24.371	8.180	11.163	EU
IBS Provincie Zuid-Holland Verlenging Hoekse Lijn	7.047	0	0	0	7.047	Overige
Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	14.032	0	51.847	62.269	3.610	Rijk
Regeling specifieke uitkering kwijtschelding schulden SZW in verband met de hersteloperatie toeslagen	2.838	0	1.549	1.452	2.935	Rijk
Subsidieverordening Vervoersautoriteit Metropoolregio Rotterdam Den Haag	4.605	-100	2.603	4.860	2.248	Overige
Europese migratie- en veiligheidsfondsen 2021-2027	0	0	1.500	0	1.500	Rijk
Subsidieverordening Vervoersautoriteit Metropoolregio Rotterdam Den Haag 2023	0	-2.360	6.129	2.542	1.228	Overige
Bommenregeling	1.632	0	1.194	1.632	1.194	Rijk

Vervoersautoriteit Metropoolregio Rotterdam Den Haag 2024	0	0	1.017	0	1.017	Overige
LIFE 2014-2020	0	-476	1.351	0	875	EU
Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen	926	0	427	605	748	Rijk
Besluit schuldentrajecten en Belastingdienst	775	0	396	775	396	Rijk
Uitvoeringsregeling POP-3 Zuid-Holland	350	0	0	0	350	Overige
Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma Zoetwater, COASTAR Urban Water Buffer Rotterdam	0	0	429	185	244	Overige
Subsidieverordening Vervoersautoriteit Metropoolregio Rotterdam Den Haag 2024	0	0	203	0	203	Overige
Specifieke uitkering Regionale Aanpak Laadinfrastructuur 2023-2030	0	0	192	0	192	Overige
Havenomgevingsfonds	92	0	200	100	192	Overige
Subsidieprogramma ZonMW Interne monitoring en Social Trials	80	0	100	0	180	Overige
Bedrijvenregeling	0	0	171	0	171	Rijk
Bijdrageregeling versterking economisch vestigingsklimaat Metropoolregio Rotterdam Den Haag 2020	0	-204	413	96	113	Overige
Interreg Europe	0	0	84	0	84	EU
Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen 2004	0	142	0	63	79	Rijk
Interreg North Sea 2021-2027	68	0	39	44	64	EU
Horizon 2020	0	-131	435	260	45	Overige
Besluit rijkssubsidiëring instandhouding monumenten 2013	0	-176	200	0	24	Rijk
IBS Carter Center Inform Women, Transform Lives Campaign	0	0	42	28	14	Overige
IBS Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid Lokale weerbaarheid cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit	0	-5	95	80	10	Overige
IBS Financial Intelligence Center 2023-2027	0	0	630	630	0	Rijk
Subsidieprogramma ZonMW Maatschappelijke diensttijd	10	0	0	10	0	Overige
Bekostigingsregeling eerste opvang ontheemden Oekraïne door Regionale openbare lichamen	0	-2.469	2.469	0	0	Overige
Besluit financiële bepalingen bodemsanering	909	0	0	909	0	Rijk
Europe for Citizens 2014-2020	15	0	0	15	0	Overige
Interreg IVB North West Europe	59	0	13	72	0	Overige
LIFE 2021-2027	16	-16	0	0	0	Rijk
Subsidieprogramma ZonMw Actieplan eHealth	0	0	2	2	0	Overige

Subsidieprogramma ZonMW Preventieprogramma 5	35	0	2	37	0	Overige
Subsidieregeling ESF+ 2021-2027	5.923	-5.923	0	0	0	Rijk
Investeringssubsidie Duurzame energie en Energiebesparing (ISDE)	14	0	0	14	0	Rijk
Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen	142	-142	0	0	0	Rijk
Raamovereenkomst over de aanpak van de dossiers verpakkingen en zwerfafval voor de jaren 2013-2022	529	0	67	596	0	Overige
Specifieke uitkering versterking GGD'en	0	-0	0	0	-0	Rijk
Totaal activa	64.411	-16.888	144.607	109.791	82.340	

Correctie / Overboeking

De kolom Correctie/Overboeking betreft overboekingen tussen overlopende activa en passiva van medeoverheden. Dit is afhankelijk van de debet- of creditstand per 31 december 2024 van de betreffende regeling. Jaarlijks worden de benamingen van de regelingen en de categorieën beoordeeld. Wanneer (een deel van) het saldo van een regeling onder een nieuwe naam wordt gepresenteerd, wordt dit saldo via de kolom Correctie/Overboeking overgeboekt. Correcties met betrekking tot voorgaande jaren staan eveneens in deze kolom. De toevoegingen geven de daadwerkelijke uitgaven weer. De kolom Ontvangen bedragen bevat de nog te ontvangen bedragen na afrekening met de subsidieverstrekkers. Per saldo zijn de uitgaven hoger dan de reeds ontvangen subsidies. Daarom worden deze regelingen aan de activakant gepresenteerd. Hieronder volgt een beschrijving van de subsidieregelingen met een eindbedrag groter dan € 1,1 mln:

Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek

Een specifieke uitkering verstrekt door de Minister van Financiën voor het bekostigen van gemeentelijke hulp ten behoeve van gedupeerden toeslagenproblematiek. In 2024 is er voor € 46,4 mln onttrokken ter dekking van de kosten in verband met de kinderopvangtoeslagproblematiek. Er is in 2024 een voorschot van € 24,3 mln ontvangen voor de gedupeerden van kinderopvangtoeslag.

Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling 2021-2027

Een subsidie verstrekt door het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling van de Europese Commissie voor de ontwikkeling en structurele aanpassing van achtergebleven regio's en voor de omschakeling van regio's met afnemende industriële activiteit. De subsidie heeft tot doel om de belangrijkste economische onevenwichtigheden tussen de Europese regio's terug te dringen. Gemeente Rotterdam is beheerautoriteit voor het subsidieprogramma Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling 2021-2027. Voor de beheerautoriteit en technische bijstand voor de uitvoeringskosten bedragen de kosten in 2024 ruim € 24,4 mln. De opbrengsten bedragen in 2024 ruim € 8,2 mln. Gemeente Rotterdam ontvangt ook subsidie vanuit de beheerautoriteit. Hiervoor was in 2024 ruim € 200.000 onttrokken. In 2024 is ook bijna € 200.000 ontvangen.

IBS Provincie Zuid-Holland Verlenging Hoekse Lijn

Een subsidie verstrekt door de provincie Zuid-Holland voor de aanleg van een verlengde metroverbinding van Hoek van Holland naar een nieuw te realiseren station aan het Noordzeestrand. Er zijn geen werkzaamheden gesubsidieerd door de Provincie Zuid-Holland in verband met de verlenging Hoekse Lijn uitgevoerd in 2024. Er zijn ook geen ontvangsten geweest voor deze subsidie in 2024.

Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne

De bekostigingsregeling Opvang Oekraïense ontheemden is opgezet ter compensatie van gemeentes die opvangplekken voor Oekraïners faciliteren als gevolg van de Russische invasie. In 2024 bedroegen de kosten voor de werkzaamheden in verband met de opvang ontheemden Oekraïners bijna € 51,8 mln. In 2024 is er ruim € 62,2 mln ontvangen ter dekking van de kosten.

Regeling specifieke uitkering kwijtschelding schulden SZW in verband met de hersteloperatie toeslagen

Een specifieke uitkering verstrekt door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voor de kosten van kwijtgescholden of gerestitueerde schulden binnen het SZW-domein van gedupeerden en toeslagpartners, en voor de kosten die samenhangen met de uitvoering van deze

kwijtschelding en restitutie door het college. In 2024 waren de kosten voor de werkzaamheden in verband met de kwijtschelding schulden SZW in verband met de hersteloperatie toeslagen ruim € 1,5 mln. In 2024 is er bijna € 1,5 mln euro ontvangen ter dekking van deze kosten.

Subsidieverordening Vervoersautoriteit Metropoolregio Rotterdam Den Haag

Op grond van de Subsidieverordening Vervoersautoriteit Metropoolregio Rotterdam Den Haag kan subsidie worden verstrekt aan verkeers- en vervoersprojecten. Het gaat om subsidies voor de aanleg van infrastructuur, het beïnvloeden van rij- en reisgedrag, de exploitatie van het openbaar vervoer en voor sommige pilots. Deze subsidies worden voornamelijk bekostigd vanuit de BDU gelden (Wet Brede Doel Uitkeringen verkeer en vervoer). Een voorwaarde voor het verkrijgen van een subsidie is dat het een regionaal doel moet bevorderen of dienen, zoals beschreven in de Uitvoeringsagenda Bereikbaarheid (UAB). In 2024 is er € 2,6 mln onttrokken ter dekking van de aanleg van diverse fietspaden en Blackspots.In 2024 zijn er bedragen ontvangen van € 4,9 mln ter dekking van deze werkzaamheden.

Europese migratie- en veiligheidsfondsen 2021-2027

Een Europees subsidieprogramma dat zich richt op drie pijlers. De eerste pijler is gericht op asiel, legale migratie, integratie en terugkeer van onderdanen uit een derde land (AMIF). De tweede pijler is gericht op het verbeteren en vergemakkelijken van uitwisseling van informatie, verbeteren en intensiveren van grensoverschrijdende coördinatie en samenwerking, het ondersteunen van versterking van capaciteiten van lidstaten voor het voorkomen en bestrijden van criminaliteit, terrorisme en radicalisering en beheersen van veiligheid gerelateerde incidenten, risico's en crises (ISF). De derde pijler is gericht op het versterken en ondersteunen van Europees geïntegreerd grensbeheer en het ondersteunen van het gemeenschappelijk visumbeleid (BMVI). In 2024 is er voor de Europese migratie- en veiligheidsfondsen 2021-2027 € 1,5 mln onttrokken. Er is nog geen voorschot ontvangen ter dekking van deze kosten.

Subsidieverordening Vervoersautoriteit Metropoolregio Rotterdam Den Haag 2023

Een subsidie van de vervoersautoriteit Metropoolregio Rotterdam Den Haag voor verkeers- en vervoersprojecten. Het gaat om subsidies voor de aanleg van infrastructuur, het beïnvloeden van rij- en reisgedrag, de exploitatie van het openbaar vervoer en voor pilots. Deze subsidies worden voornamelijk bekostigd vanuit de BDU–gelden (wet Brede Doel Uitkeringen verkeer en vervoer). Een voorwaarde voor het verkrijgen van een subsidie is dat het een regionaal doel moet bevorderen of dienen, zoals beschreven in de Uitvoeringsagenda Bereikbaarheid (UAB). In 2024 is er € 6,1 mln onttrokken ter dekking van de HOV Maastunnel, verleggen Colosseumweg, tramhaltes Laan op Zuid en de aanleg van diverse fietspaden en Blackspots. In 2024 is een bedrag van € 2,5 mln ontvangen ter dekking van deze werkzaamheden.

Bommenregeling

Bijdrage van het Rijk voor de opsporing en ruiming van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog in het kader van de openbare orde en veiligheid. De vergoeding loopt via het gemeentefonds en is 68 procent van de daadwerkelijke gemaakte directe kosten. Voor het niet gesubsidieerde deel (32 procent) wordt in de begroting rekening gehouden. Het niet gesubsidieerde deel van de projecten van derden wordt door deze derden zelf gedekt. In 2024 is er voor € 1,2 mln onttrokken ter dekking van deze regeling. In 2024 is er bijna € 1,6 mln ontvangen ter dekking van deze kosten.

Vooruitbetaalde en nog te ontvangen bedragen

Vooruitbetaalde en nog te ontvangen bedragen	31-12-2023	31-12-2024
Vooruitbetaalde bedragen	72.645	86.436
Nog te ontvangen bedragen	192.094	176.890
Totaal vooruitbetaalde en nog te ontvangen bedragen	264.739	263.326

Vooruitbetaalde bedragen	31-12-2023	31-12-2024
Vooruitbetaalde subsidies	12.149	31.507
Vooruitbetaalde ICT kosten	33.706	26.095

Vooruitbetaalde huren en servicekosten	7.295	12.580
Overige vooruitbetaalde bedragen < € 5 mln	19.495	16.253
Totaal vooruitbetaalde bedragen	72.645	86.435

Toelichting vooruitbetaalde bedragen

Vooruitbetaalde subsidies

In deze post is voor € 31,4 mln vooruitbetalingen 2024 via de subsidiemodule opgenomen. € 697.000 mln heeft betrekking op diverse kleine subsidieposten.

Vooruitbetaalde ICT kosten

Deze kosten hebben betrekking op onderhoud, service en licenties over de jaren 2025 tot en met 2030.

Vooruitbetaalde huren en servicekosten

Betreft vooruitbetaalde huren en servicekosten 2025. Een klein deel van € 474.000 heeft betrekking op vooruitbetaalde facturen huren.

Overige vooruitbetaalde bedragen

Vooruitbetaalde kosten Vattenfall heeft een aandeel van € 4,5 mln, project Herinrichting Lage Bergse Bos heeft een aandeel van € 4 mln, bijdrage A13/A16 heeft een aandeel van € 3,9 mln, Suvis-regeling heeft een aandeel van € 2,5 mln en vooruitbetaalde kosten IZA Zorgakkoord (SPUK) voor € 1,3 mln en diverse vooruitontvangen posten voor totaal van € 3,1 mln. Tevens is er ook voor - € 3 mln presentatiewijziging geboekt ivm herrubricering (reclassificatie).

Nog te ontvangen bedragen	31-12-2023	31-12-2024
Gemeentebelastingen	52.221	68.093
Wabo Leges	32.262	20.937
Pintransacties Parkeren	16.472	19.061
Nog te ontvangen facturen WMO en Jeugd	0	11.663
Projectensaldi	35.868	11.294
Nog te verdelen kosten crediteuren	4.377	9.792
Te ontvangen bijdrage kunststofproducten (SUP-vergoeding)	0	7.236
Te ontvangen rente en aflossing	1.529	1.238
Overige nog te ontvangen bedragen < € 5 mln	49.365	27.576
Totaal nog te ontvangen bedragen	192.094	176.890

Toelichting te ontvangen bedragen

Gemeentebelastingen

Deze post is ultimo 2024 opgenomen voor de nog op te leggen aanslagen. Het aandeel Onroerende Zaakbelasting (OZB) omvatte per 31 december 2024 € 53,4 mln, Precario € 3,7 mln, Reclame en Logies € 6,9 mln en het restant van € 2,1 mln betreft Afvalstoffenheffing en Rioolheffing.

Wabo leges

Het betreft hier nog te factureren leges op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Mutatie betreft posten van 2023 nog niet afgewikkeld en nieuwe posten 2024.

Pintransacties Parkeren

Het saldo heeft betrekking op individuele pintransacties Parkeren. Deze worden begin 2025 door de banken afgerekend.

Nog te ontvangen facturen WMO en Jeugd

Betreft nog te ontvangen gelden inzake Zorg Jeugd en Volwassenen 2024.

Projectensaldi

Dit zijn presentatiewijzigingen in verband met herrubricering (reclassificatie) van projecten met een creditsaldo naar de overlopende activa.

Nog te verdelen kosten crediteuren

Totale saldo heeft betrekking op nog te verdelen kosten crediteuren over het jaar 2024.

Nog te ontvangen bijdrage kunststofproducten (SUP vergoeding)

Betreft nog te factureren kosten/bijdrage aan producenten van bepaalde kunststofproducten voor eenmalig gebruik (Single Use Plastic) voor het opruimen van het zwerfafval afkomstig van die producten.

Te ontvangen rente en aflossing

Bestaat uit overlopende rente van de vervaldatum van leningen tot ultimo 2024 en rente en aflossing van leningen met een vervaldatum van 31 december 2024 die begin 2025 zullen worden verrekend.

Overige nog te ontvangen bedragen < € 5 mln

Totaalsaldo is opgebouwd uit salaris gerelateerde posten voor € 7,3 mln, nog te ontvangen m.b.t. Oekraïne opvang € 4,6 mln, nog te factureren huurovereenkomsten volkstuinen € 3,0 mln, te verrekenen BTW is opgenomen voor € 2,9 mln en nog te ontvangen dividendbelasting € 2,5 mln. Rest nog € 7,2 mln voor diverse kleinere posten.

In het algemeen is het saldo gedaald ten opzichte van vorig jaar. Dit komt doordat er voor Wabo leges minder is opgenomen dan voorgaande jaren. Oorzaak hiervan is door de nieuwe omgevingswet een aantal voor 2024 begrote aanvragen al in 2023 is binnengekomen en de baten toen zijn gerealiseerd. Daarnaast zijn er minder aanvragen voor grote projectplannen binnengekomen.

Verder is ook een grote afwijking in opname van transpost voor Opvang Oekraïners. Vorig jaar was het 19 mln. en dit jaar maar 4,6 mln. opgenomen onder Overige nog te ontvangen bedragen < € 5 mln.

Jaarstukken 2024

Eigen vermogen

Paginanummer in website: 217

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, bestemmingsreserves en het resultaat.

Eigen vermogen	31-12-2023	Mutatie	1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	31-12-2024
Algemene reserve	83.677	-62.858	20.819	137.132	62.737	0	95.213
Bestemmingsreserves	2.609.717	21.579	2.631.296	237.986	375.205	35.447	2.458.630
Gerealiseerde resultaat	-41.280	41.280	0	64.245	0	0	64.245
Totaal	2.652.115	0	2.652.115	439.363	437.942	35.447	2.618.089

Algemene reserve

De algemene reserve is bedoeld als buffer voor tegenvallers. Het betreft de vrij aanwendbare middelen die de gemeente inzet wanneer zich onvoorziene financiële risico's voordoen. De algemene reserve maakt onderdeel uit van de weerstandscapaciteit. Het totale overzicht van de weerstandscapaciteit is opgenomen bij weerstandsvermogen en risicobeheersing onder het hoofdstuk Financiën.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves zijn reserves waar aan de gemeenteraad een specifieke bestemming heeft gegeven. De toevoegingen en onttrekkingen zijn goedgekeurd voor zover de Raad hiertoe heeft besloten. Onttrekkingen aan bestemmingsreserves zijn uitsluitend toegestaan wanneer dit past binnen het specifieke doel van de reserve.

Gerealiseerd resultaat

Het saldo op 31-12-2023 betreft het gerealiseerde resultaat over het boekjaar 2023. De resultaat bestemming is door de Raad bepaald en verdeeld over de algemene reserve en de bestemmingsreserves. Het saldo op 31-12-2024 betreft het gerealiseerde resultaat over het boekjaar 2024 en zal in 2025 verdeeld worden over de algemene reserve en de bestemmingsreserves.

Vermogensspecificaties reserves

Navigeer hier naar een nadere specificatie van de [bestemmingsreserves](#).

Vermogensspecificatie bestemmingsreserves	31-12-2023	Mutatie	1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	31-12-2024
Rotterdamse Investeringsmotor	2.021.421	0	2.021.421	121.575	208.638	0	1.934.359
Bestemmingsreserve Nationaal Programma Rotterdam Zuid	163.916	0	163.916	18.300	19.597	0	162.619
Bestemmingsreserve Doorbouwfonds	51.081	0	51.081	1.427	6.123	0	46.386
Duurzaamheidsbudget	38.784	0	38.784	18.389	18.017	3.404	35.752
Bestemmingsreserve BUIG (uitkeringen Participatiewet e.d.)	30.676	0	30.676	30.409	31.869	0	29.217
Bestemmingsreserve Bodem	31.086	0	31.086	0	3.445	0	27.641
Bestemmingsreserve Taakmutatie Gemeentefonds	24.776	0	24.776	10.634	4.777	4.569	26.064
Kredietrisicoreserve	19.563	0	19.563	277	0	0	19.841
Bestemmingsreserve Rivierahal Blijdorp	18.000	0	18.000	0	0	0	18.000
Bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling	30.642	0	30.642	0	2.845	10.800	16.997
Bestemmingsreserve Armoedefonds	17.800	0	17.800	0	2.700	830	14.270
Bestemmingsreserve Nieuw Belastingstelsel	14.981	0	14.981	0	958	0	14.023
Bestemmingsreserve Regio Deal Onderwijs	14.000	0	14.000	0	0	0	14.000
Bestemmingsreserve Autoluw fonds	17.045	0	17.045	0	2.127	1.000	13.918
Bestemmingsreserve Cloudkosten	8.003	2.500	10.503	1.894	3.699	0	8.698
Bestemmingsreserve Blokhuismiddelen	6.450	0	6.450	0	0	0	6.450
Bestemmingsreserve Energietransitie	12.088	0	12.088	0	3.163	2.709	6.215
Bestemmingsreserve Spaanse Polder	0	0	0	5.597	0	0	5.597
Verevening kostenverhaal	4.600	0	4.600	0	0	0	4.600
Bestemmingsreserve Armoedebeleid	1.525	0	1.525	2.971	0	0	4.497
Bestemmingsreserve Herstelprogramma Functiewaardering SW	0	3.817	3.817	0	0	0	3.817
Locatieontwikkelingen kwetsbare doelgroepen	0	0	0	3.300	0	0	3.300
Bestemmingsreserve Kiezen voor Rotterdam	0	0	0	3.057	0	0	3.057
Bestemmingsreserve Groot Onderhoud (MJOP)	2.234	5.417	7.651	0	4.921	0	2.729
Bestemmingsreserve Bijzondere bijstand, studenten	3.219	0	3.219	0	319	200	2.700
Bestemmingsreserve Doorlopende werkzaamheden Tozo-regeling	3.597	0	3.597	0	996	0	2.602
Bestemmingsreserve Bestrijding Eenzaamheid Ouderen	2.360	0	2.360	0	0	0	2.360
Bestemmingsreserve mitigerende maatregelen geluidskwestie Stadhuisplein	0	0	0	3.871	1.500	0	2.371
Bestemmingsreserve RAP fonds	0	0	0	1.696	0	0	1.696
Bestemmingsreserve Citylab	2.561	0	2.561	31	253	689	1.651
Bestemmingsreserve Duurzaam	1.457	0	1.457	0	0	34	1.423

Toegankelijkheid Rotterdam onbeperkt	0	0	0	1.573	153	0	1.421
Bestemmingsreserve Actieplan Samenleven	0	1.004	1.004	400	0	0	1.404
Bestemmingsreserve Evenementenfonds	2.975	0	2.975	0	1.750	0	1.225
Bestemmingsreserve Verkiezingen	0	0	0	1.446	234	0	1.212
Bestemmingsreserve Gemeentelijk schuldenbeleid	2.967	0	2.967	0	0	1.800	1.167
Bestemmingsreserve Friciekosten op afstand zetten LCC's	1.094	0	1.094	0	0	0	1.094
Bestemmingsreserve Funderingen	1.058	290	1.348	0	300	0	1.048
Bestemmingsreserve Bijzondere bijstand, schuldhelpverlening	992	0	992	0	0	0	992
Bestemmingsreserve uitvoeringslasten Nieuwe Wet Inburgering	0	0	0	978	0	0	978
Bestemmingsreserve Cofinanciering Europese Subsidies	1.509	0	1.509	0	56	487	965
Bestemmingsreserve Verkeerscirculatieplan (VCP)	1.623	0	1.623	0	779	0	844
Bestemmingsreserve Kwaliteitsborging	810	0	810	0	0	0	810
Bestemmingsreserve Economiesubsidies	0	810	810	0	0	0	810
Bestemmingsreserve Menselijke Maat	1.969	0	1.969	0	1.239	0	730
Bestemmingsreserve Folkert Elzingastraat	0	700	700	0	0	0	700
Bestemmingsreserve Toeslagenaffaire Belastingen	574	131	705	0	64	0	642
WABO-leges	1.246	0	1.246	0	646	0	600
Bestemmingsreserve Afbouw SSC Flex (suppletiereregelingen)	893	0	893	0	354	0	539
Bestemmingsreserve Stadsinitiatief	453	0	453	0	0	0	453
Bestemmingsreserve Dichterbij dan je denkt	583	0	583	0	149	0	433
Bestemmingsreserve Koloniaal en Slavernij Verleden	0	396	396	0	0	0	396
Bestemmingsreserve Uitvoeringskosten Kwijtschelding Toeslagenaffaire	548	0	548	0	219	0	328
Bestemmingsreserve ZVHRR versterken dv personen met verward gedrag	655	0	655	0	328	0	328
Bestemmingsreserve Noodfonds	3.596	0	3.596	0	1.489	1.780	327
Bestemmingsreserve Voorlichting / communicatie verkiezingen	220	0	220	75	0	0	295
Bestemmingsreserve Blauwalg Kralingse Plas	419	0	419	0	48	100	271
Egalisatiereserve Ombudsman	250	0	250	0	0	0	250
Bestemmingsreserve ICT	0	250	250	0	0	0	250
Egalisatiereserve Raad/Griffie	250	0	250	30	84	0	196
Bestemmingsreserve Commissiereizen	210	0	210	55	73	0	192
Bestemmingsreserve CHV Huurdersonderhoud	0	1.100	1.100	0	927	0	173
Egalisatiereserve Rekenkamer	250	0	250	0	0	100	150

Bestemmingsreserve B&W Fonds	145	0	145	0	5	0	140
Bestemmingsreserve Breed Offensief	938	0	938	0	616	200	122
Bestemmingsreserve BoTu CLLD	0	106	106	0	0	0	106
Bestemmingsreserve Regio Deal Cultuur	102	0	102	0	0	0	102
Bestemmingsreserve Winkelstratenaanpak	0	142	142	0	92	0	50
Bestemmingsreserve Gemeentelijke klokkenluidersregeling	34	0	34	0	0	0	34
Bestemmingsreserve Afvalstoffenheffing	1.500	0	1.500	0	1.497	0	3
Bestemmingsreserve Convenant ID-banen	2.088	0	2.088	0	1.807	281	0
Bestemmingsreserve Invoeringskosten Omgevingswet	3.686	0	3.686	0	650	3.036	0
Bestemmingsreserve Koers van de Stad	0	500	500	0	0	500	0
Bestemmingsreserve Herinrichten instrument Hallo Werk t.b.v. Pro VSO jongeren	76	0	76	0	76	0	0
Noodsteun Energiekosten Sport	321	0	321	0	250	71	0
Bestemmingsreserve Tweedelijns WMO en Jeugdhulp	21.739	0	21.739	10.000	31.739	0	0
Bestemmingsreserve WABO-leges	0	4.415	4.415	0	4.415	0	0
Bestemmingsreserve Middensegment Huur	1.427	0	1.427	0	0	1.427	0
Bestemmingsreserve Inburgering	938	0	938	0	438	500	0
Bestemmingsreserve Energietoeslag	8.780	0	8.780	0	8.780	0	0
Bestemmingsreserve Jaaroverstijgende Cultuursubsidies	931	0	931	0	0	931	0
Totaal bestemmingsreserves	2.609.717	21.579	2.631.296	237.986	375.205	35.447	2.458.630

Bestemmingsreserve Rotterdamse Investeringsmotor (RIM)

De gemeenteraad heeft in november 2020 ingestemd met het raadsvoorstel "Herijking Investeringsfonds Rotterdam; Oprichting van de Rotterdamse Investeringsmotor". Hiermee is besloten om vanaf 2021 het IFR, dat investeringsprojecten in het kader van de "Stadsvisie 2030" dekt, af te schaffen en de daarbij horende dekkingsmiddelen over te hevelen naar de RIM.

Naast de middelen uit het IFR zijn de opbrengsten van de verkoop van Eneco toegevoegd aan de RIM. De gemeenteraad heeft in 2022 besloten om het restant van het niet bestemde deel van de baten van twee grote erfpachtconversies onder te brengen in een aparte cilinder binnen de RIM.

De RIM is opgebouwd uit negen verschillende cilinders, elk met een specifieke, transparante functie.

Bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling (GO)

De bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling wordt gebruikt als dekking voor fysieke projecten die bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen voor aantrekkelijke en gezonde woon- en leefmilieus. Het betreft buitenruimteprojecten gekoppeld aan gebiedsontwikkeling en projecten gekoppeld aan vergroening.

Bestemmingsreserve Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ)

Het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) bestaat uit de pijlers Onderwijs, Werk, Cultuur, Veiligheid en Wonen. De bestemmingsreserve NPRZ-wonen wordt gebruikt als dekking van projecten binnen de pijler Wonen van het NPRZ. De middelen in de bestemmingsreserve worden gebruikt als dekking voor projecten in de focuswijken, tuinsteden en tuindorpen in Rotterdam Zuid, die bijdragen aan de fysieke doelstellingen van het NPRZ-programma. De projecten zijn concreet opgezet om invulling te geven aan de gemeentelijke opgave binnen het NPRZ of dienen ter ondersteuning en facilitering van de opgave van derden (zoals woningcorporaties).

Bestemmingsreserve Energietransitiebudget (ET)

De bestemmingsreserve Energietransitiebudget wordt gebruikt als dekking voor projecten die bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen voor een duurzaam, energiezuinig Rotterdam, met een betere luchtkwaliteit met alle ruimte voor innovaties.

Bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget (DTB)

Als opvolger van het Energietransitiebudget kan het Duurzaamheidstransitiebudget (DTB) worden gezien welke in januari 2023 is gestart. De successen en lessen voortkomend uit een door Concern Auditing uitgevoerde audit zijn verwerkt in de organisatie van het DTB-proces.

Toelichting

Hieronder volgt een toelichting van de bestemmingsreserves met een eindsaldo groter dan € 5 mln. Een nadere toelichting op de bestemmingsreserves is terug te vinden in de paragraaf vermogensspecificaties reserves.

Bestemmingsreserve BUIG (uitkeringen Participatiewet e.d.)

De bestemmingsreserve BUIG is gevormd ter dekking van eventuele toekomstige tekorten op het WWB-inkomensdeel en de (verlaagde) rijksuitkering. Jaarlijks actualiseert de gemeente de reserve bij de kaderbrief op basis van de uitkomsten van de jaarrekening en de verwachting naar de komende twee jaar.

Bestemmingsreserve Bodem

Uit het oogpunt van efficiënt beheer en verantwoording wordt voorgesteld om de bestemmingsreserve Bodemsanering per 1 januari 2019 in te stellen en het betreffende saldo vanuit de bestemmingsreserve 'Taakmutatie Gemeentefonds' over te hevelen. Aan deze reserve worden gelden onttrokken ten behoeve van uitgaven voor bodemsanering. De reserve wordt gevoed vanuit ontvangen rijksmiddelen.

Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds

De bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds is gevormd voor ontvangen Rijksmiddelen uit het Gemeentefonds waarvan besteding nog niet heeft plaatsgevonden. In een aantal gevallen zijn doeluitkeringen in jaarschijven uitgekeerd. Over het algemeen loopt in verband met de planontwikkeling de feitelijke realisatie minimaal een jaar achter op deze jaarschijven. De gemeente vangt dit met deze bestemmingsreserve op.

Kredietrisicoreserve

De kredietrisicoreserve dient als buffer voor de risico's op wanbetaling op door de gemeente verstrekte of gegarandeerde geldleningen. Toename van deze reserve gebeurt door storting van solvabiliteitsbeslag bij verstrekken van nieuwe leningen, garanties en ontvangen renteopslagen en door garantiopremies gedurende de looptijd van de verstrekte leningen en garanties.

Bestemmingsreserve Rivierahal Blijdorp

Bestemmingsreserve is gevormd ter dekking van de kosten met betrekking tot de restauratie van de Rivierahal in diergaarde Blijdorp.

Bestemmingsreserve Armoedefonds

Bestemmingsreserve gevormd voor de bestrijding van armoede. Ondersteunen van Rotterdammers die de noodzakelijke kosten niet meer kunnen betalen.

Bestemmingsreserve Nieuw Belastingstelsel

De middelen in deze bestemmingsreserve dienen ter dekking van het implementatietraject van het nieuwe belastingstelsel (de voorbereiding, de implementatie en de nazorg).

Bestemmingsreserve Regio Deal Onderwijs

De bestemmingsreserve is gevormd voor investeringen in onderwijshuisvesting (Schuif op Zuid). Dit is onderdeel van de Regio-deal NPRZ.

Bestemmingsreserve Autoluw Fonds

Het doel van de reserve is om het centrum en de wijken Oude Westen, Nieuwe Westen, Middelland en Oude Noorden zoveel mogelijk autoluw te maken.

Bestemmingsreserve Cloudkosten

De bestemmingsreserve is gevormd als dekking voor verwachte kapitaallasten met betrekking tot de Cloud kosten.

Bestemmingsreserve Blokhuismiddelen

De bestemmingsreserve is gevormd voor extra middelen in het kader van de brede aanpak van dak- en thuisloosheid.

Bestemmingsreserve Energietransitie

De bestemmingsreserve Energietransitie wordt gebruikt als dekking voor projecten die bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen voor een duurzaam, energiezuinig Rotterdam, met een betere luchtkwaliteit met alle ruimte voor innovaties.

Bestemmingsreserve Spaanse Polder

De bestemmingsreserve is gevormd ter ondersteuning van het realiseren van het uitvoeringsprogramma Spaanse Polder om zo de Spaanse Polder verder toekomstbestendig te maken.

Bestemmingsreserves Grondexploitaties (Grexen)

Hieronder volgt de verloopstaat van bestemmingsreserves die dienen ter dekking van de grondexploitaties (Grexen). Deze zijn voor het gepresenteerde bedrag opgenomen in de genoemde reserve in de tabel van de bestemmingsreserves hierboven.

Voor de grondexploitaties worden de middelen in de bestemmingsreserves ingezet ter dekking van de te treffen verliesvoorziening. In 2024 hebben onttrekkingen plaatsgevonden aan de bestemmingsreserves ten behoeve van (de mutaties in) de verliesvoorziening van de volgende grondexploitaties:

Bestemmingsreserve Doorbouwfonds: Schiekadeblok (€ 2,9 mln), Vierhavenstrip (€ 1,5 mln), Insulindestraat (€ 546.000) en Feyenoord City (€ 300.000);

Bestemmingsreserve Nationaal Programma Rotterdam Zuid: Robbenoordplein (€ 4 mln);

Totale dekking uit bestemmingsreserves: € 9,3 mln.

Bestemmingsreserves grexen	31-12-2023	Mutatie	1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	31-12-2024
Bestemmingsreserve Doorbouwfonds	0	14.464	14.464	0	5.265	0	9.199
Bestemmingsreserve Rotterdamse Investeringsmotor	1.334	0	1.334	0	0	0	1.334
Bestemmingsreserve Nationaal Programma Rotterdam Zuid	1.167	3.989	5.156	0	3.989	0	1.167
Bestemmingsreserve Middensegment Huur	685	-685	0	0	0	0	0
Totaal bestemmingsreserves grexen	3.186	17.768	20.954	0	9.254	0	11.700

Jaarstukken 2024

Reserves

Paginanummer in website: 218

Reserves

Hieronder het overzicht van de reserves van de gemeente Rotterdam. Via het informatie-icoontje krijg je de verloopstaat en een algemene toelichting over de betreffende reserve. Daarnaast worden de mutaties aan de bestemmingsreserves en afwijkingen tussen de realisatie en begroting toegelicht.

Realisatie bestemmingsreserves		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Algemene middelen		2.086.580	269.618	276.152	4.569	2.075.477
Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds		24.776	10.634	4.777	4.569	26.064
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Algemene middelen	2.086.580	269.618	276.152	4.569	2.075.477	
Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds	24.776	10.634	4.777	4.569	26.064	
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Realisatie 2024	24.776	10.634	4.777	4.569	26.064	
Begroting 2024	24.776	4.750	18.231	500	10.794	
Verschil Realisatie - Begroting	0	5.884	-13.454	4.069	15.269	
Toelichting Reserve						
Raadsbesluit:		Jaarrekening 2006 (einddatum niet van toepassing)				
Doel Reserve:		De bestemmingsreserve betreft nog niet door de uitvoerende clusters geclaimde of ingedaalde rijksmiddelen met een specifieke doelstelling / taakstelling die bij Beheer Algemene Middelen gereserveerd zijn voor latere jaren.				
Toelichting Realisatie 2024:		Bij de voorjaarsnota is de vrijval van € 4 mln foutief opgenomen in de begroting als onttrekking. Dit is pas opgemerkt op een moment waarop dit niet gecorrigeerd kon worden. De vrijval is vervolgens wel geboekt. De overige vrijval heeft betrekking op de eerder ontvangen rijksmiddelen vanuit de Corona herstelpakketten die zijn vrijgevallen in 2024, dit is niet begroot. Het verschil tussen de realisatie en de begroting van de onttrekkingen komt doordat er niet onttrokken is conform begroting door de volgende onderdelen: Aardgasvrije wijken, Samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit, Perspectief op Werk (actieplan), Re-integratie bijstandsgerechtigden, Crisisdienstverlening (COVID-19) uit decembercirculaire, en Omgevingswet. De afwijkende toevoeging komt doordat de middelen uit de decembercirculaire (€ 5,9 mln) – uitsluitend voor zover dit het lopende jaar betreft en de middelen geen betrekking hebben op de algemene uitkering – rechtstreeks toegevoegd worden aan de Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds, conform raadsbesluit 23bb007699.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting		Bij de voorjaarsnota is de vrijval van € 4 mln foutief opgenomen in de begroting als onttrekking. Dit is pas opgemerkt op een moment waarop dit niet gecorrigeerd kon worden. De vrijval is vervolgens wel geboekt. De overige vrijval heeft betrekking op de eerder ontvangen rijksmiddelen vanuit de Corona herstelpakketten die zijn vrijgevallen in 2024, dit is niet begroot. Het verschil tussen de realisatie en de begroting van de onttrekkingen komt doordat er niet onttrokken is conform begroting door de volgende onderdelen: Aardgasvrije wijken, Samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit, Perspectief op Werk (actieplan), Re-integratie bijstandsgerechtigden, Crisisdienstverlening (COVID-19) uit decembercirculaire, en Omgevingswet. De afwijkende toevoeging komt doordat de middelen uit de decembercirculaire (€ 5,9 mln) – uitsluitend voor zover dit het lopende jaar betreft en de middelen geen betrekking hebben op de algemene uitkering – rechtstreeks toegevoegd worden aan de Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds, conform raadsbesluit 23bb007699.				
Kredietrisicoreserve		19.563	277	0	0	19.841
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Algemene middelen	2.086.580	269.618	276.152	4.569	2.075.477	
Kredietrisicoreserve	19.563	277	0	0	19.841	
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Realisatie 2024	19.563	277	0	0	19.841	
Begroting 2024	19.563	277	0	0	19.841	

Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Begroting 2012 (einddatum niet van toepassing)				
Doel Reserve:	De bestemmingsreserve dient ten behoeve van de risico's met betrekking tot de leningen- en garantieportefeuille.				
Toelichting Realisatie 2024:	De realisatie voor de toevoeging heeft conform de begroting plaatsgevonden.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	De begrote toevoeging heeft betrekking op de solvabiliteitsbeslag waarvan de realisatie ook heeft plaatsgevonden.				
Algemene Reserve	20.819	137.132	62.737	0	95.213
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Algemene middelen	2.086.580	269.618	276.152	4.569	2.075.477
Algemene Reserve	20.819	137.132	62.737	0	95.213
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	20.819	137.132	62.737	0	95.213
Begroting 2024	20.819	74.395	0	0	95.213
Verschil Realisatie - Begroting	0	62.737	62.737	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Doorlopend				
Doel Reserve:	De algemene reserve behoort tot het weerstandsvermogen, hetgeen vrij aanwendbare middelen zijn, die worden ingezet om het begrotingsbeeld sluitend te houden en voor onvoorziene financiële risico's.				
Toelichting Realisatie 2024:	De huidige realisatie is conform de begrotingstand, geen bijzonderheden.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Het begrote concernresultaat wordt per saldo verrekend met de Algemene Reserve. De realisatie is conform de begrotingstand.				
Bestemmingsreserve Rotterdamse Investeringsmotor	2.021.421	121.575	208.638	0	1.934.359
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Algemene middelen	2.086.580	269.618	276.152	4.569	2.075.477
Bestemmingsreserve Rotterdamse Investeringsmotor	2.021.421	121.575	208.638	0	1.934.359
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	2.021.421	121.575	208.638	0	1.934.359
Begroting 2024	2.021.421	117.009	212.118	0	1.926.312
Verschil Realisatie - Begroting	0	4.566	-3.480	0	8.046
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	November 2020 (einddatum niet van toepassing)				
Doel Reserve:	Het op een transparante wijze dekken van investeringslasten die niet worden gedekt uit de bestaande begroting, w.o. de lasten die voorheen werden gedekt uit het IFR en de lasten die voortvloeien uit de aanwending van de				

	verkoopopbrengst Eneco				
Toelichting Realisatie 2024:	De realisatie van toevoegingen vindt plaats na een raadsbesluit en wordt centraal uitgevoerd. De onttrekkingen worden ingezet voor de dekking van de kapitaallasten van de geactiveerde projecten en onrendabele top (out of pockets). De onttrekkingen vinden plaats op basis van de realisatie op de projecten. Als realisatie op projecten achterloopt, wordt er ook minder onttrokken.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Er zijn in 2024 € 10,2 mln meer baten toegevoegd dan geraamd aan de bestemmingsreserve Rotterdamse Investeringsmotor, door de volgende onderdelen: Contractbeheer en erfpacht € 2,7 mln (conform raadsbesluit), Grondexploitatie reserves € 5,6 mln - > foutieve boeking wordt gecorrigeerd tijdens correctieronde, en Handmatige boekingen CBE € 1,9 mln (conform raadsbesluit). Voor de onttrekkingen geldt een onderbesteding. Dit kan komen doordat er geen gedeclareerde kosten geweest zijn en of omdat eerst de middelen vanuit cofinanciering ingezet worden alvorens onttrekking aan de reserve plaatsvindt.				
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	37.621	4.349	12.237	3.330	26.404
Bestemmingsreserve Gemeentelijk schuldenbeleid	2.967	0	0	1.800	1.167
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	37.621	4.349	12.237	3.330	26.404
Bestemmingsreserve Gemeentelijk schuldenbeleid	2.967	0	0	1.800	1.167
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	2.967	0	0	1.800	1.167
Begroting 2024	2.967	0	0	1.800	1.167
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2020 (einddatum 31-12-2026)				
Doel Reserve:	Deze extra middelen zijn bestemd om de inwoners waar nodig van dichtbij te blijven ondersteunen gelet op de voorziene toename van de schuldenproblematiek.				
Toelichting Realisatie 2024:	Vrijval conform begroting.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Bestemmingsreserve Armoedebeleid	1.525	2.971	0	0	4.497
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	37.621	4.349	12.237	3.330	26.404
Bestemmingsreserve Armoedebeleid	1.525	2.971	0	0	4.497
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	1.525	2.971	0	0	4.497
Begroting 2024	1.525	2.971	0	0	4.497
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2021 (einddatum 31-12-2028)				

Doel Reserve:	Ondersteunen van Rotterdammers die de noodzakelijke kosten niet meer kunnen betalen				
Toelichting Realisatie 2024:	Toevoeging conform begroting.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Bestemmingsreserve Bijzondere bijstand, schuldhulpverlening	992	0	0	0	992
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	37.621	4.349	12.237	3.330	26.404
Bestemmingsreserve Bijzondere bijstand, schuldhulpverlening	992	0	0	0	992
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	992	0	0	0	992
Begroting 2024	992	0	0	0	992
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2022 (einddatum 31-12-2025)				
Doel Reserve:	December circulaire - Bijzondere bijstand. Dekking voor onvermijdelijke claim Meer Schuldhulpverlening. Daarin is de volgende toelichting opgenomen: Deze middelen hebben betrekking op zowel uitkeringskosten en uitvoeringskosten. Sinds 2017 is de vraag naar Schuldhulpverlening en inkomensondersteunende maatregelen gestegen en het is de verwachting dat deze trend zich voorzet (Tussen januari 2022 en januari 2023 is de instroom bij de schuldhulpverlening met 88% toegenomen). Deze stijging is inmiddels niet meer op te vangen binnen de portefeuille van Armoede en Schulden, onder andere doordat de vraag op de overige Rotterdamse Regelingen is gestegen. De bijzondere bijstand betreft een opheffing van de bijstand en dus moeten we het uitkeren en uitvoeren. Daarnaast zijn ook de toegenomen datasignalen (wettelijke taak) meegenomen, waaruit ook ongeveer 10% aan schuldhulpverleningstrajecten komen.				
Toelichting Realisatie 2024:	Niet van toepassing.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Bestemmingsreserve Bijzondere bijstand, studenten	3.219	0	319	200	2.700
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	37.621	4.349	12.237	3.330	26.404
Bestemmingsreserve Bijzondere bijstand, studenten	3.219	0	319	200	2.700
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	3.219	0	319	200	2.700

Begroting 2024	3.219	0	400	200	2.619
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-81	0	81
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2022 (einddatum 31-12-2026)				
Doel Reserve:	December circulaire - Bijzondere bijstand studenten. Naast een motie vanuit de raad om de middelen in te zetten voor het compenseren van energiekosten bij Studenten, is het ook onduidelijk hoe de rechtspraak gaat zijn in deze. Er zijn verschillende studenten die een rechtszaak aangespannen hebben.				
Toelichting Realisatie 2024:	De gemaakte lasten zijn onttrokken.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	De kosten zijn lager uitgevallen dan de realisatie. De kosten zullen in 2025 gerealiseerd worden.				
Bestemmingsreserve Energietoeslag	8.780	0	8.780	0	0
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Armoede, schuldhelpverlening, inburgering en samenleving	37.621	4.349	12.237	3.330	26.404
Bestemmingsreserve Energietoeslag	8.780	0	8.780	0	0
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	8.780	0	8.780	0	0
Begroting 2024	8.780	0	8.780	0	0
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2022 (einddatum 31-12-2024)				
Doel Reserve:	December circulaire - Energietoeslag. Deze middelen zijn bij de decembercirculaire toegekend omdat gemeentes de mogelijkheid hadden om alvast €500 van de voor 2023 te besteden €1300 aan energietoeslag in 2022 uit te keren. Rotterdam heeft dat nog niet gedaan en zal dit dus in 2023 uitkeren. Deze middelen worden daarvoor ingezet.				
Toelichting Realisatie 2024:	De gemaakte lasten zijn onttrokken.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Bestemmingsreserve Inburgering	938	0	438	500	0
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Armoede, schuldhelpverlening, inburgering en samenleving	37.621	4.349	12.237	3.330	26.404
Bestemmingsreserve Inburgering	938	0	438	500	0
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	938	0	438	500	0
Begroting 2024	938	0	438	500	0

Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2022 (einddatum 31-12-2024)				
Doel Reserve:	Als gevolg van de Nieuwe Wet inburgering is een grotere ondertussen -groep ontstaan die onder de oude Wet Inburgering valt. In 2022 was nog onbekend wie dit betrof (info vanuit DUO ontbrak), zal 1e kwartaal 2023 wel bekend zijn. De kosten voor de begeleiding van de bredere groep asielmigranten binnen de ondertussen - groep zijn lager uitgevallen. De verwachting is dat deze groep in 2023 zal instromen. Daarnaast is vanwege de latere toekenning van de verhoogde taakstelling voor de nieuwe wet inburgering pas later in het najaar gestart met de uitbreiding van de formatie. Deze taakstelling loopt door in 2023 en daarmee ook een hogere inzet van personeel.				
Toelichting Realisatie 2024:	Er is € 438 onttrokken aan de bestemmingsreserve ter dekking van de apparaatskosten voor de teams van Statushouders en Vreemdelingen. Daarnaast is € 500 vrijgevallen bij het besluit voorjaarsnota 2024. De volledige reserve is hiermee uitgeput.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				

Bestemmingsreserve Koloniaal en Slavernij Verleden	396	0	0	0	396

Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	37.621	4.349	12.237	3.330	26.404
Bestemmingsreserve Koloniaal en Slavernij Verleden	396	0	0	0	396
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	396	0	0	0	396
Begroting 2024	396	0	96	0	300
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-96	0	96
Toelichting Reserve					

Raadsbesluit:	Jaarrekening 2023 (einddatum 31-12-2026)				
Doel Reserve:	Financiering van een gezamenlijk kunstwerk of gedenkteken in de buitenruimte en het voortzetten van het programma koloniaal en slavernijverleden.				
Toelichting Realisatie 2024:	Niet van toepassing.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Een deel van de kosten waren in boekjaar 2023 geboekt en voor een deel waren de facturen na de deadline in kaart gebracht. Hierdoor kon geen onttrekking plaatsvinden voor het begrote bedrag van € 96.				

Bestemmingsreserve Armoedefonds	17.800	0	2.700	830	14.270

Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	37.621	4.349	12.237	3.330	26.404
Bestemmingsreserve Armoedefonds	17.800	0	2.700	830	14.270
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	17.800	0	2.700	830	14.270
Begroting 2024	17.800	0	5.344	830	11.626
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-2.644	0	2.644
Toelichting Reserve					

Raadsbesluit:	Coalitieakkoord 2022 - 2026 (einddatum 31-12-2026)				
Doel Reserve:	Armoedebestrijding				
Toelichting Realisatie 2024:	De gemaakte lasten zijn onttrokken, vrijval conform begroting.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	De lagere onttrekking wordt veroorzaakt doordat een deel van de kosten verschuiven naar 2025 en een deel van de gerealiseerde kosten in 2024 zijn gedekt door de regulaire begroting.				
Bestemmingsreserve Actieplan Samenleven	1.004	400	0	0	1.404
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	37.621	4.349	12.237	3.330	26.404
Bestemmingsreserve Actieplan Samenleven	1.004	400	0	0	1.404
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	1.004	400	0	0	1.404
Begroting 2024	1.004	400	0	0	1.404
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2023 (einddatum 31-12-2026)				
Doel Reserve:	uitvoering geven aan het Actieplan Samenleven.				
Toelichting Realisatie 2024:	Toevoeging conform begroting.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Bestemmingsreserve uitvoeringslasten Nieuwe Wet Inburgering	0	978	0	0	978
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	37.621	4.349	12.237	3.330	26.404
Bestemmingsreserve uitvoeringslasten Nieuwe Wet Inburgering	0	978	0	0	978
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	0	978	0	0	978
Begroting 2024	0	978	0	0	978
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	2e herziening 2024 (einddatum 31-12-2026)				
Doel Reserve:	Het programma inburgering werkt opgabegericht en is organisatie breed wat een breed inzetbare financiële reserve(basis) vraagt om de komende 2 collegejaren de Nieuwe Wet Inburgering en Rotterdamse aanpak uit te				

blijven voeren. Om dit goed te kunnen doen is in 2024 kritisch gekeken naar inzet van middelen en opbouw van een reserve waarmee de uitvoering en programma lijn gecontinueerd kan worden.

Toelichting Realisatie 2024:	Toevoeging conform begroting.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Beheer van de stad	1.919	0	1.545	100	275
Bestemmingsreserve Blauwalg Kralingse Plas	419	0	48	100	271
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Beheer van de stad	1.919	0	1.545	100	275
Bestemmingsreserve Blauwalg Kralingse Plas	419	0	48	100	271
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	419	0	48	100	271
Begroting 2024	419	0	200	100	119
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-152	0	152
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Voorjaarsnota 2019 (einddatum 31-12-2025)				
Doel Reserve:	In de motie 'structurele oplossing blauwalg Kralingse plas' wordt verzocht voor de jaarlijks terugkerende blauwalgoverlast in de Kralingse Plas een structurele oplossing te vinden die leidt tot een plas die structureel zomer- en zwemklaar is. Hiervoor is bij de VJN 2017 een budget toegekend van € 5 mln. In verband met nader onderzoek naar de te treffen maatregelen is de uitvoering opgeschoven naar 2023niet benutte budget in 2018 niet terug te laten vloeien in de algemene middelen is er een bestemmingsreserve voorgesteld en bij de VJN 2019 ook toegekend.				
Toelichting Realisatie 2024:	De maatregelen ter bestrijding van blauwalg in de Kralingse Plas zijn in 2024 afgerond. Een deel van het resterende budget in de bestemmingsreserve Blauwalg Kralingse Plas valt vrij. Deze middelen zijn niet meer nodig.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	De kosten van de geplande werkzaamheden vallen lager uit dan in eerste instantie was voorzien. Dit komt doordat er minder maatregelen nodig waren.				
Bestemmingsreserve Afvalstoffenheffing	1.500	0	1.497	0	3
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Beheer van de stad	1.919	0	1.545	100	275
Bestemmingsreserve Afvalstoffenheffing	1.500	0	1.497	0	3
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	1.500	0	1.497	0	3
Begroting 2024	1.500	0	1.500	0	0
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-3	0	3
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	2e herziening 2022 (einddatum niet van toepassing)				

Doel Reserve:	Doel van de reserve is om meevallende baten van de heffing in te zetten voor verevening binnen de afvalstoffenheffing (ASH). De reserve draagt daarmee bij aan een stabiel meerjarig begrotingsproces en een bestendiger tarief.				
Toelichting Realisatie 2024:	De reserve is onttrokken voor het deel met lasten die betrekking hebben op kosten van vuilverwerking en kosten die samenhang hebben met het inzamelen van afval.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	De reserve is onttrokken voor het deel met lasten die betrekking hebben op kosten van vuilverwerking en kosten die samenhang hebben met het inzamelen van afval.				
Belastingen	15.686	0	1.021	0	14.665
Bestemmingsreserve Nieuw Belastingstelsel	14.981	0	958	0	14.023
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Belastingen	15.686	0	1.021	0	14.665
Bestemmingsreserve Nieuw Belastingstelsel	14.981	0	958	0	14.023
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	14.981	0	958	0	14.023
Begroting 2024	14.981	0	2.481	0	12.500
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-1.523	0	1.523
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	2e Herziening 2023 (einddatum 31-12-2027)				
Doel Reserve:	De middelen in deze bestemmingsreserve dienen ter dekking van het implementatietraject van het nieuwe belastingstelsel (de voorbereiding, de implementatie en de nazorg).				
Toelichting Realisatie 2024:	De onttrekking is gebaseerd op de totale projectkosten van de Nieuwe Hef en de kosten van het projectbureau onder afdeling Expertise & Belasting Inn				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Sinds 2024 werkt de gemeente toe naar een nieuw belastingstelsel. Dit noemen we De Nieuwe Hef. Sommige werkzaamheden zijn niet in 2024 gerealiseerd, maar worden doorgeschoven naar 2025. Hierdoor is er minder onttrokken aan de bestemmingsreserve.				
Bestemmingsreserve Toeslagenaffaire Belastingen	705	0	64	0	642
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Belastingen	15.686	0	1.021	0	14.665
Bestemmingsreserve Toeslagenaffaire Belastingen	705	0	64	0	642
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	705	0	64	0	642
Begroting 2024	705	0	139	0	567
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-75	0	75
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2021 (einddatum 31-12-2027)				
Doel Reserve:	Het dekken van uitvoeringskosten in 2022 ev.				

Toelichting Realisatie 2024:	De onttrekking is gebaseerd op de loonkosten van de medewerkers die werkzaamheden uitvoeren m.b.t. het kwijtschelden van diverse belastingsoorten t.b.v. toeslagenaffaire.					
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Er is minder onttrokken, een gedeelte van de werkzaamheden worden doorgeschoven naar 2025 ev.					
Bestaande stad		197.386	18.300	29.880	0	185.807
Bestemmingsreserve NPRZ		163.916	18.300	19.597	0	162.619
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Bestaande stad	197.386	18.300	29.880	0	185.807	
Bestemmingsreserve NPRZ	163.916	18.300	19.597	0	162.619	
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Realisatie 2024	163.916	18.300	19.597	0	162.619	
Begroting 2024	163.916	18.300	27.435	0	154.782	
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-7.838	0	7.838	
Toelichting Reserve						
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2012 (doorlopend)					
Doel Reserve:	De vorming van de bestemmingsreserve Nationaal Programma Rotterdam Zuid heeft plaatsgevonden ter dekking van de lasten Nationaal Programma Rotterdam Zuid.					
Toelichting Realisatie 2024:	In 2024 is er vanuit de bestemmingsreserve NPRZ pijler wonen € 19 mln aangewend. De hoogste uitgaven hebben betrekking op Robbenoordplein, Basisaanpak Particuliere Voorraad, Capaciteit programma NPRZ-wonen, Swiego fase 1, Gebiedsaanpak Bloemhof, NPRZ - Apparaatskosten transformatie PV overig 2023-2026, Fazantstraat en een aantal kleinere projecten.					
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	In totaal is er € 7,8 mln minder onttrokken dan begroot door vertraging/verschuiving van werkzaamheden van projecten (onder andere Fazanstraat, Grondige aanpak Rotterdam Zuid Verduurzaming woningen, Samenvoegen en vergroten woningen, Texelsestraat, Oud Carnisse) naar 2025. Ook was er financiering vanuit andere bronnen, zoals rijksmiddelen.					
Bestemmingsreserve groot onderhoud (MJOP)		7.651	0	4.921	0	2.729
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Bestaande stad	197.386	18.300	29.880	0	185.807	
Bestemmingsreserve groot onderhoud (MJOP)	7.651	0	4.921	0	2.729	
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Realisatie 2024	7.651	0	4.921	0	2.729	
Begroting 2024	7.651	0	7.455	0	195	
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-2.534	0	2.534	
Toelichting Reserve						
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2020 (einddatum 31-12-2047)					
Doel Reserve:	Met het vormen van deze reserve wordt getracht om toekomstige pieken in onderhoud op te vangen. De afdeling Vastgoed gaat in de kostendekkende huur per object uit van een gemiddelde onderhoudsbehoefte over					

	een periode van vijftig jaar;				
Toelichting Realisatie 2024:	Deze reserve wordt gebruikt voor dekking onderhoud dat in 2024 gepland en begroot was, waarvoor destijds een financiële verplichting is aangegaan.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	De hoofdoorzaak van een lagere onttrekking is een veranderde planning van het project De Doelen. Hierdoor schuift een deel van de kosten, inclusief dekking uit deze bestemmingsreserve, door naar 2025.				
Bestemmingsreserve Funderingen	1.348	0	300	0	1.048
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Bestaande stad	197.386	18.300	29.880	0	185.807
Bestemmingsreserve Funderingen	1.348	0	300	0	1.048
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	1.348	0	300	0	1.048
Begroting 2024	1.348	0	300	0	1.048
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2017 (doorlopend)				
Doel Reserve:	De bestemmingsreserve is gevormd om de continuïteit van de funderingsaanpak in Rotterdam te waarborgen. Het betreft meerjarige wijkgerichte participatieprojecten in het kader van gesubsidieerd funderingsonderzoek en urgent bloksgewijs funderingsherstel.				
Toelichting Realisatie 2024:	De realisatie is conform de begroting.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
WABO-leges (JR 2020)	1.246	0	646	0	600
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Bestaande stad	197.386	18.300	29.880	0	185.807
WABO-leges (JR 2020)	1.246	0	646	0	600
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	1.246	0	646	0	600
Begroting 2024	1.246	0	646	0	600
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2020 (einddatum 31-12-2025)				
Doel Reserve:	Dekking van de kosten voor extra benodigde capaciteit en behandelkosten in 2021 voor de in 2020 in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht ingediende plannen in de hoogste categorie				
Toelichting Realisatie 2024:	De realisatie is conform de begroting.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				

Bestemmingsreserve Kwaliteitsborging	810	0	0	0	810
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Bestaande stad	197.386	18.300	29.880	0	185.807
Bestemmingsreserve Kwaliteitsborging	810	0	0	0	810
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	810	0	0	0	810
Begroting 2024	810	0	0	0	810
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2021 (einddatum 31-12-2026)				
Doel Reserve:	Dekking voor kosten voor de voorbereiding op de invoering Wet Kwaliteitsborging				
Toelichting Realisatie 2024:	Niet van toepassing.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Bestemmingsreserve Rivierahal Blijdorp	18.000	0	0	0	18.000
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Bestaande stad	197.386	18.300	29.880	0	185.807
Bestemmingsreserve Rivierahal Blijdorp	18.000	0	0	0	18.000
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	18.000	0	0	0	18.000
Begroting 2024	18.000	0	900	0	17.100
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-900	0	900
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Coalitieakkoord 2022 - 2026 (einddatum t/m nader te bepalen)				
Doel Reserve:	Restauratie van de Rivierahal Blijdorp				
Toelichting Realisatie 2024:	Niet van toepassing.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	De onttrekking vindt plaats op basis van een vaststellingsbeschikking subsidie. Deze heeft vertraging opgelopen en schuift door naar 2025.				
Egalisatiereserve Bouwleges	4.415	0	4.415	0	0
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Bestaande stad	197.386	18.300	29.880	0	185.807
Egalisatiereserve Bouwleges	4.415	0	4.415	0	0
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	4.415	0	4.415	0	0
Begroting 2024	4.415	0	4.415	0	0

Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2023 (einddatum 31-12-2027)				
Doel Reserve:	De egalisatiereserve leidt ertoe dat voor- en nadelen (als gevolg van afwijkingen van de begrote baten uit de leges omgevingsvergunningen) in belangrijke mate worden geëgaliseerd. Mee- en tegenvallers komen via het rekeningresultaat niet meer volledig ten gunste of laste van de algemene reserve.				
Toelichting Realisatie 2024:	De realisatie is conform de begroting.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Bestuur	1.860	160	163	600	1.257
Egalisatiereserve Rekenkamer	250	0	0	100	150
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Bestuur	1.860	160	163	600	1.257
Egalisatiereserve Rekenkamer	250	0	0	100	150
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	250	0	0	100	150
Begroting 2024	250	0	100	0	150
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-100	100	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 1999 (doorlopend)				
Doel Reserve:	Dit is een egalisatiereserve met als doel de onderzoeken van de Rekenkamer Rotterdam te waarborgen.				
Toelichting Realisatie 2024:	In de realisatie is een vrijval van € 100 geboekt, zodat de maximale hoogte van de reserve € 150 is geworden.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	In december 2024 is de vrijval van € 100 geboekt, welke begroot was als onttrekking.				
Egalisatiereserve Ombudsman	250	0	0	0	250
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Bestuur	1.860	160	163	600	1.257
Egalisatiereserve Ombudsman	250	0	0	0	250
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	250	0	0	0	250
Begroting 2024	250	0	0	0	250
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2014 (doorlopend)				

Doel Reserve:	Dit betreft een egalisatiereserve met als doel de werkzaamheden van de Ombudsman Rotterdam te waarborgen.				
Toelichting Realisatie 2024:	Niet van toepassing.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Bestemmingsreserve Gemeentelijke klokkenluidersregeling	34	0	0	0	34
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Bestuur	1.860	160	163	600	1.257
Bestemmingsreserve Gemeentelijke klokkenluidersregeling	34	0	0	0	34
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	34	0	0	0	34
Begroting 2024	34	0	0	0	34
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Besluit van College van B&W d.d. 2-10-2007 (doorlopend)				
Doel Reserve:	Deze bestemmingsreserve dient voor het dekken van eventuele juridische kosten benodigd om de klokkenluider te ondersteunen.				
Toelichting Realisatie 2024:	Niet van toepassing.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Bestemmingsreserve B&W Fonds	145	0	5	0	140
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Bestuur	1.860	160	163	600	1.257
Bestemmingsreserve B&W Fonds	145	0	5	0	140
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	145	0	5	0	140
Begroting 2024	145	0	20	0	125
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-15	0	15
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Begroting 2019 (doorlopend)				
Doel Reserve:	De bestemmingsreserve is gevormd voor het doen van relatief kleine uitgaven voor doeleinden met een ideëel of charitatief karakter. Het budget is afkomstig uit vrijval van de gelijknamige voorziening.				
Toelichting Realisatie 2024:	Totaal zijn aan donaties € 5 uitgegeven.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Er zijn minder donaties gedaan dan was begroot (verschil € 15 voordelig).				
Bestemmingsreserve Commissiereizen	210	55	73	0	192
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024

Bestuur	1.860	160	163	600	1.257
Bestemmingsreserve Commissiereizen	210	55	73	0	192
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	210	55	73	0	192
Begroting 2024	210	55	100	0	165
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-27	0	27
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	10m bestuursrapportage 2018 (doorlopend)				
Doel Reserve:	De bestemmingsreserve is gevormd ter dekking van de kosten inzake commissiereizen over de gehele raadsperiode.				
Toelichting Realisatie 2024:	In 2024 is de jaarlijkse toevoeging geboekt (€ 55); de realisatie betreft 3 commissiereizen (€ 73).				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	1 commissiereis is doorgeschoven naar 2025.				
Bestemmingsreserve Voorlichting / communicatie verkiezingen	220	75	0	0	295
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Bestuur	1.860	160	163	600	1.257
Bestemmingsreserve Voorlichting / communicatie verkiezingen	220	75	0	0	295
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	220	75	0	0	295
Begroting 2024	220	75	0	0	295
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	10m bestuursrapportage 2018 (doorlopend)				
Doel Reserve:	De bestemmingsreserve is gevormd ter dekking van de kosten voor voorlichting, communicatie en promotie t.b.v. de gemeenteraadsverkiezingen.				
Toelichting Realisatie 2024:	In 2024 is de jaarlijkse toevoeging geboekt.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Egalisatiereserve Raad/Griffie	250	30	84	0	196
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Bestuur	1.860	160	163	600	1.257
Egalisatiereserve Raad/Griffie	250	30	84	0	196
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	250	30	84	0	196
Begroting 2024	250	0	75	0	175
Verschil Realisatie - Begroting	0	30	9	0	21

Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	10 M raadsbesluit 2021 (doorlopend)				
Doel Reserve:	De bestemmingsreserve dient om eventuele positieve jaarresultaten beschikbaar te houden voor mogelijk toekomstige Raads opdrachten/onderzoeken.				
Toelichting Realisatie 2024:	In 2024 is het voordelige resultaat van Raad en Griffie samen (€ 30) geboekt; de kosten voor de Burgemeesterwissel is onttrokken (€ 84).				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	De hoogte van de toevoeging is na afsluiting van het boekjaar pas bekend (€ 30 voordelig) en de kosten Burgemeesterwissel waren hoger dan begroot (€ 9 nadelig).				
Bestemmingsreserve Koers van de Stad	500	0	0	500	0
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Bestuur	1.860	160	163	600	1.257
Bestemmingsreserve Koers van de Stad	500	0	0	500	0
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	500	0	0	500	0
Begroting 2024	500	0	0	500	0
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2023 (einddatum 31-12-2025)				
Doel Reserve:	Koers van de Stad is de naam voor een project en een budget waarmee de gemeenteraad een aantal zelf, of door inwoners ingebrachte ideeën en initiatieven kan ontwikkelen en uitvoeren.				
Toelichting Realisatie 2024:	De realisatie van de vrijval is na de raadsvergadering van 22-11-2024 geboekt.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Cultuur	7.604	0	3.239	2.711	1.654
Bestemmingsreserve Evenementenfonds	2.975	0	1.750	0	1.225
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Cultuur	7.604	0	3.239	2.711	1.654
Bestemmingsreserve Evenementenfonds	2.975	0	1.750	0	1.225
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	2.975	0	1.750	0	1.225
Begroting 2024	2.975	0	1.750	0	1.225
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2012 (einddatum t/m niet van toepassing)				
Doel Reserve:	De bestemmingsreserve Evenementenfonds is gevormd voor het financieren van toekomstige evenementen.				
Toelichting Realisatie 2024:	De gemaakte lasten Tour de France zijn onttrokken.				

Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Bestemmingsreserve Jaaroverstijgende Cultuursubsidies	931	0	0	931	0
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Cultuur	7.604	0	3.239	2.711	1.654
Bestemmingsreserve Jaaroverstijgende Cultuursubsidies	931	0	0	931	0
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	931	0	0	931	0
Begroting 2024	931	0	0	931	0
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Vaststelling 1e Herziening 2021 (einddatum t/m nader te bepalen)				
Doel Reserve:	De bestemmingsreserve wordt (bij de bestemming van het jaarresultaat) gebruikt voor subsidies waarbij de realisatie van de gesubsidieerde activiteiten in een later jaar plaatsvindt dan begroot. Hiermee wordt voorkomen dat kosten niet toegerekend worden aan de periode dat zij zijn gemaakt.				
Toelichting Realisatie 2024:	Niet van toepassing.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Bestemmingsreserve Regiodeal cultuur	102	0	0	0	102
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Cultuur	7.604	0	3.239	2.711	1.654
Bestemmingsreserve Regiodeal cultuur	102	0	0	0	102
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	102	0	0	0	102
Begroting 2024	102	0	102	0	0
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-102	0	102
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	2e herziening 2019 (einddatum 31-12-2025)				
Doel Reserve:	De Regio Deal bevat een samenhangende aanpak van Rijk en regio om de verschillende opgaven in Rotterdam Zuid aan te pakken. Met de Regio Deal Rotterdam Zuid vindt continuering en versnelling op diverse thema's in het kader van het NPRZ plaats. De reserve is nodig om de specifieke middelen voor het thema 'Cultuur' inzichtelijk te houden.				
Toelichting Realisatie 2024:	Verbouwing Foyer Lantaarnvenster.				

Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	In de tweede herziening is dit opgenomen in de begroting, t.a.v. de verbouwing Foyer Lantaarnvenster. Dit is niet in 2024 uitgegeven. Naar verwachting wordt een deel uitgegeven in 2025.				
Bestemmingsreserve Noodfonds	3.596	0	1.489	1.780	327
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Cultuur	7.604	0	3.239	2.711	1.654
Bestemmingsreserve Noodfonds	3.596	0	1.489	1.780	327
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	3.596	0	1.489	1.780	327
Begroting 2024	3.596	0	1.816	1.780	0
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-327	0	327
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Resultaatbestemming 2019 (einddatum 31-12-2025)				
Doel Reserve:	De bestemmingsreserve is gevormd als noodfonds.				
Toelichting Realisatie 2024:	Subsidies voor New Deal.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Lagere subsidies verleend in 2024 t.a.v. de New Deals subsidies. Derhalve resteert een bedrag van € 327 op deze bestemmingsreserve.				
Dienstverlening	4.636	1.477	1.726	689	3.699
Bestemmingsreserve Verkiezingen	0	1.446	234	0	1.212
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Dienstverlening	4.636	1.477	1.726	689	3.699
Bestemmingsreserve Verkiezingen	0	1.446	234	0	1.212
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	0	1.446	234	0	1.212
Begroting 2024	0	1.446	1.446	0	0
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-1.212	0	1.212
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2013 (einddatum 31-12-2027)				
Doel Reserve:	De bestemmingsreserve is gevormd voor het opvangen van fluctuaties in de jaarrekening door kosten Verkiezingen.				
Toelichting Realisatie 2024:	De realisatie is de jaarlijkse dotatie € 1,4 mln aan de bestemmingsreserve ter dekking van de projectkosten Verkiezingen. De onttrekking is ingezet ter dekking van de projectkosten Europese Parlementsverkiezingen 2024.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	De programmakosten voor de Europese verkiezingen 2024 zijn door administratieve redenen en efficiencyvoordelen € 1,4 mln lager uitgevallen dan begroot. Dit heeft geresulteerd in een lagere onttrekking uit de reserve van € 1,2 mln.				
Bestemmingsreserve Citylab	2.561	31	253	689	1.651
Realisatie	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024

bestemmingsreserves					
Dienstverlening	4.636	1.477	1.726	689	3.699
Bestemmingsreserve Citylab	2.561	31	253	689	1.651
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	2.561	31	253	689	1.651
Begroting 2024	2.561	31	253	689	1.651
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2015 (einddatum 31-12-2028)				
Doel Reserve:	De bestemmingsreserve is gevormd als dekking voor juridische verplichtingen projecten Citylab.				
Toelichting Realisatie 2024:	Toevoegingen: afkomen van de subsidies met prestaties in komende jaren en dekking toekomstige jaren inzet projectleider en uitvoeringskosten Citylab. Onttrekking: Dit betreft de uitvoeringskosten en loonkosten projectleider Citylab over 2024. Vrijval: ij de voorjaarsnota 2021 is besloten om niet meer verder te gaan met Citylab010 stadsjury. Als gevolg hiervan valt in 2024 € 689 van de bestemmingsreserve vrij. In 2022 is besloten om Citylab010 aangepast voort te zetten.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Bestemmingsreserve Menselijke Maat	1.969	0	1.239	0	730
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Dienstverlening	4.636	1.477	1.726	689	3.699
Bestemmingsreserve Menselijke Maat	1.969	0	1.239	0	730
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	1.969	0	1.239	0	730
Begroting 2024	1.969	0	1.656	0	313
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-417	0	417
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2021 (einddatum 31-12-2026)				
Doel Reserve:	Het versterken van de gemeentelijke dienstverlening				
Toelichting Realisatie 2024:	Het Rijk heeft de gemeente Rotterdam via de decembercirculaire 2021 zogenoemde incidentele POK-gelden (Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag) toegekend tot en met 2026. Met deze gelden worden enerzijds het tijdelijke programmteam Menselijke Maat gefinancierd en anderzijds concrete projectvoorstellen vanuit de gehele organisatie die een bijdrage leveren aan de versterking van de menselijke maat. Hiervoor lopen inmiddels diverse projecten die bijdragen aan de versterking van de Menselijke maat. Op basis van deze kosten heeft er een onttrekking van de reserves plaatsgevonden.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Het projectvoorstel 'Doenvermogen' wordt in zijn geheel doorgeschoven naar 2025 en op een aantal andere projecten ter verbetering van menselijke maat is minder besteed dan vooraf begroot. Dit resulteert in een lagereonttrekking aan de bestemmingsreserve van € 0,4 mln.				
Bestemmingsreserve BoTu CLLD	106	0	0	0	106

Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Dienstverlening	4.636	1.477	1.726	689	3.699
Bestemmingsreserve BoTu CLLD	106	0	0	0	106
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	106	0	0	0	106
Begroting 2024	106	0	0	0	106
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2023 (einddatum 31-12-2028)				
Doel Reserve:	Cofinanciering van verplichtingen die reeds zijn aangegaan in het kader van het programma BoTu CLLD.				
Toelichting Realisatie 2024:	Niet van toepassing.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Economische ontwikkeling	2.319	0	56	487	1.775
Bestemmingsreserve Cofinanciering Europese subsidies	1.509	0	56	487	965
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Economische ontwikkeling	2.319	0	56	487	1.775
Bestemmingsreserve Cofinanciering Europese subsidies	1.509	0	56	487	965
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	1.509	0	56	487	965
Begroting 2024	1.509	0	77	487	944
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-21	0	21
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	10m bestuursrapportage 2016 (einddatum 31-12-2027)				
Doel Reserve:	De bestemmingsreserve Cofinanciering Europese subsidies is gevormd voor de cofinanciering van projecten in samenwerking met andere internationale partijen voor economische projecten in de gemeente Rotterdam. Een project wat hiervoor in aanmerking komt is het project "BRIDGE".				
Toelichting Realisatie 2024:	De toevoeging aan de reserve is bestemd voor nieuwe Europese programma's. De onttrekking aan deze reserve heeft betrekking op project Brave.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	De onttrekking voor de kosten van project Brave vallen lager uit dan begroot. Vanwege het starten van een aanbestedingsprocedure wordt de uitvoering in januari 2025 gestart en vallen de overige kosten in 2025.				
Bestemmingsreserve Economiesubsidies	810	0	0	0	810
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Economische ontwikkeling	2.319	0	56	487	1.775
Bestemmingsreserve	810	0	0	0	810

Economiesubsidies					
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	810	0	0	0	810
Begroting 2024	810	0	0	0	810
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2021 (einddatum 31-12-2027)				
Doel Reserve:	Deze bestemmingsreserve is ter dekking van reeds aangegane verplichtingen voor subsidies die jaar overstijgend zijn.				
Toelichting Realisatie 2024:	Niet van toepassing.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Energietransitie	52.329	18.389	21.180	6.147	43.390
Bestemmingsreserve Duurzaam	1.457	0	0	34	1.423
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Energietransitie	52.329	18.389	21.180	6.147	43.390
Bestemmingsreserve Duurzaam	1.457	0	0	34	1.423
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	1.457	0	0	34	1.423
Begroting 2024	1.457	0	110	34	1.313
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-110	0	110
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2008 (einddatum 31-12-2025)				
Doel Reserve:	De vorming van reserve Duurzaam heeft plaatsgevonden ter dekking van de lasten voor de uitvoering van activiteiten ten behoeve van het programma Duurzaam.				
Toelichting Realisatie 2024:	De middelen in deze reserve zijn in 2024 o.a. bestemd voor project Solar car parking en project Circulaire Zonnepanelen.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Een aantal projecten heeft vertraging opgelopen door langdurige afstemming en kwaliteitscontroles. Hierdoor zijn de geplande kosten nog niet gerealiseerd, maar de activiteiten lopen door en het budget blijft nodig. De realisatie van de projecten Solar Car Parking en Circulaire Zonnepanelen staat nu gepland voor 2025, waarbij de regeling naar verwachting in het eerste kwartaal wordt opengesteld.				
Bestemmingsreserve Energietransitie	12.088	0	3.163	2.709	6.215
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Energietransitie	52.329	18.389	21.180	6.147	43.390
Bestemmingsreserve Energietransitie	12.088	0	3.163	2.709	6.215
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024

Realisatie 2024	12.088	0	3.163	2.709	6.215
Begroting 2024	12.088	0	5.750	2.709	3.629
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-2.586	0	2.586
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	2e herziening 2019 (einddatum 31-12-2025)				
Doel Reserve:	De bestemmingsreserve is gevormd om de continuïteit van de Energietransitie te waarborgen. Jaarlijks wordt een bestedingsvoorstel voorgelegd aan de Raad. Een deel van de bestemmingsreserve wordt in eerste instantie gevuld vanuit een lening uit het IFR vooruitlopend op de verkoop van ENECO.				
Toelichting Realisatie 2024:	De middelen zijn uitgegeven aan 6 programma's en projecten op het gebied van o.a. circulaire samenleving, energiearmoede, toekomstbestendig MKB. Enkele voorbeeldprojecten zijn verduurzaming VVE's, verkeersexperimenten en subsidies in het kader van Smart Energy Systems. Daarnaast is er nog € 2,7 mln vrijgevalen. Dit betreft meerdere projecten, en deze vrijval is overgeheveld naar de bestemmingsreserve DTB.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Op een aantal projecten zijn de gerealiseerde kosten lager dan begroot. Dit betreft vooral Fieldlab Elektrificatie en LED transitie. Bij het Fieldlab is de subsidie lager vastgesteld dan begroot, en bij de LED transitie zijn minder kapitaallasten gemaakt. De onderbesteding van het Fieldlab kan in 2025 als vrijval naar het DTB. Voor de LED transitie moeten de middelen beschikbaar blijven om de kapitaallasten in 2025 te dekken.				
Bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget	38.784	18.389	18.017	3.404	35.752
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Energietransitie	52.329	18.389	21.180	6.147	43.390
Bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget	38.784	18.389	18.017	3.404	35.752
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	38.784	18.389	18.017	3.404	35.752
Begroting 2024	38.784	18.389	25.195	3.404	28.575
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-7.178	0	7.178
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Coalitieakkoord 2022 - 2026 (einddatum 31-12-2026)				
Doel Reserve:	We vormen een Duurzaamheidstransitiebudget (€ 100 mln) om de juiste innovaties in de regio te versnellen en zo het verdienvermogen voor de stad en de werkgelegenheid voor Rotterdammers te bevorderen. Het fonds wordt ingezet voor de vergroening van de leefomgeving, duurzame opwek en opslag van zonne- en windenergie, waterstofproductie, de transitie naar een circulaire economie en het reduceren van energiegebruik.				
Toelichting Realisatie 2024:	Enkele succesvolle projecten in 2024 zijn:- Duurzaam ondernemen voor een toekomstbestendig MKB, waarmee ondernemers ontzorgd worden met verduurzamingsadvies. - Zero Emissie Zone (ZES), vanaf 2025 moeten alle nieuwe zakelijke bestel- en vrachtwagens in de ZES-zone uitstootvrij zijn.- Het Burgerberaad Klimaat waar na vijf bijeenkomsten een advies is opgeleverd om concrete projecten uit te voeren.- De RET Energiebank, waarbij een batterij zich oplaadt aan het RET energienetwerk en spanning teruglevert als een tram of metro passeert.Daarnaast heeft er nog een vrijval van € 3,4 mln plaatsgevonden. Dit betreft de projecten Zero Emissie Stadslogistiek (€ 2,7 mln) en Renovatie monument Putselaan 178 (€ 0,7 mln). Dit budget is overgedragen aan de RIM gezien het kapitaallasten betreft.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Een aantal projecten heeft in 2024 langer de tijd nodig gehad om op te starten en was er een langere voorbereidingstijd nodig gebleken, waaronder voor walstroom, emissie loze taxivoertuigen, de voucherregeling flex scans netcongestie en circolab maritime. De middelen die in het opstartjaar niet gebruikt zijn, worden in de volgende uitvoeringsjaren benut, gezien de opgave en doelstellingen ongewijzigd zijn.				

Onderwijs	16.088	0	1.807	281	14.000
Bestemmingsreserve Regio deal onderwijs	14.000	0	0	0	14.000
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Onderwijs	16.088	0	1.807	281	14.000
Bestemmingsreserve Regio deal onderwijs	14.000	0	0	0	14.000
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	14.000	0	0	0	14.000
Begroting 2024	14.000	0	0	0	14.000
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2018 (einddatum 31-12-2026)				
Doel Reserve:	De Regio Deal bevat een samenhangende aanpak van Rijk en regio om de verschillende opgaven in Rotterdam Zuid aan te pakken. Met de Regio Deal Rotterdam Zuid vindt continuering en versnelling van diverse thema's in het kader van het NPRZ plaats. De reserve is bestemd voor de herstructurering van het onderwijsaanbod voor huidige en toekomstige leerlingen op Rotterdam Zuid.				
Toelichting Realisatie 2024:	Niet van toepassing.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Bestemmingsreserve Convenant ID-banen	2.088	0	1.807	281	0
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Onderwijs	16.088	0	1.807	281	14.000
Bestemmingsreserve Convenant ID-banen	2.088	0	1.807	281	0
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	2.088	0	1.807	281	0
Begroting 2024	2.088	0	1.807	281	0
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2020 (einddatum 31-12-2036)				
Doel Reserve:	Dekking verplichting afgesloten convenant instroom/doorstroombanen (ID-banen) t/m 2036				
Toelichting Realisatie 2024:	Convenant Id-banen is in 2024 afgewikkeld.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Overhead	11.603	4.951	4.626	0	11.928
Bestemmingsreserve Cloudkosten	10.503	1.894	3.699	0	8.698
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Overhead	11.603	4.951	4.626	0	11.928

Bestemmingsreserve Cloudkosten	10.503	1.894	3.699	0	8.698
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	10.503	1.894	3.699	0	8.698
Begroting 2024	10.503	1.894	6.592	0	5.805
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-2.893	0	2.893
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	2e Herziening 2020 (einddatum niet van toepassing)				
Doel Reserve:	De reserve is bestemd voor het dekken van implementatie en inrichtingskosten voor vervanging van on-premise applicaties naar Cloud. Voorheen werden bij on-premise applicaties de investeringskosten geactiveerd en afgeschreven, echter schrijft de BBV voor dat investeringskosten voor Cloud applicaties direct in de exploitatie verantwoord moeten worden. Om het tempo verschil in het verantwoorden van kosten op te vangen is in 2020 de bestemmingsreserve Cloud gevormd.				
Toelichting Realisatie 2024:	De toevoegingen aan de reserve zijn bestemd voor diverse Cloudprojecten. Met betrekking tot project GREAT is € 3,5 mln onttrokken. Voor de overige cloudprojecten (RDI) is € 0,2 mln onttrokken.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Er is voor GREAT € 2 mln minder onttrokken omdat er voor € 1,4 mln meer kosten zijn geactiveerd en er is € 600 minder onttrokken als gevolg van een voordelig resultaat op tijdschrijven bij de afdelingen die het meest hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van GREAT. M.b.t de RDI projecten is er ca. € 0,9 mln minder onttrokken wegens lager uitgevallen kosten en omdat projectuitgaven zijn uitgesteld en verder in de toekomst gaan plaatsvinden. Per ultimo 2024 is nog € 8,7 mln beschikbaar in de reserve en in de jaren 2025 t/m 2027 zijn nieuwe toevoegingen en onttrekkingen aan de reserve begroot voor resp. € 4,5 mln en € 10,3 mln.				
Bestemmingsreserve CHV Huurdersonderhoud	1.100	0	927	0	173
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Overhead	11.603	4.951	4.626	0	11.928
Bestemmingsreserve CHV Huurdersonderhoud	1.100	0	927	0	173
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	1.100	0	927	0	173
Begroting 2024	1.100	0	1.100	0	0
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-173	0	173
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2021 (einddatum 31-12-2024)				
Doel Reserve:	Aangegane juridische verplichtingen				
Toelichting Realisatie 2024:	Per heden is € 927 onttrokken. Hierbij gaat het om huurdersonderhoud kosten van leverancier Careson over 2023.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	€ 173 minder onttrokken. De verwachting was vorig jaar dat er € 200 minder nodig zou zijn. Dit ligt in lijn.				
Bestemmingsreserve Kiezen voor Rotterdam	0	3.057	0	0	3.057
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Overhead	11.603	4.951	4.626	0	11.928

Bestemmingsreserve Kiezen voor Rotterdam	0	3.057	0	0	3.057	
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Realisatie 2024	0	3.057	0	0	3.057	
Begroting 2024	0	3.057	0	0	3.057	
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0	
Toelichting Reserve						
Raadsbesluit:	Voorjaarsnota 2024 (einddatum 31-12-2026)					
Doel Reserve:	Programma- en frictiekosten voor het programma Kiezen voor Rotterdam					
Toelichting Realisatie 2024:	Voor de organisatieopgave Kiezen voor Rotterdam worden frictie- en organisatiekosten verwacht. Om die kosten te kunnen dekken zijn middelen aan deze reserve toegevoegd. Er zijn nog geen onttrekkingen begroot. Dit komt onder andere doordat de gesprekken met de bonden nog lopen en de definitieve uitvoeringsplannen nog worden opgesteld. De programmakosten 2024 worden opgevangen binnen het programma Overhead.					
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Bij de tweede herziening is € 1 mln aan de reserve toegevoegd. De realisatie daarvan wordt - na vaststelling van de begroting - Centraal verwerkt.					
Sport en recreatie		3.008	0	604	71	2.333
Bestemmingsreserve Frictiekosten op afstand zetten LCC's		1.094	0	0	0	1.094
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Sport en recreatie	3.008	0	604	71	2.333	
Bestemmingsreserve Frictiekosten op afstand zetten LCC's	1.094	0	0	0	1.094	
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Realisatie 2024	1.094	0	0	0	1.094	
Begroting 2024	1.094	0	0	0	1.094	
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0	
Toelichting Reserve						
Raadsbesluit:	Begroting 2018 (einddatum 31-12-2028)					
Doel Reserve:	De bestemmingsreserve is gevormd ter dekking van personele lasten (loonkosten, opleidingskosten en begeleidingskosten) als gevolg van het afstoten van Lokale Culturele Centra (LCC's), waaronder LCC 't Romeynshof. Conform de vastgestelde regelingen moet voor 2 jaar kosten worden betaald voor medewerkers die werkzaam zijn in de FSK 1-3 en die de status herplaatsingskandidaat (HPK-er) krijgen. Afsproken is dat deze medewerkers worden begeleid vanuit programma W&I.					
Toelichting Realisatie 2024:	Niet van toepassing. Geen kosten dit jaar door vertraging project.					
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.					
Bestemmingsreserve Afbouw SSC Flex (suppletiereregelingen)		893	0	354	0	539
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-	

	2024				2024
Sport en recreatie	3.008	0	604	71	2.333
Bestemmingsreserve Afbouw SSC Flex (suppletieregelingen)	893	0	354	0	539
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	893	0	354	0	539
Begroting 2024	893	0	401	0	492
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-47	0	47
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2021 (einddatum 31-12-2025)				
Doel Reserve:	Inzet frictiekosten				
Toelichting Realisatie 2024:	Loonkosten van oud SSC Flex medewerkers zijn onttrokken.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Lasten iets lager uitgevallen dan begroot.				
Bestemmingsreserve noodsteun energiekosten sport	321	0	250	71	0
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Sport en recreatie	3.008	0	604	71	2.333
Bestemmingsreserve noodsteun energiekosten sport	321	0	250	71	0
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	321	0	250	71	0
Begroting 2024	321	0	250	71	0
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Besluit van 15 december 2022 (einddatum 31-12-2024)				
Doel Reserve:	Middelen voor het Noodfonds energiekosten verenigingen en speeltuinen				
Toelichting Realisatie 2024:	Verstekte subsidies voor noodsteun energie zijn onttrokken aan deze reserve.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Bestemmingsreserve Folkert Elzingastraat	700	0	0	0	700
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Sport en recreatie	3.008	0	604	71	2.333
Bestemmingsreserve Folkert Elzingastraat	700	0	0	0	700
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	700	0	0	0	700
Begroting 2024	700	0	0	0	700
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0

Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2023 (einddatum 31-12-2025)				
Doel Reserve:	Het sportterrein van een kwaliteitsimpuls voorzien, waarin georganiseerde- en ongeorganiseerde sport samengaan en waar zowel diverse sportaanbieders als omwonenden gebruik van kunnen maken. In het collegeakkoord 2022 – 2026 heeft het college € 700.000 hiervoor gereserveerd.				
Toelichting Realisatie 2024:	Geen kosten dit jaar door vertraging op het project.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Stedelijke ontwikkeling	141.894	12.468	17.622	16.263	120.477
Bestemmingsreserve Verkeerscirculatieplan (VCP)	1.623	0	779	0	844
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Stedelijke ontwikkeling	141.894	12.468	17.622	16.263	120.477
Bestemmingsreserve Verkeerscirculatieplan (VCP)	1.623	0	779	0	844
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	1.623	0	779	0	844
Begroting 2024	1.623	0	1.241	0	381
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-462	0	462
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Coalitieakkoord 2022 - 2026 (einddatum 31-12-2025)				
Doel Reserve:	Er wordt een verkeerscirculatieplan opgesteld om de doorstroming in de hele stad te bevorderen voor fiets, openbaar vervoer en deelvervoer.				
Toelichting Realisatie 2024:	De bestemmingsreserve is in het jaar 2024 aangewend voor werkzaamheden rondom Stedelijke Strategie voor het verkeerscirculatieplan.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Dit jaar is minder onttrokken dan begroot. Verwachting is dat in 2025 het restant van deze bestemmingsreserve wordt gebruikt ter dekking van de lasten die nog in 2025 worden verwacht.				
Bestemmingsreserve Stadsinitiatief	453	0	0	0	453
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Stedelijke ontwikkeling	141.894	12.468	17.622	16.263	120.477
Bestemmingsreserve Stadsinitiatief	453	0	0	0	453
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	453	0	0	0	453
Begroting 2024	453	0	453	0	0
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-453	0	453
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2016 (einddatum 31-12-2024)				
Doel Reserve:	Deze bestemmingsreserve is ter dekking van reeds aangegane verplichtingen omtrent RIF010.				

Toelichting Realisatie 2024:	Niet van toepassing.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	De onttrekking vindt plaats op basis van een vaststellingsbeschikking subsidie. Deze heeft vertraging opgelopen en schuift door naar 2025.				
Bestemmingsreserve Bodem	31.086	0	3.445	0	27.641
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Stedelijke ontwikkeling	141.894	12.468	17.622	16.263	120.477
Bestemmingsreserve Bodem	31.086	0	3.445	0	27.641
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	31.086	0	3.445	0	27.641
Begroting 2024	31.086	0	4.550	0	26.536
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-1.105	0	1.105
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	2e Herziening 2019 (einddatum t/m nader te bepalen)				
Doel Reserve:	"De bestemmingsreserve wordt gevoed met rijksmiddelen voor bodemsanering. Aan deze reserve worden gelden onttrokken ten behoeve van meerjarige uitgaven voor bodemsanering."				
Toelichting Realisatie 2024:	In 2024 is € 3,4 mln ingezet op de bodemprogramma's Spoed, Gasfabrieken en Gebiedsgericht beheer.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	In 2024 blijft de onttrekking van de bestemmingsreserve Bodem achter, door met name onderbesteding bij de aanpak vanuit het programma Gasfabrieken. De aanpak volgt de planontwikkeling en deze verloopt iets langzamer dan eerder gepland. Dit betreft zowel de ontwikkeling op GF Feijenoord als op GF Keilehaven (M4H).				
Bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling	30.642	0	2.845	10.800	16.997
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Stedelijke ontwikkeling	141.894	12.468	17.622	16.263	120.477
Bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling	30.642	0	2.845	10.800	16.997
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	30.642	0	2.845	10.800	16.997
Begroting 2024	30.642	0	5.978	10.800	13.864
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-3.133	0	3.133
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2016 (einddatum t/m nader te bepalen)len)				
Doel Reserve:	De middelen in deze bestemmingsreserve dienen ter dekking van de materiële lasten van buitenruimteprojecten. Het betreft zowel projecten gekoppeld aan de gebiedsontwikkeling als projecten gekoppeld aan vergroening.				
Toelichting Realisatie 2024:	In 2024 is € 10,8 mln vrijgevalen en € 2,8 mln aangewend vanuit de bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling. De vrijval van € 10,8 mln heeft betrekking op dekking voor grondexploitaties. De hoogste uitgaven hebben betrekking op de projecten/programma's Koppelen lokale groene plekken en initiatieven, Wandeloordgebied, Hart van Zuid (leisure plot), Extra vergroening, Uitvoeringsprogramma Rivieroevers en Het Park.				

Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	In 2024 zijn onttrekkingen lager door vertraging van uitvoering/verschuiving van werkzaamheden naar 2025 en verder. Voor onder andere het project Museumparkgarage en de uitvoeringsprogramma's 20ha Groen, Rivieroevers en Koppelen Locale groene plekken (vlonders bij de Strekkade) is vertraging van uitvoering. Voor een aantal projecten die een bijdrage ontvangen vanuit de programma's 20ha Groen, Parkeervoorzieningen is de uitvoering doorgelopen naar 2025 en zijn een aantal projecten als onderdeel van het programma Rivieroevers anders gefinancierd dan begroot.				
Bestemmingsreserve Middensegment Huur	1.427	0	0	1.427	0
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Stedelijke ontwikkeling	141.894	12.468	17.622	16.263	120.477
Bestemmingsreserve Middensegment Huur	1.427	0	0	1.427	0
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	1.427	0	0	1.427	0
Begroting 2024	1.427	0	0	1.427	0
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Resultaatbestemming 2019 (einddatum 31-12-2024)				
Doel Reserve:	De bestemmingsreserve is gevormd om huurwoningen in het middensegment te realiseren.				
Toelichting Realisatie 2024:	Het volledige bedrag van deze reserve is vrijgefallen en is conform besluitvorming toegevoegd aan de reserve Doorbouwfonds.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Verevening kostenverhaal	4.600	0	0	0	4.600
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Stedelijke ontwikkeling	141.894	12.468	17.622	16.263	120.477
Verevening kostenverhaal	4.600	0	0	0	4.600
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	4.600	0	0	0	4.600
Begroting 2024	4.600	0	400	0	4.200
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-400	0	400
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Begroting 2023 (einddatum 31-12-2026)				
Doel Reserve:	Verwacht begrotingssaldo 2023 agv maatregelen bestuursopdracht wordt ingezet om onzekere effecten maatregelen kostenverhaal (ingeschat op 5 mln per jaar ingaande 2024) te kunnen te kunnen opvangen.				
Toelichting Realisatie 2024:	Niet van toepassing.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	In 2024 waren geen uitgaven waarvoor inzet vanuit deze reserve nodig was.				
Bestemmingsreserve Autoluw fonds	17.045	0	2.127	1.000	13.918

Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Stedelijke ontwikkeling	141.894	12.468	17.622	16.263	120.477	
Bestemmingsreserve Autoluw fonds	17.045	0	2.127	1.000	13.918	
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Realisatie 2024	17.045	0	2.127	1.000	13.918	
Begroting 2024	17.045	0	4.000	1.000	12.045	
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-1.873	0	1.873	
Toelichting Reserve						
Raadsbesluit:	Coalitieakkoord 2022 - 2026 (einddatum t/m nader te bepalen)					
Doel Reserve:	Het doel van de reserve is om het centrum en de wijken Oude Westen, Nieuwe Westen, Middelland en Oude Noorden zoveel mogelijk autoluw te maken.					
Toelichting Realisatie 2024:	De realisatie van de autoluw projecten is achtergebleven bij de begrote bedragen.					
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Er is € 2,1 mln van de € 4 mln als dekking uit deze bestemmingsreserve nodig gebleken voor projecten die bijdragen aan het autoluw maken van de stad. Er zit enige vertraging op realisatie van deze projecten. Verwachting is dat er in 2025 en 2026 een versnelling zal plaatsvinden in deze projecten; de beschikbare € 13,9 mln zal in deze jaren voor een groot deel hiervoor nodig zijn.					
Bestemmingsreserve Doorbouwfonds		51.081	1.427	6.123	0	46.386

Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Stedelijke ontwikkeling	141.894	12.468	17.622	16.263	120.477
Bestemmingsreserve Doorbouwfonds	51.081	1.427	6.123	0	46.386
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	51.081	1.427	6.123	0	46.386
Begroting 2024	51.081	1.427	12.206	0	40.303
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-6.083	0	6.083
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	1e Herziening 2023 (einddatum t/m nader te bepalen)				
Doel Reserve:	In deze Voorjaarsnota wordt ter ondersteuning van de Rotterdamse bouwopgave het Doorbouwfonds Rotterdam ingesteld. Hiermee wordt invulling gegeven aan de met het Rijk afgesproken woondeal. In het coalitieakkoord is met de bestemmingsreserve Segmentering het gewenste doel van de woningbouwproductie zoals vastgelegd in het coalitieakkoord tot 2026 te kunnen realiseren.				
Toelichting Realisatie 2024:	Het grootste deel van de gerealiseerde onttrekkingen hebben betrekking op bijdrages in grondexploitaties (o.a. Schiekadeblok en Kop en Dakpark) € 5,3 mln. Daarnaast zijn uitgaven onttrokken met betrekking tot de projecten Blaak 333 en uitvoeringskosten Doorbouwfonds (€ 800).				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Er is minder onttrokken omdat onder andere een aantal grondexploitaties nog niet in exploitatie zijn genomen. De verwachting is dat de start van het bouwproject Tweebos Q&A verschuift naar 2025 en van Romeynshof- Populus naar 2027. Beide bouwprojecten zijn voor een bedrag van € 1,5 mln opgenomen in de begroting 2024, maar zijn				

uitgesteld. Ook de start van bijvoorbeeld de bouwprojecten Coolbase en het Programma Flexwonen zijn opgeschoven naar 2025.					
Bestemmingsreserve Invoeringskosten Omgevingswet	3.686	0	650	3.036	0
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Stedelijke ontwikkeling	141.894	12.468	17.622	16.263	120.477
Bestemmingsreserve Invoeringskosten Omgevingswet	3.686	0	650	3.036	0
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	3.686	0	650	3.036	0
Begroting 2024	3.686	0	650	3.036	0
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2022 - taakmutatie (einddatum niet van toepassing)				
Doel Reserve:	Implementatie omgevingswet				
Toelichting Realisatie 2024:	Het budget in de begroting en de realisatie betreffen een eerdere correctie en moeten samen worden gezien met het budget op BR Taakmutaties Gemeentefonds Omgevingswet. De realisatie is conform de begroting.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Bestemmingsreserve ICT	250	0	0	0	250
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Stedelijke ontwikkeling	141.894	12.468	17.622	16.263	120.477
Bestemmingsreserve ICT	250	0	0	0	250
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	250	0	0	0	250
Begroting 2024	250	0	250	0	0
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-250	0	250
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2023 (einddatum 31-12-2024)				
Doel Reserve:	Invoering vergunnings-controle-service (VCS) voor de behandeling van bouwaanvragen in het kader van de nieuwe Omgevingswet die behandeld gaan worden in een korte procedure.				
Toelichting Realisatie 2024:	Niet van toepassing.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Er is vertraging opgetreden om het begrote bedrag te realiseren en daarmee te onttrekken. Dit zal met de 1e herziening 2025 worden opgelost.				
Bestemmingsreserve mitigerende maatregelen geluidskwestie Stadhuisplein	0	3.871	1.500	0	2.371
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Stedelijke ontwikkeling	141.894	12.468	17.622	16.263	120.477

Bestemmingsreserve mitigerende maatregelen geluidskwestie Stadhuisplein	0	3.871	1.500	0	2.371
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	0	3.871	1.500	0	2.371
Begroting 2024	0	3.871	1.500	0	2.371
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Voorjaarsnota 2024 (einddatum 31-01-2027)				
Doel Reserve:	Financieren mitigerende maatregelen geluidskwestie Stadhuisplein				
Toelichting Realisatie 2024:	In 2024 is de realisatie van het financieren van mitigerende maatregelen voor de geluidskwestie Stadhuisplein uitgevoerd zoals oorspronkelijk voorzien in de begroting.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Er is geen afwijking ten opzichte van de begroting.				
Toegankelijkheid Rotterdam onbeperkt	0	1.573	153	0	1.421
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Stedelijke ontwikkeling	141.894	12.468	17.622	16.263	120.477
Toegankelijkheid Rotterdam onbeperkt	0	1.573	153	0	1.421
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	0	1.573	153	0	1.421
Begroting 2024	0	1.573	250	0	1.323
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-97	0	97
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	2e herziening 2024 (einddatum 31-12-2027)				
Doel Reserve:	Deze reserve is nodig om uitvoering te geven aan de Motie Maak Bedrijven Toegankelijk. Doel is om financiële middelen beschikbaar te stellen om zoveel mogelijk te organiseren om Rotterdamse bedrijven te ondersteunen en faciliteren om hun gebouwen fysiek toegankelijk te maken.				
Toelichting Realisatie 2024:	Deze bestemmingsreserve is gevormd bij de 2e herziening 2024. In de realisatie is in totaal € 153 onttrokken aan de bestemmingsreserve.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	In 2024 is er hard gewerkt aan de richtlijnen, de procesafspraken, versnellingsaanpak en de plusroutes. Door beperkte capaciteit bij sommige delen in de organisatie is er vertraging opgelopen in de uitvoering van de projecten "Versnellingsaanpak". Naar verwachting worden de eerste projecten van de versnellingsaanpak afgerond in 2025.				
Bestemmingsreserve Spaanse Polder	0	5.597	0	0	5.597
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Stedelijke ontwikkeling	141.894	12.468	17.622	16.263	120.477
Bestemmingsreserve Spaanse Polder	0	5.597	0	0	5.597
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	0	5.597	0	0	5.597

Begroting 2024	0	0	0	0	0
Verschil Realisatie - Begroting	0	5.597	0	0	5.597
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Einddatum 31-12-2030				
Doel Reserve:	De bestemmingsreserve is gevormd ter ondersteuning van het realiseren van het uitvoeringsprogramma Spaanse Polder om zo de Spaanse Polder verder toekomstbestendig te maken. Het uitvoeringprogramma wordt gerealiseerd via grondexploitatie(s) en investeringsprojecten. De bestemmingsreserve wordt ingezet ter dekking van een (eventueel) tekort op de grondexploitatie(s) en/of de kapitaallasten die voortvloeien uit de investeringen. Indien nodig kan de reserve ook worden ingezet voor het dekken van de kosten op exploitatieprojecten.				
Toelichting Realisatie 2024:	Op basis van het raadsbesluit is aan het eind van het jaar een bestemmingsreserve gevormd en is de dotatie conform het besluit geboekt.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	In 2024 heeft de raad besloten een bestemmingsreserve voor de Spaanse Polder in te stellen, ten laste van het positieve resultaat van de grondexploitatie (GreX). Omdat het GreX-resultaat pas aan het einde van het jaar zichtbaar wordt en het raadsbesluit is genomen na de tweede herziening, is deze dotatie niet verwerkt.				
Veilig	797	0	419	0	378
Bestemmingsreserve ZVHRR versterken dv personen met verward gedrag	655	0	328	0	328
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Veilig	797	0	419	0	378
Bestemmingsreserve ZVHRR versterken dv personen met verward gedrag	655	0	328	0	328
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	655	0	328	0	328
Begroting 2024	655	0	328	0	328
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2021 (einddatum t/m nader te bepalen)				
Doel Reserve:	Versterken dienstverlening gemeenten: personen met verward gedrag (DU)				
Toelichting Realisatie 2024:	Diverse medewerkers zijn bezig met de aanpak van verwarde personen en deze inzet kan deels betaald worden vanuit deze reserve.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Er is conform begroting € 328 onttrokken vanuit deze reserve. In 2025 zal voor het laatst € 328 uit deze reserve worden onttrokken.				
Bestemmingsreserve Winkelstratenaanpak	142	0	92	0	50
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Veilig	797	0	419	0	378
Bestemmingsreserve Winkelstratenaanpak	142	0	92	0	50
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	142	0	92	0	50

Begroting 2024	142	0	142	0	0
Vershil Realisatie - Begroting	0	0	-50	0	50
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2023 (einddatum 31-12-2024)				
Doel Reserve:	Cofinanciering regiodeal Rotterdam Zuid II - gedeelte Veilig				
Toelichting Realisatie 2024:	Er is een projectleider ingezet op het dossier aanpak Winkelstraten, dit wordt volledig gefinancierd vanuit deze bestemmingsreserve. De projectleider is later gestart dan was gepland (eind maart), hierdoor zal een gedeelte van de inzet pas in 2025 plaatsvinden.				
Toelichting Vershil Realisatie - Begroting	Er was begroot € 142 te onttrekken maar er is € 92 onttrokken in 2024, de rest gaat mee naar 2025. De reden hiervan is dat de projectleider later is gestart dan was gepland.				
Werk en inkomen	40.236	32.105	33.925	200	38.216
Bestemmingsreserve BUIG (uitkeringen Participatiewet e.d.)	30.676	30.409	31.869	0	29.217
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Werk en inkomen	40.236	32.105	33.925	200	38.216
Bestemmingsreserve BUIG (uitkeringen Participatiewet e.d.)	30.676	30.409	31.869	0	29.217
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	30.676	30.409	31.869	0	29.217
Begroting 2024	30.676	30.409	35.557	0	25.528
Vershil Realisatie - Begroting	0	0	-3.688	0	3.688
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Eerste bestuursrapportage 2015 (einddatum niet van toepassing)				
Doel Reserve:	De bestemmingsreserve is gevormd om een eventueel toekomstig tekort te dekken op de WWB-inkomensdeel en de (verlaagde) rijksuitkering.				
Toelichting Realisatie 2024:	Het definitieve BUIG-budget (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten) 2024 voor Rotterdam bedraagt € 575 mln. Dit is € 37 mln hoger dan werd begroot (waarbij is uitgegaan van het nader voorlopig budget). Het hogere BUIG-budget is vooral het gevolg vanwege loon- en prijsbijstelling. De totale uitkeringslasten (inclusief loonkostensubsidie) in 2024 bedragen € 603,6 mln. Het BUIG-tekort 2024 is daarmee € 28,6 mln (waar een tekort van € 31 mln werd begroot). Door deze meevaller (en nog een technische correctie) wordt € 3,6 mln minder uit de bestemmingsreserve BUIG onttrokken.				
Toelichting Vershil Realisatie - Begroting	Het definitieve BUIG-budget (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten) 2024 voor Rotterdam bedraagt € 575 mln. Dit is € 37 mln hoger dan werd begroot (waarbij is uitgegaan van het nader voorlopig budget). Het hogere BUIG-budget is vooral het gevolg vanwege loon- en prijsbijstelling. De totale uitkeringslasten (inclusief loonkostensubsidie) in 2024 bedragen € 603,6 mln. Het BUIG-tekort 2024 is daarmee € 28,6 mln (waar een tekort van € 31 mln werd begroot). Door deze meevaller (en nog een technische correctie) wordt € 3,6 mln minder uit de bestemmingsreserve BUIG onttrokken.				
Bestemmingsreserve Doorlopende werkzaamheden Tozo-regeling	3.597	0	996	0	2.602
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Werk en inkomen	40.236	32.105	33.925	200	38.216

Bestemmingsreserve Doorlopende werkzaamheden Tozo-regeling	3.597	0	996	0	2.602
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	3.597	0	996	0	2.602
Begroting 2024	3.597	0	1.451	0	2.146
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-456	0	456
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2020 (einddatum 31-12-2026)				
Doel Reserve:	De bestemmingsreserve Doorlopende werkzaamheden Tozo-regeling is bestemd voor het dekken van de uitvoeringskosten van doorlopende werkzaamheden die gestart zijn in 2020 en nog doorlopen in volgende jaren.				
Toelichting Realisatie 2024:	Momenteel worden met de reserve die gevormd is de onterechte betalingen teruggevorderd tot potje leeg is.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Momenteel worden met de reserve die gevormd is de onterechte betalingen teruggevorderd tot potje leeg is.				
Bestemmingsreserve Breed Offensief	938	0	616	200	122
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Werk en inkomen	40.236	32.105	33.925	200	38.216
Bestemmingsreserve Breed Offensief	938	0	616	200	122
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	938	0	616	200	122
Begroting 2024	938	0	738	200	0
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-122	0	122
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2021 (einddatum 31-12-2024)				
Doel Reserve:	De bestemmingsreserve is gevormd om de kosten voor Breed Offensief uit te dekken. Hiervoor zijn specifieke Rijksgelden voor ontvangen.				
Toelichting Realisatie 2024:	Er is vertraging opgelopen van de werkzaamheden voor het LKS, waardoor de kosten doorlopen in 2025.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Er is vertraging opgelopen van de werkzaamheden voor het LKS, waardoor de kosten doorlopen in 2025.				
Bestemmingsreserve Herinrichten instrument Hallo Werk t.b.v. Pro VSO jongeren	76	0	76	0	0
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Werk en inkomen	40.236	32.105	33.925	200	38.216
Bestemmingsreserve Herinrichten instrument Hallo Werk t.b.v. Pro VSO jongeren	76	0	76	0	0
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	76	0	76	0	0

Begroting 2024	76	0	76	0	0
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2021 (einddatum 31-12-2024)				
Doel Reserve:	In 2021 heeft Wenl van een fonds een bedrag van 310K ontvangen om het instrument HalloWerk toegankelijk te maken voor ProVSO jongeren. Mede door Corona is er in 2021 niet gestart met het werk. Het gaat hier dus om van derden ontvangen geld.				
Toelichting Realisatie 2024:	De inzet van een medewerker t.b.v. Hallo Werk is gedeeltelijk gefinancierd vanuit de reserve. De reserve is hiermee volledig benut.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Bestemmingsreserve Dichterbij dan je denkt	583	0	149	0	433
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Werk en inkomen	40.236	32.105	33.925	200	38.216
Bestemmingsreserve Dichterbij dan je denkt	583	0	149	0	433
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	583	0	149	0	433
Begroting 2024	583	0	358	0	225
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-209	0	209
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2022 (einddatum 31-12-2025)				
Doel Reserve:	Het gaat hier dus om middelen bedoeld voor de arbeidsregio (en dus niet alleen voor Rotterdam). De besteding van deze middelen wordt onder regie van de centrumgemeente (Rotterdam) afgestemd binnen de arbeidsmarktregio.				
Toelichting Realisatie 2024:	Er zijn gedurende 2024 minder kosten gemaakt dan vooraf ingeschat. Dit ziet met name toe op de personele inzet. Er is gekozen om deze kosten niet te financieren via de reserve. Ook zijn diverse werkzaamheden doorgeschoven naar 2025.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Er zijn gedurende 2024 minder kosten gemaakt dan vooraf ingeschat. Dit ziet met name toe op de personele inzet. Er is gekozen om deze kosten niet te financieren via de reserve. Ook zijn diverse werkzaamheden doorgeschoven naar 2025.				
Bestemmingsreserve Herstelprogramma Functiewaardering SW	3.817	0	0	0	3.817
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Werk en inkomen	40.236	32.105	33.925	200	38.216
Bestemmingsreserve Herstelprogramma Functiewaardering SW	3.817	0	0	0	3.817
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	3.817	0	0	0	3.817

Begroting 2024		3.817	0	3.817	0	0
Verschil Realisatie - Begroting		0	0	-3.817	0	3.817
Toelichting Reserve						
Raadsbesluit:		Jaarrekening 2023 (einddatum 31-12-2024)				
Doel Reserve:		Herstelprogramma Functiewaardering SW				
Toelichting Realisatie 2024:		Realisatie is verschoven naar 2025 i.v.m. voorbereidende werkzaamheden.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting		Realisatie is verschoven naar 2025 i.v.m. voorbereidende werkzaamheden.				
Bestemmingsreserve RAP fonds		0	1.696	0	0	1.696
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Werk en inkomen	40.236	32.105	33.925	200	38.216	
Bestemmingsreserve RAP fonds	0	1.696	0	0	1.696	
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024	
Realisatie 2024	0	1.696	0	0	1.696	
Begroting 2024	0	1.696	0	0	1.696	
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0	
Toelichting Reserve						
Raadsbesluit:		2e herziening 2024 (einddatum 31-12-2028)				
Doel Reserve:		Met het Rijnmonds Arbeidsmarkt Perspectief (RAP) fonds worden subsidies verstrekt aan partijen in de regio. De uitbetalingen van de subsidies lopen over de jaargrens heen.				
Toelichting Realisatie 2024:		In 2024 zijn subsidies verstrekt waarvan de lasten voor een deel in komende jaren gerealiseerd zullen worden, aangezien subsidieprojecten een langere doorlooptijd kennen. De middelen die hiervoor waren opgenomen in de begroting 2024 zullen derhalve vrijvallen in het jaarrekening resultaat 2024. Om aan de juridische verplichtingen die zijn aangegaan te kunnen voldoen wordt een voorstel voor toevoeging aan de reserve RAPfonds gedaan.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting		Niet van toepassing.				
Bestemmingsreserve Uitvoeringskosten kwijtschelding - Toeslagenaffaire		548	0	219	0	328
Realisatie bestemmingsreserves		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Werk en inkomen		40.236	32.105	33.925	200	38.216
Bestemmingsreserve Uitvoeringskosten kwijtschelding - Toeslagenaffaire		548	0	219	0	328
Verloopstaat Reserve		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024		548	0	219	0	328
Begroting 2024		548	0	206	0	342
Verschil Realisatie - Begroting		0	0	13	0	-13
Toelichting Reserve						

Raadsbesluit:	Jaarrekening 2021 (einddatum 31-12-2026)				
Doel Reserve:	Het dekken van uitvoeringskosten in 2022 ev.				
Toelichting Realisatie 2024:	Dit betreft de afhandeling van de ET tot potje leeg is.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Dit betreft de afhandeling van de ET tot potje leeg is.				
Zorg, welzijn en wijkteams	30.550	13.300	31.739	0	12.110
Bestemmingsreserve tweedelijns WMO en Jeugdhulp	21.739	10.000	31.739	0	0
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Zorg, welzijn en wijkteams	30.550	13.300	31.739	0	12.110
Bestemmingsreserve tweedelijns WMO en Jeugdhulp	21.739	10.000	31.739	0	0
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	21.739	10.000	31.739	0	0
Begroting 2024	21.739	10.000	31.739	0	0
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Voorjaarsnota 2017 (einddatum t/m niet van toepassing)				
Doel Reserve:	De bestemmingsreserve is gevormd om schommelingen in de zorguitgaven op te vangen bij de Wmo en Jeugdhulp.				
Toelichting Realisatie 2024:	Onttrekking conform begroting.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Bestemmingsreserve Blokhuismiddelen	6.450	0	0	0	6.450
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Zorg, welzijn en wijkteams	30.550	13.300	31.739	0	12.110
Bestemmingsreserve Blokhuismiddelen	6.450	0	0	0	6.450
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	6.450	0	0	0	6.450
Begroting 2024	6.450	0	4.150	0	2.300
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-4.150	0	4.150
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2020 (einddatum 31-12-2026)				
Doel Reserve:	De gemeente Rotterdam heeft een aanvraag ingediend voor extra middelen in het kader van de brede aanpak van dak- en thuisloosheid.				
Toelichting Realisatie 2024:	Realisatie is gedekt vanuit de regulieren middelen.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Realisatie is gedekt vanuit de regulieren middelen.				
Bestemmingsreserve Bestrijding eenzaamheid ouderen	2.360	0	0	0	2.360

Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Zorg, welzijn en wijkteams	30.550	13.300	31.739	0	12.110
Bestemmingsreserve Bestrijding eenzaamheid ouderen	2.360	0	0	0	2.360
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	2.360	0	0	0	2.360
Begroting 2024	2.360	0	100	0	2.260
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-100	0	100
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	Jaarrekening 2021 (einddatum 31-12-2026)				
Doel Reserve:	Bestrijding eenzaamheid ouderen				
Toelichting Realisatie 2024:	Niet van toepassing.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Door een lichte onderbesteding door o.a. lagere vaststellingen en extra inzet van rijks gelden is het dit jaar niet nodig geweest om gebruik te maken van de reserve.				
Locatieontwikkelingen kwetsbare doelgroepen		0	3.300	0	3.300
Realisatie bestemmingsreserves	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Zorg, welzijn en wijkteams	30.550	13.300	31.739	0	12.110
Locatieontwikkelingen kwetsbare doelgroepen	0	3.300	0	0	3.300
Verloopstaat Reserve	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Realisatie 2024	0	3.300	0	0	3.300
Begroting 2024	0	3.300	0	0	3.300
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	2e herziening 2024 (doorlopend)				
Doel Reserve:	Het egaliseren van schommelingen in de lasten voor het realiseren van opvangvoorzieningen kwetsbare Rotterdammers.				
Toelichting Realisatie 2024:	Toevoeging conform begroting.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Niet van toepassing.				
Totaal	2.652.115	375.118	437.942	35.447	2.553.843

Jaarstukken 2024

Bestemmingsreserve RIM

Paginanummer in website: 219

Bestemmingsreserve RIM

De gemeenteraad heeft in juli 2020 ingestemd met het raadsvoorstel "Herijking Investeringsfonds Rotterdam (IFR); oprichting van de bestemmingsreserve "Rotterdamse Investeringsmotor (RIM)". Hiermee is besloten om vanaf 2021 het IFR, dat investeringsprojecten in het kader van de "Stadsvisie 2030" dekt, af te schaffen en de daarbij horende investeringen over te hevelen naar de bestemmingsreserve Rotterdamse Investeringsmotor (RIM). Naast de middelen uit het IFR zijn de opbrengsten van de verkoop van Eneco en incidentele erfpachtbaten van woningcorporaties uit 2022 en 2023 toegevoegd aan de RIM.

De bestemmingsreserve Rotterdamse Investeringsmotor is opgebouwd uit negen verschillende cilinders, elk met een specifieke functie.

Verloopstaat cilinders

Verloopstaat RIM-cilinders		Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Actualisatie	Eindstand 31-12-2024
Totaal cilinders		2.021.421	121.576	208.638	0	1.934.359
RIM cilinder 0: Allocatie investeringsmiddelen		58.010	121.575	136.021	-3.378	40.186
Verloopstaat RIM-cilinders	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Actualisatie	Eindstand 31-12-2024	
Totaal cilinders	2.021.421	121.576	208.638	0	1.934.359	
RIM cilinder 0: Allocatie investeringsmiddelen	58.010	121.575	136.021	-3.378	40.186	
Verloopstaat Reserve	Stand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Actualisatie	Stand 31-12-2024	
Realisatie 2024	58.010	121.575	136.021	-3.378	40.186	
Begroting 2024	58.010	117.009	136.021	32.587	71.585	
Verschil Realisatie - Begroting	0	4.566	0	-35.965	-31.399	
Toelichting Reserve						
Raadsbesluit:		16 juli 2020 (20bb9380)				
Doel Reserve:		Cilinder 0 is de allocatiecilinder van de bestemmingsreserve RIM. Alle bedragen die aan de bestemmingsreserve RIM worden toegevoegd, worden toegevoegd aan cilinder 0, alvorens ze naar de andere cilinders worden overgeheveld.				
Toelichting Realisatie 2024:		De toevoeging bestaat uit een vaste bijdrage uit de begroting en incidentele overhevelingen (€ 65,8 mln) vanuit de begroting of een bestemmingsreserve ter dekking van langjarige kapitaallasten, inkomsten uit bespaarde rente (€ 53,1 mln) rente en € 2,7 mln bijzondere erfpachtbaten die zijn nagekomen. De onttrekking betreft in belangrijke mate (ca. € 100 mln) het bedrag dat is geleend uit de RIM en in 2027 en 2028, met rente, weer hieraan zal worden toegevoegd. Daarnaast is conform coalitieafspraken de bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget verder aangevuld (€ 15,7 mln). Conform de afspraken met het Rijk is ook de bestemmingsreserve NPRZ verder aangevuld (€ 15,5 mln). En conform de kaders voor aanwending van de verkoopopbrengst Eneco is € 4,4 mln onttrokken en toegevoegd aan de begroting om de derving van de inkomsten uit dividend Eneco op te vangen. De actualisatie betreft de bedragen die vanuit clinder 0 naar de andere cilinders zijn overgeheveld. Per saldo betreft dit een relatief gering bedrag, omdat een fors deel van het onttrokken bedrag vanuit andere cilinders naar cilinder 0 is overgeheveld.Eind 2024 resteert er nog 32,9 voor verdere aanvulling van de bestemmingsreserve NPRZ en € 7,3 mln dat tot en met 2028 zal worden gebruikt om de derving van dividend Eneco op te vangen.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting		Er is meer toegevoegd dan begroot. De nagekomen bijzondere erfpachtbaten (€ 2,7 mln) en een incidentele toevoeging van een ontheffngsvergoeding, die is ontvangen i.v.m. de ontwikkeling van Brainpark I en dient ter dekking van de afschrijvingslasten die uit deze ontwikkeling zullen voortvloeien waren niet begroot.				
RIM cilinder 1: Dekking afgeronde investeringen		396.345	0	15.888	77.505	457.962
Verloopstaat RIM-cilinders	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Actualisatie	Eindstand 31-12-2024	
Totaal cilinders	2.021.421	121.576	208.638	0	1.934.359	
RIM cilinder 1: Dekking afgeronde investeringen	396.345	0	15.888	77.505	457.962	
Verloopstaat Reserve	Stand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Actualisatie	Stand 31-12-2024	

Realisatie 2024	396.345	0	15.888	77.505	457.962
Begroting 2024	396.345	0	15.947	64.781	445.178
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-59	12.725	12.783
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	16 juli 2020 (20bb9380)				
Doel Reserve:	Cilinder 1 dekt de kapitaallasten van investeringen in materiële vaste activa, zoals vastgoed, wegen, bruggen en parken, voor zover ze de groei of modernisering van de stad accommoderen, worden gedekt uit de algemene middelen en niet kunnen worden gedekt uit de lopende begroting.				
Toelichting Realisatie 2024:	Deze cilinder dekt o.a. de kapitaallasten van de investeringen die uit de voormalige bestemmingsreserve Investeringsfonds Rotterdam (IFR) zouden worden gedekt. Toen het IFR in 2021 opging in de RIM, is dan ook een fors deel van het IFR (€ 264,6 mln.) aan deze cilinder toegevoegd. Dit bedrag was gelijk aan de toenmalige boekwaarde van deze investeringen. Hiermee bood deze cilinder dekking voor alle toekomstige afschrijvingslasten. De rentelasten die naar deze investeringen zijn omgeslagen, zijn gedekt uit de bespaarde rente die over de boekwaarde is gerealiseerd. De boekwaarde van deze investeringen zal steeds verder dalen. In 2024 zijn diverse toevoegingen voor dekking van toekomstige afschrijvingslasten verwerkt.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	De toename van deze cilinder is hoger uitgevallen dan begroot, veroorzaakt door diverse toevoegingen voor dekking van toekomstige afschrijvingslasten.				
RIM cilinder 2: Dekking lopende investeringen	136.875	0	40.117	6.604	103.362
Verloopstaat RIM-cilinders	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Actualisatie	Eindstand 31-12-2024
Totaal cilinders	2.021.421	121.576	208.638	0	1.934.359
RIM cilinder 2: Dekking lopende investeringen	136.875	0	40.117	6.604	103.362
Verloopstaat Reserve	Stand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Actualisatie	Stand 31-12-2024
Realisatie 2024	136.875	0	40.117	6.604	103.362
Begroting 2024	136.875	0	42.100	20.415	115.190
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-1.983	-13.810	-11.827
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	16 juli 2020 (20bb9380)				
Doel Reserve:	Cilinder 2 dekt de lasten die eenmalig voortvloeien uit investeringen in materiële vaste activa zoals bedoeld in cilinder 1, indien een deel van de uitgaven niet mag worden geactiveerd.				
Toelichting Realisatie 2024:	Voor nadere toelichting van de onttrekking wordt verwezen naar de betreffende tabel.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Voor de projecten Pilot aardgasvrij, Hoekse lijn en Hart van Zuid is minder onttrokken dan begroot.				
RIM cilinder 3: Dekking financiële activa	451.910	0	4.228	72.746	520.429
Verloopstaat RIM-cilinders	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Actualisatie	Eindstand 31-12-2024

Totaal cilinders	2.021.421	121.576	208.638	0	1.934.359
RIM cilinder 3: Dekking financiële activa	451.910	0	4.228	72.746	520.429
Verloopstaat Reserve	Stand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Actualisatie	Stand 31-12-2024
Realisatie 2024	451.910	0	4.228	72.746	520.429
Begroting 2024	451.910	0	5.632	2.649	448.927
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	-1.404	70.097	71.501
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	16 juli 2020 (20bb9380)				
Doel Reserve:	Cilinder 3 dekt de risico's en kapitaallasten van financiële vaste activa zoals kapitaalverstrekkingen, verstrekte leningen.				
Toelichting Realisatie 2024:	De onttrekking betreft met name de rentelasten die naar deze investeringen zijn omgeslagen.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Door onderbesteding bij het Woningbouwimpulsproject 'Noordraad Zuiderpark' is minder geld onttrokken dan begroot. Ook is meer geld naar deze cilinder overgeheveld dan begroot. Dit is het gevolg van het eind december genomen besluit om vanuit de verkoopopbrengst Eneco € 70 mln beschikbaar te stellen voor het realiseren van mobiliteitshubs in M4H.				
RIM cilinder 4: Egalisatie nieuwe investeringen	61.998	0	4.460	70.238	127.776
Verloopstaat RIM-cilinders	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Actualisatie	Eindstand 31-12-2024
Totaal cilinders	2.021.421	121.576	208.638	0	1.934.359
RIM cilinder 4: Egalisatie nieuwe investeringen	61.998	0	4.460	70.238	127.776
Verloopstaat Reserve	Stand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Actualisatie	Stand 31-12-2024
Realisatie 2024	61.998	0	4.460	70.238	127.776
Begroting 2024	61.998	0	4.460	22.102	79.640
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	48.136	48.136
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	16 juli 2020 (20bb9380)				
Doel Reserve:	Cilinder 4 egaliseert de verschillen tussen de lasten die uit de cilinders 1 en 2 worden gedekt en de hiervoor beschikbare dekkingsmiddelen				
Toelichting Realisatie 2024:	De actualisatie bestaat uit de vaste bijdrage uit de begroting, de inkomsten uit bespaarde rente die volgens uit een solvabiliteitspercentage van 20% (p.m.) en een deel van de groei van de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de inkomsten uit belastingen. De omvang van deze cilinder is toegenomen, omdat deze middelen niet allemaal nodig waren om de cilinders 1 en 2 van voldoende dekkingsmiddelen te voorzien.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Er is vanuit cilinder 0 meer geld overgeheveld naar cilinder 4 om aan de toekomstige dekking van (langjarige) kapitaallasten te kunnen voldoen.				

RIM cilinder 5: Dekking vervanging, renovaties en restauraties	4.276	0	7.913	25.068	21.431
Verloopstaat RIM-cilinders	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Actualisatie	Eindstand 31-12-2024
Totaal cilinders	2.021.421	121.576	208.638	0	1.934.359
RIM cilinder 5: Dekking vervanging, renovaties en restauraties	4.276	0	7.913	25.068	21.431
Verloopstaat Reserve	Stand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Actualisatie	Stand 31-12-2024
Realisatie 2024	4.276	0	7.913	25.068	21.431
Begroting 2024	4.276		7.913	22.481	18.844
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	2.587	2.587
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	16 juli 2020 (20bb9380)				
Doel Reserve:	Cilinder 5 bevat aanvullende dekkingsmiddelen die de gemeente in staat stelt bestaand bezit (materiële vaste activa) tijdig te vervangen, renoveren of restaureren.				
Toelichting Realisatie 2024:	De actualisatie bestaat uit de jaarlijkse bijdragen uit de begroting en de budgetten ter dekking van kapitaallasten die - al dan niet tijdelijk - niet nodig zijn (vrijval).				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Er is vanuit cilinder 0 meer geld overgeheveld naar cilinder 5 dan begroot, omdat er meer budget ter dekking van kapitaallasten is vrijgevallen dan begroot.				
RIM cilinder 6: Investeringsmiddelen genererend vermogen	0	0	0	0	0
Verloopstaat RIM-cilinders	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Actualisatie	Eindstand 31-12-2024
Totaal cilinders	2.021.421	121.576	208.638	0	1.934.359
RIM cilinder 6: Investeringsmiddelen genererend vermogen	0	0	0	0	0
Verloopstaat Reserve	Stand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Actualisatie	Stand 31-12-2024
Realisatie 2024	0	0	0	0	0
Begroting 2024	0		0	0	0
Verschil Realisatie - Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	November 2020				
Doel Reserve:	Cilinder 6 stelt de gemeente in staat om binnen de RIM het vermogen af te zonderen dat louter wordt gebruikt om bespaarde rente te genereren.				
Toelichting Realisatie 2024:					
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting					
RIM cilinder 7: Verkoopopbrengst Eneco	728.619	0	10	-154.990	573.619
Verloopstaat RIM-cilinders	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Actualisatie	Eindstand 31-12-2024
Totaal cilinders	2.021.421	121.576	208.638	0	1.934.359

RIM cilinder 7: Verkoopopbrengst Eneco	728.619	0	10	-154.990	573.619
Verloopstaat Reserve	Stand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Actualisatie	Stand 31-12-2024
Realisatie 2024	728.619	0	10	-154.990	573.619
Begroting 2024	728.619		45	-84.955	643.619
Vershil Realisatie - Begroting	0	0	-35	-70.035	-70.000
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	16 juli 2020 (20bb9380)				
Doel Reserve:	Cilinder 7 is gevuld met de netto-verkoopopbrengst die in 2020 ontstond bij de verkoop van Eneco, onder aftrek van € 30,9 mln. voor het geleidelijk opvangen van het begrotingsknelpunt dat ontstond wegens het wegvallen van dividendinkomsten uit aandelen Eneco. De Eneco-middelen wordt gebruikt voor investeringen die tot bezit leiden, tenminste voor 50% door andere partijen worden gefinancierd en waarbij het geld op enig moment weer naar de gemeente terugvloeit, zodat het opnieuw kan worden aangewend (revoluerend). Het doel is de omvang van de Enecomiddelen zoveel mogelijk in stand te houden.				
Toelichting Realisatie 2024:	De onttrekking betreft de vergoedingen die zijn verstrekt aan de leden van de externe Adviescommissie Aanwending Verkoopopbrengst Eneco. De actualisatie betreft een deel van de ca. € 100 mln die is 'geleend' uit de RIM (€ 85 mln) en het besluit om te investeren in mobiliteitshubs in M4H (€ 70 mln).				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	Het besluit om te investeren in mobiliteitshubs M4H is pas in december genomen en was dus niet begroot.				
RIM cilinder 8: Verkoopopbrengst erfpachtconversie	183.388	0	0	-93.795	89.594
Verloopstaat RIM- cilinders	Beginstand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Actualisatie	Eindstand 31- 12-2024
Totaal cilinders	2.021.421	121.576	208.638	0	1.934.359
RIM cilinder 8: Verkoopopbrengst erfpachtconversie	183.388	0	0	-93.795	89.594
Verloopstaat Reserve	Stand 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Actualisatie	Stand 31-12- 2024
Realisatie 2024	183.388	0	0	-93.795	89.594
Begroting 2024	183.388		0	-80.060	103.328
Vershil Realisatie - Begroting	0	0	0	-13.735	-13.735
Toelichting Reserve					
Raadsbesluit:	20 september 2022 (22bb006017)				
Doel Reserve:	Cilinder 8 is gevuld vanuit de eeuwigdurende afkoop van erfpachtcanonverplichtingen door de woningcorporaties in 2022 en 2023. De middelen worden gebruikt voor investeringen die leiden tot (eigen of andermans) bezit ('bezit voor bezit'), zonder dat dit voor de gemeente tot structurele lasten leidt.				
Toelichting Realisatie 2024:	De actualisatie is het saldo van de nagekomen bijzondere erfpachtbaten die vanuit cilinder 0 naar deze cilinder zijn overgeheveld (+€ 2,7 mln), een deel van de ca. € 100 mln die is 'geleend' uit de RIM (-€ 15,4 mln) en de bedragen die zijn bestemd i.h.k.v. het jaarlijkse investeringsvoorstel (-€ 81 mln).				

Toelichting Verschil Realisatie - Begroting	De actualisatie is lager uitgevallen, omdat in de begroting nog geen rekening is gehouden met de nagekomen bijzondere erfpachtbaten (+€ 2,7 mln) en de 'lening' uit de RIM (-€ 15,4 mln).

Toevoegingen

In 2024 is € 121,6 mln toegevoegd aan de RIM, waarvan € 65,8 mln aan reguliere en incidentele toevoegingen, € 53,1 mln aan bespaarde rente en € 2,7 mln aan nagekomen opbrengsten uit erfpachtconversie. Alle middelen die toegevoegd worden aan de Rotterdamse Investeringsmotor (RIM), komen in cilinder 0 (Allocatie investeringsmiddelen) terecht. Vanuit deze cilinder wordt het geld herverdeeld over de overige cilinders.

In cilinder 6, Investeringsmiddelen genererend vermogen, staan middelen die resteren na herverdeling vanuit cilinder 0 (Allocatie investeringsmiddelen). Dit saldo kan vervolgens worden gebruikt voor dekking van toekomstige investeringen.

In cilinder 8 staan verkoopopbrengst erfpachtconversie bevat de erfpachtbaten van verkoop erfpacht gronden door twee grote wooncorporaties. Op grond van het raadsbesluit over afdoening motie Vonk, zijn deze middelen toegevoegd aan deze cilinder. In 2024 zijn nagekomen erfpachtbaten ontvangen (€ 2,7 mln).

Onttrekkingen

De onttrekking aan cilinder 0 van € 136,0 mln heeft voor respectievelijk € 85 mln en € 15,44 mln betrekking op de verstrekte leningen vanuit de verkoopopbrengst Eneco en de bijzondere erfpachtbaten. Terugbetaling vindt plaats in 2027 en 2028 inclusief rentevergoeding volgens de financiële spelregels. Tevens € 15,7 mln voor bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget, € 15,5 mln op overdracht aan bestemmingsreserve NPRZ en € 4,4 mln dividendderving Eneco.

- De onttrekking aan cilinder 1 betreft de dekking van kapitaallasten, voornamelijk van investeringen uit het IFR.
- Cilinder 2 dekt de lasten van de investeringsprojecten die niet geactiveerd mogen worden. Dit zijn lasten in de exploitatie, zoals out of pocket, uren en subsidies. Zie hiervoor de tabel onderaan deze pagina.
- Cilinder 3 bevat alle bestemde middelen vanuit cilinder 7, Verkoopopbrengst Eneco. Deze cilinder garandeert risico's en dekt bijkomende exploitatielasten. Wanneer binnen cilinder 3 geld beschikbaar komt, door verkoop, aflossing of einde project, vloeit het restant terug naar cilinder 7. Op deze wijze wordt zoveel als mogelijk voldaan aan de wens om de omvang van de verkoopopbrengst Eneco in stand te houden.
- Aan cilinder 4 wordt jaarlijks vanuit de exploitatie middelen toegevoegd, ter dekking van het nieuwe investeringsplan. Bij activering van deze investeringsprojecten, wordt jaarlijks de kapitaallasten overgebracht naar cilinder 1 en de dekking van de overige exploitatielasten naar cilinder 2.
- Extra kapitaallasten voor investeringen bij vervanging, renovaties en restauraties worden geregeld binnen cilinder 5. Voeding vindt plaats door jaarlijkse toevoeging vanuit de begroting en vrijval van kapitaallasten.
- In cilinder 7 zijn de middelen opgenomen die nog niet bestemd zijn vanuit de verkoopopbrengst Eneco. Er wordt niet rechtstreeks onttrokken aan deze cilinder. Deze cilinder communiceert met cilinder 3.
- In 2024 heeft de adviescommissie Enecomiddelen een positief advies gegeven over de investering in de mobiliteit strategie van het gebied Merwe-Vierhavens (M4H) voor een bedrag van € 70 mln, de raad heeft goedkeuring aan dit plan gegeven. Vanuit cilinder 7 is deze investering overgeheveld naar cilinder 3 bestemde middelen Verkoopopbrengst Eneco.
- In 2024 is besloten om beschikbare ruimte binnen de Enecomiddelen (€ 85 mln) te gebruiken via leenconstructie ter voorkoming van extra bezuinigingen en versterking van het weerstandsvermogen. Terugbetaling vindt plaats in 2027 en 2028 inclusief rentevergoeding volgens de financiële spelregels.
- Aan cilinder 8, verkoopopbrengst erfpachtconversie, volgens het investeringsplan 2024 komt uit cilinder 8 de benodigde dekking € 81,07 mln voor investeringsplannen. In 2024 is besloten om beschikbare ruimte binnen de verkoopopbrengst erfpachtconversie (€ 15,44 mln) te gebruiken via leenconstructie ter voorkoming van extra bezuinigingen en versterking van het weerstandsvermogen. Terugbetaling vindt plaats in 2027 en 2028 inclusief rentevergoeding volgens de financiële spelregels.

Enecomiddelen

Bijzonder aandacht voor de opbrengst van de verkoop Eneco. Na verkoop van aandelen Eneco in 2020 is € 1,2 mld toegevoegd aan RIM-cilinder 7 Verkoopopbrengst Eneco. Een adviescommissie doet voorstellen voor het bestemmen van dit geld, waarbij de omvang van de verkoopmiddelen zoveel mogelijk in stand blijft. Bestemmingen worden binnen de RIM verplaatst naar cilinder 3 voor dekking van de exploitatielasten, garantie van fondsen, leningen en deelnemingen. In 2024 heeft de adviescommissie Enecomiddelen een positief advies gegeven over de investering van € 70 mln in de mobiliteit strategie voor het te ontwikkelen gebied Merwe-Vierhavens (M4H).

Enecomiddelen	Toegekend t/m 2024	Realisatie t/m 2023	Stand 31- 12-2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Stand 31- 12-2024
Enecomiddelen	531.994	10.084	451.910	6.368	1.482	520.429
Rotterdams Scholingsfonds (RSF)	14.000	2.221	11.779	1.444	(528)	12.308
Enecomiddelen	Toegekend t/m 2024	Realisatie t/m 2023	Stand 31-12- 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Stand 31-12- 2024
Enecomiddelen	531.994	10.084	451.910	6.368	1.482	520.429
Rotterdams Scholingsfonds (RSF)	14.000	2.221	11.779	1.444	(528)	12.308
Project omschrijving	Rotterdammers ondersteunen in hun ontwikkeling middels scholing. Doel is om de arbeidsmarkt positie van de Rotterdammer te verbeteren.					
Voorwaarden Enecomiddelen:						
1. Bezit voor bezit:	N.v.t.					
2. Revolverendheid:	Besparing op uitkeringen wordt toegevoegd vanuit Werk en Inkomen.					
3. Cofinanciering:	Ja					
Raadsbesluit:	2021	Planning:	2021	tot:	2024	
Toelichting	In 2024 zijn geen vouchers uitgegeven. De besparing van 36 uitkeringen in 2024 zorgde voor een revolvering van € 0,5 mln.					
DigiDeal010	1.964	1.964	0	0	0	0
Enecomiddelen	Toegekend t/m 2024	Realisatie t/m 2023	Stand 31-12- 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Stand 31-12- 2024
Enecomiddelen	531.994	10.084	451.910	6.368	1.482	520.429
DigiDeal010	1.964	1.964	0	0	0	0
Project omschrijving	De gemeente Rotterdam zet zich actief in op het stimuleren en aanjagen van innovatieve technologieën die de kwaliteit van zorg verbeteren en de zorgkosten beheersbaar houden. Vanuit verschillende beleidskaders lopen initiatieven voor het stimuleren en faciliteren van "e-Health".					
Voorwaarden Enecomiddelen:						
1. Bezit voor bezit:	Ja					
2. Revolverendheid:	Mogelijk (gedeeltelijk) op lange termijn.					
3. Cofinanciering:	Ja - Rotterdamse zorgaanbieders					
Raadsbesluit:	2021	Planning:	2021	tot:	2022	
Toelichting	Drieëntwintig Rotterdamse projecten ontvingen vanuit de DigiDeal010 subsidie.					
Energietransitiefonds 1: particulieren	16.500	0	16.500	0	0	16.500
Enecomiddelen	Toegekend t/m 2024	Realisatie t/m 2023	Stand 31-12- 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Stand 31-12- 2024

Enecomiddelen	531.994	10.084	451.910	6.368	1.482	520.429
Energietransatiefonds 1: particulier	16.500	0	16.500	0	0	16.500
Project omschrijving	Voor het Energietransatiefonds regeling 1 doelgroep particulier is vanuit de Eneco middelen € 16,5 mln gereserveerd. Met het Energietransatiefonds voor Rotterdammers worden leningen aangeboden die aanvullend zijn op bestaande (Rijks)regelingen (Warmtefonds) voor de verduurzaming en verbetering van woningen. Het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) treedt namens de gemeente op als fondsbeheerder op voor de uitvoering van regeling 1. De RIM staat garant voor mogelijke verliezen. Het saldo van de leningen, rente en kosten SVn wordt verrekend met de RIM.					
Voorwaarden Enecomiddelen:						
1. Bezit voor bezit:	Verstreckte leningen voor duurzaamheid aan particulier					
2. Revolverendheid:	Verstreckte leningen worden afgelost, en er wordt rente over gerekend.					
3. Cofinanciering:	N.v.t.					
Raadsbesluit:	2021	Planning:	2021	tot:	N.v.t.	
Toelichting	Ultimo 2024 zijn 353 leningen verstrekt ter waarde van € 5,9 mln. Hierover wordt rente en aflossing betaald. De ontvangen rente dekt de beheerlasten van SVn.					
Energietransatiefonds 3: vve's, MKB en energiemaatschappijen.	15.000	0	15.000	0	0	15.000
Enecomiddelen	Toegekend t/m 2024	Realisatie t/m 2023	Stand 31-12-2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Stand 31-12-2024
Enecomiddelen	531.994	10.084	451.910	6.368	1.482	520.429
Energietransatiefonds 3: vve's, MKB en energiemaatschappijen.	15.000	0	15.000	0	0	15.000
Project omschrijving	Voor het Energietransatiefonds regeling 3 doelgroep vve's, MKB en energiemaatschappijen is vanuit de Eneco middelen € 15,0 mln gereserveerd. Met het Energietransatiefonds voor Rotterdammers worden leningen aangeboden die aanvullend zijn op bestaande (Rijks)regelingen (Warmtefonds) voor de verduurzaming en verbetering van woningen en gebouwen (kleine bedrijfs- en winkelpanden, kerken en moskeeën, clubgebouwen). Het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) treedt namens de gemeente als fondsbeheerder op voor de uitvoering van regeling 3. De RIM staat garant voor mogelijke verliezen. Het saldo van de leningen, rente en kosten SVn worden verrekend met de RIM.					
Voorwaarden Enecomiddelen:						
1. Bezit voor bezit:	Verstreckte leningen voor duurzaamheid aan vve's, MKB en energiemaatschappijen.					
2. Revolverendheid:	Verstreckte leningen worden afgelost, en er wordt rente over gerekend.					
3. Cofinanciering:	N.v.t.					
Raadsbesluit:	2021	Planning:	2021	tot:	N.v.t.	
Toelichting	Ultimo 2024 zijn 27 leningen verstrekt ter waarde van € 4,3 mln. Hierover wordt rente en aflossing betaald. De ontvangen rente dekt de beheerlasten van SVn.					
Energietransatiefonds 4: ETF-R	100.000	0	100.000	0	0	100.000

Enecomiddelen	Toegekend t/m 2024	Realisatie t/m 2023	Stand 31-12-2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Stand 31-12-2024
Enecomiddelen	531.994	10.084	451.910	6.368	1.482	520.429
Energietransitiefonds 4: ETF-R	100.000	0	100.000	0	0	100.000
Project omschrijving	Voor het Energietransitiefonds regeling 4 is vanuit de Eneco middelen € 100 mln gereserveerd voor het verlenen van revolverende financieringssteun aan projecten op het gebied van energietransitie en circulaire economie in Rotterdam. Voor de uitvoering is het Energietransitiefonds-Rotterdamers BV opgericht.De middelen worden voor een looptijd van 25 jaar vastgezet en vallen daarna weer vrij binnen de Rotterdamse Investeringsmotor.Het fondsbeheer en management wordt uitgevoerd door InnovationQuarter, en op de balans opgenomen als kapitaalverstrekking aan verbonden partijen.De RIM staat garant voor mogelijke verliezen. Omslagrente over uitstaande participaties wordt gedekt uit de bespaarde rente.					
Voorwaarden Enecomiddelen:						
1. Bezit voor bezit:	Deelname in participaties (FVA)					
2. Revolverendheid:	Bij afloop van de participatie vallen de middelen vrij binnen de RIM					
3. Cofinanciering:	N.v.t.					
Raadsbesluit:	2021	Planning:	2021	tot:	N.v.t.	
Toelichting	Ultimo 2024 was € 51,7 mln verstrekt aan InnovationQuarter, daarmee is van het budget nog € 48,3 mln beschikbaar.In 2024 is € 22,3 mln uitgegeven aan participaties, fees en kosten. De omslagrente over uitstaande aandelenkapitaal wordt gedekt uit de bespaarde rente.					
Kapitaalstorting Stedin		63.380	0	63.380	0	63.380
Enecomiddelen	Toegekend t/m 2024	Realisatie t/m 2023	Stand 31-12-2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Stand 31-12-2024
Enecomiddelen	531.994	10.084	451.910	6.368	1.482	520.429
Kapitaalstorting Stedin	63.380	0	63.380	0	0	63.380
Project omschrijving	Het kopen van (preferente) aandelen om de kapitaalpositie van Stedin te versterken om zo de investeringen in de energietransitie, waaronder in het Rotterdamse grondgebied, te kunnen blijven doen.Stedin gebruikt deze middelen voor de benodigde verzwaren van het electriciteitsnetwerk om de groei van de stad en economie mogelijk te maken.De RIM staat garant voor deze kapitaalverstrekking. Omslagrente over het uitstaande preferente aandeel wordt gedekt uit de bespaarde rente.					
Voorwaarden Enecomiddelen:						
1. Bezit voor bezit:	Preferent aandeel Stedin					
2. Revolverendheid:	Bij verkoop van het preferente aandeel door Stedin, vallen de middelen vrij binnen de RIM.					
3. Cofinanciering:	De gemeente Rotterdam participeert voor € 63,4 mln samen met 34 gemeenten die voor € 136,6 mln bijdroegen, tot een totaalbedrag van € 200 mln.					
Raadsbesluit:	2021	Planning:	2021	tot:	N.n.b.	
Toelichting	Over het aandelenkapitaal wordt in de exploitatie omslagrente berekend, die gedekt wordt door de bespaarde rente.					

Publiek-private aanpak werkgelegenheid via Sociaal Impact Fonds Rotterdam (SIFR)		2.500	0	2.500	0	0	2.500
Enecomiddelen	Toegekend t/m 2024	Realisatie t/m 2023	Stand 31-12-2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Stand 31-12-2024	
Enecomiddelen	531.994	10.084	451.910	6.368	1.482	520.429	
Publiek-private aanpak werkgelegenheid via Sociaal Impact Fonds Rotterdam (SIFR)		2.500	0	2.500	0	0	2.500
Project omschrijving	In het jaar 2021 is coproductie tussen gemeente en Social Impact Fonds Rotterdam tot stand gekomen voor investering in aanvullende dienstverlening op schulden en wordt schuldhelpverlening versterkt door middel van het inzetten van prestatiefinanciering. In 2023 bleek binnen de huidige gemeenteraad onvoldoende politieke draagvlak voor het uitvoeren van dit principebesluit. Op 27 juni 2023 informeerde het college de gemeenteraad over het verzoek om advisering door de Adviescommissie voor aanpassing van het beleidsdoel naar werkgelegenheid. De Adviescommissie is tot een positief advies gekomen voor aanpassing van het beleidsdoel.						
Voorwaarden Enecomiddelen:							
1. Bezit voor bezit:	Deelname in het Sociaal Impact Fonds.						
2. Revolverendheid:	In 2029 wordt het fonds afgerond en vloeit de investering weer terug.						
3. Cofinanciering:	Andere partijen/stichtingen leggen € 7,0 mln. in.						
Raadsbesluit:	2021	Planning:	2021	tot:	2029		
Toelichting	In 2024 is € 1,0 mln verstrekt aan partner Sociaal Impact Fonds.						
Groeisteun innovatieve bedrijven		7.700	0	7.700	0	0	7.700
Enecomiddelen	Toegekend t/m 2024	Realisatie t/m 2023	Stand 31-12-2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Stand 31-12-2024	
Enecomiddelen	531.994	10.084	451.910	6.368	1.482	520.429	
Groeisteun innovatieve bedrijven		7.700	0	7.700	0	0	7.700
Project omschrijving	Op rijksniveau is er € 31,8 mln. aan investeringsgelden, als onderdeel van de crisisaanpak voor startups en scaleups, beschikbaar die worden toegekend als de partners van Innovation Quarter hetzelfde bedrag beschikbaar stellen. Deze investering maakt onderdeel uit van de herstel en vernieuwingsagenda Economie zoals in september 2020 door het college is vastgesteld.						
Voorwaarden Enecomiddelen:							
1. Bezit voor bezit:	Vanuit het investeringsfonds wordt er in innovatieve bedrijven in stad en regio geïnvesteerd.						
2. Revolverendheid:	Na verloop van tijd vindt er een zogenaamde exit plaats en vloeien de investeringen weer terug.						
3. Cofinanciering:	In totaal leggen andere overheden € 55,6 mln. in.						
Raadsbesluit:	2021	Planning:	2021	tot:	N.n.b.		
Toelichting	In 2024 zijn geen gelden verstrekt aan partner Innovation Quarter.						

Uniiq		3.000	1.262	1.738	2.600	931	807
Enecomiddelen	Toegekend t/m 2024	Realisatie t/m 2023	Stand 31-12-2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Stand 31-12-2024	
Enecomiddelen	531.994	10.084	451.910	6.368	1.482	520.429	
Uniiq	3.000	1.262	1.738	2.600	931	807	
Project omschrijving	Innovatie en nieuw ondernemersschap (UNIIQ) is een investeringsfonds dat helpt ondernemers in Zuid-Holland om hun unieke innovatie sneller naar de markt te brengen. Wij bieden ondernemers het startkapitaal om hun plannen te realiseren en de meest risicovolle fase van concept tot veelbelovend bedrijf te overbruggen.						
Voorwaarden Enecomiddelen:							
1. Bezit voor bezit:	Participatie in het investeringsfonds						
2. Revolverendheid:	Na verloop van tijd vindt er een zogenaamde exit plaats en vloeien de investeringen weer terug.						
3. Cofinanciering:	Andere partijen participeren						
Raadsbesluit:	2021	Planning:	2021	tot:	N.n.b.		
Toelichting	Ultimo 2024 was € 2,2 mln verstrekt aan Uniiq, daarmee is van het budget nog € 0,8 mln beschikbaar. In 2024 is € 0,9 mln uitgegeven aan participaties, fees en kosten. De omslagrente over uitstaande aandelenkapitaal wordt gedekt uit de bespaarde rente.						
Fonds Vitale kerngebieden		9.000	397	8.603	188	256	8.348
Enecomiddelen	Toegekend t/m 2024	Realisatie t/m 2023	Stand 31-12-2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Stand 31-12-2024	
Enecomiddelen	531.994	10.084	451.910	6.368	1.482	520.429	
Fonds Vitale kerngebieden	9.000	397	8.603	188	256	8.348	
Project omschrijving	Het Fonds Vitale kerngebieden heeft als doel ruimtelijke aantrekkelijkheid van Rotterdam ten behoeve van economie, human capital, cultuur en toerisme te herstellen en te verbeteren door: • Het voorkomen van maatschappelijke schade als gevolg van ongewenste leegstand op cruciale plekken door inzet op multifunctionaliteit om de levendigheid op straat te herstellen en verbeteren, en• Het ondervangen van het risico op ondermijnende activiteiten. • Het mogelijk maken van projecten met maatschappelijke meerwaarde met vastgoed.						
Voorwaarden Enecomiddelen:							
1. Bezit voor bezit:	Tijdelijk bezit van panden.						
2. Revolverendheid:	Na verkoop van het bezit vloeit de de verkoopopbrengst terug.						
3. Cofinanciering:	50% deelname door andere overheden						
Raadsbesluit:	2021	Planning:	2021	tot:	2031		
Toelichting	In 2024 zijn projectkosten (€ 0,3 mln) gemaakt.						
Woningbouwimpuls Codrico-locatie		8.000	0	8.000	0	380	7.620
Enecomiddelen	Toegekend t/m 2024	Realisatie t/m 2023	Stand 31-12-2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Stand 31-12-2024	

Enecomiddelen	531.994	10.084	451.910	6.368	1.482	520.429
Woningbouwimpuls Codrico-locatie	8.000	0	8.000	0	380	7.620
Project omschrijving	Woningbouwprojecten; werkzaamheden om de verschillende woningbouw projecten te concretiseren. Doel: Impuls aan woningbouw op de locatie Rijnhaven-Katendrecht, Codrico-locatie (8 mln) tegeven. Met rijkssubsidie van het Rijk om de bouw van betaalbare woningen voor starters en middeninkomens te stimuleren.					
Voorwaarden Enecomiddelen:						
1. Bezit voor bezit:	Het versnellen van de bouw van betaalbare woningen, met als doel een groter woningaanbod voor starters en mensen met een laag inkomen of middeninkomen.					
2. Revolverendheid:	Mogelijk (gedeeltelijk) op lange termijn.					
3. Cofinanciering:	Rijksbijdrage: € 11 mln					
Raadsbesluit:	2021	Planning:	2021	tot:	N.n.b.	
Toelichting	In 2024 zijn zijn projectkosten (€ 0,4 mln) gemaakt.					
Woningbouwimpuls Noordrand Zuiderpark	15.000	241	14.759	2.136	443	14.316
Enecomiddelen	Toegekend t/m 2024	Realisatie t/m 2023	Stand 31-12-2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Stand 31-12-2024
Enecomiddelen	531.994	10.084	451.910	6.368	1.482	520.429
Woningbouwimpuls Noordrand Zuiderpark	15.000	241	14.759	2.136	443	14.316
Project omschrijving	Het betreft de eigen middelen die horen bij de beschikking woningbouwimpuls Noordrand Zuiderpark. Binnen het plangebied zullen ruim 2.500 (grotendeels betaalbare) woningen gerealiseerd worden in een periode tot 2030. In totaal is er sprake € 25 mln rijks geld en € 25 mln gemeentelijk geld. Deze RIM middelen worden ingezet voor woningbouwprojecten in oa Hart van Zuid en Motorstraatgebied					
Voorwaarden Enecomiddelen:						
1. Bezit voor bezit:	Het versnellen van de bouw van betaalbare woningen, met als doel een groter woningaanbod voor starters en mensen met een laag inkomen of middeninkomen.					
2. Revolverendheid:	Mogelijk (gedeeltelijk) op lange termijn.					
3. Cofinanciering:	Rijksbijdrage: € 25 mln					
Raadsbesluit:	2021	Planning:	2021	tot:	N.n.b.	
Toelichting	In 2024 zijn voor diverse projecten de planvoorbereidingen gestart waarvoor plankosten zijn gemaakt (€ 0,4 mln).					
Woningbouwimpuls Schiehaven-Noord	13.000	4.000	9.000	0	0	9.000
Enecomiddelen	Toegekend t/m 2024	Realisatie t/m 2023	Stand 31-12-2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Stand 31-12-2024
Enecomiddelen	531.994	10.084	451.910	6.368	1.482	520.429
Woningbouwimpuls Schiehaven-Noord	13.000	4.000	9.000	0	0	9.000

Project omschrijving	Woningbouwprojecten; werkzaamheden om de verschillende woningbouw projecten te concretiseren.Doel: Impuls aan woningbouw op de locatie Schiehaven-Noord (€ 13 mln) te geven. Met rijkssubsidie van het Rijk om de bouw van betaalbare woningen voor starters en middeninkomens te stimuleren.						
Voorwaarden Enecomiddelen:							
1. Bezit voor bezit:	Het versnellen van de bouw van betaalbare woningen, met als doel een groter woningaanbod voor starters en mensen met een laag inkomen of middeninkomen.						
2. Revolverendheid:	Mogelijk (gedeeltelijk) op lange termijn.						
3. Cofinanciering:	Rijksbijdrage						
Raadsbesluit:	2021	Planning:	2021	tot:	N.n.b.		
Toelichting	In 2024 zijn geen project- en plankosten gemaakt.						
Woningbouwimpuls Alexanderknoop	3.700	0	3.700	0	0	3.700	
Enecomiddelen	Toegekend t/m 2024	Realisatie t/m 2023	Stand 31-12-2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Stand 31-12-2024	
Enecomiddelen	531.994	10.084	451.910	6.368	1.482	520.429	
Woningbouwimpuls Alexanderknoop	3.700	0	3.700	0	0	3.700	
Project omschrijving	Woningbouwprojecten; werkzaamheden om de verschillende woningbouw projecten te concretiseren.Doel: Impuls aan woningbouw op de locatie Alexanderknoop (€ 3,7 mln) te realiseren.Met rijkssubsidie van het Rijk om de bouw van betaalbare woningen voor starters en middeninkomens te stimuleren.						
Voorwaarden Enecomiddelen:							
1. Bezit voor bezit:	Het versnellen van de bouw van betaalbare woningen, met als doel een groter woningaanbod voor starters en mensen met een laag inkomen of middeninkomen.						
2. Revolverendheid:	Mogelijk (gedeeltelijk) op lange termijn.						
3. Cofinanciering:	Rijksbijdrage						
Raadsbesluit:	2021	Planning:	2021	tot:	N.n.b.		
Toelichting	In 2024 zijn geen project- en plankosten gemaakt.						
Walstroom	11.250	0	11.250	0	0	11.250	
Enecomiddelen	Toegekend t/m 2024	Realisatie t/m 2023	Stand 31-12-2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Stand 31-12-2024	
Enecomiddelen	531.994	10.084	451.910	6.368	1.482	520.429	
Walstroom	11.250	0	11.250	0	0	11.250	
Project omschrijving	Walstroominstallatie voor cruiseschepen in de Cruise Terminal Rotterdam op de Wilhelminapier.						
Voorwaarden Enecomiddelen:							
1. Bezit voor bezit:	Subsidie aan het Havenbedrijf voor twee walstroominstallaties.						

2. Revolverendheid:	Terugbetaling van de gemeentelijke bijdrage. Ambtelijk overleg voor versnelde terugbetaling is gevraagd in een motie.					
3. Cofinanciering:	50% participatie van Cruiseport Shore Power B.V. (100% dochter van Cruiseport Rotterdam B.V.).					
Raadsbesluit:	2022	Planning:	2023	tot:	2024	
Toelichting	In 2024 zijn geen project- en plankosten gemaakt.					
3e Stadsbrug, Hoogwaardig Openbaar Vervoer en station Stadionpark	178.000	0	178.000	0	0	178.000
Enecomiddelen	Toegekend t/m 2024	Realisatie t/m 2023	Stand 31-12-2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Stand 31-12-2024
Enecomiddelen	531.994	10.084	451.910	6.368	1.482	520.429
3e Stadsbrug, Hoogwaardig Openbaar Vervoer en station Stadionpark	178.000	0	178.000	0	0	178.000
Project omschrijving	Investering in 3e stadsbrug, hoogwaardig openbaar vervoerverbinding en station Stadionpark. Dekking voor deze investering volgens de bestuursovereenkomst geschiedt door een bijdrage van het Rijk (€ 771,5 mln), de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (€ 238 mln), de provincie Zuid-Holland (€ 10 mln), en de gemeente Rotterdam (€ 465,5 mln). Voor de realisatie van dit project is uitgegaan van een kosteninschatting door een ingenieursbureau en bestuurlijke afspraken, is een investeringssom naar het prijspeil van 1 januari 2022 geschat op € 1,485 mld. Nog geen ontwerp voorhanden, deze investeringssom is een schatting en geen raming. De bijdrage van de gemeente Rotterdam wordt gedekt voor een bedrag van € 288,0 mln uit diverse beschikbare middelen en het restant wordt gedekt door aanwending van de verkoopopbrengst Eneco (€ 178,0 mln).					
Voorwaarden Enecomiddelen:						
1. Bezit voor bezit:	Stadsbrug en herinrichting van de buitenruimte met hoogwaardig openbaar vervoer en station Stadionpark					
2. Revolverendheid:	Voorgestelde toevoeging deel van OZB opbrengsten van de beoogde te bouwen 30.000 woningen.					
3. Cofinanciering:	Rijk, Metropoolregio Rotterdam Den Haag, provincie Zuid Holland.					
Raadsbesluit:	2023	Planning:	N.v.t.	tot:	N.v.t.	
Toelichting	In 2024 zijn geen project- en plankosten gemaakt.					
3e Stadsbrug	178.000	0	178.000	0	0	178.000
Enecomiddelen	Toegekend t/m 2024	Realisatie t/m 2023	Stand 31-12-2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Stand 31-12-2024
Enecomiddelen	531.994	10.084	451.910	6.368	1.482	520.429
3e Stadsbrug	178.000	0	178.000	0	0	178.000
Mobiliteit strategie Merwe Vierhaven (M4H)	70.000	0	0	0	0	70.000
Enecomiddelen	Toegekend t/m 2024	Realisatie t/m 2023	Stand 31-12-2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Stand 31-12-2024
Enecomiddelen	531.994	10.084	451.910	6.368	1.482	520.429
Mobiliteit strategie Merwe Vierhaven	70.000	0	0	0	0	70.000

(M4H)						
Project omschrijving	Investering in mobiliteitsstrategie Merwe-Vierhavengebied (M4H), de gemeente ontwikkelt in samenwerking met het Havenbedrijf het M4H tot een gemengd stedelijk gebied waar wonen en werken samenkomen. Om M4H tot een aantrekkelijk en leefbaar gebied te kunnen ontwikkelen en toekomstige verkeersknelpunten rondom M4H te voorkomen, zijn innovatieve oplossingen op het gebied van mobiliteit hard nodig. Te denken aan maatregelen die alternatieven voor het gebruik van de privéauto stimuleren. In de vorm van een breed palet van alternatieve vervoersmiddelen en het creëren van aantrekkelijke buitenruimte door parkeerplaatsen niet op straat, maar in collectieve mobiliteitshubs te realiseren. Deze hubs bieden een scala aan vervoersopties, zoals openbaar vervoer, deelfietsen, deelscooters en elektrische (deel-)auto's, op één centrale locatie. De investering voor ongeveer 4.800 parkeerplaatsen bedraagt circa € 145 mln. exclusief btw voor de realisatie van 10 tot 15 bovengrondse mobiliteitshub, de realisatie hangt af van het daadwerkelijk terealiseren bouwprogramma en daarmee het aantal te realiseren mobiliteitshubs. In investering zal gefaseerd worden uitgevoerd over een periode van circa 20 jaar, de realisatie van de hubs vindt plaats per fase in de gebiedsontwikkeling en per cluster. De gemeente is grondeigenaar van dit gebied. Het aandeel van de Enecomiddelen in dit project bedraagt € 70 mln. gefaseerd over ongeveer 20 jaar.					
Voorwaarden Enecomiddelen:						
1. Bezit voor bezit:						
2. Revolverendheid:						
3. Cofinanciering:						
Raadsbesluit:	2024	Planning:	2024	tot:	N.n.b.	
Toelichting	In 2024 zijn geen project- en plankosten gemaakt.					
		70.000	0	70.000	0	0 70.000
Enecomiddelen	Toegekend t/m 2024	Realisatie t/m 2023	Stand 31-12-2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Stand 31-12-2024
Enecomiddelen	531.994	10.084	451.910	6.368	1.482	520.429
	70.000	0	70.000	0	0	70.000

Projecten RIM

Hieronder wordt per project inzicht gegeven in de projectomschrijving, de inhoudelijke toelichting op hetgeen in 2024 is gerealiseerd en een financiële toelichting op het verschil tussen de begroting en realisatie.

Bestemmingsreserve RIM		Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen		378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984
Het park		347	0	347	308	-39	39
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984	
Het park	347	0	347	308	-39	39	
Algemene informatie							
Project omschrijving	Renovatie en toekomstbestendig maken van Het Park op een wijze die recht doet aan de cultuurhistorische waarden en de historische gelaagdheid(buitenplaatsen, ontwerp Zocher, latere toevoegingen) van Het Park.						
Gebied							
Planning	2019	tot	2026		Fase	Uitvoering	
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal			
	347	0	0	347			
Toelichting							
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Uitvoeringswerkzaamheden betreffen Park Paviljoen en Hoofdroute.						
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De realisatie valt lager dan de begroting. Dit vanwege de vertraging van de ontwikkeling van de hoofdroute.						
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing						
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing						
IFR - Smartgrid		195	0	98	98	0	98
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984	
IFR - Smartgrid	195	0	98	98	0	98	
Algemene informatie							
Project omschrijving	Het betreft een oud subsidie project waarbij in 2024 uiteindelijk vaststelling van de subsidie heeft plaatsgevonden						
Gebied							
Planning	2024	tot	2024		Fase	Afronding	
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal			
	195	0	0	195			
Toelichting							
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Het project is uitgevoerd, restantbudget kan vrijvallen.						
Toelichting Verschil realisatie -	Niet van toepassing						

begroting (financieel)						
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
IFR - Buitenruimte station Hoek van Holland Strand		468	280	0	59	59
129						
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984
IFR - Buitenruimte station Hoek van Holland Strand	468	280	0	59	59	129
Algemene informatie						
Project omschrijving	In 2014 is een bestuurlijk besluit gevallen over het ombouwen en verlengen van de Hoekse Lijn van een NS-spoorlijn naar metroverbinding. Het college van B&W van Rotterdam heeft zich in 2015 uitgesproken voor een verdere doortrekking van de spoorlijn tot aan het strand en voor een aan de omstandigheden aangepast station. Dit is gebeurd onder de voorwaarde dat financiering in samenwerking met andere partijen geschiedt. De Metropool Regio Rotterdam Den Haag (MRDH) neemt de kosten van de extra spoorverlenging en de helft van de extra kosten van het station voor haar rekening.					
Gebied	Hoek van Holland					
Planning	2021	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	468	0	0	468		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 zijn de volgende werkzaamheden uit de reserve gefinancierd; Projectmanagement, Onderzoek geschiedenis en herinrichting en onderzoek Vafamilterrein, Grondverwerving Icoon, Herstelwerkzaamheden ZHL en Bewegwijzering HvH - Nationale Bewegwijzeringsdienst.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De gemaakte kosten zijn niet in de begroting opgenomen. Dit komt doordat de projectmanager de verwachte kosten niet tijdig heeft aangeleverd om deze in de begroting te verwerken.					
Bedrag herbestemming	Bedrag herbestemming € 129. De verwachting is dat in 2025 het volledige restantbedrag wordt onttrokken. Het bedrag zal bij het eerstvolgende begrotingsmoment opgenomen worden in de begroting.					
Toelichting herbestemming	In 2025 zullen de volgende werkzaamheden uit de reserve gefinancierd worden; Projectmanagement, Aanvullende werkzaamheden in de buitenruimte (uitvoering vergunningen/afspraken HL), Bewegwijzering-vervolg en Vafamilterrein- vervolg werkzaamheden.					
IFR - Noorderboulevard supermarkt		450	267	180	180	0
3						
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984
IFR - Noorderboulevard supermarkt	450	267	180	180	0	3
Algemene informatie						
Project omschrijving	Om het stadsdeel te versterken waarin de Noorderboulevard (Zwartjanstraat en Noordmolenstraat) liggen, is de vestiging van een supermarkt hier gewenst. De enige geschikte locatie hiervoor is het gemeentelijk vastgoed tussen					

de 2e en 3e Pijnackerstraat. Het gaat om 2 voormalige schoolgebouwen met gevels die in de cultuurhistorische verkenning van het Oude Noorden zijn benoemd als 'beeldbepalend'.

Gebied						
Planning	2018	tot	2023		Fase	Afronding
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	450	0	0	450		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Het project is afgerond.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Niet van toepassing					
Bedrag herbestemming	Bedrag herbestemming € 3 mln. Het restantbedrag kan vrijvallen.					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
IFR - Sportaccommodaties intensivering	1.600	470	160	160	0	970
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984
IFR - Sportaccommodaties intensivering	1.600	470	160	160	0	970
Algemene informatie						
Project omschrijving	Coalitieakkoord: "Sportaccommodaties worden verduurzaamd om energiezuiniger te kunnen opereren, het verstrekken van leningen kan hierbij helpen." Met een bijdrage uit het IFR worden sportaccommodaties verduurzaamd. Onder andere door verhoging van het subsidiebudget ten behoeve van energiebesparende maatregelen voor breedtesportverenigingen met een eigen gebouw en duurzame initiatieven met sportverenigingen. Bij onderbenutting door de verenigingen worden uit het budget ook gemeentelijke accommodaties verduurzaamd.					
Gebied	Hillegersberg-Schiebroek & Charlois					
Planning	2021	tot	2030		Fase	Uitvoering
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.600	0	0	1.600		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Met deze financiële aanvulling op de kwaliteitsslag sportcomplexen zijn twee extra kunstgrasvelden gerealiseerd. Eén op het complex van rrv Neptunus-Schiebroek aan de Hazelaarweg en één op het door FC Pretoria en De Egelantier Boys gedeelde complex aan de Schulpweg. Eerstgenoemde is opgeleverd in augustus 2020, laatstgenoemde in augustus 2021. Het budget wordt gebruikt ter dekking van kapitaallasten die met deze investeringen gepaard gaan (gehanteerde afschrijftermijn: 10 jaar).					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Niet van toepassing					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					

Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
Rondje Stadionpark - De Kreek	447	256	90	39	-51	152
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984
Rondje Stadionpark - De Kreek	447	256	90	39	-51	152
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het Rondje Stadionpark is een recreatieve route van ongeveer 5 kilometer door het Stadionparkgebied dat de interessante plekken (parken, Maas en sportaccommodaties) met elkaar verbindt. Dit budget is voor het deeltracé de Kreekse Boezem. Dit deeltracé verbindt Park de Twee heuvels en Zuiddiepje met elkaar.					
Gebied						
Planning	2021	tot	2024		Fase	Afronding
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	447	0	0	447		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2021 is het definitieve inrichtingsplan gereed gekomen en heeft Rondje Stadionpark de Loop Award gewonnen. Vervolgens is zomer 2022 de aanbesteding gegund. De werkzaamheden zijn geheel uitgevoerd. De overdracht aan de beheerders heeft tot enkele aanpassingen geleidt. Deze aanpassingen zijn in 2024 afgerond.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De laatste werkzaamheden zijn voorspoedig afgerond, waardoor er minder is uitgegeven dan verwacht.					
Bedrag herbestemming	€ 152					
Toelichting herbestemming	Het restant bedrag valt terug naar het gebiedsontwikkelingsfonds.					
IFR - Pilots aardgasvrij	3.491	0	1.691	0	-1.691	3.491
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984
IFR - Pilots aardgasvrij	3.491	0	1.691	0	-1.691	3.491
Algemene informatie						
Project omschrijving	In het coalitieakkoord zijn 5 wijken aangewezen die 'van het gas af' gaan. In deze 5 wijken (1. Prinseland / Lage Land, 2 .Bospolder Tussendijken, 3. Heindijk en Reyeroord (IJsselmonde), 4. Rozenburg, 5. Pendrecht), heeft de gemeente 173 geregistreerde vastgoedobjecten. Bij de start van de pilotswijken Gebiedsaanspraak Aardgasvrij is geld gereserveerd om gemeentelijke vastgoed en onderwijs aan te sluiten. Voor alle 5 wijken is dat afgerond 6,3 mln geweest.					
Gebied						
Planning	2021	tot	2030		Fase	Uitvoering
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	3.491	0	0	3.491		
Toelichting						

Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De uitrol van het stadsverwarmingsnet is vertraagd in de pilotgebieden. Het budget is bestemd voor het aansluiten van gemeentelijke vastgoedpanden en scholen op het nieuwe stadsverwarmingsnet. Door de vertraging kunnen de gemeentelijke gebouwen ook niet worden aangesloten.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	In 2024 zijn er geen kosten voor dit project gemaakt. Dit komt door de vertraging.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
RIM - Cultuur en Campus (haalbaarheidsonderzoek)	1.100	0	459	459	0	641
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984
RIM - Cultuur en Campus (haalbaarheidsonderzoek)	1.100	0	459	459	0	641
Algemene informatie						
Project omschrijving	Haalbaarheidsonderzoek ontwikkeling Cultuur&Campus Doklaan.					
Gebied						
Planning	2023	tot	2024		Fase	Afronding
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.100	0	0	1.100		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Het budget was bestemd voor voorbereidingskosten Cultuur&Campus. De middelen zijn ingezet voor het uitvoeren/afmaken van de haalbaarheidsstudie Cultuur&Campus Doklaan. Een deel van de kosten is gedekt uit andere middelen: Regiodeal en New European Bauhaus (NEB) subsidie. In Q2 2024 is de conclusie getrokken dat het in één stap realiseren van een grootschalige Cultuur&Campus op die locatie een te grote financiële uitdaging is. Besloten is om de ontwikkeling Doklaan stil te leggen en uit te gaan van realisatie in stappen. Eerste stap is realisatie Cultuur&Campus Putselaan.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Niet van toepassing					
Bedrag herbestemming	Het resterende deel van het RIM-budget wordt niet meer ingezet voor Cultuur&Campus Doklaan. Dit budget valt vrij, ten gunste van de RIM.					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
RIM - Museum Boijmans Van Beuningen	15.000	0	15.000	15.000	0	0
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984
RIM - Museum Boijmans Van Beuningen	15.000	0	15.000	15.000	0	0
Algemene informatie						

Project omschrijving	Restauratie Museum Boijmans Van Beuningen. Het project houdt zich bezig met de voorbereiding van de renovatie van het museumgebouw op basis van het ambitiescenario. Start bouw is voorzien in de periode tussen medio 2026 - Q1 2027.					
Gebied						
Planning	2018	tot	medio 2029-2032		Fase	Uitvoering
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	15.000	0	0	15.000		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Deze bijstelling volgt uit het raadsbesluit Scenariokeuze renovatie MBVB van 3 oktober 2024 en betreft de verwerking van Besluit 4B: de incidentele lasten te verhogen en te verwerken als gevolg van een afboeking op een deel van de in het verleden gemaakte projectkosten en daarmee niet ten laste van de kostprijs dekkende huur (KDH). Het deel van de tot nu toe gerealiseerde uitgaven dat niet langer kan worden toegerekend aan het beoogde ontwerp (€ 15 mln) wordt afgeboekt en ten laste van de begroting voor het jaar 2024 gebracht. Bij het bepalen van de hoogte van afboeking zijn de regels van het BBV gevolgd.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Niet van toepassing					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
IFR - PMR 150ha	9.880	113	256	143	-113	9.623
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984
IFR - PMR 150ha	9.880	113	256	143	-113	9.623
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het behoud van het agrarisch natuurbeheer Noordrand van Rotterdam, betreft een gebied van 150 hectare.					
Gebied						
Planning	2023	tot	2026		Fase	Uitvoering
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	9.880	0	0	9.880		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Vanuit het project wordt uitvoering gegeven aan de realisatie van het natuur- en recreatiegebied. Een onderdeel hiervan is de dekking van de beheerkosten van het gebied.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De gerealiseerde beheerkosten zijn lager uitgevallen dan begroot. De beheervergoeding voor de landgoederen over 2024 is niet uitbetaald, maar wordt doorgeschoven naar 2025.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
IFR - Bestaande Voorraad (oud)	1.228	346	63	103	40	779

Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984
IFR - Bestaande Voorraad (oud)	1.228	346	63	103	40	779
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het programma Bestaande Voorraad is in de collegeperiode 2006-2010 in gang gezet. Het doel van het programma is het in aanpak nemen van 5.000 woningen. De daadwerkelijke verbetering van woningen strekt zich over meerdere jaren uit.					
Gebied	Noord					
Planning	2006	tot	2024		Fase	Afronding
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.228	0	0	1.228		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Doel van 5000 bouwkundig verbeterde woningen is in 2019 behaald.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De realisatie valt hoger dan de begroting, dit in verband met het financieel afronden voor het project BWT					
Bedrag herbestemming	€ 779					
Toelichting herbestemming	Het restantbudget wordt ingezet voor project Boergoensehof, Yucel Unal is de projectmanager					
IFR - Blankenburgtunnel (inpassing)	2.800	240	250	306	56	2.254
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984
IFR - Blankenburgtunnel (inpassing)	2.800	240	250	306	56	2.254
Algemene informatie						
Project omschrijving	De doelstelling van het project 'Blankenburgverbinding' is het realiseren van een robuuste ontsluiting van het Haven en Industrieel Complex (HIC) en de Greenport/Westland. De Rotterdamse inzet is gericht op de realisatie van de Blankenburgverbinding en bijbehorend Kwaliteitsprogramma. Doelstelling van de gemeentelijke inzet is dat in het planproces en realisatie van de Blankenburgverbinding de Rotterdamse belangen worden geborgd. Door realisatie van het kwaliteitsprogramma zal de ruimtelijke kwaliteit de oostrand en de Groene Gordel van Rozenburg, in vergelijking met de huidige situatie, versterkt worden.					
Gebied	Noord					
Planning	2019	tot	2024		Fase	Uitvoering
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	2.800	0	0	2.800		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Nadat in maart 2024 de tunneldelen onder het Scheur met elkaar verbonden werden, kon de Blankenburgverbinding (A24) volgens planning op 7 december 2024 feestelijk in gebruik worden genomen. Voor de kwaliteitsverbetering van de zuidzijde van het park de "Groene Gordel" is een ontwerp gemaakt en heeft participatie plaats gevonden. Aan de oostzijde van Rozenburg is de grondwal gereed gekomen en zijn de eerste bomen geplant. Hierna wordt verkend					

	welke invulling gegeven moet worden aan de locatie van voormalig FC Blankenburg, op basis waarvan een programma van eisen wordt uitgewerkt.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	In 2024 is er meer kosten gemaakt dan wat in de begroting zijn opgenomen. Dit komt door hoger personeelskosten.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
IFR - Kansrijke wijken	2.088	1.498	11	11	0	579
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984
IFR - Kansrijke wijken	2.088	1.498	11	11	0	579
Algemene informatie						
Project omschrijving	In het programma "kansrijke wijken" zijn negen wijken benoemd waar te weinig grote woningen zijn en te weinig kansrijke gezinnen wonen. Doel van het programma is om de gehele wijk op dit punt meer in balans te krijgen. Na gesprekken met woningcorporaties, marktpartijen en anderen, zijn er projecten geïdentificeerd die als katalysator voor de drie wijken Oude Noorden, Nieuwe West en Middelland het verschil kunnen maken; die kunnen zorgen voor de juiste investeringen door marktpartijen en woningcorporaties, maar te groot zijn om binnen het huidige budgettaire kader te kunnen financieren.					
Gebied	Stedelijk					
Planning	2016	tot	2026		Fase	Uitvoering
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	2.088	0	0	2.088		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Bereikbaarheid van Tuin van Noord is het laatste project dat nog onderdeel uitmaakte van programma Kansrijke Wijken 2014-2018. De uitvoering van dit project loopt nog door tot in 2026. Eind 2024 / begin 2025 zal de eerste fase van de verbetering van het toegangsgebied naar de Tuin van Noord uitgevoerd worden. Dit betreft vergroening aan de zijde van de Zegwaardstraat. In 2025 zal voor de 2e fase, aan de kant van de Burgemeester Roosstraat, het Inrichtingsplan opgesteld worden. De uitvoering van deze fase zal in 2026 plaatsvinden.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Niet van toepassing					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
IFR - Buitenruimte Binnenstad	79.891	79.734	156	156	-0	0
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984
IFR - Buitenruimte Binnenstad	79.891	79.734	156	156	-0	0
Algemene informatie						

Project omschrijving	Doel van het programma "Visie openbare ruimte binnenstad" is het totstandbrenging van een kwalitatief hoogwaardige buitenruimte waar het voor bezoekers en bewoners aangenaam toeven is (zgn. City Lounge gedachte). Dit wordt tot stand gebracht door pleinen, straten, stoepen en het openbaar groen beter in te richten en aangename (loop-)routes tussen die plekken te maken. Vastgestelde kaders zoals de Rotterdamse stijl, de centrumstijl, het verkeersplan, het groenplan, en het lichtplan bieden de richtlijnen daarvoor.					
Gebied	Binnenstad					
Planning	2008	tot	2024		Fase	Afronding
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	79.891			79.891		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 is het programma Buitenruimte Binnenstad afgerond en afgesloten.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Niet van toepassing					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
IFR - Buitenruimte Timmerhuis	4.460	3.229	100	0	-100	1.231
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984
IFR - Buitenruimte Timmerhuis	4.460	3.229	100	0	-100	1.231
Algemene informatie						
Project omschrijving	De binnenstad rondom het Stadhuis, Timmerhuis en voormalig Postkantoor fungeert als visitekaartje van Rotterdam. In 2015 is het Timmerhuis opgeleverd, het Stadhuis is geheel gerenoveerd en de Meent is opnieuw ingericht. Daarop aansluitend vindt herinrichting plaats van de buitenruimte: Stadhuisstraat, het Doelwater, Raamplein, Rode Zand, Noordmolenwerf, Sint-Jacobstraat (gedeeltelijk) en Haagseveer.					
Gebied	Centrum					
Planning	2015	tot	2026		Fase	Uitvoering
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	4.460		0	4.460		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Herinrichting van de Noordmolenwerf en de Sint Jacobstraat tot aan de Binnenrotte. In 2025 wordt het ontwerp afgerond. Dit jaar wordt ook de uitvoering voorbereid. In 2026 start de uitvoering.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De kosten zijn gedekt uit een andere financieringsbron.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
IFR - Buitenruimte Laurenskwartier	18.876	17.066	20	28	8	1.781

(Binnenrotte, Markthal, Blaak 31)

Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984
IFR - Buitenruimte Laurenskwartier (Binnenrotte, Markthal, Blaak 31)	18.876	17.066	20	28	8	1.781
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het realiseren van een hoogwaardige buitenruimte in de omgeving van Blaak 31, de Markthal en de Binnenrotte. Hiermee wordt aangesloten bij grote bouwprojecten en wordt invulling gegeven aan de ambities op het gebied van de City Lounge.					
Gebied	Centrum					
Planning	2010	tot	2029		Fase	Uitvoering
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	18.876	0	0	18.876		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Het programma van eisen is afgrond. In 2025 wordt er gestart met het voorlopig ontwerp. Daarna wordt definitief ontwerp gemaakt. Het project wordt uitgevoerd nadat de RottaNova is opgeleverd. De verwachting is dat in 2027 gestart wordt met de aanleg van de buitenruimte.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	In 2024 is er meer kosten gemaakt ten opzichte van de begroting. Er is voldoende budget beschikbaar om de overschrijding te dekken.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
IFR - Schieveen	8.427	587	338	325	-12	7.515
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984
IFR - Schieveen	8.427	587	338	325	-12	7.515
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het realiseren van een natuur- en recreatiegebied aan de noordzijde van Rotterdam.					
Gebied						
Planning	2018	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	8.427	0	0	8.427		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Vanuit het project wordt uitvoering gegeven aan de realisatie van het natuur- en recreatiegebied. Een onderdeel hiervan is de dekking van de beheerkosten van het gebied.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De gerealiseerde beheerkosten zijn iets lager uitgevallen dan begroot.					

Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
IFR - Sportcampus Rotterdam	3.873	3.560	313	251	-62	62
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984
IFR - Sportcampus Rotterdam	3.873	3.560	313	251	-62	62
Algemene informatie						
Project omschrijving	De voorzieningen op het complex Varkenoord waren sterk verouderd en moesten vervangen worden. Deze vervanging wordt aangegrepen om het ruimtegebruik te intensiveren en met name in de tweede fase functies toe te voegen zodat een Sportcampus ontstaat. Uitvoering van het geactualiseerde Masterplan Sportcampus (raadsbesluit 15 december 2016 en 1 oktober 2020). De sportparticipatie in Rotterdam loopt achter bij die in Nederland. De sportparticipatie in Rotterdam Zuid loopt nog eens achter bij het gemiddelde van Rotterdam. Doel van het project is om in combinatie met sportstimuleringsprogramma's de sportparticipatie te verhogen. Daarnaast zullen er 870 woningen in het alle segmenten in een bijzondere omgeving worden toegevoegd; passend in de Woonvisie en een belangrijke toevoeging voor Zuid.					
Gebied	IJsselmonde					
Planning	2015	tot	2033		Fase	Uitvoering
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	3.873	0	0	3.873		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De sportvoorzieningen zijn vervangen en gereed. In 2022 is Dura Vermeer geselecteerd als partner in de ontwikkeling van de woningbouw in het noordoosten van de Sportcampus. Samen met Dura Vermeer is in 2023 gewerkt en is in 2024 verder gewerkt aan de planvorming voor de woningbouw. Tot besluitvorming is het nog niet gekomen. Het inrichtingsplan voor het noordelijk deel van het park is gereed en het terrein is opgehoogd en voldoende ingeklonken. In 2025 zal gestart worden met het aanleggen van dit stukje deeltrace van Rondje Stadionpark. De grond voor de bouw van de middelbare scholen en de sporthal is uitgegeven in september 2023; de bouw vordert gestaag. De 32 woningen aan Park de Twee Heuvels is zomer 2024 opgeleverd. De aanleg van de woonomgeving van deze woningen is grotendeels uitgevoerd in 2024..					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	In 2024 is er minder kosten gemaakt. Het resterende bedrag is nodig voor de verdere uitvoering van de Sportcampus. Het betreft een langdurig project					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
IFR - Hart van Zuid	77.395	42.007	6.148	4.799	-1.348	30.588
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984
IFR - Hart van Zuid	77.395	42.007	6.148	4.799	-1.348	30.588
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het project Hart van Zuid vindt zijn oorsprong in de gemeentelijke Stadsvisie 2030. In de Stadsvisie 2030 (door de gemeenteraad vastgesteld in november 2007) is het gebied rond Ahoy, Zuidplein en Vaanweg-Pleinweg opgenomen als VIP-gebied. Dit gebied kan een sleutelrol vervullen in de zogenaamde "dubbelslag op Zuid": het wegwerken van achterstanden en het benutten van kansen. Hart van Zuid focust vooral op de kansen. De out-of-pocket bijdrage van					

het IFR zijn ter (a) dekking van het contractbudget (onderdeel periodieke prestatie vergoeding) van het project Hart van Zuid, waarvoor door de ontwikkelende partij deze gebiedsontwikkeling wordt uitgevoerd; (b) de gemeentelijke risicoreservering; (c) de interne apparaatskosten.

Gebied	Charlois					
Planning	2016	tot	2033		Fase	Uitvoering
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	77.395			77.395		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Terugblikkend op de afgelopen jaren van uitvoering zien we dat de contractuele afspraken enerzijds robuust zijn gebleken en anderzijds voldoende flexibel zijn om als samenwerkende partners ruimte te vinden voor oplossingen en kansen die ten goede komen van de kwaliteit in het gebied. Inmiddels is het nieuwe zwembad opgeleverd, de renovatie van de hallen van Ahoy afgerond, het oude zwembad gesloopt en het RACC en het Kunstenpand bestaande uit theater Zuidplein en Bibliotheek opgeleverd. Verder zijn het busstation, de openbare ruimte en de uitbreiding van het winkelcentrum gereed gekomen en is het hotel in september 2023 geopend. Eind december 2023 is gestart met de bouw van de parkeergarage naast het hotel, welke in 2024 gereed is gekomen. Het project is te volgen op de website www.hartvanzuidrotterdam.nl					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De kosten in 2024 zijn lager uitgevallen dat begroot, omdat bepaalde onderdelen zijn doorgeschoven naar 2025 en verder. Het restantbudget blijft benodigd voor de resterende periode van het project.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
IFR - Basisaanpak particuliere voorraad 2023-2027	2.800	260	291	123	-169	2.417
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984
IFR - Basisaanpak particuliere voorraad 2023-2027	2.800	260	291	123	-169	2.417
Algemene informatie						
Project omschrijving	In overeenstemming met de afspraken uit het Nationaal Programma Rotterdam Zuid moet in een periode van twintig jaren (tussen 2010 en 2030) van 13.000 woningen de onderhoud- en beheerstructuur aanmerkelijk worden verbeterd. Om deze ambitie waar te maken zullen in deze collegeperiode minstens 2.400 woningen moeten worden aangepakt. Op 27 juni 2023 heeft het college het Uitvoeringsprogramma Basiskwaliteit 2023-2027 vastgesteld. Hierin wordt beschreven hoe invulling wordt gegeven aan de aanpak van 2.400 woningen in NPRZ gebied. De basisaanpak richt zich op het technisch onderhoud van de woning, verbetering van verhuurderschap en het functioneren van Verenigingen van Eigenaren (VVE's). Met eerdere programma's zijn slechte delen van de woningvoorraad aangepakt. De opgave in de komende periode (2023-2027) is voortzetting van de aanpak.					
Gebied						
Planning	2023	tot	2027		Fase	Opstart
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	2.800	0		2.800		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering	In 2024 zijn circa 300 woningen in aanpak genomen. Er zijn nog					

(inhoudelijk)	geen eenheden gereed.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De lagere realisatie ten opzichte van de begroting is voornamelijk veroorzaakt doordat er minder uren zijn gemaakt dan begroot. Tevens zijn er nog geen kosten van opdrachten geboekt.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
IFR - Essenburgpark	473	124	349	39	-310	310
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984
IFR - Essenburgpark	473	124	349	39	-310	310
Algemene informatie						
Project omschrijving	Uitvoering Inrichtingsplan RFC weg en afronden Essenburgpark.					
Gebied	Delfshaven					
Planning	2020	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	76	100	297	473		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Vanwege beperkte capaciteit is pas later gestart met dit project dan gewenst. Op dit moment is het project wel in uitvoering en het restantbudget zal dan ook naar verwachting dit jaar volledig besteed worden. In week 10 is de tekening en raming klaar en zal er opzoek worden gegaan naar een aannemer. Rond de bouwvak zal er uitgevoerd gaan worden.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	In 2024 is de realisatie lager uitgevallen dan de begroting. Door beperkte capaciteit is dit project pas later gestart dan gewenst.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
IFR - Stadionpark Infrastructuur (OOP)	16.681	7.438	1.000	0	-1.000	9.242
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984
IFR - Stadionpark Infrastructuur (OOP)	16.681	7.438	1.000	0	-1.000	9.242
Algemene informatie						
Project omschrijving	De mobiliteitsopgave is een belangrijk onderdeel voor de ontwikkeling van de bereikbaarheid de gebiedsontwikkeling "Stadionpark / Feyenoord City". Om de bereikbaarheid goed te kunnen borgen zijn er diverse aanpassingen nodig. De out-of-pocket bijdrage is voor de afdekking van de programmakosten tijdens de voorbereiding en realisatiefase van de mobiliteitsopgave en daarnaast voor kosten die niet geactiveerd kunnen worden.					
Gebied	IJsselmonde					
Planning	2018	tot	2030		Fase	Uitvoering

Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	16.681	0	0	16.681		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 zijn kosten gemaakt ten behoeve van het geschikt en gereed maken van de Roseplot, Colosseumplot en de verlengde Colosseumweg. Dit betreffen de hieraan verbonden onderzoekskosten van ProRail voor het buitenwerking stellen van de sporen/wissels en voorbereiding voor de verplaatsing van het onderstation. Samen met de gemeentelijke apparaatskosten zijn dat de werkzaamheden geweest in het afgelopen jaar. De kosten voor 2024 zijn lager uitgevallen dan eerder bij de begroting was aangenomen. Dit komt voornamelijk doordat de daadwerkelijke kosten van ProRail lager zijn uitgevallen dan was aangenomen.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	In 2024 is een bedrag van € 368 aan kosten gerealiseerd. Alleen deze kosten zijn per abuis door afdeling Accounting bij specificatiecode O234AC verwerkt. Door de afsluiting van het Grootboek was het niet meer mogelijk om deze te corrigeren.					
Bedrag herbestemming	Niet van Toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van Toepassing					
RIM - Aardgasvrije wijken	5.100	0	475	351	-124	4.749
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984
RIM - Aardgasvrije wijken	5.100	0	475	351	-124	4.749
Algemene informatie						
Project omschrijving	Eenmalige financiële bijdrage aan particuliere eigenaren van (een deel van de) gebouwen in Bospolder-Tussenwijken om hen onafhankelijk te maken van aardgas.					
Gebied						
Planning	2023	tot	2026		Fase	Opstart
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	5.100	0	0	5.100		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De € 5,1 mln onder O803AX, dat zijn 'out of pocket kosten' binnen het RIM-budget van € 52,9 mln. In de uitleg staat dat dat budget bedoeld is voor kosten voor BoTu, maar dat is niet juist, er zit geen geld voor BoTu in dat budget. De onttrekkingen voor ONA, PLF en Kookgas (wat	De 5,1 miljoen onder O803AX, dat zijn 'out of pocket kosten' binnen het RIM-budget van 52,9 miljoen. In de uitleg staat dat dat budget bedoeld is voor kosten voor BoTu, maar dat is niet juist, er zit geen geld voor BoTu in dat budget. De onttrekkingen voor ONA, PLF en Kookgas (wat	De 5,1 miljoen onder O803AX, dat zijn 'out of pocket kosten' binnen het RIM-budget van 52,9 miljoen. In de uitleg staat dat dat budget bedoeld is voor kosten voor BoTu, maar dat is niet juist, er zit geen geld voor BoTu in dat budget. De onttrekkingen voor ONA, PLF en Kookgas (wat	De 5,1 miljoen onder O803AX, dat zijn 'out of pocket kosten' binnen het RIM-budget van 52,9 miljoen. In de uitleg staat dat dat budget bedoeld is voor kosten voor BoTu, maar dat is niet juist, er zit geen geld voor BoTu in dat budget. De onttrekkingen voor ONA, PLF en Kookgas (wat	De 5,1 miljoen onder O803AX, dat zijn 'out of pocket kosten' binnen het RIM-budget van 52,9 miljoen. In de uitleg staat dat dat budget bedoeld is voor kosten voor BoTu, maar dat is niet juist, er zit geen geld voor BoTu in dat budget. De onttrekkingen voor ONA, PLF en Kookgas (wat	De 5,1 miljoen onder O803AX, dat zijn 'out of pocket kosten' binnen het RIM-budget van 52,9 miljoen. In de uitleg staat dat dat budget bedoeld is voor kosten voor BoTu, maar dat is niet juist, er zit geen geld voor BoTu in dat budget. De onttrekkingen voor ONA, PLF en Kookgas (wat

	wel ten laste van die € 52,9 mln mag)	wel ten laste van die 52,9 miljoen mag), dus dat klopt dan wel weer.	wel ten laste van die 52,9 miljoen mag), dus dat klopt dan wel weer.	wel ten laste van die 52,9 miljoen mag), dus dat klopt dan wel weer.	wel ten laste van die 52,9 miljoen mag), dus dat klopt dan wel weer.	wel ten laste van die 52,9 miljoen mag), dus dat klopt dan wel weer.	
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	In 2024 zijn er minder kosten onttrokken. Dit komt door de vertraging van de betreffende warmteprojecten, waardoor er minder uren zijn geboekt en materiele kosten zijn gemaakt.						
Bedrag herbestemming	Niet va toepassing						
Toelichting herbestemming	Niet va toepassing						
IFR - Katoenveem leegstandsbeheer		1.400	829	114	114	-0	457
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984	
IFR - Katoenveem leegstandsbeheer	1.400	829	114	114	-0	457	
Algemene informatie							
Project omschrijving	Rijksmonument Katoenveem is sinds juni 2016 gemeentelijk eigendom. De gemeente wil het Katoenveem een nieuwe gebruiksfunctie geven om de ontwikkeling van Merwe-Vierhavensgebied (M4H) te stimuleren. Het gebouw is echter in zeer slechte staat, onveilig en niet bruikbaar. Actief leegstandsbeheer tot het moment van oplevering is noodzakelijk om kraak, diefstal en vandalisme te voorkomen. De intentie is om renovatie en ingebruikname aan de markt over te laten. Daarvoor moet een marktuitlevraag ten behoeve van herontwikkeling worden voorbereid. Leegstandbeheer is tot het moment van oplevering herontwikkeling onontbeerlijk.						
Gebied	Merwe-Vierhavensgebied						
Planning	2017	tot	2025		Fase	Uitvoering	
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal			
	1.400	0	0	1.400			
Toelichting							
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Activiteiten t.b.v. leegstandsbeheer/beveiliging van het Rijksmonument Katoenveem						
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Niet van toepassing						
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing						
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing						
IFR - Capaciteit Feijenoord City		18.833	13.621	2.800	3.964	1.164	1.248
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984	
IFR - Capaciteit Feijenoord City	18.833	13.621	2.800	3.964	1.164	1.248	

Algemene informatie						
Project omschrijving	Dekking van de gemeentelijke apparaatskosten, voor zover zij niet gedekt zijn door een investeringskrediet, voor het programma Stadionpark en onderdeel Feyenoord City. Voor het jaar 2022 betrof dit 2.642 ten behoeve van de bekostiging van de gemeentelijke inzet in de gebiedsontwikkeling. In totaal is er voor 2023 t/m 2025 nog € 8,75 mln beschikbaar.					
Gebied	Feijenoord					
Planning	2019	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	18.833	0	0	18.833		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De gebiedsontwikkeling Feyenoord City, uit te voeren door Stichting Gebiedsontwikkeling aan de Maas, betreft een uitgebreid woningbouwprogramma, hotels, retail, leisure en voorzieningen, aantrekkelijke openbare ruimte en een goede bereikbaarheid. Realisatie is primair een taak van de markt. De gemeente verkoopt haar grondpercelen en bepaalt inhoudelijke kaders (bijvoorbeeld in nota's van uitgangspunten), faciliteert de gebiedsontwikkeling door afstemming en overleg en geeft uitvoering aan haar publiekrechtelijke taak voor planologische procedures en vergunningen. Meer informatie over het project is te vinden op www.rotterdams-tij.nl/Het definitief beëindigen van het stadionproject heeft diverse gevolgen gehad die hebben geresulteerd in nieuwe plannen die aan de gemeenteraad zijn voorgelegd . Door de gemeenteraad is in juni 2024 positief ingestemd op de herziening van de gebiedsvisie Stadionpark, het nieuwe masterplan Feyenoord City, het ambitiedocument Waterkant en de herziening van de grondexploitatie Feyenoord City. Het project heeft in korte tijd een herziening op de gebiedsvisie, nieuw masterplan Feyenoord City, ambitiedocument Waterkant en een herziening op de grondexploitatie gemaakt welke in besluitvorming zijn gebracht.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Het verschil is voornamelijk veroorzaakt deels doordat het project in korte tijd een herziening heeft op de gebiedsvisie en op de grondexploitatie. Daarnaast is een bedrag van € 368 aan kosten gerealiseerd die onder specificatie O222AX vallen. Deze kosten zijn per abuis door afdeling Accounting bij specificatiecode O234AC verwerkt. Door de afsluiting van het Grootboek was het niet meer mogelijk om deze te corrigeren.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
IFR - A16	5.793	3.993	500	500	0	1.300
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984
IFR - A16	5.793	3.993	500	500	0	1.300
Algemene informatie						
Project omschrijving	De gemeente Rotterdam draagt samen met de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag bij aan de inpassingsmaatregelen voor de A16 Rotterdam. Deze bijdrage uit het voorbereidingsbudget IFR betreft gemeentelijke kosten voor voorbereiding en planbegeleiding.					
Gebied	Stedelijk					
Planning	2018	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	5.793	0	0	5.793		
Toelichting						

Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 is de tunnel in het Lage Bergse Bos gereed gekomen en is bovengronds gestart met de herinrichting en herplant van bomen. Tussen de A13 en de Zestienhovenweg maakt het verkeer reeds gebruik van de nieuwe snelweg, zodat de N209 kon worden ontmanteld. Het viaduct dat in delen over de A20 is geschoven is gereed gekomen. Ten zuiden hiervan wordt – in fasen – boven de Hoofdweg een nieuw viaduct in de A16 gebouwd. Na plaatsing van tijdelijke, stalen viaducten kon het snelwegverkeer worden omgeleid, zodat nieuwe viaducten kunnen worden gebouwd op de oorspronkelijke plaats, waarvan de eerste in december 2024 in gebruik werd genomen door het verkeer richting het noorden. Voor de herinrichting van de buitenruimte rondom de zuidelijke tunnelmond in het Terbregseveld is door de gemeentelijke projectorganisatie een programma van eisen opgesteld. Het herstel van de noordrand van het Schiebroeksepark is uitgewerkt in een definitief ontwerp.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Niet van toepassing					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
Stadshart Hoogvliet Binnenban	400	273	127	0	-127	127
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984
Stadshart Hoogvliet Binnenban	400	273	127	0	-127	127
Algemene informatie						
Project omschrijving	De bijdrage wordt ingezet voor de herinrichting van de openbare ruimte in het winkelhart van Hoogvliet. De ambitie is om straten en pleinen te vergroenen, zodat er een aantrekkelijk winkelhart ontstaat met meer gebruiks- en verblijfskwaliteit. Minder verharding, minder parkeren en meer groen vormen de basis voor een duurzaam klimaatbestendig centrum. Hetgeen tegelijk minder gevoelig is voor hittestress. Hierdoor draagt het project direct bij aan de doelstelling van een groen, stedelijk woonmilieu en een aantrekkelijk winkelcentrum					
Gebied	Hoogvliet					
Planning	2022	tot	2024		Fase	Uitvoering
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	400	0	0	400		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De uitvoering is gereed.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	In 2024 is een bedrag van € 15 aan kosten gemaakt, alleen deze kosten zijn door soft-close niet verwerkt vanwege het laag bedrag.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.					
IFR - A16	30.160	12.063	3.296	10.919	7.623	7.179
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984

IFR - A16	30.160	12.063	3.296	10.919	7.623	7.179
Algemene informatie						
Project omschrijving	Verstrekke bijdrage aan Rijkswaterstaat inzake de werkzaamheden aan A16, zoals meerkosten aan de landtunnel en verplaatsing van de tunnelmond.					
Gebied						
Planning	2023	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	30.160	0	0	30.160		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 is de tunnel in het Lage Bergse Bos gereed gekomen en is bovengronds gestart met de herinrichting en herplant van bomen. Tussen de A13 en de Zestienhovenweg maakt het verkeer reeds gebruik van de nieuwe snelweg, zodat de N209 kon worden ontmanteld. Het viaduct dat in delen over de A20 is geschoven is gereed gekomen. Ten zuiden hiervan wordt – in fasen – boven de Hoofdweg een nieuw viaduct in de A16 gebouwd. Na plaatsing van tijdelijke, stalen viaducten kon het snelwegverkeer worden omgeleid, zodat nieuwe viaducten kunnen worden gebouwd op de oorspronkelijke plaats, waarvan de eerste in december 2024 in gebruik werd genomen door het verkeer richting het noorden. Voor de herinrichting van de buitenruimte rondom de zuidelijke tunnelmond in het Terbregseveld is door de gemeentelijke projectorganisatie een programma van eisen opgesteld. Het herstel van de noordrand van het Schiebroeksepark is uitgewerkt in een definitief ontwerp.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De gemaakte kosten vallen hoger dan de begroting. Dit is veroorzaakt doordat de begroting bij 2e herziening niet (tijdig) is aangepast.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
IFR ȳ Hoekse Lijn vertraging en verlenging	64.900	50.200	7.469	1.681	-5.787	13.018
Bestemmingsreserve RIM	Budget RIM	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Algemene middelen	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984
IFR ȳ Hoekse Lijn vertraging en verlenging	64.900	50.200	7.469	1.681	-5.787	13.018
Algemene informatie						
Project omschrijving	In het coalitieakkoord zijn middelen toegekend aan de bestemmingsreserve Investeringsfonds Rotterdam ter dekking van de gemeentelijke bijdrage van ȳ 35 mln aan het project Hoekse Lijn. De financiële uitwerking is nu geconcretiseerd, de middelen zijn eerder benodigd dan verwacht. Op basis hiervan wordt de begroting geactualiseerd. Daarnaast is in 2019 een dividenduitkering van ȳ 27,5 mln ontvangen van RET NV. Op grond van de vaststellingsovereenkomst wordt deze dividenduitkering ingezet als bijdrage aan het project. Met beide mutaties worden de meerjarige lasten en baten van het project Hoekse Lijn conform de vaststellingsovereenkomst in de begroting verwerkt.					
Gebied						
Planning	2020	tot	2024		Fase	Afronding
Dekking	RIM	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	64.900	0	0	64.900		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Momenteel vinden gesprekken plaats over de financiële afronding met RET en MRDH					

Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Het project is in 2024 afgerond waardoor er minder kosten zijn gerealiseerd. Het restantbedrag is voor een substantieel deel nog bestemd voor financiële afhandeling van een aantal restpunten met RET en MRDH.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
Totaal	378.554	238.453	42.100	40.117	-1.983	99.984

Jaarstukken 2024

Bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling

Paginanummer in website: 220

Bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling

De bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling wordt gebruikt als dekking voor fysieke projecten die bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen voor aantrekkelijke en gezonde woon- en leefmilieus. Het betreft buitenruimteprojecten gekoppeld aan gebiedsontwikkeling en projecten gekoppeld aan vergroening.

Toevoegingen

Niet van toepassing in 2024.

Onttrekkingen

In 2024 is aan de bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling € 2,8 mln onttrokken.

De grootste uitgaven in 2024 hebben betrekking op de navolgende buitenruimteprojecten: Programma Extra Vergroening, Programma ecologische verbindingen, het uitvoeringsprogramma Rivieroevers 2019-2022, Driehoekspein BoTu, Leisure Plot (Hart van Zuid) en het Evenementendak Museumpark.

De onderbesteding ten opzichte van de Begroting 2024 wordt vooral veroorzaakt door lagere bestedingen bij het Programma Extra Vergroening, Programma ecologische verbindingen, Programma bestaande parkeerplaatsen, KPSV Bodemsanering, en Evenementendak Museumpark.

Diverse projecten zijn in ontwikkeling, maar hebben in 2024 nog niet tot uitgaven geleid. Ook zijn bij diverse buitenruimte projecten de geplande werkzaamheden voor het jaar 2024 doorgeschoven naar 2025.

Vrijval/Taakstelling

Vanwege de directe relatie tussen de eenmalige afwaardering op de grondexploitaties van € 23,1 mln en de structurele hogere toegerekende rente (beiden als gevolg van een BBV-wijziging) is het wenselijk deze voor zover mogelijk tegen elkaar weg te laten vallen. Om dit mogelijk te maken is in 2024 eenmalig € 10,7 mln vrijgevallen uit de Bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling. Vervolgens zal in de jaren 2025 t/m 2028 dit bedrag worden toegevoegd gedekt vanuit de hogere toegerekende rente van € 2,7 mln.

Projecten Bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling

Hieronder wordt per project inzicht gegeven in de projectomschrijving, de inhoudelijke toelichting op hetgeen in 2024 is gerealiseerd en een financiële toelichting op het verschil tussen de begroting en realisatie.

Bestemmingsreserve GO		Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Stedelijke ontwikkeling		57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743
GO - Bereikbaarheid Buurttuin Tuin van Noord		160	24	16	16	0	120
Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743	
GO - Bereikbaarheid Buurttuin Tuin van Noord	160	24	16	16	0	120	
Algemene informatie							
Project omschrijving	Het monumentale gevangeniscomplex De Noordsingel in het Oude Noorden van Rotterdam wordt getransformeerd van een gesloten omgeving (gevangenis PI Noordsingel) in een woongebied met 121 woningen en een buurttuin. De buurttuin komt na aanleg in eigendom en beheer bij de gemeente. Hierdoor is de gemeente verantwoordelijk voor de bereikbaarheid van de woningen en de tuin.						
Gebied							
Planning	2023	tot	2026		Fase	Uitvoering	
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal			
	160	0	0	160			
Toelichting							
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De uitvoering van de verbetering van de toegankelijkheid is gekoppeld aan projecten in de omgeving zoals vervanging van de riolering in de omgeving. Deze rioolvervanging vindt eind 2025 / begin 2026 plaats.						
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De voorbereidingskosten zijn lager dan begroot.						
Bedrag herbestemming	n.v.t.						
Toelichting herbestemming	n.v.t.						
GO -Driehoeksplein BoTu		675	400	275	275	0	0
Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743	
GO -Driehoeksplein BoTu	675	400	275	275	0	0	
Algemene informatie							
Project omschrijving	Doel van het project is: Het (integraal) herinrichten van het Driehoeksplein. Door het Driehoeksplein volledig klimaatadaptief in te richten, wordt het een plein om te spelen, sporten en ontmoeten. Ook het maatschappelijk vastgoed (school) wordt verduurzaamd, door het aanleggen van een multifunctioneel dak.						
Gebied							
Planning	2023	tot	2024		Fase	Afronding	
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal			
	675	0	0	675			
Toelichting							

Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Het plein van de Valentijnschool is opnieuw ingericht en er zijn werkzaamheden aan de vergroening van het dak verricht. Het project is in 2024 opgeleverd.						
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	n.v.t.						
Bedrag herbestemming	n.v.t.						
Toelichting herbestemming	n.v.t.						
GO - OCNC Wandeloordgebied (extra) (Crooswijk)	10.492	10.262	230	230	0	0	
Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743	
GO - OCNC Wandeloordgebied (extra) (Crooswijk)	10.492	10.262	230	230	0	0	
Algemene informatie							
Project omschrijving	De subsidie heeft betrekking op het project "OCNC" en betreft een extra bijdrage voor het woonrijp maken van het openbaar gebied Wandeloord en Nieuw Trapezium. De buitenruimte van de verschillende deelprojecten zullen worden heringericht.						
Gebied							
Planning	2023	tot	2024		Fase	Afronding	
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal			
	10.492	0	0	10.492			
Toelichting							
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Alle werkzaamheden zijn uitgevoerd. Op basis van aangeleverde bewijsstukken en projectschouwen is vastgesteld dat het project conform afspraak is gerealiseerd.						
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De gemeente heeft de definitieve verantwoording voor de ISV subsidie met de daarbij horende controleverklaring van de onafhankelijke accountant ontvangen van de OCNC. Het definitieve vaststellingsbesluit is op grond van deze verantwoording ondertekend en het restant subsidiebedrag is uitbetaald.						
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing						
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing						
GO - KPSV Bodemsanering	5.829	2.344	600	123	-477	3.362	
Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743	
GO - KPSV Bodemsanering	5.829	2.344	600	123	-477	3.362	
Algemene informatie							
Project omschrijving	Het project KPSV (Kostenplaats Stadsvernieuwing) heeft betrekking op de in 1995 gemaakte afspraken tussen de gemeente en de corporaties (die op dat moment verzelfstandigd werden), inzake de kosten voor bodemsanering. Conform de gemaakte afspraken komen de bodemsaneringskosten van de KPSV-locaties voor rekening van de gemeente.						
Gebied	Stad						

Planning	2010	tot	2031		Fase	Uitvoering
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	5.829	0	0	5.829		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Voor de volgende projectlocaties zijn in 2024 bodemsaneringskosten vergoed op grond van KPSV-contracten: Exercitiestraat. Daarnaast zijn aanvragen beoordeeld en begeleid voor 9 andere locaties die (nog) niet tot vergoeding hebben geleid. En is er één locatie begeleid, waar wel overeenstemming over de vergoeding is bereikt, maar de uitbetaling in 2025 volgt. Er zijn 2 nieuwe locaties aangemeld.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De uitvoering is afhankelijk van de voortgang van projecten van derden. Voor 4 locaties was in 2024 afhandeling van een claim verwacht. Alleen de locatie Exercitiestraat is volledig afgehandeld.					
Bedrag herbestemming	Niet bestede gelden worden in toekomstige jaren uitgegeven.					
Toelichting herbestemming	Het volledige bedrag is nodig voor KPSV bodemsanering zolang deze erfpachtcontracten nog doorlopen.					
GO - IP Toermalijn - Wildenburg	750	313	61	37	-24	400
Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743
GO - IP Toermalijn - Wildenburg	750	313	61	37	-24	400
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het bouwrijp maken en herinrichten van de buitenruimte rond woningbouw Toermalijn - Wildenburg					
Gebied	Zuidwijk					
Planning	2019	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	750	0	0	750		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De uitvoering van het buitenruimteproject in de directe omgeving rondom het wooncomplex Wildenburg is gepland in de periode Q1-Q3 2025. De werkzaamheden omvat de herinrichting van de buitenruimte waaronder meer groen, speelelementen, zitelementen, vervanging openbare verlichting, herbestraten en uitbreiding van ondergrondse containers.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De bestedingen zijn minder hoog dan geprognostiseerd.					
Bedrag herbestemming	niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	resterend bedrag is benodigd voor de begeleiding en uitvoering van het project					
GO - Buitenruimte Afrikaanderwijk (bloemfontein fase 1 & 2)	1.000	739	55	41	-14	220
Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743
GO - Buitenruimte Afrikaanderwijk (bloemfontein fase 1 & 2)	1.000	739	55	41	-14	220

Algemene informatie						
Project omschrijving	De bijdrage is aangewend voor de herinrichting van de openbare ruimte. Het aantal vierkante meters van de openbare ruimte waarbij sprake is van een kwaliteitsimpuls gerelateerd aan nieuwbouw bedraagt 13.619 m². Aandachtspunten zijn meer ruimte voor kinderen, minder auto's op straat door alternatieve parkeeroplossingen, en beheersbaar groen, met meer bomen. Het in te richten gebied betreft de woonstraten Joubertstraat, Cronjestraat, Bothastraat, (van gevel tot gevel), de straat en berm van de Brede Hilledijk en het trottoir en de haakspaarkeervakken langs de Bloemfonteinstraat.					
Gebied	Feijenoord					
Planning	2014	tot	2024		Fase	Afronding
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.000	0	0	1.000		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De uitvoering is afgerond en het groen is toegevoegd aan de straten.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Er bleek minder financiering nodig dan verwacht					
Bedrag herbestemming	220					
Toelichting herbestemming	Het project is al in 2021 vastgesteld met een restbudget van € 206.000. Dit bedrag is ook al toebedeeld aan andere projecten. Het extra bedrag van € 14.000 dat dit jaar vrijvalt wordt komende periode toegekend aan nieuwe projecten.					
GO - Leuvehaventrapp	54	0	0	54	54	0
Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743
GO - Leuvehaventrapp	54	0	0	54	54	0
Algemene informatie						
Project omschrijving	Dit bedrag is besteed aan het (duurzaam) technisch herstellen van de Leuvehaventrappen met dezelfde houtsoort.					
Gebied	Centrum					
Planning	2023	tot	2023		Fase	Afronding
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	54	0	0	54		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Het project is in 2023 uitgevoerd, maar ten onrechte onttrokken aan de bestemmingsreserve Rotterdamse Investeringsmotor in plaats van de bestemmingsreserve GO fonds. Dit is hiermee gecorrigeerd.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Het bedrag is onder een andere specificatiecode begroot.					
Bedrag herbestemming	n.v.t.					
Toelichting herbestemming	n.v.t.					
GO - DGE-130700-Buitenruimte RCD	3.887	3.849	30	15	-15	23

Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743
GO - DGE-130700-Buitenruimte RCD	3.887	3.849	30	15	-15	23
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het project Buitenruimte Rotterdam Central District betreft het realiseren van de buitenruimte rondom het Centraal Station, verdeeld in een aantal deelprojecten, te weten Weena, Conradstraat, Stationsplein / Kruisplein, Calypso, Delftseplein en Proveniersplein.					
Gebied	Centrum					
Planning	2018	tot	2024		Fase	Afronding
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	3.887	0	0	3.887		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Het project Buitenruimte Rotterdam Central District betreft het realiseren van de buitenruimte rondom het Centraal Station, verdeeld in een aantal deelprojecten, te weten Weena, Conradstraat, Stationsplein / Kruisplein, Calypso, Delftseplein en Proveniersplein. De afronding van het project en de overdracht van de voertuigwerende voorzieningen aan afdeling Stadsbeheer heeft plaatsgevonden.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)						
Bedrag herbestemming	23					
Toelichting herbestemming	Het project is afgerond en het restant bedrag kan vrijvallen en worden ingezet voor andere projecten.					
GO - Delftsestraat Fase 2		200	134	53	21	-32
						45
Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743
GO - Delftsestraat Fase 2	200	134	53	21	-32	45
Algemene informatie						
Project omschrijving	Doel van het project is:- Verbetering van de vloer van de onderdoorgang naar het Delftseplein (looproute naar de Luchtsingel);- Plaatsen van extra afvalbakken en fietsrekken en het aanbrengen van extra zitmeubilair en vergroening in de vorm van plantenbakken en een geveltuin.					
Gebied	Centrum					
Planning	2018	tot	2024		Fase	Afronding
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	200	0	0	200		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De vloer van de onderdoorgang naar het Delftseplein is eenmalig hersteld. De groenbakken in de straat zijn geplaatst met zitjes en er is 100m2 geveltuin aangelegd.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)						
Bedrag herbestemming	45					

Toelichting herbestemming	Het restant beschikbaar budget kan vrijvallen ten gunste van andere projecten.					
GO - Herinrichting Hofplein 19-20	1.319	681	50	50	0	588
Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743
GO - Herinrichting Hofplein 19-20	1.319	681	50	50	0	588
Algemene informatie						
Project omschrijving	Fase 1: vergroening voormalige parkeerterrein tussen het spoor en Hofplein 19(De Luchtsingel wordt aangepast, door het aanbrengen van een hekwerk en verlichting, om beklimming en bekladding van het gerenoveerde kantoorgebouw te voorkomen);Fase 2: herinrichting trottoirs en straten rondom Hofplein 19 en 20;Fase 3: herinrichting aan de zijde van het Hofplein, in aansluiting op overige werkzaamhedenaan het Hofplein (verplaatsen trammasten, weghalen rijstroken en vergroening)					
Gebied	Centrum					
Planning	2018	tot	2024		Fase	Afronding
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.319	0	0	1.319		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Over meerdere jaren is gefaseerd gewerkt aan de realisatie van de buitenruimte van Hofplein 19-20. Een aantal delen kwamen later vrij om aangepakt te worden en enkele werkzaamheden hebben vertraging opgelopen. Daarom heeft de uitvoering langer geduurd. Echter deze extra tijd heeft een hogere kwaliteit opgeleverd.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Niet alles kon uitgevoerd worden doordat het project Hofplein een deel van het plangebied overnam.					
Bedrag herbestemming	€ 588					
Toelichting herbestemming	Er zijn in voorgaande jaren meer kosten gerealiseerd dan aan de reserve is onttrokken. Onttrekkingen van kosten uit voorgaande jaren is ondanks een toereikende beschikking niet toegestaan. Het restant vervalt derhalve ten gunste voor andere projecten.					
GO - Dak Museumpark garage	2.131	681	1.450	335	-1.114	1.114
Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743
GO - Dak Museumpark garage	2.131	681	1.450	335	-1.114	1.114
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het evenementendek Museumpark wordt, na waterdicht maken van het dak van de Museumparkgarage, opnieuw ingericht. Daarbij wordt een nieuwe (skatebare) verharding aangebracht en wordt een deel van het terrein vergroend. Het project omvat deze nieuwe inrichting, inclusief afwatering en verplaatsing van de bedriegertjes (fonteinjtjes). Daarbij is belangrijk dat het terrein ook aantrekkelijk is op het moment dat er geen evenementen plaatsvinden.					
Gebied	Centrum					
Planning	2019	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		

	2.131	0	0	2.131		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Project bevindt zich in de uitvoerende fase. De datum van oplevering is thans 30-6-2025.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Uitvoering is vertraagd, oplevering thans verwacht 30-6-2025					
Bedrag herbestemming	N.v.t.					
Toelichting herbestemming	N.v.t.					
GO - Hefkwartier	1.536	197	15	0	-15	1.339
Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743
GO - Hefkwartier	1.536	197	15	0	-15	1.339
Algemene informatie						
Project omschrijving	Met het gereedkomen van de nieuwbouw van het Hefkwartier, de recreatieve aanpak van de rivierkade en toename van het aantal woningen op de voormalige Unileverlocatie is een overzichtelijker en verkeersveiliger inrichting wenselijk. Om de verkeersveiligheid en de leefomgeving rondom het Hefkwartier te verbeteren, zullen de straten en het kruispunten bij de Oranjeboom- Nassaukade en Oranjeboom- Roentgenstraat heringericht worden.					
Gebied	Feijenoord					
Planning	2019	tot	2027		Fase	Uitvoering
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.536	0	0	1.536		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De herinrichtingswerkzaamheden zijn nog niet gestart wegens werkzaamheden aan de Roseknoop (omleidingsroute via Oranjeboomstraat), en vervolgens wegens bouwwerkzaamheden van een nieuw gestart project De Kaai.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Er zijn dit jaar geen kosten gerealiseerd door uitstel van de werkzaamheden vanwege de uitvoering van de aangrenzende projecten de Roseknoop en De Kaai.					
Bedrag herbestemming	NVT					
Toelichting herbestemming	NVT					
GO - Het Park	2.500	2.663	241	153	-87	-316
Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743
GO - Het Park	2.500	2.663	241	153	-87	-316
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het Park wordt in samenwerking met de Stichting Droom en Daad gerenoveerd op basis van de ontwerpen van vader en zoon Zoicher (en latere toevoegingen) met oog voor 21ste eeuws gebruik. De deelgebieden 1,5,7,10, 11, 12 en 13					

zijn in de periode 2019-2022 gerenoveerd. Vanaf 2024 worden de Hoofdroute en buitenruimte Parkpaviljoen gerenoveerd. Tevens zal deelgebied 3 (de Heemtuin) worden aangepakt. De deelgebieden 4, 14 en 15 en 16 worden vooralsnog niet aangepakt zolang hiervoor geen budget beschikbaar is. Werkzaamheden zijn onder andere: herprofilen wandelpaden en voorzien van halfverharding of klinkers, drainage en cortenstalen randen aanbrengen, vernieuwen gras en beplanting, inclusief verplaatsen, rooien of bijplanten van bomen, vernieuwen van banken en afvalbakken, verlichting en entrees.

Gebied	Stadscentrum					
Planning	2019	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	2.500	0	0	2.500		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Scope van het project is in onderling overleg met stichting Droom en Daad opgesteld. In 2024 zijn de voorbereiding en uitvoering van het Park paviljoen en de verharding van het park in gang gezet. Beiden zullen naar verwachting in 2025 worden opgeleverd.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Vanwege het cultuurhistorisch aspect van het Park zijn de ontwikkelingskosten aanzienlijk. Vanuit het GO-Fonds is in 2023 een extra bijdrage van € 750.000, - toegekend. Deze aanvullende financiering wordt gedekt vanuit het verzamelkrediet Gebiedsontwikkelingsfonds. Dit betekent dat er per saldo geen overschrijding is van het totaal toegekend budget GO fonds voor het project Het Park.					
Bedrag herbestemming	N.v.t.					
Toelichting herbestemming	N.v.t.					
GO - Kwaliteitsimpuls winkelhart Hoogvliet	500	499	1	0	-1	1
Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743
GO - Kwaliteitsimpuls winkelhart Hoogvliet	500	499	1	0	-1	1
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het winkelhart vormt het winkelcentrum van het Stadshart in Hoogvliet. Het centrum is nu stenig, moeilijk toegankelijk en onaantrekkelijk om te verblijven. Dit heeft een negatief effect op de detailhandel. Doel van het project is: Minder verharding, minder parkeren en meer groen vormen de basis voor een duurzaam en klimaatbestendig centrum. Hetgeen tegelijk minder gevoelig is voor hittestress. Met het vergroenen van straten, pleinen en hoven wordt een aantrekkelijk winkelhart gemaakt met meer gebruiks- en verblijfskwaliteit.					
Gebied	Hoogvliet					
Planning	2020	tot	2025		Fase	Afronding
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	500	0	0	500		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De uitvoeringsfase is gereed. De laatste financiële afrondingen worden gepleegd en dan is het project voltooid.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Het complete toegekende budget is benodigd gebleken voor de realisatie van het project.					
Bedrag herbestemming	NVT					

Toelichting herbestemming	NVT					
GO - Buitenruimte Cooltoren en omgeving	1.600	276	8	11	3	1.313
Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743
GO - Buitenruimte Cooltoren en omgeving	1.600	276	8	11	3	1.313
Algemene informatie						
Project omschrijving	De Ruimtelijke structuur verbeteren rondom de nieuw te bouwen Baantoren, Cooltoren, Down Town en Maasbode. De buitenruimte in de omgeving Baan, Hoornbrekerstraat en achtergelegen expeditiehoven krijgen een helder straatprofiel met een reductie van het parkeren op straat en extra bomen voor een groenere uitstraling. Hierdoor ontstaat voor zowel de huidige als toekomstige bewoners een buitenruimte met een aantrekkelijke verblijfskwaliteit.					
Gebied	Cool Zuid (Stadsdriehoek)					
Planning	2022	tot	2028		Fase	Uitvoering
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.600	0	0	1.600		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De uitvoering is doorgeschoven naar Q1 2027 vanwege de bouw van de Baantoren					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Het verschil is minimaal.					
Bedrag herbestemming	0					
Toelichting herbestemming	n.v.t.					
GO - Programma Extra Vergroening	12.150	8.720	532	276	-256	3.153
Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743
GO - Programma Extra Vergroening	12.150	8.720	532	276	-256	3.153
Algemene informatie						
Project omschrijving	Doel van het programma is:Het realiseren van 20 ha groen door stimuleren van aanleg van privé-groen (tuinen, daken), aanleg van extra groen bij inrichtingsplannen (IP's) en onderhoudsplannen, extra groen op werklocaties en subsidie verlenen voor vergroeningsprojecten van bewoners.In het actieplan "Rotterdam gaat voor groen" worden de vier pijlers "groene daken", "werklocaties", "openbare ruimte" en "dichtbij huis" uitvoerig beschreven.					
Gebied	Stad					
Planning	2019	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	12.150	0	0	12.150		
Toelichting						

Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Vanuit het programma Rotterdam gaat voor groen worden inrichtingsplannen en buitenruimteplannen ondersteund die een extra bijdrage nodig hebben om de vergroening mogelijk te maken. De afronding van projecten gaat soms over de jaargrens heen, waardoor niet het geplande jaarbudget wordt besteed. Het gevolg is dat de uitgaven lager uitvallen dan begroot.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Vanuit het programma Rotterdam gaat voor groen worden inrichtingsplannen en buitenruimteplannen ondersteund die een extra bijdrage nodig hebben om de vergroening mogelijk te maken. De afronding van projecten gaat soms over de jaargrens heen, waardoor niet het geplande jaarbudget wordt besteed. Het gevolg is dat de uitgaven lager uitvallen dan begroot.					
Bedrag herbestemming	NVT					
Toelichting herbestemming	NVT					
GO - Vergroeningsbudget vanuit Parkeervoorzieningen	2.189	982	254	13	-241	1.195
Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743
GO - Vergroeningsbudget vanuit Parkeervoorzieningen	2.189	982	254	13	-241	1.195
Algemene informatie						
Project omschrijving	Dit budget is voor het aanleggen van zichtbaar groen in de openbare buitenruimte, met name op locaties waar parkeerplaatsen worden verwijderd en/of er betaald parkeren wordt ingevoerd.					
Gebied	Stad					
Planning	2020	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	2.189	0	0	2.189		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Elk jaar wordt conform het beschikbare budget een aantal projecten vastgesteld waar parkeerplaatsen verdwijnen, betaald parkeren wordt ingevoerd of uitgebreid en er vergroening plaatsvindt. De uitvoering van deze projecten loopt soms niet parallel aan het kalender jaar, waardoor de besteding van het budget over de jaargrens heengaat. Het gevolg is dat de uitgaven lager uitvallen dan begroot.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De uitvoering van de diverse projecten loopt niet altijd parallel aan een kalenderjaar, waardoor de uitgaven lager uitvallen dan begroot.					
Bedrag herbestemming	NVT					
Toelichting herbestemming	NVT					
GO - Koppelen lokale groene plekken en initiatieven	3.200	2.431	769	170	-599	599
Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743
GO - Koppelen lokale groene plekken en initiatieven	3.200	2.431	769	170	-599	599
Algemene informatie						

Project omschrijving	Daar waar mogelijk koppelen we lokale groene plekken en initiatieven, zodat een doorgaande en beter aangesloten ecologische groen-blauwe structuur ontstaat, zowel binnen de stad als richting het buitengebied. Dat levert een positieve bijdrage aan de biodiversiteit. Het maakt Rotterdam mooier, duurzamer, zorgt tegelijk voor wateropvang en biedt de Rotterdammer meer mogelijkheden voor natuurbeleving, ontmoeten en bewegen.Het college van B&W heeft een budget beschikbaar gesteld voor het koppelen van de volgende verbindingen:• Rondje Stadionpark van Zuiddiepje naar Park De Twee Heuvels• De Steilrand van Schie naar Rotte langs Park Zestienhoven• Van Heemraadssingel naar Vroesenpark						
Gebied	Stad						
Planning	2020	tot	2026		Fase	Uitvoering	
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal			
	3.200	0	0	3.200			
Toelichting							
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Het budget wordt gebruikt om vlonders aan de Streekade aan te leggen en zo deze locaties aan de Bergse Voorplas aantrekkelijk te maken. De uitvoering is eind 2024 gestart en zal in 2025 worden opgeleverd.						
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Het volledig beschikbare budget wordt volgend jaar besteed						
Bedrag herbestemming	NVT						
Toelichting herbestemming	NVT						
GO - Uitvoeringsprogramma Rivieroevers 2019-2022	2.600	1.864	481	317	-164	419	
Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743	
GO - Uitvoeringsprogramma Rivieroevers 2019-2022	2.600	1.864	481	317	-164	419	
Algemene informatie							
Project omschrijving	Rivieroevers Rotterdam uitvoeringsprogramma 2019 - 2022 is vastgesteld door het college d.d. 25 juni 2019. Het uitvoeringsprogramma bestaat uit 3 onderdelen, namelijk: 1: afronden van lopende Rivieroevers projecten, 2: voorbereiding en/of start van de uitvoering van nieuwe projecten Rivieroevers 2019-2022 en 3: onderzoek voor nieuwe projecten Rivieroevers met een (mogelijke) start uitvoering na 2022.						
Gebied	Stad						
Planning	2021	tot	1		Fase	Uitvoering	
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal			
	2.600	0	0	2.600			
Toelichting							
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Het programma is effectief beëindigd per 31 december 2024. Alleen het project BlueCity is nog in uitvoering. De werkzaamheden zijn vertraagd vanwege capaciteitsproblemen. De start was in november 2024. Echter, vanwege werkzaamheden aan de stormkering en verbod op werkzaamheden in het stormseizoen is de verwachte opleverdatum in 2025/2026.						
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De verwachte bijdrage Life UA Monitoring Keilehaven is lager dan verwacht vanwege de bijdrage Europese subsidie Urban Adapt. De toegekende bijdragen Markeringen langs de Rotte en Crooswijksebocht zijn niet verrekend vanwege administratief gestelde voorwaarden.						

Bedrag herbestemming	De toegezegde bijdrage BlueCity bedraagt € 225k, waarvan € 87k onttrokken is over de periode 2022-2024. Het restant bedrag van € 138k is nodig voor nog te verwachte kosten over de periode 2025/2026.					
Toelichting herbestemming	Beschikbaar voor herbestemming bedraagt € 281k, zijnde het verschil van restant per 1-1-2025 € 419k minus nog te reserveren dekking kosten inzake project BlueCity € 138k.					
GO - Leisure Plot (Hart van Zuid)	1.160	625	535	535	0	0
Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743
GO - Leisure Plot (Hart van Zuid)	1.160	625	535	535	0	0
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het Leisureplot maakt onderdeel uit van de gebiedsontwikkeling Hart van Zuid, waar o.a. ook Zwemcentrum Rotterdam, het Theater Zuidplein, het Rotterdam Ahoy Convention Centre en muziekzaal RTM Stage toe behoren. De bijdrage wordt ingezet ten behoeve van de verkeersveiligheid, verbeterde doorstroming op de ontsluitingsroute, het verhogen van de verblijfskwaliteit en de bestaande ontsluiting van de toekomstige Leisureplot te verplaatsen. Met de verplaatsing van de ontsluiting wordt ook de verkeersveiligheid voor de bezoekers en gebruikers aanzienlijk verbeterd.					
Gebied						
Planning	2022	tot	2024		Fase	Afronding
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.160	0	0	1.160		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Alle werkzaamheden zijn uitgevoerd conform de projectdoelen.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De werkzaamheden zijn uitgevoerd conform begroting en de beschikbare middelen zijn hiervoor ingezet.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
GO - Arcadeverlichting	1.037	116	30	16	-14	905
Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743
GO - Arcadeverlichting	1.037	116	30	16	-14	905
Algemene informatie						
Project omschrijving	Openbare verlichtingDe verbetering van de verlichting in de stadsstraten Rotterdam Central District bestaat uit 14 losse mini-projecten. De werkzaamheden bestaan uit het bevestigen van verlichting aan private panden.Ook wordt de bijdrage ingezet voor de realisatie van een kunstobject in het gebied Rotterdam Central District.					
Gebied						
Planning	2019	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.037	0	0	1.037		

Toelichting							
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Een deel van de 14 mini projecten is uitgevoerd, een deel is in een ver gevorderd voorbereidingsstadium niet haalbaar gebleken en 1 project dient nog uitgevoerd te worden.						
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Vanwege het terugtrekken van benodigde partners voor bevestiging verlichting aan particuliere gebouwen zal een deel van de projecten niet worden uitgevoerd. Een deel van het resterende budget (380.000) moet gereserveerd blijven voor het kunstobject in het gebied Rotterdam Central District.						
Bedrag herbestemming	525.000						
Toelichting herbestemming	Door het niet doorgaan van een aantal mini projecten is een deel van het budget niet nodig.						
GO - Campus Tarwewijk fase 2	500	464	36	36	0	0	
Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743	
GO - Campus Tarwewijk fase 2	500	464	36	36	0	0	
Algemene informatie							
Project omschrijving	De ambitie is om een groene route te realiseren in de Tarwewijk om verblijfsplekken als het Balkon aan de Maashaven, het plein voor de Zwartewaalschool en het Millinpark aan elkaar te verbinden. Begin januari 2025 is gestart met de herinrichting van het Zwartewaalplein (locatie 1). Daarna volgt het Schoolplein (locatie 2), het Meinsherenplein (locatie 3), de Mijnsheerenlaan (locatie 6) inclusief het Mijnsheerenplein (locatie 7). Vanaf juli wordt gestart met de Straten rondom Mijnsheerenplein-oost (locatie 4) en de Blankenburgstraat (locatie 5). Daarbij zijn de belangrijkste aspecten: vergroenen en eigenaarschap vergroten. Het vergroten van het eigenaarschap over de buitenruimte wordt door de Veldacademie uitgevoerd.						
Gebied							
Planning	2020	tot	2024		Fase	Afronding	
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal			
	500	240	0	740			
Toelichting							
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De voorbereidingen zijn afgerond en de opdrachten verstrekt. De uitvoering van de projecten vindt de komende periode plaats, maar de bijdrage vanuit het GO fonds is geheel benut en kan vastgesteld worden.						
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Niet van toepassing						
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing						
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing						
GO - Verbetering uitstraling Weena	250	222	28	5	-23	23	
Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743	
GO - Verbetering uitstraling Weena	250	222	28	5	-23	23	
Algemene informatie							
Project omschrijving	Het doel van het project is de uitstraling van het Weena vanaf het Centraal Station te verbeteren, waarbij de werkzaamheden betrekking hebben op:- Aanbrengen van verhoogde trottoirbanden om parkeren in de berm te						

	voorkomen;- Herstel gazon door uitvoering grondwerk en aanbrengen graszoden;- Aanbrengen voorjaarsbollen voor extra kleur in het voorjaar.					
Gebied	Centrum					
Planning	2020	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	250	0	0	250		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De uitvoering is afgerond. De laatste fase was het aanbrengen van een laad- en losplek in het westelijk deel van het Weena. Dat moest worden uitgesteld vanwege renovatiewerkzaamheden aan een woongebouw. Nadat dit afgerond was, is alsnog de laad- en losplek aangelegd. Deze kosten worden nog in 2025 afgeboekt en zal een relatief klein bedrag overblijven.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Een relatief klein bedrag zal overblijven. Er zijn geen nieuwe maatregelen meer gepland.					
Bedrag herbestemming	nog te bepalen					
Toelichting herbestemming	n.v.t.					
GO - Openbare ruimte historisch Delfshaven	100	13	87	87	0	0
Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743
GO - Openbare ruimte historisch Delfshaven	100	13	87	87	0	0
Algemene informatie						
Project omschrijving	Om de buitenruimte in historisch Delfshaven een betere uitstraling te geven zal het gebied op een aantal punten - betere uitstraling, verbetering van de bereikbaarheid en verblijfskwaliteit – worden aangepakt. De bijdrage wordt ingezet voor: Aanpak Piet Heynsplein (zodat plein breder geprogrammeerd kan worden), het plaatsen van een gedenksteen voor Jonkheer Frédéric van Citters en de zichtbaarheid van de looproutes (incl. bewegwijzering) verbeteren.					
Gebied						
Planning	2020	tot	2024		Fase	Afronding
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	100	0	0	100		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In eerdere jaren is de uitvoering van de Cittersteen en de aanpak van de trap van het Piet Heinsplein gerealiseerd. In 2024 is een openbare steiger in Historisch Delfshaven geplaatst waarmee het project is afgerond.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	n.v.t.					
Bedrag herbestemming	n.v.t.					
Toelichting herbestemming	n.v.t.					
GO - Binnenban Stadshart	500	499	1	0	-1	1

Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743
GO - Binnenban Stadshart	500	499	1	0	-1	1
Algemene informatie						
Project omschrijving	De bijdrage wordt ingezet voor de herinrichting van de openbare ruimte in het winkelhart van Hoogvliet. De ambitie is om straten en pleinen te vergroenen, zodat er een aantrekkelijk winkelhart ontstaat met meer gebruiks- en verblijfskwaliteit. Minder verharding, minder parkeren en meer groen vormen de basis voor een duurzaam klimaatbestendig centrum. Hetgeen tegelijk minder gevoelig is voor hittestress. Hierdoor draagt het project direct bij aan de doelstelling van een groen, stedelijk woonmilieu en een aantrekkelijk winkelcentrum					
Gebied	Hoogvliet					
Planning	2023	tot	2025		Fase	Afronding
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	500	0	0	500		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De uitvoeringsfase is gereed. De laatste financiële afrondingen worden gepleegd en dan is het project voltooid.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Het complete toegekende budget is benodigd gebleken voor de realisatie van het project.					
Bedrag herbestemming	NVT					
Toelichting herbestemming	NVT					
GO - Rondje Stadionpark Buitendijk	1.100	832	87	29	-58	239
Bestemmingsreserve GO	Budget GO	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Stedelijke ontwikkeling	57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743
GO - Rondje Stadionpark Buitendijk	1.100	832	87	29	-58	239
Algemene informatie						
Project omschrijving	Doel van het project is: Realiseren deeltracé "Buitendijk" van het Rondje Stadionpark. Dit deeltracé verbindt de deeltracés tussen Park de Twee Heuvels en Sportcampus met elkaar en vormt op die manier een belangrijke schakel in het totale Rondje Stadionpark. De recreatieve route is bedoeld voor wandelaars, skeelers, rolstoelgebruikers, fietsers, scootmobiels en hardlopers.					
Gebied	IJsselmonde					
Planning	2020	tot	2024		Fase	Uitvoering
Dekking	GO	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.100	0	0	1.100		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2021 is het definitieve inrichtingsplan gereed gekomen en heeft Rondje Stadionpark de Loop Award gewonnen. Vervolgens is begin 2022 de aanbesteding gegund. Daarna bleek materiaal voor in het specifieke asfalt van Rondje Stadionpark niet leverbaar, waardoor de uitvoering pas in augustus 2022 is gestart. De werkzaamheden zijn					

	uitgevoerd. De overdracht aan de beheerders heeft tot enkele aanpassingen geleid. Deze aanpassingen zijn in Q2 2024 afgerond.						
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De laatste werkzaamheden zijn voorspoedig afgerond, waardoor er minder is uitgegeven dan verwacht.						
Bedrag herbestemming							239
Toelichting herbestemming	Het restant bedrag valt terug naar het gebiedsontwikkelingsfonds.						
Totaal		57.419	39.831	5.924	2.845	-3.079	14.743

Jaarstukken 2024

Bestemmingsreserve NPRZ

Paginanummer in website: 221

Bestemmingsreserve NPRZ

Het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) bestaat uit de pijlers Onderwijs, Werk, Cultuur, Veiligheid en Wonen. De bestemmingsreserve NPRZ-wonen wordt gebruikt als dekking van projecten binnen de pijler Wonen van het NPRZ. De middelen in de bestemmingsreserve worden gebruikt als dekking voor projecten in de focuswijken, tuinsteden en tuindorpen in Rotterdam Zuid, die bijdragen aan de fysieke doelstellingen van het NPRZ-programma. De projecten zijn concreet opgezet om invulling te geven aan de gemeentelijke opgave binnen het NPRZ of dienen ter ondersteuning en facilitering van de opgave van derden (zoals woningcorporaties).

Door het Rijk is via het Gemeentefonds een bedrag beschikbaar gesteld waarmee in 2013 de bestemmingsreserve is gevormd. De gemeenteraad heeft op 29 juni 2017 besloten tot de vorming van één bestemmingsreserve voor het programma NPRZ-pijler Wonen door gemeentelijke middelen voor projecten in Rotterdam Zuid te bundelen.

De bestemmingsreserve is in 2017 aangevuld met gemeentelijke financiële middelen voor fysieke projecten in Rotterdam Zuid, die eerst waren ondergebracht in de bestemmingsreserves Investeringsfonds Rotterdam (IFR) en Investeringsbudget stedelijke vernieuwing (ISV3).

Vanaf 2018 is de bestemmingsreserve aangevuld met de gemeentelijke financiële middelen, die door de gemeenteraad beschikbaar zijn gesteld als cofinanciering bij de korting op de verhuurdersheffing, die woningcorporaties van het Rijk hebben ontvangen voor de transformatie-opgave in de focuswijken.

Vanaf 2018 zouden tevens de rijksmiddelen vanwege de regiodeal NPRZ (2018-2025) en de gemeentelijke cofinanciering voor de Regiodeal worden toegevoegd aan deze bestemmingsreserve. Het Rijk heeft echter in december 2019 de rijksmiddelen voor de Regiodeal gewijzigd van decentralisatie-uitkering naar een specifieke uitkering. Daarom zijn alleen de gemeentelijke cofinanciering voor de Regiodeal NPRZ (2018-2022) en de rijksmiddelen regiodeal voor 2018 toegevoegd aan deze bestemmingsreserve en worden de rijksmiddelen voor 2019-2022 ondergebracht in een afzonderlijk fondsproject.

Vanaf 2022 wordt de bestemmingsreserve ook aangevuld met de gemeentelijke financiële middelen, die door de gemeenteraad beschikbaar zijn gesteld als cofinanciering bij de door het Rijk toegekende middelen voor Feijenoord en Charlois in het kader van de rijksregeling "Herstructurering Volkshuisvesting 2021".

In het coalitieakkoord 2023-2026 "Eén Stad" is door het huidige college besloten om nog eens eenmalig € 80 mln te reserveren voor de pijler Wonen. Deze middelen zijn mede bedoeld als cofinanciering voor toekomstige Rijksregelingen (onder andere volgende tranches Volkshuisvestingsfonds). De € 80 mln zijn in 2022 toegevoegd aan de bestemmingsreserve NPRZ-wonen.

Toevoegingen

In 2024 is aan de bestemmingsreserve NPRZ-wonen toegevoegd:

Vanuit de RIM (voorheen IFR):

- € 10 mln voortvloeiend uit de gemeentelijke verplichting om – als cofinanciering bij de Regiodeal Rotterdam Zuid 2018-2025 – binnen de gemeentelijke begroting in totaal € 100 mln te reserveren voor NPRZ-pijler Wonen.
- € 1,5 mln voor apparaatskosten voor het programma NPRZ-wonen, conform besluiten in de begroting 2019 (Voorjaarsnota 2018).
- € 4 mln voortvloeiend uit de gemeentelijke verplichting om – als cofinanciering bij de rijkssubsidie vanuit het Volkshuisvestingsfonds (tranche 2021) – binnen de gemeentelijke begroting in totaal € 15,9 mln te reserveren voor NPRZ-pijler Wonen.

Vanuit taakveld Wonen en bouwen en (BWT) van cluster SO:

- € 2,8 mln ten behoeve van de basisaanpak particulier woningvoorraad (conform vaststelling door de raad van de 2^oherziening 2023 en de begroting 2024 26 september 2023).

Onttrekkingen

In totaal is er in 2024 € 19,6 mln onttrokken aan de bestemmingsreserve NPRZ-wonen.

De grootste uitgaven in 2024 betreffen uitgaven voor het Basisaanpak particuliere voorraad 2019-2022 (€ 2,3 mln), Basisaanpak particuliere voorraad 2023-2026 (€ 799), Gebiedsaanpak Bloemhof € 1,03 mln, de uitvoeringskosten voor de projecten Robbenoordplein (€ 3,9 mln), Fazantstraat (€ 1,2 mln), Swiego (€ 1,8 mln), Strategisch verwerven (€ 702), Fazantstraat (€1,5 mln), Beijerlandse laan Groene Hilledijk (€ 1,1 mln), verkenningkosten voor de projecten Gebiedsaanpak Bloemhof (verkenningfase) (€ 1,03 mln) en apparaatskosten transformatie overige sporen 2023-2026 (particuliere voorraad) (€ 1,1 mln).

Ook is er in 2024 € 1,8 mln besteed aan proceskosten voor het programma NPRZ-wonen en € 4,7 mln aan een groot aantal kleinere projecten.

De onderbesteding ten opzichte van de begroting 2024 wordt vooral veroorzaakt door vertraging/verschuiving van werkzaamheden bij de projecten Fazantstraat, Texelsestraat Noord, Grondige aanpak particuliere voorraad Rotterdam Zuid (sti. Wijkverbetering), Oud Carnisse en IP Plein Zwartewaalschool. In 2024 was de laatste mogelijkheid voor begrotingsaanpassing bij de 2e bestuursrapportage (juli 2024). Daardoor konden opdoemende projectvertragingen in de tweede helft 2024 niet meer worden vertaald naar een neerwaartse bijstelling van de begroting. Ook was er financiering vanuit andere bronnen, zoals rijksmiddelen.

Vrijval

Niet van toepassing.

Projecten Bestemmingsreserve NPRZ

Hieronder wordt per project inzicht gegeven in de projectomschrijving, de inhoudelijke toelichting op hetgeen in 2024 is gerealiseerd en een financiële toelichting op het verschil tussen begroting en realisatie.

Bestemmingsreserve NPRZ		Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad		150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Verschoorblok		130	85	45	0	-45	45
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406	
NPRZ - Verschoorblok	130	85	45	0	-45	45	
Algemene informatie							
Project omschrijving	De aanpak van het Verschoorblok maakt onderdeel uit van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid. Met dit project wordt in de Verschoorstraat achterstallig onderhoud aan de particuliere woningvoorraad aangepakt en worden kleinere woningen samengevoegd tot grotere, duurzame en comfortabele woningen. Hierdoor ontstaat een meer gedifferentieerd woonmilieu.						
Gebied							
Planning	2018	tot	2024		Fase	Afronding	
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal			
	130	0	0	130			
Toelichting							
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De hoofdaanpak achterstallig onderhoud aan de particuliere woningvoorraad is afgerond. Het verzorgingstehuis aan het Verschoorblok gaat de binnentuin herinrichten.						
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De lagere uitgaven ten opzichte van de begroting worden voornamelijk veroorzaakt doordat de herinrichting van de openbare buitenruimte in met name de binnentuin later wordt uitgevoerd. Het restantbudget zal gebruikt worden om het projectdoel te behalen.						
Bedrag herbestemming		Niet van toepassing.					
Toelichting herbestemming		Niet van toepassing.					
NPRZ - Toekomstperspectief Tarwewijk		443	157	0	107	107	179
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406	
NPRZ - Toekomstperspectief Tarwewijk	443	157	0	107	107	179	
Algemene informatie							
Project omschrijving	Dit project betreft de voorbereidingsfase van een later uit te voeren verbeterprogramma in de Tarwewijk. In deze voorbereidingsfase wordt een nieuw handelingsperspectief en een opgaven-kaart voor de Tarwewijk opgesteld, leidend tot een toekomstperspectief en een uitvoeringsprogramma voor de periode tot 2030.Voor het participatieproces wordt een externe participatiedeskundige ingehuurd om de participatie met bewoners en stakeholders in de wijk te begeleiden waarbij ook de wijknetwerker en de wijkmanager nauw betrokken zijn.						
Gebied							
Planning	2022	tot	2025		Fase	Uitvoering	
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal			
	443	0	0	443			

Toelichting							
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De gemeente is in 2022 gestart met het opstellen van een toekomstperspectief Tarwewijk om de ambities voor de wijk in beeld te brengen. Daarnaast is in 2022 een participatieadviseur ingehuurd voor de participatie met bewoners en andere stakeholders. In 2024 is gestart met de doorvertaling van het afgeronde concept Toekomstperspectief naar het Handelingsperspectief (met opgavenkaart) en heeft de tweede participatieronde met bewoners plaatsgevonden. Voornemen is om het toekomstperspectief Tarwewijk samen met het Handelingsperspectief in 2025 bestuurlijk te laten vaststellen						
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De werkzaamheden zijn conform begroting uitgevoerd.						
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.						
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.						
NPRZ - UP Particuliere Woningvoorraad "Steigers op Zuid" (oud IFR)	13.800	13.477	323	302	-21	21	
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406	
NPRZ - UP Particuliere Woningvoorraad "Steigers op Zuid" (oud IFR)	13.800	13.477	323	302	-21	21	
Algemene informatie							
Project omschrijving	In overeenstemming met de afspraken uit het Nationaal Programma Rotterdam Zuid moet in een periode van twintig jaren (tussen 2010 en 2030) van 13.000 woningen de onderhoud- en beheerstructuur aanmerkelijk worden verbeterd. Om deze ambitie waar te maken zullen in deze collegeperiode minstens 3.000 woningen moeten worden aangepakt. Op 9 juni 2015 heeft het college het Uitvoeringsprogramma Steigers op Zuid vastgesteld. Hierin wordt beschreven hoe invulling wordt gegeven aan de aanpak van 3.000 woningen.						
Gebied	Zuid						
Planning	2015	tot	2024		Fase	Afronding	
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal			
	13.800	0	0	13.800			
Toelichting							
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De aanpak om de onderhoud- en beheersstructuur van in totaal 3.000 woningen aanmerkelijk te verbeteren is in de afronding. Eind 2023 zijn er in totaal 2923 woningen bouwkundig gereed.						
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Marginaal.						
Bedrag herbestemming	niet van toepassing.						
Toelichting herbestemming	niet van toepassing.						
NPRZ - Texelsestraat Noord	4.105	3.004	1.443	0	-1.443	1.101	
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406	
NPRZ - Texelsestraat Noord	4.105	3.004	1.443	0	-1.443	1.101	

Algemene informatie						
Project omschrijving	Het doel van dit project is om 37 ouderenwoningen in het sociale huursegment en een ontmoetingsruimte met daarbij behorende 8 parkeerplaatsen te realiseren. In de verwervingsfase zullen 18 woningen en 1 bedrijfspand worden aangekocht (eind 2023 t/m 2027). Vervolgens zal het plangebied bouwrijp gemaakt worden in 2027 t/m 2028, terwijl na de woningrealisatie het gebied woonrijp gemaakt zal worden in 2029 t/m 2030. De uitgifte zal plaatsvinden in 2028.					
Gebied	Charlois					
Planning	2023	tot	2030		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	4.105	0	3.673	7.778		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2023 zijn er 15 woningen aangekocht en in 2024 is er een woning en een kerk aangekocht. Het plan is om de bestaande panden te slopen en daarvoor in de plaats 37 ouderenwoningen in de sociale huursector en een ontmoetingsruimte met daarbij behorende parkeerplaatsen te realiseren.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De lagere uitgaven ten laste van de bestemmingsreserve zijn voornamelijk veroorzaakt doordat de gemaakte kosten voor het grootste deel gedekt zijn vanuit rijks gelden. Het restantbudget zal gebruikt worden om het projectdoel te behalen.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
NPRZ - Mijntbuurt blok 1+2 (Gemeentedeel)	8.544	8.296	50	8	-42	240
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Mijntbuurt blok 1+2 (Gemeentedeel)	8.544	8.296	50	8	-42	240
Algemene informatie						
Project omschrijving	Als uitwerking van gemaakte afspraken in september 2016 door gemeente met woningcorporaties in het convenant "Financiële impuls 2016-2022" van juli 2016 is in september 2016 de samenwerkingsovereenkomst "Aanpak particuliere Woningvoorraad Tarwewijk, locatie Mijntbuurt" ondertekend door woningcorporatie Woonstad en gemeente Rotterdam. De vermelde financiële middelen zet de gemeente in voor de verwerving van 172 woningen en bedrijfsruimten (eventueel via onteigeningsinstrument). Vervolgens worden deze panden tegen marktwaarde verkocht aan woningcorporatie Woonstad, die vervolgens zorgt voor sloop en bouwrijp maken en het realiseren van 72 grondgebonden sociale huurwoningen met "niet DAEB" kwaliteit.					
Gebied	Charlois					
Planning	2016	tot	2025		Fase	Afronding
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	8.544	0	0	8.544		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Alle woningen zijn door gemeente aangekocht en doorgeleverd aan Woonstad. Sloop is gereed en nieuwbouw door Woonstad is in 2024 opgeleverd					
Toelichting Verschil realisatie - begroting	De lagere uitgaven worden veroorzaakt doordat minder inzet nodig was dan begroot. De resterende middelen zullen gebruikt worden om het project financieel en inhoudelijk af te handelen.					

(financieel)							
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.						
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.						
NPRZ - Strategische verwervingen	3.000	1.885	615	702	86	414	
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406	
NPRZ - Strategische verwervingen	3.000	1.885	615	702	86	414	
Algemene informatie							
Project omschrijving	Het project "Niet-projectmatige verwerving" dient om in de focuswijken van het NPRZ aankopen te kunnen doen voor woningen waar nog geen samenwerkingsovereenkomst (SOK) of bestuurlijk geaccordeerde projectmatige aanpak tegenover staat. Deze middelen worden ingezet om in te kunnen spelen op kansen die de markt biedt voor toekomstige projecten grondige aanpak particuliere voorraad NPRZ. Op dit project worden strategisch verworven panden tijdelijk geadmistreerd totdat zij worden opgenomen in een uitvoeringsproject dan wel dat zij weer worden verkocht. In de tussentijd worden deze panden verhuurd hetgeen huuropbrengsten genereert voor dit project						
Gebied	Zuid						
Planning	2019	tot	2030		Fase	Uitvoering	
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal			
	3.000	0	0	3.000			
Toelichting							
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 zijn er 61 panden aangekocht. Hiervan zijn er 58 panden voor samenvoegen en vergroten en 3 projecten voor sloop-nieuwbouw. Deze panden worden in 2025 opgenomen in uitvoeringsprojecten (sloop-nieuwbouw of samenvoegen binnen NPRZ-gebied).						
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De hogere uitgaven worden veroorzaakt doordat er in 2024 minder projecten opgenomen zijn in een uitvoeringsproject dan verwacht. De uitgaven passen binnen de totale begroting van het programma NPRZ pijler Wonen.						
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.						
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.						
NPRZ - Veldstraat	163	104	59	8	-51	51	
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406	
NPRZ - Veldstraat	163	104	59	8	-51	51	
Algemene informatie							
Project omschrijving	In de Landbouwbuurt is sprake van een overschot aan kleine, kwalitatief slechte woningen. In juli 2016 hebben de gemeente en Havensteder een convenant getekend waarbij o.a. afspraken zijn gemaakt over de inzet van middelen uit de verhuurdersheffingskorting. Besteding van dit zogenaamde "rode geld" is nader vastgelegd in de prestatieafspraken (februari 2018) voor onder andere de Veldstraat. De herontwikkeling van juist de Veldstraat is in het belang van een verbeterd imago op deze visueel belangrijke locatie. In 2019 is hierover een samenwerkingsovereenkomst ondertekend waarin nadere details zijn afgesproken over de taakverdeling, de stedenbouwkundige randvoorwaarden (sloop en nieuwbouw van 11 woningen), en de verdere planning.						

Gebied	Feijenoord						
Planning	2018	tot	2025		Fase	Uitvoering	
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal			
	163	0	0	163			
Toelichting							
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De aannemer is door Havensteder gekozen en de bouw van de 11 woningen is van start gegaan.						
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De lagere uitgaven in 2024 ten opzichte van de begroting worden voornamelijk veroorzaakt doordat de er minder inzet nodig was vanuit de gemeente. Havensteder was bezig met de selectie van een aannemer en is daarna in uitvoering gegaan. De resterende middelen zullen gebruikt worden om het beschreven projectdoel te behalen.						
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing						
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing						
NPRZ - Mijnkintbuurt 3		7.085	6.834	155	86	-69	165
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406	
NPRZ - Mijnkintbuurt 3	7.085	6.834	155	86	-69	165	
Algemene informatie							
Project omschrijving	De aanpak van de Mijnkintbuurt is onderdeel van de pijler Wonen van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid. Als uitwerking van gemaakte afspraken in september 2016 door gemeente met woningcorporaties in het convenant "Financiële impuls 2016-2022" van juli 2016 is in juni 2019 de samenwerkingsovereenkomst "Aanpak particuliere Woningvoorraad Tarwewijk, locatie Mijnkintbuurt fase 3" ondertekend door woningcorporatie Woonstad en gemeente Rotterdam. De vermelde financiële middelen zet de gemeente in voor de verwerving van 132 woningen en bedrijfsruimten (eventueel via onteigeningsinstrument). Vervolgens worden deze panden tegen marktwaarde verkocht aan woningcorporatie Woonstad, die vervolgens zorgt voor sloop en bouwrijp maken en het realiseren van 50 grondgebonden sociale huurwoningen met "niet DAEB" kwaliteit.						
Gebied	Charlois						
Planning	2018	tot	2027		Fase	Uitvoering	
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal			
	7.085	0	0	7.085			
Toelichting							
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 is Woonstad gestart met de bouw van de laatste fase in de Mijnkintbuurt blok 3. Tijdens de projectvoorbereiding is het mogelijk gebleken om het programma te vergroten naar 72 woningen. Er worden 72 woningen voor mensen die net te veel voor een sociale huurwoning verdienen (midden huurwoningen). Het wordt een mix aan eengezinswoningen, beneden-, bovenwoningen, appartementen én een gezamenlijke binnentuin.						
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De lagere uitgaven in 2024 zijn veroorzaakt doordat de rol van de gemeente nagenoeg gereed is. De resterende middelen zullen gebruikt worden om het projectdoel te behalen.						
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.						
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.						
NPRZ - Sikkelstraat / Dordtsestraatweg		248	162	86	12	-73	73

Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Sikkelsestraat / Dordtsestraatweg	248	162	86	12	-73	73
Algemene informatie						
Project omschrijving	De gemeente heeft in 2015-2016 met woningcorporatie Havensteder voor delen van de Landbouwboulevard businesscases opgesteld. Momenteel wordt door Havensteder en de gemeente – na project Veldstraat – de businesscase voor het 2e project Sikkelsestraat / Dordtsestraatweg nader uitgewerkt en opgestart. De aanpak van Sikkelsestraat / Dordtsestraatweg is onderdeel van de pijler Wonen van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid.					
Gebied	Charlois					
Planning	2020	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	248	0	0	248		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Havensteder is doorgegaan met de minnelijke verwerving van de panden aan de Dordtsestraatweg. De onteigening van Kopblok Dordtsestraatweg is eind december 2024 goedgekeurd door de Kroon. Daarnaast is Havensteder bezig geweest met een concept ontwerp van de woningen.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Vanuit de gemeente was minder inzet nodig op het project. Er moest gewacht worden op het besluit van de Kroon. Daarnaast moest Havensteder aan de slag met het ontwerp van de woningen en het minnelijk verwerven van de panden. De resterende gelden worden gebruikt om het projectdoel te behalen.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
NPRZ - Apparaatskosten transformatie PV overig 2023-2026	2.204	1.156	944	1.049	104	0
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Apparaatskosten transformatie PV overig 2023-2026	2.204	1.156	944	1.049	104	0
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het doel van het project transformatie overige sporen particuliere voorraad is om de komende jaren meer variaties te krijgen in het woningaanbod in de focuswijken. Om het genoemde beleidsdoel te bereiken worden de initiatieven en inspanningen langs de volgende sporen benaderd: a. via de gewijzigde subsidieregeling "Samenvoegen en vergroten" wordt door subsidie verstrekt aan eigenaar-bewoners voor samenvoegen en vergroten van bestaande woningen in de particuliere sector;b. door afspraken over de aanpak van blokken te maken met marktpartijen;c. door een aantal blokken met appartementen als gemeente zelf als project samenvoegen en vergroten uit te voeren;d. eventuele kansen rond samenvoegen die zich aandienen slagvaardig te faciliteren en ondersteunen.					
Gebied	Zuid					
Planning	2023	tot	2030		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	2.204	0	0	2.204		

Toelichting							
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Naast het reguliere programmamanagement van de grondige aanpak van de particuliere woningvoorraad is er in 2024 veel tijd geïnvesteerd in de voorbereiding van de bestuurlijke besluitvorming om projecten in uitvoering te brengen.						
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De hogere uitgaven worden veroorzaakt door de herberekening van het totale programma waarbij veel tijd is geïnvesteerd in de voorbereiding van projecten. Daardoor is meer inzet geleverd dan verwacht. De uitgaven passen binnen de totale begroting van het programma NPRZ pijler Wonen.						
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing						
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing						
NPRZ - Gebiedsaanpak Bloemhof	2.127	844	1.283	1.191	-93	93	
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406	
NPRZ - Gebiedsaanpak Bloemhof	2.127	844	1.283	1.191	-93	93	
Algemene informatie							
Project omschrijving	De aanpak van Bloemhof is onderdeel van de pijler Wonen van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid. Op 3 december 2018 is door het Rijk en gemeente Rotterdam de Regiodeal Rotterdam Zuid ondertekend. De projecten en programma's die de uitwerking vormen van de Regiodeal zijn opgenomen in het integrale Werkprogramma Rotterdam-zuid 2019-2022 dat begin 2019 bestuurlijk is vastgesteld (raadsbesluit 11 april 2019). Voor de gebiedsaanpak Bloemhof is in 2023 een verkenning gestart. In 2023 is er ook een Intentieovereenkomst getekend met de woningcorporaties HefWonen en Woonstad Rotterdam om de samenwerking vast te leggen. Doel van deze verkenning is het krijgen van een bestuurlijke toezegging om te mogen starten met de Gebiedsaanpak (inclusief de benodigde financiële middelen en benodigde capaciteit). Ook is de raad geïnformeerd (over opzet van de aanpak).						
Gebied	Feijenoord						
Planning	2023	tot	2025		Fase	Opstart	
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal			
	2.127	150	0	2.277			
Toelichting							
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 is de voorbereidingsfase gestart waarin gezamenlijke gesprekken zijn gehouden met eigenaren en bewoners. Parallel aan de gesprekken met eigenaren en bewoners over de bodemverzakking en funderingsvraagstukken, is tevens het gesprek in en met de wijk gestart over een breder scala aan opgaven die in Bloemhof samen komen. Daarnaast is er gewerkt aan het gebiedsambitiedocument Bloemhof-Midden en is het bestuurlijke traject in gang gezet. Tevens is de aanvraag voor middelen uit het Volkshuisvestingsfonds voorbereid en ingediend.						
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De lagere uitgaven ten laste van de bestemmingsreserve zijn voornamelijk veroorzaakt doordat de realisatie van het gebiedsambitiedocument Bloemhof-Zuid vertraagd is door wijzigingen in projectteam. Hierdoor zijn er minder uren besteed dan begroot. Het restantbudget zal gebruikt worden om het projectdoel te behalen.						
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.						
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.						
NPRZ - Zegenstraat	1.144	1.046	98	28	-69	69	
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406	

NPRZ - Zegenstraat	1.144	1.046	98	28	-69	69
Algemene informatie						
Project omschrijving	In het kader van NPRZ pijler Wonen zijn op 12 juli 2017 de erfpachtrechten van Zegenstraat 10-20 en 25 aangekocht en op 26 augustus 2017 in gemeentelijke handen gekomen om de volgende doelstellingen te bereiken:1) op korte termijn een maatregel treffen om een einde te maken aan de acute overlast waar de bewoners aan de Zegenstraat mee te kampen hebben, door de huurcontracten van de huidige huurders op te zeggen;2) een aanvullend middel (eigenaarschap) ter beschikking krijgen om hulpbehoevende bewoners van de panden de zorg te verlenen die zij nodig hebben;3) uiteindelijke transformatie van de panden tot woningen waarin bewoners met een gemiddeld tot bovengemiddeld inkomen zich kunnen vestigen voor eind 2020.					
Gebied	Charlois					
Planning	2017	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.144	0	0	1.144		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Eén woning in de Zegenstraat is momenteel nog in gemeentelijk eigendom (verhuurd) en overleg vindt plaats met de huidige bewoners om tot een passende oplossing te komen voor het samenvoegen van de woningen.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De reden van de lagere besteding in 2024 is dat het vinden van een passende oplossing voor het resterende pand meer tijd vergt dan verwacht.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
NPRZ - Toekomstperspectief Carnisse fase 3	171	170	1	0	-1	1
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Toekomstperspectief Carnisse fase 3	171	170	1	0	-1	1
Algemene informatie						
Project omschrijving	Doel van de voorbereidingsfase is het voorbereiden van een "Toekomstperspectief Carnisse fase 3" dat in 2022 tot een zo breed mogelijk gedragen advies moet leiden, waarna het aan het college van B&W wordt voorgelegd. Het toekomstperspectief betreft een perspectief voor de iets langere termijn en een uitvoeringsprogramma op de korte termijn. Ook worden aanbevelingen gedaan voor een duurzaam participatieproces in de toekomst, niet alleen bij vastgestelde (gemeente) "projecten", maar ook bij de begeleiding van bewonersinitiatieven én bij de monitoring van het (actieprogramma) Toekomstperspectief zelf.					
Gebied	Charlois					
Planning	2022	tot	2024		Fase	Afronding
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	171		0	171		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Het project toekomstperspectief Carnisse fase 3 is in 2024 gereed gemeld. In 2024 zijn er geen activiteiten in NPRZ-verband uitgevoerd.					

Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Niet van toepassing.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.					
NPRZ - Plein 1953 revitalisering F1 (Pendrecht)	1.400	1.369	31	17	-14	14
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Plein 1953 revitalisering F1 (Pendrecht)	1.400	1.369	31	17	-14	14
Algemene informatie						
Project omschrijving	Doel van deze bijdrage is het winkelcentrum weer aantrekkelijk te maken voor meer koopkrachtige inwoners. De herinrichting van de buitenruimte betreft de vergroening van circa 900 m2, het aan brengen van een haag rondom groenvlak op Plein 1953, verharding vervangen door gras, aanleggen van looppaden en het aanleggen van parkeerplaatsen conform Rotterdamse Stijl.De aanpak van de Tiengemetebuurt (aansluitend op Plein 1953) betreft aanleggen van nieuwe wandelroutes bij Valckesteijn en het herinrichten van de openbare ruimte rondom sloop/nieuwbouw aan de Tiengemetensingel.Biodiversiteit is een voorwaarde dat wordt gehanteerd en is een mooie kans voor het gebied.					
Gebied	Charlois					
Planning	2017	tot	2024		Fase	Afronding
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.400	0	0	1.400		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2023 is de herinrichting van de openbare ruimte rondom sloop/nieuwbouw aan de Tiengemetensingel afgerond. In 2024 zijn de herstelwerkzaamheden in de buitenruimte uitgevoerd en afgerond.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De lagere uitgaven ten opzichte van de begroting worden veroorzaakt doordat er minder herstelwerkzaamheden nodig bleken dan gepland.					
Bedrag herbestemming	14					
Toelichting herbestemming	Het budget wordt binnen de bestemmingsreserve NPRZ-wonen herbestemd, omdat het niet meer nodig is voor dit project.					
NPRZ - Buitenruimte Vreewijk Valkeniersbuurt	2.391	1.942	100	193	93	256
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Buitenruimte Vreewijk Valkeniersbuurt	2.391	1.942	100	193	93	256
Algemene informatie						

Project omschrijving	De fysieke opgave in Tuindorp Vreewijk betreft de aanpak van ca. 1.300 woningen in drie aandachtsgebieden (Linker Halve Vlieger, Valkeniersbuurt en Gebied 9) evenals de herinrichting van ca. 76.000 m² buitenruimte. In de eerste fase wordt gestart met de aanpak van de woningen aan de Korte Dreef (onderhoud in één van 35 woningen), Reigerpad (renovatie van 43 woningen) en Weimansweg (renovatie van 66 woningen en bedrijfsruimtes). De gemeente volgt bij de inrichting van het openbaar gebied de planning van de verbetering van het vastgoed, dat uitgevoerd wordt door Havensteder. De bijdrage wordt ingezet voor de herinrichting van de openbare ruimte van in totaal 15.500 m² groen en bestrating, te weten fase 1, de Valkeniersbuurt. De volgende straten worden aangepakt: Weimansweg, Reigerpad, Eiberpad, Wolvepad, Vossepad, 't Slag en Valkeniersweg.					
Gebied	Feijenoord					
Planning	2015	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	2.391	2.011	0	4.402		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De werkzaamheden rondom de Schakel (voorheen Pniëlschool) zijn merendeels uitgevoerd. Het schoolplein is uitgebreid met extra speeltoestellen en het plein eromheen is opgeknapt door extra groen met onder andere sierbeplanting. De haag om het schoolplein wordt eind februari 2025 opnieuw geplant.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De hogere uitgaven ten opzichte van de begroting worden voornamelijk veroorzaakt door de indexatie van 2024 en de vertraging van de werkzaamheden bij de Schakel. De uitgaven passen binnen de totale begroting van het programma NPRZ pijler Wonen.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.					
NPRZ - Buitenruimte Vreewijk: Linker halve vlieger	8.204	662	194	194	0	7.348
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Buitenruimte Vreewijk: Linker halve vlieger	8.204	662	194	194	0	7.348
Algemene informatie						
Project omschrijving	De fysieke opgave in Tuindorp Vreewijk betreft de aanpak van ca. 1.300 woningen in drie aandachtsgebieden (Linker Halve Vlieger, Valkeniersbuurt en Gebied 9) evenals de herinrichting van ca. 76.000 m² buitenruimte. In de eerste fase wordt gestart met de aanpak van de woningen aan de Korte Dreef (onderhoud in één van 35 woningen), Reigerpad (renovatie van 43 woningen) en Weimansweg (renovatie van 66 woningen en bedrijfsruimtes). De gemeente volgt bij de inrichting van het openbaar gebied de planning van de verbetering van het vastgoed, dat uitgevoerd wordt door Havensteder. Havensteder is inmiddels gestart met de Verbeteraanpak woningen in de Linker halve Vlieger, die gefaseerd zal worden uitgevoerd. De bijdrage wordt ingezet voor de voorbereiding van de herinrichting van de openbare ruimte, fase 2 Linker Halve Vlieger. De straten in het gebied tussen Groene Hilledijk, Groene Zoom, Lede en de Bree (Linker Halve Vlieger) worden aangepakt.					
Gebied	Feijenoord					
Planning	2019	tot	2026		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	8.204	0	0	8.204		
Toelichting						

Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 is het definitief ontwerp opgesteld en vastgesteld en aanbesteding is afgerond. In 2025 wordt gestart met de rioolvervanging en de uitvoering van de herinrichting van de buitenruimte.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De werkzaamheden zijn conform begroting uitgevoerd.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
NPRZ - Basisaanpak particuliere voorraad 2019-2022	14.000	9.687	2.250	2.332	82	1.980
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Basisaanpak particuliere voorraad 2019-2022	14.000	9.687	2.250	2.332	82	1.980
Algemene informatie						
Project omschrijving	In overeenstemming met de afspraken uit het Nationaal Programma Rotterdam Zuid moet in een periode van twintig jaren (tussen 2010 en 2030) van 13.000 woningen de onderhoud- en beheerstructuur aanmerkelijk worden verbeterd. De basisaanpak richt zich op het technisch onderhoud van de woning, verbetering van verhuurderschap en het functioneren van Verenigingen van Eigenaren (VVE's). Met eerdere programma's particuliere woningverbetering zijn slechte delen van de woningvoorraad aangepakt. De opgave in de komende periode (2019-2022) is voortzetting van de aanpak. Naar aanleiding van de evaluatie en actualisatie van de aanpak zijn de vernieuwingen in de komende periode:- Verduurzaming: Onderhoud en verduurzaming worden gecombineerd waar mogelijk. De eigenaren beschikken vaak echter over weinig middelen en niet alle investeringen kunnen worden terugverdiend door de energiebesparing. Dit vraagt om de ontwikkeling van nieuw instrumentarium. - Koepel-VVE: mogelijkheden om VVE's op blokniveau te bundelen tot grotere VVE's worden onderzocht. - Initiatieven uit de wijk: Er wordt aansluiting gezocht bij eigenaren die hun woning(en) willen verbeteren.					
Gebied	Zuid					
Planning	2019	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	14.000	0	0	14.000		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Onder deze aanpak vallen 3000 woningen waarvan de onderhoud- en beheerstructuur aanmerkelijk zal worden verbeterd. Sinds 2019 is er voor 3000 woningen gestart met de aanpak, waarbij inzet is geleverd om VVE's te activeren om het wegwerken van achterstallig onderhoud. Door de economische omstandigheden heeft het project vertraging opgelopen. Eind 2024 zijn er in totaal 799 woningen bouwkundig gereed gemeld. het merendeel van de eenheden zit nu in de uitvoeringsfase.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Marginaal.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.					
NPRZ - Subsidieregeling samenvoegen	2.850	2.075	775	455	-320	320
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025

Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Subsidieregeling samenvoegen	2.850	2.075	775	455	-320	320
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) zet in op de verbetering van wijken in Rotterdam Zuid, waarbij de pijler Wonen zich richt op het verbeteren van de woonomstandigheden en leefkwaliteit, primair in de focuswijken. Op dit moment is de woningvoorraad nog te eenzijdig en bestaat deze veelal uit kleine woningen die behoren tot de kwetsbare voorraad. De aanpak is erop gericht om particuliere woningeigenaren in de NPRZ focuswijken via een subsidieregeling te stimuleren om hun woning samen te voegen met een woning erboven, eronder of ernaast.					
Gebied	Zuid					
Planning	2019	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	2.850	0	0	2.850		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De subsidieregeling samenvoegen en vergroten van woningen Rotterdam Zuid is in 2019 gestart. Via diverse reclame campagnes is het samenvoegen regelmatig onder de aandacht gebracht bij de eigenaren van de woningen in de daarvoor aangewezen gebieden (Feijenoord, Bloemhof, Hillesluis, Afrikaanderwijk en Landbouwbuur (Fijenoord) en Oud-Charlois, Carnisse en Tarwewijk (Charlois). Er zijn inmiddels subsidies uitbetaald voor 35 samenvoegingen en 64 bij vergroten. Er zijn nog 5 aanvragen voor samenvoegen en 24 voor vergroten in behandeling.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De lagere realisatie wordt veroorzaakt dat er minder subsidieaanvragen zijn afgerond. Hierdoor werd er minder subsidie uitgekeerd dan verwacht. Ook zijn er minder aanvragen ingediend dan verwacht. De resterende gelden worden ingezet om het projectdoel te behalen.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.					
NPRZ - Apparaatskosten subsidieregeling	1.210	837	190	197	7	176
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Apparaatskosten subsidieregeling	1.210	837	190	197	7	176
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) zet in op de verbetering van wijken in Rotterdam Zuid, waarbij de pijler Wonen zich richt op het verbeteren van de woonomstandigheden en leefkwaliteit, primair in de focuswijken. Op dit moment is de woningvoorraad nog te eenzijdig en bestaat deze veelal uit kleine woningen die behoren tot de kwetsbare voorraad. De aanpak is erop gericht om particuliere woningeigenaren in de NPRZ focuswijken via een subsidieregeling te stimuleren om hun woning samen te voegen met een woning erboven, eronder of ernaast.					
Gebied	Zuid					
Planning	2019	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.210	0	0	1.210		
Toelichting						

Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De subsidieregeling samenvoegen en vergroten van woningen Rotterdam Zuid is in 2019 gestart. Via diverse reclame campagnes is het samenvoegen regelmatig onder de aandacht gebracht bij de eigenaren van de woningen in de daarvoor aangewezen gebieden (Feijenoord, Bloemhof, Hillesluis, Afrikaanderwijk en Landbouwbuilt (Fijenoord) en Oud-Charlois, Carnisse en Tarwewijk (Charlois). Er zijn inmiddels subsidies uitbetaald voor 35 samenvoegingen en 64 bij vergroten. Er zijn nog 5 aanvragen voor samenvoegen en 24 voor vergroten in behandeling.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De hogere uitgaven worden veroorzaakt doordat er meer inzet is geleverd dan verwacht. De uitgaven passen binnen de totale begroting van het programma NPRZ pijler Wonen.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.					
NPRZ - Swiego	11.507	1.934	1.857	1.797	-61	7.777
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Swiego	11.507	1.934	1.857	1.797	-61	7.777
Algemene informatie						
Project omschrijving	Binnen de Regiodeal Rotterdam Zuid 2019-2022 is grondige aanpak van de particuliere voorraad als onderdeel van het totale werkprogramma NPRZ-wonen opgenomen. Als uitwerking van dit onderdeel van de Regiodeal en het werkprogramma NPRZ – Wonen 2019-2022 is het project Swiego fase 1 opgenomen. Doel van het project Swiego fase 1 is om door aanpak van de particuliere woningvoorraad de komende jaren meer variaties te krijgen in het woningaanbod in de Van Swietenlaan en de Goereesestraat (in de focuswijk Carnisse). Dit behelst het realiseren van nieuwe en gemengde woonmilieus die voldoen aan de NPRZ-doelstellingen door de woningen te transformeren, samen te voegen of via sloop-nieuwbouw te herontwikkelen. Het uitgangspunt is dat de woningen met zelfbewoningsplicht (10 jaar), en eventueel met samenvoeg- of vergrootverplichting, worden verkocht aan particulieren.					
Gebied	Charlois					
Planning	2020	tot	2030		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	11.507	0	2.029	13.536		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Op het plangebied is geen Wet voorkeursrecht gemeente (Wvg) gevestigd. De woningen worden door de gemeente vrij op de markt aangekocht. tot en met eind 2024 zijn er 78 woningen aangekocht. De gemaakte kosten zijn voornamelijk gerealiseerd voor het aankopen en beheren van de woningen, het verduurzamen van 24 woningen en het realiseren van diverse samengevoegde kluswoningen. In 2024 zijn de eerste gerealiseerde samengevoegde kluswoningen verkocht.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De lagere uitgaven ten laste van de bestemmingsreserve zijn voornamelijk veroorzaakt doordat de gemaakte kosten gedekt zijn vanuit rijks gelden. Het restantbudget zal gebruikt worden om het projectdoel te behalen.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.					
NPRZ - Buitenruimte Kindercampus Bloemhof	1.154	589	565	196	-369	369
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025

Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Buitenruimte Kindercampus Bloemhof	1.154	589	565	196	-369	369
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het project “buitenruimte Kindercampus Bloemhof” is opgenomen in het programma NPRZ Buitenruimte 2019-2022. Het doel van het programma NPRZ-buitenruimte is om de komende jaren de leefomgeving in de focuswijken (de wijken Oud-Charlois, Carnisse, Tarwewijk, Afrikaanderwijk, Feijenoord, Hillesluis en Bloemhof) van een kwaliteitsimpuls te voorzien. Het inrichtingsplan Kindercampus Bloemhof is ontworpen met het doel om een zo groot mogelijke waarde toe te voegen aan de maatschappelijke doelstelling van de Children’s Zone in Bloemhof. Het ontwerp voegt vergroening toe in de buurt, speelplek met enkele toestellen voor de allerkleinsten en zo ook waterberging in het gebied.					
Gebied	Feijenoord					
Planning	2019	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.154	729	0	1.883		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De uitvoering van de buitenruimte van deelproject Putsebocht 3 wordt in 2 fases uitgevoerd. De uitvoering van de 1e fase (het voorplein) is afgerond en het plein is medio 2024 overgedragen aan Stadsbeheer. De uitvoering van de 2e fase (het achterplein) is in het 4e kwartaal 2024 gestart en wordt naar verwachting in het 2e kwartaal 2025 afgerond.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De lagere uitgaven in 2024 ten opzichte van de begroting worden voornamelijk veroorzaakt doordat de uitvoeringsfase van fase 2 vertraagd is. De uitvoeringsfase fase 2 is in het 4e kwartaal 2024 gestart en wordt in het 2e kwartaal 2025 afgerond. De resterende middelen zullen gebruikt worden om het beschreven projectdoel te behalen.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.					
NPRZ - Utrechtsestraat	1.000	0	135	52	-83	948
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Utrechtsestraat	1.000	0	135	52	-83	948
Algemene informatie						
Project omschrijving	Binnen de Regiodeal Rotterdam Zuid 2019-2022 is grondige aanpak van de particuliere voorraad als onderdeel van het totale werkprogramma NPRZ-wonen opgenomen. In de uitwerking van de Regiodeal en het werkprogramma NPRZ – Wonen 2019-2022 is het project Utrechtsestraat opgenomen. Doel van het project Utrechtsestraat (Utrechtsestraat 1 t/m 17, Stichtseplein 6 t/m 15 en Overijsselsestraat 5) is om door aanpak van de particuliere woningvoorraad de komende jaren meer variaties te krijgen in het woningaanbod in de focuswijk Feijenoord. Dit behelst het realiseren van nieuwe en gemengde woonmilieus die voldoen aan de NPRZ-doelstellingen door de woningen te transformeren, samen te voegen of via sloop-nieuwbouw te herontwikkelen.					
Gebied	Feijenoord					
Planning	2023	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.000	0	0	1.000		
Toelichting						

Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Voor het project Utrechtsestraat zijn 5 woningen aangekocht via een balanspost. Een aangekochte beneden- en bovenwoning zal in 2025 worden samengevoegd en verduurzaamd om als voorbeeldwoning te dienen in dit project.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De lagere uitgaven ten laste van de bestemmingsreserve zijn voornamelijk veroorzaakt doordat aankopen worden gedaan o.b.v. aanbod (onzekerheid derhalve). Een deel van de gemaakte kosten voor het grootste deel gedekt zijn vanuit externe middelen. Het restantbudget zal gebruikt worden om het projectdoel te behalen.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
NPRZ - Plein Zwartewaalschool	240	0	200	0	-200	240
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Plein Zwartewaalschool	240	0	200	0	-200	240
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het project Plein Zwartewaalschool " is opgenomen in het werkprogramma NPRZ Wonen 2019-2022. Het doel van het programma is om de komende jaren de buitenruimte in de focuswijken van een kwaliteitsimpuls te voorzien, zodat deze iedereen uitnodigt tot ontmoeten, bewegen en spelen. Doel van het nieuwe inrichtingsplan is het vergroenen van het plein voor de Zwartewaalschool. Er zullen een aantal ingrepen uitgevoerd worden om een groene verbinding tussen Balkon aan de Maas en Zuidplein te realiseren. De behoeften en wensen van de bewoners/gebruikers zullen actief worden opgehaald en deze partijen worden betrokken bij de uiteindelijke inrichtingsplannen.					
Gebied	Charlois					
Planning	2023	tot	2027		Fase	Opstart
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	240	500	0	740		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 is het ontwerp gewijzigd en het definitief ontwerp is vastgesteld. De uitvoering start in het eerste kwartaal 2025.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De lagere uitgaven ten opzichte van de begroting worden veroorzaakt doordat er meer inzet in de voorbereidingsfase nodig was, waardoor de uitvoering vertraagd is. De resterende middelen zullen gebruikt worden om het beschreven projectdoel te behalen.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.					
NPRZ - Beijerlandselaan/ Groene Hilledijk	5.900	2.057	750	812	62	3.031
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Beijerlandselaan/ Groene Hilledijk	5.900	2.057	750	812	62	3.031
Algemene informatie						

Project omschrijving	Het doel van het project Beijerlandse laan / Groene Hilledijk is om de komende jaren een vitale lokale economie en een aantrekkelijk woonklimaat in het winkelgebied en de omliggende wijken te creëren. Om het genoemde beleidsdoel - een meer gedifferentieerde en kwalitatief betere woning- en winkelveorraad in Rotterdam Zuid - te realiseren worden bestaande woningen/winkels in de particuliere sector aangekocht om vervolgens opgeknapt, herontwikkeld, samengevoegd en / of vergroot te worden. Onderdeel hiervan is de aanpak van de luifels voor de winkelspanen (Luifelplan fase 2). Aanpak van ondermijnende criminaliteit, de overlast en problematisch verhuur is daarbij randvoorwaardelijk.					
Gebied	Feijenoord					
Planning	2020	tot	2030		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	5.900		4.700	10.600		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Fase 1, 2 en 3 van het pui- en gevelherstel op de Beijerlandse laan en Groene Hilledijk zijn afgerond, de laatste fase is in voorbereiding. Op de winkelboulevard zijn door de gemeente totaal ca. 70 winkelpanden en ca. 95 woningen aangekocht ten behoeve van kwaliteitsverbetering en transformatie (waaronder samenvoegen). Circa 20 winkels en woningen hiervan zijn bestemd voor de gebiedsontwikkeling Riederkop. Er zijn een 10-tal winkels in bouwvoorbereiding, start bouw is verwacht in 2025. Er hebben diverse nieuwe invullingen/verplaatsingen plaatsgevonden van nieuwe ondernemers en er zullen diverse winkels worden getransformeerd tot woningen. De bovenliggende woningen worden veelal gerenoveerd om vervolgens verkocht te worden aan toekomstige eigenaren-bewoners. Er zijn een aantal aanvragen omgevingsvergunning gedaan of in voorbereiding, onder andere voor woningvergroting en dakopbouw in het kader van woningdifferentiatie.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De hogere uitgaven worden veroorzaakt doordat er meer inzet geleverd is en omdat de beheerkosten hoger zijn dan verwacht, hierdoor is de realisatie hoger dan begroot.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.					
NPRZ - Simonsblokken buitenruimte	636	149	487	332	-155	155
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Simonsblokken buitenruimte	636	149	487	332	-155	155
Algemene informatie						
Project omschrijving	Aan de Feijenoordkade liggen vier bouwblokken met 490 portiekwoningen van Woonstad Rotterdam, ook wel de Simonsblokken genoemd. De vier woningblokken beschikken ieder over een openbaar binnenterrein waar de gemeente eigenaar van is en kunnen een opknopbeurt gebruiken. Er is nu de kans om een integrale kwaliteitsverbetering door te voeren voor de buurt om de leefbaarheid van de buurt te vergroten. De planvorming wordt samen met de bewoners uitgevoerd, zodat de binnenhoven voor en door de bewoners zijn. Doelstellingen van het project zijn: - verhogen van de leefbaarheid van de wijk Feijenoord door een hogere gebruikskwaliteit van de Simonsblokken, met focus op ontmoeting, kwaliteit van beplanting en betere speelaanleiding voor de kinderen;- het actief betrekken van bewoners bij de inrichting en beheer van de binnenterreinen;- het verbeteren van de overgangen van openbaar naar privé; - realiseren betere verbindingen tussen de hoven voor een meer open en uitnodigend karakter en - aandacht voor klimaat adaptieve maatregelen.					
Gebied	Feijenoord					
Planning	2019	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	131	0	0	131		

Toelichting							
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 zijn de werkzaamheden om een integrale kwaliteitsverbetering in de binnenterreinen door te voeren grotendeels uitgevoerd; de verblijfskwaliteit is fors verbeterd door toevoeging van een hogere kwaliteit groen en speelplaatsen voor buurtkinderen, met extra aandacht voor klimaatadaptatie. In 2025 worden de laatste aanpassingen uitgevoerd, waaronder plaatsing van een schommel.						
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De lagere uitgaven ten opzichte van de begroting worden voornamelijk veroorzaakt doordat geen onvoorziene kosten zijn tegengekomen in de uitvoering. De resterende gelden worden ingezet om het projectdoel te behalen.						
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.						
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.						
NPRZ - Inrichtingsplan Walravenbuurt	1.245	625	620	620	0	0	
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406	
NPRZ - Inrichtingsplan Walravenbuurt	1.245	625	620	620	0	0	
Algemene informatie							
Project omschrijving	Het project "inrichtingsplan Walravenbuurt " is opgenomen in het werkprogramma NPRZ Wonen 2019-2022. Het doel van het programma is om in de focuswijken de buitenruimte van een kwaliteitsimpuls te voorzien, zodat deze iedereen uitnodigt tot ontmoeten, bewegen en spelen. In de Walravenbuurt (Hillesluis) zijn er rondom het Walravenplein en het Van Haftenplein een aantal woningbouwontwikkelingen van Woonstad en een particulier initiatief gesitueerd. Deze twee stenige pleinen zullen opnieuw worden ingericht en er zullen een aantal ingrepen uitgevoerd worden om de pleinen beter (veiliger) met elkaar te verbinden. Op het Van Malsenplein is het uitgangspunt dat de huidige speelelementen worden gehandhaafd en er extra groen wordt toegevoegd. De behoeften en wensen van zowel verhuurder (Woonstad) als de bewoners/gebruikers worden actief opgehaald en deze partijen worden betrokken bij het uiteindelijke inrichtingsplan.						
Gebied	Feijenoord						
Planning	2020	tot	2024		Fase	Afronding	
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal			
	1.245	0	0	1.245			
Toelichting							
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De uitvoering van het inrichtingsplan Walravenbuurt bestaande uit de drie pleinen Van Haftenplein, Van Malsemplein en Walravenplein is in 2024 afgerond. De nieuw ingerichte pleinen zijn in beheer genomen door Stadsbeheer.						
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De werkzaamheden zijn conform begroting uitgevoerd.						
Bedrag herbestemming	niet van toepassing						
Toelichting herbestemming	niet van toepassing						
NPRZ - Transformatieopgave winkelpanden en aanloopstraten	240	140	100	36	-64	64	
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406	

NPRZ - Transformatieopgave winkelpanden en aanloopstraten	240	140	100	36	-64	64
Algemene informatie						
Project omschrijving	In de aanloopstraten Boulevard Zuid in de wijken Hillesluis, Vreewijk, Bloemhof inclusief de Dordtselaan (Groene Hilledijk, Strevelsweg, Polderlaan, Hillevliet, Bree, Hillevliet, Lange Hilledijk en Putsebocht) is de gemeente in gesprek met verschillende pandeigenaren die een transformatie van winkels naar wonen of andersoortige sociaal-maatschappelijke- c.q. zorg gerelateerde dienstverlening overwegen. Doel is om in de komende 2 jaar 28 winkelpanden in de aanloopstraten buiten het kernwinkelgebied Boulevard Zuid te transformeren naar een andere economische functie of een woonfunctie. De eigenaren dienen gefaciliteerd te worden bij het daadwerkelijk realiseren van deze transformaties en het naar een hoger niveau tillen van de betreffende omvormingstrajecten. Deze bijdrage wordt ingezet voor de inhuur van de transformatiemanager en inzet van de expertpool van architecten voor het project aanloopstraten Boulevard Zuid (Hillesluis, Vreewijk, Bloemhof inclusief de Dordtselaan).					
Gebied	Feijenoord					
Planning	2022	tot	2026		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	240	0	0	240		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De transformatieopgave voor Dordtselaan/Strevelsweg is gestart in 2024 en loopt door in 2025, hierbij wordt niet alleen gekeken naar de transformatie naar een andere functie dan detailhandel, maar ook naar de uitstraling van het pand. In 2024 zijn voor Dordtselaan/Strevelsweg 8 panden getransformeerd naar een andere economische functie of woonfunctie en 7 panden zijn in transformatie. 7 panden zijn aangepakt ten behoeve van verbetering geveluitstraling. In Bloemhof en Hillesluis 70 panden getransformeerd naar een andere economische functie of woonfunctie en daarmee is het project voor Bloemhof en Hillesluis afgerond.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De lagere uitgaven ten laste van de bestemmingsreserve zijn voornamelijk veroorzaakt doordat een deel van de kosten gedekt zijn vanuit het budget Economie. Het restantbudget zal gebruikt worden om het projectdoel te behalen.					
Bedrag herbesteding	Niet van toepassing					
Toelichting herbesteding	Niet van toepassing.					
NPRZ - Basisaanpak particuliere voorraad 2023-2026	11.200	907	1.115	799	-316	9.495
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Basisaanpak particuliere voorraad 2023-2026	11.200	907	1.115	799	-316	9.495
Algemene informatie						
Project omschrijving	Net als in de afgelopen collegeperiodes worden in de collegeperiode 2023-2026 opnieuw 2.400 nieuwe woningen in aanpak genomen. Op die manier wordt toegewerkt naar de NPRZ-doelstelling om in 2030 de onderhoudsstaat van 13.000 woningen binnen de particuliere woningvoorraad te verbeteren. De aanpak zal worden uitgevoerd in de gebieden Charlois, Feijenoord en IJsselmonde. Het uiteindelijke doel is het realiseren van een meer gedifferentieerde en kwalitatief betere woningvoorraad in Rotterdam Zuid. Zodoende wordt er op termijn een verbetering van de woonomgeving gehaald, conform de doelstellingen in het werkprogramma NPRZ Wonen 2019-2022 en het vervolgprogramma 2023-2026.					
Gebied	Zuid					

Planning	2023	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	11.200	0	0	11.200		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 zijn 1522 eenheden in aanpak genomen. Er zijn nog geen eenheden gereed opgeleverd.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De lagere uitgaven ten opzichte van de begroting worden voornamelijk veroorzaakt doordat er minder woningen bouwkundig gereed gemeld zijn waardoor er ook minder uren zijn besteed. De resterende middelen zullen gebruikt worden om het beschreven projectdoel te behalen.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.					
NPRZ - Herinrichting Beijerlandselaan Groene Hilledijk	189	0	0	4	4	185
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Herinrichting Beijerlandselaan Groene Hilledijk	189	0	0	4	4	185
Algemene informatie						
Project omschrijving	De herinrichting van het gebied rondom de Boulevard Zuid (gedeelte Groene Hilledijk) met als doel het verbeteren van de uitstraling en verblijfskwaliteit op de Boulevard Zuid en het vergroten van de bereikbaarheid en toegankelijkheid. De herinrichting van de buitenruimte ondersteunt de transformatie van winkelstraat naar mix-zone; een levendige stadsstraat met een diversiteit aan functies.					
Gebied	Feijenoord					
Planning	2021	tot	2024		Fase	Afronding
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	189	0	0	189		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Het project herinrichting Groene Hilledijk is 'on hold' gezet in verband met de onzekerheid over het wel of niet doortrekken van tramlijn 5 (voorheen 25) over de Groene Hilledijk. Het besluit hierover is afhankelijk de inpassingsstudie voor een nieuwe HOV oeververbinding die onderdeel is van het Meerjaren programma Infrastructuur Ruimte en Transport, Rotterdam Oostflank (BO-MIRT). Pas na dit besluit kan het planproces voor de herinrichting van de Groene Hilledijk opnieuw worden opgestart.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Marginaal.De uitgaven passen binnen de totale begroting van het programma NPRZ pijler Wonen.					
Bedrag herbestemming	185					
Toelichting herbestemming	De resterende middelen zullen binnen de bestemmingsreserve NPRZ-wonen herbestemd om de doelstellingen van het NPRZ-wonen te realiseren.					
NPRZ - Grondige aanpak PV Rotterdam Zuid	10.000	990	750	0	-750	9.010

Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Grondige aanpak PV Rotterdam Zuid	10.000	990	750	0	-750	9.010
Algemene informatie						
Project omschrijving	Binnen de Regiodeal Rotterdam Zuid 2019-2022 is grondige aanpak van de particuliere voorraad als onderdeel van het totale werkprogramma NPRZ-wonen opgenomen. Als uitwerking van dit onderdeel van de Regiodeal en het werkprogramma NPRZ – Wonen 2019-2022 is het project Stichting Wijkverbetering Rotterdam Zuid opgenomen. Doel van het project is dat de stichting Wijkverbetering Rotterdam Zuid in de komende jaren woningen van de particuliere woningvoorraad in de Tarwewijk en Oud Charlois Zuid aanpakt om hiermee meer variaties te krijgen in het woningaanbod in die wijken. De aanpak betreft het realiseren van nieuwe en gemengde woonmilieus die voldoen aan de NPRZ-doelstellingen door de woningen aan te kopen, samen te voegen en/of te vergroten, een aantal jaren te verhuren en ze vervolgens te verkopen, indien mogelijk aan de zittende huurders. De NPRZ subsidie is bedoeld om een stimulerend effect teweeg te brengen in de beoogde aanpak van de woningen en hiermee de gewenste transformatie te ondersteunen. Het Initiële ambitieniveau was de aanpak van 200 woningen. Echter door gewijzigde marktomstandigheden (stijging van de prijzen van woningen, materialen, arbeidsloon etc.) t.o.v. een ongewijzigde subsidie, is een nieuwe Business Case opgesteld waarin is berekend dat 51 woningen kunnen worden aangepakt. In 2024 is deze wijziging vastgelegd door middel van een allonge op de uitvoeringsovereenkomst van 17 december 2020.					
Gebied	Zuid					
Planning	2020	tot	2045		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	10.000	0	0	10.000		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 is de allonge op de uitvoeringsovereenkomst is in op 18 juli 2024 ondertekend door de gemeente en de stichting wijkverbetering Rotterdam Zuid. Er wordt gewerkt aan het opleveren van de eerste 10 opgewaardeerde woningen.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De lagere uitgaven ten laste van de bestemmingsreserve zijn voornamelijk veroorzaakt doordat de planning niet gehaald is door gewijzigde marktomstandigheden. waarna de werkzaamheden zijn hervat. Het restantbudget zal gebruikt worden om het projectdoel te behalen.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.					
NPRZ - Capaciteit programma NPRZ-wonen	6.000	1.108	1.750	1.753	3	3.139
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Capaciteit programma NPRZ-wonen	6.000	1.108	1.750	1.753	3	3.139
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het programma NPRZ pijler wonen bevat een breed scala aan projecten, gericht op zowel de woningvoorraad als de woonomgeving. De gemeentelijke apparaatslasten voor het organiseren en monitoren van de pijler Wonen van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid, zijn zó omvangrijk zijn dat zij niet binnen de reguliere budgetten van de					

gemeente kunnen worden opgevangen. Voor de jaren 2023-2026 gaat het om € 1,5 mln. jaarlijks ten behoeve van de gebiedsontwikkeling Nationaal Programma Rotterdam Zuid.

Gebied	Zuid					
Planning	2023	tot	2026		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	6.000	0	0	6.000		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 heeft het programmateam haar activiteiten doorgezet. Dit team is niet gebonden aan specifiek projecten, maar zet zich op het bredere programmaniveau in om de ambities van het NPRZ - Pijler Wonen te kunnen realiseren. De werkzaamheden betreffen o.a. zowel het - beleidsinhoudelijke als financieel - organiseren, faciliteren alsmede het rapporteren over het programma. Tevens worden diverse onderzoeken uitgevoerd om o.a. de voortgang van de pijler Wonen en het behoud van sociale stijgers in focuswijken van het NPRZ te monitoren en wordt waar nodig externe expertise ingeschakeld ter ondersteuning of advisering op het programma.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Marginaal. De hogere uitgaven passen binnen de totale begroting van het programma NPRZ pijler Wonen.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.					
NPRZ - Buitenruimte Vreewijk: Deelgebied 9	305	273	177	32	-145	0
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Buitenruimte Vreewijk: Deelgebied 9	305	273	177	32	-145	0
Algemene informatie						
Project omschrijving	De fysieke opgave in Tuindorp Vreewijk betreft de aanpak van ca. 1.300 woningen in drie aandachtsgebieden (Linker Halve Vlieger, Valkeniersbuurt en Gebied 9) evenals de herinrichting van ca. 76.000m² buitenruimte. In de eerste fase wordt gestart met de aanpak van de woningen aan de Korte Dreef (onderhoud in één van 35 woningen), Reigerpad (renovatie van 43 woningen) en Weimansweg (renovatie van 66 woningen en bedrijfsruimtes). De gemeente volgt bij de inrichting van het openbaar gebied de planning van de verbetering van het vastgoed, dat uitgevoerd wordt door Havensteder. Havensteder is inmiddels gestart met de Verbeteraankpak woningen in de Linker halve Vlieger, die gefaseerd zal worden uitgevoerd. De bijdrage wordt ingezet voor de uitvoering van de herinrichting van de buitenruimte, deze volgt op de uitvoering van de verbetering van het vastgoed. De gemeente volgt bij de inrichting van het openbaar gebied de planning van de verbetering van het vastgoed, dat uitgevoerd wordt door Havensteder. Deze bijdrage wordt ingezet voor de voorbereiding van de herinrichting van de openbare ruimte, fase 3 Deelgebied 9. De straten in het gebied tussen Enk, Korte Dreef, Groenezoom en Mare (deelgebied 9) worden aangepakt.					
Gebied	Feijenoord					
Planning	2019	tot	2026		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	305	0	0	305		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 is gebleken dat er onvoldoende middelen waren om verder te gaan met de planvorming en uitvoering van de buitenruimte Vreewijk; Linker Halve Vlieger en Buurt 9. Om die reden zijn de werkzaamheden aan het project Buurt 9					

	tijdelijk on hold gezet. Er loopt wel een inventarisatie van de kosten (vanaf 2028) voor Buurt 9 met enerzijds een raming gebaseerd op het voorlopig ontwerp en anderzijds een raming waarbij alleen het riool vervangen wordt.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De lagere uitgaven in 2024 ten opzichte van de begroting worden voornamelijk veroorzaakt doordat de werkzaamheden voor het project Deelgebied 9 zijn stilgelegd. De resterende middelen zullen gebruikt worden om het projectdoel van de buitenruimte in Vreewijk voor Linker Halve Vlieger te behalen.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					
NPRZ - Integrale aanpak winkelgebied Slinge	600	582	18	0	-18	18
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Integrale aanpak winkelgebied Slinge	600	582	18	0	-18	18
Algemene informatie						
Project omschrijving	De integrale aanpak van het winkelgebied Slinge Pendrecht/Zuidwijk is onderdeel van de pijler Wonen van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid [NPRZ]. Het doel van het programma IAS is het versterken van de Slinge als belangrijkste winkel en voorzieningengebied van Pendrecht en Zuidwijk. Met nadruk op de integrale aanpak vanuit 3 pijlers: economische versterking (branchering), veiligheid vergroten en kwaliteit van de buitenruimte en panden aanpakken.					
Gebied	Charlois					
Planning	2021	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	600	0	0	600		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2023 is het programmaplan uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma voor het winkelgebied Slinge en wordt waar mogelijk (deels) uitgevoerd. In 2024 is de integrale aanpak winkelgebied Slinge voorbereid en inmiddels afgerond. De uitvoeringswerkzaamheden, zowel op het gebied van economie (branchering, vergunningsplicht), veilig (inventarisatie signalen en aanpak) als fysiek (aanpak basis op orde, gevelaanpak) starten in 2025.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De lagere uitgaven ten laste van de bestemmingsreserve zijn veroorzaakt doordat de gemaakte kosten voor het grootste deel gedekt zijn vanuit economie (vitale kernen), Veilig (budget DV) en fysiek (RIM). Het restantbudget zal gebruikt worden om het projectdoel te behalen.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.					
NPRZ - Kop van Carnisse	660	424	36	174	138	62
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Kop van Carnisse	660	424	36	174	138	62
Algemene informatie						
Project omschrijving	De bijdrage wordt gebruikt voor het voorbereiden en vaststellen van een nieuw projectplan voor de Kop van Carnisse deelgebied B - Van Eversdijkstraat. Dit omvat tevens het begeleiden en uitbouwen van het participatietraject met					

VvE's om de paragraaf over het woonprogramma in de Nota van Uitgangspunten te actualiseren. De panden Van Eversdijkstraat 16 en Wolphaertsbocht 186, die sinds december 2023 in gemeentelijk bezit zijn zullen klaar worden gemaakt voor tijdelijk gebruik/verhuur. Het streven is om in 2026 met de daadwerkelijke fysieke werkzaamheden voor het project te starten.

Gebied	Charlois					
Planning	2020	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	660	0	0	660		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 is de aanpak voor het project Kop van Carnisse deelgebied B – Van Eversdijkstraat voorbereid. Er is in samenwerking met omwonenden een nota van uitgangspunten licht opgesteld. De verwachting is dat in 2025 een projectbesluit genomen kan worden door de gemeenteraad. Met een ontwikkelaar is in 2024 overlegd over hun plannen voor de herontwikkeling van de Van Oestendestraat (circa 150 woningen). De verwachting is dat de ontwikkelaar in 2025 met de uitvoering start.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De hogere uitgaven ten opzichte van de begroting worden voornamelijk veroorzaakt doordat er meer inzet in de voorbereidingsfase nodig was dan begroot. De uitgaven passen binnen de totale begroting van het programma NPRZ pijler Wonen.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.					
NPRZ - Katendrechtse Lagedijk Wolphaertsbocht	492	404	88	65	-23	23
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Katendrechtse Lagedijk Wolphaertsbocht	492	404	88	65	-23	23
Algemene informatie						
Project omschrijving	Binnen de Regiodeal Rotterdam Zuid 2019-2022 is de grondige aanpak van de particuliere voorraad winkelstraten als onderdeel van het totale programma opgenomen. Daarom is binnen de uitwerking van de Regiodeal en het werkprogramma NPRZ – Wonen 2019-2022 het project Katwol (Katendrechtse Lagedijk Wolphaertsbocht) opgenomen. Het doel van het project Katendrechtse Lagedijk - Wolphaertsbocht is om de komende jaren slecht functionerende winkelpanden te transformeren en de uitstraling daarvan te verbeteren. Door deze aanpak wordt een vitale lokale economie en een aantrekkelijk woonklimaat in het winkelgebied en de omliggende wijken gecreëerd.					
Gebied	Charlois					
Planning	2021		2025		Fase	Afronding
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	492	0	0	492		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In Charlois zet de gemeente in op verbetering van het winkelgebied aan de Katendrechtse Lagedijk en Wolphaertsbocht (Katwol). Sinds 2018 zijn ongeveer 100 verpauperde (winkel)panden en woningen getransformeerd tot goed uitziende woningen. Daarnaast is bij 25 winkelpanden conform welstandscriteria de fysieke uitstraling volledig opgeknapt, waarbij gebruik is gemaakt van een subsidieregeling. In 2024 zijn er 12 winkelpanden verbeterd qua uitstraling en wordt er nog gewerkt aan 4 winkelpanden.					

Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	In 2024 zijn minder kosten gemaakt dan begroot omdat er een aantal subsidieaanvragen zijn afgekeurd, omdat ze niet op tijd zijn ingediend.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.					
NPRZ - Ontwikkellocaties Carnisse	1.135	908	227	178	-50	50
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Ontwikkellocaties Carnisse	1.135	908	227	178	-50	50
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het doel van het project ontwikkellocaties Carnisse is de planvoorbereiding van de projectlocaties: Robbenoordplein, Texelsestraat, Pleinweg-Goereesestraat en Koppen Amelandseplein. De bijdrage dient ter dekking van de kosten van de voorbereidingsfase, die gemaakt worden in het kader van de uitwerking van de haalbaarheidsstudies, businesscases en voorbereiding van de bestuurlijke besluitvorming.					
Gebied	Feijenoord					
Planning	2021	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.135	0	0	1.135		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Voor de projecten Texelsestraat, Robbenoordplein en Pleinweg-Goereesestraat heeft het college van BenW in 2022 dan wel .2023 een startbesluit genomen. De gemeenteraad heeft in 2023 besloten om de grondexploitatie Texelsestraat in uitvoering te brengen (raadsbesluit 28 september 2023). In 2024 heeft de gemeenteraad besloten om de grondexploitatie Robbenoordplein in uitvoering te nemen (14 maart 2024). In 2025 wordt de bestuurlijke besluitvorming verwacht voor de aanpak van het project project Pleinweg Goereesestraat.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Marginaal.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.					
NPRZ - Fazanstraat	17.505	1.519	4.557	1.176	-3.382	14.810
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Fazanstraat	17.505	1.519	4.557	1.176	-3.382	14.810
Algemene informatie						
Project omschrijving	Doel van het project Fazanstraat fase 2 is om door aanpak van de particuliere woningvoorraad de komende jaren meer variaties te krijgen in het woningaanbod in de focuswijk Vogelbuurt. Dit behelst het realiseren van nieuwe en gemengde woonmilieus die voldoen aan de NPRZ doelstellingen door de woningen te transformeren, samen te voegen of via sloop-nieuwbouw te herontwikkelen. Het projectgebied Fazanstraat beslaat 101 woningen. Deze woningen komen in aanmerking voor de aanpak samenvoegen / vergroten omdat deze voldoen aan de kaders voor samenvoegen / vergroten (zoals besloten / vastgelegd in het werkprogramma NPRZ-wonen 2019-2022). Het gaat					

hierbij om woningen die kleiner zijn dan 75 m2 die samengevoegd worden waardoor woningen ontstaan die groter zijn dan 85m2 (gebruiksoppervlakte) dan wel worden vergroot met minimaal 20 m2 gebruiksoppervlakte. Deze woningen worden ook verbeterd en verduurzaamd. Na het uitvoeren van bovenstaande werkzaamheden worden de woningen verkocht aan eigenaren met een zelfbewoningsplicht. Er wordt in de komende jaren nog gericht aangekocht. Belangrijk is dat er voor de particuliere eigenaren in de Fazantstraat nog gebruik gemaakt kan worden van de "Subsidieregeling samenvoegen en vergroten van woningen Rotterdam Zuid 2019/1 die in de vergadering van 15 november 2022 door het college van BenW is vastgesteld.

Gebied	Charlois					
Planning	2023	tot	2030		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	17.505	0	0	17.505		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 is veel tijd geïnvesteerd in de voorbereiding van het vergroten van de 100 aangekochte woningen. Te onderzoeken mogelijkheden zijn een uitbouw in de tuin aan de achterzijde, het betrekken van de loze zolder bij de woning op de 2e verdieping, of door het horizontaal samenvoegen van 2 woningen in hetzelfde portiek op de 1e verdieping. Ook krijgen de vVE's het aanbod van de gemeente om de voorgevels te reinigen en waar nodig te herstellen. Daar waar balkons aan de voorgevel zitten worden deze hersteld en voorzien van een nieuw hekwerk en wordt de portiekentreepui vernieuwd.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De lagere uitgaven in 2024 ten opzichte van de begroting worden veroorzaakt doordat veel tijd geïnvesteerd is in de voorbereiding vanwege de complexiteit van de opgave. Daardoor is de uitvoering van de werkzaamheden aan de woningen vertraagd. De resterende middelen zullen gebruikt worden om het beschreven projectdoel te behalen.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.					
NPRZ - Riederkop		707	241	291	166	-125 300
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Riederkop	707	241	291	166	-125	300
Algemene informatie						
Project omschrijving	De Riederkop en het Riederplein vormen samen een belangrijke strategische bouwsteen in de aanpak 'Hand-in-Hand'. Met dit project wordt door fysieke ingrepen de woonkwaliteit en leefbaarheid in de omgeving van Riederkop en Riederplein verbeterd. De bijdrage wordt gebruikt voor de planvoorbereidingskosten. Om het plan van aanpak op een laagdrempelige manier toegankelijk te maken voor het publiek wordt gedacht aan een 'open werkplaats' in de buurt waar bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden in gesprek kunnen met de Alliantie Hand in Hand en medewerkers van de gemeente Rotterdam over de plannen voor de toekomst.					
Gebied	Feijenoord					
Planning	2021	tot	2025		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	707	0	0	707		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 zijn voor het project Riederkop de werkzaamheden opgestart voor de verdiepingsfase. In 2025 wordt een Nota van Uitgangspunten opgesteld. Hierbij worden de stappen gevolgd zoals beschreven in het besluitvormingsmodel Ruimtelijke Ontwikkeling. De werkzaamheden die in de verdiepingsfase zijn voorzien zijn later opgestart vanwege een gebrek aan personele capaciteit en onrust op de Boulevard Zuid. Dit heeft geen consequenties voor de realisatie. De verdiepingsfase zal in 2025 worden afgerond.					

Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De lagere uitgaven ten laste van de bestemmingsreserve zijn voornamelijk veroorzaakt doordat het zwaartepunt van de verdiepingsfase is verschoven van 2024 naar 2025. Het restantbudget zal gebruikt worden om het projectdoel te behalen.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.					
NPRZ - Proceskosten buitenruimte programma	1.000	0	150	153	3	847
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Proceskosten buitenruimte programma	1.000	0	150	153	3	847
Algemene informatie						
Project omschrijving	Binnen het coalitieakkoord 2023-2026 "Een Stad" is de aanpak van de woonomgeving als onderdeel van het programma bestaande stad opgenomen. Daarom is binnen de uitwerking van het uitvoeringsplan NPRZ 2023-2027 een buitenruimte programma opgenomen. Voor de periode van 2023 – 2027 is een nieuwe uitvoeringsagenda NPRZ Buitenruimte opgesteld waarin de projecten, uitvoeringslijnen en doelstellingen geborgd zijn. Een compact programmteam legt verantwoording af over de kwaliteit, financiën, planning en voortgang. Over de geselecteerde projecten moet worden gerapporteerd over de realisatie, planning en financiën.					
Gebied	Zuid					
Planning	2024	tot	2027		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.000	0	0	1.000		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 is door het programmteam verder gewerkt aan het uitwerken en opstarten van de uitvoeringsagenda NPRZ Buitenruimte 2023 – 2027.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De hogere uitgaven worden veroorzaakt doordat er meer inzet nodig was dan verwacht door wisseling in het programmteam. De uitgaven passen binnen de totale begroting van het programma NPRZ pijler Wonen.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.					
NPRZ - Wijkakkoorden en Bewonersinitiatieven	750	0	375	109	-266	641
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Wijkakkoorden en Bewonersinitiatieven	750	0	375	109	-266	641
Algemene informatie						
Project omschrijving	Binnen het coalitieakkoord 2023-2026 "Een Stad" is de aanpak van de woonomgeving een belangrijk onderdeel van het programma bestaande stad. Daarom is binnen de uitwerking van het uitvoeringsplan NPRZ 2023-2027 een buitenruimte programma opgesteld. Het doel van het project wijkakkoorden en bewonersinitiatieven is om de buitenruimte in de focuswijken (Bloemhof, Afrikaanderwijk, Feijenoord, Hillesluis, Carnisse, Oud Charlois, Tarwewijk					

en Vreewijk) specifiek van een kwaliteitsimpuls te voorzien. Gericht op een groene buitenruimte die uitnodigt voor spelen, sporten, bewegen en ontmoeten. Het streven is dat Rotterdammers op Zuid worden gestimuleerd om zich in te zetten voor verbetering van de openbare ruimte om hen heen. Dit kan door het aandragen van acties voor de openbare ruimte via de wijkraad en de wijkakkoorden of door het starten van een bewonersinitiatief.

Gebied	Zuid					
Planning	2024	tot	2026		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	750	0	0	750		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 zijn er 3 bewonersinitiatieven in NPRZ-wijken gerealiseerd: stoep Albada College, Sporttoestellen Amelandseplein, veilig maken van speelplek op het Burgermeester Hoffmanplein.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Het verschil tussen realisatie en begroting is te verklaren doordat er minder bewonersinitiatieven zijn gerealiseerd dan verwacht . Het restantbudget zal gebruikt worden om het projectdoel te behalen.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing					

NPRZ - Quickwins uitvoeringslijn 2	400	0	100	159	59	241

Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Quickwins uitvoeringslijn 2	400	0	100	159	59	241
Algemene informatie						

Project omschrijving	Binnen het coalitieakkoord 2023-2026 "Een Stad" is de aanpak van de woonomgeving een belangrijk onderdeel van het programma bestaande stad. Daarom is binnen de uitwerking van het uitvoeringsplan NPRZ 2023-2027 een buitenruimte programma opgesteld. Het doel van het project quickwins uitvoeringslijn 2 is om de buitenruimte in de focuswijken: Afrikaanderwijk, Feijenoord, Bloemhof, Hillesluis, Carnisse, Oud Charlois, Tarwewijk, Vreewijk aantrekkelijk te maken door kleine ingrepen te doen ter vergroening van stadsstraten, extra sport- en spelvoorzieningen aan te brengen, ontmoetingsplekken in te richten of de oversteekbaarheid van bijvoorbeeld de stadsboulevards veiliger te maken. In samenspraak met de wijkmanagers wordt een prioriteitsvolgorde opgesteld van de projecten die voor een bijdrage in aanmerking komen.					

Gebied	Zuid					
Planning	2024	tot	2027		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	400	0	0	400		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 is in het kader van quickwins een bijdrage gegeven aan het skatepark Karel de Stouteplein en Pannaveld Karel de Stouteplein.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De hogere uitgaven worden veroorzaakt doordat er meer quickwins zijn uitgevoerd dan verwacht. De uitgaven passen binnen de totale begroting van het programma NPRZ pijler Wonen.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.					
Toelichting	Niet van toepassing.					

herbestemming						
NPRZ - Robbenoordplein	3.989	0	3.989	3.989	0	0
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Vershil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Robbenoordplein	3.989	0	3.989	3.989	0	0
Algemene informatie						
Project omschrijving	Binnen de Regiodeal Rotterdam Zuid 2019-2025 en de regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting Rotterdam- Zuid 1e tranche 2021-2031 is de aanpak van de woonomgeving als onderdeel van het NPRZ-programma opgenomen. Daarom is binnen het werkprogramma NPRZ – Wonen 2019-2022 het project Robbenoordplein opgenomen. Met dit project wordt door fysieke ingrepen de woonkwaliteit en leefbaarheid van het Robbenoordplein verbeterd en getransformeerd naar een duurzame en veilige omgeving. Dit eindbeeld sluit aan bij de doelstellingen van het programma NPRZ. Doel van het project Robbenoordplein is de sloop van 7 woningen + 1 winkel en het via gronduitgifte realiseren van nieuwbouw; 4 middelgrote koopappartementen en een horecagelegenheid of winkel met parkeerplaatsen. Als integraal onderdeel van de grondexploitatie Robbenoordplein zal de buitenruimte in de directe omgeving heraangelegd worden (huidige planning 2029 t/m 2030).					
Gebied	Charlois					
Planning	2023	tot	2030		Fase	Uitvoering
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	3.989	0	0	3.989		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 zijn 4 woningen van project Strategisch Verwerven overgezet naar project Robbenoordplein. Daarnaast zijn in 2024 2 adressen aangekocht. Komend jaar worden de laatste 2 adressen aangekocht. Het plan is om de bestaande woningen te slopen en uit te geven in Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO), waarin vervolgens 4 koopappartementen en een horecagelegenheid worden ontwikkeld. Als integraal onderdeel van de grondexploitatie Robbenoordplein zal de buitenruimte in de directe omgeving heraangelegd worden (huidige planning 2029 t/m 2030).					
Toelichting Vershil realisatie - begroting (financieel)	De uitnutting van de toegekende middelen NPRZ houdt verband met de vorming van een verliesvoorziening in verband met het berekende saldotekort (NCW) van de grondexploitatie Robbenoordplein op grond van het raadsbesluit van 14 maart 2024.					
Bedrag herbestemming	Niet van toepassing.					
Toelichting herbestemming	Niet van toepassing.					
NPRZ - Oud Carnisse fase 1+2	625	54	456	115	-341	456
Bestemmingsreserve NPRZ	Budget NPRZ	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Vershil	Restant per 1-1-2025
Bestaande stad	150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406
NPRZ - Oud Carnisse fase 1+2	625	54	456	115	-341	456
Algemene informatie						
Project omschrijving	Doel van het project Oud Carnisse fase 1 is om door aanpak van de particuliere woningvoorraad de komende jaren meer variaties te krijgen in het woningaanbod in de focuswijk Carnisse. Dit betreft het realiseren van nieuwe en gemengde woonmilieus die voldoen aan de NPRZ-doelstellingen door de woningen te transformeren, samen te voegen of via sloop-nieuwbouw te herontwikkelen. Het project is opgedeeld in 2 fases. De ambitie van fase 1 is om in totaal 60 woningen en 5 bedrijfsruimtes aan te kopen ten behoeve van samenvoegen en vergroten. Om dit te realiseren, wordt de Wvg (Wet voorkeursrecht gemeenten) gevestigd op dit projectgebied. Naast het verwerven van de woningen worden de bewoners gestimuleerd om gebruik te maken van de subsidieregeling voor samenvoegen en					

vergroten, waarbij de projectorganisatie ondersteuning zal bieden. In fase 2 zal in het noordelijk deel van het plangebied onderzoek worden gedaan naar de funderingsproblematiek en de daarbij te volgen andere aanpak. Dit funderingsonderzoek in fase 2 valt niet binnen dit project.

Gebied	Charlois						
Planning	2023	tot	2029		Fase	Uitvoering	
Dekking	NPRZ	Gemeente (overig)	Derden	Totaal			
	625	0	1.979	2.604			
Toelichting							
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De gemaakte kosten zijn voornamelijk gerealiseerd voor het beheer van woningen en start werkzaamheden in de 1e tranche woningen.						
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De lagere uitgaven ten laste van de bestemmingsreserve zijn voornamelijk veroorzaakt doordat de gemaakte kosten voor het grootste deel gedekt zijn vanuit rijks gelden. Het restantbudget zal gebruikt worden om het projectdoel te behalen.						
Bedrag herbestemming	niet van toepassing						
Toelichting herbestemming	niet van toepassing						
Totaal		150.697	66.693	27.435	19.597	-7.838	64.406

Jaarstukken 2024

Bestemmingsreserve Energietransitie

Paginanummer in website: 222

Bestemmingsreserve Energietransitiebudget

De bestemmingsreserve Energietransitiebudget wordt gebruikt als dekking voor projecten die bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen voor een duurzaam, energiezuinig Rotterdam, met een betere luchtkwaliteit met alle ruimte voor innovaties.

Energietransitiebudget (ETB)

Het Energietransitiebudget (ETB) is eind 2022 beëindigd. Er is € 68,2 mln beschikbaar gesteld voor projecten die een bijdrage leveren aan de energietransitie. De projecten zijn vastgelegd in het Uitvoeringsplan Energietransitie 2020-2022.

In het kader van schone energie is onder meer een bijdrage geleverd aan het vergroten van zonne energie in de stad en zijn er subsidies verstrekt ten behoeve van innovatie versnelling in Smart Energy Systems. In het kader van lokale duurzame initiatieven is o.m. gestimuleerd om lokale energiecoöperaties op te richten en zijn energiecoaches ingezet om de energiearmoede te bestrijden.

Rondom de haven en industrie zijn bijdragen geleverd aan de verduurzaming van bedrijventerreinen, walstroomvoorzieningen gerealiseerd en energievouchers voor ondernemers uitgegeven.

Voor het thema gebouwde omgeving is onder meer een bijdrage geleverd aan het verduurzamen van VvE's, vooral gericht op de kleinere mindere draagkrachtige VvE's, als ook energiebespaarpakketten (energievouchers) voor huurders afgegeven.

Diverse verkeersexperimenten Schone Lucht zijn uitgevoerd, een bijdrage is geleverd aan het programma Zero Emissie Stadslogistiek (ZES) en er is o.a. geïnvesteerd in laadinfrastructuur allen ter bevordering van emissieloze mobiliteit.

Voor het creëren van een nieuwe economie die samenhangt met de energietransitie en verduurzaming leveren wij onder meer een bijdrage aan het MKB voor innovaties en zijn diverse maatregelen rondom circulariteit genomen.

Duurzaamheidstransitiebudget (DTB)

Als opvolger van het Energietransitiebudget kan het Duurzaamheidstransitiebudget (DTB) worden gezien welke in januari 2023 is gestart. De successen en lessen voortkomend uit een door Concern Auditing uitgevoerde audit zijn verwerkt in de organisatie van het DTB-proces. Specifiek betreft dit een betere borging van de adviezen van de Adviescommissie evenals het beter inrichten van de monitoring op de voortgang en behaalde resultaten.

Voor de periode 2023 tot en met 2026 is vanuit het Coalitieakkoord € 100 mln beschikbaar gesteld voor het DTB. Van enkele ETB-projecten lopen er kosten door (kapitaallasten, subsidieregeling en langlopende verplichtingen). Hiernaast valt er budget vrij uit het ETB wat terugvalt in de bestemmingsreserve van het DTB.

Projecten Bestemmingsreserve Energietransitiebudget

Hieronder wordt per project inzicht gegeven in de projectomschrijving, de inhoudelijke toelichting op hetgeen in 2024 is gerealiseerd en een financiële toelichting op het verschil tussen de begroting en realisatie.

Bestemmingsreserve ET		Budget ET	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Energietransitie		27.128	16.675	5.750	3.163	-2.586	7.289	
ET - Programmatische aanpak Smart Energy Systems (incl M4H)		3.547	2.982	195	152	-43	413	
Bestemmingsreserve ET	Budget ET	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025		
Energietransitie	27.128	16.675	5.750	3.163	-2.586	7.289		
ET - Programmatische aanpak Smart Energy Systems (incl M4H)	3.547	2.982	195	152	-43	413		
Algemene informatie								
Project omschrijving	Het programma Smart Energy Systems is erop gericht om de ontwikkeling van innovaties op het gebied van de energietransitie en slimme energiesystemen te versnellen (diensten, producten, samenwerkings- en financieringsmodellen, sociaal-participatieve modellen). Het programma scout kansrijke innovaties met potentiële impact op de Rotterdamse energietransitie en innovatieve economische clustervorming en werkgelegenheid. Het programma beoogt de ontwikkeling van innovaties naar commercieel aantrekkelijke toepassingen te versnellen. Het programma richt zich op ondersteuning van private partijen in de fase tot een investeringsbeslissing en zet in op het versnellen van investeringen in schaalbare en/ of repliceerbare oplossingen. Het gaat om een brede range van energie innovaties. Zoals technische innovatie op het gebied van software en diensten op het gebied van het Internet of Energy (IoE), op het gebied van opslag, waterstof, opwek en energiebesparing en andere energietechnieken. Ook financieel-organisatorische, governance en sociaal-participatieve innovatie passen binnen de scope van het programma. Het SES-programma faciliteert geselecteerde innovaties en ondernemers om versneld te komen tot investeringen. Dit doet het programma door de inzet van de (innovatie)subsidie Smart Energy Systems, maar ook door de inzet van netwerk en kennis. Daarnaast wil het programma de lessen uit de innovatieprojecten benutten en vertalen naar beleid, regelgeving en ander instrumentarium gericht op het realiseren van de doelstellingen op het gebied van klimaat en energie.							
Gebied	Rotterdam							
Planning	2019	tot				Fase	Uitvoering	
Dekking	ET	Gemeente (overig)		Derden	Totaal			
	3.547	0		220	3.767			
Toelichting								
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Een aantal SES innovatieprojecten, die door het vorige College tussen 2020 en 2022 zijn ondersteund lopen nog. In 2024 zijn weer een aantal projecten afgerond. Verschillende ondernemers werken aan volgende stappen gericht op toepassing en opschaling van de innovaties.							
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)		Geen significante afwijkingen. Het budget is grotendeels gerealiseerd.						
Bedrag herbestemming								
Toelichting herbestemming								
ET - Fieldlab elektrificatie		2.500	2.499	0	-651	-651	652	
Bestemmingsreserve ET	Budget ET	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025		
Energietransitie	27.128	16.675	5.750	3.163	-2.586	7.289		
ET - Fieldlab elektrificatie	2.500	2.499	0	-651	-651	652		

Algemene informatie						
Project omschrijving	Elektrificatie gaat een essentiële rol spelen in de verduurzaming van de industrie in de haven. Veel technologieën die in theorie kansrijk zijn, zijn al ontwikkeld op laboratoriumschaal. Veelal gaat het echter nog niet om 'proven technology' en is er daarom ook nog geen sprake van toepassing op grote schaal van de bestaande industriële sites in het havengebied. Het project 'field lab industriële elektrificatie' (FLIE) biedt een proeftuin om kansrijke initiatieven te testen op middelgrote schaal, om hiermee ervaring op te doen en aan te tonen dat innovaties ook op (haven)industriële schaal toepasbaar zijn. Het field lab zal daarnaast vanuit een zogeheten competence center pilotprojecten bij eindgebruikers ondersteunen. De kennis en ervaring die deze pilots opleveren dragen vervolgens bij aan implementatie, risicomanagement, wet- en regelgeving. Het field lab bestaat financieel uit drie onderdelen: de programmaorganisatie die de diensten verzorgt, investeringen in fysieke infrastructuur en de individuele projecten die in het field lab getest zullen worden. De gemeentelijke bijdrage richt zich vooral op de algemene kosten. De initiële investering bedraagt ongeveer € 15 mln. Hieraan dragen wij € 2,5 mln. bij. Andere publieke en semipublieke partijen (EZK, TNO, FME, Deltalinqs, HbR, IQ, PZH) dragen zorg voor de rest van de initiële investering die zich richt op innovatie. De baten zien we terug in het halen van duurzaamheidsdoelstellingen en het revitaliseren van de haven economie. De financiering van individuele projecten wordt primair door het bedrijfsleven gedragen – door technologieleveranciers en industriële bedrijven uit de haven.					
Gebied	Rotterdam					
Planning	2020	tot			Fase	Uitvoering
Dekking	ET	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	2.500	0	12.500	15.000		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De subsidie is lager vastgesteld vanwege o.a. locatie wijzigingen waarmee kosten gedrukt zijn.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De subsidie is lager vastgesteld vanwege o.a. locatie wijzigingen waarmee kosten gedrukt zijn.					
Bedrag herbestemming	651					
Toelichting herbestemming	Geld zal vrijvallen in het ETB en gebruikt worden ter dekking van het DTB.					
ET - Stimuleren slimme bouwlogistiek	1.478	530	667	216	-451	731
Bestemmingsreserve ET	Budget ET	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	27.128	16.675	5.750	3.163	-2.586	7.289
ET - Stimuleren slimme bouwlogistiek	1.478	530	667	216	-451	731
Algemene informatie						
Project omschrijving	Rotterdam overschrijdt op een aantal drukke doorgaande wegen de wettelijke EU-norm voor luchtkwaliteit. De bouwsector is verantwoordelijk voor circa 27% van uitstoot van alle transportbewegingen in de stad. Bouwlogistiek is daarmee – na de categorie stukgoederen (met 39%) – de grootste veroorzaker van luchtverontreiniging in de stad. Met de stimuleringsregeling Bouwlogistiek stimuleren we efficiëntere, meer planmatige, en (zo mogelijk) emissievrije bouwlogistiek, waarbij bouwers minder ritten door de stad maken om de Rotterdamse bouwplaatsen te bevoorraden. De regeling heeft een directe relatie met de woningbouwopgave (18.000 woningen erbij) die ertoe leidt dat de bouwlogistiek de komende jaren toeneemt. In 2019 en 2020 zijn er vijf subsidieaanvragen ingediend waarvan er twee zijn verleend. Deze twee projecten leveren samen bijna 3500 ritbesparingen op. De regeling is onderdeel van de afspraken met het Rijk over de verbetering van de luchtkwaliteit in Rotterdam, waarvoor we een rijkssubsidie van € 6,5 mln hebben ontvangen.					
Gebied	Rotterdam					
Planning	2020	tot			Fase	Uitvoering

Dekking	ET	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.478	0	1.500	2.978		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 is de subsidieregeling "Stimulering Ritbesparing in de Bouwlogistiek" geëvalueerd. Uit deze evaluatie blijkt dat subsidie geen geschikt instrument is om de benodigde slimme en schone organisatie van bouwlogistiek te realiseren. Er ontstaan meer mogelijkheden wanneer logistiek al vroeg in het ontwikkelproces wordt meegenomen. Zo worden voor gelijktijdige bouwontwikkelingen op Katendrecht afspraken gemaakt over efficiëntere belevering. Deze afspraken worden vastgelegd in een BLVC-kader, dat de basis vormt voor het aanvragen van een vergunning voor het gebruik van de weg voor (bouw)werkzaamheden. Hiermee committeert de aanvrager zich aan de naleving van deze afspraken.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Het stimuleren van slimme bouwlogistiek is in 2024 ondersteund en (deels) uitgevoerd door de Topsector Logistiek. Dit betreft specifiek de ontwikkelingen op Katendrecht, welke als case study dienen voor de ontwikkeling van bouwlogistiek beleid.					
Bedrag herbestemming	N.v.t.					
Toelichting herbestemming	N.v.t.					
ET - Verkeersexperimenten schone lucht	4.000	2.004	906	878	-27	1.118
Bestemmingsreserve ET	Budget ET	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	27.128	16.675	5.750	3.163	-2.586	7.289
ET - Verkeersexperimenten schone lucht	4.000	2.004	906	878	-27	1.118
Algemene informatie						
Project omschrijving	In de Rotterdamse MobiliteitsAanpak RMA en de Koersnota Schone Lucht is afgesproken dat er een verkeersaanpak wordt uitgevoerd om de knelpunten luchtkwaliteit aan te pakken. Deze aanpak moet bijdragen aan de drie hoofdopgaven van de RMA: faciliteren van groei van de stad, bevorderen van de mobiliteitstransitie en schonere lucht. Het experiment is gestart in juni 2020 waarbij zowel op Rotterdam Noord als Zuid een aantal wegvakken tijdelijk zijn afgezet. De effecten van de maatregelen worden in kaart gebracht en op basis daarvan worden de verdere ingrepen uitgewerkt. De experimenten maken deel uit van de afspraken met het Rijk over de verbetering van de luchtkwaliteit in Rotterdam, waarvoor we een rijkssubsidie van € 6,5 mln heeft ontvangen.					
Gebied	Rotterdam					
Planning	1-1-2019	tot			Fase	Uitvoering
Dekking	ET	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	4.000	0	4.000	8.000		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Onder het project vallen diverse deelprojecten; - Afsluiting rechter rijstrook Maastunnelcorridor,- Doorrijdhoogte verbod Maastunnel,- IP Rochussenstraat West,- Herinrichting kruising Pleinweg-Wolphaertsbocht,Het experiment met de rijstrookafsluiting is inmiddels definitief toegepast; de rechterrijstrook is definitief gesloten (verkeersbesluit is onherroepelijk). Langs de route zijn Automatic Number Plate Recognition camera's (ANPR camera's) geplaatst om te ondersteunen in de handhaving op dit verbod. De camera's worden gevoed door een tijdelijke accu, wat vervangen moet worden naar een definitieve voeding (vanuit Stedin/op het elektranetwerk). Door de afsluiting van de rechterrijstrook is het sluipverkeer op 2 punten toegenomen; Pleinweg en Snellinckstraat. Dit is onwenselijk want het zorgt voor veel overlast bij de omwonenden en een slechte doorstroming van het verkeer. Op beide locaties wordt gezocht naar een maatwerkoplossing voor de verkeerssituatie. De Maastunnel moet wekelijks 40-60x dicht doordat een voertuig hoger dan 4,0 meter wil doorrijden. Wanneer dit gedetecteerd wordt, sluit de tunnel en moet het voertuig keren. Dit zorgt voor overlast bij de omwonenden en voor oponthoud. Om dit te voorkomen is de doorrijdhoogte verlaagd naar 3,9 meter (verkeersbesluit is gepubliceerd). De maatregel zal 04 maart 2025 inwerking treden. Dit wordt bekend gemaakt met een communicatiecampagne. Daarnaast worden de borden aangepast op 3,9 meter. Voor de					

	Rochussenstraat wordt vanuit het project een bijdrage gedaan aan de herinrichting, waar ook onder andere de geplande vervanging van de riolering onderdeel uit maakt. Voor de herinrichting van de kruising Pleinweg-Wolphaertsbocht wordt aan een ontwerp gewerkt dat dit jaar zal worden afgestemd met de omgeving en definitief moet worden vastgesteld, zodat uitvoering in 2026 kan plaatsvinden.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Het verschil tussen realisatie en begroting is klein, budget is in 2024 zo goed als uitgeput. Het restant van het project wordt uitgevoerd vanuit de toegekende Rijkssubsidie					
Bedrag herbestemming	27					
Toelichting herbestemming	Restant valt vrij en wordt toegevoegd aan het DTB					
Docking station-virtuele energiecentrale	350	360	90	0	-90	-10
Bestemmingsreserve ET	Budget ET	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	27.128	16.675	5.750	3.163	-2.586	7.289
Docking station-virtuele energiecentrale	350	360	90	0	-90	-10
Algemene informatie						
Project omschrijving	Met dit project dragen we bij aan de realisatie van een docking station op de locatie Waalhaven voor het laden van gecontaineriseerde batterijen voor de binnenvaart. In de technische opstelling worden een grote gecontaineriseerde batterij samen met een groot vliegwiel in een vaste opstelling gerealiseerd, met daarnaast twee (en in de toekomst meerdere) plekken waar de mobiele batterijen kunnen worden geladen en ontladen. Het laadstation wordt daarbij technisch uitgerust als virtuele energiecentrale om systeemdiensten, in samenwerking met Eneco, te leveren aan het energiesysteem. Hierdoor wordt de onbalans van het energienet (gedeeltelijk veroorzaakt door nieuwe onvoorspelbare energiebronnen zoals zon en wind) verholpen. De docking stations worden gebruikt om verwisselbare batterijcontainers te laden, zodat deze opnieuw gebruikt kunnen worden in de binnenvaart, voor festivals en op bouwplaatsen. Wanneer de verwisselbare batterijcontainers zijn volgeladen kunnen deze ook worden ingezet op de systeemdienstmarkt.					
Gebied	Rotterdam					
Planning	2020	tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Energietransitie	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	350	0	3.500	3.850		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Na de sluitingsdatum voor inleveren rapportage heeft subsidienemer nog om uitstel gevraagd. Deze communicatie ca. is niet direct bij de projectleider aangekomen. 24-12-2024 is met de subsidienemer gesproken over het verloop. Tijdens dat bezoek is afgesproken dat subsidienemer zijn rapportage afrond en dat er werkzaamheden en kosten zijn om het complete subsidiebedrag uit te keren. Dit zal in 2025 dan ook gebeuren is de verwachting.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Vaststelling was voor 2024 voorzien. Dit zal echter 2025 worden.					
Bedrag herbestemming	N.v.t.					
Toelichting herbestemming	N.v.t.					
ET - Energievouchers voor VVE's	1.300	855	178	156	-22	289
Bestemmingsreserve ET	Budget ET	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	27.128	16.675	5.750	3.163	-2.586	7.289

ET - Energievouchers voor VvE's	1.300	855	178	156	-22	289
Algemene informatie						
Project omschrijving	Dit project heeft als doel om VvE's te ondersteunen bij het duurzaam onderhoud en verduurzamen van hun woongebouw (met name thema Energie), met extra aandacht voor VvE's in NPRZ-gebied en de gebiedsaanpakken. Het voorstel biedt hiertoe drie samenhangende faciliteiten: 1. Systematisch advies en procesbegeleiding voor VvE's. De aanbesteding / raamovereenkomst voor advies en ondersteuning verduurzaming VvE's is bedoeld voor alle VvE's in Rotterdam van 8 of meer appartementen. Er wordt een combinatie gemaakt van een energie-advies en een duurzaam meerjarenonderhoudsplan dat is gericht op een termijn van 15 jaar, en het praktisch voorbereiden voor het nemen van twee maatregelen binnen 5 jaar. De ondersteuning bestaat daarom ook uit juridische en financiële borging, waarbij gebruikgemaakt wordt van gemeentelijke en landelijke subsidies en leenfaciliteiten. Hiermee worden ca. 60 VvE's ofwel ca. 2.500 woningen bereikt, met name in de jaren 2022 en 2023; 2. Een subsidieregeling om de daadwerkelijke uitvoering te versnellen. De subsidieregeling 'isolatievouchers' is bedoeld voor kleine VvE's tot 8 appartementen. Mede vanwege een gewenste impuls voor de lokale werkgelegenheid, worden deze kleine VvE's gestimuleerd om binnen 1 jaar (2021-2022) één isolatiemaatregel uit te voeren. Zij ontvangen hiervoor 1.500 euro per appartement en maximaal 10k per VvE; 3. Aanvullende activiteiten voor info, advies en ondersteuning aan VvE's en uitvoering regelingen. De aanvullende activiteiten zijn bedoeld om met name kleine VvE's te interesseren en informeren, en daarna toe te leiden naar praktisch advies over verduurzaming in combinatie met onderhoud, inclusief financiën en besluitvorming. Daarnaast zijn er ca. 15 grote VvE's met in totaal ca. 800 woningen die vóór 2020 startten met een begeleidingstraject (zogenaamde 'ELENA-VvE's'), die tot in Q2 van 2021 nog ondersteuning aangeboden krijgen.					
Gebied	Rotterdam					
Planning	Q3 2020	tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Energietransitie	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.300	0	0	1.300		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2021 is er vertraging opgelopen in de voorbereiding (de benodigde aanbesteding) van faciliteit 1. In 2022 zijn de diensten gestart in het advies en ondersteuningstraject voor verduurzaming en deels uitgevoerd. Begin 2024 is de laatste VvE gestart met het traject. Eind 2024 hebben in totaal 54 VvE's fase 1 doorlopen, 28 VvE's zowel fase 1 als 2 en zijn 19 VvE's vroegtijdig gestopt met het traject. 31 oktober 2022 is de isolatie-subsidieregeling voor kleine VvE's (faciliteit 2) gesloten. In 2023 zijn de laatste aanvragen beoordeeld en is een deel van de verleningen vastgesteld. In 2024 zijn de overige verleningen vastgesteld. Faciliteit 3, voor aanvullende diverse activiteiten, is in 2023 overgegaan naar het DTB project verduurzaming VvE's.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Eind 2024 was er 22k aan niet opgemaakt budget. Dit komt omdat 19 VvE's vroegtijdig met het traject gestopt zijn en daardoor budget onbenut is.					
Bedrag herbestemming	22					
Toelichting herbestemming	Restant valt vrij richting DTB					
ET - Ombouw openbare verlichting naar LED	8.350	3.922	3.190	2.282	-908	2.146
Bestemmingsreserve ET	Budget ET	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	27.128	16.675	5.750	3.163	-2.586	7.289
ET - Ombouw openbare verlichting naar LED	8.350	3.922	3.190	2.282	-908	2.146
Algemene informatie						
Project omschrijving	De openbare verlichting bestaat in Rotterdam uit 106.900 armaturen (lampen). Deze verlichting verbruikt op jaarbasis € 22,7 mln kWh. Dit energieverbruik komt overeen met het gemiddelde verbruik van 7.500 huishoudens. Van de					

huidige verlichting is pas 15% in led uitgevoerd en alleen de verlichting van hoofd-en verzamelwegen wordt in de nachtelijke uren gedimd. De ombouw naar led 'volgde' tot nu toe het jaarlijkse vervangingsprogramma van de verlichting. Hierbij wordt nu 3%-4% aan armaturen vervangen. In dit tempo zou het nog 25 tot 30 jaar duren voordat alle verlichting is vervangen door led. Met dit project versnellen we dit naar 6 jaar. In april 2020 is gestart met het vervangen van de armaturen in het gebied Prins Alexander. Planning is dat er jaarlijks 15.000 armaturen worden vervangen. Als het gehele areaal is omgebouwd naar led, inclusief een dimregime, dan wordt ten opzichte van het huidige verbruik circa 30% energie bespaard. Dit is € 6,8 mln kWh die niet hoeft te worden opgewekt. Dit komt neer op het elektriciteitsverbruik van 2.270 huishoudens.

Gebied						
Planning		tot			Fase	Uitvoering
Dekking	ET	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	8.350	0	0	8.350		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Het LED-transitieproject loopt van 2020 tot en met 2025. Inmiddels zijn er circa 96.000 armaturen vervangen van het totale areaal van circa 105.000 armaturen. Hier is een verschil met de voorgaande begroting ontstaan door wijzigingen in het areaal waardoor er nog circa 9.000 armaturen, hoofdzakelijk specials, vervangen moeten worden. In 2024 zijn circa 4.500 armaturen vervangen. In 2025 gaan we verder met het vervangen van de "Oud Rotterdam" armaturen en het vervangen van specials. Door vertraging bij bestekvorming van de specials zal naar verwachting het project doorlopen naar 2026. Middels dit ETB project worden alleen de kapitaallasten gedekt.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Het uitvoeringstempo van de LED-investeringen ligt lager dan begroot, hierdoor schuiven de kapitaallasten door. In de begroting is dit nog niet aangepast wat het verschil verklaart t.o.v. de begroting. In 2025 wordt bekeken hoe de begroting het beste kan worden bijgesteld.					
Bedrag herbestemming	n.v.t.					
Toelichting herbestemming	n.v.t.					
ET - Programma Walstroom	1.400	583	67	0	-67	817
Bestemmingsreserve ET	Budget ET	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	27.128	16.675	5.750	3.163	-2.586	7.289
ET - Programma Walstroom	1.400	583	67	0	-67	817
Algemene informatie						
Project omschrijving	Programma voor de ontwikkeling van walstroom, bestaande uit drie onderdelen: realisatie van concrete walstroom projecten in de stad (Lloydkade en Coolhaven/Aelbrechtskade), een ontwikkelprogramma voor walstroom voor stad en haven i.s.m. met het Havenbedrijf, en het technisch ontwerp en voorbereiding van de aanbesteding van een walstroom installatie voor de cruise terminal aan de Wilhelminakade.					
Gebied						
Planning		tot			Fase	Uitvoering
Dekking	ET	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.400	0	0	1.400		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Er was nog programmageld gereserveerd voor programmagelden om de subsidies rondom park- en loydkade af te ronden. Er is echter minder werk in 2024 geweest als voorzien of de lasten zijn uit het DTB onttrokken.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Er was nog programmageld gereserveerd voor programmagelden om de subsidies rondom park- en loydkade af te ronden. Er is echter minder werk in 2024 geweest als voorzien of de lasten zijn uit het DTB onttrokken.					

Bedrag herbestemming							67
Toelichting herbestemming	Restant programmageld valt vrij en gaat over naar DTB						
ET - Stappenplan Zero Emissie Stadslogistiek (ZES)	3.593	2.690	328	0	-328	903	
Bestemmingsreserve ET	Budget ET	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Energietransitie	27.128	16.675	5.750	3.163	-2.586	7.289	
ET - Stappenplan Zero Emissie Stadslogistiek (ZES)	3.593	2.690	328	0	-328	903	
Algemene informatie							
Project omschrijving	Met dit meerjarige programma willen we een samenhangend pakket van stimulerende en regulerende maatregelen voor emissievrije stadslogistiek in Rotterdam realiseren. Het programma beschrijft de stappen die we hiervoor tot en met 2025 nemen. Het belangrijkste onderdeel is de invoering van de zero-emissiezone voor stadslogistiek vanaf 2025. De beoogde zone omvat grofweg het gebied binnen de ring van Rotterdam exclusief de bedrijventerreinen. De leefbaarheid (waaronder bereikbaarheid en luchtkwaliteit) staat in dit gebied het meest onder druk en dit gebied is het meest kansrijk voor slimme logistieke concepten waarmee het aantal transportritten gereduceerd kunnen worden. De invoering van een zero-emissiezone in Rotterdam (en in andere steden) biedt de (logistieke) ondernemers een gelijkwaardig speelveld en een stok achter de deur om versneld te verduurzamen en een inhaalslag te maken t.o.v. andere sectoren die al veel verder zijn. De middelen worden ingezet om samen met een representatieve afspiegeling van de logistieke sector de zero-emissiezone verder in te richten. De meeste grote bedrijven hebben voldoende investeringsruimte om zelf de overstap naar emissievrij transport te kunnen maken. Deze bedrijven hebben vooral zo snel mogelijk duidelijkheid nodig over de zero-emissiezone. Extra aandacht is er voor stimuleringsmaatregelen voor het lokale MKB. Voor het MKB is de stap naar emissievrij transport door o.a. de hoge aanschaffkosten nog moeilijk. De intentie is om eind 2020 met de logistieke sector een convenant te ondertekenen. Hierin zijn afspraken vastgelegd over de geografische afbakening en toegangseisen van de zeroemissiezone voor stadslogistiek in 2025 en is ook benodigd flankerend beleid opgenomen.						
Gebied	Rotterdam						
Planning	2020	tot	2030		Fase	Uitvoering	
Dekking	Energietransitie	Gemeente (overig)	Derden	Totaal			
	3.593	0	0	3.593			
Toelichting							
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Met het Stappenplan Zero Emissie Stadslogistiek (ZES) is een pakket aan maatregelen opgezet om de weg naar een zero-emissiezone in 2025. De belangrijkste mijlpaal was het Convenant ZES, waarmee de gemeente en 82 partners zich committeren aan het realiseren van een zero-emissiezone en de stappen die daarvoor nodig zijn. Uit dit Stappenplan is in 2024 alleen nog de subsidieregeling Lab Zes in uitvoering. In de periode 2021–2022 heeft de gemeente Rotterdam vernieuwende logistieke concepten ondersteund via de subsidieregeling Lab ZES. De resultaten zijn wisselend: kleine innovaties zorgen snel voor efficiëntieverbeteringen, maar bij grotere innovaties blijkt de praktijk weerbarstig. Hierdoor lopen projecten langer door en zijn sommige niet snel genoeg rendabel om te overleven. De uitvoeringsperiode van de projecten eindigt op 1 januari 2025.						
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Het Stappenplan is grotendeels afgerond, alleen de subsidieregeling Lab ZES is nog in uitvoering. Aanvragers krijgen 50% van het subsidiebedrag vooraf en 50% achteraf. Het resterende deel wordt voor de acht nog lopende projecten uitgekeerd in 2025. Dit wordt veroorzaakt doordat grote subsidieprojecten een lange doorlooptijd kennen.						
Bedrag herbestemming	N.v.t.						
Toelichting herbestemming	N.v.t.						
ET - Energietransitiefonds voor particulieren, VVE's, MKB	610	250	130	130	0	230	

Bestemmingsreserve ET	Budget ET	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Energietransitie	27.128	16.675	5.750	3.163	-2.586	7.289	
ET - Energietransitiefonds voor particulieren, VVE's, MKB	610	250	130	130	0	230	
Algemene informatie							
Project omschrijving	Het energietransitie leenfonds is een financieringsinstrument van de gemeente. In 2021 zijn de energietransitieleningen die bedoeld zijn voor een pandverduurzaming en -verbetering, beschikbaar en bekend gemaakt via de Power voor Rotterdam campagne. • Sinds april 2021 kunnen de particulieren woningeigenaren een lening aanvragen. • Sinds juni 2021 kunnen VvE's , kleine bedrijven en maatschappelijke organisaties een lening aanvragen. Dit heeft tot half juni 2022 geleid voor ongeveer 200 ingediende aanvragen, waarvan 40 momenteel in behandeling zijn en 100 aanvragen zijn toegekend. Daarvan zijn 100 leningen in gebruik. Het toegekende energietransitiebudget is benut om de aanvragen te behandelen en de leningen bekend te maken in de stad.						
Gebied	Rotterdam						
Planning	2020	tot			Fase	Uitvoering	
Dekking	ET	Gemeente (overig)	Derden	Totaal			
	800	0	0	800			
Toelichting							
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De beschikbare middelen zijn gebruikt voor: - Optimalisatie van de regelingen. Sinds de lancering in juni 2021 zijn de regelingen en de afhandelingprocessen steeds geoptimaliseerd. In 2024 zijn de rentenstanden beter afgestemd op de financiële context. Deze zijn en worden voortaan twee keren per jaar bepaald en met akkoord van het college gepubliceerd. - Afhandeling van de aanvragen. Tot eind 2024 zijn er totaal ongeveer 710 aanvragen behandeld en het totaal verleende bedrag, inclusief de gebruikte leningen, staat op ongeveer € 11.500. Als deze trend doorzet, worden er half 2025 ca. 750 aanvragen en een totaal verleend bedrag tussen € 11.500-13.000 verwacht. In heel 2025 wordt een toename van het totaal aantal aanvragen met ongeveer 100-150 en een totaal verleend bedrag tussen € 11.500-14.000 verwacht.						
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	-						
Bedrag herbestemming	n.v.t.						
Toelichting herbestemming	n.v.t.						
Totaal		27.128	16.675	5.750	3.163	-2.586	7.289

Jaarstukken 2024

Bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget (DTB)

Paginanummer in website: 223

Bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget

Duurzaamheidstransitiebudget (DTB) is in januari 2023 gestart en is de opvolger van het Energietransitiebudget (ETB). Voor de periode 2023 tot en met 2026 is vanuit het Coalitieakkoord €100 mln beschikbaar gesteld voor het DTB. Van enkele ETB-projecten lopen er kosten door.

Enkele succesvolle projecten in 2024 zijn:

- Duurzaam ondernemen in het kader van een toekomstbestendig MKB, waarmee met het aanbieden van duurzaamheidsvouchers voor MKB-ondernemers deze op praktische wijze ontzorgd worden met advies over verduurzamingsmaatregelen.
- Zero Emissie Zone (ZES), waarbij de voorbereidingen zijn getroffen om op 1 januari 2025 de ZES in te voeren. Hierbij moeten vanaf 2025 alle nieuwe zakelijke bestel- en vrachtwagens in deze ZES-zone uitstootvrij zijn.
- Het Burgerberaad Klimaat waar na zes bijeenkomsten een advies is opgeleverd om concrete projecten uit te werken en uit te voeren.
- De realisatie van de RET Energiebank tegenover de achteruitgang van metrostation Wilhelminaplein. Deze bestaat uit een grote batterij die zich oplaadt aan het energienetwerk van de RET en spanning terug levert aan het netwerk als een tram of metro passeert.

Een aantal projecten heeft in 2024 langer de tijd nodig gehad om op te starten en was er een langere voorbereidingstijd nodig gebleken, waaronder voor walstroom, het versnellen van emissie loze taxivoertuigen en de voucherregeling flex scans netcongestie. De middelen die in het opstartjaar niet gebruikt worden, worden in de opvolgende uitvoeringsjaren benut, want de opgave en doelstellingen zijn ongewijzigd.

Een ander project is circolab maritime waar voor de samenwerkingsovereenkomst meer tijd nodig was en de uitvoering hierdoor opschuift.

Fondsbeheer monitort structureel op de besteding van de DTB-projecten om strak te sturen op de financiën en resultaten. Over alle projecten wordt periodiek gerapporteerd over de voortgang op resultaten en realisatie.

Het college heeft besloten om voor 3 projecten in de ronde van juni 2024 financiering voor de komende jaren uit het DTB toe te kennen. Het betreft de volgende projecten:

- Waterstof (extra middelen toegekend)
- Duurzaamheid IHP Sport
- Klimaatacademie en ParisProof-tuin Schiehaven-Noord

In oktober 2024 heeft de laatste DTB-ronde plaatsgevonden waarover in Q1 2025 besluitvorming in het College heeft plaatsgevonden.

Projecten Bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget

Hieronder wordt per project inzicht gegeven in de projectomschrijving, de inhoudelijke toelichting op hetgeen in 2024 is gerealiseerd.

Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Vershil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Rotterdams Burgerberaad	1.800	79	700	542	-158	1.179
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Vershil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Rotterdams Burgerberaad	1.800	79	700	542	-158	1.179
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het organiseren van een Rotterdams Burgerberaad voor het klimaat: een gelote groep van ongeveer 130 Rotterdammers wordt gevraagd welke klimaatmaatregelen zij voorstellen om de klimaatdoelen voor 2030 te realiseren. Zij gaan met elkaar leren over het onderwerp klimaat, voorstellen bedenken en met elkaar stemmen over welke voorstellen zij in wil dienen bij de gemeenteraad. In het najaar van 2024 worden de voorstellen aangeboden aan de raad. De start van de uitvoering van de plannen is voorzien in 2025.					
Gebied						
Planning	2023	tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.800	0	0	1.800		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Burgerberaad Fase 2: Uitvoering 6 bijeenkomsten en slotbijeenkomst burgerberaad met oplevering adviesrapport- Organisatie en procesbegeleiding door extern bureau voor 7 bijeenkomsten- Vergoeding gespreksbegeleiders door externe bureau's voor 6 bijeenkomsten- Vergoeding externe onafhankelijke voorzitter voor 7 bijeenkomsten- Verslaglegging en deelnemerscommunicatie door extern bureau 6 bijeenkomsten- Vergoeding deelnemers burgerberaad (incl. reiskosten en vergoeding zomergesprekken)- Samenstellen advies en begeleiden afsluiting 7e bijeenkomst- Kosten onderzoek en omnibusenquete- Inbesteding deelprojectleider- Risicomanagementsessie- Projectsecretaris/projectbegeleider					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Realisatie kosten '24 vielen lager uit door minder opkomst waardoor lager uitgevallen deelnemersvergoeding, rest van budget is overgehouden voor uitvoering adviezen (1.000) en uren projectleider en communicatie (2025-26)					
Bedrag herbestemming	N.v.t.					
Toelichting herbestemming	N.v.t.					
Rotterdam Circulair	18.768	4.006	4.845	4.202	-643	10.559
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Vershil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Rotterdam Circulair	18.768	4.006	4.845	4.202	-643	10.559
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het coalitieakkoord stelt dat het programma Rotterdam Circulair wordt voortgezet. Hiervoor heeft het College structureel budget toegekend voor het behoud- en de inzet van personeel. Incidenteel budget, afkomstig uit het DTB, is nodig voor de uitvoering van activiteiten binnen het huidige en vervolgprogramma. Het vervolgprogramma zet in op het vergroten van onze impact door activiteiten uit te voeren binnen een zestal impactvolle agenda's: 1) Bouwen; Gebiedsontwikkeling, gebouwen en openbare ruimte; 2) Organische stromen; GFT, organische stromen in de buitenruimte en uit de industrie; 3) Consumptie; Focus op een aantal impactvolle stromen waaronder; Textiel, voedsel					

en plastics;4) Opdrachtgeverschap en inkoop; We geven het goede voorbeeld en stimuleren circulaire innovatie in de markt;5) Ondernemerschap; In de Stad en Haven;6) Rotterdammers en de wijken; dichtbij, inclusief en vanuit de energie in de wijken. Bovenstaande agenda's schetsen de breedte van de circulaire opgave. Het is een opgave die meerdere maatschappelijke opgaves raakt en als gevolg verbinding heeft met meerdere bestuurlijke portefeuilles.

Gebied						
Planning	2023	tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	18.768	0	0	18.768		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In oktober 2023 is het programmaplan 2023 - 2026 Samen in actie voor een circulaire stad vastgesteld door het college. We werken aan minder, beter, langer en opnieuw gebruik van grondstoffen. Voorbeelden van projecten uit het programmaplan: • De ontwikkeling van een dashboard om de voortgang in circulair werken in de bouw te meten en monitoren. • We geven het goede voorbeeld door te sturen op lagere milieu-impact van de spullen die we inkopen. • Schoon inzamelen van bladafval waar bokashi mee gemaakt wordt. • Experimenten om voedselverspilling te voorkomen (programma het Nieuwe Nassen) • Ketensamenwerking rondom textielproductie, -reparatie en -recycling. • Een circulaire subsidieregeling voor circulaire ondernemers. • Bouw van en ontwikkeling van een circulair aanbod voor in de HER. Zie voor meer projecten het programmaplan Rotterdam Circulair 2023 – 2026. De projecten die we uitvoeren zijn een middel om tot nieuwe antwoorden te komen en hordes in de grondstoffentransitie te signaleren. We verbinden het leren van de praktijk met de grotere systeemverandering die nodig is. Met deze aanpak verbreden, verdiepen en verankeren we circulair denken en doen. Oftewel: opschalen naar het nieuwe normaal.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Er zijn voor meerdere projecten cofinanciering, zowel intern als externe financiering, gevonden. Door deze cofinanciering is er minder geclaimd van de DTB-gelden dan begroot. Ook is personeel efficiënter ingezet, waardoor de loonkosten lager zijn uitgevallen dan aanvankelijk begroot.					
Bedrag herbesteding	n.v.t.					
Toelichting herbesteding	n.v.t.					
Toekomstbestendig MKB & Duurzaam ondernemen	1.600	450	1.150	984	-165	165
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Toekomstbestendig MKB & Duurzaam ondernemen	1.600	450	1.150	984	-165	165
Algemene informatie						
Project omschrijving	We bieden het MKB met energiescans inzicht in de meest effectieve aanpassingen om hun energierekening te verlagen, praktische hulp bij de uitvoering van kleine maatregelen en subsidies om verduurzaming van hun pand en/of bedrijventerrein te realiseren. De gemeente geeft hier invulling aan door Energiescans voor alle Mkb'ers aan te bieden. Met deze regeling worden ondernemers op praktische wijze ontzorgd met advies over energiebesparende maatregelen, zoals het beter inregelen van installaties, het aanbrengen van isolatie of de aanschaf van zonnepanelen en de aanvraag van subsidies. We bereiken de ondernemers door de succesvolle aanpak op bedrijventerreinen voort te zetten, door winkelgebieden te bezoeken en door alle individuele MKB- ondernemers gebruik te kunnen laten maken van een Energievoucher. Per jaar kunnen er ruim 500 ondernemers gebruik maken van een energie-voucher en kan de aanpak voor de detailhandel worden uitgebreid met 230 ondernemers per jaar.					
Gebied						
Planning	2023	tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		

	1.600	0	0	1.600		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2023 en 2024 hebben met DTB middelen ruim 1000 ondernemers in winkelgebieden een Klus & Coach traject ontvangen en hebben 1000 ondernemers van een duurzaamheidsvoucher gebruik gemaakt. Dat is 10% van het MKB in Rotterdam. Ondernemers zijn hierover zeer positief. In 2025 en 2026 kunnen met DTB (5e ronde) nog eens 350 ondernemers worden geholpen, met een Klus en Coach traject, zodat deze aanpak in alle kernwinkelgebieden is uitgevoerd. Daarnaast komen ook nog eens 650 duurzaamheidsvouchers beschikbaar. In totaal wordt deze collegeperiode 15% van de MKB-ondernemers geholpen met energiebesparing en advies.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Eind 2024 uitgevoerde trajecten worden in 2025 beoordeeld en gefactureerd.					
Bedrag herbestemming	N.v.t.					
Toelichting herbestemming	N.v.t.					
Gebiedsgerichte aanpakken isoleren koopwoningen	8.016	337	2.825	1.825	-1.000	5.855
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Gebiedsgerichte aanpakken isoleren koopwoningen	8.016	337	2.825	1.825	-1.000	5.855
Algemene informatie						
Project omschrijving	We willen als gemeente dat woningen sneller, slimmer en socialer worden geïsoleerd. Hiervoor gaan we twee dingen doen:1) Eigenaren via gebiedsgerichte aanpakken isolatie helpen. In 2023 starten we met drie aanpakken. We willen ongeveer 2.000 woningen bereiken. Focus op gebieden met woningen met relatief veel slechte energie labels (E, F, G), gebieden die niet in de nabije toekomst worden aangesloten op het warmtenet en gebieden waar relatief veel kopers wonen met een smalle beurs.2) Eigenaren in de gebiedsaanpakken en verkenningen aardgasvrij een aanbod doen om hun woning te isoleren om de woningen voor te bereiden op midden- en lage temperatuur oplossingen. In de periode 2023-2026 slaan gemeente Rotterdam, woningeigenaren en externe partijen de handen ineen om 4.000 woningen te verbeteren, waaronder in ieder geval de woningen met een label E, F of G.					
Gebied						
Planning	2023	tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	8.016	0	0	8.016		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Er is in 2024 in 6 wijken een aanpak gedaan met 1200 woningen in bereik en bij 163 woningen is een isolatiemaatregel uitgevoerd. Uit uitgevoerd onderzoek blijkt dat onafhankelijk advies en ontzorging gewenst zijn. Dit is meegenomen in een aanbesteding, waarmee 3 partijen zijn geselecteerd om de opschaling te doen. Dit gedeelte van het budget was 1.345 waarvan 1.267 gebruikt is. Daarnaast was er op deze specificatiecode nog 1.480 budget geplaatst voor gebiedsaanpakken aardgasvrij. Hiervan is 558 gebruikt.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Vooral verdagingen bij de gebiedsaanpakken Heindijk, Bospolder Tussendijken, Reyeroord en Pendrecht.					
Bedrag herbestemming	N.v.t.					

Toelichting herbestemming	N.v.t.					
Toekomstbestending MKB & Circulair ondernemerschap	3.480	412	750	866	116	2.202
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Vershil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Toekomstbestending MKB & Circulair ondernemerschap	3.480	412	750	866	116	2.202
Algemene informatie						
Project omschrijving	De inzet op Circulair Ondernemerschap* is erop gericht om het primaire grondstofverbruik van het Rotterdamse MKB naar beneden te brengen. Tegelijkertijd stimuleren we met deze inzet het draagvlak, de groei en verankering van het circulair ondernemerschap in Rotterdam. Voor MKB-bedrijven levert dit kostenbesparingen op en toegang tot een groeiende markt voor circulaire producten en diensten. Bestaande Mkb'ers bieden we informatie en advies door middel van het circulair loket en sectorspecifieke initiatieven m.b.t. aanpassingen in hun bedrijfsproces. Ook startende circulaire Mkb'ers krijgen zo ondersteuning om hun start mogelijk te maken. Vernieuwend MKB met kansrijke vroege innovaties stimuleren we om hun groei en impact te versnellen. Per jaar dragen we bij 8-16 MKB ondernemers concreet bij aan hun vestiging, ontwikkeling en of groei. Een veelvoud bereiken we met informatie en advies. Daarmee draagt het project bij aan werkgelegenheid maar ook aan een forse verlaging van CO2-uitstoot, luchtvervuiling en overige negatieve milieu-impact. *Onze gemeentelijke inzet sluit aan op Europees en Nationaal beleid voor een klimaatneutraal2050.					
Gebied						
Planning	2023	tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	3.480	0	220	3.700		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 zijn circa 350 bedrijven betrokken geweest bij circulaire programma's en activiteiten die vanuit de gemeente mogelijk zijn gemaakt. Zo zijn bij het Circulair loket tientallen vragen behandeld. Via onze betrokkenheid bij, en ondersteuning van, BlueCity hebben we bijgedragen aan het vestigingsklimaat voor circulaire MKB-ers m.b.t. netwerken, pilots en kennisontwikkeling. Daarnaast zijn verschillende MKB- bedrijven met circulaire (vroeg) innovaties ondersteund met subsidie voor hun doorontwikkeling.					
Toelichting Vershil realisatie - begroting (financieel)	De gemeente heeft subsidie verstrekt aan verschillende innovatieve ondernemers. Er is in 2024 meer budget onttrokken dan begroot. Dit komt door de lasten van projecten die in 2023 waren gestart en waarvan de uitvoeringplanning doorliep in 2024.					
Bedrag herbestemming	N.v.t.					
Toelichting herbestemming	N.v.t.					
Laadinfrastructuur	6.768	1.050	1.971	1.971	0	3.747
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Vershil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Laadinfrastructuur	6.768	1.050	1.971	1.971	0	3.747
Algemene informatie						

Project omschrijving	We zetten met de aanpak Nul emissie mobiliteit in op een versnelde transitie van fossiele naar elektrische aangedreven voertuigen (of indien elektrisch niet mogelijk waterstof). Hier zijn reeds belangrijke resultaten geboekt en dit heeft geleid tot een bovengemiddeld aantal elektrische kilometers binnen de stad Rotterdam. Rotterdam heeft voor 2025, samen met 30 andere gemeenten, een nul emissie zone voor stadslogistiek afgekondigd. Hiermee zal de groei van elektrisch voertuigen voor stadslogistiek ook gaan versnellen. Eerst de lichtere en later de zwaardere voertuigen. Rotterdam maakt onderdeel uit van de NAL- regio G4 (Nationale Aanpak Laadinfrastructuur), waarbij in de bestuursovereenkomst met het Rijk is afgesproken dat we laadinfrastructuur plaatsen voor alle voertuigen en binnenvaart op een manier dat het laden net zo makkelijk is als het laden van de mobiele telefoon. Rotterdam heeft in 2021 in de laadstrategie bepaald dat de groei niet belemmerd mag worden door een gebrek aan laadpunten. Tenslotte, elektrisch rijden is onmogelijk als je je auto niet kan opladen. Dit voorgestelde project is daarmee dan ook randvoorwaardelijk om de transitie naar elektrisch mogelijk te maken voor alle doelgroepen en voertuigtypes.					
Gebied	Rotterdam					
Planning	2023	tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	6.768	0	0	6.768		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 hebben we in totaal 564 laadpalen bijgeplaatst en daarmee komt het totaal nu uit op 3.603 (7.207 laadpunten) openbare laadpalen. Tevens zijn er een 3 tal snellaadlocaties ontwikkeld om taxi's en bestelbussen snel bij te kunnen laden. 12 locaties zijn in voorbereiding en worden in 2025 gerealiseerd. in 2024 zijn tevens 6 gebiedsgerichte (bedrijfsterreinen) adviestrajecten gestart om ondernemers te adviseren over laadinfra ook in relatie tot netcongestie. Ook is er gestart met het updaten van de laadvisie en laadkader.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	N.v.t.					
Bedrag herbestemming	N.v.t.					
Toelichting herbestemming	N.v.t.					
Toekomstbestendig MKB & Groeiversnelling MKB	750	130	220	215	-4	404
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Toekomstbestendig MKB & Groeiversnelling MKB	750	130	220	215	-4	404
Algemene informatie						
Project omschrijving	Wil Rotterdam ook toekomstig economisch rendement, meer bedrijvigheid en nieuwe banen creëren op het terrein van duurzaamheid dan is het stimuleren van alleen verduurzaming niet voldoende. Investeren in vernieuwend ondernemerschap dat zich in de stad ontwikkelt is minimaal net zo belangrijk. Zodat nieuwe oplossingen, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid, ook uit onze stad vandaan komen. Vanuit economisch perspectief doen we dit op verschillende manieren. Door in te zetten op vier programma's en activiteiten wordt in brede zin geïnvesteerd in het innovatieklimaat van Rotterdam. Daarmee creëren we omstandigheden die de kansen vergroten voor bedrijven om te komen tot nieuwe oplossingen voor CO2-reductie. Door vernieuwend ondernemerschap aan te jagen komt innovatie in verschillende sectoren op gang. Het is noodzakelijk om innovaties binnen het MKB te richten en op te schalen zodat ze op grotere schaal toepasbaar zijn en effect hebben. Het draagt bij aan het brede draagvlak onder ondernemers in de stad en helpt de kleinere bedrijven uit de stad verder in hun groei. Het bijbehorende Mkb actieprogramma is in maart 2023 door het college vastgesteld. De uitgaven staan in lijn met dit programma om middels projecten de transitie door te maken naar een optimaal innovatie ecosysteem.					
Gebied	Rotterdam					

Planning	2023	tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	750	0	92	842		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De gemeente Rotterdam heeft zich in 2024 daarbij ingezet op:1. Opzetten van het Europese programma BRAVE met 60% financiering vanuit de EU.Op 15 mei 2024 heeft de stuurgroep van de INTERREG Noordzee (NS) Regio ingestemd met het projectvoorstel BRAVE. Voor het inrichten van het project is startgeld benodigd. 2. Internationalisering voor Rotterdamse innovatieve MKB bedrijven. Activiteiten/ projecten waarmee Rotterdamse innovatieve MKB bedrijven hun internationaliseringsvraagstukken uitwerken en hun bedrijven internationaal kunnen laten groeien. Het begeleiden van innovatieve MKB bedrijven op specifieke handelsmissies naar het buitenland, in samenwerking met andere organisaties zoals RVO. In 2024 zijn er handelsmissies geweest naar Slush, CES Las Vegas en HelloTomorrow.3. Upstream Festival Rotterdam. Upstream is een jaarlijks netwerkevenement voor innovatieve bedrijven in Rotterdam. Om deze bedrijven te laten groeien wordt ingezet op het bij elkaar brengen op het gebied van talent, investeren en nieuwe markten, waarbij de gemeente met het DTB budget nog meer specifiek de connectie met het Rotterdamse innovatieve MKB bedrijven wil maken. In 2024 is er een bijdrage geleverd aan de NL Startup competitie en Superconnectors.4. DTB levert een bijdrage aan versnellingsprogramma's voor innovatieve MKB bedrijven, zoals Port XL en de NL top 250.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Verschil te klein					
Bedrag herbestemming	N.v.t.					
Toelichting herbestemming	N.v.t.					
Smart Energy Systems	5.400	254	1.350	1.311	-39	3.835
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Smart Energy Systems	5.400	254	1.350	1.311	-39	3.835
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het SES-programma is een bestaand innovatieprogramma gericht op het versnellen en faciliteren van de energietransitie. Het programma omvat begin 2023, 27 innovatieprojecten, die samen significante impact en resultaten opleveren voor de Rotterdamse energietransitie (CO2 besparing, MW duurzame opwek) en economie (banen/ fte, investeringen, innovatiekracht). Een divers portfolio met innovaties op systeemniveau (smart systems) en op het gebied van opwek, opslag, distributie/ transport. Het continueren van het Smart Energy Systems programma in 2023-2026 resulteert concreet in 7 – 10 nieuwe innovaties per jaar, dus bovenop de 27 innovaties die begin 2023 al liepen. Over de gehele looptijd (2023 - 2026) betekent dat 28 tot 40 nieuwe innovatieprojecten. De subsidieregeling Smart Energy Systems is een belangrijk instrument om nieuwe innovaties te identificeren, valideren en te selecteren. Het programma Smart Energy Systems fungeert als ingang voor innovatieve ondernemers/ consortia en faciliteert ook met het beschikbaar stellen van netwerk en kennis.					
Gebied	Rotterdam					
Planning	2023	tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	5.400	0	0	5.400		
Toelichting						

Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Het SES-programma is ook in 2024 succesvol geweest in het identificeren en in gang zetten van nieuwe innovatieprojecten. 12 innovaties ontvingen subsidie. Verschillende lopende innovatieprojecten werden succesvol afgerond en het programma zet zich in om ondernemers en innovaties onder de aandacht te brengen binnen de gemeente en bij partners die een rol kunnen spelen bij de volgende stap zoals een pilot, toepassing van innovatie in projecten, ruimte voor ondernemingen om te groeien en vervolfinanciering.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Realisatie wijkt niet significant af van prognose.					
Bedrag herbestemming	N.v.t.					
Toelichting herbestemming	N.v.t.					
Verduurzaming VVE's	3.660	656	612	348	-264	2.656
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Verduurzaming VVE's	3.660	656	612	348	-264	2.656
Algemene informatie						
Project omschrijving	Dit project heeft als doel om VvE's te ondersteunen bij het duurzaam onderhoud en verduurzamen van hun woongebouw (met name thema energie). Dit door uit twee samenhangende faciliteiten: 1. Continuering en doorontwikkeling van VVE-010 als hét VvE loket in Rotterdam en 2. Procesbegeleiding voor VvE's. Alle Rotterdamse VvE's kunnen (ad. 1) bij VVE-010 terecht voor algemene informatie en generiek advies over onderhoud en verduurzaming. Vervolgens (ad. 2) worden VvE's begeleid bij het maken van een duurzaam Meerjarenonderhoudsplan (DMJOP), inclusief de daartoe benodigde besluitvorming binnen de VvE, marktuitlevraag en financiering. Zodat er vervolgens daadwerkelijk maatregelen worden genomen. De huidige aanbesteding voor activiteit 2 loopt tot medio 2024. In 2023 wordt gestart met een nieuwe aanbesteding voor de begeleiding van VvE's. Deze is medio 2024 afgerond en is gestart met de nieuwe ronde advisering.					
Gebied	Rotterdam					
Planning	2023	tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	3.660	0	12.500	16.160		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 is een gezamenlijke subsidie (ad. 1) vanuit de afdelingen Duurzaamheid en Bouw- en Woningtoezicht verleent aan VVE-010 voor de uitvoering van verschillende activiteiten. Hierbij gaat het onder andere om: loketfunctie; gebiedsgerichte aanpakken; advisering & procesbegeleiding basiskwaliteit en advisering & procesbegeleiding duurzaamheid. Hiermee is geborgd dat alle Rotterdamse VvE's bij VVE-010 terecht kunnen voor algemene informatie en advies over onderhoud en verduurzaming. De subsidieaanvraag voor 2024 door VVE-010 was lager dan verwacht. 2024 was voor VVE-010 een jaar waarin volop aan opschaling is gewerkt. Door het aantrekken en inwerken van nieuw personeel is niet een heel kalenderjaar aan kosten gemaakt voor alle activiteiten. In 2025 zal dit wel het geval zijn. Daarnaast is medio 2024 de nieuwe aanbesteding voor de begeleiding van VvE's afgerond. Vervolgens is begonnen met de werving van geïnteresseerde VvE's. De aanmeldingen zijn lager dan verwacht. Er wordt nu gewerkt aan het groter onder de aandacht brengen van deze begeleiding. Ook zijn in 2024 72 kleine VvE's voorzien van procesbegeleiding verduurzaming of maatwerkbegeleiding.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De aanvraag van de subsidie van VVE-010 viel in 2024 € 70 lager uit dan begroot. Ook bleven de kosten van de begeleiding voor VvE's achter omdat nog weinig VvE's zich hebben aangemeld.					
Bedrag herbestemming	N.v.t.					
Toelichting	N.v.t.					

herbestemming						
Inzet Haven en Industrieel Cluster 2 aanvraag walstroom	4.000	165	225	225	0	3.610
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1- 1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Inzet Haven en Industrieel Cluster 2 aanvraag walstroom	4.000	165	225	225	0	3.610
Algemene informatie						
Project omschrijving	Samen met het Havenbedrijf heeft de gemeente haar ambitieuze doelen voor walstroom vastgesteld in de Walstroomstrategie, die in 2020 door de gemeenteraad en de directie van het Havenbedrijf is aangenomen. Walstroom is elektriciteitsvoorziening voor schepen die aangemeerd zijn, zodat ze hun generatoren kunnen uitzetten. Door groene elektriciteit te gebruiken in plaats van fossiele scheepsbrandstof worden emissies van CO2, stikstof, fijnstof en zwavel gereduceerd. Ook wordt er flink minder geluid geproduceerd door schepen aan walstroom, wat in de stad resulteert in minder overlast voor bewoners en dieper in de haven deels in minder overlast, deels in meer geluidsruimte voor bedrijven. Als we inzoomen op de gemeentelijke uitvoering van het walstroomprogramma, dan ligt de focus op de walstroomprojecten die geluid en/of luchtkwaliteit verbeteren voor de bewoners van de gemeente Rotterdam. Het gaat dus om het stimuleren van walstroom voor kades in en dicht bij de stad. Het kan gaan om walstroom voor zeeschepen, maar ook voor binnenvaartschepen of riviercruiseschepen.					
Gebied	Pendrecht					
Planning	2023	tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
		0	0	0		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 is er vanuit de Gemeente Rotterdam een subsidieregeling voor het aanleggen van walstroom in Rotterdam opengesteld. Dit is gebeurt met de restant aan DTB middelen die bedoeld zijn voor subsidies. De totale hoogte van deze subsidieregeling was € 1,94 mln. In 2025 is er een beoordeling geweest van de aanvragen en de conclusie is dat het volledig beschikbare budget toegekend kan worden aan 4 verschillende bedrijven. Hierdoor is het totaal aan € 4 mln wat toegekend is vanuit het DTB voor walstroom op één project na (4 ton subsidie aan voormalig Broekman Distriport) nagenoeg in lijn met de eerdere verwachtingen.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	N.v.t.					
Bedrag herbestemming	400					
Toelichting herbestemming	Binnen de € 4 mln is er € 2,34 mln begroot voor investering subsidies. €1,94 mln wordt toebedeeld in 2025 aan 4 verschillende bedrijven. De 400 die bedoeld was voor het voormalige Broekman Distriport keert terug en komt vrij te vallen. Door netcongestie kan dit project niet doorgaan.					
Werkgeversaanpak Mobiliteit	1.450	950	500	460	-40	40
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1- 1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Werkgeversaanpak Mobiliteit	1.450	950	500	460	-40	40
Algemene informatie						

Project omschrijving	De Werkgeversaankpak Duurzame Mobiliteit richt zich op de halvering van de CO2 uitstoot van het werk gerelateerde verkeer - woon-werkverkeer en zakelijk verkeer - in 2030. Dit verkeer betreft globaal de helft van het personenverkeer. Dit vindt plaats door andere mobiliteitskeuzen: (meer) thuiswerken, fiets, OV en bedrijfsvervoer, deelmobiliteit en elektrisch rijden. Het is een vierjarig programma waarin met alle bedrijven in Rotterdam afspraken worden gemaakt. De bedrijven zelf hebben een cruciale rol in het betrekken van nieuwe bedrijven. Naast de klimaatopgave op zich staan belangen van bedrijven centraal – beter marktpositie, bijdragend aan goed en aantrekkelijk werkgeverschap, kosten beheersing en (eigen) bereikbaarheid. De ondersteuning van de transitie bij bedrijven en de ondersteuning van het bedrijvennetwerk ligt bij uitvoeringsorganisatie Zuid-Holland Bereikbaar. De aanpak is tot nu toe zeer succesvol, na ruim een jaar zijn ca 50 Rotterdamse corporates bij de zogenaamde. Klimaataliantie aangesloten, goed voor 20% van de Rotterdamse werkgelegenheid. Voor (dit jaarprogramma) 2023 staat het betrekken van de MKB met meer dan 100 arbeidsplaatsen centraal. Deze bedrijven moeten volgens landelijke regelgeving hun CO2 uitstoot gaan rapporteren, wat een goede basis biedt om gericht te verduurzamen. Daarnaast wordt de aanpak voor kleine bedrijven verder uitgerold. Onderdeel van het programma is de regionale opschaling in MRDH en provincie, integratie met de Minder Hinder werkgeversaankpak (gerelateerd aan het grootschalig weg onderhoudsprogramma de komende 10 jaar) en het verzorgen van cofinanciering door collega overheden. De integratie en afstemming op de gebiedsgerichte werkgeversaankpak van het wegen-onderhoudsprogramma zal door de urgentie binnen deze aanpak bijdragen aan een snelle implementatie van maatregelen meer richting 2025 dan 2030.					
Gebied	Rotterdam					
Planning	2023	tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.450	0	0	1.450		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Zuid-Holland Bereikbaar heeft in 2024 met succes de werkzaamheden uitgevoerd.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Dit betreft afronding werkzaamheden van de opdracht aan Zuid-Holland Bereikbaar					
Bedrag herbesteding	N.v.t.					
Toelichting herbesteding	N.v.t.					
Zero Emissie Stadslogistiek	5.606	270	1.129	686	-443	4.650
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Zero Emissie Stadslogistiek	5.606	270	1.129	686	-443	4.650
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het aantal logistieke bewegingen in Rotterdam groeit. Het toenemende aantal bestel- en vrachtwagens dat hiermee gepaard gaat is een grote veroorzaker van CO2 uitstoot en vieze lucht. Sinds 2014 werkt de gemeente Rotterdam vanuit het platform Logistiek 010 samen met ondernemers, bedrijven en kennisinstellingen om de stadslogistiek slimmer en schoner te maken: 1. Minder bestel- en vrachtwagens in de stad door vernieuwende logistieke concepten zoals logistieke hubs of cargobikes. 2. Geen uitstoot van schadelijke gassen door elektrisch aangedreven voertuigen. Om dit te bereiken heeft het vorige college van B&W – in samenwerking met de logistieke sector - besloten om op 1 januari 2025 een Zero Emissie Zone voor Stadslogistiek (ZES-zone) in te voeren, zoals vastgelegd in het Convenant ZES. Deze zone omvat grofweg het gebied binnen de ring van Rotterdam exclusief de aanliggende bedrijventerreinen. Vanaf 2025 moeten alle nieuwe zakelijke bestel- en vrachtwagens in deze ZES-zone uitstootvrij zijn. Uiterlijk in 2030 mogen er helemaal geen zakelijke bestel- en vrachtwagens met brandstofmotor meer de ZES-zone in.					

Gebied	Heindijk, Korendijk, Pendrecht					
Planning	2023	tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	5.606	0	0	5.606		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 zijn de benodigde voorbereidingen getroffen voor het geharmoniseerd invoeren van de zero-emissiezone op 1 januari 2025. Na een uitgebreide zienswijzeprocedure is het benodigde verkeersbesluit definitief vastgesteld. Vervolgens zijn de benodigde borden, handhavingscamera's en IT-systemen gerealiseerd. Samen met de andere G4 gemeenten is een centraal ontheffingenloket opgezet om ontheffingsaanvragen op tijd te kunnen afhandelen. Bestel- en vrachtauto-eigenaren zijn op vele verschillende manieren op de hoogte gebracht en geïnformeerd over de invoering van de zone. Hiervoor zijn onder andere een stadsbrede en meerdere lokale evenementen georganiseerd. Tot slot is ook de persoonlijke ondersteuning van ondernemers door logistiek adviseurs verder opgeschaald.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De voortgang van de zero-emissiezone in 2024 wijkt af van de oorspronkelijke planning. Dit betreft uitsluitend de investeringen, die worden doorgeschoven naar 2025 en in de begroting voor dat jaar anders geraamd. De onderbesteding is het gevolg van de oplevering van de zero-emissiezone, inclusief de borden en het handhavingssysteem met camera's, op 1 januari 2025. De bijbehorende kosten worden pas geboekt nadat de noodzakelijke controles en acceptatietesten zijn afgerond. Zodoende worden deze kosten geboekt in 2025.					
Bedrag herbestemming	N.v.t.					
Toelichting herbestemming	N.v.t.					
Programma Zon	3.820	390	1.250	1.250	0	2.180
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Programma Zon	3.820	390	1.250	1.250	0	2.180
Algemene informatie						
Project omschrijving	In het coalitieakkoord is de ambitie opgenomen in 2026 3,2 km2 zonnepanelen te realiseren. De gemeentelijke inzet is gericht op het faciliteren van burgers, bedrijven en instellingen bij het wegnemen of verminderen van belemmeringen, kortom het versnellen van de aanleg van zonnepanelen. Wij doen dit door het beschikbaar stellen van informatie/communicatie, advies, begeleiding, onderzoek, monitoring, projectmanagement, kaders, het maken van keuzes, het faciliteren van initiatieven en het initiëren van projecten op gemeentelijke objecten en - gronden. Zelf realiseert de gemeente zonnepanelen op de geschikte - en beschikbare daken van haar eigen vastgoed. Deze DTB-aanvraag betreft een intensivering van de gemeentelijke inzet.					
Gebied	Rotterdam					
Planning	2023	tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	550	0	430	980		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 is het project onder andere verder gegaan met de volgende werkzaamheden die er voor hebben gezorgd dat er in 2024 1,9 vierkante kilometer zonnepaneel in de gemeente ligt. We gaan met deze werkzaamheden door. - Aanpak particulieren, VvE's, WoCo's- Zon op parkeerterreinen- Zon op bedrijfsdaken- Zon op coöperatieve daken- Zon op scholen					
Toelichting Verschil realisatie - begroting	Er is geen verschil tussen de realisatie en de begroting. De DTB-aanvraag is compleet ingezet ten behoeve van de intensivering van de gemeentelijke inzet op het gebied van zonne-energie.					

(financieel)						
Bedrag herbestemming	N.v.t.					
Toelichting herbestemming	N.v.t.					
Proceskosten	1.200	241	300	282	-18	677
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Proceskosten	1.200	241	300	282	-18	677
Algemene informatie						
Project omschrijving	Binnen de bestemmingsreserve Duurzaamheidstransitiebudget (DTB) is een budget gelabeld voor het organiseren en beheren van de gelden van deze bestemmingsreserve. De werkzaamheden betreffen het beoordelen van ingediende aanvragen voor een bijdrage/subsidie, toekennen, uitbetalen en vaststellen van bijdragen aan projecten, controleren en toezien van de financiële middelen in de bestemmingsreserve, het monitoren van de voortgang in de projecten, het controleren van de in LIAS begrote cijfers, het controleren en goedkeuren van de ingediende onttrekkingen en het vaststellen van vrijvallende middelen bij de projecten. Verdere werkzaamheden betreffen het rapporteren over de bestedingen uit de bestemmingsreserve in het kader van de P&C cyclus (fondsbeheer). Het coördineren van (her)bestemmingsvoorstellen van de vrijgevallen middelen aan het gemeentebestuur.					
Gebied	Rotterdam					
Planning	2023	tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.200	0	0	1.200		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Het proceskostenbudget is bedoeld voor de gemeentelijke coördinatie en het beheer van het Duurzaamheidstransitiebudget. Het budget is voornamelijk ingezet voor intern gemaakte uren van de fondsbeheerder, projectleider en overige afdelingen zoals communicatie.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Elk jaar wordt er een klein bedrag gereserveerd mocht er externe expertise nodig zijn. Niet gebruikt geld valt direct vrij.					
Bedrag herbestemming	18					
Toelichting herbestemming	Elk jaar wordt er een klein bedrag gereserveerd mocht er externe expertise nodig zijn. Niet gebruikt geld valt direct vrij.					
Ontwikkeling aanpak Circulair afdeling Vastgoed	297	15	250	89	-161	193
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Ontwikkeling aanpak Circulair afdeling Vastgoed	297	15	250	89	-161	193
Algemene informatie						
Project omschrijving	Via pilotprojecten in de stad een aanpak ontwikkelen voor opschalen van circulair bouwen en duurzaam beheer van gemeentelijk vastgoed.					

Gebied	Rotterdam					
Planning	2023	tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	297	0	0	297		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Circulaire bouwprincipes zijn via pilot projecten succesvol getoetst. Opgedane ervaring varieert van werken met circulaire principes als losmaakbaarheid en toekomstbestendigheid, resulterende alternatieve afschrijfmethodeken, werken circulairiteitsindexen en vertaling naar duurzaam, circulair beheer en onderhoud. Sommige projecten, waarin geëxperimenteerd is met circulariteit, zijn vertraagd. Ook zijn er innovatieve werkzaamheden die resulteerde in nieuwe vragen c.q. behoefte aan vervolgonderzoek. De opgedane kennis is voldoende om een handboek te maken. De planning loopt nu tot en met maart 2025. Daarmee wordt de opschaling van een aantal circulariteitsprincipes bij projectontwikkeling en beheer mogelijk. In het eerste kwartaal van 2025 wordt het handboek afgerond.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Sommige projecten, waarin geëxperimenteerd is met circulariteit, zijn vertraagd.					
Bedrag herbestemming	88					
Toelichting herbestemming	In afstemming met het projectteam en DTB coördinatie kan een gedeelte vrijvallen.					
Thermische energiewinning uit afvalwater - potentie en pilots	1.210	67	400	206	-194	937
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Thermische energiewinning uit afvalwater - potentie en pilots	1.210	67	400	206	-194	937
Algemene informatie						
Project omschrijving	Via concrete pilotprojecten in de stad thermische energiewinning uit afvalwater, ofwel riothermie, realiseren. Naast de kennis die opgebouwd zal worden tijdens dit project wordt ook een concreet product geleverd aan de Rotterdammers: CO2-arme en aardgasvrije warmte.					
Gebied	Rotterdam					
Planning	2023	tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.210	0	0	1.210		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Er wordt een afwegingskader opgesteld voor toepassing van riothermie op basis van rendement per locatie en/of gebied. Ook warmtevraag en de uitvoering van het onderhoudsprogramma voor riolering spelen hierin een rol. Ook wordt een potentiëstudie gedaan, waarmee concrete locaties worden geïdentificeerd per bemalingsgebied. Onderdeel van het project zijn veldmetingen als input voor de modelberekeningen en pilots om kennis te ontwikkelen rondom governance. Hiermee worden het afwegingskader en de potentiëstudie bijgesteld.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Besluitvorming bij initiatiefnemers is complexer en tijdrovender dan verondersteld en er was enige tijd sprake van onderbezetting bij het project.					

Bedrag herbestemming	145					
Toelichting herbestemming	In afstemming tussen projectteam en coördinatie van het DTB is besloten dat een gedeelte kan vrijvallen.					
0% lening voor verduurzaming VvE's	1.380	0	638	0	-638	1.380
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Vershil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
0% lening voor verduurzaming VvE's	1.380	0	638	0	-638	1.380
Algemene informatie						
Project omschrijving	Bij de aanpak van het verduurzamen van de particuliere woningvoorraad zien we dat veel eigenaren in VvE's enkel kiezen voor het uitvoeren van de hoogstnoodzakelijke maatregelen vanwege hoge kosten/maandlasten. Dit project beoogt VvE's in staat te stellen te besluiten tot het duurzame scenario. Middel is een 0% rente lening via SVn met een lange looptijd (aangepaste zakelijke stimuleringslening). Als zodanig is het een verdere verbetering van de laagrentende lening die nu bestaat in het ETF. Het voorgestelde werkingsgebied betreft de focuswijken stedelijke vernieuwing1 zoals in de Omgevingsvisie 2040 De Veranderstad gedefinieerd. Binnen deze gebieden ligt een grote opgave met betrekking tot toekomstbestendig maken van de particuliere voorraad. Tegelijkertijd wordt in deze wijken weinig toegekomen aan het verbeteren van de energie labels. Verwachte bereik: 65 leningen (ongeveer 500 woningen).					
Gebied						
Planning	2023	tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.380	0	4.000	5.380		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In totaal zijn in 2024 door 11 vve's, te weten 207 appartamenteigenaren, aanvragen ingediend waarvoor bedragen zijn goedgekeurd tot een totaal bedrag van € 3,6 mln. Bijbehorende rentekorting wordt gezien de gekozen leningduur per VvE geraamd op € 1,7 mln. Vanuit DTB is eind 2024 maximaal € 1,4 mln aan rentekorting beschikbaar.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Het verschil is mede ontstaan doordat pas laat in het jaar VvE's besluitvorming hebben doorlopen waarna een aanvraag kon worden ingediend.					
Bedrag herbestemming	N.v.t.					
Toelichting herbestemming	N.v.t.					
Rotterdamse Klimaataanjagers	966	0	320	335	15	631
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Vershil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Rotterdamse Klimaataanjagers	966	0	320	335	15	631
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het project richt zich op verduurzaming van mobiele werktuigen, met meer aandacht voor de uitvoeringsfase / directievoering /handhaving. Vanuit bestaande relaties en het MKB-convenant gaan we samen optrekken met de markt. We organiseren een aantal pilots, bijvoorbeeld in het kader van de 7 stadsprojecten (we maken de stad mooi op een					

	mooie manier). Hierbij maken we gebruik van Rijkssubsidies om meerkosten te vergoeden. We gaan beleid maken om ook op langere termijn de verduurzaming van mobiele werktuigen te verankeren.					
Gebied						
Planning	2023	tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	966	0	1.500	2.466		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Rotterdam werkt hard om in 2050 klimaatneutraal te zijn. Het is daarom essentieel om samen te werken met partners in de stad. De Rotterdamse Klimaataanjagers (RKA), elk werkzaam én bekend in een andere sector, verbinden partijen en netwerken in Rotterdam en motiveren hen om samen te werken aan de energie- en grondstoffentransitie. Zij weten waar in de sectoren Zorg, Bouw, Haven & Industrie en Circulair versnellingskansen liggen, koppelen partijen uit deze sectoren aan de gemeente, nemen waar mogelijk belemmeringen weg en helpen ketensamenwerking en slagkracht op verduurzaming van de sector te vergroten.Activiteiten en enkele resultaten:1) Het opzetten van klimaatprojecten in de stad door het samenbrengen en aanjagen van partijen & doelgroepen in bijv. netwerken, allianties of consortia, zoals: kennis delen met en netwerk beschikbaar stellen aan het Burgerberaad Klimaat, een netwerkbijeenkomst rondom circulaire scheepvaart georganiseerd en - samen met MKB Rotterdam Rijnmond - een Duurzaamheidscongres georganiseerd, verbinden van bedrijven in de haven aan bewoners(initiatieven) i.s.m. Number 5 foundation om de onderlinge samenwerking en kennisuitwisseling te stimuleren.2) Strategische advisering, het organiseren van kennisuitwisseling en de koppeling van doelen en projectvoorstellen van samenwerkingsverbanden/consortia met gemeentelijk beleid, zoals mobiliseren van de bouwsector: samen “Paris Proof-kennis” delen en ontwikkelen om duurzamer door te bouwen aan de woningvoorraad. 3) De netwerken koppelen aan gemeentelijk beleid en de gemeente informeren over belemmeringen die weggenomen dienen te worden om de klimaatprojecten te versnellen, zoals: stimuleren van zes grote ziekenhuizen in Rotterdam om te verduurzamen op het gebied van mobiliteit.4) Het verkennen en definiëren van kansen en nieuwe opgaves op het gebied van klimaat in de stad, zoals: verkenning voor de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed en de verduurzaming van sportverenigingen. 5) Het initiëren van lobbystrategieën en waar mogelijk het voeren van lobby, zoals: stimuleren van stad en marktpartijen om de intentieverklaring City Deal Toekomstbestendige Gebiedsontwikkeling te ondertekenen en daarmee de ideeën en belangen vanuit Rotterdam breder bekend te maken en vanuit pilots en onderzoeken op te schalen.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Doorloop van werkzaamheden en extra inzet.					
Bedrag herbestemming	N.v.t.					
Toelichting herbestemming	N.v.t.					
Waterstofbudget	1.500	0	500	219	-281	1.281
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Waterstofbudget	1.500	0	500	219	-281	1.281
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het project richt zich op verduurzaming van mobiele werktuigen, met meer aandacht voor de uitvoeringsfase / directievoering /handhaving. Vanuit bestaande relaties en het MKB-convenant gaan we samen optrekken met de markt. We organiseren een aantal pilots, bijvoorbeeld in het kader van de 7 stadsprojecten (we maken de stad mooi op een mooie manier). Hierbij maken we gebruik van Rijkssubsidies om meerkosten te vergoeden. We gaan beleid maken om ook op langere termijn de verduurzaming van mobiele werktuigen te verankeren.					
Gebied						
Planning	2023	tot			Fase	Uitvoering

Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.500	0	1.500	3.000		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Er zijn 4 projecten die een subsidieaanvraag hebben ingediend. Twee ervan zijn beschikt, en twee zitten in de beoordelingsfase, met het streven te beschikken in Q1 2025.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Het beschikken van de subsidies duurde helaas wat langer.					
Bedrag herbestemming	N.v.t.					
Toelichting herbestemming	N.v.t.					
Verduurzaming mobiele werktuigen	2.200	0	550	233	-317	1.967
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Verduurzaming mobiele werktuigen	2.200	0	550	233	-317	1.967
Algemene informatie						
Project omschrijving	Het project richt zich op verduurzaming van mobiele werktuigen, met meer aandacht voor de uitvoeringsfase/ directievoering/ handhaving. Vanuit bestaande relaties en het MKB-convenant gaan we samen optrekken met de markt. We organiseren een aantal pilots, bijvoorbeeld in het kader van de 7 stadsprojecten (we maken de stad mooi op een mooie manier). Hierbij maken we gebruik van Rijkssubsidies om meerkosten te vergoeden. We gaan beleid maken om ook op langere termijn de verduurzaming van mobiele werktuigen te verankeren.					
Gebied						
Planning		tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	2.200	0	4.000	6.200		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Voor verduurzaming van mobiele werktuigen is de ondertekening van het SEB convenant vertaald naar een leidraad voor de inkoop van werken door Stadsbeheer. Voor uitdagende projecten zijn ambities geformuleerd in de vorm van nieuwe pilots. Bijvoorbeeld voor het project Weena 70, vervanging kademuur Westerkade en de ontwikkeling van Lemairepark (HvH). Verduurzaming van mobiele werktuigen als actielijn opgenomen in de duurzaamheidsparagraaf van het doorbouwakkoord. Tot slot is gewerkt aan uitbreiding en professionalisering van het projectteam en verankering hiervan binnen de gehele gemeentelijke organisatie.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Het verschil tussen begroting en realisatie wordt grotendeels veroorzaakt door dat projecten later in uitvoering komen. Een bedrag van € 150 voor project Lemairepark wordt van 2024 naar 2025 doorgeschoven. Begin 2025 wordt dit bedrag toegevoegd aan de grondexploitatie Lemairepark.					
Bedrag herbestemming	167					
Toelichting herbestemming	De onderbesteding wordt ingezet op het terugdringen van de overprogrammering binnen het DTB.					
Versnellen emissieloze taxivoertuigen	800	0	500	86	-415	715
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025

Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Versnellen emissieloze taxivoertuigen	800	0	500	86	-415	715
Algemene informatie						
Project omschrijving	Met behulp van een subsidieregeling circa 400 emissie taxivoertuigen vervangen door emissieloze taxivoertuigen.					
Gebied						
Planning		tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	800	0	4.000	4.800		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Medio september is de subsidieregeling opengesteld. De aanvragen zijn daardoor ook pas eind dit jaar binnengekomen. De verwachting is dat dit qua aantallen zal oplopen in 2025.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De subsidieregeling is later opengesteld dan verwacht. Hierdoor is de periode dat in 2024 subsidies toegekend konden worden korter dan vooraf ingeschat. Daarbij zijn veel aanvragen geweigerd aangezien er met terugwerkende kracht subsidie werd aangevraagd.					
Bedrag herbestemming	N.v.t.					
Toelichting herbestemming	N.v.t.					
Energiebank RET	1.800	0	1.800	1.213	-587	587
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Energiebank RET	1.800	0	1.800	1.213	-587	587
Algemene informatie						
Project omschrijving	Door het inzetten van een Energiebank wordt middels een batterij via de bovenleiding energie opgeslagen binnen de bestaande elektriciteitsvoorziening voor trams.					
Gebied						
Planning		tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.800	0	4.000	5.800		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De energiebank is in december opgeleverd en operationeel gekomen. Dit is volledig volgens planning.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	De vaststelling van deze subsidie zal waarschijnlijk in het eerste kwartaal 2025 plaatsvinden.					
Bedrag herbestemming	N.v.t.					
Toelichting herbestemming	N.v.t.					
Subsidieregeling duurzaam bouwen	1.110	0	130	0	-130	1.110

Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Subsidieregeling duurzaam bouwen	1.110	0	130	0	-130	1.110
Algemene informatie						
Project omschrijving	Een subsidieregeling waarmee duurzaam bouwen gestimuleerd wordt. Betreft rond de 120 nieuwbouw sociale huurwoningen tot 2030. Waarbij duurzaamheid integraal wordt meegenomen en het duurzame kwaliteitsniveau ver boven de wettelijke normen ligt.					
Gebied						
Planning		tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	1.110	0	4.000	5.110		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	In 2024 zijn de subsidievoorwaarden in samenwerking met de betrokken woningcorporaties uitgewerkt en is gezamenlijk een conceptconvenant uitgewerkt om de afspraken in vast te leggen.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Door een kleine verschuiving in de tijdslijn en administratieve vertraging landen de uren die voor eind 2024 begroot waren, begin 2025. Deze uren worden dus alsnog geschreven, maar dan op het boekjaar 2025 in plaats van 2024.					
Bedrag herbestemming	N.v.t.					
Toelichting herbestemming	N.v.t.					
Circolab Maritime	504	0	252	30	-222	474
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Circolab Maritime	504	0	252	30	-222	474
Algemene informatie						
Project omschrijving	"Circolab Maritiem" betreft een structurele samenwerking tussen private en publieke actoren om circulaire toepassingen en verduurzaming in de maritieme maakindustrie te versnellen.					
Gebied						
Planning		tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	504	0	4.000	4.504		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De uitvoering van Circolab is in oktober 2024, na indiening van de aanvraag voor DTB middelen van start gegaan. Werkzaamheden bestonden uit het ontwikkelen van de methode en templates, start van gesprekken met de werven en toeleveranciers.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Het project is veel later gestart dan beoogd (okt 2024 i.p.v. jan 2024). Dit zat met name in juridische onzekerheden voor de deelnemende werven, waarin eerst duidelijkheid moest worden verkregen voordat ze akkoord konden gaan met hun (inkind) bijdrage aan dit project.					

Bedrag herbestemming							N.v.t.
Toelichting herbestemming							N.v.t.
Flex scans	600	0	300	0	-300	600	
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392	
Flex scans	600	0	300	0	-300	600	
Algemene informatie							
Project omschrijving	Dit project heeft als doel om (groepen van) bedrijven of ondernemersverenigingen middels een voucher-regeling te ondersteunen om flexibel met de energievraag om te gaan of om een Energy Hub op te zetten.						
Gebied							
Planning		tot			Fase	Uitvoering	
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal			
	600	0	4.000	4.600			
Toelichting							
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	Dit project is in 2024 helaas nog niet het succes geweest waar we op gehoopt hadden. De subsidieregeling loopt in 2025 door en we zullen binnenkort evalueren hoe de regeling nu loopt. Gezien de netcongestie problemen die er zijn is de verwachting nog steeds dat er behoefte is aan deze regeling.						
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Dit project is in 2024 helaas nog niet het succes geweest waar we op gehoopt hadden. De subsidieregeling loopt in 2025 door en we zullen binnenkort evalueren hoe de regeling nu loopt. Gezien de netcongestie problemen die er zijn is de verwachting nog steeds dat er behoefte is aan deze regeling.						
Bedrag herbestemming							N.v.t.
Toelichting herbestemming							N.v.t.
Verstevigen en opschalen Rotterdamse ETF	1.496	0	363	363	0	1.133	
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025	
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392	
Verstevigen en opschalen Rotterdamse ETF	1.496	0	363	363	0	1.133	
Algemene informatie							
Project omschrijving	Het Rotterdamse Energietransatiefonds (ETF-G) biedt verschillende energietransitieleningen met een laag rentepercentage aan diverse Rotterdamse doelgroepen, waaronder gebouw- en woningeigenaren, verhuurders, VvE's en maatschappelijke organisaties, bij het verduurzamen van gebouwen.						
Gebied							
Planning		tot			Fase	Uitvoering	
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal			
	1.496	0	4.000	5.496			

Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De beschikbare middelen zijn gebruikt voor: - Optimalisatie van de regelingen. Sinds de lancering in juni 2021 zijn de regelingen en de afhandelingprocessen steeds geoptimaliseerd. In 2024 zijn de rentenstanden beter afgestemd op de financiële context. Deze zijn en worden voortaan twee keren per jaar bepaald en met akkoord van het college gepubliceerd. - Afhandeling van de aanvragen. Tot eind 2024 zijn er totaal ongeveer 710 aanvragen behandeld en het totaal verleende bedrag, inclusief de gebruikte leningen, staat op ongeveer € 11.500. Als deze trend doorzet, worden er half 2025 ca. 750 aanvragen en een totaal verleend bedrag tussen € 11.500-13.000 verwacht. In heel 2025 wordt een toename van het totaal aantal aanvragen met ongeveer 100-150 en een totaal verleend bedrag tussen € 11.500-14.000 verwacht.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)						
Bedrag herbestemming						
Toelichting herbestemming						
Verduurzamen woningen	700	0	400	0	-400	700
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Verduurzamen woningen	700	0	400	0	-400	700
Algemene informatie						
Project omschrijving	Verduurzamen en samenvoegen van woningen in Charlois en Carnisse.					
Gebied						
Planning			tot		Fase	Uitvoering
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	700	0	4.000	4.700		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De uitvoering van de verduurzaming van de woningen in project Oud-Carnisse heeft in 2024 vertraging opgelopen vanwege onverzien funderingsherstel bij enkele woningen					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Vanwege de opgelopen vertraging door funderingsherstel zijn er nog geen uitgaven gedaan in 2024 voor verduurzamen woningen, deze zijn doorgeschoven naar 2025					
Bedrag herbestemming						
Toelichting herbestemming						
Klimaatacademie en ParisProof-tuin Schiehaven Noord	0	0	860	75	-785	-75
Bestemmingsreserve DTB	Budget DTB	Realisatie t/m 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Restant per 1-1-2025
Energietransitie	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392
Klimaatacademie en ParisProof-tuin Schiehaven Noord	0	0	860	75	-785	-75
Algemene informatie						

Project omschrijving	Deze DTB-aanvraag heeft betrekking op de uitvoering van het plan van aanpak Duurzaam Doorbouwen (hierna aangegeven als 'het pva'). We vragen middelen om de maatregelen uit het pva goed uit te voeren en de geleerde lessen zorgvuldig te borgen met als doel Rotterdam steeds duurzamer (met minder CO2 en toekomstbestendig) te gaan bouwen. Deze DTB-aanvraag is op te splitsen in drie delen;1. Middelen voor opzet en inzet van lerende organisatie die wordt ingezet bij de uitvoering van het pva;2. Exploitatie van Rotterdamse versie van 'Academie du Climat' met als doel vanuit een centrale leerplek de transitie naar Paris Proof en toekomstbestendig bouwen mogelijk te maken samen met marktpartijen en corporaties;3. Innovatiegeld voor Paris Proof proeftuin gebiedsontwikkeling Schiehaven Noord.					
Gebied						
Planning		tot			Fase	Uitvoering
Dekking	Duurzaamheidstransitiebudget	Gemeente (overig)	Derden	Totaal		
	0	0	4.000	4.000		
Toelichting						
Toelichting Uitvoering (inhoudelijk)	De uitvoering van het plan van aanpak Duurzaam Doorbouwen verloopt goed. Het DTB-budget is verdeeld over drie onderdelen:1. Klimaatacademie – Een projectleider is aangesteld om de ontwikkeling en programmering te coördineren. In 2024 was er tijdelijk een fysieke locatie in Schiehaven Noord waar enkele evenementen plaatsvonden. Tijdens het Stadsmakerscongres 2024 zijn meerdere werksessies georganiseerd. In 2025 start een samenwerking met Carbon Stories voor zes openbare lezingen over duurzaam bouwen in het Keilepand. Daarnaast komt er een lectoraat over duurzaam doorbouwen met de Hogeschool Rotterdam. De samenwerking met AIR blijft bestaan voor de Rotterdamse Architectuur Maand, de Rotterdamse Architectuur Prijs (RAP) en het Stadsmakerscongres 2025.2. Lerende Organisatie – De XPLOER-werkgroepen zijn opgericht. Hierin werken duurzaamheidsadviseurs van de gemeente samen met marktpartijen, woningcorporaties en kennisinstituten. Er zijn vier werkgroepen: Paris Proof, EU Taxonomy, emissieloos bouwen en financiering. De inzichten uit deze werkgroepen worden verankerd in de organisatie via de aanpak Reflexief Monitoren. Dit zorgt ervoor dat kennis niet verloren gaat en breed wordt gedeeld. Eerste concrete resultaten zijn onder andere: een rekenprotocol voor Paris Proof bouwen en 10 Rotterdamse projecten die zijn doorgerekend. 3. Schiehaven Noord – Extern onderzoek wijst uit dat de beschikbare middelen - uitgaande van de huidige marktontwikkelingen - het beste kunnen worden ingezet voor houtbouw. Dit levert de grootste CO2-reductie op. Houtbouw is duurder dan traditioneel bouwen, en aanvullende subsidies om de extra kosten te dekken zijn (vooralsnog) niet beschikbaar. Daarom wordt voorgesteld het DTB-budget in te zetten voor houtbouw voor een deel van de woningen. Meer hierover in de financiële toelichting. Aan het eind van het jaar wordt de raad geïnformeerd over de voortgang via een monitor.					
Toelichting Verschil realisatie - begroting (financieel)	Het grootste deel van het budget (€ 1,8 van de € 2,6 mln) is bestemd voor de Paris Proof-tuin in Schiehaven Noord. Extern onderzoek toont aan dat investeren in houtbouw de meeste CO2-reductie oplevert. Dit budget kan via de te openen grondexploitatie worden ingezet om houtbouw te realiseren. Bij de aanvraag van het DTB was een koppeling met de GREX nog niet voorzien. Nu deze werkwijze wordt gehanteerd, ontstaat er een knelpunt in de planning, omdat de GREX nog niet is geopend en het budget voor 2024 daardoor niet kon worden uitgegeven. De planning voorziet in besteding van het volledige bedrag in 2026/2027. Dit betekent dat het budget in 2025 nog niet volledig wordt benut, maar dat het doel van de DTB, een significante CO2-reductie, wel wordt behaald. Daarnaast is een deel van het budget (€ 0,8 miljoen) bestemd voor de Lerende Organisatie en de Klimaatacademie. De opstartfase hiervan duurde langer dan verwacht, waardoor in 2024 minder middelen zijn uitgegeven dan gepland. Nu de programma's goed lopen, wordt het budget voor 2025 volledig benut, inclusief de resterende middelen van 2024.					
Bedrag herbesteding	N.v.t.					
Toelichting herbesteding	N.v.t.					
Totaal	80.881	9.471	25.090	18.017	-7.073	53.392

Jaarstukken 2024

Voorzieningen

Paginanummer in website: 224

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten.

Voorzieningen	Beginstand 1-1-2024	Correctie	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Eindstand 31-12-2024
Verliesvoorziening Grondexploitatie	101.510	-23.705	0	0	0	77.805
Voorziening Pensioenen Bestuurders	39.866	0	6.445	2.196	0	44.115
Voorziening Pensioenvoorziening ex raadsleden	224	0	0	0	224	0
Voorziening Verzekeringen	2.271	0	1.978	1.571	712	1.966
Voorziening Vervangingsinvesteringen riolering	0	0	39.703	39.454	0	249
Voorziening Leges Leidingen	1.833	0	863	0	1.833	863
Voorziening Bomenfonds	35	0	0	1	0	33
Voorziening Afkoop beheer en onderhoud N209	463	0	0	46	0	417
Voorziening achterstallig onderhoud	0	0	2.595	0	0	2.595
Voorziening Katoenveem	0	0	2.367	0	0	2.367
Eindtotaal	146.202	-23.705	53.951	43.268	2.769	130.410

Toelichting verloopstaat Voorzieningen

Hieronder volgt een toelichting van de voorzieningen met een eindsaldo groter dan € 5 mln.

Een nadere toelichting op de voorzieningen is terug te vinden in de hierop volgende paragraaf: Vermogensspecificaties voorzieningen

Verliesvoorziening Grondexploitatie

In de BBV-notitie grondexploitatie die in 2019 is uitgebracht is een aanscherping aangebracht in de manier waarop de verliesvoorziening grondexploitatie in de balans moet worden verwerkt. Vanaf 2019 moet de waardecorrectie slechts tot de boekwaarde van de negatieve grondexploitatie op de balans worden opgenomen. Het surplus moet als voorziening onder de passiva worden verantwoord.

Voorziening Pensioenen Bestuurders

De voorziening is gevormd om over voldoende vermogen te beschikken om aan de (toekomstige) pensioenverplichtingen van het college van B&W en politiek ambtsdragers van Gebied en ex deelgemeenten te kunnen voldoen. De hoogte van de voorziening is conform de berekening van een externe deskundige.

Vermogensspecificatie voorzieningen

[Vermogensspecificatie voorzieningen](#)

Jaarstukken 2024

Vermogensspecificatie voorzieningen

Paginanummer in website: 225

Hieronder het overzicht van de voorzieningen van de gemeente Rotterdam. Door op het informatie-icoontje te klikken krijg je de verloopstaat en een algemene toelichting over de betreffende voorziening. Daarnaast worden de mutaties aan de voorziening en afwijkingen tussen de begroting en realisatie toegelicht.

Realisatie Voorzieningen	Beginstand1-1-2024	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Eindstand31-12-2024
Bestuur en Dienstverlening	40.090	6.445	2.196	224	44.114
Voorziening Pensioenen Bestuurders	39.866	6.445	2.196	0	44.114
Realisatie Voorzieningen	Beginstand1-1-2024	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Eindstand31-12-2024
Bestuur en Dienstverlening	40.090	6.445	2.196	224	44.114
Voorziening Pensioenen Bestuurders	39.866	6.445	2.196	0	44.114
Verloopstaat Voorziening Pensioenen Bestuurders(samenvoeging van de voorziening Pensioenen bestuurders en voorziening pensioenen gebieden)	Beginstand1-1-2024	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Eindstand31-12-2024
Realisatie 2024	39.866	6.445	2.196	0	44.114
Begroting 2024	39.866	4.574	1.750	0	42.690
Verschil Realisatie en Begroting	0	1.871	446	0	1.424
Toelichting Voorziening					
Ingesteld per:	1-1-2014				
Eindigt per:	Geen einddatum bepaald				
Doel Voorziening:	Het beschikken over voldoende vermogen om aan de (toekomstige) pensioenverplichtingen van (oud)politiek ambtsdragers van het college van B&W, Gebied en ex deelgemeenten te kunnen voldoen.				
Toelichting Realisatie 2024:	De realisatie bestaat uit betaalde voorschotten aan de pensioenuitvoerder en de waardenoverdrachten van pensioenen van en naar een ander pensioenfonds.Zie ook de voorziening Pensioenvoorziening ex raadsleden.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting 2024:	Het verschil tussen begroting en realisatie is vooral veroorzaakt door een in december 2024 ontvangen berekening van de benodigde omvang van de voorziening door de pensioenuitvoerder. Door de verdere daling van de rente is in 2024 een extra toevoeging van € 1,8 mln aan de voorziening toegevoegd.				
Voorziening Pensioenvoorziening ex raadsleden	224	0	0	224	0
Realisatie Voorzieningen	Beginstand1-1-2024	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Eindstand31-12-2024
Bestuur en Dienstverlening	40.090	6.445	2.196	224	44.114
Voorziening Pensioenvoorziening ex raadsleden	224	0	0	224	0
Verloopstaat Voorziening Pensioenvoorziening ex raadsleden	Beginstand1-1-2024	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Eindstand31-12-2024
Realisatie 2024	224	0	0	224	0
Begroting 2024	224	0	0	224	0
Verschil Realisatie en Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Voorziening					
Ingesteld per:	1-1-2015				
Eindigt per:	Geen einddatum bepaald				

Doel Voorziening:	Het dekken van de verplichtingen voortkomend uit pensioenrechten voor de nieuwe raadsleden (vanaf eind maart 2014).					
Toelichting Realisatie 2024:	Op deze voorziening resteerde een bedrag aan pensioenen. Dit bedrag is overgedragen aan Visma. Het bedrag is dan ook vrijvallen bij Raad om het toe te voegen aan de Voorziening Pensioenen Bestuurders bij College.					
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting 2024:	Er is geen verschil tussen Begroting en Realisatie, want de vrijval is begroot.					
Overhead		2.271	1.978	1.571	712	1.966
Voorziening Verzekeringen		2.271	1.978	1.571	712	1.966
Realisatie Voorzieningen	Beginstand1-1-2024	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Eindstand31-12-2024	
Overhead	2.271	1.978	1.571	712	1.966	
Voorziening Verzekeringen	2.271	1.978	1.571	712	1.966	
Verloopstaat Voorziening Verzekeringen	Beginstand1-1-2024	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Eindstand31-12-2024	
Realisatie 2024	2.271	1.978	1.571	712	1.966	
Begroting 2024	2.271	2.061	1.464	598	2.270	
Verschil Realisatie en Begroting	0	-83	107	114	-304	
Toelichting Voorziening						
Ingesteld per:	1-1-2005					
Eindigt per:	Geen einddatum bepaald					
Doel Voorziening:	Het stellen van zekerheden bij de afdoening van schadegevallen.					
Toelichting Realisatie 2024:	Door ontwikkelingen in onderhanden schadedossiers worden toevoegingen gedaan aan de voorziening. Afwikkeling van schades gebeurt door aanwending van de voorziening. Neerwaarts bijgestelde, of afgewezen claims leiden tot vrijval.					
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting 2024:	De omvang van de schadeportefeuille en het verloop in de onderliggende dossiers, zijn op voorhand moeilijk te voorspellen. De mutaties in de voorziening volgen de werkelijke ontwikkelingen van schades en de afwikkeling daarvan.					
Beheer van de stad		2.331	40.566	39.502	1.833	1.562
Voorziening Vervangingsinvesteringen riolering		0	39.703	39.454	0	249
Realisatie Voorzieningen	Beginstand1-1-2024	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Eindstand31-12-2024	
Beheer van de stad	2.331	40.566	39.502	1.833	1.562	
Voorziening Vervangingsinvesteringen riolering	0	39.703	39.454	0	249	
Verloopstaat Voorziening Vervangingsinvesteringen riolering	Beginstand1-1-2024	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Eindstand31-12-2024	
Realisatie 2024	0	39.703	39.454	0	249	

Begroting 2024	0	40.044	40.044	0	0
Verschil Realisatie en Begroting	0	-341	-590	0	249
Toelichting Voorziening					
Ingesteld per:	1-1-2007				
Eindigt per:	Geen einddatum bepaald				
Doel Voorziening:	De voorziening dekt de kosten van vervangingen van riolen				
Toelichting Realisatie 2024:	De toevoeging aan de voorziening wordt aangewend voor het direct afschrijven van de investeringsuitgaven aan de rioolvervanging in hetzelfde jaar.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting 2024:	Door hogere lasten bij Riolering dan begroot valt de toevoeging aan de voorziening lager uit. Dit betreft de verwerking volgens een gesloten systeem zoals omschreven in de motie 'Niet om in te boeken maar om mee af te lossen'. De aanwending wijkt af doordat het totaal aan vervangingsinvesteringen lager is dan begroot. Van de oorspronkelijk begroting van €40 mln is een onttrekking van €39,4 mln gerealiseerd ten behoeve van het direct afschrijven van deze vervangingsinvesteringen.				
Voorziening Leges Leidingen	1.833	863	0	1.833	863
Realisatie Voorzieningen	Beginstand1-1-2024	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Eindstand31-12-2024
Beheer van de stad	2.331	40.566	39.502	1.833	1.562
Voorziening Leges Leidingen	1.833	863	0	1.833	863
Verloopstaat Voorziening Leges Leidingen	Beginstand1-1-2024	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Eindstand31-12-2024
Realisatie 2024	1.833	863	0	1.833	863
Begroting 2024	1.833	1.233	0	1.833	1.233
Verschil Realisatie en Begroting	0	-370	0	0	-370
Toelichting Voorziening					
Ingesteld per:	31-12-2013				
Eindigt per:	Geen einddatum bepaald				
Doel Voorziening:	De vooruitontvangen opbrengsten van derden waarbij de kosten met een specifiek doel in een volgend jaar worden gemaakt.				
Toelichting Realisatie 2024:	De vrijval bestaat uit verstrekte vergunningen in 2023 waarvan de werkzaamheden dit jaar zijn gestart. Eind 2024 is er €863 toegevoegd aan de voorziening. De toevoeging is afhankelijk van de ingediende aanvragen vanaf 1 juli tot en met 31 december en de stand van de uitvoering hiervan.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting 2024:	Omdat de toevoeging vooraf niet in te schatten is, wordt de begroting gelijk gehouden aan de berekende toevoeging van het voorgaande jaar. Dit kan leiden tot een verschil tussen de begroting en de werkelijke toevoeging.				
Voorziening Bomenfonds	35	0	1	0	33
Realisatie Voorzieningen	Beginstand1-1-2024	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Eindstand31-12-2024
Beheer van de stad	2.331	40.566	39.502	1.833	1.562
Voorziening Bomenfonds	35	0	1	0	33

Verloopstaat Voorziening Bomenfonds	Beginstand1-1-2024	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Eindstand31-12-2024
Realisatie 2024	35	0	1	0	33
Begroting 2024	35	0	0	0	35
Verschil Realisatie en Begroting	0	0	1	0	-1
Toelichting Voorziening					
Ingesteld per:	31-12-2016				
Eindigt per:	Geen einddatum bepaald				
Doel Voorziening:	De voorziening is bedoeld voor het herplanten van bomen en is gevormd door éénmalige afkoop van herplantplicht door derden.				
Toelichting Realisatie 2024:	De aanwending betreft een onttrekking die is gedaan voor de kosten van planten en bomen.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting 2024:	Er is geen bedrag begroot voor het Bomenfonds omdat vooraf niet bekend is wanneer middelen worden toegevoegd aan het Bomenfonds.				
Voorziening Afkoop beheer en onderhoud N209	463	0	46	0	417
Realisatie Voorzieningen	Beginstand1-1-2024	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Eindstand31-12-2024
Beheer van de stad	2.331	40.566	39.502	1.833	1.562
Voorziening Afkoop beheer en onderhoud N209	463	0	46	0	417
Verloopstaat Voorziening Afkoop beheer en onderhoud N209	Beginstand1-1-2024	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Eindstand31-12-2024
Realisatie 2024	463	0	46	0	417
Begroting 2024	463	0	46	0	417
Verschil Realisatie en Begroting	0	0	0	0	0
Toelichting Voorziening					
Ingesteld per:	1-7-2019				
Eindigt per:	31-12-2033				
Doel Voorziening:	Rotterdam neemt een deel van de N209 over van de Provincie Zuid Holland. Voor het beheer en onderhoud voor de komende 15 jaar heeft Rotterdam een bijdrage gekregen.				
Toelichting Realisatie 2024:	In 2019 is een deel van de N209 en het viaduct over de A13 overgenomen van de Provincie Zuid-Holland. Voor de overdracht heeft de provincie een afkoopsom betaald van € 695 voor onderhoud gedurende de komende 15 jaar. In 2024 is 1/15e deel van de afkoopsom beheer en onderhoud N209 aangewend.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting 2024:	Realisatie conform begroting				
Stedelijke inrichting en ontwikkeling	101.510	2.595	23.704	0	80.401
Verliesvoorziening Grondexploitaties	101.510	0	23.704	0	77.806

Realisatie Voorzieningen	Beginstand1-1-2024	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Eindstand31-12-2024
Stedelijke inrichting en ontwikkeling	101.510	2.595	23.704	0	80.401
Verliesvoorziening Grondexploitaties	101.510	0	23.704	0	77.806
Verloopstaat verliesvoorziening Grondexploitaties	Beginstand1-1-2024	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Eindstand31-12-2024
Realisatie 2024	101.510	0	23.704	0	77.806
Begroting 2024	101.510	0	0	0	101.510
Verschil Realisatie en Begroting	0	0	23.704	0	-23.704
Toelichting Voorziening					
Ingesteld per:	31-12-2019				
Eindigt per:	Geen einddatum bepaald				
Doel Voorziening:	De verliesvoorziening grondexploitatie betreft de reclassificatie van de verliesvoorziening conform de voorschriften van de BBV. In de BBV-notitie grondexploitaties die in 2019 is uitgebracht is een aanscherping aangebracht in de manier waarop de verliesvoorziening grondexploitaties in de balans moet worden verwerkt. Vanaf 2019 moet de waardecorrectie slechts tot de boekwaarde van de negatieve grondexploitaties op de balans worden opgenomen. Het surplus moet als voorziening onder de passiva worden opgenomen.				
Toelichting Realisatie 2024:	Per jaarultimo zijn de resultaten op de grondexploitaties verwerkt, waarmee ook eventuele verliezen zijn verwerkt in de verliesvoorziening.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting 2024:	Geen sprake van tussentijdse boekingen op de verliesvoorziening.				
Voorziening achterstallig onderhoud	0	2.595	0	0	2.595
Realisatie Voorzieningen	Beginstand1-1-2024	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Eindstand31-12-2024
Stedelijke inrichting en ontwikkeling	101.510	2.595	23.704	0	80.401
Voorziening achterstallig onderhoud	0	2.595	0	0	2.595
Voorziening achterstallig onderhoud	Beginstand1-1-2024	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Eindstand31-12-2024
Realisatie 2024	0	2.595	0	0	2.595
Begroting 2024	0	0	0	0	0
Verschil Realisatie en Begroting	0	2.595	0	0	2.595
Toelichting Voorziening					
Ingesteld per:	31-12-2024				
Eindigt per:	Nader te bepalen				

Doel Voorziening:	In geval van achterstallig onderhoud waarbij sprake is van kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties wordt er op basis van artikel 44 lid 1a BBV een voorziening gevormd.				
Toelichting Realisatie 2024:	In 2024 is voor de Huismanstraat (€ 494.000; een voormalige school) en het recreatieoord Hoek van Holland (€ 2,1 mln) een toevoeging aan de voorziening gedaan in verband met achterstallig onderhoud.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting 2024:	De informatie voor het vormen van deze voorziening was pas bekend eind 2024.				
Voorziening Katoenveem	0	0	0	0	0
Realisatie Voorzieningen	Beginstand1-1-2024	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Eindstand31-12-2024
Stedelijke inrichting en ontwikkeling	101.510	2.595	23.704	0	80.401
Voorziening Katoenveem	0	0	0	0	0
Verloopstaat Voorziening Katoenveem	Beginstand1-1-2024	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Eindstand31-12-2024
Realisatie 2024	0	0	0	0	0
Begroting 2024	0	2.400	0	0	2.400
Verschil Realisatie en Begroting	0	-2.400	0	0	-2.400
Toelichting Voorziening					
Ingesteld per:	1-9-2024				
Eindigt per:	nader te bepalen				
Doel Voorziening:	Er is sprake van achterstallig onderhoud van het object Katoenveem. Er wordt niet meer voldaan aan het benodigde kwaliteitsniveau en de werkzaamheden zijn onvermijdelijk. Het noodzakelijke herstel van het achterstallig onderhoud wordt ingeschat op € 2,4 mln. Op basis van het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) wordt daartoe een voorziening gevormd binnen het programma Stedelijke Ontwikkeling				
Toelichting Realisatie 2024:	De toevoeging aan de voorziening heeft nog niet plaatsgevonden.				
Toelichting Verschil Realisatie - Begroting 2024:	De toevoeging aan de voorziening heeft nog niet plaatsgevonden.				
Eindtotaal	146.202	51.584	66.974	2.768	128.044

Jaarstukken 2024

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

In de volgende tabel zijn de vaste schulden met een looptijd van één jaar of langer opgenomen.

	31-12-2023	Vermeerdering	Vermindering	31-12-2024	Rente
Obligatieleningen	54	0	1	54	N.v.t.
Medium Term Notes	25.500	165.000	8.500	182.000	2.736
Totaal obligatieleningen	25.554	165.000	8.501	182.054	2.736
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	383.367	85.000	6.574	461.793	11.392
Openbare lichamen	220.000	210.000	170.000	260.000	3.963
Totaal onderhandse leningen	603.367	295.000	176.574	721.793	15.355
Waarborgsommen	2.075	155	105	2.125	N.v.t.
Vooruit ontvangen afkoopsommen erfpacht	36.747	1.591	2.474	35.864	N.v.t.
Totaal overige leningen	38.823	1.746	2.579	37.989	N.v.t.
Totaal vaste schulden	667.744	461.746	187.653	941.837	18.091

Toelichting verloopstaat

Indien van toepassing zijn per categorie de rentekosten opgenomen in de verloopstaat.

De behoefte aan nieuwe financieringsmiddelen is afhankelijk van de ontwikkeling van de gemeentelijke investeringen in vaste activa en onderhanden werk, de ontwikkeling van de interne financieringsmiddelen en de ontwikkeling van de bestaande in portefeuille opgenomen geldleningen.

Obligatieleningen

Obligatieleningen

Tot in de jaren '50 van de vorige eeuw heeft de gemeente obligaties uitgegeven om in de financieringsbehoefte te voorzien. De rentecoupons op de obligaties zijn verlopen en er wordt dus geen rente meer uitbetaald. Een klein deel van de in het verleden uitgegeven obligaties is nog niet geïnd door de houders.

Medium Term Notes

Medium term Notes (MTN's) zijn waardepapieren die worden uitgegeven onder het MTN-programma Nederlandse Gemeenten dat wordt verzorgd door de BNG Bank. In 2024 is € 8,5 mln afgelost. Er zijn in 2024 vijf nieuwe MTN's afgesloten met looptijden van vijf, tien en vijftien jaar. Daarmee is voor een totaal bedrag van € 165 mln aan nieuwe financiering aangetrokken.

Onderhandse leningen

Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen

Bij de volgende banken en overige financiële instellingen zijn onderhandse leningen opgenomen:

	31-12-2023	31-12-2024
Bank Nederlandse Gemeenten	308.107	391.703

Nederlandse Waterschapsbank	75.260	70.090
Totaal	383.367	461.793

Onderhandse leningen van openbare lichamen

Bij de volgende gemeenten en provincies zijn leningen opgenomen:

	31-12-2023	31-12-2024
Gemeente Dordrecht	40.000	0
Gemeente Noordoostpolder	10.000	0
Provincie Gelderland	85.000	145.000
Provincie Groningen	10.000	20.000
Provincie Limburg	0	25.000
Provincie Noord-Brabant	75.000	50.000
Provincie Zeeland	0	20.000
Totaal	220.000	260.000

Overige leningen

Waarborgsommen

Dit betreft ontvangen waarborgsommen bij woningen en bedrijfsmatig onroerend goed welke bij beëindiging van het huurcontract worden terugbetaald.

Vooruit ontvangen afkoopsommen erfpacht

De post vooruit ontvangen afkoopsommen erfpacht omvat het nog niet vrijgevalle deel van de vooruit ontvangen afkoopsommen uit hoofde van niet-eeuwigdurende erfpacht.

Balans per 31-12-2023	36.747
Toevoeging afkoopsommen 2024	1.591
Vrijval / Verminderings 2024	2.474
Balans per 31-12-2024	35.864

Jaarstukken 2024

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of korter

Paginanummer in website:
227

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Onder de netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar zijn de betalingsverplichtingen opgenomen die de gemeente binnen één jaar moet voldoen.

Kortlopende schulden	31-12-2023	31-12-2024
Kasgeldleningen	125.000	175.000
Banksaldi	14.832	4.534
Overige schulden	147.812	112.611
Totaal netto-vlottende schulden	287.644	292.146

Toelichting verloopstaat

Kasgeldleningen

De kasgeldleningen die zijn aangegaan geven de korte termijn financieringsbehoefte weer.

Kasgeldleningen openbare lichamen	31-12-2023	31-12-2024
Gemeente Dordrecht	0	50.000
Totaal	0	50.000

Overige kasgeldleningen	31-12-2023	31-12-2024
Stichting Pensioenfonds Rail & OV	0	100.000
BNG Bank	0	25.000
Achmea Investerings Management (A.I.M.) Lagere Overheden (LO) Kasgeldstorting Fonds	125.000	0
Zilveren Kruis	0	0
Gasuni	0	0
Provincie Gelderland	0	0
Totaal	125.000	125.000

Het saldo van ontvangsten en betalingen bepalen de behoefte aan kasgeldleningen.

Banksaldi

Banksaldi	31-12-2023	31-12-2024
Betalingen onderweg/kruisposten	16.058	5.509
BNG	-1.226	-974
Totaal	14.832	4.534

Het saldo betreft de betalingen onderweg naar de bank en de schuldpositie van bankrekeningnummers welke op naam staan van de gemeente Rotterdam.

Overige schulden

Overige schulden	31-12-2023	31-12-2024
Na te betalen facturen	112.200	94.870
Crediteuren Kredietbank	15.323	15.414
Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO) en Zelfstandige regeling	1.275	1.100
Herziening gemeentefonds	18.766	1.066
Overige schulden < 5 mln	249	161
Tussenrekening rente en aflossing	0	0
Totaal	147.812	112.611

Na te betalen facturen

Deze post heeft betrekking op nog te betalen facturen die voor eind december zijn ontvangen.

Crediteuren Kredietbank

De bedragen hebben betrekking op schulden aan derden die zijn overgenomen van particulieren in het kader van de schuldhelpverlening.

Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (TOZO) en Zelfstandige regeling

De Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (TOZO) is een maatregel om zelfstandige ondernemers, waaronder Zelfstandigen Zonder Personeel (ZZP'ers) te ondersteunen tijdens de Coronacrisis. Het Regionaal Bureau Zelfstandigen voert de Zelfstandige regeling uit. Het Regionaal Bureau Zelfstandigen verricht werkzaamheden in het kader van bijstandverlening zelfstandigen en de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijke arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ).

Herziening Gemeentefonds

De herziening op het Gemeentefonds wordt uiterlijk 2 jaar na afloop van het desbetreffende jaar definitief vastgesteld. De belangrijkste maatstaf die het meest fluctueert en nog kan worden bijgesteld is de 'waarde van de stad'. Dit is de totale Waardering Onroerende Zaken (WOZ)-waarde van de woningen en de niet-woningen van de gemeente Rotterdam. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verwerkt met een vertraging de waarden van de maatstaf 'waarde van de stad'.

Overige schulden

De overige schulden bestaan uit een bankrekening waarvan cliënten die geen beschikking hebben over een eigen bankrekening met een prepaidkaart een gelimiteerd bedrag kunnen opnemen.

Overlopende passiva

In onderstaande tabellen zijn de vooruit ontvangen en nog te betalen bedragen opgenomen. De vooruit ontvangen bedragen zijn volgens de voorschriften onderverdeeld in de categorieën overheidslichamen en overige bedrijven of instellingen. De categorieën zijn in deze paragraaf verder gespecificeerd en nader toegelicht.

	31-12-2023	31-12-2024
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren;	523.682	631.312
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen (vooruit ontvangen bedragen);	13.811	14.533
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume (nog te betalen bedragen).	297.077	256.244
Totaal overlopende passiva	834.571	902.389

Vooruit ontvangen bedragen van overheidslichamen

Categorie	31-12-2023	Correctie/ overboeking	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terugbetalingen	31-12-2024
Overige Nederlandse overheidslichamen	14.256	-2.700	8.638	5.045	15.149
Het Rijk	476.117	-6.114	331.197	230.149	571.051
Europese overheidslichamen	33.310	-5.481	67.833	50.251	45.412
Totaal	523.682	-14.295	407.669	285.444	631.612

Regeling	31-12- 2023	Correctie/ overboeking	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terugbetalingen	31-12- 2024	CBS code
Besluit Woningbouwimpuls 2020	53.714	0	4.000	2.444	55.270	Rijk
Meerjarig regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting	27.914	0	21.105	0	49.019	Rijk
Just Transition Fund 2021-2027	4.161	0	38.499	10.085	32.575	EU
Tijdelijke regeling specifieke uitkering gebiedsbudget	35.936	0	0	3.848	32.088	Rijk
Regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting	32.471	0	0	3.181	29.290	Rijk
Regeling specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	28.899	0	0	0	28.899	Rijk

Regio Deal Rotterdam Zuid	29.578	0	0	1.695	27.883	Rijk
Eenmalige specifieke uitkering Regio Deals Regio Deal Rotterdam Zuid II	16.209	0	13.262	2.575	26.895	Rijk
Specifieke uitkering Startbouwimpuls	26.721	0	0	0	26.721	Rijk
Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid	18.154	0	57.887	50.064	25.976	Rijk
Regeling specifieke uitkering transformatie gesloten jeugdhulp	0	0	20.580	180	20.401	Rijk
Regeling specifieke uitkering voorkomen georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit 2022	14.554	0	9.354	4.005	19.902	Rijk
Specifieke uitkering Wet Inburgering 2021	8.104	0	16.338	4.969	19.473	Rijk
SPUK Aanpak Energiearmoede	28.914	0	0	11.006	17.908	Rijk
Specifieke uitkering aardgasvrij in het kader van het Nationaal Programma Rotterdam-Zuid	17.598	0	0	554	17.044	Rijk
Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï	16.780	0	107	67	16.819	Rijk
Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	0	0	13.038	0	13.038	Rijk
Regeling kansrijke wijk	9.338	0	28.583	25.206	12.715	Rijk
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO)	23.463	23	28.643	39.743	12.386	EU
Tijdelijke regeling uitkering bodem 2024-2030	0	0	11.126	0	11.126	Rijk
Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie gesloten jeugdhulp 2020	11.775	0	0	1.412	10.363	Rijk
Regeling specifieke uitkering COVID-19 vaccinaties	8.183	0	6.901	5.606	9.479	Rijk
Besluit specifieke uitkering Regio Deals vierde, vijfde en zesde tranche	0	0	8.999	0	8.999	Rijk
Regeling specifieke uitkering randvoorwaardelijke functies jeugdhulp	4.897	0	4.897	2.321	7.473	Rijk
Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie	5.816	0	1.279	0	7.095	Rijk
Meerjarige regeling specifieke uitkeringen voor huisvesting aandachtsgroepen	2.792	0	2.499	0	5.292	Rijk
Specifieke uitkering Mainports	0	0	7.681	2.976	4.704	Rijk
Regeling specifieke uitkering vergroten van beschikbaarheid van acute jeugd-ggz capaciteit	0	0	4.662	0	4.662	Rijk
Regeling specifieke uitkeringen gebiedsinvesteringen Net op Zee	0	0	4.610	0	4.610	Rijk
Regionale Bestuursovereenkomst Blankenburgverbinding	4.170	0	0	0	4.170	Overige
Tijdelijke regeling specifieke uitkering mobiliteitspakketten t.b.v. woningbouw	0	0	4.115	65	4.051	Rijk

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfst. ondernemers TOZO	4.110	0	0	126	3.984	Rijk
Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	889	0	15.988	12.979	3.899	Rijk
Specifieke uitkering Proeftuinen Aardgasvrije Wijken	4.651	0	0	971	3.680	Rijk
Regeling specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	4.063	0	6.964	7.360	3.667	Rijk
Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	4.699	0	0	1.081	3.618	Rijk
Regeling specifieke uitkering Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie	3.765	0	0	705	3.060	Rijk
Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	3.948	0	13.229	14.293	2.884	Rijk
Wet Educatie en beroepsonderwijs	2.981	0	11.194	11.482	2.693	Rijk
Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	5.354	0	0	2.973	2.381	Rijk
Regeling specifieke uitkering tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	2.298	0	0	0	2.298	Rijk
IBS eenmalig afkoopbedrag meerkosten COVID-19 2025-2027	0	0	2.000	0	2.000	Rijk
Regeling Horizon Europe 2021-2027	2.262	0	206	502	1.967	Overige
Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord	1.377	0	904	497	1.784	Rijk
Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen	1.752	0	0	0	1.752	Rijk
IBS Ministerie van Justitie en Veiligheid versterking aanpak ondermijning 2022-2024	3.638	0	3.515	5.494	1.658	Rijk
Algemene subsidieverordening Zuid-Holland 2013	124	0	1.755	270	1.609	Overige
Tijdelijke regeling spuk bodem 2022	1.685	0	0	223	1.462	Rijk
Specifieke uitkering Werk aan Uitvoering	0	0	1.240	0	1.240	Rijk
Kansen voor West	1.675	0	0	465	1.210	Overige
Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed	0	0	1.177	0	1.177	Rijk
Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten 2020-2024	1.604	0	0	434	1.170	Rijk
IBS Koningin Wilhelmina Fonds bijdrage Daniël de Hoedbrug	0	0	1.100	0	1.100	Overige
Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	994	0	0	0	994	Overige

Voucherregeling Boerderij van de Toekomst Flevoland	0	0	750	0	750	Overige
Regeling specifieke uitkering regionale aanpak voortijdig schoolverlaten 2020-2024	0	0	5.037	4.339	698	Rijk
IBS Innovatief inburgeringstraject Vroege start	0	0	1.400	739	661	Rijk
Specifieke uitkering ten behoeve van innovatieve voorstellen mainports	0	0	633	0	633	Rijk
Regeling specifieke uitkering extra financiële middelen RMC-functie	718	0	0	144	573	Rijk
Regeling specifieke uitkering instandhouding en doorontwikkeling expertisecentra jeugdhulp	7.212	0	0	6.708	504	Rijk
Subsidieregeling publieke gezondheid	258	0	5.317	5.093	482	Rijk
Subsidieregeling ESF+ 2021-2027	0	-5.923	10.073	3.690	459	Rijk
Subsidieregeling Vliegende Brigade Zuid-Holland	171	0	478	192	457	Overige
Specifieke Uitkering Tijdelijke stimuleringsregeling slim, veilig, doelmatig en duurzaam gebruik van mobiliteitsinfrastructuur 2023-2027	0	0	0	413	413	Rijk
IBS Ministerie van Justitie en Veiligheid extra cybergelden RIEC	425	0	0	16	409	Rijk
Subsidieregeling Knelpuntenpot sociale huur en middenhuur Zuid-Holland	400	0	0	0	400	Overige
Subsidieregeling Woonvormen senioren Zuid-Holland	250	0	150	0	400	Overige
High Impact Crime (dader)aanpak 2022-2024	406	0	220	232	393	Rijk
Specifieke uitkering Cultuur impuls jongeren en talent	0	0	334	0	334	Rijk
Subsidieprogramma ZonMW Actieprogramma Grip op Onbegrip	316	0	0	0	316	Overige
Regeling stimulering schoon en emissieloos bouwen voor medeoverheden	0	0	307	0	307	Rijk
Regeling heroïnebehandeling	222	0	1.668	1.592	299	Rijk
Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur 2023-2024	781	0	381	870	291	Rijk
Sub.reg huisv.aandachtsgr	510	0	0	220	290	Rijk
Regeling SPUK voorschoolse educatie ontheemde peuters	288	0	0	0	288	Rijk
Subsidieprogramma ZonMw Gezonde Leefomgeving Integrale Aanpak	0	0	382	87	264	Overige
Specifieke uitkering Regeling flexibele inzet ondersteuning woningbouw tweede tranche	0	0	258	0	258	Overige
IBS meerkosten apenpokken 2022	0	0	243	0	243	Rijk
Erasmus+	182	0	330	282	231	EU

Citizens, Equality, Rights and Values programme	0	0	361	141	219	EU
Digital Europe Programme	101	0	100	0	200	Overige
IBS Ministerie van Justitie en Veiligheid structurele middelen Haven	6.592	0	0	6.395	197	Rijk
Regeling specifieke uitkering domein-overstijgend samenwerken	0	0	592	406	185	Rijk
Subsidieregeling instandhouding monumenten	63	0	166	49	181	Rijk
Specifieke uitkering NL2120	0	0	168	0	168	Rijk
IBS Rijk cofinanciering Dutch Societal Innovation Hubs	0	0	164	0	164	Overige
IBS HHSK klimaatbestendige inrichting Agniesebuurt	163	0	0	0	163	Overige
Tijdelijke regeling specifieke uitkering duurzame en circulaire infrastructuur	0	0	155	0	155	Rijk
Subsidieregeling PrEP	140	0	321	312	149	Rijk
Bijdrageregeling begeleiden van ex-gedetineerden voor wonen en werken voor 2023	0	142	0	0	142	Rijk
IBS Rijk Pilot regionale aanpak van seksuele uitbuiting	31	0	100	0	131	Rijk
Specifieke uitkering preventieve aanpak tegen ondermijning	443	0	0	321	122	Rijk
Specifieke uitkering versterking GGD'en	0	-0	2.774	2.662	112	Rijk
Tijdelijk besluit specifieke uitkering verbetering digitale dienstverlening	542	0	0	434	108	Rijk
Specifieke uitkering lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken	106	0	0	0	106	Rijk
Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	214	0	645	771	88	Rijk
Subsidieregeling mobiliteit Zuid-Holland 2017	83	0	0	0	83	Overige
Subsidieprogramma ZonMW COVID-19 Programma	0	0	150	72	78	Overige
Subsidieprogramma ZonMW Economische zelfstandigheid van vrouwen	72	0	0	0	72	Overige
Regeling specifieke uitkering MKB-deals	71	0	0	0	71	Rijk
Programma Indisch Erfgoed Digitaal	0	0	80	16	64	Overige
IBS Koningin Wilhelmina Fonds bijdrage Kanker Lokaal op de Kaart	0	0	64	0	64	Overige
Eurocities	61	0	0	0	61	Overige
Versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme 2023-2026	94	0	498	532	59	Rijk
Financieringsregeling Metamorfoze Archieven	147	0	0	93	54	Overige

en Collecties						
Regeling specifieke uitkering verbetering digitale dienstverlening	0	0	90	39	51	Rijk
Subsidieregeling Groen Zuid-Holland 2016	50	0	0	0	50	Overige
Algemene Subsidie Verordening PZH 13	0	0	94	45	48	Overige
IBS Corona organisatie GGD'en	2.340	0	0	2.294	46	Rijk
Bijdrageregeling begeleiden van ex-gedetineerden voor wonen en werken voor 2024	0	0	460	415	45	Rijk
Regeling specifieke uitkering regionaal projectleider aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2022	42	0	0	0	42	Rijk
ICLEI Action Fund 2.0	38	0	0	0	38	Overige
ZoRo busbaan	43	0	0	7	36	Overige
Subsidieprogramma ZonMw Vervolgimpuls versterking kennisfunctie GGD	0	0	16	0	16	Overige
LIFE 2021-2027	0	-16	103	72	16	Rijk
IBS FNO programma Geestkracht	92	0	39	116	15	Overige
Subsidieregeling Molens Zuid-Holland 2013	8	0	4	1	12	Overige
Programma Netwerk Digitaal Erfgoed (NDE)	0	0	9	0	9	Overige
IBS NIK Erfgoed Telt	8	0	0	0	8	Overige
Subsidieprogramma ZonMW Wat werkt voor de jeugd	20	0	20	32	7	Overige
Algemene Subsidieverordening Waddenfonds 2017	7	0	0	0	7	Overige
Afvalfonds Verpakkingen	47	0	2.845	2.890	2	Overige
Regeling specifieke uitkering stimulering sport	2	0	0	0	2	Rijk
Regeling specifieke uitkering aanvullende seksuele gezondheidszorg	0	0	400	400	0	Rijk
Subsidieregeling ESF 2014-2022	1.276	0	0	1.276	0	Rijk
IBS Project Mainportontwikkeling Rotterdam - deelproject Bestaand Rotterdams Gebied	3.501	0	0	3.501	0	Rijk
Subsidieregeling gebiedsprogramma's groen Zuid-Holland 2016	211	0	0	211	0	Overige
IBS Ministerie van Justitie en Veiligheid versterking aanpak ondermijning 2019, 2020 en 2021	3	0	0	3	0	Rijk
Actieplan Wapens en Jongeren	105	0	45	150	0	Rijk
Begeleid ex-gedetineerden wonen werk	142	-142	0	0	0	Rijk
Besluit rijkssubsidieering instandhouding monumenten 2013	176	-176	0	0	0	Rijk
Bijdrageregeling versterking economisch vestigingsklimaat Metropoolregio Rotterdam	204	-204	0	0	0	Overige

Den Haag 2020						
Bonus zorgprofessionals COVID-19	1.806	0	0	1.806	0	Rijk
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling 2021-2027	5.028	-5.028	0	0	0	EU
IBS Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid Lokale weerbaarheid cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit	5	-5	0	0	0	Overige
LIFE 2014-2020	476	-476	0	0	0	EU
Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	1.210	0	0	1.210	0	Rijk
Regeling reductie energiegebruik woningen	150	0	0	150	0	Rijk
Regeling specifieke uitkering gemeente in verband met de versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, (gewelddadig) extremisme en terrorisme 2022	99	0	0	99	0	Rijk
Regeling specifieke uitkering onderwijsroute	265	0	16	281	0	Rijk
Regeling specifieke uitkering reductie energiegebruik	25	0	0	25	0	Rijk
Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving	268	0	0	268	0	Rijk
Regeling specifieke uitkering voor gemeenten in verband met de versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, (gewelddadig) extremisme en terrorisme in 2021	12	0	0	12	0	Rijk
Regeling specifieke uitkering zwembaden en ijsbanen COVID-19	351	0	0	351	0	Rijk
Sub. Reg. Praktijkleren	48	0	0	48	0	Rijk
Subsidieprogramma ZonMW Preventieprogramma 2019-2022	4	0	2	5	0	Overige
Subsidieregeling erfgoedlijnen Zuid-Holland	25	0	0	25	0	Overige
Subsidieverordening Vervoersautoriteit Metropoolregio Rotterdam Den Haag 2023	2.360	-2.360	0	0	0	Overige
Subsidieprogramma ZonMw MDT-kort voor gemeenten	14	0	2	15	0	Overige
Specifieke uitkering voor de gemeenten met een Landelijke Vreemdelingen Voorziening in verband met de bekostiging ervan in 2024	0	0	1.405	1.405	0	Rijk
Structurele Mainports gelden	0	0	0	0	0	Rijk
Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra 2020-2022	23	0	0	23	0	Rijk
Horizon 2020	131	-131	0	0	-0	Overige
Totaal passiva	523.682	-14.295	407.669	285.444	631.612	

Toelichting verloopstaat

Correctie/Overboeking

De kolom correctie/overboeking heeft betrekking op overboekingen tussen overlopende activa en passiva medeoverheden, al naar gelang de debet- of creditstand per 31 december van de betreffende regeling. Daarnaast worden jaarlijks de benamingen van de regelingen en de categorie beoordeeld. In de situatie dat (een deel van) het saldo van een regeling onder een nieuwe naam wordt gepresenteerd, is met behulp van de correctie/overboeking kolom het saldo overgeboekt. De correcties met betrekking tot voorgaande jaren zijn eveneens in de kolom Correcties/Overboekingen vermeld. De kolom ontvangen bedragen bevat de in 2024 geboekte toename van de schuldpositie. Dit zijn de nog niet met subsidieverstrekking afgerekenende bedragen. De kolom vrijgevalen bedragen of de terugbetalingen betreffen de daadwerkelijke uitgaven. Voor deze regelingen dient nog met de subsidieverstrekking te worden afgerekend. Daarom zijn deze regelingen aan de passiva kant gepresenteerd. Beschrijving van de subsidieregelingen met een eindbedrag groter dan € 1,125 mln wordt verder toegelicht.

Besluit Woningbouwimpuls 2020

Een specifieke uitkering verstrekt door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor het inlopen van het woningtekort en het meerjarig hoog houden van de bouwproductie. De uitkering wordt verstrekt op basis van het Besluit en de Regeling Woningbouwimpuls 2020. De middelen worden ingezet op zes locaties in gemeente Rotterdam. In totaal is er € 4 mln ontvangen en ruim € 2,4 mln uitgegeven voor deze regeling.

Meerjarig regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting

Een specifieke uitkering verstrekt door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor een integrale aanpak die leidt tot het verbeteren van de leefbaarheid en de veiligheid te bevorderen in kwetsbare gebieden, primair door woningen te herstructureren, in het bijzonder de particuliere woningvoorraad en secundair door inrichting van de omringende openbare ruimte en realisatie van maatschappelijke voorzieningen in de nabijheid van betreffende woningen. De ontvangst is bestemd voor de herstructurering van woningen en leefomgeving in Rotterdam-Zuid (NPRZ wonen). Er is in 2024 een voorschot ontvangen van ruim € 21 mln. Er zijn nog geen middelen ingezet voor deze regeling.

Just Transition Fund 2021 – 2027

Een subsidie verstrekt door het Europese programma Just Transition Fund 2021-2027 voor de overgang naar een Klimaatneutraal Europa. Het subsidieert innovatie van de regionale economie en het verminderen van de negatieve gevolgen voor de werkgelegenheid als gevolg van deze transitie. Gemeente Rotterdam is beheerautoriteit voor het Just Transition Fund. In 2024 is er bijna € 38,5 mln aan voorschotten voor het fonds ontvangen. Er is bijna € 10,1 mln aan subsidievoorschotten uitgekeerd.

Tijdelijke regeling specifieke uitkering gebiedsbudget

Een specifieke uitkering verstrekt door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor het realiseren van gebiedsmaatregelen die als randvoorwaarden noodzakelijk zijn om op een woningbouwlocatie woningbouw plaats te laten vinden. Gemeente Rotterdam heeft twee gebiedsbudgetten voor drie locaties toegekend gekregen. Daarvoor bedroegen de kosten in 2024 ruim € 3,8 mln.

Regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting

Een specifieke uitkering verstrekt door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor bijdragen aan fysieke maatregelen in een of meer deelplannen ter uitvoering van een programma in kwetsbare gebieden die de herstructurering van kwalitatief slechte woningen tot doel hebben, in het bijzonder particuliere woningen, in het belang van de woonkwaliteit en de leefomgeving in de betreffende gebieden. Voor de regeling herstructurering volkshuisvesting bedroegen de kosten in 2024 bijna € 3,2 mln.

Regeling specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur

Een specifieke uitkering verstrekt door de Minister van Infrastructuur en Waterstaat om gemeenten in staat te stellen bovenplanse infrastructurele voorzieningen te realiseren zodat op locaties in heel Nederland op korte termijn grootschalige woningbouw kan plaatsvinden. Voor de regeling woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur zijn in 2024 geen voorschotten ontvangen en geen kosten gemaakt.

Regio Deal Rotterdam Zuid

Op grond van de Regio Deal Rotterdam Zuid verstrekt het Rijk subsidie voor de continuering en versnelling van de integrale aanpak op de thema's school, wonen en werken in het kader van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid. Dit is nodig om de achterstanden van Rotterdam Zuid op het gebied van school, werk en wonen weg te werken en opleidingsniveau, arbeidsparticipatie en woonkwaliteit in 2030 te laten stijgen naar het G4-gemiddelde. Voor de Regio Deal Rotterdam Zuid zijn in 2024 bijna € 1,7 mln kosten gemaakt voor de pijler wonen.

Eenmalige specifieke uitkering Regio Deals Regio Deal Rotterdam Zuid II

Een specifieke uitkering van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor het verbeteren van de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers in Rotterdam Zuid. Voor de Regio Deal Rotterdam Zuid bedroeg het voorschot in 2024 bijna € 13,3 mln. De kosten voor deze uitkering waren bijna € 2,6. Dit is uitgegeven aan de pijlers Thuisbasis op Orde, School en Werk.

Specifieke uitkering Startbouwimpuls

Een specifieke uitkering door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor projecten die planologisch ver genoeg zijn om uiterlijk in 2024/2025 te starten met bouwen, maar door de veranderde economische omstandigheden de businesscase niet meer kunnen rond rekenen. Het voorschot is bestemd voor realisatie van 2.647 woningen. Voor de Startbouwimpuls heeft gemeente Rotterdam een voorschot ontvangen van ruim € 26,7 mln in voorgaande jaren. Er zijn nog geen kosten gemaakt.

Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid

Een specifieke uitkering verstrekt door de minister van Basis- en Voortgezet onderwijs en Media voor het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden in de Nederlandse taal, het voorkomen van segregatie en het bevorderen van integratie. De uitkering wordt verstrekt op basis van Artikel 168a, eerste en derde lid van de Wet op het Primair Onderwijs. Voor deze regeling is in 2024 een voorschot ontvangen van circa € 57,9 mln. De kosten bedragen bijna € 50,1 mln.

Regeling specifieke uitkering transformatie gesloten jeugdhulp

Een specifieke uitkering verstrekt door de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en sport voor activiteiten die tot doel hebben (1) de afbouw van gesloten jeugdhulp door volledige of gedeeltelijke sluiting, (2) de ombouw van gesloten jeugdhulp naar kleinschalige gesloten jeugdhulp en (3) de ontwikkeling en verwezenlijking van alternatieven voor gesloten jeugdhulp. Voor deze regeling heeft gemeente Rotterdam in 2024 een voorschot van bijna € 20,6 mln ontvangen. De kosten bedroegen bijna € 180.000.

Regeling specifieke uitkering voorkomen georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit 2022

Een specifieke uitkering verstrekt door de minister van Justitie en Veiligheid voor de preventieve aanpak tegen georganiseerde en ondermijnende criminaliteit. Gemeente Rotterdam ontvangt een bijdrage voor de preventieve aanpak tegen georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit. Voor de regeling voorkomen georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit is in 2024 een voorschot ontvangen van bijna € 9,4 mln. De kosten voor deze regeling bedroegen ruim € 4 mln.

Specifieke uitkering Wet Inburgering 2021

Een specifieke uitkering verstrekt door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voor het beschikbaar stellen van voorzieningen aan inburgeringsplichtigen die bijdragen aan het voldoen aan de inburgeringsplicht. Gemeente Rotterdam ontvangt jaarlijks een bijdrage voor het beschikbaar stellen van voorzieningen aan inburgeringsplichtigen die bijdragen aan het voldoen aan de inburgeringsplicht. Voor deze regeling is in 2024 € 16,3 mln aan voorschotten ontvangen en bijna € 5 mln aan kosten gemaakt.

SPUK Aanpak Energiearmoede

Een specifieke uitkering verstrekt door de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening voor het ondersteunen van kwetsbare huishoudens in huur- en koopwoningen, waarbij maatregelen worden genomen om op korte termijn de energierekening te verlagen. De ontvangst betreft een voorschot voor de aanpak van energiearmoede. Het volledige toegekende bedrag is als voorschot uitgekeerd. In 2024 bedroegen de kosten ruim € 11 mln voor deze regeling.

Specifieke uitkering aardgasvrij in het kader van het Nationaal Programma Rotterdam-Zuid

Een Rijksbijdrage ten behoeve van het aardgasvrij maken van wijken binnen het Nationaal Programma Rotterdam Zuid. In 2024 bedroegen de kosten ruim € 11 mln voor deze regeling.

Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï

Op grond van de Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï kan subsidie worden verstrekt aan projecten gericht op het beperken van de geluidsbelasting vanwege wegen en spoorwegen aan woningen, andere geluidsgevoelige gebouwen en geluidsgevoelige terreinen dan wel het beperken van het geluidsniveau binnen woningen of andere geluidsgevoelige gebouwen. De regeling is bedoeld voor (samenwerkingsverbanden van) gemeenten. Voor deze regeling is in 2024 € 107.000 aan voorschotten ontvangen en € 67.000 aan kosten gemaakt.

Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma

Een specifieke uitkering verstrekt door de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening voor het uitvoeren van een isolatieprogramma dat gericht is op het nemen van energiebesparende isolatiemaatregelen in slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en slecht geïsoleerde woningen van leden van een gemengde vereniging, het uitvoeren of het laten uitvoeren van een of meer energiebesparende isolatiemaatregelen, het bieden van gerichte ondersteuning aan een eigenaar-bewoner of een gemengde vereniging of het daartoe inschakelen van derden met de benodigde expertise en de inzet van ambtelijke capaciteit of de inhuur van externe capaciteit ten behoeve van de uitvoering van het isolatieprogramma. In 2024 is ruim € 13 mln aan voorschot ontvangen. Er zijn nog geen kosten gemaakt voor de regeling slecht geïsoleerde woningen in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma.

Regeling kansrijke wijk

Een specifieke uitkering van de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening voor het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid voor de organisatie van een uitvoeringsprogramma in het stedelijk focusgebied of de stedelijke focusgebiede, de bekostiging van integrale activiteiten en de bekostiging van activiteiten die bijdragen aan de doelstellingen van het onderdeel 'meedoen in de samenleving' van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. Er zijn zes hoofdthema's, (1) preventie van armoede en schulden, (2) veerkracht en weerbaarheid, (3) re-integratie, (4) school en omgeving, (5) ontwikkeling van het jonge kind en (6) gezonde leefomgeving. Voor de regeling Kansrijke wijk bedroeg het voorschot ruim € 27,6 mln in 2024. Voor alle thema's zijn in 2024 kosten gemaakt. De kosten bedroegen bijna € 24,3 mln.

Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO)

Kansen voor West II is het samenwerkingsprogramma van de vier provincies in de randstad en de G4 gericht op het stimuleren van regionale ontwikkeling. Het Kansen voor West II programma wordt uitgevoerd met middelen uit het Europese fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO). De gemeente Rotterdam is als management autoriteit verantwoordelijk voor de uitvoering van het programma. Activiteiten die voor subsidie in aanmerking komen moeten betrekking hebben op innovatie en duurzame energie. Gemeente Rotterdam is de management autoriteit aangewezen om het EFRO-programma uit te voeren. Hiervoor is ruim € 28,6 mln aan voorschotten ontvangen ter dekking van het fonds, en is er voor ruim € 39,7 mln aan kosten gemaakt.

Tijdelijke regeling uitkering bodem 2024-2030

Een specifieke uitkering verstrekt door de Minister van Infrastructuur en Waterstaat met als doel om bevoegde gezagen in staat te stellen om in de periode van 2024 tot en met 2030 een aantal taken op het gebied van bodemsanering goed af te ronden en nieuwe bodemkwaliteitsopgaven te signaleren en daarop te reageren met een passende aanpak. Voor deze meerjarige regeling heeft de gemeente Rotterdam in 2024 € 11,1 mln aan voorschotten ontvangen. Er zijn geen kosten gemaakt.

Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie gesloten jeugdhulp 2020

Een specifieke uitkering verstrekt door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. De uitkering wordt verstrekt op basis van de Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie gesloten jeugdhulp 2020. In 2024 is er voor ruim € 1,4 mln aan kosten gemaakt voor deze regeling.

Regeling specifieke uitkering COVID-19 vaccinaties

Een specifieke uitkering van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport voor het toedienen van COVID-19-vaccinaties conform de basiscapaciteit COVID-19-vaccinatie, het inrichten van de infrastructuur ten behoeve van de basiscapaciteit COVID-19-vaccinatie en het treffen van voorbereidende werkzaamheden voor de situatie dat de Minister, naar aanleiding van een advies van de Gezondheidsraad of het OMT-V, besluit tot een COVID-19-vaccinatiecampagne in de periode van 1 juli 2024 tot en met 31 december 2024. Gemeente Rotterdam heeft in 2024 ruim € 6,9 mln aan voorschot ontvangen voor COVID-19 vaccinaties. De kosten bedroegen ruim € 5,6 mln.

Besluit specifieke uitkering Regio Deals vierde, vijfde en zesde tranche

Een specifieke uitkering verstrekt door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor activiteiten ter uitvoering van een doel, aanpak of beoogd resultaat zoals vastgelegd in een Regio Deal. In 2024 bedroeg het voorschot voor de Regio Deal Waterwegregio bijna € 9 mln.

Er zijn nog geen kosten gemaakt voor deze Regio Deal.

Regeling specifieke uitkering rand voorwaardelijke functies jeugdhulp

Een specifieke uitkering van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport voor activiteiten die nodig zijn in verband met de inkoop en organisatie van de volgende randvoorwaardelijke functies voor expertisenetwerken jeugdhulp, voor activiteiten die nodig zijn in verband met de instandhouding en doorontwikkeling van het expertisenetwerk jeugdhulp voor het bovenregionale gebied conform de uitgangspunten als bedoeld in de Kamerbrief 'Stand van zaken expertisecentra jeugdhulp' d.d. 17 juni 2020, voor de academische onderzoeksfunctie van de academische centra kinder- en jeugdpsychiatrie, voor activiteiten die nodig zijn voor de financiering van wetenschappelijk academisch onderzoek als onderdeel van de academische functie van één van de academische centra kinder- en jeugdpsychiatrie en voor de plaatsingscoördinatie gesloten jeugdhulp, voor de financiering en instandhouding van een plaatsingscoördinatie gesloten jeugdhulp. In 2024 is er bijna € 4,9 mln ontvangen voor de rand voorwaardelijke functies jeugdhulp. De kosten bedroegen ruim € 2,3 mln.

Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie

Een specifieke uitkering van de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening voor de verduurzaming van slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma. Voor deze meerjarige regeling heeft de gemeente Rotterdam in 2024 € 1,3 mln aan voorschotten ontvangen. Er zijn geen kosten gemaakt.

Meerjarige regeling specifieke uitkeringen voor huisvesting aandachtsgroepen

Een specifieke uitkering verstrekt door de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening voor een project waarbij woonruimten voor aandachtsgroepen gerealiseerd worden die aan de bestaande voorraad woonruimten worden toegevoegd en die gedurende ten minste tien jaar na voltooiing geheel voor aandachtsgroepen bestemd zijn, Voor een project waarvan aannemelijk is gemaakt dat het binnen vijf jaar na de datum van toekenning van de uitkering gerealiseerd is en voor een project waarbij de woonruimten verhuurd zullen worden op basis van een schriftelijk huurcontract tussen huurder en verhuurder. Voor deze meerjarige regeling heeft de gemeente Rotterdam in 2024 € 2,5 mln aan voorschotten ontvangen. Er zijn geen kosten gemaakt.

Specifieke uitkeringen Mainports

Een specifieke uitkering verstrekt door de Minister van Justitie en Veiligheid voor het significant terugdringen van drugssmokkel en onze mainports zo onaantrekkelijk mogelijk maken voor drugscriminelen. Voor de uitkering Mainports is in 2024 bijna € 7,7 mln ontvangen, en is er bijna € 2,9 mln aan kosten gemaakt.

Regeling specifieke uitkering vergroten van beschikbaarheid van acute jeugd-ggz capaciteit

Een specifieke uitkering verstrekt door de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport voor het tijdelijk vergroten van beschikbaarheid van acute jeugd-ggz capaciteit. Het voorschot voor de regeling vergroten van beschikbaarheid van acute jeugd-ggz capaciteit bedroeg in 2024 bijna € 4,7 mln. Er zijn in 2024 nog geen kosten gemaakt.

Regeling specifieke uitkeringen gebiedsinvesteringen Net op Zee

Een specifieke uitkering verstrekt door de Minister van Klimaat en Groene groei voor de uitvoering van acties uit het Regioplan gebiedsinvesteringen Net op Zee Maasvlakte van de regio Maasvlakte. Het voorschot voor deze regeling bedroeg in 2024 ruim € 4,6 mln. Er zijn in 2024 nog geen kosten gemaakt.

Regionale Bestuursovereenkomst Blankenburgverbinding

Op grond van de Regionale Bestuursovereenkomst Blankenburgverbinding verstrekt het rijk een bijdrage aan het kwaliteitsprogramma Blankenburgverbinding (Nieuw Waterland). Voor de Regionale Bestuursovereenkomst Blankenburgverbinding zijn in 2024 geen voorschotten ontvangen en er zijn ook geen kosten gemaakt.

Tijdelijke regeling specifieke uitkering mobiliteitspakketten t.b.v. woningbouw

Een specifieke uitkering verstrekt door de Minister van Infrastructuur en Waterstaat om gemeenten en openbare lichamen in staat te stellen mobiliteitsmaatregelen te realiseren zodat op de grootschalige NOVEX-woningbouwlocaties woningbouw kan plaatsvinden. In 2024 bedroeg het voorschot voor deze regeling ruim € 4,1 mln. Voor deze regeling is in dit jaar bijna € 65.000 aan kosten gemaakt.

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfst. ondernemers TOZO

Een tijdelijke overbruggingsregeling van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De regeling is voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers. Het voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt en in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van de coronacrisis op te vangen. De kosten voor de Tozo bedroegen in 2024 ruim € 126.000. In 2024 is er geen voorschot ontvangen.

Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)

Een specifieke uitkering verstrekt door de Minister voor Klimaat en Energie om gedurende de uitkeringsperiode de capaciteit (bemensing) te vergroten bij decentrale overheden voor de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid in de sectoren gebouwde omgeving, elektriciteit, mobiliteit, industrie of overig klimaat- en energiebeleid. Voor deze regeling is in 2024 € 16 mln aan voorschotten ontvangen en € 13 mln aan kosten Gemaakt.

Specifieke uitkering Proeftuinen Aardgasvrije Wijken

Een specifieke uitkering verstrekt door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor activiteiten die tot doel hebben om via een wijkgerichte aanpak bestaande woningen en andere gebouwen aardgasvrij of aardgasvrij-ready te maken. De uitkering wordt verstrekt op basis van de Regeling specifieke uitkering proeftuinen aardgasvrije wijken. In 2024 is er € 971.000 aan kosten gemaakt. Er zijn in 2024 geen voorschotten ontvangen.

Regeling specifieke uitkering IZA-doelen 2023 -2026

Een specifieke uitkering verstrekt door de Minister voor Langdurige Zorg en Sport voor activiteiten in een samenwerkingsregio in het kader van de ambities en doelen zoals gesteld in het IZA en uitgewerkt in de Werkagenda VNG bij het IZA. De doelen bestaan in ieder geval uit het opstellen van een regiobeeld, het opstellen van een regioplan en het opstellen van een mandaatstructuur. Voor deze uitkering heeft gemeente Rotterdam in 2024 bijna € 6,9 mln aan voorschotten ontvangen, en bedroegen de kosten bijna € 7,4 mln.

Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen

Een specifieke uitkering verstrekt door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De uitkering heeft tot doel te stimuleren dat bestaande schoolgebouwen noodzakelijke en energiezuinige maatregelen uitvoeren om het binnenklimaat in bestaande schoolgebouwen te verbeteren. In 2024 is er ruim € 1 mln uitgegeven aan deze regeling. Er zijn in 2024 geen voorschotten ontvangen.

Regeling specifieke uitkering Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie

Een specifieke uitkering verstrekt door de Minister van Infrastructuur en Waterstaat voor het versneld uitvoeren van kosteneffectieve maatregelen en voorzieningen die bijdragen aan het voorkomen of beperken van wateroverlast of het beperken van de gevolgen van droogte of overstromingen in de werkregio van decentrale overheden. In 2024 is er € 705.000 aan kosten gemaakt voor deze regeling. Er zijn in 2024 geen voorschotten ontvangen.

Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026

Een specifieke uitkering verstrekt door de Minister voor Langdurige Zorg en Sport voor activiteiten in het kader van de ambities en doelen zoals gesteld in het GALA en het Hoofdlijnen Sportakkoord II. De activiteiten vallen onder de thema's sport, beweging en cultuur, gezondheid & sociale basis en ondersteunende onderdelen. Voor deze uitkering heeft gemeente Rotterdam in 2024 ruim € 13,2 mln aan voorschotten ontvangen, en bedroegen de kosten bijna € 14,3 mln.

Wet Educatieve beroepsonderwijs

Gemeente Rotterdam ontvangt jaarlijks een bijdrage voor het aanbieden van kwantitatief en kwalitatief voldoende aanbod van opleidingen educatie op het gebied van Nederlandse taal, rekenen en digitale vaardigheden. Voor deze regeling is in 2024 € 11,2 mln aan voorschotten ontvangen en €

11,5 mln aan kosten gemaakt.

Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen

Een specifieke uitkering verstrekt door de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media aan gemeenten om in samenwerking met scholen en lokale partijen maatregelen te treffen om de onderwijsvertragingen bij kinderen als gevolg van COVID-19 in te lopen op cognitief, executief, sociaal en emotioneel vlak in aanvulling op de interventies die scholen nemen. In 2024 is er bijna € 3 mln uitgegeven aan deze regeling. Er zijn in 2024 geen kosten gemaakt.

Regeling specifieke uitkering tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden

Een specifieke uitkering verstrekt door de minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs voor de tegemoetkoming aan gemeenten in de kosten die zij hebben gemaakt of zullen maken voor het organiseren van tijdelijke onderwijshuisvesting ten behoeve van ontheemde jongeren uit Oekraïne. In 2024 zijn voor deze regeling geen kosten gemaakt en geen voorschotten ontvangen.

IBS eenmalig afkoopbedrag meerkosten COVID-19 2025-2027

Een bijdrage in de vorm van een afkoopbedrag van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport voor de meerkosten COVID-19 voor de jaren 2025-2027. Voor deze meerjarige regeling heeft de gemeente Rotterdam in 2024 € 2 mln aan voorschotten ontvangen.

Regeling Horizon Europe 2021-2027

Een subsidie verstrekt door het Europese programma Horizon 2021-2027 van de Europese Commissie om onderzoek en innovatie te stimuleren. Onderdeel van het programma is de inzet op de maatschappelijke vraagstukken zoals klimaatverandering, vergrijzing, voedselveiligheid en betaalbare duurzame energie. Ook wordt subsidie verstrekt voor de samenwerking en integratie op het gebied van R&D t.a.v. bedrijfsleven, ondernemerschap, de wetenschappelijke onderzoekswereld en het hoger onderwijs te bevorderen. Voor deze regeling is in 2024 € 206.000 aan voorschotten ontvangen en € 502.000 aan kosten gemaakt.

Voucherregeling Boerderij van de Toekomst Flevoland

Een subsidie verstrekt door het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling met als doel het werken aan toekomstbestendige landbouw in de regio gericht op de thema's (1) agro-ecologie, (2) data & technologie, (3) energie, (4) reststromen & circulariteit en (5) transitie management. Voor deze meerjarige regeling heeft de gemeente Rotterdam in 2024 € 1,9 mln aan voorschotten ontvangen. Er zijn in 2024 geen kosten gemaakt.

Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord

Een specifieke uitkering verstrekt door de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat met als doel het stimuleren van het uitvoeren van een project ter verbetering van de luchtkwaliteit. Het project is gericht op een pilotproject, een emissie verlagend project of een project gericht op innovatieve maatregelen, het vergaren van kennis- of adviesproducten of op communicatie- of participatieactiviteiten. Gemeente Rotterdam ontvangt diverse bijdragen voor het treffen van maatregelen ter verbetering van de luchtkwaliteit. Voor deze regeling is in 2024 € 904.000 aan voorschotten ontvangen en € 497.000 aan kosten gemaakt.

Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen

Een specifieke uitkering verstrekt door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor het versneld realiseren van projecten die in de huisvesting van kwetsbare doelgroepen voorzien. De uitkering wordt verstrekt op basis van de Regeling specifieke uitkering aan gemeenten ten behoeve van de huisvesting van kwetsbare doelgroepen. In 2024 zijn geen kosten gemaakt voor deze regeling.

IBS Ministerie van Justitie en Veiligheid versterking aanpak ondermijning 2022- 2024

Een bijdrage verstrekt door de minister van Justitie en Veiligheid voor de uitvoering van het versterkingsplan RIEC. De middelen worden ingezet om de aanpak op ondermijning te versterken. Gemeente Rotterdam ontvangt voor het Regionale Informatie- en Expertise Centra een bijdrage voor het versterkingsplan ondermijning. Voor deze aanpak is in 2024 € 3,5 mln aan voorschotten ontvangen en € 5,5 mln aan kosten gemaakt.

Algemene subsidieverordening Zuid-Holland 2013

Een subsidieregeling van Provincie Zuid-Holland voor het verstrekken van subsidies waarvoor niet bij afzonderlijke verordening een uitputtende regeling is getroffen. Voor deze regeling is in 2024 € 1.75 mln aan voorschotten ontvangen en € 270.000 aan kosten gemaakt.

Tijdelijke regeling spuk bodem 2022

Een specifieke uitkering verstrekt door de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterschappen voor het in staat stellen van bevoegde gezagen om een aantal taken op het gebied van bodemsanering goed af te ronden en nieuwe bodemkwaliteitsopgaven te signaleren en daarop te reageren met een passende aanpak. De uitkering is bedoeld voor historische spoedopgaven, buitenproportionele opgaven en oude afspraken die zijn gemaakt tussen het Rijk en een bevoegd gezag over ernstige bodemverontreiniging. Gemeente Rotterdam heeft verschillende subsidies toegekend gekregen voor het tegengaan van bodemverontreiniging. In 2024 is er voor € 223.000 aan kosten gemaakt voor deze regeling.

Specifieke uitkering Werk aan Uitvoering

Een specifieke uitkering verstrekt door de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening voor het opzetten van een proeftuin van een nieuwe basisregistratie van samenhangende objecten, met betrekking tot een landelijke basisregistratie BGT, BAG en (deels) WOZ. Voor deze meerjarige regeling heeft de gemeente Rotterdam in 2024 € 1,2 mln aan voorschotten ontvangen. Er zijn in 2024 geen kosten gemaakt.

Kansen voor West

Kansen voor West is het samenwerkingsprogramma van de vier provincies in de randstad en de G4 gericht op het stimuleren van regionale ontwikkeling. Het Kansen voor West programma wordt uitgevoerd met middelen uit het Europese fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO). De gemeente Rotterdam is als management autoriteit verantwoordelijk voor de uitvoering van het programma. Projecten die voor subsidie in aanmerking komen moeten betrekking hebben op innovatie en duurzame energie. Gemeente Rotterdam treedt op als management autoriteit voor het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling. Voor het uitvoeren van dit programma ontvangt gemeente Rotterdam een bijdrage, genoemd de technische bijstand. In 2024 is er voor € 465.000 aan kosten gemaakt aan deze regeling. Er zijn in 2024 geen voorschotten ontvangen.

Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed

Een subsidieregeling van de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke ordening met als doel eigenaren van bestaand maatschappelijk vastgoed te stimuleren om te investeren in ten hoogste drie verduurzamingsmaatregelen of een integraal verduurzamingsproject ten behoeve van het verbeteren van de energieprestatie van maatschappelijk vastgoed. Voor deze meerjarige regeling heeft de gemeente Rotterdam in 2024 € 1,2 mln aan voorschotten ontvangen. Er zijn in 2024 geen kosten gemaakt.

Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten 2020-2024

Een specifieke uitkering verstrekt door de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De uitkering wordt verstrekt op basis van de RMC-wet en het Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten. De RMC-functie heeft tot taak contact te leggen met de niet kwalificatie plichtige dreigende voortijdig schoolverlaters uit het VO en MBO, en hen zoveel mogelijk terug te begeleiden naar school en/of werk. In 2024 is er € 434.000 uitgegeven aan deze regeling. Er zijn in 2024 geen kosten gemaakt.

Overige vooruit ontvangen bedragen

Vooruit ontvangen bedragen	31-12-2023	31-12-2024
Vooruitontvangen ruimtelijke projecten	6.161	6.496
Overige vooruit ontvangen < € 5 mln	7.650	8.037
Totaal	13.811	14.533

Vooruitontvangen ruimtelijke projecten

Projecten waarbij per saldo meer vooruit ontvangen is dan aan kosten is gemaakt. Deze post fluctueert jaarlijks afhankelijk van de voortgang van de projecten.

Overige vooruit ontvangen bedragen < € 5 mln

Het betreft hier een aantal posten waarvan de grootste van € 4,4 mln betrekking heeft op vooruitgefactureerde huren inzake maatschappelijk en commercieel vastgoed en erfpacht. Vooruitontvangen bedragen Rotterdampas 2024 voor € 957.000. Subsidieregeling Oranjabonnen van Eneco staat in voor een bedrag van € 550.000. BTW afwikkeling Catullusweg staat in voor een bedrag van € 411.000. Blijft nog nog € 1,7 mln voor een aantal posten kleiner dan € 1 mln.

Verplichtingen nog te betalen bedragen

Nog te betalen bedragen	31-12-2023	31-12-2024
Loonheffing, premies en salaris	88.192	100.160
Te ontvangen facturen	118.863	79.034
Rente en aflossing	9.749	12.526
Parkeren	7.999	10.161
Subsidie Onderwijshuisvesting 2021-2024	6.005	6.656
Reparatie- en onderhoudsfonds Leasebedrijf	7.407	4.257
Overige nog te betalen bedragen < € 5 mln	58.862	43.450
Totaal	297.077	256.244

Loonheffing, premies en salaris

Deze post bevat € 82,5 mln aan af te dragen loonheffing over 2024. Afdracht ABP premie is opgenomen voor € 16,8 mln. Verder is ook €- 409.000 subsidievermindering loonheffing opgenomen. Blijft nog saldo van € 1,3 mln voor diverse salaris gerelateerde inhoudingen/afdrachten.

Te ontvangen facturen

Hier worden de in 2024 geleverde prestaties opgenomen waarvoor in 2024 nog geen factuur is ontvangen. De grootste posten bestaan uit € 40,0 mln diverse zorg posten zoals; Zorg in natura Jeugd, hulpmiddelen, AOW jeugdtegoed en Jeugdhulp. En € 32,1 mln voor vastgelegde ontvangsten op inkooporders. Project gerelateerde verplichtingen over het jaar 2024 is opgenomen voor een saldo van € 6,9 mln.

Rente en aflossing

Dit betreft de opgebouwde rente over leningen vanaf de vervaldatum tot eind 2024 en de rente en aflossing van leningen met een vervaldatum van 31 december 2024 die begin 2025 worden verrekend.

Parkeren

Post betreft voor € 7,7 mln uit voor parkeervergunningen en € 2,5 mln betreft overige parkeer gerelateerde producten/diensten.

Subsidie Onderwijshuisvesting 2021-2024

Dit zijn subsidies die aan scholen verstrekt worden mbt onderhoud.

Reparatie- en onderhoudsfonds Leasebedrijf

Dit zijn reserveringen voor te maken kosten van leasevoertuigen.

Overige nog te betalen bedragen < € 5 mln

De grootste bedragen bestaan uit herrubricering posten binnen projecten € 25 mln, aankoop Humanitas € 4,4 mln, afrekening Regio Gemeenten 2024 is opgenomen voor € 2,8 mln, diverse verminderingen belastingen voor € 2,6 mln. Nog af te dragen BTW over 2024 € 2,2 mln en nog te verrekenen vennootschapsbelasting € 2,0 mln. Nog te ontvangen facturen Collectie Gebouw € 1,2 mln en OZB Ahoy nog te ontvangen € 891.000. Blijft nog € 2,3 mln voor diverse kleine posten.

Saldo onder aan de streep is lager dan vorig jaar, dit wordt mede veroorzaakt doordat nabetaling van GRJR (Gemeenschappelijke regeling Jeugdhulp Rijnmond) in 2023 is opgenomen. Dit jaar is het niet geval, omdat in 2024 betalingen aan de GRJR een andere werkwijze heeft plaatsgevonden en is in de reguliere facturatie rekening gehouden waar we uiteindelijk uitkomen. Daarom is de transpost voor GRJR aanzienlijk minder.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

De niet uit balans blijkende verplichtingen zijn langlopende overeenkomsten waaruit één of meerdere verplichtingen voortvloeien. Hiertoe rekenen we ook de verplichtingen die slechts voor één jaar of minder zijn aangegaan, die in de loop van het jaar zijn ontstaan en per ultimo van dat betreffende jaar nog voortduren. Er dient gerapporteerd te worden over alle contracten die boven het drempelbedrag liggen van de Europese aanbestedingsregels. De meerjarige contracten nemen we op voor het volle bedrag waarover het contract is gesloten.

De volgende verplichtingen worden onderscheiden:

- garantieverplichtingen
- inkoop- en afnameverplichtingen
- huurverplichtingen
- subsidieverplichtingen
- leveringsverplichtingen
- arbeidskostengerelateerde verplichtingen

Onderstaand volgt de beschrijving van garanties en borgstellingen zoals wordt voorgeschreven in artikel 57 van het BBV. Vervolgens is, conform artikel 53 van het BBV, een beschrijving van de belangrijkste overige financiële verplichtingen opgenomen. Ten slotte wordt een overzicht van de niet uit de balans blijkende rechten getoond.

Buiten balanstelling	Gegarandeerd bedrag 31-12-2023	Gegarandeerd bedrag 01-01-2024	Gegarandeerd bedrag 31-12-2024
Niet uit de balans blijkende verplichtingen			
1. Borgstellingen waarborgfondsen met achtervang gemeente Rotterdam	9.010.380	9.010.380	9.051.463
2. Garanties volkshuisvesting particulieren	23.866	23.866	20.407
3. Garanties ten behoeve van rechtspersonen	4.366	4.366	2.923
Totaal achtervang, garanties en borgstellingen	9.038.612	9.038.612	9.074.793

Achtervang, garanties en borgstellingen

Achtervang, garanties en borgstellingen (bestaande uit waarborgfondsen, garanties volkshuisvesting particulieren, gemeenschappelijke regelingen)	Gegarandeerd bedrag 01-01-2024	Gegarandeerd bedrag 31-12-2024
1. Borgstellingen waarborgfondsen met achtervang gemeente Rotterdam	9.010.380	9.051.463
2. Garanties volkshuisvesting particulieren	23.866	20.407
3. Garanties ten behoeve van rechtspersonen	4.366	2.923
Totaal achtervang, garanties en borgstellingen	9.038.612	9.074.793

De onder de buiten balanstelling opgenomen posten worden hieronder nader toegelicht.

1. Borgstellingen van waarborgfondsen op Rotterdams grondgebied met achtervang gemeente

Borgstellingen van waarborgfondsen op Rotterdams grondgebied met achtervang gemeente	Gegarandeerd bedrag 01-01-2024	Gegarandeerd bedrag 31-12-2024

a. Waarborgfonds Eigen Woning (WEW)	2.049.000	1.930.000
b. Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)	6.961.380	7.121.463
Totaal borgstellingen van waarborgfondsen	9.010.380	9.051.463

De gemeente fungeert als achtervanger bij twee verschillende waarborgfondsen, de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) en de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Als achtervanger is de gemeente verplicht om renteloze leningen te verstrekken aan de waarborgfondsen als die in liquiditeitsproblemen komen door een te laag fondsvermogen. In lijn met de voorgaande jaren wordt het gegarandeerde bedrag weergegeven als het totaal van de borgstellingen die de waarborgfondsen hebben afgegeven op Rotterdams grondgebied. Dit is niet het werkelijke risicobedrag voor de gemeente Rotterdam. Bij aanspraak op alle achtervangers door de waarborgfondsen voor renteloze leningen wordt het hier gepresenteerde bedrag als verdeelsleutel gehanteerd. De VNG is gevraagd een methodiek te ontwikkelen voor de verslaglegging over de achtervangpositie en de berekening van het risico waarmee de achtervangpositie gepaard gaat.

Ad 1.a Achtervang Waarborgfonds Eigen Woning

Het WEW biedt via de Nationale Hypotheek Garantie (NHG) aan de geldgevers zekerheid voor het geval de hypotheekgever niet aan zijn financiële verplichtingen voldoet. Geldgevers kunnen het WEW aanspreken voor de restschuld bij gedwongen verkoop. De achtervangfunctie van de gemeente geldt alleen voor hypotheekleningen die tot 1 januari 2011 zijn afgesloten, daarna is sprake van 100% achtervang van het Rijk. De Rotterdamse achtervangpositie bij WEW neemt jaarlijks verder af. Volgens de laatste opgave van het WEW wordt borg gestaan voor leningen onder Rotterdamse achtervang (afgegeven tot 2011) met een oorspronkelijke leningbedrag van € 1,9 mrd. Dit is 0,7% van het totaal door het WEW gegarandeerd bedrag (€ 235,3 mrd).

Ad 1.b Achtervang Waarborgfonds Sociale Woningbouw

Het WSW heeft als doel om de toegang tot de kapitaalmarkt voor de deelnemende woningcorporaties te bevorderen. Daarvoor biedt zij zekerheid aan geldgevers van woningcorporaties voor de rente- en aflossingsverplichtingen van de geborgde geldleningen. De woningcorporaties betalen hiervoor een borgstellingsvergoeding aan het WSW. Pas als de buffers van het WSW ontoereikend zijn, wordt de achtervang van het Rijk en de gemeenten aangesproken. In 2021 zijn de afspraken tussen WSW, de corporaties en de achtervangers gewijzigd. Vóór 1 augustus 2021 stonden gemeenten rechtstreeks in de achtervang voor individuele leningen. Voor leningen na 1 augustus 2021 worden leningen achteraf aan gemeenten toegerekend naar rato van het bezit van de betreffende corporatie dat zich in de gemeente bevindt. Van het totaal van € 97,2 mrd door het WSW geborgde bedrag heeft € 7,1 mrd betrekking op de achtervang van de gemeente Rotterdam.

2. Garanties uit hoofde van volkshuisvesting – particulieren

Garanties volkshuisvesting particulieren	Gegarandeerd bedrag 01-01-2024	Gegarandeerd bedrag 31-12-2024
a. Hypotheekgaranties (50% contragarantie Rijk)	21.787	19.063
b. Garantie NRF-leningen	2.079	1.344
Totaal garanties volkshuisvesting particulieren	23.866	20.407

Ad 2.a Hypotheekgaranties

Deze hypotheekgaranties zijn in het verleden rechtstreeks door de gemeente ten behoeve van particulieren verstrekt. Tot 1995 gold er een rijksregeling. Eventuele verliezen op grond van deze regeling komen voor 50% voor rekening van het Rijk en voor 50% voor rekening van de gemeente. Het risico voor de gemeente is 50% van het verschil tussen restantschuld en de waarde van de woning bij verkoop. Bij de instelling van het WEW in 1995 eindigde deze rijksregeling.

Ad 2.b Garantielening NRF-leningen

In 1992 is de Samenwerkingsovereenkomst en de Overeenkomst inzake Zekerheidsfonds tussen de gemeente Rotterdam en de Stichting Nationaal Restauratiefonds (NRF) getekend. Hierbij heeft de gemeente Rotterdam zich garant gesteld voor door het NRF uitgegeven geldleningen aan voornamelijk particulieren.

3. Garanties ten behoeve van rechtspersonen

Achtervang, garanties en borgstellingen t.b.v. rechtspersonen	Geldnemer	Aandeel Rotterdam	Hoofdsom	Gegarandeerd bedrag 01-01-2024	Gegarandeerd bedrag 31-12-2024

Kunst	St Muziektheater de Ontmoeting	100%	319	269	264
Zorg	Stichting Argos Zorggroep	100%	4.813	1.914	1.787
	Stichting Humanitas	100%	1.157	476	0
	Stichting Laurens	100%	3.864	644	322
	Stichting Lelie Zorggroep	100%	327	123	0
Sport en recreatie	Stadion Excelsior BV	100%	590	54	0

	St. Koninklijke Rotterdamse Diergaarde	100%	3.800	309	0
	Watersportvereniging Aegir	100%	25	3	0
Overig	Woonwerkvereniging de Lelie	100%	763	575	550
Totaal garanties ten behoeve van rechtspersonen			15.658	4.366	2.923

Overige garanties en borgstellingen en ten behoeve van rechtspersonen

Ultimo 2024 was het totaal gegarandeerde bedrag € 2,9 mln (2023: € 4,4 mln). Dit betrof 5 verschillende geldnemers (2023: 9) met totaal 8 geldleningen (2023: 12). De meeste borgstellingen zijn vóór 2008 afgegeven. In 2024 zijn geen nieuwe borgstellingen verleend.

De garantieverplichtingen betreffen met name instellingen in het segment Zorg. Het gaat hierbij om leningen ten behoeve van de investeringen in zorginstellingen, waarbij de garanties in eerste instantie in de jaren 1970 – 1990 zijn afgegeven. In de jaren 90 zijn een aantal schulden geherfinancierd en opnieuw gegarandeerd. Stichting Humanitas en Stichting Lelie Zorggroep hebben in 2024 de leningen vervroegd afgelost. Het totale schuldrestant van de leningen in het segment Zorg is mede daardoor teruggelopen van € 3,2 mln ultimo 2023 naar € 2,1 mln ultimo 2024.

Ook Stadion Excelsior en Diergaarde Blijdorp hebben hun leningen in 2024 vervroegd afgelost. Eind 2024 resteert er in het segment Sport en recreatie nog één lening van watersportvereniging Aegir met een zeer lage restantschuld die in 2025 wordt afgelost.

Bankgaranties

Ultimo 2024 heeft de gemeente Rotterdam voor in totaal € 0,1 mln aan bankgaranties uitstaan.

Renteswaps

De gemeente heeft in 2009 en 2010 renteswaps afgesloten om toekomstige renterisico's te beperken. Daarna zijn geen nieuwe renteswaps meer afgesloten. Het totale volume van de lange financieringsbehoefte dat door middel van swaps tegen toekomstige renterisico's is beschermd bedraagt per ultimo 2024 € 185 miljoen. Deze swaps zijn afgesloten bij de Bank Nederlandse Gemeenten, een van de meest veilige banken ter wereld. De renteswaps zijn effectief.

Bedragen x € 1.000	BNG 253507	BNG 253508	BNG 260784
Type instrument	Payer swap	Receiver swap	Payer swap
Tegenpartij	BNG Bank	BNG Bank	BNG Bank
Rating	AAA	AAA	AAA
Onderliggende waarde	100.000	-100.000	85.000
Jaar van afsluiten	2010	2010	2010
Ingangsjaar	2010	2010	2012
Looptijd	50 jaar	20 jaar	50 jaar
Betaalde rente	3,103%	Euribor	3,310%

Ontvangen rente	Euribor	3,350%	Euribor
Onderliggende lening(en)	10017700		10018970 10018980 10019010
Hoofdsom onderliggende lening(en)	100.000		85.000
Marktwaaarde per 31-12-2023	-13.958	3.919	-17.201
Marktwaaarde per 31-12-2024	-18.201	4.266	-20.995

Een renteswap heeft bij afsluiten een marktwaaarde van € 0. Afhankelijk van ontwikkelingen in de marktrente kan zich gedurende de looptijd van een renteswap een (positieve of negatieve) marktwaaarde ontwikkelen. De marktwaaarde van de renteswaps zal echter aan het einde van de looptijd altijd weer teruglopen tot € 0. De theoretische marktwaaarde van de renteswaps bedroeg ultimo 2024 -/- € 34,9 (ultimo 2023 was dit -/- € 27,2 mln). Deze marktwaaarde is echter alleen van belang indien er sprake is van een bijstortverplichting – daarbij wordt een bedrag tot maximaal de marktwaaarde ter zekerheid aan de tegenpartij in onderpand gegeven – of als er voortijdig moet worden afgekocht. Omdat voor de gemeente geen bijstortverplichting geldt en er contractueel geen bijzondere ontbindende voorwaarden bestaan, is deze theoretische marktwaaarde voor de gemeente niet relevant.

Inkoopverplichtingen

Onderstaand worden de lopende contracten vermeld waarvoor langlopende inkoopverplichtingen bestaan.

Inkoop- en afnameverplichtingen	Openstaande verplichting
<i>Categorie</i>	
Activiteiten	42
Automatisering	38.005
Communicatiekosten	6.721
Facilitaire diensten	498.705
Financiele diensten	4.986
Flexibele arbeid	26.104
Gebouwen & Installaties	210.849
GREX	2.782
Horeca	9
Kantoorbenodigdheden	2.846
Maatschappelijke activering	66.628
Materialen	21.513
Medische kosten	2.353
Natuur en Milieu	185
Niet-Inkoop en specifiek	1.479
Overige materiële kosten	594
Personeelskosten	6.079

Subsidies	54
Telecommunicatie	4.460
Uitbestede werkzaamheden	258.194
Veiligheid & Middelen	5.899
Verkeer & Parkeer	26.801
Vervoer	53.538
Vervoer & Logistiek	13.426
Voorziening	2.086
Werken	321.807
Eindtotaal	1.576.143

Huurverplichtingen

Voor de vastgoedexploitatie wordt een aantal vastgoedobjecten meerjarig gehuurd. Onderstaande tabel toont de huurverplichtingen voor 2024 en de daaropvolgende jaren.

Huurverplichtingen	Openstaande verplichting
Huurcontract voor:	
Concernhuisvesting	362.213
Onderwijs	247.795
Sport en Recreatie	16.505
Kunst en Cultuur	115.775
Overige	51.447
Totaal	793.735

Subsidieverplichtingen

Verplichtingen van subsidies die toegekend zijn in 2024 waarvan de activiteiten gedeeltelijk of geheel plaatsvinden in 2025.

Subsidieverplichtingen	Openstaande verplichting
179 Natuur en Milieu	10.739
SO Gebiedsontwikkeling	6.157
SO Algemeen	3.660
SO Duurzaamheid	3.444
SO Duurzaamheid Gebouwen	2.900
Werkgelegenheid	1.650
SO Economie	430
Jeugd - Kansrijk Opgroeien	413
Jeugd - Jeugdhulp A	385
SO Duurzaamheid Gebiedsaanpak	384

552 - PWVB	210
Zorg en Maatschappelijke Opvang	170
Algemeen	111
Veiligheid	50
Citylab010	42
Jeugd - Sociaal Medische Indicatie	39
SB Klimaat	24
Duurzaam	10
Projectsubsidies cultuur	3
179 Sport	3
Leefstijl, Leefomgeving en Indicatie	2
Welzijn Gebied	0
Jeugd - Overige Jeugd	0
Totaal	30.826

Arbeidskostengerelateerde verplichtingen

Voor de arbeidskosten gerelateerde verplichtingen met vergelijkbaar volume is door het college een eenduidige gedragslijn ontwikkeld. Voor de arbeidskostengerelateerde verplichtingen heeft de gemeente geen voorziening getroffen. Uitgangspunt is het BBV waarin staat voorgeschreven dat voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen met een jaarlijks vergelijkbaar volume, zoals voor verlofsparen, geen verplichting mag worden opgenomen. Uitzonderingen vormen specifieke posten voor pensioenen van bestuurders. Jaarlijks wordt een inventarisatie gemaakt van de arbeidskostengerelateerde verplichtingen (met onderbouwing). Op grond van de onderbouwing wordt beoordeeld of de geïnventariseerde verplichtingen leiden tot een verstorend effect.

Er is sprake van een verstorend effect indien de mutaties in de omvang van de gemiddelde verplichtingen of de lasten voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen, over een periode van vier jaar meer dan 2% bedraagt van het totaal aan personele lasten van de jaarrekening (t-1). Indien sprake is van een verstorend effect, is sprake van een 'niet vergelijkbaar volume'. In dat geval wordt in de concernjaarrekening een voorziening gevormd voor het deel dat de norm van 2% overschrijdt. Indien het risico zich voordoet, dan beslist het college bij de bestuursrapportages over de budgettaire consequenties. De gemiddelde omvang van de aan arbeidskostengerelateerde verplichtingen in de periode 2025 tot en met 2028 bedraagt € 36,6 mln, waarbij de mutaties in de jaarschijven per jaar onder de tolerantienorm van circa € 22,2 mln blijven. De gemeente blijft hiermee onder de norm en er is geen sprake van een verstorend effect.

Niet uit de balans blijkende rechten

Huurrechten

Huurvorderingen van huurcontracten op jaarbasis op portefeuilleniveau.

Portefeuille	Openstaande vordering
Beheer Gebiedsontwikkeling	109.385
BNK Bedrijfsmatig onroerend goed	2.094
BNK Strategisch	262
BNK Wonen	128
Brandstofverkooppunten	36.878
Concernhuisvesting	1.141
Fonds Vitale Kernen	9
GO Beheer panden NPRZ	4.821

GO Beheer GREX	8.469
Grond	18.351
Kunst en cultuur	164.542
Onderwijs	16.324
Parkeren	32.446
Reclame	24.957
Sport en recreatie	66.614
Water	941
Welzijn en zorg	16.777
Totaal	504.141

Overige rechten

Niet van toepassing.

Jaarstukken 2024

Gebeurtenissen na balansdatum

Paginanummer in website: 230

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die relevant zijn bij de Jaarrekening 2024.

Jaarstukken 2024

Overzicht van baten en lasten

Paginanummer in website: 231

Overzicht van baten en lasten

Baten en lasten op concernniveau

In de tabel hieronder worden meerjarig de baten en lasten gepresenteerd naar verantwoordingscategorieën.

Overzicht van baten en lasten Concern	Oorspr.Begroting2024	BijgesteldeBegroting2024	Realisatie2024	Afwijking
Baten exclusief reserves	4.407.848	4.696.337	4.710.837	14.501
Bijdragen rijk en medeoverheden	3.067.531	3.330.935	3.285.010	-45.924
Belastingen	463.477	470.492	476.939	6.447
Dividenden	97.801	111.334	112.426	1.092
Financieringsbaten	1.934	4.043	5.675	1.633
Overige opbrengsten derden	743.044	772.538	737.895	-34.643
Overige baten	34.061	6.996	92.892	85.897
Lasten exclusief reserves	4.414.406	4.877.409	4.742.240	-135.169
Apparaatslasten	1.358.223	1.484.598	1.467.644	-16.954
Inhuur	53.189	99.840	130.083	30.243
Overige apparaatslasten	35.347	32.585	35.194	2.609
Personeel	1.269.687	1.352.173	1.302.367	-49.806
Overige verrekeningen	-119.271	-141.592	-99.845	41.746
Overige verrekeningen	-119.271	-141.592	-99.845	41.746
Programmalasten	3.175.454	3.534.403	3.374.441	-159.962
Financieringslasten	41.337	27.680	23.066	-4.614
Inkopen en uitbestede werkzaamheden	906.855	1.141.511	1.010.595	-130.916
Kapitaallasten	176.073	140.267	150.124	9.857
Overige programmalasten	76.094	87.441	88.234	793
Salariskosten WSW en WIW	57.005	63.760	58.013	-5.747
Sociale uitkeringen	1.030.297	1.077.318	1.101.117	23.799
Subsidies en inkomensoverdrachten	887.792	996.426	943.292	-53.134
Saldo voor vpb en reserveringen	-6.558	-181.073	-31.403	149.670
Vennootschapsbelasting	868	3.521	2.624	-897
Saldo voor reserveringen	-7.426	-184.594	-34.026	150.567
Reserves	7.426	184.594	98.272	-86.322
Onttrekking reserves	152.367	449.620	437.942	-11.678
Toevoeging reserves	146.459	296.304	375.118	78.814
Vrijval reserves	1.519	31.278	35.447	4.170
Saldo	0	0	64.245	64.245

Incidentele baten en lasten

In dit overzicht worden de incidentele baten en lasten weergegeven waaruit het structurele begrotingssaldo wordt afgeleid. Dit geeft inzicht in de mate waarin de structurele lasten inclusief de structurele toevoegingen aan reserves gedekt zijn door structurele baten inclusief structurele onttrekkingen aan reserves. Volgens de Gemeentewet en Provinciewet dient in het belang van de horizontale verantwoording en het verticale toezicht er sprake te zijn van een structureel en reëel evenwicht. Met het begrip "structureel evenwicht" wordt nadrukkelijker bedoeld dat in de

begroting structurele lasten gedekt worden door structurele baten. De term "reëel" heeft betrekking op de mate van realiteit van de (meerjaren)ramingen.

De paragraaf financiële kengetallen bevat een inhoudelijke toelichting op het meerjarig exploitatiesaldo.

Incidentele baten en lasten	Begroting 2024	Realisatie 2024
Totaal baten	4.601.339	4.710.837
Structureel	4.375.370	4.397.304
Incidentele baten	225.969	313.533
Algemene middelen	81.284	97.125
Decentralisatie-uitkeringen	81.284	97.125
Armoede, schuldhulpverlening, integratie en samenleving	0	0
Geen incidentele baten voor dit programma	0	0
Beheer van de stad	0	0
Geen incidentele baten voor dit programma	0	0
Belastingen	0	0
Geen incidentele baten voor dit programma	0	0
Bestaande stad	25.739	13.788
Verkoopopbrengsten vastgoedobjecten	25.739	13.788
Bestuur	0	0
Geen incidentele baten voor dit programma	0	0
Cultuur	0	0
Geen incidentele baten voor dit programma	0	0
Dienstverlening	0	0
Geen incidentele baten voor dit programma	0	0
Economische ontwikkeling	0	0
Geen incidentele baten voor dit programma	0	0
Energietransitie	0	0
Geen incidentele baten voor dit programma	0	0
Onderwijs	3.125	0
Nationaal Programma Onderwijs (NPO)	3.125	0
Overhead	0	5.064
Dividend / Stakingswinst SSC Flex BV	0	5.064
Sport en recreatie	0	0
Geen incidentele baten voor dit programma	0	0
Stedelijke ontwikkeling	88.735	148.280
Baten grondexploitaties	57.300	44.822
Stornering grondexploitaties	31.435	75.679
Resultaatsnemingen grondexploitaties	0	27.779
Veilig	0	0
Geen incidentele baten voor dit programma	0	0

Volksgesondheid	3.753	0
Regeling specifieke uitkering versterking GGDen	2.218	0
COVID-19 vaccinaties	1.535	
Werk en inkomen	0	0
Geen incidentele baten voor dit programma	0	0
Zorg, welzijn en wijkteams	21.500	46.508
Toeslagen 010	16.603	46.508
Opzetten expertisecentrum Jeugdhulp	4.897	0
Diverse programma's	1.833	2.768
Vrijval voorzieningen	1.833	2.768
Totaal lasten	4.785.403	4.744.864
Structureel	4.511.256	4.478.374
Incidentele lasten	274.147	266.490
Algemene middelen	81.284	90.827
Decentralisatie-uitkeringen	81.284	90.827
Armoede, schuldhulpverlening, integratie en samenleving	0	0
Geen incidentele lasten voor dit programma	0	0
Beheer van de stad	9.500	0
Onderhoud Erasmusbrug	9.500	0
Belastingen	0	0
Geen incidentele lasten voor dit programma	0	0
Bestaande stad	9.655	6.900
Verkoopkosten vastgoedobjecten	3.814	3.625
Boekwaarde verkoop vastgoedobjecten	5.841	798
Afwaardering Vastgoed	0	2.477
Bestuur	0	0
Geen incidentele lasten voor dit programma	0	0
Cultuur	1.500	0
Noodsteun cultuursector en Bibliotheek	1.500	0
Dienstverlening	0	0
Geen incidentele lasten voor dit programma	0	0
Economische ontwikkeling	0	0
Geen incidentele lasten voor dit programma	0	0
Energietransitie	0	0
Geen incidentele lasten voor dit programma	0	0
Onderwijs	3.125	0

Nationaal Programma Onderwijs (NPO)	3.125	0
Overhead	0	0
Geen incidentele lasten voor dit programma	0	0
Sport en recreatie	0	0
Geen incidentele lasten voor dit programma	0	0
Stedelijke ontwikkeling	88.735	92.722
Lasten grondexploitaties	88.735	92.722
Veilig	0	0
Geen incidentele lasten voor dit programma	0	0
Volksgezondheid	3.753	0
Regeling specifieke uitkering versterking GGDen	2.218	0
COVID-19 vaccinaties	1.535	
Werk en inkomen	0	0
Geen incidentele lasten voor dit programma	0	0
Zorg, welzijn en wijkteams	21.500	46.508
Toeslagen 010	16.603	46.508
Opzetten expertisecentrum Jeugdhulp	4.897	
Diverse programma's	55.095	29.533
Toevoeging Voorziening dubieuze debiteuren	12.898	7.311
Out of pocket uitgaven voor investeringen	42.197	22.222
Onttrekking en vrijval reserves	413.797	
Toevoeging aan reserves	229.733	
Onttrekking en vrijval reserves	413.797	473.389
Structureel	18.868	23.801
Incidenteel	394.929	449.588
Toevoeging aan reserves	229.733	375.118
Structureel	0	0
Incidenteel	229.733	375.118
Saldo na reserveringen	0	64.244
Totale incidentele baten	620.898	763.121
Totale incidentele lasten	503.880	641.608
Structurele begrotingssaldo	-117.018	-57.269
Structurele begrotingssaldo in % van baten excl. onttrekkingen reserves	-2,5%	-1,2%

Toelichting incidentele baten en lasten

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de gemeentelijke beleidsregels wordt een post als incidenteel aangemerkt op basis van de aard van de post. Dit betekent dat niet de looptijd, maar het soort/karakter van de bate of last doorslaggevend is. Tijdelijkheid kan een indicatie geven, maar alleen bij een duidelijke en onvoorwaardelijke einddatum is de tijdelijkheid voldoende om een bate of last als incidenteel te beschouwen. Onder deze uitgangspunten worden structurele posten dus als regel beschouwd, en incidentele baten en lasten vormen de

uitzondering. In de jaarrekening presenteren we een volledig overzicht van de gerealiseerde incidentele baten en lasten, in lijn met de wettelijke vereisten.

Toelichting grootste incidentele posten 2024

De grootste incidentele posten in de realisatie van 2024 worden hieronder toegelicht. Per post wordt aangegeven waarom deze van incidentele aard is en wat de omvang in 2024 was:

- **Decentralisatie-uitkeringen:** Dit betreft specifieke bijdragen van het Rijk die samenhangen met de overdracht van taken aan de gemeente. Dergelijke decentralisatie-uitkeringen zijn incidenteel van aard, omdat zij gekoppeld zijn aan afgebakende programma's met een vastgelegde einddatum en niet tot de reguliere, structurele inkomsten van de gemeente behoren. In 2024 bedroeg de gerealiseerde incidentele bate uit decentralisatie-uitkeringen circa €97,1 miljoen (eenmalige inkomsten vanuit het Rijk ten behoeve van deze tijdelijke taken).
- **Grondexploitaties:** De financiële resultaten uit gemeentelijke grondexploitaties zijn per definitie incidenteel. Elke grondexploitatie is een project met een eindig karakter; de bijbehorende baten en lasten lopen slechts gedurende de projectduur. De verkopen van gronden en de bijbehorende kosten (zoals investerings- en voorbereidingskosten) vallen daarom buiten de structurele exploitatie. In 2024 zijn in totaal circa €44,8 miljoen aan baten en €92,7 miljoen aan lasten uit grondexploitaties gerealiseerd. Deze grondopbrengsten, winstnemingen, waardeveranderingen en projectkosten hangen samen met de afsluiting van grondprojecten en zijn als incidentele posten verantwoord.
- **Toeslagen 010:** Dit betreft een tijdelijk programma dat in het leven is geroepen naar aanleiding van de landelijke kinderopvangtoeslagen-affaire (hersteloperatie Toeslagen). De hiermee gemoeide activiteiten zijn van incidentele aard, omdat het een specifieke hersteloperatie betreft die buiten de reguliere dienstverlening van de gemeente valt en beperkt is in duur (met een duidelijk eindpunt zodra de hersteloperatie is afgerond). In 2024 is voor *Toeslagen 010* een incidentele last opgenomen van circa €46,5 miljoen. Dit bedrag betreft de kosten die in dat jaar zijn gemaakt voor ondersteuning van gedupeerde inwoners, minus een beperkte Rijksbijdrage, en is geheel als incidenteel aangemerkt gezien het unieke en eenmalige karakter van dit programma.

De kapitaallasten ter hoogte van circa € 23 miljoen wordt gedekt uit de RIM. Deze onttrekking van de reserve wordt als structureel aangemerkt en is daarom niet als incidenteel gepresenteerd. De overige onderdelen van de reserve zijn als incidenteel geclassificeerd.

Baten en lasten conform BBV

De programma's zijn zo opgesteld dat de sturing door de raad, het college en de organisatie op elkaar aansluiten. Dit houdt mede in dat de lasten in verband met clusteroverhead (leidinggevend en hun ondersteuning in het primaire proces) onderdeel zijn van de lasten van de programma's. Dit wijkt af van de landelijke voorschriften in het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (BBV). Volgens het BBV moet clusteroverhead, als onderdeel van het totaal aan overhead, apart van de programma's worden gepresenteerd.

Voor een analyse van verschillen tussen de gerealiseerde en begrote baten en lasten en mutaties in reserves wordt verwezen naar de programma's.

In de jaarrekening is het door het BBV voorgeschreven overzicht van baten en lasten opgenomen. Dit overzicht bevat de totalen van baten, lasten, vennootschapsbelasting en mutaties in reserves, op basis van zowel de begroting als realisatie.

De lasten van overhead zijn te vinden bij het programma Overhead van onderstaande programmaverantwoording. De financiële cijfers van dit programma Overhead (excl. reserves) zijn in overeenstemming met het BBV en komen overeen met het BBV-taakveld 0.4 Overhead. Het totaal van de over 2024 gerealiseerde overheadlasten (incl. reserves) is € 557 mln. (2023: € 547) en bestaat uit twee delen:

1. De over 2024 gerealiseerde lasten van clusteroverhead. Deze staat per begrotingsprogramma apart in onderstaand overzicht Clusteroverhead en telt op tot € 111 mln. (2023: € 107 mln.) Deze overheadkosten vallen onder de apparaatslasten van de programma's.
2. De over 2024 gerealiseerde lasten van het programma overhead van € 446 mln. (2023: € 440 mln.).

Overzicht van baten en lasten programma conform BBV	Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Algemene middelen			
Baten exclusief reserves	2.437.645	2.451.476	13.831
Lasten exclusief reserves	-26.804	-38.908	-12.104
Toevoeging reserves	205.871	274.493	68.621
Onttrekking reserves	170.630	229.302	58.672
Vrijval reserves	0	4.069	4.069
Saldo Algemene middelen	2.429.208	2.449.263	20.055
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving			
Baten exclusief reserves	105.803	106.457	654
Lasten exclusief reserves	234.401	217.220	-17.182
Toevoeging reserves	4.349	4.349	0
Onttrekking reserves	14.659	11.918	-2.740
Vrijval reserves	3.330	3.330	0
Saldo Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	-114.959	-99.864	15.095
Beheer van de stad			
Baten exclusief reserves	305.233	302.163	-3.070
Lasten exclusief reserves	506.817	505.844	-973
Vennootschapsbelasting	868	742	-126
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	9.750	8.029	-1.721
Vrijval reserves	100	100	0
Saldo Beheer van de stad	-192.601	-196.293	-3.692
Belastingen			
Baten exclusief reserves	391.198	399.672	8.474
Lasten exclusief reserves	16.078	17.730	1.652
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	2.620	1.021	-1.598
Vrijval reserves	0	0	0
Saldo Belastingen	377.740	382.964	5.224
Bestaande stad			
Baten exclusief reserves	151.067	133.091	-17.977
Lasten exclusief reserves	180.908	160.981	-19.927
Vennootschapsbelasting	2.653	1.882	-771
Toevoeging reserves	3.700	3.700	0
Onttrekking reserves	32.267	22.169	-10.098

Vrijval reserves	707	707	0
Saldo Bestaande stad	-3.220	-10.596	-7.376
Bestuur			
Baten exclusief reserves	2.134	2.181	47
Lasten exclusief reserves	26.312	27.811	1.499
Toevoeging reserves	130	160	30
Onttrekking reserves	295	163	-132
Vrijval reserves	500	600	100
Saldo Bestuur	-23.513	-25.026	-1.513
Cultuur			
Baten exclusief reserves	4.305	3.641	-664
Lasten exclusief reserves	185.831	185.210	-621
Onttrekking reserves	16.918	16.489	-429
Vrijval reserves	2.711	2.711	0
Saldo Cultuur	-161.897	-162.369	-472
Dienstverlening			
Baten exclusief reserves	18.804	20.224	1.420
Lasten exclusief reserves	93.318	91.416	-1.902
Toevoeging reserves	1.477	1.477	0
Onttrekking reserves	2.392	898	-1.493
Vrijval reserves	689	689	0
Saldo Dienstverlening	-72.911	-71.082	1.828
Economische ontwikkeling			
Baten exclusief reserves	6.966	6.041	-925
Lasten exclusief reserves	36.425	35.381	-1.043
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	3.086	2.354	-733
Vrijval reserves	487	487	0
Saldo Economische ontwikkeling	-25.885	-26.500	-614
Energietransitie			
Baten exclusief reserves	35.760	27.760	-7.999
Lasten exclusief reserves	63.564	45.757	-17.807
Toevoeging reserves	18.389	18.389	0
Onttrekking reserves	24.533	13.313	-11.220
Vrijval reserves	5.440	5.440	0
Saldo Energietransitie	-16.220	-17.632	-1.412

Onderwijs			
Baten exclusief reserves	92.364	79.946	-12.418
Lasten exclusief reserves	243.958	230.423	-13.535
Onttrekking reserves	2.266	2.266	0
Vrijval reserves	281	281	0
Saldo Onderwijs	-149.047	-147.930	1.117
Overhead			
Baten exclusief reserves	13.468	16.453	2.985
Lasten exclusief reserves	568.533	573.494	4.960
Toevoeging reserves	4.951	4.951	0
Onttrekking reserves	7.692	4.626	-3.066
Vrijval reserves	0	0	0
Saldo Overhead	-552.325	-557.366	-5.041
Sport en recreatie			
Baten exclusief reserves	7.428	4.848	-2.580
Lasten exclusief reserves	111.419	106.792	-4.626
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	2.666	2.514	-152
Vrijval reserves	71	71	0
Saldo Sport en recreatie	-101.254	-99.360	1.894
Stedelijke ontwikkeling			
Baten exclusief reserves	351.743	394.760	43.017
Lasten exclusief reserves	393.690	383.468	-10.222
Toevoeging reserves	10.565	20.727	10.163
Onttrekking reserves	72.806	50.900	-21.907
Vrijval reserves	16.263	16.263	0
Saldo Stedelijke ontwikkeling	36.558	57.727	21.170
Veilig			
Baten exclusief reserves	28.957	30.439	1.483
Lasten exclusief reserves	206.011	201.830	-4.181
Onttrekking reserves	470	419	-50
Vrijval reserves	0	0	0
Saldo Veilig	-176.585	-170.971	5.614
Volksgesondheid			
Baten exclusief reserves	34.778	34.168	-610

Lasten exclusief reserves	68.913	65.297	-3.615
Onttrekking reserves	0	0	0
Saldo Volksgezondheid	-34.135	-31.130	3.005
Werk en inkomen			
Baten exclusief reserves	607.214	606.354	-861
Lasten exclusief reserves	867.331	848.648	-18.684
Toevoeging reserves	33.571	33.571	0
Onttrekking reserves	49.547	38.922	-10.625
Vrijval reserves	700	700	0
Saldo Werk en inkomen	-243.442	-236.244	7.198
Zorg, welzijn en wijkteams			
Baten exclusief reserves	101.470	91.165	-10.306
Lasten exclusief reserves	1.100.705	1.083.847	-16.858
Toevoeging reserves	13.300	13.300	0
Onttrekking reserves	37.024	32.638	-4.386
Vrijval reserves	0	0	0
Saldo Zorg, welzijn en wijkteams	-975.511	-973.344	2.166
Totaal	0	64.245	64.245

Clusteroverhead

De clusteroverhead zijn de lasten voor leidinggevenden en hun ondersteuning in het primaire proces. Zoals toegelicht onder *Baten en lasten* cf. *BBV* zijn deze lasten opgenomen onder de programma's. Clusteroverhead vormt het verschil tussen de lasten, die in de begroting onder de programma's staan en de lasten, die in bovenstaand overzicht van baten en lasten overeenkomstig het BBV onder de programma's staan. Onderstaande tabel geeft per programma de over 2024 gerealiseerde overheadlasten. Overheadlasten die aan investeringsprojecten en grondexploitaties worden toegerekend verlagen de overheadlasten van een programma. Dit veroorzaakt een negatief saldo aan clusteroverhead bij het programma Stedelijke ontwikkeling vanwege de vele uren die op projecten worden geschreven.

Clusteroverhead per programma	Realisatie 2024
Algemene middelen	0
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	7.024
Beheer van de stad	22.476
Belastingen	2.600
Bestaande stad	5.707
Bestuur	983
Cultuur	891
Dienstverlening	6.742
Economische ontwikkeling	3.081
Energietransitie	5.443
Onderwijs	4.010
Sport en recreatie	1.380
Stedelijke ontwikkeling	-18.132
Veilig	12.079
Volksgesondheid	3.958
Werk en inkomen	32.004
Zorg, welzijn en wijkteams	20.994
Totaal Clusteroverhead	111.239

Baten en lasten per programma

In de tabel hieronder worden de baten, lasten en reservemutaties per programma gepresenteerd.

Programma (lasten incl. overhead)	Baten	Lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Vrijval reserves	Saldo
Algemene middelen	2.451.476	- 38.908	274.493	229.302	4.069	2.449.263
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	106.457	224.244	4.349	11.918	3.330	- 106.888
Beheer van de stad	302.163	529.062	0	8.029	100	- 218.769
Belastingen	399.672	20.330	0	1.021	0	380.364
Bestaande stad	133.091	168.570	3.700	22.169	707	- 16.304
Bestuur	2.181	28.794	160	163	600	- 26.010
Cultuur	3.641	186.100	0	16.489	2.711	- 163.260
Dienstverlening	20.224	98.158	1.477	898	689	- 77.824
Economische ontwikkeling	6.041	38.462	0	2.354	487	- 29.580
Energietransitie	27.760	51.200	18.389	13.313	5.440	- 23.075
Onderwijs	79.946	234.434	0	2.266	281	- 151.941
Overhead	16.453	462.254	4.951	4.626	0	- 446.127
Sport en recreatie	4.848	108.172	0	2.514	71	- 100.740
Stedelijke ontwikkeling	394.760	365.336	20.727	50.900	16.263	75.859
Veilig	30.439	213.908	0	419	0	- 183.050
Volksgezondheid	34.168	69.256	0	0	0	- 35.088
Werk en inkomen	606.354	880.651	33.571	38.922	700	- 268.247
Zorg, welzijn en wijkteams	91.165	1.104.841	13.300	32.638	0	- 994.338
Totaal	4.710.837	4.744.864	375.118	437.942	35.447	64.245

Afwijking baten, lasten en reserves pr programma	Afwijkingbaten	afwijkinglasten	Afwijkingreserves	afwijkingsaldo
Algemene middelen	13.831	- 12.104	- 5.880	20.055
Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving	654	- 15.179	- 2.740	13.092
Beheer van de stad	- 3.070	2.406	- 1.721	- 7.197
Belastingen	8.474	1.684	- 1.598	5.191
Bestaande stad	- 17.977	- 19.368	- 10.098	- 8.706
Bestuur	47	1.794	- 62	- 1.809
Cultuur	- 664	- 639	- 429	- 454
Dienstverlening	1.420	- 1.862	- 1.493	1.789
Economische ontwikkeling	- 925	- 1.002	- 733	- 656
Energietransitie	- 7.999	- 18.111	- 11.220	- 1.108
Onderwijs	- 12.418	- 12.795	0	377
Overhead	2.985	- 3.699	- 3.066	3.618
Sport en recreatie	- 2.580	- 4.463	- 152	1.732
Stedelijke ontwikkeling	43.017	- 12.375	- 32.069	23.322
Veilig	1.483	- 3.471	- 50	4.903
Volksgesondheid	- 610	- 3.043	0	2.433
Werk en inkomen	- 861	- 19.175	- 10.625	7.690
Zorg, welzijn en wijkteams	- 10.306	- 14.665	- 4.386	- 27
Totaal	14.501	- 136.067	- 86.322	64.245

Algemene dekkingsmiddelen

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft voor dat het programmaplan in de begroting een overzicht van algemene dekkingsmiddelen bevat.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen van de gemeente zijn die inkomsten van de gemeente waar geen directe dienstverlening en/of bestedingsverplichtingen tegenover staan. Het zijn dan ook vrij besteedbare middelen die jaarlijks worden ingezet ter dekking van de uitgaven op de diverse programma's.

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit:

- opbrengsten van de lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is
- algemene uitkeringen uit het Gemeentefonds,
- opbrengst uit deelnemingen: de dividenden,
- het saldo van de financieringsfunctie: de rente inkomsten van de reserves en het renteresultaat.

Algemene dekkingsmiddelen	Bijgest. Begroting2024	Realisatie2024	Afwijking
Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	535.651	539.401	3.750
Algemene uitkeringen gemeentefonds	2.330.434	2.343.385	12.952
Dividend	111.334	112.426	1.092
Saldo financieringsfunctie	-23.637	-17.316	6.322
Totaal	2.953.782	2.977.896	24.114

Lokale heffingen

Er zijn twee soorten lokale heffingen. Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is en die vrij kunnen worden ingezet. Deze soort van lokale heffingen vallen onder de Algemene dekkingsmiddelen en betreft de volgende heffingen:

- de onroerendzaakbelasting (OZB),
- de algemene parkeerbelasting,
- de logiesbelasting
- en de reclame- en precariobelasting.

Er zijn ook lokale heffingen die niet vrij kunnen worden ingezet omdat deze binnen de heffing dienen te worden ingezet en daarmee voor het uitvoeren van werkzaamheden of beleid. Het gaat om onder meer de volgende heffingen: afval- en rioolheffing, bedrijfsreinigingsrecht en de leges omgevingsvergunningen. Deze heffingen vallen niet onder de Algemene dekkingsmiddelen.

Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	Bijgest. Begroting2024	Realisatie2024	Afwijking
Onroerende zaakbelasting	347.556	354.135	6.579
Roerende zaakbelasting	342	330	-12
Logiesbelasting	15.515	15.522	7
Reclame- en precariobelasting	15.338	15.786	448
Algemene parkeerbelasting	156.901	153.628	-3.273
Totaal	535.651	539.401	3.750

Jaarstukken 2024

Rechtmatigheidsverantwoording

Paginanummer in website: 232

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 19 december 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% (maximaal 3) van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 51,2 mln. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 40,7 mln bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 51,2 mln. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 8,1 mln acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Overzicht onrechtmatigheden (x € 1.000)		Fouten en onduidelijkheden	
Begrotingscriterium			
1.	Overschrijding van de lasten bij de programma's Belastingen, Bestuur en Overhead	8.111	
2.	Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	nvt	
3.	Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of die niet tijdig aan de raad zijn gemeld.	nvt	
Totaal begrotingscriterium		8.111	
Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (1. en 2.) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïd (zie Kadernota accountantscontrole en rechtmatigheidsverantwoording rekening 2023, H4.4)		8.111	
Totaal aan niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden (de niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering)		0	
Voorwaardencriterium			
4.	Rechtmatigheidsfouten bij proces Aanbesteden doordat contracten niet Europees zijn aanbesteed of door onrechtmatigheden op (oude) doorlopende contracten	14.003	
5.	Rechtmatigheidsongduidelijkheden bij proces Verstrekte subsidies en bijdragen doordat subsidies zijn vastgesteld waarbij geen zekerheid was over alle gerealiseerde prestaties.	18.568	
Totaal voorwaardencriterium		32.571	
Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium			
6.	Geen bevindingen		

	Totaal misbruik en oneigenlijk gebruik criterium	0	
Totaal	Totaal Onrechtmatigheden 2024	40.682	
	Waarvan acceptabel	8.111	
	Waarvan niet-acceptabel	32.571	

In de paragraaf [bedrijfsvoering](#) is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Jaarstukken 2024

Verantwoording WNT

Paginanummer in website: 233

Bezoldiging topfunctionarissen

De Wet Normering Topinkomens (WNT) is van toepassing op gemeente Rotterdam. Het voor gemeentelijke toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 233.000 (algemeen bezoldigingsmaximum). In het geval van gemeenten zijn de gemeentesecretaris en de gemeentegriffier aangemerkt als topfunctionaris.

Gegevens 2024

(bedragen x € 1)

WNT-gegevens 2024	I.C.M. Broeders	V.J.M. Roozen	M.J.H. Lamers	G.J.D. Wigmans
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris	Gemeentesecretaris	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2024	1/1 – 31/12	1/1 – 31/1	5/1-31/5	1/6 – 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1	1	1	1
Dienstbetrekking	Ja	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	168.488	16.859	68.725	116.915
Beloningen betaalbaar op termijn	23.387	1.960	9.545	13.721
Subtotaal	191.875	18.819	78.270	130.636
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	19.735	94.219	136.235
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	0	0	0	0
Bezoldiging	191.875	18.819	78.270	130.636
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2023

(bedragen x € 1)

<i>WNT-gegevens 2023</i>	<i>I.C.M. Broeders</i>	<i>V.J.M. Roozen</i>
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functieervulling in 2021	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1	1
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	161.001	193.478
Beloningen betaalbaar op termijn	22.576	22.703
Subtotaal	183.577	216.181
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	0	0
Bezoldiging	183.577	216.181
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

Jaarstukken 2024

Verantwoording SiSa

Paginanummer in website: 234

Verantwoording SiSa

SiSa staat voor *Single information, Single audit*. SiSa is de manier waarop gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen jaarlijks verantwoording afleggen over de besteding van specifieke uitkeringen. De SiSa-bijlage van de Jaarstukken 2024 wordt hier in [PDF](#) gepresenteerd.

Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025							
Verstrekker	Indicatorecode	Specifieke uitkering Landelijke fondslag overdrager	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A17	Regeling specifieke uitkering voorkomen georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Project afgerond in jaar T (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld	
			Aard controle R Indicator: A17/01 € 4.005.472	Aard controle n.v.t. Indicator: A17/02 € 5.738.282	Aard controle n.v.t. Indicator: A17/03 Nee	Aard controle n.v.t. Indicator: A17/04 Bijde regeeling tot in 2025	
JenV	A20	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme 2023-2025 Gemeenten	Beschikingskenmerk	Naam taak/project	Bestedingen (jaar T) komen overeen met activiteitenplan per taak/project (Ja/Nee)	Besteding uitvoering activiteiten (jaar T) per taak/project Zelfstandige uitvoering (excl. Sisa tussen medeoverheden)	Cumulatieve besteding uitvoering activiteiten (t/m jaar T) per taak/project incl. Sisa tussen medeoverheden
			Aard controle n.v.t. Indicator: A20/01	Aard controle n.v.t. Indicator: A20/02	Aard controle D1 Indicator: A20/03	Aard controle R Indicator: A20/04	Aard controle R Indicator: A20/05
			1 4338735	Analysie	Ja	€ 107.135	€ 143.022
			2 4338735	Signalering	Ja	€ 43.551	€ 43.551
			3 4338735	Regie	Ja	€ 88.006	€ 153.897
			4 4338735	Duiding & expertise	Ja	€ 32.129	€ 35.129
			5 4338735	Coördinatie	Ja	€ 51.468	€ 108.468
			6 4338735	Deskundigheidsbevordering: overige trainingen	Ja	€ 0	€ 0
			7 4338735	Geschiede preventie-projecten	Ja	€ 0	€ 0
			8 4338735	Generieke preventie-projecten	Ja	€ 136.196	€ 281.696
			9 4338735	Eenjarige flexibele schil	Ja	€ 151.112	€ 177.352
			10 Kopie Beschikingskenmerk	Kopie Naam taak/project	Afwijking t.o.v. aanvraag overeengekomen (Ja/Nee) in (jaar T) per taak/project - bij Ja is indicator 09 verplicht	Toelichting afwijking besteding (jaar T) volgens activiteitenplan per taak/project	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: A20/06	Aard controle n.v.t. Indicator: A20/07	Aard controle n.v.t. Indicator: A20/08	Aard controle n.v.t. Indicator: A20/09	Aard controle n.v.t. Indicator: A20/10
			1 4338735	Analysie	Nee		Ja
			2 4338735	Signalering	Nee		Ja
			3 4338735	Regie	Nee		Ja
			4 4338735	Duiding & expertise	Nee		Ja
			5 4338735	Coördinatie	Nee		Ja
			6 4338735	Deskundigheidsbevordering: overige trainingen	Nee		Ja
			7 4338735	Geschiede preventie-projecten	Nee		Ja
			8 4338735	Generieke preventie-projecten	Nee		Ja
			9 4338735	Eenjarige flexibele schil	Nee		Ja
JenV	A30	Specifieke uitkering Mainports Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Project afgerond in jaar T (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld	
			Aard controle R Indicator: A30/01 € 2.976.476	Aard controle n.v.t. Indicator: A30/02 € 2.976.476	Aard controle n.v.t. Indicator: A30/03 Nee	Aard controle n.v.t. Indicator: A30/04 Gelden toegekend in mei 2024, aanvraag om gelden mee te nemen naar 2025	
JenV	A33	Bekostigingsregeling Landelijke Vreemdelingen Voorziening 2024 Gemeenten	Landelijke Vreemdelingen Voorziening uitgevoerd (jaar T)? (Ja/Nee)				
JenV	A37	Innovatieve voorstellen mainports Gemeente Rotterdam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)			
			Aard controle R Indicator: A37/01 € 0	Aard controle n.v.t. Indicator: A37/02 € 0			
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp oedoearden toeslaenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (Ja/Nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedragen voor e (Ja/Nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle D2 Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05
			990	2.848	Nee	Nee	Nee
			Reeks 1	Reeks 1			
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)			
			Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/06 €12.555.379	Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07 €28.693.117			
			Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
			Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08 €28.860.065	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09 € 44.812.552	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10 €3.967.568	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11 €7.900.369	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12 €931.943
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2
			Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PwA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)
			Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/14	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/15	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Totaal
BZK	C10	Tijdelijk besluit specifieke uitkering verbetering digitale dienstverlening Gemeente en Provincies	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) vanaf verantwoordingsjaar 2020 tot einde looptijd	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee)	Toelichting op niet-afgeronde projecten
			Aard controle R Indicator: C10/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C10/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C10/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C10/05
			1 € 108.299	€ 145.863	Ja	Nee	Er zijn geen voorlopige toekenningen verspreid
			2 € 127.886	€ 134.407	Ja	Nee	N.v.t.
			3 € 120.179	€ 120.179	Ja	Nee	
			4				
			5				
			Gederde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen gedupeerden door de toeslagenaffaire	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: C62/01 € 227.487	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02			
			Nee				
			Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen
			Aard controle R Indicator: C92/01 € 771.251	Aard controle R Indicator: C92/02 € 36.409	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03 14	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04 3.926	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05 1.729

BZK	C126	Verbetering digitale dienstverlening	Registratienummer project	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cofinanciering (jaar T) ten laste van eigen middelen	Cumulatieve cofinanciering (jaar T) ten laste van eigen middelen	Project afgerond in jaar T (Ja/Ne)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C126/01 ID0240598K en 2024-0000797004	Aard controle R Indicator: C126/02 € 38.935	Aard controle n.v.t. Indicator: C126/03 € 38.935	Aard controle R Indicator: C126/04 € 10.000	Aard controle n.v.t. Indicator: C126/05 € 10.000	Aard controle n.v.t. Indicator: C126/06
OCW	D1	Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Reelino vsv voor de jaren 2017 t/m 2021 Contactgemeenten	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: D1/01 € 195.000	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D1/02 € 1.214.620	Eindverantwoording (Ja/Ne)			
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitsisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) Aard controle R Indicator: D8/01 € 33.892.614 Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07 1	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) Aard controle R Indicator: D8/02 € 16.171.823 Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag Aard controle R Indicator: D8/08 1	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) Aard controle R Indicator: D8/03 € 1.000 Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Bedrag Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09 1	Correctie besteding (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D8/04 € 0 Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05 Aard controle R Indicator: D8/05 € 18.154.020	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D8/06 € 25.975.122	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) Aard controle R Indicator: D8/06 € 25.975.122
OCW	D10	Volwasseneneducatie Contactgemeenten	Verstrekte uitkering (jaar T) (inclusief eventuele prijsbijstelling) Aard controle R Indicator: D10/01 € 11.194.173 Onderbesteding jaar T Automatisch berekend Aard controle n.v.t. Indicator: D10/07 € 0	Reservering educatie voorgaand jaar (jaar T-1) [beschikking OCW] Aard controle R Indicator: D10/02 € 2.456.447	Totaal beschikbare middelen educatie (jaar T) Aard controle R Indicator: D10/03 € 13.650.620	Besteding (jaar T) van educatie Aard controle R Indicator: D10/04 € 11.247.538	Reservering besteding van educatie (in jaar T) voor volgend kalenderjaar (jaar T+1) Bij lagere besteding dan beschikbare middelen Aard controle R Indicator: D10/05 € 2.403.082	Onttrekking besteding van educatie (in jaar T) voor volgend kalenderjaar (jaar T+1) Bij hogere besteding dan beschikbare middelen Aard controle R Indicator: D10/06 € 0
OCW	D11	Regeling specifieke uitkering extra financiële middelen RMC-functie Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contact gemeente Aard controle R Indicator: D11/01 € 157.358	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: D11/02 € 194.738	Eindverantwoording (Ja/Ne)			
OCW	D12	Regionale meld- en coördinatiefunctie Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Reelino vsv voor de jaren 2021 t/m 2025 Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contactgemeente Aard controle R Indicator: D12/01 € 2.625.484	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D12/02 € 330.255	Eindverantwoording (Ja/Ne)			
OCW	D12A	Regionaal programma voortijdig schoolverlaten Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Reelino vsv voor de jaren 2021 t/m 2025 Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contactgemeente Aard controle R Indicator: D12A/01 € 1.109.405	Besteding aan contactschool (jaar T) Aard controle R Indicator: D12A/02 € 297.525	Totale besteding (jaar T) van educatie (automatisch ingevuld) Aard controle n.v.t. Indicator: D12A/03 € 1.406.930	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D12A/04 € 59.126	Eindverantwoording (Ja/Ne)	
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld Aard controle R Indicator: D14/01 € 2.875.124 Correctie besteding (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D14/04 € 0 Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen Aard controle R Indicator: D14/02 € 0 Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs € 5.353.939 Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	Besteding (jaar T) voor aanvullende capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs Aard controle R Indicator: D14/03 € 66.473 Opgebouwde reserve (jaar T) Aard controle R Indicator: D14/06 € 2.381.341 Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	Eindverantwoording (Ja/Ne)		
OCW	D21	Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur	Naam instelling of samenwerkingsverband Aard controle n.v.t. Indicator: D21/01	Besteding (jaar T) per instelling of samenwerkingsverband Aard controle R Indicator: D21/02	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per instelling of samenwerkingsverband Aard controle n.v.t. Indicator: D21/03	Eindverantwoording (Ja/Ne)	Eventuele toelichting Aard controle n.v.t. Indicator: D21/04	
			1 Stichting weduwe 2 Stichting Watch That Sound 3 Stichting WAT WE DOEN 4 Stichting House of Knowledge 5 Stichting Concert- en congresgebouw De Doelen 6 Stichting Confr 7 Stichting Archel Thompson Foundation 8 Stichting Waar art and culture 9 Stichting Recht op Ontwikkeling 10 Stichting Architectuur Instituut Rotterdam (AIR) 11 Stichting Take Notes 12 Stichting Taal en Theater Studio de Balken 13 Stichting Skateland Rotterdam 14 Stichting Talentz Skool 15 Stichting Maas theater en dans 16 Stichting House of Urban Arts 17 Stichting Malumba Nu 18 Theater/Breaking Barriers Building Bridges 19 Karimoves 20 Stichting Dromen in Kleur 21 Stichting AIAWAKE 22 Stichting Rotterdams Wijktheater 23 The O 24 Stichting Digital Playground 25 Stichting Barilese Foundation 26 Stichting Live at Rotown 27 Wier, E.J. de 28 Willemstein, D. 29 Varela Landim, V. 30 Tels, R.J. 31 Stichting Garane Rotterdam 32 Samuel, J.F. 33 Bozenstein, W.R. 34 Leusink, N.A. 35 Lagenhorst, J.A. 36 Iashem, V. 37 Griff, G.D.L. van de 38 Berndt, G.S.S. 39 Götts, J. 40 Santos Sernedo, M.S. 41 Houari, A. 42 Pires, D.C. 43 Hoeks, T.B. 44 Jin, Q. 45 Daeleman, C.M. 46 Lort, D.V.					

OCW	D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Beschikkingnummer/referentienu mmer	Aard van de activiteit besteding (jaar T)	Besteding (jaar T)	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2024 naar 2025.	Aard van de activiteit Cumulative besteding (t/m jaar T)	Cumulative besteding (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/03	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/05	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/06
			1 SB230124	a) Oprichting van een nieuwe bibliotheekvestiging	€ 47.203	€ 302.797	a) Oprichting van een nieuwe bibliotheekvestiging	€ 47.203
			2 SB230125	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€ 220.000	€ 0	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€ 220.000
			3 SB230129	a) Oprichting van een nieuwe bibliotheekvestiging	€ 2.436	€ 437.564	a) Oprichting van een nieuwe bibliotheekvestiging	€ 2.436
			4 SB230130	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€ 110.000	€ 0	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€ 220.000
			5 Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/07					
			1 Nee					
			2 Nee					
			3 Nee					
			4 Nee					
			5					
OCW	D28	Impuls jongeren en talent	Naam instelling of samenwerkingsverband	Besteding (jaar T) per instelling of samenwerkingsverband	Cumulative besteding (t/m jaar T) per instelling of samenwerkingsverband	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Eventuele toelichting	
			Aard controle n.v.t. Indicator: D28/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D28/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: D28/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D28/05	
			1 Rotterdam	€ 0	€ 0	Nee		
lenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawai	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen emast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correcte over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/06
			1 576.267.01	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 576.232.01	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3 2019.049.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4 2019.045.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 2019.071.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 2019.042.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			7 2019.043.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			8 2019.047.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			9 2019.046.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			10 2019.041.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			11 2019.044.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			12 576.267.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			13 576.232.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			14 576.235.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			15 2019.050.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			16 2019.048.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			17 2019.051.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			18 2019.052.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			19 2017.029.00	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie beschikkingnummer	Cumulative bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulative overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulative Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12
			1 576.267.01	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
			2 576.232.01	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
			3 2019.049.03	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
			4 2019.045.03	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
			5 2019.071.03	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
			6 2019.042.03	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
			7 2019.043.03	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
			8 2019.047.03	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
			9 2019.046.03	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
			10 2019.041.03	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
			11 2019.044.03	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
			12 576.267.03	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
			13 576.232.03	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
			14 576.235.03	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
			15 2019.050.03	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
			16 2019.048.03	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
			17 2019.051.03	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
			18 2019.052.03	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
			19 2017.029.00	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
lenW	E44	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulative besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Besteding (jaar T) ten laste van cofinanciering	Besteding (t/m jaar T) cofinanciering cumulatief	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E44/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E44/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44/06
			1 ENW/BSK-2022/21582, zaaknr. 31176879 - nr. 5000005223	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			2 ENW/BSK-2022/21582, zaaknr. 31176879 - nr. 5000005223	€ 239.880	€ 838.528	€ 479.761	€ 1.677.057	Nee
			3 ENW/BSK-2023/90670, zaaknr. 31187837 - nr. 5000006054	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			4 ENW/BSK-2023/90670, zaaknr. 31187837 - nr. 5000006054	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			5 ENW/BSK-2023/90670, zaaknr. 31187837 - nr. 5000006054	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			6 Kopie beschikkingnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - oer maatregel			Nee
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44/09			
			1 ENW/BSK-2022/21582, zaaknr. 31176879 - nr. 5000005223	Aanleg waterberging en vergroenen - Stadsproject Hofboen (100021365)	Nee			
			2 ENW/BSK-2022/21582, zaaknr. 31176879 - nr. 5000005223	Aanleg waterberging - Nieuwe Singel Reijersdijk (Hart van Reijersdijk) (100022032)	Nee			
			3 ENW/BSK-2023/90670, zaaknr. 31187837 - nr. 5000006054	Aanleg waterberging en vergroenen - Stadsproject Hofboen (100021365)	Nee			
			4 ENW/BSK-2023/90670, zaaknr. 31187837 - nr. 5000006054	Aanleg waterberging en vergroenen - Stadsproject Prins Alexanderplein (100021689)	Nee			
			5 ENW/BSK-2023/90670, zaaknr. 31187837 - nr. 5000006054	Aanleg waterberging en vergroenen - Herinrichting Schouburgplein (100021249)	Nee			
			6 Kopie beschikkingnummer	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie besteding (jaar T-1) t/m SiSa tussen medeoverheden	Correctie cofinanciering (jaar T-1) t/m SiSa tussen medeoverheden		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44/13		
			1 ENW/BSK-2022/21582, zaaknr. 31176879 - nr. 5000005223	Ja				
			2 ENW/BSK-2022/21582, zaaknr. 31176879 - nr. 5000005223	Ja				
			3 ENW/BSK-2023/90670, zaaknr. 31187837 - nr. 5000006054	Ja				
			4 ENW/BSK-2023/90670, zaaknr. 31187837 - nr. 5000006054	Ja				
			5 ENW/BSK-2023/90670, zaaknr. 31187837 - nr. 5000006054	Ja				
			6 ENW/BSK-2023/90670, zaaknr. 31187837 - nr. 5000006054	Ja				
lenW	E53	Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord	Beschikkingnummer / en projectnaam	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulative besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Daadwerkelijke startdatum van het project (dd/mm/jj)	Daadwerkelijke einddatum van het project (dd/mm/jj)	Enveringen binnen 3 maanden na afsluiting project gedeeld (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E53/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/06
			1 SPUKSLA-21-01248020	€ 0	€ 0	1-1-2022	mt	Nee
			2 SPUKSLA-21-01267637	€ 0	€ 193.656	1-11-2019	23-11-2024	Ja
			3 SPUKSLA-21-01283833	€ 0	€ 122.326	1-11-2019	21-11-2024	Ja
			4 SPUKSLA-21-01304154	€ 0	€ 98.302	1-11-2019	22-11-2024	Ja
			5 SPUKSLA-21-01391490	€ 0	€ 150.000	1-11-2019	29-11-2024	Ja
			6 SPUKSLA-22-03092131	€ 0	€ 200.000	1-1-2022	mt	Nee
			7 SPUKSLA-22-03166590	€ 166.500	€ 333.000	2-1-2023	mt	Nee

			8	SPUKSLA-22-03166838	€ 333.500	€ 333.500	2-1-2023	mt	Nee
			9	SPUKSLA-23-03518080	€ 0	€ 0	1-1-2024	mt	Nee
			10	SPUKSLA-24-03724435	€ 0	€ 0	mt	mt	Nee
			11	SPUKSLA-24-03747200	€ 0	€ 0	mt	mt	Nee
			12						
				Kopie beschikingsnummer /naam	Jaar waarin het project is opgenomen in een decentraal uitvoeringsplan	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
				Aard controle n.v.t. Indicator: E53/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/09			
			1	SPUKSLA-21-01248020	2022	Nee			
			2	SPUKSLA-21-01267637	2019	Ja			
			3	SPUKSLA-21-01263833	2019	Ja			
			4	SPUKSLA-21-01304154	2019	Ja			
			5	SPUKSLA-21-01393490	2019	Ja			
			6	SPUKSLA-22-03092131	2022	Nee			
			7	SPUKSLA-22-03166590	2022	Nee			
			8	SPUKSLA-22-03166838	2022	Nee			
			9	SPUKSLA-23-03518080	2022	Nee			
			10	SPUKSLA-24-03724435	2021	Nee			
			11	SPUKSLA-24-03747200	2025	Nee			
			12						
lenW	E83	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2022		Projectnaam / nummer	Besteding (jaar T) per project	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie Jaar T-1 per project nm SiSa tussen medeoverheden (Jaar T-1)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project	
				Aard controle n.v.t. Indicator: E83/01	Aard controle R Indicator: E83/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E83/03	Aard controle R Indicator: E83/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E83/05	
			1	31185123 / 5000005703	€ 0	Ja	€ 0	€ 416.025	
			2	31183419 / 5000005442	€ 190.523	Ja	€ 0	€ 283.662	
			25						
				Kopie projectnaam / nummer	Uitvoering is volgens aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee), zo nee geef in indicator 08 de reden aan.	Optionele toelichting. Verplicht als bij 07 nee is ingevuld	Project afgerond (Ja/Nee)		
				Aard controle n.v.t. Indicator: E83/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E83/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E83/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E83/09		
			1	31185123 / 5000005703	Ja		Nee		
			2	31183419 / 5000005442	Ja		Nee		
			25						
				Eindverantwoording (Ja/Nee)					
				Aard controle n.v.t. Indicator: E83/10					
				Nee					
lenW	E87B	Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)		Hieronder per regel één provincie of waterschap (code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikingsnaam/nummer	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Totale eigen bijdrage en bijdrage van derden (jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en bijdrage van derden (t/m jaar T)
				Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/02	Aard controle R Indicator: E87B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/04	Aard controle R Indicator: E87B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/06
			1	030008 Provincie Zuid-Holland	PZH-2022/07076_013	€ 1.504.669	€ 1.756.677	€ 1.093.199	€ 1.232.949
			2						
			10						
				Kopie beschikingsnaam/nummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
				Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/08				
			1	PZH-2022/07076_013	Nee				
			2						
			10						
lenW	E103	Tijdelijke stimuleringsregeling slim, veilig, doelmatig en duurzaam gebruik van mobiliteitsinfrastructuur 2023-2027		Projectcategorie	Besteding (jaar T-1) aan projectkosten voor het totale project Geldt alleen voor SiSa 2023	Besteding (jaar T) aan projectkosten voor het totale project	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Project afgerond in jaar T (Ja/Nee)	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
				Aard controle n.v.t. Indicator: E103/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E103/02	Aard controle R Indicator: E103/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E103/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E103/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E103/06
			1	Project categorie E	€ 285.912	€ 360.352	€ 646.264	Nee	Ja
			2						
				Kopie projectcategorie	Correctie besteding (jaar T-1) km aan medeoverheden overgeboekte middelen				
				Aard controle n.v.t. Indicator: E103/07	Aard controle R Indicator: E103/08				
			1	Project categorie E	€ 0				
			2						
				Eindverantwoording (Ja/Nee)?					
				Aard controle n.v.t. Indicator: E103/09					
				Nee					
lenW	E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur		Beschikingsnummer	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T)
				Aard controle n.v.t. Indicator: E104/01	Aard controle R Indicator: E104/02	Aard controle R Indicator: E104/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/06
			1	31194774-5000006476	€ 0	€ 0	€ 0	0	0
			2	31195676-5000006559	€ 287.515	€ 287.515	€ 287.515	0	0
			3	31195178-5000006485	€ 0	€ 0	€ 0	0	0
			4						
				Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
				Aard controle n.v.t. Indicator: E104/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/10		
			1	31194774-5000006476	0	0	Nee		
			2	31195676-5000006559	0	0	Nee		
			3	31195178-5000006485	0	0	Nee		
			4						
				Naam infrastructuurle voorziening	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) per infrastructuurle voorziening Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024	Totale besteding (jaar T) per infrastructuurle voorziening	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) per infrastructuurle voorziening	Infrastructuurle voorziening afgerond? (Ja/Nee)	
				Aard controle n.v.t. Indicator: E104/11	Aard controle R Indicator: E104/12	Aard controle R Indicator: E104/13	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/14	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/15	
			1	Ontwikkelen en realiseren mobiliteitschub	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			2	Aanleg gebiedsontsluitingswegen	€ 287.515	€ 287.515	€ 287.515	Nee	
			3	Nieuwe verbindingen en aansluitingen op Marconiplein	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			4	Last mile voorzieningen	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			5	Voetgangersbrug	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			6	Verhuvenstraat	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			7	Geluidschermen	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
lenW	E106B	Regionale Aanpak Laadinfrastructuur		Hieronder per regel één provincie(code) of gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie of gemeente invullen	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
				SiSa tussen medeoverheden					
				Aard controle n.v.t. Indicator: E106B/01	Aard controle R Indicator: E106B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E106B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E106B/04		
				060344 Gemeente Utrecht	€ 192.408	€ 192.408	Nee		
lenW	E110	Tijdelijke regeling specifieke uitkering mobiliteitspakketten ten behoeve van woningbouw		Beschikingsnummer	Totale besteding (t/m jaar T-1) Automatisch berekend. Alleen voor SiSa 2024.	Totale besteding (jaar T) Automatisch berekend	Correctie besteding (jaar T-1) nm aan andere medeoverheden overgeboekte middelen	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) Automatisch berekend	
				Aard controle n.v.t. Indicator: E110/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E110/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E110/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E110/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E110/05	
			1	31200954-5000006939	€ 0	€ 64.619	€ 64.619	€ 64.619	
				Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
				Aard controle D1 Indicator: E110/06	Aard controle D1 Indicator: E110/07	Aard controle D1 Indicator: E110/08	Aard controle D1 Indicator: E110/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E110/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E110/11
			0	0	0	0	0	Nee	Ja
				Naam mobiliteitsmaatregel	Totale besteding (t/m jaar T-1) per mobiliteitsmaatregel	Totale besteding (jaar T) per mobiliteitsmaatregel	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) per mobiliteitsmaatregel	Mobiliteitsmaatregel afgerond	

				Alleen voor SiSa 2024					
			Aard controle n.v.t. Indicator: E11012	Aard controle R Indicator: E11013	Aard controle R Indicator: E11014	Aard controle n.v.t. Indicator: E11015	Aard controle n.v.t. Indicator: E11016		
		1	Metrostation Rijnhaven	€ 0	€ 64.619	€ 64.619	Nee		
		2	Station Rotterdam Zuid	€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
		3	Station Stationpark	€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
		4							
lenW	E111	Regeling stimuleren schoon en emissieloos bouwen voor medeoverheden	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E11101	Aard controle R Indicator: E11102	Aard controle n.v.t. Indicator: E11103	Aard controle n.v.t. Indicator: E11104			
		1	SPUK-SER24-03727644	€ 0		Nee			
		2							
lenW	E113	Tijdelijke regeling uitkering bodemopgaven 2024-2030	Besteding (jaar T) binnen werkvoorraad	Is er sprake van SiSa tussen medeoverheden (ja/nee)	Correctie (Jaar T-1) werkvoorraad v.m SiSa tussen medeoverheden	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) binnen werkvoorraad	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: E11301	Aard controle n.v.t. Indicator: E11302	Aard controle R Indicator: E11303	Aard controle n.v.t. Indicator: E11304	Aard controle n.v.t. Indicator: E11305		
			€ 0	Nee	€ 0	€ 0	Nee		
lenW	E115	Tijdelijke regeling specifieke uitkering duurzame en circulaire infrastructuur	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: E11501	Aard controle n.v.t. Indicator: E11502	Aard controle n.v.t. Indicator: E11503				
			€ 0	€ 0	Nee				
lenW	E117	Specifieke uitkering NL 2120 gemeente Rotterdam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Verplichtingen uit toekenningsbeschikking nakemen? (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: E11701	Aard controle n.v.t. Indicator: E11702	Aard controle n.v.t. Indicator: E11703	Aard controle n.v.t. Indicator: E11704			
			€ 0	€ 0	Ja	Nee			
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de War	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente L1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G201	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente L1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G202	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente L2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G203	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente L2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G204	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente L3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G205	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente L3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G206	
			€ 578.006,036	€ 7.297,381	€ 17.545,433	€ 158,580	€ 1.125,079	€ 5,231	
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)
			Gemeente L4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G207	Gemeente L4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G208	Gemeente L6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G209	Gemeente L7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G210	Gemeente L7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G211	Aard controle R Indicator: G212	
			€ 1.620,497	€ 600,867	€ 8.743	€ 19.609,029	€ 0	€ 637,832	
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G213	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G214					
			€ 489,186	Ja					
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking), gemeentedeel 2024 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de War.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G301	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G302	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G303	Besteding (jaar T) Bob Gemeente Aard controle R Indicator: G304	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G305	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente Aard controle R Indicator: G306	
			€ 105,690	€ 83,492	€ 77,840	€ 0	€ 0	€ 0	
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G307	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G308	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G309	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G310			
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja		
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo), gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de War	Welke regeling betreft het? Aard controle n.v.t. Indicator: G401	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente Aard controle R Indicator: G402	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G403	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente Aard controle R Indicator: G404	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente Aard controle R Indicator: G405	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente Aard controle R Indicator: G406	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 15,180	€ 0	€ 228,714	€ 998,017	€ 48,467	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 10,575	€ 0	€ 293,852	€ 495,463	€ 28,669	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 23,658	€ 0	€ 734,651	€ 591,892	€ 40,398	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 66	€ 0	€ 293,196	€ 83,100	€ 6,616	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 2,105	€ 0	€ 9,123	€ 40,403	€ 5,335	
			6 Totaal	€ 47,374	€ 0	€ 1.541,290	€ 2.208,875	€ 129,485	
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G407	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G408	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G409			
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja			
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja			
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja			
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja			
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja			
			6 Totaal	0	0	N.v.t.			
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) Aard controle n.v.t. Indicator: G411	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht, aflossing) Gemeente Aard controle R Indicator: G412	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht, overig) Gemeente Aard controle R Indicator: G413	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) Aard controle R Indicator: G414		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)						
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)						
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)						
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)						
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)						
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G416	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G417	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle D2 Indicator: G418			
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 34,102	€ 15,638	€ 10,157			
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 25,115	€ 11,517	€ 0			
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 17,403	€ 7,857	€ 0			
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0			

			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2024)	€ 0	€ 0	€ 0
			€ 76.620	€ 35.012	€ 10.157	
SZW	G10	Wet inburgering 2021, gemeentedeel 2024	Besteding (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G10/01	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G10/02	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03	
SZW	G12	Kwitschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire, gemeentedeel 2024	Gedefinieerde baten die voortvloeien uit kwitschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G12/01	Gedefinieerde baten die voortvloeien uit kwitschelden schulden Wet inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G12/02	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03	
SZW	G13	Onderwijsroute, deel gemeente 2024	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/01	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/02	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/03	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle R Indicator: G13/04 Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05
VWS	H1	Ministeriële regeling heroïnebehandeling	Fetisfelijke bezetting behandelplaatsen (jaar T) Afpraak Gemeenten Aard controle D1 Indicator: H1/01	Fetisfelijke bezetting behandelplaatsen (jaar T) Realisatie Aard controle D1 Indicator: H1/02	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: H1/03	
VWS	H3	Regeling specifieke uitkering aanvullende seksuele gezondheidzorg	Aantallen consulten met soa-diagnostiek (jaar T) in het verzorgingsgebied, met uitzondering van periodieke diagnostiek ten behoeve van PrEP-zorg Aard controle D1 Indicator: H3/01	Aantal gevonden SOA's (jaar T) in het verzorgingsgebied, met uitzondering van gevonden soa bij periodieke diagnostiek ten behoeve van PrEP-zorg Aard controle D1 Indicator: H3/02	Besteding (jaar T) soa-zorg en seksuatielshulpverlening zonder soa-diagnostiek bij jongeren onder 25 jaar (jaar T) in het verzorgingsgebied Aard controle D1 Indicator: H3/03	Stand Egalisatiereserve voor soa-zorg en seksuatielshulpverlening met uitzondering van periodieke diagnostiek ten behoeve van PrEP-zorg per 31 december (jaar T) Aard controle R Indicator: H3/04 Aard controle R Indicator: H3/05
VWS	H5	Regeling specifieke uitkering PrEP	Aantal Start-consulten PrEP-zorg (jaar T, 1 januari 2024 tot 1 augustus 2024) Aard controle R Indicator: H5/01	Aantal vervolgconsulten PrEP-zorg (jaar T, 1 januari tot 1 augustus 2024) Aard controle R Indicator: H5/02	Aantal geïnde eigen bijdragen van de gebruiker van 6,750 per dierig pillen (jaar T, 1 januari tot 1 augustus 2024) Aard controle R Indicator: H5/03	
VWS	H10	Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie gesloten jeugdhulp 2020	Aantrekken projectleider en ondersteunend personeel (volgens lid 2 sub a) uitgevoerd? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H10/01	Opstellen bovenregionaal plan (volgens lid 2 sub b) uitgevoerd? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H10/02	Opstellen strategisch vastgoedplan (volgens lid 2 sub c) uitgevoerd? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H10/03	Toelichting (indien bij indicatoren 01, 02 en 03 Nee is ingevuld is toelichting verplicht) Aard controle n.v.t. Indicator: H10/04
			Besteding (jaar T) realisatie activiteit opstellen bovenregionaal plan (volgens lid 2 sub b en de restricties benoemd in lid 3) Aard controle R Indicator: H10/07	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit opstellen bovenregionaal plan (volgens lid 2 sub b en de restricties benoemd in lid 3) Aard controle n.v.t. Indicator: H10/08	Besteding (jaar T) realisatie activiteit opstellen strategisch vastgoedplan (volgens lid 2 sub c en de restricties benoemd in lid 4) Aard controle R Indicator: H10/09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit opstellen strategisch vastgoedplan (volgens lid 2 sub c en de restricties benoemd in lid 4) Aard controle n.v.t. Indicator: H10/10
			Besteding (jaar T) realisatie activiteit verbouwen (lid 2 sub e) Aard controle R Indicator: H10/13	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit verbouwen (lid 2 sub e) Aard controle n.v.t. Indicator: H10/14	Besteding (jaar T) realisatie activiteit vervangende nieuwbouw (lid 2 sub f) Aard controle R Indicator: H10/15	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit vervangende nieuwbouw (lid 2 sub f) Aard controle n.v.t. Indicator: H10/16
			€ 96.162	€ 2.653.096	€ 0	€ 0
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: H12/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: H12/02	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03	
VWS	H14	SPUK expertisecentra jeugdhulp (Instandhouding en Doorontwikkeling)	Besteding (jaar T) – zelfstandige uitvoering Aard controle R Indicator: H14/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) – inclusief uitvoering door derden vanaf Sisa 2022 Aard controle R Indicator: H14/02	Eindverantwoording? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H14/03	Optionele toelichting Aard controle n.v.t. Indicator: H14/04
VWS	H15	Specifieke uitkering tijdelijk vergroten van beschikbaarheid van acute jeugd-ggz capaciteit	Besteding (jaar T) – zelfstandige uitvoering Aard controle R Indicator: H15/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) – inclusief uitvoering door derden vanaf Sisa 2022 Aard controle R Indicator: H15/02	Plannen uitgevoerd conform aanvraag? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H15/03	Optionele toelichting Aard controle n.v.t. Indicator: H15/04
VWS	H20	Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie residentiële jeugdhulp 2021	Betreft naam onderdeel Aard controle n.v.t. Indicator: H20/01	Aantrekken projectleider en ondersteunend personeel (volgens art. 4 lid 2 sub a) uitgevoerd? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H20/02	Opstellen bovenregionaal plan (volgens art. 4 lid 2 sub b) uitgevoerd? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H20/03	Optionele toelichting Aard controle n.v.t. Indicator: H20/04
			1 Vastgoedtransitie open driemilieuvoorzieningen 2 Ombouw van separaer ruimten of ontwikkeling van relationele beleving Kopie naam onderdeel	Ja	Ja	Ja
			Aard controle n.v.t. Indicator: H20/07	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit aantrekken projectleider en ondersteunend personeel (volgens art. 4 lid 2 sub a en de restricties benoemd in art. 5 lid 2) Aard controle n.v.t. Indicator: H20/08	Besteding (jaar T) realisatie activiteit opstellen bovenregionaal plan (volgens art. 4 lid 2 sub b en de restricties benoemd in art. 5 lid 2) Aard controle R Indicator: H20/09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit opstellen bovenregionaal plan (volgens art. 4 lid 2 sub b en de restricties benoemd in art. 5 lid 2) Aard controle n.v.t. Indicator: H20/10
			1 Vastgoedtransitie open driemilieuvoorzieningen 2 Ombouw van separaer ruimten of ontwikkeling van relationele beleving Kopie naam onderdeel	€ 143.483	€ 0	€ 0
			Aard controle n.v.t. Indicator: H20/13	Besteding (jaar T) realisatie activiteit afstoten (art. 4 lid 2 sub d) Aard controle R Indicator: H20/14	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit afstoten (art. 4 lid 2 sub d) Aard controle n.v.t. Indicator: H20/15	Besteding (jaar T) realisatie activiteit afstoten (art. 4 lid 2 sub d) Aard controle R Indicator: H20/16
			€ 0	€ 0	€ 272.374	€ 272.374
			1 Vastgoedtransitie open driemilieuvoorzieningen 2 Ombouw van separaer ruimten of ontwikkeling van relationele beleving Kopie naam onderdeel	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
			Aard controle n.v.t. Indicator: H20/17	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit afstoten (art. 4 lid 2 sub d) Aard controle R Indicator: H20/18	Besteding (jaar T) realisatie activiteit afstoten (art. 4 lid 2 sub d) Aard controle n.v.t. Indicator: H20/19	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit afstoten (art. 4 lid 2 sub d) Aard controle R Indicator: H20/20
			€ 0	€ 0	€ 272.374	€ 0
			n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
			Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit afstoten (art. 4 lid 2 sub d) Aard controle n.v.t. Indicator: H20/21	Activiteit Ombouw separaer ruimten gerealiseerd (art. 4 lid 1 sub b) (Ja/Nee)	Activiteit Ontwikkeling relationele beleving als de instelling niet meer beschikt over een separaer ruimte (art. 4 lid 1 sub b) (Ja/Nee)	Besteding realisatie activiteit ombouw separaer ruimten in (jaar T) (art. 4 lid 1 sub b)
			Aard controle n.v.t. Indicator: H20/22	Aard controle n.v.t. Indicator: H20/23	Aard controle n.v.t. Indicator: H20/24	Aard controle n.v.t. Indicator: H20/25

			Indicator: H20/19	Indicator: H20/20	Indicator: H20/21	Indicator: H20/22	Indicator: H20/23	Indicator: H20/24
			1 Vastgoedtransitie open driemilieusvoorzieningen	€ 0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
			2 Ombouw van separeruimten of ontwikkeling van relationele beveiliging Kopie naam onderdeel	n.v.t.	Nee	Nee	€ 959.064	€ 959.064
			Aard controle n.v.t. Indicator: H20/25	Aard controle R Indicator: H20/26	Aard controle n.v.t. Indicator: H20/27	Aard controle n.v.t. Indicator: H20/28		
			1 Vastgoedtransitie open driemilieusvoorzieningen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		
			2 Ombouw van separeruimten of ontwikkeling van relationele beveiliging Eindverantwoording (Ja/Nee)	€ 0	€ 0	Niet		
			Aard controle n.v.t. Indicator: H20/29					
			Nee					
VWS	H26	Regeling specifieke uitkering randvoorwaardelijke functies jeugdhulp	Projectnummer	Gedurende jaar T zijn de activiteiten verricht in het kader van de randvoorwaardelijke functie waarvoor de uitkering is ontvangen? (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) – zelfstandige uitvoering	Cumulative besteding (0/m jaar T) – inclusief uitvoering door derden vanaf Sisa 2024	Eindverantwoording? (Ja/Nee)	Optionele toelichting (verplicht in te vullen indien indicator 2 met "nee" is ingevuld)
			Aard controle n.v.t. Indicator: H26/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H26/02	Aard controle R Indicator: H26/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H26/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H26/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H26/06
			1 1044502	Ja	€ 2.327.734	€ 2.327.734	Nee	
			2					
			3					
			Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: H26/07					
			1 Ja					
			2					
			3					
VWS	H29	Regeling specifieke uitkering versterking GGD'en	Beschikingsnummer / kenmerk	Naam van de pijler	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen – zelfstandige uitvoering	Cumulative besteding (0/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen – Inclusief verantwoording tussen medeoverheden	Plannen uitgevoerd conform uitvraag? (Ja/Nee/Nvt)	Toelichting - verplicht als bij H29/05 "Nee" is ingevuld
			Aard controle n.v.t. Indicator: H29/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H29/02	Aard controle R Indicator: H29/03	Aard controle D2 Indicator: H29/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H29/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H29/06
			1 1328671-1045607	Kwetsbaarheden wegnemen	€ 1.244.883	€ 2.489.736	Ja	
			2 1328671-1045607	Versterken wetenschappelijke kennisinfrastructuur	€ 840.000	€ 1.377.482	Ja	
			3 1328671-1045607	Versneld opleiden	€ 132.000	€ 256.830	Ja	
			4 132815-1045607	Landelijke Functie opschaling Infectieziektebestrijding (translocapaciteit)	€ 445.637	€ 445.637	Ja	
			5					
			Kopie Beschikingsnummer / kenmerk	Kopie Naam van de pijler	Zelfstandige uitvoering? (Ja/ Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: H29/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H29/08	Aard controle n.v.t. Indicator: H29/09	Aard controle n.v.t. Indicator: H29/10		
			1 1328671-1045607	Kwetsbaarheden wegnemen	Ja	Nee		
			2 1328671-1045607	Versterken wetenschappelijke kennisinfrastructuur	Ja	Nee		
			3 1328671-1045607	Versneld opleiden	Ja	Nee		
			4 132815-1045607	Landelijke Functie opschaling Infectieziektebestrijding (translocapaciteit)	Ja	Nee		
			5					
VWS	H29B	Regeling specifieke uitkering versterking GGD'en	Hieronder per regel één (code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen emaat de verantwoordingsinformatie voor die GGD invullen	Naam van de pijler	Besteding (jaar T)	Plannen uitgevoerd conform uitvraag? (Ja/Nee/Nvt)	Toelichting - verplicht als bij H29B/04 "Nee" is ingevuld	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H29B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H29B/02	Aard controle R Indicator: H29B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H29B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H29B/05	
			1 0520 Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zuid-Limburg	Versterken wetenschappelijke kennisinfrastructuur	€ 162.838	Ja		
			2 50444 Gemeentelijke Gezondheidsdienst Regio Utrecht	Versneld opleiden	€ 6.533	Nee	Saldosaldo € 143.835	
			3					
			4					
			5					
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel	Cumulative besteding ten laste van Rijksmiddelen (0/m jaar T) per onderdeel	Volstaan aan afspraken in akkoord (Ja/ Nee n.v.t.)?	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
			1 Lokaal Sportakkoord	€ 1.269.403	€ 1.049.976	€ 1.201.771	Ja	Ja
			2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 3.981.571	€ 3.616.162	€ 6.881.119	Ja	Ja
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 796.278	€ 754.716	€ 1.613.379	Ja	Ja
			4 Kamperke Start	€ 844.379	€ 844.379	€ 1.359.576	Ja	Ja
			5 Uterale Gezondheid	€ 301.298	€ 301.298	€ 556.944	Ja	Ja
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 808.464	€ 582.755	€ 1.208.167	Ja	Ja
			7 Valpreventie	€ 2.443.098	€ 2.366.796	€ 3.285.854	Ja	Ja
			8 Leefomgeving	€ 633.224	€ 633.224	€ 880.833	Ja	Ja
			9 OVO & Voorgesprekalering alcoholproblematiek	€ 111.809	€ 86.059	€ 193.392	Ja	Ja
			10 Versterken sociale basis	€ 2.029.889	€ 2.029.889	€ 3.300.609	Ja	Ja
			11 Mantelzorg	€ 533.104	€ 479.420	€ 729.401	Ja	Ja
			12 Een legen eenzaamheid	€ 556.104	€ 556.104	€ 568.729	Ja	Ja
			13 Welzijn op reest	€ 472.102	€ 432.608	€ 432.608	Ja	Ja
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 133.276	€ 133.276	€ 133.276	Ja	Ja
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak Eindverantwoording (Ja/Nee)	€ 384.385	€ 384.385	€ 708.589	Ja	Ja
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07					
			Nee					
VWS	H33	Regeling specifieke uitkering COVID-19-vaccinatie	Besteding (jaar T) COVID-19- vaccinatie conform basiscapaciteit	Heeft u de infrastructuur ingericht ten behoeve van de basiscapaciteit covid-19- vaccinatie? (Art. 3, lid 1, onder b) (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) inzake voorbereidende werkzaamheden (Art. 3 lid 1, onder c)	Heeft u (na schriftelijke mededeling aan de minister van VWS) de infrastructuur die specifiek voor COVID-19- vaccinatie is opgezet, ingezet voor andere activiteiten die vallen onder de wettelijke taak op grond van artikel 6, eerste lid van de Wpg? (Ja/Nee) Eerste halfjaar	Besteding (jaar T) ten behoeve van alternatieve activiteiten (verplicht als bij voorgaande indicator 'Ja' is geselecteerd)	
			Eerste halfjaar	Eerste halfjaar	Eerste halfjaar	Eerste halfjaar	Eerste halfjaar	
			Aard controle R Indicator: H33/01	Aard controle D1 Indicator: H33/02	Aard controle R Indicator: H33/03	Aard controle D2 Indicator: H33/04	Aard controle D2 Indicator: H33/05	
			€ 1.395.280	Ja	€ 847.167	Ja	€ 6.727	
			Besteding (jaar T) COVID-19- vaccinatie	Heeft u (na schriftelijke mededeling aan de minister van VWS) de infrastructuur die specifiek voor COVID-19- vaccinatie is opgezet, ingezet voor andere activiteiten die vallen onder de wettelijke taak op grond van artikel 6, eerste lid van de Wpg? (Ja/Nee) Tweede halfjaar	Besteding (jaar T) ten behoeve van alternatieve activiteiten (verplicht als bij voorgaande indicator 'Ja' is geselecteerd)			
			Tweede halfjaar	Tweede halfjaar	Tweede halfjaar			
			Aard controle R Indicator: H33/06	Aard controle D2 Indicator: H33/07	Aard controle D2 Indicator: H33/08			
			€ 3.362.574	Nee				
VWS	H35	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	Beschikingsnummer	Zijn activiteiten verricht zoals vermeld in artikel 3 van de regeling (jaar T) (Ja/Nee)	Is meegewerkt aan monitoring zoals gesteld in artikel 7 lid 2 in de regeling (jaar T) (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) Zelfstandige uitvoering	Correcties besteding (T-1) inclusief uitvoering door medeoverheden vanaf Sisa 2024	Eindverantwoording (jaar T) (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: H35/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H35/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H35/03	Aard controle R Indicator: H35/04	Aard controle R Indicator: H35/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H35/06
			1 1045491	Ja	Ja	€ 5.124.315	€ 0	Nee
			2 IZA2023r20	Ja	Ja	€ 0	€ 2.235.409	Ja
VWS	H36	Specifieke uitkering aanvullende seksuele gezondheidszorg	Aantal Start-consulten PREP-zorg (jaar T, vanaf 1 augustus 2024) in het verzorgingsgebied	Aantal vervolgsessies PREP- zorg (jaar T, vanaf 1 augustus 2024) in het verzorgingsgebied	Aantal gevonden soa (jaar T vanaf 1 augustus 2024) in het verzorgingsgebied per periodieke diagnostiek ten behoeve van PREP-zorg	Besteding PREP-zorg en de coördinatie daarvan en periodieke diagnostiek ten behoeve van PREP-zorg (jaar T vanaf 1 augustus) in het verzorgingsgebied	Aantal Egalisatiebrieven voor PREP-zorg en de coördinatie daarvan en periodieke diagnostiek ten behoeve van PREP-zorg per 31 december en opgebouwd vanaf 1 augustus 2024 (jaar T)	

			Aard controle R Indicator: H36/01	Aard controle R Indicator: H36/02	Aard controle R Indicator: H36/03	Aard controle R Indicator: H36/04	Aard controle R Indicator: H36/05	
VWS	H39	Regeling specifieke uitkering domein-overstijgend samenwerken_sonder centraal persoon_2024	175	1.470	660	€ 384.466	€ 15.843	
		Projectnummer	Experiment gerealiseerd (jaar T)? (Ja/Nee)	Heeft u meegewerkt aan de verplichte monitoring van de resultaten door middel van een door de Minister vastgesteld format? (Ja/Nee/Nv)	Toelichting (Verplicht indien bij H39/02 of H39/03 "Nee" is ingevuld)			
		Aard controle n.v.t. Indicator: H39/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H39/02	Aard controle D1 Indicator: H39/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H39/04			
		1 1045814 Ja	Ja	Ja				
		2						
		3						
		4						
		5						
		Kopie Projectnummer	Besteding (jaar T) – zelfstandige uitvoering	Eigen bijdrage en bijdragen derden (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) – Inclusief uitvoering door medeoverheden vanaf SiSa 2025			
		Aard controle n.v.t. Indicator: H39/05	Aard controle R Indicator: H39/06	Aard controle R Indicator: H39/07	Aard controle R Indicator: H39/08			
		1 1045814	€ 406.424	€ 147.904	€ 406.424			
		2						
		3						
		4						
		5						
		Volledige zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)					
		Aard controle n.v.t. Indicator: H39/09	Aard controle n.v.t. Indicator: H39/10					
		Nee	Ja					
VWS	H41	Regeling specifieke uitkering specialistische functies aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2024-2028	Projectnummer	Gedurende (jaar T) zijn de activiteiten verricht i.h.v. van de specialistische functie waarvoor de uitkering is ontvangen (ja/nee)	Besteding activiteiten (jaar T)	Correctie besteding realisatie activiteiten (jaar T-1) vanaf SiSa T+1	Definitieve besteding realisatie project	Eindverantwoording? (Ja/Nee)
		Aard controle n.v.t. Indicator: H41/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H41/02	Aard controle R Indicator: H41/03	Aard controle R Indicator: H41/04	Aard controle R Indicator: H41/05	Aard controle R Indicator: H41/06	Aard controle n.v.t. Indicator: H41/06
		1 1046220 Ja	Ja	€ 756.289	€ 0	€ 756.289	Ja	
		2						
		3						
		4						
VWS	H43	Regeling specifieke uitkering frictiekosten gesloten jeugdhulp Gemeenten	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) – zelfstandige uitvoering	Correcties besteding (jaar T-1) - i.v.m. SiSa tussen medeoverheden Vanaf SiSa 2025	Indien aanvullende middelen aangevraagd: is plan uitgevoerd conform indiening? (Ja/Nee)	Toelichting (Verplicht indien bij H43/04 "Nee" is ingevuld)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)
		Aard controle n.v.t. Indicator: H43/01	Aard controle R Indicator: H43/02	Aard controle R Indicator: H43/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H43/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H43/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H43/06	Aard controle n.v.t. Indicator: H43/06
		1 € 1.046.253	€ 179.537	€ 0	Nee	Niet, er zijn geen aanvullende middelen voor 2024 aangevraagd.	Nee	
		2						
		3						
		4						
		5						
VRO	J3	Werk aan Uitvoering: Geoinformatie op sleetouw	Besteding (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
		Aard controle R Indicator: J3/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J3/02					
		€ 97.270	Nee					
VRO	J4	Regionale 5e tranche	Naam actielijn/ programmaalijn/ pijler	Besteding per actielijn/ programmaalijn/ pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Besteding regionale financiering (jaar T) per actielijn/ programmaalijn/ pijler.	Correctie indicator jaar T-1 ten laste van Rijksmiddelen per actielijn actielijn/ programmaalijn/ pijler.	Correctie indicator jaar T-1 ten laste van regionale financiering per actielijn actielijn/ programmaalijn/ pijler.	
		Aard controle n.v.t. Indicator: J4/01	Aard controle R Indicator: J4/02	Aard controle R Indicator: J4/03	Aard controle R Indicator: J4/04	Aard controle R Indicator: J4/05	Aard controle R Indicator: J4/06	
		1 1. Pijler: Impuls leefbaarheid in wijken	€ 0	€ 0				
		2 2. Pijler: Bestendig en kwalitatief werk	€ 0	€ 0				
		3 3. Pijler: Duurzaam wonen, werken en bouwen	€ 0	€ 0				
		4 Uitvoeringskosten (VAT)	€ 0	€ 0				
		5						
		Kopie Naam actielijn/ programmaalijn/ pijler	Totale cumulatieve besteding per actielijn/ programmaalijn/ pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Inclusief uitvoering door derden	Totale cumulatieve besteding regionale financiering (t/m jaar T) per actielijn/ programmaalijn/ pijler. Inclusief uitvoering door derden	Toelichting			
		Aard controle n.v.t. Indicator: J4/06	Aard controle n.v.t. Indicator: J4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J4/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J4/09			
		1 1. Pijler: Impuls leefbaarheid in wijken	€ 0	€ 0				
		2 2. Pijler: Bestendig en kwalitatief werk	€ 0	€ 0				
		3 3. Pijler: Duurzaam wonen, werken en bouwen	€ 0	€ 0				
		4 Uitvoeringskosten (VAT)	€ 0	€ 0				
		5						
		Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) deel rijksbijdrage	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
		Aard controle n.v.t. Indicator: J4/10	Aard controle R Indicator: J4/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J4/12				
		Nee	€ 0	Nee				
VRO	J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls Tranche 1 t/m 6 Gemeenten	Projectnaam/nummer	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T)	
		Aard controle n.v.t. Indicator: J9/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/02	Aard controle D1 Indicator: J9/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/06	
		1 Feyenoord City / 2020-0000079786	Nee	Nee	135	135	0	
		2 Noordrand Zuiderpark / 2020-0000079896	Nee	Ja	175	175	0	
		3 de Kaai / 2023-0000051338	Ja	Nee	0	0	0	
		4 Codrco Ontwikkeling 2021-0000093292	Nee	Nee	0	0	0	
		5 MerweHaven (2022-0000095972)	Nee	Nee	0	0	0	
		6 Kop van Homerus (2024-0000031926)	Ja	Nee	0	0	0	
		7						
		Kopie projectnaam/nummer	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Opbrengsten (jaar T)	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)	
		Aard controle n.v.t. Indicator: J9/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/08	Aard controle R Indicator: J9/09	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/10	Aard controle R Indicator: J9/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/12	
		1 Feyenoord City / 2020-0000079786	Nee	€ 1.345.627	€ 26.840.026	€ 0	€ 0	
		2 Noordrand Zuiderpark / 2020-0000079896	Nee	€ 745.000	€ 16.509.500	€ 41.666	€ 255.899	
		3 de Kaai / 2023-0000051338	Ja	€ 0	€ 533.559	€ 0	€ 0	
		4 Codrco Ontwikkeling 2021-0000093292	Nee	€ 0	€ 1.600.442	€ 0	€ 982.190	
		5 MerweHaven (2022-0000095972)	Nee	€ 0	€ 13.528.710	€ 195.833	€ 1.413.946	
		6 Kop van Homerus (2024-0000031926)	Ja	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		7						
		Kopie projectnaam/nummer	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Toelichting afwijking(en)	Eindverantwoording/ project afgerond (ja/nee)			
		Aard controle n.v.t. Indicator: J9/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/15	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/16			

			1 Feyenoord City / 2020-0000079786	Ja	Bij aanvraag is een inschatting gemaakt van de fasering, deze wijkt in de praktijk anders uit. Met BZK is de situatie besproken die ontstaan is door de uitpraak van de Raad van State. De uitpraak van de RvS om het bestemmingsplan Feyenoord City te vernietigen. Door deze uitpraak vertragen de startbouw van de eerste woningen. Hierdoor is de planning om binnen 3 jaar na beschikking van de subsidie te starten met het bouwen van de eerste woningen niet behaald. Hier is eind december door BZK goedkeuring op gegeven alwaar dit begin 2024 definitief is gemaakt in een goedgekeurd wijzigingsverzoek. Eind 2024 is conform planning wijzigingsverzoek de bouw van de eerste woningen gestart.	Nee		
			2 Noordrand Zuiderpark / 2020-0000079886	Ja	Start bouw, er zijn in 2022 meer woningen gestart met bouwen dan in de aanvraag was aangegeven en in 2024 is de bouw van 38 woningen gestart. De huidige lastige economische omstandigheden zijn hier grotendeels de veroorzaker van, het is lastiger om projecten financieel van de grond te krijgen. Maatregelen: de maatregel verplaatsing Humanitas heeft eerder plaatsgevonden dan was gelfaseerd (in 2021), dit is gemiddeld. Derhalve loopt de realisatie van de maatregelen niet meer gelijk aan de initiele planning. Voor de overige maatregelen proberen we de uitvoer gelijk op te laten lopen met de realisatie van de woningbouw waar mogelijk.	Nee		
			3 de Kaai / 2023-0000051338	Ja	NVT	Nee		
			4 Codrico Ontwikkeling 2021-0000093292	Ja	Op 11 juni 2024 is er met de subsidieverstrekkers WBI (hierna: BZK) gesproken over de voortgang van het project Codrico. Nu wij zien aankomen dat de startbouw van de Codrico-ontwikkeling (alleen in theorie nog mogelijk) in december 2024 praktisch onhaalbaar dreigt te worden, is het van belang om hierover tijdig BZK te informeren. Dat hebben wij op 11 juni 2024 gedaan. De kern boodschap die wij hebben gebracht is dat wij als gemeente Rotterdam al het mogelijke hebben gedaan (waaronder het organiseren van een extra hoorzitting) om startbouw in december 2024 mogelijk te maken maar dat de kans reëel is dat dat niet gaat lukken. Wij hebben met hen de nieuwe planning besproken en afgesproken dat wij tzt met een officieel wijzigingsverzoek komen zoals ook is gedaan bij Feyenoord City en op deze de WBI beschikking voor de Codrico ontwikkeling in stand te houden. In november 2024 is dit gemiddeld.	Nee		
			5 MenweHaven (2022-0000095972)	Ja	In het aanvraagformulier staat inderdaad start bouw eerste woningen 2024. Echter is de voorwaarde WBI op 12-2025 om te starten met de bouw van de eerste woningen. In de eerdere versie is deze termijn uit de voorwaarde aangehouden om voortgang op te versnellen.	Nee		
			6 Kop van Homerus (2024-0000031926)	Ja	In de interim controle was gerealiseerd BW-budget opgevoerd als kosten. Omdat de W/A pas per 1-1-2025 is geopend, kunnen deze kosten niet worden meegenomen of onttrokken, daarom nu 0	Nee		
			7					
VRO	J30	Specifieke uitkeringen proeftuinen aardgasvrije wijken 2e ronde	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) te laste van Rijksmiddelen	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij gemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij-reedymgemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aanvraag is volgens plan/aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee)	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: J30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J30/02	Aard controle D2 Indicator: J30/03	Aard controle D2 Indicator: J30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J30/06
			€ 1.004.590	€ 1.165.649	843	0	Ja	
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: J30/07					
			Nee					
VRO	J32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikkingnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/01	Aard controle R Indicator: J32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/03	Aard controle D2 Indicator: J32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/06
			1 SU/VS21-00773183	€ 0	€ 1.556	Ja		Nee
			2 SU/VS21-00791794	€ 0	€ 800.000	Ja		Ja
			3 SU/VS21-00774651	€ 0	€ 1.627	Ja		Nee
			4 SU/VS21-00896233	€ 0	€ 420.000	Ja		Ja
			5 SU/VS21-00797682	€ 0	€ 118.078	Ja		Ja
			6 SU/VS21-01021370	€ 56.288	€ 118.218	Ja		Nee
			7 SU/VS21-00707692	€ 0	€ 171.943	Ja		Ja
			8 SU/VS21-00804028	€ 0	€ 161.737	Ja		Ja
			9 SU/VS21-00874325	€ 0	€ 124.454	Ja		Ja
			10 SU/VS21-00874337	€ 4.973	€ 2.073	Ja		Nee
			11 SU/VS21-01217751	€ 0	€ 0	Ja		Nee
			12 SU/VS21-01621032	€ 0	€ 88.050	Ja		Ja
			13 SU/VS21-01243980	€ 0	€ 10.610	Ja		Ja
			14 SU/VS-21-2-02282391	€ 3.195	€ 0	Ja		Nee
			15 SU/VS-21-2-02282397	€ 0	€ 0	Ja		Nee
			16 SU/VS21-2-02339219	€ 0	€ 0	Ja		Nee
			17 SU/VS21-2-02339632	€ 0	€ 0	Ja		Nee
			18 SU/VS21-202339844	€ 247.157	€ 260.490	Ja		Nee
			19 SU/VS21-2-02340016	€ 0	€ 0	Ja		Nee
			20 SU/VS21-202340029	€ 30.115	€ 174.225	Ja		Nee
			21 SU/VS21-202340011	€ 106.462	€ 115.364	Ja		Nee
			22 SU/VS21-202341011	€ 21.161	€ 0	Ja		Nee
				€ 0	€ 0			
			23 SU/VS21-2-02385400			Nee	Vanwege dispuut met gemeente zijn de werkzaamheden niet uitgevoerd. In overleg met de gemeente wordt gewerkt aan een andere huisvestingsoplossing, waarbij de werkzaamheden dan betrokken worden.	Nee
			24 SU/VS21-2-02401174	€ 0	€ 277.130	Ja		Ja
			25 SU/VS21-2-02385148	€ 0	€ 111.201	Ja		Nee
			26 SU/VS21-2-02385357	€ 0	€ 143.596	Ja		Nee
			27 SU/VS21-2-02670877	€ 663	€ 65.056	Ja		Nee
			28 SU/VS21-2-02703520	€ 0	€ 70.938	Ja		Nee
			29 SU/VS21-01106500	€ 0	€ 33.064	Ja		Ja
			30 SU/VS21-2-02712296	€ 46.024	€ 263.921	Ja		Nee
			31 SU/VS21-2-02401425	€ 0	€ 0	Ja		Nee
			32 SU/VS21-2-02401569	€ 210.000	€ 210.000	Ja		Nee
			33 SU/VS21-2-02703751	€ 0	€ 897	Ja		Nee
			34 SU/VS21-00766478	€ 44.166	€ 45.473	Ja		Nee
			35 SU/VS21-00791716	€ 156.625	€ 420.000	Ja		Nee
			36 SU/VS21-00791800	€ 22.404	€ 46.454	Ja		Nee
			37 SU/VS21-00791820	€ 0	€ 150.000	Ja		Ja
			38 SU/VS21-00792261	€ 83.894	€ 145.253	Ja		Nee
			39 SU/VS21-00792732	€ 83.894	€ 145.253	Ja		Nee
			40 SU/VS21-00792745	€ 21.815	€ 210.000	Ja		Nee
			41 SU/VS21-00801063	€ 0	€ 150.000	Ja		Nee
			42 SU/VS21-00801071	€ 0	€ 150.000	Ja		Ja

				43	SUVS21-2-03061739	€ 0	€ 0	Ja		Nee
				44	SUVS21-2-03062075	€ 0	€ 0	Ja		Nee
				45	SUVS21-2-03070485	€ 0	€ 249.019	Ja		Ja
				46	Kopie Beschikingsnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
					Aard controle n.v.t. Indicator: J32/07	Aard controle D2 Indicator: J32/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/09			
				1	SUVS21-00773183		De werkzaamheden zijn begonnen in 2022 en deels zijn de begrotingsposten uitgevoerd. Er is vertraging opgetreden bij de verdere uitvoering van de werkzaamheden.			
				2	SUVS21-00791794	Ja				
				3	SUVS21-00774051		De werkzaamheden zijn begonnen in 2022 en deels zijn de begrotingsposten uitgevoerd. Er is vertraging opgetreden bij de verdere uitvoering van de werkzaamheden.			
				4	SUVS21-00896233	Nee				
				5	SUVS21-00797682	Ja				
				6	SUVS21-01021370	Ja	De werkzaamheden zijn afgerond, maar nog niet verantwoord door het schoolbestuur, omdat nog niet alle facturen binnen zijn.			
				7	SUVS21-00797692	Ja				
				8	SUVS21-00804028	Ja				
				9	SUVS21-00874325	Ja				
				10	SUVS21-00874337		De werkzaamheden zijn in 2022 begonnen en deels zijn begrotingsposten uitgevoerd. Voor de verdere uitvoering van werkzaamheden wordt gewacht op goedkeuring van de gemeente.			
				11	SUVS21-01217751	Nee	De werkzaamheden zijn gestart, maar zijn vertraagd.			
				12	SUVS21-01621932	Ja				
				13	SUVS21-01243980	Ja				
				14	SUVS21-2-02282391	Nee	RVO heeft subsidie ingetrokken			
				15	SUVS21-2-02282397	Nee	RVO heeft subsidie ingetrokken			
				16	SUVS21-2-0239219	Nee	RVO heeft subsidie ingetrokken			
				17	SUVS21-2-02398832	Nee	RVO heeft subsidie ingetrokken			
				18	SUVS21202339844	Nee	De werkzaamheden zijn in 2022 gestart en deels zijn de begrotingsposten uitgevoerd.			
				19	SUVS21-2-02340016	Nee	RVO heeft subsidie ingetrokken			
				20	SUVS21202340029	Ja	De werkzaamheden zijn opgeleverd. De ingezonden verantwoording dient nog getoetst te worden.			
				21	SUVS21202340911	Nee	Is nog in uitvoering			
				22	SUVS21202341011	Nee	RVO heeft subsidie ingetrokken			
				23	SUVS21-2-02385400		Verzoek aan RVO om subsidie in te trekken, omdat de werkzaamheden zijn geannuleerd, vanwege andere huisvestingsoplossing.			
				24	SUVS21-2-02401174	Ja				
				25	SUVS21-2-02385148	Nee	Is nog in uitvoering			
				26	SUVS21-2-02385327	Nee	Is nog in uitvoering			
				27	SUVS21-2-02670877	Ja	De opgeleverde werkzaamheden zijn verantwoord. Inmiddels is een accountantsverklaring ontvangen. Er dient nog een eindcontrole plaats te vinden op het dossier en een vaststelling plaats te vinden.			
				28	SUVS21-2-02703520	Ja	De werkzaamheden zijn opgeleverd en voor de eindverantwoording is een accountantsverklaring gevraagd.			
				29	SUVS21-01108500	Ja				
				30	SUVS21-2-02712296	Ja	De werkzaamheden zijn opgeleverd. Er wordt nog gewacht op de accountantsverklaring bij de opgegeven bestedingen.			
				31	SUVS21-2-02401425	Nee	De uitvoering van de verdere werkzaamheden vindt in 2025 plaats.			
				32	SUVS21-2-02401569	Ja	De werkzaamheden zijn afgerond en verantwoord. De ingezonden stukken dienen nog getoetst te worden.			
				33	SUVS21-2-02703721		De werkzaamheden waren uitgesteld vanwege huisvestingsontwikkelingen. Mogelijk wordt het project geannuleerd, omdat de beoogde maatregelen via een ander project gaan lopen. Dit dient nog bevestigd te worden door het bestuur.			
				34	SUVS21-00766478	Nee	Is nog in uitvoering			
				35	SUVS21-00791716	Ja	De werkzaamheden zijn opgeleverd en verantwoord met een accountantsverklaring. De ingedijende stukken zijn getoetst. De vaststelling dient nog goedgekeurd te worden door de directie.			
				36	SUVS21-00791800	Nee	Is nog in uitvoering			
				37	SUVS21-00791820	Ja				
				38	SUVS21-00792261	Nee	Is nog in uitvoering			
				39	SUVS21-00792732	Nee	Is nog in uitvoering			
				40	SUVS21-00792745	Nee	Is nog in uitvoering			
				41	SUVS21-00801063	Ja	De werkzaamheden zijn uitgevoerd en verantwoord. Inmiddels is de ontbrekende accountantsverklaring binnen, zodat de eindcontrole en vaststelling plaats kan gaan vinden.			
				42	SUVS21-00801071	Ja				
				43	SUVS21-2-03061739	Nee	De werkzaamheden zijn gestart, maar zijn vertraagd.			
				44	SUVS21-2-03062075	Nee	De werkzaamheden zijn gestart, maar zijn vertraagd.			
				45	SUVS21-2-03070485	Ja				
				46						
VRO	J41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen			Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen
		SiSa tussen medeoverheden			Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/01	Aard controle R Indicator: J41B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/03	Aard controle R Indicator: J41B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/06
				1	030008 Provincie Zuid-Holland	€ 124.980	€ 244.150	€ 55.848	2	2
				2	Kopie provinciecode	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
					Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/09			
				1	030008 Provincie Zuid-Holland	84	Ja			
				2						
VRO	J47	Volkshuisvesting	Deelplannaam		Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is in (jaar T)	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is (t/m jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde gehersitructureerde woningen (inclusief labelstappen) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) - per deelplan		Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per deelplan - inclusief uitvoering door derden vanaf siSa 2022
		Gemeenten			Aard controle n.v.t. Indicator: J47/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J47/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J47/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J47/04	Aard controle R Indicator: J47/05	Aard controle R Indicator: J47/06
				1	Deelplan Algemeen + hand in hand Hillevus	0	41	0	€ 0	€ 0
				2	Oud-Charlois en Tanweik	0	138	0	€ 360.938	€ 1.425.938
				3	Carnisse	0	192	28	€ 2.819.596	€ 9.328.700
				4	Kopie deelplannaam	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per deelplan				
					Aard controle n.v.t. Indicator: J47/07	Aard controle R Indicator: J47/08				
				1	Deelplan Algemeen + hand in hand Hillevus	€ 406.554				
				2	Oud-Charlois en Tanweik	€ 0				

			3 Camisse 4 Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	€ 3.466.823					
			Aard controle n.v.t. Indicator: J47/09	Aard controle n.v.t. Indicator: J47/10					
			Ja	Nee					
VRO	J51	Aardgasvrije wijken l.h.v. het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ)	Besteding proceskosten over totale aanvraag (blok 3 uit begroting) (jaar T)	Cumulatieve proceskosten over totale aanvraag (blok 3 uit begroting) (t/m jaar T)	Aanvraag is volgens plan/aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee) (indicator 04 verplicht als hier Nee wordt ingevuld)	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten	Besteding proceskosten over totale aanvraag (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: J51/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J51/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J51/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J51/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J51/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J51/06	
			€ 709.564	€ 736.673	Ja		€ 0	Nee	
			Projectnaam	Besteding activiteiten (blok 1 begroting) (jaar T)	Cumulatieve besteding activiteiten (blok 1 begroting) (t/m jaar T)	Onrendabele kosten (blok 2 begroting) (jaar T)	Cumulatieve onrendabele kosten (blok 2 begroting) (t/m jaar T)	Kosten zijn aantoonbaar niet besteed aan afspraken die voortkomen uit de regeling aardgasvrije wijken (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J51/07	Aard controle R Indicator: J51/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J51/09	Aard controle R Indicator: J51/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J51/11	Aard controle D Indicator: J51/12	
			1 Pendrecht	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Niet van toepassing	
			2 Bevenoord	€ 20.905	€ 20.905	€ 0	€ 0	Niet van toepassing	
			3 NPRZ buiten de gebiedsrandpakketten	€ 270.216	€ 645.250	Niet van toepassing	€ 0	Niet van toepassing	
VRO	J55	Aanpak energiarisico's	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/energiekosten	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/energiekosten	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01	Aard controle R Indicator: J55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04	Aard controle R Indicator: J55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06	
			16.026	€ 9.618.638	€ 14.403.072	2.195	€ 602.862	€ 755.292	
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis– heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zelfbaar energiegebruik meer heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten				
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07	Aard controle R Indicator: J55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09				
			17.526	€ 892.142	€ 1.504.869				
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, scheidingsmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energiegebruik/energiekosten tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15	
			76.631	32.695	527	713	2.249	0	
VRO	J56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	Beschikingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m jaar T)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J56/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/02	Aard controle R Indicator: J56/03	Aard controle R Indicator: J56/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/06	
			1 RHA2021-02301107	Beverwaard meewoondstudenten	€ 0	€ 25.000	0	0	
			2 RHA2021-02327979	Hoek van Holland (Stichting Ontmoeting)	€ 0	€ 0	0	0	
			3 RHA2021-02327991	Talingsstraat	€ 0	€ 0	0	0	
			4 RHA2021-02329052	Doorstroom Rotterdam	€ 0	€ 0	0	0	
			5 RHA2021-02330987	Flexwonen Nesseland	€ 0	€ 240.000	0	0	
			6 RHA2021-02334157	Flexwonen Usselmonde	€ 0	€ 0	0	0	
			7						
			Kopie Projectnaam	Opbrengsten jaar T	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)	Opgevoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn overvloedig (t/m jaar T) (Ja/Nee)	De uitvoering loopt volgens de planning (Ja/Nee)	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J56/07	Aard controle R Indicator: J56/08	Aard controle R Indicator: J56/09	Aard controle R Indicator: J56/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/12	
			1 Beverwaard meewoondstudenten	€ 0	€ 0	Ja	Ja	Nee	
			2 Hoek van Holland (Stichting Ontmoeting)	€ 0	€ 0	Nee	Ja	Nee	
			3 Talingsstraat	€ 0	€ 0	Nee	Ja	Nee	
			4 Doorstroom Rotterdam	€ 0	€ 0	Ja	Nee	Nee	
			5 Flexwonen Nesseland	€ 0	€ 0	Ja	Nee	Nee	
			6 Flexwonen Usselmonde	€ 0	€ 0	Nee	Nee	Nee	
			7						
			Kopie Projectnaam	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Zijn binnen twee jaar na de datum van toekenning van de uitkering omlaagbare stappen gezet?				
			Aard controle n.v.t. Indicator: J56/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/15				
			1 Beverwaard meewoondstudenten	Nee	Ja				
			2 Hoek van Holland (Stichting Ontmoeting)	Nee	Ja				
			3 Talingsstraat	Nee	Ja				
			4 Doorstroom Rotterdam	Nee	Ja				
			5 Flexwonen Nesseland	Nee	Ja				
			6 Flexwonen Usselmonde	Nee	Ja				
			7						
VRO	J74	Regio deal Rotterdam Zuid	Totaal ontvangen Rijksbijdrage	Totaal beschikbaar t.o.v. ontvangen Rijksbijdrage	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
				Automatisch ingevuld	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen	Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J74/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J74/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J74/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J74/04			
			1 € 106.000.000	€ 91.963.251	Nee				
			Betreeft pijler	Totale verplichting (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per pijler	De besteding in (2019) ten laste van Rijksmiddelen (prestatie) per pijler	De besteding in (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (prestatie) per pijler			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J74/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J74/06	Aard controle D2 Indicator: J74/07	Aard controle R Indicator: J74/08			
			1 School	€ 0	€ 3.049.024	€ 0			
			2 Werk	€ 0	€ 6.270.000	€ 0			
			3 Wonen	€ 0	€ 2.522.722	€ 1.694.976			
			4 Cultuur	€ 0	€ 500.025	€ 0			
			Betreeft pijler	Cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T)	Cofinanciering (jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J74/09	Aard controle n.v.t. Indicator: J74/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J74/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J74/12			
			1 School	€ 29.100.000	€ 33.984	€ 30.639.298			
			2 Werk	€ 22.666.004	€ 0	€ 24.905.677			
			3 Wonen	€ 22.117.275	€ 10.691.187	€ 36.959.114			
			4 Cultuur	€ 0	€ 0	€ 2.295.331			
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan de niet-zeilmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01	Aard controle R Indicator: J94/02	Aard controle D1 Indicator: J94/03	Aard controle D1 Indicator: J94/04	Aard controle R Indicator: J94/05	Aard controle R Indicator: J94/06	
			1 LA03-03465153	€ 0	€ 182	0	€ 0	€ 0	
			2 LA04-03762437	€ 0	€ 0	0	€ 0	€ 0	
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan de energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (Ja/Nee)				

			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09			
			1 € 0	€ 0	Nee			
			2 € 0	€ 0	Nee			
VRO	J96	Regiodeals 4e tranche	Naam actielyn/ programmalijn/ pijler	Besteding per actielyn/ programmalijn/ pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Besteding regionale financiering (jaar T) per actielyn/ programmalijn/ pijler.	Correctie indicator jaar T- 1 ten laste van Rijksmiddelen per actielyn actielyn/ programmalijn /pijler.	Correctie indicator jaar T- 1 ten laste van regionale financiering per actielyn actielyn/ programmalijn /pijler.	
				Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden)	Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J96/01	Aard controle R Indicator: J96/02	Aard controle R Indicator: J96/03	Aard controle R Indicator: J96/04	Aard controle R Indicator: J96/05	
			1 School	€ 1.352.102	€ 2.386.240			
			2 Thuisbasis op Orde	€ 136.128	€ 137.835			
			3 Participatie en Onderzoek	€ 15.890	€ 192.611			
			4 Grip op Vastgoed	€ 0	€ 2.937.813			
			5 Werk en ESV	€ 1.087.171	€ 1.430.731			
			6					
			Kopie Naam actielyn/ programmalijn/ pijler	Totale cumulatieve besteding per actielyn/ programmalijn/ pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen inclusief uitvoering door derden	Totale cumulatieve besteding regionale financiering (t/m jaar T) per actielyn/ programmalijn/ pijler. inclusief uitvoering door derden	Toelichting		
			Aard controle n.v.t. Indicator: J96/06	Aard controle n.v.t. Indicator: J96/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J96/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J96/09		
			1 School	€ 1.352.102	€ 2.386.240	Voor de pijler school zijn de totale bestedingen t/m december 2024 € 3.738.342. Van deze bestedingen mag 50% aan rijksmiddelen worden ingezet. Tot heden is er € 1.352.102 aan rijksmiddelen ingezet.		
			2 Thuisbasis op Orde	€ 136.128	€ 137.835			
			3 Participatie en Onderzoek	€ 15.890	€ 192.611	Het doel is om meer in te zetten op eigenaarschap van bewoners. In samenspraak met alle partners en gebruikmakend van hun participatiestructuur (zoals medezeggenschapsraden, etc.) te komen tot een vernieuwde participatie-aanpak.		
			4 Grip op Vastgoed	€ 0	€ 2.937.813	Doel is het verbeteren van de kwaliteit van wonen en leven binnen het NPR2 op de korte en lange termijn. 1) op de korte termijn draagt een versterkte handhavingsaanpak bij aan de bescherming van huurders in een kwetsbare positie en de aanpak van misstanden in de woningvoorraad. 2) op lange termijn zien we een versterkte handhavingsaanpak als bouwsteen in een samenhangende aanpak gericht op normalisering van de woningmarkt, versterking van de sociale samenhang en verbetering van de woningkwaliteit.		
			5 Werk en ESV	€ 1.087.171	€ 1.430.731			
			6					
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Cumulatieve besteding uitvoeringskosten zijnde kosten ten behoeve van Voorbereiding, Administratie en Toezicht (VAT-kosten) (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) deel rijksbijdrage	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: J96/10	Aard controle R Indicator: J96/11	Aard controle R Indicator: J96/12	Aard controle n.v.t. Indicator: J96/13		
			Ja	€ 0	€ 43.471	Nee		
VRO	J100	Regeling kansrijke wijk	Naam stedelijk focusgebied	Naam onderdeel	Besteding (jaar T) per onderdeel	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J100/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J100/02	Aard controle R Indicator: J100/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J100/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J100/05	
			1 Rotterdam	Organisatie uitvoeringsprogramma	€ 590.684	€ 950.000	Nee	
			2 Rotterdam	Integraal	€ 2.420.391	€ 2.420.391	Nee	
			3 Rotterdam	Armoede en schulden	€ 628.280	€ 628.280	Nee	
			4 Rotterdam	Veerkracht en weerbaarheid	€ 70.200	€ 70.200	Nee	
			5 Rotterdam	Re-integratie	€ 1.404.385	€ 1.404.385	Nee	
			6 Rotterdam	School en Omgeving	€ 18.870.330	€ 18.870.330	Nee	
			7 Rotterdam	Ontwikkeling jonge kind	€ 1.209.873	€ 1.209.873	Nee	
			8 Rotterdam	Gezonde leefomgeving	€ 84.933	€ 84.933	Nee	
			9					
VRO	J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Projectnummer	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verlicht	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verlicht	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/02	Aard controle D1 Indicator: J105/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/04	Aard controle D1 Indicator: J105/05	Aard controle R Indicator: J105/06
			1 Hartenrust Nieuwbouw	36	Ja	0	Nee	€ 0
			2 PB01121 Odeon	113	Ja	0	Nee	€ 0
			3 Tamboer 2 Oost Nieuwbouw	51	Ja	0	Nee	€ 0
			4 Klapwiek Optoppen	44	Ja	0	Nee	€ 0
			5 De Graaf	55	Ja	0	Nee	€ 0
			6 Alexanderpark Rotterdam	0	Nee	0	Nee	€ 0
			7 Nieuwbouw Soetendaalseweg	52	Ja	0	Nee	€ 0
			8 De Sax	0	Nee	0	Nee	€ 0
			9 Max Euwekwartier fase 1	747	Ja	0	Nee	€ 0
			10 Timber	38	Ja	0	Nee	€ 0
			11 Hof van Maasdam	132	Ja	0	Nee	€ 0
			12 Vlietpark fase 2	26	Ja	0	Nee	€ 0
			13 Nieuwbouw Oost-Sidelinge	150	Ja	0	Nee	€ 0
			14					
			Kopie projectnummer	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verlicht	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/09	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/11	Aard controle D1 Indicator: J105/12
			1 Hartenrust Nieuwbouw	€ 0	Ja	project is eind 2024 gestart, nog geen woningen opgeleverd (nuilverantwoording)	36	Ja
			2 PB01121 Odeon	€ 0	Ja	project is eind 2024 gestart, nog geen woningen opgeleverd (nuilverantwoording)	111	Ja
			3 Tamboer 2 Oost Nieuwbouw	€ 0	Ja	project is eind 2024 gestart, nog geen woningen opgeleverd (nuilverantwoording)	51	Ja
			4 Klapwiek Optoppen	€ 0	Ja	project is eind 2024 gestart, nog geen woningen opgeleverd (nuilverantwoording)	44	Ja
			5 De Graaf	€ 0	Ja	project is eind 2024 gestart, nog geen woningen opgeleverd (nuilverantwoording)	55	Ja
			6 Alexanderpark Rotterdam	€ 0	Ja	project nog niet gestart in 2024. Maar door min 62K is akkoord gegeven voor uitstel startbouw tot 2025 Q2 (brief 22 oktober 2024) (nuilverantwoording)	0	Nee
			7 Nieuwbouw Soetendaalseweg	€ 0	Ja	project is eind 2024 gestart, nog geen woningen opgeleverd (nuilverantwoording)	52	Ja
			8 De Sax	€ 0	Ja	project nog niet gestart in 2024. Maar door min 62K is akkoord gegeven voor uitstel startbouw tot 2025 Q2 (brief 22 oktober 2024) (nuilverantwoording)	0	Nee
			9 Max Euwekwartier fase 1	€ 0	Ja	project is eind 2024 gestart, nog geen woningen opgeleverd (nuilverantwoording)	430	Ja
			10 Timber	€ 0	Ja	project is eind 2024 gestart, nog geen woningen opgeleverd (nuilverantwoording)	34	Ja
			11 Hof van Maasdam	€ 0	Ja	project is eind 2024 gestart, nog geen woningen opgeleverd (nuilverantwoording)	110	Ja
			12 Vlietpark fase 2	€ 0	Ja	project is eind 2024 gestart, nog geen woningen opgeleverd (nuilverantwoording)	16	Ja
			13 Nieuwbouw Oost-Sidelinge	€ 0	Ja	project is eind 2024 gestart, nog geen woningen opgeleverd (nuilverantwoording)	150	Ja
			14					
			Kopie projectnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				

[illegible]

			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09 Aard controle n.v.t. Indicator: M16/10	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: M16/11	
			Aard controle R Indicator: M16/07 € 7.586	Aard controle R Indicator: M16/08 € 213.808	Aard controle R Indicator: M16/09 € 0	€ 51.841.023	€ 175.789.349	
AenM	M29B	Bekostigingsregeling eerste opvang ontheemden Oekraïne door Regionale openbare lichamen (SiSa tussen medeoverheden) SiSa tussen medeoverheden	Naam regionaal openbaar lichaam, provincie of gemeente	Naam kostensoort	Besteding per kostensoort (jaar T)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: M29B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: M29B/02	Aard controle R Indicator: M29B/03			
			1 060622 Gemeente Vlaardingen	Meerkosten reise	€ 1.611.312			
			2 060622 Gemeente Vlaardingen	Meerkosten coordinatie van de spreiding van ontheemden	€ 0			
			3 060622 Gemeente Vlaardingen	Meerkosten communicatie	€ 2.258			
			4 060622 Gemeente Vlaardingen	Meerkosten zorgkosten	€ 0			
			5 060622 Gemeente Vlaardingen	Meerkosten materiele uitgaven	€ 855.308			
			Eindverantwoording (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld				
			Aard controle n.v.t. Indicator: M29B/04 Nee	Aard controle n.v.t. Indicator: M29B/05 Noodopvang loopt door na december 2024				

Jaarstukken 2024

Overzicht van baten en lasten naar BBV-taakveld

Dit onderdeel bevat de landelijk voorgeschreven bijlage met gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

Overzicht van baten en lasten per BBV-taakveld	Baten	Lasten	Saldo
0.1 - Bestuur	2.521	57.658	-55.137
0.10 - Mutaties Reserves	473.390	375.118	98.272
0.11 - Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	64.245	-64.245
0.2 - Burgerzaken	19.249	55.651	-36.402
0.3 - Beheer overige gebouwen en gronden	145.272	124.291	20.981
0.4 - Overhead	16.453	573.494	-557.041
0.5 - Treasury	108.090	-41.442	149.532
0.61 - OZB woningen	75.797	374	75.424
0.62 - OZB niet-woningen	278.334	552	277.781
0.63 - Parkeerbelasting	194.183	39.543	154.640
0.64 - Belastingen overig	30.019	16.774	13.245
0.7 - Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	2.343.385	8	2.343.377
0.8 - Overige baten en lasten	30.495	25.816	4.679
0.9 - Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	2.624	-2.624
1.1 - Crisisbeheersing en Brandweer	14.450	89.007	-74.558
1.2 - Openbare orde en veiligheid	15.551	114.483	-98.933
2.1 - Verkeer en vervoer	25.003	259.115	-234.112
2.2 - Parkeren	18.492	39.942	-21.449
2.3 - Recreatieve havens	0	0	0
2.4 - Economische Havens en waterwegen	0	0	0
2.5 - Openbaar vervoer	3.902	19.353	-15.451
3.1 - Economische ontwikkeling	209	10.784	-10.575
3.2 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0
3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	2.394	7.224	-4.830
3.4 - Economische promotie	15.526	12.827	2.699
4.1 - Openbaar basisonderwijs	0	0	0
4.2 - Onderwijshuisvesting	605	83.339	-82.734
4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	90.948	166.116	-75.168
5.1 - Sportbeleid en activering	3.834	23.268	-19.434
5.2 - Sportaccommodaties	843	62.947	-62.104
5.3 - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.661	106.050	-104.389
5.4 - Musea	634	58.295	-57.661
5.5 - Cultureel erfgoed	295	2.087	-1.792
5.6 - Media	1.981	26.783	-24.802
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.611	88.356	-86.745

6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	95.318	211.569	-116.252
6.2 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	48.328	185.139	-136.811
6.3 - Inkomensregelingen	591.912	764.848	-172.936
6.4 - WSW en beschut werk	8.971	99.547	-90.576
6.5 - Arbeidsparticipatie	13.789	92.383	-78.594
6.6 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	18.063	-18.063
6.71a - Huishoudelijke hulp (WMO)	0	0	0
6.71b - Begeleiding (WMO)	0	226.378	-226.378
6.71c - Dagbesteding (WMO)	0	0	0
6.71d - Overige maatwerkarrangementen (WMO)	7.987	38.253	-30.266
6.72a - Jeugdhulp begeleiding	23	7.049	-7.026
6.72b - Jeugdhulp behandeling	22	46.531	-46.509
6.72c - Jeugdhulp dagbesteding	0	4.418	-4.418
6.72d - Jeugdhulp zonder verblijf overig	5	7.514	-7.509
6.73a - Pleegzorg	0	0	0
6.73b - Gezinsgericht	-71.811	93.308	-165.119
6.73c - Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	0
6.74a - Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	0	15.864	-15.864
6.74b - Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	0	0
6.74c - Gesloten plaatsing	0	0	0
6.81a - Beschermd wonen (WMO)	7.030	79.852	-72.822
6.81b - Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	4.342	95.244	-90.902
6.82a - Jeugdbescherming	86.452	144.721	-58.270
6.82b - Jeugdreclassering	0	0	0
7.1 - Volksgezondheid	34.168	65.297	-31.130
7.2 - Riolering	108.531	88.835	19.696
7.3 - Afval	130.989	107.557	23.432
7.4 - Milieubeheer	27.674	71.335	-43.661
7.5 - Begraafplaatsen en crematoria	7.694	8.466	-772
8.1 - Ruimte en leefomgeving	397	15.271	-14.874
8.2 - Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	120.636	93.344	27.292
8.3 - Wonen en bouwen	46.642	138.757	-92.114
Saldo	5.184.227	5.184.227	0

Jaarstukken 2024

Wijken - Algemeen

Paginanummer in website: 236

Wijken

In Rotterdam is de 'Wijk aan Zet'. In 2022 zijn 39 dorps-/wijkraden van start gegaan en kreeg iedere wijk een eigen vertegenwoordiging. Zo bespreken de gemeente en de wijk steeds samen wat er in de wijk speelt. Eind 2022 hebben de dorps-/wijkraden, samen met de wijk en de gemeente, wijkplannen opgesteld. In elk wijkplan staat:

- Een toekomstbeeld van de wijk en de wijkopgaven voor de komende jaren;
- Een actieplan met daarin doelen, resultaten en acties om de wijkopgaven te bereiken.

Voor het realiseren van de acties in de wijkplannen heeft het college de collegetarget Wijk aan zet vastgesteld. Het doel hiervan is om in deze collegeperiode naar het oordeel van de wijkraad 75% van de acties in de wijkplannen te realiseren.

Op de volgende pagina's vindt u per wijk de wijkverslagen 2024.

Jaarstukken 2024

Wijkverslagen

Paginanummer in website: 237

Wijkverslagen

Gebruiksaanwijzing

Optie 1 - Via de kaart

Zoom in om (steeds meer) wijknamen zichtbaar te krijgen op onderstaande kaart. De kaart is ook verschuifbaar. Klik op een wijknaam om doorgestuurd te worden naar deze wijk. De kaart bevat roze en groene vlakken. De groene vlakken zijn havengebieden. Zij zijn niet klikbaar en wijzen niet door naar een wijk.

Optie 2 - Alfabetisch

Een alfabetische lijst met wijken is hieronder te vinden. Deze is ook te vinden in het menu aan de linkerkant van deze pagina. Als u op de door u gewenste wijk klikt, wordt u doorgeleid naar deze wijk.

Afrikaanderwijk

- [Wijkverslag Afrikaanderwijk 2024](#)

Agniesebuurt – Provenierswijk

- [Wijkverslag Agniesebuurt-Provenierswijk 2024](#)

Bergpolder – Blijdorp – Liskwartier

- [Wijkverslag Bergpolder-Blijdorp-Liskwartier 2024](#)

Beverwaard

- [Wijkverslag Beverwaard 2024](#)

Bloemhof

- [Wijkverslag Bloemhof 2024](#)

Bospolder – Spangen – Tussendijken

- [Wijkverslag Bospolder-Spangen-Tussendijken 2024](#)

Carnisse – Zuiderpark

- [Wijkverslag Carnisse-Zuiderpark 2024](#)

Cool – Scheepvaartkwartier – Stadsdriehoek

- [Wijkverslag Cool-Scheepvaartkwartier-Stadsdriehoek 2024](#)

Crooswijk

- [Wijkverslag Crooswijk 2024](#)

Delfshaven – Schiemond

- [Wijkverslag Delfshaven-Schiemond 2024](#)

Dijkzicht - Oude Westen

- [Wijkverslag Dijkzicht-Oude Westen 2024](#)

Entrepot – Noordereiland

- [Wijkverslag Entrepot-Noordereiland 2024](#)

Feijenoord

- [Wijkverslag Feijenoord 2024](#)

Groot- en Oud-IJsselmonde

- [Wijkverslag Groot- en Oud-IJsselmonde 2024](#)

Heijplaat

- [Wijkverslag Heijplaat 2024](#)

Hillegersberg

- [Wijkverslag Hillegersberg 2024](#)

Hillesluis

- [Wijkverslag Hillesluis 2024](#)

Hoek van Holland

- [Dorpsverslag Hoek van Holland 2024](#)

Hoogvliet

- [Wijkverslag Hoogvliet 2024](#)

Katendrecht – Wilhelminapier

- [Wijkverslag Katendrecht-Wilhelminapier 2024](#)

Kralingen

- [Wijkverslag Kralingen 2024](#)

Kralingseveer

- [Wijkverslag Kralingseveer 2024](#)

Lage Land – Prinsenland – 's-Gravenland

- [Wijkverslag Lage land-Prinsenland-'s-Gravenland 2024](#)

Lombardijen

- [Wijkverslag Lombardijen 2024](#)

Mathenesse

- [Wijkverslag Mathenesse 2024](#)

Middelland – Nieuwe Westen

- [Wijkverslag Middelland-Nieuwe Westen 2024](#)

Nesselande

- [Wijkverslag Nesselande 2024](#)

Ommoord

- [Wijkverslag Ommoord 2024](#)

Oosterflank

- [Wijkverslag Oosterflank 2024](#)

Oud-Charlois – Wielewaal

- [Wijkverslag Oud-Charlois-Wielewaal 2024](#)

Oude Noorden

- [Wijkverslag Oude Noorden 2024](#)

Overschie

- [Wijkverslag Overschie 2024](#)

Pendrecht – Zuidwijk

- [Wijkverslag Pendrecht-Zuidwijk 2024](#)

Pernis

- [Wijkverslag Pernis 2024](#)

Rozenburg

- [Dorpsverslag Rozenburg 2024](#)

Schiebroek

- [Wijkverslag Schiebroek 2024](#)

Tarwewijk

- [Wijkverslag Tarwewijk 2024](#)

Vreewijk

- [Wijkverslag Vreewijk 2024](#)

Zevenkamp

- [Wijkverslag Zevenkamp 2024](#)

Jaarstukken 2024

Controleverklaring

Paginanummer in website: 238

Controleverklaring Rotterdam 2024

Na afronding van de controle door de onafhankelijke accountant worden hier de controleverklaring en de gestempelde PDF van de Jaarstukken 2024 toegevoegd.

De accountant controleert de PDF van de website Jaarstukken 2024. De begrippenlijst en de wijkverslagen maken geen onderdeel uit van de accountantscontrole.